

THEOPHRASTI ERESII OPERA

QUAE SUPERSUNT OMNIA.

EX RECOGNITIONE

FRIDERICI WIMMER.

TOMUS SECUNDUS

DE CAUSIS PLANTARUM LIBROS VI

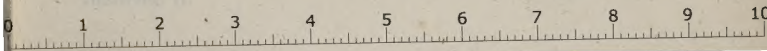
CONTINENS.

LIPSIAE

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLIV.

THEOPHASTI - ERESII

OPERA

DEAE SUPREMACIAE OMNIA

FRIEDERICI WIMMER

DE CLOIS PLATONIS LIBROS VII

EPHRAE

SCOTTIS ET JAMES G. THOMAS

INDICIA

THEOPHRASTI DE CAUSIS PLANTARUM

LIBRI VI.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΤΟ Α

1 H CAP. I. Τῶν φυτῶν αἱ γενέσεις ὅτι μὲν εἰσι πλείους καὶ πόσαι καὶ τίνες ἐν ταῖς ἱστορίαις εἴρηται πρότερον. ἐπεὶ δὲ οὐ πᾶσαι πᾶσιν οἰκείως ἔχει διελεῖν τίνες ἐκάστοις καὶ διὰ ποίας αἰτίας ἀρχαῖς χρωμένους ταῖς κατὰ τὰς ἰδίας οὐσίας· εὐθὺ γὰρ χρὴ συμφωνεῖσθαι τοὺς λόγους τοῖς εὐρημένοις. ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ σπέρματος γενέσεις κοινὴ πάντων ἐστὶ τῶν ἔχοντων σπέρμα· πάντα γὰρ δύναται γεννᾶν. τοῦτο δὲ καὶ τῇ αἰσθήσει φανερόν ὅτι συμβαίνει, κατὰ δὲ τὸν λόγον ἴσως ἀναγκαῖον· ἡ γὰρ φύσις οὐδὲν ποιεῖ μάτην, ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς πρώτοις καὶ κυριωτάτοις· πρῶτον δὲ καὶ κυριώτατον τὸ σπέρμα, ὥστε τὸ σπέρμα μάτην ἂν εἴη μὴ δυνάμενον γεννᾶν, εἴπερ τούτου χάριν αἰεὶ τὸ σπέρμα καὶ πρὸς τοῦτο πέφυκεν. ὅπερ ἐκ τῶν ἄλλων πάντων λαμβάνειν ἐστὶν ὁμολογούμενον. ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ χρῆσθαι τοὺς γεωργοὺς ἐπ' ἐνίων, ὅτι θάττον ἀπ' αὐτομάτων παραγίνεται καὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι ῥαδίως ἐπὶ τινων λαμβάνειν μήτε τῶν δένδρων μήτε τῶν ποιωδῶν τὰ σπέρματα, διὰ ταῦτ' οὐκ οἴονται τινες πάντ' ἀπὸ σπέρματος ἐνδέχεσθαι. καίτοι, καθάπερ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἴρηται, καὶ φανερώτατον ἐπὶ τῶν συκῶν. ἔτι δὲ κατ' ἄλλον τρό-

πον ἡ βλάστησις αὐτῶν, εἴ τι τῶν αὐτομάτων ἐκ συρ-
ροῆς καὶ σήψεως μᾶλλον δὲ ἀλλοιώσεως γινομένης φυσι-
κῆς. ὅτι μὲν οὖν κοινὴ πᾶσιν ἡ διὰ τοῦ σπέρματος γένεσις
φανερὸν· εἰ δ' ἀμφοτέρως ἔνια καὶ αὐτόματα καὶ ἐκ σπέρ-
ματος οὐδὲν ἄτοπον· ὥσπερ καὶ ζῶά τινα καὶ ἐξ ἀλλήλων
3 καὶ ἐκ τῆς γῆς. δι' ὃ καὶ αἱ γενέσεις κατὰ τὰς ἰδίας
ἐκάστων φύσεις· ὅσα μὲν γὰρ ξηρὰ καὶ μονοφυῆ καὶ
ἀπαράβλαστα, ταῦτ' οὐδεμίαν, ὥς εἰπεῖν, δέχεται φυ-
τεῖαν οὔτε ἀπὸ παρασπάδος οὔτε ἀπὸ ἀκρεμόνος· τὴν
μὲν ἀπὸ παρασπάδος τῷ μὴ ἔχειν τὰ μονοφυῆ, τὴν δὲ
ἀπὸ ἀκρεμόνος καὶ κλωνὸς διὰ τὴν ξηρότητα. αἰεὶ γὰρ
τὸ μέλλον βλαστάνειν ἔχειν τε δεῖ τὴν ἔμβιον ὑγρότητα
καὶ ταύτην δύνασθαι τηρεῖν. τὰ δὲ φύσει ξηρὰ διὰ τὸ
ὀλίγην ἔχειν, ὅταν ἀπὸ τοῦ δένδρου ἀφαιρεθῇ ταχὺ
διαπνεῖται καὶ ἐξατμίζεται συνεξάγονθ' ἅμα καὶ τὸ
σύμφυτον θερμόν. καὶ ταῦτα μὲν διὰ τὰς εἰρημένους
αἰτίας, τὰ ἀπαράβλαστα καὶ μονοφυῆ ἀσυμμετρία τινὶ
τοῦ θερμοῦ καὶ ὑγροῦ. δέχεται δὲ τὰς ἄλλας ἃ δύναται
τηρεῖν τὴν ὑγρότητα καὶ θερμότητα τὴν ξύμφυτον, ὥς-
τε βλαστάνειν μὴ μόνον ἀπὸ παρασπάδος ἀλλ' ἔνια καὶ
ἀπὸ τῶν ἄκρων οἷον συκῇ καὶ ἄμπελος καὶ τῶν ἀκάρ-
πων δὲ καὶ φιλύδρων ὥσπερ ἰτέα καὶ ἀκτὴ καὶ λεύκη
καὶ αἰγειρος. καθόλου μὲν οὖν καὶ τύπῳ τοῦτον διωρί-
σθω τὸν τρόπον.

CAP. II. Οὐ μὴν ἀλλὰ μάλιστ' ἢ μόνος τῶν ξηρῶν 2 H
καὶ μονοφυῶν καὶ ἀπαράβλαστων ὁ φοῖνιξ δέχεται καὶ
ἐτέρας γενέσεις παρὰ τὴν σπερματικὴν. τὰς τε γὰρ ῥάβ-
δους φασὶ μοσχεύειν περὶ Βαβυλῶνα τὰς ἀπαλωτάτας
καὶ ὅταν ἐμβιώσωσι μεταφυτεύουσι· καὶ ἐν τοῖς περὶ
τὴν Ἑλλάδα τόποις ἐὰν ἀποκόψας τις τᾶν φυτεύσῃ ῥι-
ζοῦσθαι. καὶ βλαστάνειν οὐκ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου μόνον
ἀλλὰ καὶ κάτωθεν αὖξιν τὰς ῥίζας. ἔτι δὲ ἂν πλάγιος

τεθῇ καὶ ἐνικμος ἢ γῇ τυγχάνῃ πολλαχόθεν ῥιζοφυεῖν
 καὶ ἐκβλαστάνειν, οὐ μέντοι μέγεθος τοῦτο λαμβάνειν.
 ἐπὶ δὲ πεύκης καὶ ἐλάτης καὶ εἴ τι παραπλήσιον τούτοις 2
 οὐδὲν συμβαίνει τοιοῦτον οὐδ' ἐπὶ κυπαρίσσου, πλὴν
 εἴ τί πον καὶ παραβλαστάνει καθάπερ φασὶν ἐν Κρήτῃ
 περὶ τοὺς καλουμένους θρουῖτας· ἐνταῦθα γὰρ οὐδὲν
 ἄλογον ὥςπερ καὶ τὰς ἄλλας παραφυάδας ὑπορριζους
 οὕσας καὶ ἐνύγρους καὶ ταύτας βλαστάνειν· ἐπεὶ εἴ γε
 μὴ ἦσαν ὑπόρριζοι χαλεπὸν ἢ ἀδύνατον. τοῦτο μὲν οὖν
 ὡς πρὸς ὑπόθεσιν λεγόμενον. ὁ δὲ φοῖνιξ ἀπὸ μὲν τῶν 3
 ῥάβδων βλαστάνει χώρας εὐβοσίᾳ καὶ εὐφυΐᾳ πρὸς τὸ
 θαῖττον βλαστάνειν. τὸ δ' ἀπὸ τῶν ἀπαλοτάτων εὐλογον
 εἰ ὑγρόταται αὐταὶ καὶ γεννητικώταται. ἀπὸ δὲ τοῦ
 ἐγκεφάλου διὰ τῶν ὑποκάτω μᾶλλον ἔτι τοῦτο εὐλογον·
 ἐντεῦθεν γὰρ καὶ ἡ τῶν ῥάβδων φύσις καὶ ὅλως οἶον
 ἀρχὴ τις αὕτη ζωτική. δι' ὃ καὶ ἐξαιρουμένου καὶ πο-
 νήσαντος θνήσκει· ἐπεὶ καὶ ἡ ἐκ τῶν πλαγίων ἔκφυσις
 ἔχοντός ἐστι τὸν ἐγκέφαλον· ἐξαιρουμένου γὰρ ἀναίνε-
 σθαι κατὰ λόγον, εἴπερ καὶ πεφυκός καὶ ἐρριζωμένου
 τοῦτο συμβαίνει. ἡ δὲ ἔκφυσις δῆλον ὅτι πανταχόθεν· 4
 πανταχοῦ γὰρ διαμένει μέχρι τινὸς ἢ ὑγρότης καὶ ἡ θερ-
 μότης διὰ τὸ μὴ εὐξήραντον εἶναι τῇ πυκνότητι τῶν πό-
 ρων, δι' ὃ καὶ δυσδιάπνευστον. ὁ μὲν οὖν φοῖνιξ διὰ
 ταῦτα πλεοναχῶς γίνεται. τῶν δὲ ἄλλων τῶν μονοφυῶν
 οὐδὲν διὰ τὸ μὴ τοιαύτην ἔχειν τὴν φύσιν.

3H CAP. III. Ὅσα δὲ πλείους γεννᾶται τρόπους ἔχει
 καὶ ἐν αὐτοῖς διαφοράν. τὰ γὰρ ἀπὸ παρασπάδος καὶ
 ῥίξης καὶ κλωνὸς οὐ πάντως δύναιντ' ἂν καὶ ἀπὸ ξύλου
 καὶ ἀπὸ ἀκρεμόνος καθάπερ ἄμπελος καὶ συκῇ, τὰ δὲ
 πάλιν [οὐκ] ἀπὸ τῶν βλαστῶν ὥςπερ καὶ ἡ ἐλάα. τὸ δὲ
 αἷτιον ἐν ἀμφοῖν ταύτων καὶ παραπλήσιον. ἀμπέλου μὲν
 γὰρ καὶ συκῆς καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ξηρὰ καὶ

ξυλώδη τὰ μέσα καὶ ἐνίων τραχέα, τὸ δὲ τραχὺ δυσβλα-
 στές· τὰ δὲ ἄκρα καὶ ἀπαλὰ καὶ ἐννυγρα καθάπερ το
 2 κλῆμα καὶ ἡ κράδη· καὶ ἐπὶ τῆς ἰτέας δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 ὁμοίως. ἐλάας δὲ τὰ μὲν τῶν ἀκρεμόνων ἐνικμα διὰ τὴν
 λιπαρότητα καὶ πυκνότητα καὶ ἀμφοτέρως οὐκ εὐξήραν-
 τα, τὰ δ' ἄκρα διὰ λεπτότητα ξηρὰ καὶ οὐ δυνάμενα
 διαμένειν. ὥσαύτως καὶ ἀπίου καὶ ἀμυγδαλῆς καὶ μη-
 λέας καὶ δάφνης καὶ ἄλλων· ἀβλάστητα γὰρ τὰ τούτων
 διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν πλὴν εἴ τι σπάνιον καὶ ὥς ἐν παρα-
 λόγῳ· καὶ γὰρ τὸ ἀπ' ἀκρεμόνων ἐνίων σπάνιον οἷον
 ἀμυγδαλῆς· δάφνην δὲ ἀδύνατον, ἐπεὶ οὐδὲ ἀπὸ παρα-
 σπάδος θέλει ῥαδίως. αἰτία δ', ὥσπερ ἐλέγομεν, ἡ ξη-
 ρότης καὶ τούτου γ' ἐτι ἡ μανότης· ἀσθενέστερον γὰρ
 3 καὶ πρὸς τὸ διατηρηῆσαι ἐπὶ πλεῖον τὸ μανόν. ὅσα δὲ καὶ
 ἀπὸ ξύλων ἔμβια καὶ δύναται βλαστάνειν, οἷον ἐλάα
 μύρρινος κότινος, καὶ αὐτὰ τῇ πυκνότητι καθάπερ ἐλε-
 χθη τηρεῖ τὴν ζωτικὴν ἀρχὴν ἔχοντά τινα ὑγρότητα
 τοιαύτην. οὐ γὰρ ἱκανὸν εἶναι ἢ πυκνὸν γε, εἰ ξηρὸν καὶ
 ἀπαράβλαστον· ἐτι δὲ καὶ ἡ παραβλάστησις τῶν τοιού-
 των διὰ τὸ πρεμνώδη καὶ συνεστραμμένῃ πως εἶναι τὴν
 ῥίζαν ὥσπερ καὶ τῆς δάφνης. ἰσχύει γὰρ μᾶλλον ἢ καὶ
 δυσώλεθρα τὰ τοιαῦτα· τὸ γὰρ καταλειπόμενον αἰεὶ βλα-
 στητικόν· τῶν δὲ μακρορρίζων διὰ τὴν τῶν ῥιζῶν ἰσχὺν
 4 ὥσπερ ἀπίου καὶ κοκκυμηλέας καὶ ἐτέρων. τάχα δὲ καθ-
 όλου περὶ πάντων ὧδε λεκτέον· πρῶτον μὲν ὅτι με-
 τέωρα καὶ οὐ βαθύρριζα, ἢ εἰ καὶ τινα εἰς βάθος καθιᾶ-
 σιν ἀλλ' ἐνίας καὶ ἐπιπολῆς. ἔπειθ' ὅτι πάντων, ὅταν
 συρροῆς γενομένης συνθερμανθῇ τοῦτο καὶ πεφθὲν ὑπὸ
 τοῦ ἡλίου καθάπερ κυῆσαν ἐκτέκη, καὶ ἐκ τῶν ἀκρεμό-
 νων οὕτω καὶ ἐκ τῶν ἄλλων οἱ βλαστοί. τούτων δὲ
 ὑποκειμένων κατὰ λόγον ἤδη τὸ παραβλαστάνειν. ἡ γὰρ
 ῥίζα μετέωρος οὕσα καὶ συρροὴν λαμβάνουσα ταύτην ἐκ-

θερμαίνουσα καὶ πέττουσα μεθίησι τὸν βλαστὸν. τὰ μὲν 5
οὖν πλείστα παρ' αὐτὸ τὸ στέλεχος ἐκβλαστάνει· μετεω-
ρόταται γὰρ αὗται· καὶ ἥ γε ἐλάα καὶ ἐκ τῶν πρέμνων.
ἄπιος δὲ καὶ ῥόα καὶ ὅσα μὴ μόνον σύνεγγυς, ἀλλὰ διὰ
πολλοῦ, μακρόρριζα ὄντα, ἥ ἂν ἡ ῥίζα μετεώρος ἡ
ταύτη τὸν βλαστὸν ἀφίησιν· ἐνταῦθα γὰρ ἡ συρροή καὶ
πέψις θερμαινομένης. δι' ὃ καὶ ἄτακτος ὁ τόπος ὅτι
ἄτακτος ὁ μετεωρισμὸς καὶ ἡ συρροή. τὰ δ' ἄκαρπα καὶ
εὖζωα καθάπερ αἰγείρος καὶ λεύκη καὶ συμπληροῦν δύ-
νεται βλαστάνοντα. τὰ δ' ἄλλα οὐχ ὁμοίως, ἀλλ' ἐπὶ
τῶν ὑλημάτων καὶ ποιωδῶν ἐνίων τοῦτο συμβαίνει.
πρὸς ἃ καὶ δεῖ μεταβῆναι τὸν λόγον. ὑπὲρ γὰρ τῶν δέν-
δρων ἱκανῶς εἴρηται.

4 H CAP. IV. Τούτων δὲ τὰς μὲν γενέσεις ἐκ τῶν αὐ-
τῶν θεωρητέον κοινοτάτην πᾶσι τὴν ἀπὸ σπέρματος τι-
θέντας. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πλείους εἰσὶ καὶ τούτων, ἥ δὲ
ἕκαστα τῶν προειρημένων ἐφάπτεται ταύτῃ διαιρετέον·
οἶον καὶ ὑπὲρ ἧς νῦν λέγομεν τῆς ἀπὸ τῶν ῥιζῶν. ἔνια
γὰρ καὶ αὐτόματα βλαστάνει καὶ φυτεύουσιν ἀπὸ τῶν
ῥιζῶν, ὥσπερ τὰ κεφαλόρριζα καὶ ὅλως ὧν παχεῖα καὶ
σαρκώδης ἐστὶν ἡ ῥίζα. δεῖ δὲ καὶ τὸ μὲν ὑδατῶδες μὴ
πλείον ἔχειν ὥσπερ τῆς γογγυλίδος καὶ ῥαφανίδος· εὐ-
ξήραντοι γὰρ αὗται καὶ ἀσθενεῖς εἰς διαμονήν. ἀλλ' ἥτοι
χιτῶνας ἔχειν πλείους καὶ ἅμα γλισχροτήτά τινα καθά-
περ αἱ τοῦ βολβοῦ καὶ σκίλλης καὶ ὅλως εὐχυλόν τινα
καὶ εὖσαρκον εἶναι καθάπερ αἱ τοῦ ἀμαράκου τοῦ χλω-
ροῦ καὶ τοῦ λειορίου καὶ τῶν ὁμοειδῶν. αἱ γὰρ τοιαῦται 2
φυτεῖαν μόνου δέχονται καὶ μέταρσιν. καὶ τούτων αἱ
μὲν καὶ πλείω χρόνον διαμένουσιν, αἱ δὲ ἐλάττω κατὰ
τὰς ἰδίας φύσεις ἐκάστων. ἄλλαι δ' αὖ πάλιν εἰσὶ τινες
αἱ μένουσαι μὲν ἐν ταῖς ἑαυτῶν χώραις ἀφίᾳσι βλαστὸν
οἶον αἱ τῶν ἐπετειοκαύλων, μεταιρόμεναι δὲ οὐ δύναν-

ται διὰ τὴν ξηρότητα. τὴν γὰρ αὐτὴν αἰτίαν ὑπολη-
 πτέον καὶ ἐπὶ τούτων ἦν περ ἐπ' ἐκείνων. ἔστι δὲ τινων
 καὶ ἀπὸ παρασπάδος καὶ ἀπὸ τῶν ἄκρων φυτεία καὶ γέ-
 νεσις. ἀπὸ παρασπάδος μὲν καὶ ῥαφάνου καὶ πηγάνου,
 τῶν δὲ στεφανωτικῶν οἷον ἄβροτόνου καὶ σισυμβρίου
 καὶ ἐρπύλλου· καὶ ἀπὸ τῶν ἄκρων δ' ἐνίων τῶν αὐτῶν
 3 πηγάνου τε καὶ ἄβροτόνου καὶ τῶν στεφανωτικῶν· καὶ
 γὰρ ἔχει ταῦτά γε καὶ καθήσιν εὐθύς ῥίζας ἐκ τῶν βλα-
 στῶν ὥσπερ ὁ κιττός· οὗτος γὰρ δὴ μάλισθ' ὅλως ἔμ-
 βιος καὶ εἰσδυόμενος εἰς αὐτὰ τὰ δένδρα καὶ ἐν τῇ γῇ
 κρυπτόμενος. τῶν δὲ λαχανωδῶν τὸ ὥκιμον· καὶ γὰρ
 τὰς ἀποφυτείας ἐκ τῶν ἄνω δέχεται καί περ ξυλῶδες ὄν,
 ἀλλ' ὅτι δυσξήραντόν ἐστι ταύτῃ φύεται, δι' ὃ καὶ πο-
 λὺν χρόνον διαμένει καὶ κολουόμενον πάλιν βλαστάνει.
 ξυλῶδες δὲ καὶ τὸ ἄβρότονον, ἀλλ' ἔχει τινὰ τῇ πυκνό-
 τητι καὶ δοιμύτητι φυλακὴν ὥσπερ ὁ κιττός· καὶ γὰρ
 4 οὗτος φύεται καταπηγνύμενος. αὐταὶ μὲν οὖν κοιναὶ
 πλειόνων. αἱ δὲ τοιαῦται καὶ σπάνιαι καὶ ἐλάττους
 ὥσπερ τῆς κρινωνίας καὶ ῥοδωνίας καὶ ὁ καυλὸς ὁ σχι-
 σθεὶς φύεται καὶ βλαστάνει. ταῦτα δὲ ὅμοια καὶ παρα-
 πλήσια καὶ τὰ τῆς ἐλάας καὶ εἴ τι ἄλλο βλαστητικὸν ἀπὸ
 τοῦ ξύλου. δι' ὃ καὶ ὑπὸ τὴν [αὐτὴν] αἰτίαν πίπτει· δύ-
 νηται γὰρ διατηρεῖν τὴν ὑγρότητα καὶ θερμότητα τὴν
 γόνιμον. καὶ τό τε κατακόπτειν καὶ κατασχίζειν εὐλο-
 γον· ἐκ γὰρ τοῦ ἐλάττονος καὶ ἀνεωγμένου θᾶπτον ἢ
 ἀρχὴ καὶ εὐκολωτέρα· τὸ δὲ μέγα καὶ συμπεπτωκὸς οὐχ
 5 ὁμοίως παθητικὸν οὐδὲ βλαστητικόν. δι' ὃ καὶ τὰ σκόρ-
 δα διαιροῦσιν εἰς τὰς γέλγεις καὶ τῶν κρομύων ἀφαι-
 ροῦσι τὰς τε ῥίζας τὰς κάτω καὶ τὰ κελύφη. ταῦτα γὰρ
 παρέχει πᾶν τὸ ἀλλότριον· ἀλλότριον δὲ τῷ ζῶντι τὸ μὴ
 ζῶν· ὥσπερ καὶ τῶν δένδρων τὰ ἀφαναινόμενα. τῆς μὲν
 οὖν ἐλάας καὶ τῶν μυρρίνων οὐ δεῖ περριαιεῖν τὸν

φλοιόν· ἀποστέγει γὰρ καὶ τηρεῖ τὴν ζωὴν· τῶν δὲ κρο-
 μύων καὶ σκόρδων δεῖ, δεῖ δὲ μὴ τοὺς ζῶντας μηδὲ τοὺς
 κυρίους ἀφαιρεῖν· ἐπεὶ καὶ κείνων εἴ τις ἀφαιροίη τού-
 τους [οὐ] βλαστάνει. ἰδιωτάτη δὲ βλάστησις ἢ ἐκ τῶν 6
 δακρύων οἶον τοῦ θ' ἱπποσελίνου καὶ τοῦ κρίνου καὶ
 ἐνίων ἐτέρων· οὐκ ἄλογος δὲ ἄλλ' ὁμολογουμένη τῇ ἐκ
 τῶν καυλῶν. οὐδὲν γὰρ ἕτερον ἄλλ' ἢ ξυνηθροισμένην
 δεῖ εἶναι καὶ ἐν ἐκείνοις ἀρχὴν τὴν γόνιμον· οὐ γὰρ
 ἄνευ θερμότητος ἢ τοιαύτης καὶ ὑγρότητος. ὅτι δ' οὐ
 πάντων οἱ ὅποι καὶ τὰ δάκρυα γεννητικὰ πρὸς τὰς
 ἐπάνω καὶ προτέρας αἰτίας ἀνακτέον. ὅτι δ' οὐδ' οἱ
 καυλοὶ οὐδ' αἱ ῥίζαι, κατὰ λόγον δὲ καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὅπερ
 ἐλέχθη πρότερον, ὅτι πλείους αἱ γενέσεις καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἢ τῶν ἄλλων ῥάδιον γεννηῖσαι τὰ ἀτελέστερα καὶ
 ἀπ' ἐλάττονος ἀρχῆς. αἱ μὲν οὖν ἐκ τῶν μορίων ὅποια
 καὶ διὰ τίνος αἰτίας ἐκ τούτων θεωρεῖσθω. καὶ γὰρ εἴ
 τι παραλέλειπται προσθεῖναι καὶ συνιδεῖν οὐ χαλεπόν·

5 H. CAP. V. Αἱ δ' αὐτόματοι γίνονται μὲν ὥς ἀπλῶς
 εἰπεῖν τῶν ἐλαττόνων καὶ μάλιστα τῶν ἐπετείων καὶ
 ποιωδῶν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν μειζόνων ἐστὶν ὅτε
 συμβαίνουσιν ὅταν ἢ ἐπομβρίαὶ κατὰσχωσιν ἢ ἄλλη
 ιδιότης τις γένηται περὶ τὸν ἀέρα καὶ τὴν γῆν· οὕτω
 γὰρ καὶ τὸ σίλφιον ἀνατεῖλαί φασιν ἐν Λιβύῃ πιττώ-
 δους τινὸς ὕδατος γενομένου καὶ παχέος, καὶ τὴν ὕλην
 δὲ τὴν νῦν οὕσαν ἐξ ἐτέρας τινὸς τοιαύτης αἰτίας· οὐ
 γὰρ ἦν πρότερον. αἱ δ' ἐπομβρίαὶ καὶ σήψεις τινὰς ποι- 2
 οῦσι καὶ ἀλλοιώσεις ἐπὶ πολὺν διῆκνουμένου τοῦ ὑγροῦ
 καὶ τρέφειν καὶ ἐπαύξειν δύνανται τὰ συνιστάμενα θερ-
 μαίνοντος τοῦ ἡλίου καὶ καταξηραίνοντος, ὥσπερ καὶ
 τὴν τῶν ζώων γένεσιν οἱ πολλοὶ ποιοῦσιν· εἰ δὲ δὴ καὶ
 ὁ ἀῆρ σπέρματα δίδωσι συγκαταφέρων ὥσπερ φησὶν
 Ἀναξαγόρας καὶ πολλῶ μᾶλλον· ἄλλας γὰρ ἂν ποιοῖεν

ἀρχὰς καὶ τροφάς· ἔτι δ' οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ συρροαὶ
 καὶ ἐκρήγματα τῶν ὑδάτων πολλαχόθεν ἐπάγουσι σπέρ-
 ματα καὶ δένδρων καὶ ὑλημάτων, δι' ὃ καὶ αἱ μεταστά-
 σεις τῶν ποταμῶν πολλοὺς τόπους ποιοῦσιν ὑλώδεις
 3 τοὺς πρότερον ἀνύλους. ἀλλ' αὐταὶ μὲν οὐκ αὐτόματοι
 δόξαιεν ἂν, ἀλλ' ὥσπερ σπειρόμεναί τινες καὶ φυτενο-
 μεναι. τὸ δὲ τῶν ἀκάρπων οἰηθεῖν τις ἂν μᾶλλον αὐτο-
 μάτους εἶναι μῆτε φυτενομένων μῆτε ἀπὸ σπέρματος
 γινομένων, ὅπερ ἀναγκαῖον [εἶ] μὴδ' ἕτερον τούτων·
 ἀλλὰ μὴ ποτ' οὐκ ἢ τοῦτ' ἀληθὲς ἐπὶ γε τῶν μειζόνων,
 ἀλλὰ μᾶλλον λανθάνουσιν αἱ πᾶσαι τῶν σπερμάτων φύ-
 σεις ὅπερ καὶ ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐλέχθη περὶ τε τῆς ἰτέας
 καὶ τῆς πετελέας· ἐπεὶ καὶ τῶν ἐλαττόνων πολλαὶ δια-
 λανθάνουσι τῶν ποιωδῶν, ὥσπερ καὶ περὶ τοῦ θύμου
 καὶ ἐτέρων εἵπομεν ὥς κατὰ μὲν τὴν ὄψιν οὐ φανερά,
 κατὰ δὲ τὴν δύναμιν φανερά· σπειρομένων γὰρ τῶν
 4 ἀνθῶν γεννᾶται. καὶ δυσόρατα καὶ μικρὰ καὶ τῶν δέν-
 δρων ἔνια σπέρματα τυγχάνει καθάπερ καὶ τῆς κυπαρίσ-
 σου· ταύτης γὰρ οὐχ ὅλος ὁ καρπὸς ὁ σφαιροείδης ἐστὶν
 ἀλλὰ τὸ ἐγγινόμενον ἐν τούτῳ λεπτὸν καὶ ὥσπερ πιτυ-
 ρῶδες καὶ ἀμενῆνδον ὅπερ ἐκπέταται διαχασκόντων τῶν
 σφαιρίων, δι' ὃ καὶ ἐμπείρου τινός ἐστι συλλέξαι, τὴν
 θ' ὥραν παρατηρεῖν αὐτό [τε] τὸ σπέρμα γνωρίζειν δυ-
 ναμένου. ἐπὶ πολλῶν μὲν οὖν καὶ τοῦτο συμβαίνει καὶ
 μάλιστα ὅσα συνεχῇ ἐν ταῖς ὕλαις ταῖς ἀγρίαις καὶ τοῖς
 ὄρεσιν ἐστίν· οὐ γὰρ ῥάδιον αὐτομάτως συνισταμένων
 διαμένειν τὸ συνεχές, ἀλλὰ δυοῖν θάτερον ἢ ἀπὸ ρίζης
 5 ἢ ἀπὸ σπέρματος βλαστάνει. ὀλίγα δ' ἄκαρπα τῶν ὁμο-
 γενῶν οἱ ὑλοτόμοι φασὶν εἶναι· ταῦτα ἥτοι λανθάνειν
 εἰκὸς ἢ διὰ τὸ καταναλίσκειν εἰς τὰ ἄλλα τὴν τροφήν
 ἄκαρπα γίνεσθαι καθάπερ τὰς ἀμπέλους τὰς τραγώσας
 καὶ ὅσοις ἄλλοις τοῦτο συμβαίνει· γιγνόμενον δ' ἐπὶ

τῶν καρπίμων καὶ ἀνθοφόρων τί κωλύει τοῦτο συμβαίνειν ἐπὶ τῶν ἄλλων ὥσπερ πηρουμένων πρὸς καρπογονίαν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὥς ἐπιδοξαζόμενον εἰρήσθω, δεῖ δὲ ἀκριβέστερον ὑπὲρ αὐτοῦ σκέψασθαι καὶ ἀνιστορησάι τὰς αὐτομάτους γενέσεις. ὥς δὲ ἀπλῶς εἰπεῖν ἀναγκαῖον γίνεσθαι διαθερμαινομένης τῆς γῆς καὶ ἀλλοιουμένης τῆς ἀθροισθείσης μίξεως ὑπὸ τοῦ ἡλίου καθάπερ ὁρῶμεν καὶ τὰς τῶν ζώων.

6 H CAP. VI. Λοιπὸν δ' εἰπεῖν ὑπὲρ τῶν ἐν ἄλλοις γενέσεων οἷον τῶν κατὰ τὰς ἐμφυτείας καὶ τοὺς ἐνοφθαλμισμούς. ἀπλοῦς δέ τις λόγος καὶ σχεδὸν εἰρημένος πρότερον. ὥσπερ γὰρ γῇ χρῆται [θατέρῳ] τὰ ἐμφυτευόμενα. καὶ φυτεία δέ τις ὁ ἐνοφθαλμισμὸς οὐ μόνον παρὰ ταῖς· ἀλλ' ἐνταῦθα δηλονότι καὶ τὸ βλαστάνον καὶ τὸ γεννῶν ἢ ὑγρότης ἐστὶν ἢ γόνιμος· ἥνπερ ὁ ὀφθαλμὸς ἔχων ἀρμόττεται θατέρῳ καὶ τὴν τροφήν ἔχων ἀποδίδωσι τὴν οἰκείαν βλάστησιν. εὐανξῇ δὲ πάντα τὰ τοιαῦτα διὰ τὸ κατειργάσθαι τὰς τροφὰς καὶ τὰς διὰ τῶν ἐνοφθαλμισμῶν ἔτι μᾶλλον· καθαρωτάτη γὰρ αὕτη ὥσπερ ἐν τοῖς στελέχεσιν ἤδη τῶν καρπῶν. εὐπρόσφυτον δ' αἰεὶ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον· ὁ δὲ ὀφθαλμὸς ὥσπερ ὁμογενές. εὐλόγως δὲ καὶ ἡ ἀντίληψις μάλιστα τῶν ὁμοιοφλοίων· ἐλαχίστη γὰρ ἡ ἐξαλλαγή τῶν ὁμογενῶν καὶ ὥσπερ μετὰ θεσις γίνεται μόνον· ἅμα γὰρ συμβαίνει καὶ τοὺς καρποὺς ὀργᾶν καὶ τὰ ὅλα δένδρα πρὸς τὴν βλάστησιν, ὥσθ' ὅταν ὅμοιόν τε ἢ καὶ ὁμοιοπαθεῖς τοῖς καρποῖς ἐξ ἀμφοτέρων εὐλογον τὸ τάχος τῆς ἀνέξεως· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ὅσῳ ἂν ἥττων ἢ καὶ τοῖς γένεσι καὶ τοῖς τόποις καὶ τοῖς καιροῖς παραλλαγῇ. εὐλογοὶ δὲ καὶ αἱ ὥραι μᾶλλον δὲ ἴσως ἀναγκαῖαι καθ' ἃς καὶ ὅλως ἐπιβλαστήσεις γίνονται μετόπωρόν τε καὶ ἔαρ καὶ κυνὸς ἐπιτολή· δεῖ γὰρ ὀργῶντα φέρειν. παραπλήσιοι δὲ καὶ 3

- οἱ λόγοι καὶ περὶ ἐκάστης οἷπερ καὶ περὶ τῆς φυ-
 τείας. οἱ μὲν γὰρ τὴν ἑαρινὴν ἐπαινοῦσιν ἐπ' ἰσημε-
 ρίαις ἔτι κνόντων· ἅμα γὰρ τῇ ἐγκυήσῃ καὶ βλαστήσῃ
 ὁ φλοιὸς ἐπιφύεται καὶ περιλαμβάνει. οἱ δὲ περὶ τὴν
 ἐπ' ἄρκτουρῳ· παρὰ χρῆμα μὲν γὰρ οἶον ῥιζοῦται καὶ
 οἶον ἐπισυμμύει· προσφυῆς δὲ γενομένη πρὸς τὸ ἕαρ
 ἀθρόον ἀποδίδωσι τὴν βλάστην ἀπὸ ἰσχυροτέρας ἀρχῆς·
- 4 εὐλόγως δ' ἔχει τὸ τὰς μασχάλας ἐνοφθαλμίζειν τὰς λειο-
 τάτας καὶ νεωτάτας· ἀντιλαμβάνεται γὰρ ἐντεῦθεν μάλ-
 ιστα διὰ τὴν τε λειότητα καὶ ἡλικίαν· εὗζωα γὰρ καὶ
 εὐβλαστῇ ἔστι τὰ νέα. μάλιστα δ' εὐφυῇ ὥς γ' ἐνὶ λα-
 βεῖν ὅσων ἡ ὑγρότης ἔχει τι γλίσχρον, ἔτι δ' ἂ μαλα-
 κόφλοια καὶ ὁμοιόφλοια καὶ ὁμοιοπαθῇ· δι' ὃ καὶ εἰς
 τὰ παραπλήσια φύσει καὶ ἡλικίᾳ κάλλιστος ὁ ἐνοφθαλ-
 μισμός· ἥ τε γὰρ γλίσχροτῆς (καὶ) ἀντιληπτικῇ ὅ τε
 φλοιὸς μαλακὸς ὢν καὶ ὁμοίως εὐμενῆς (καὶ) οὐ ποιεῖ
- 5 μεγάλην τὴν μεταβολήν. ἔστι δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις βραχὺς
 ὁ καιρὸς διὰ τὸ ταχεῖαν εἶναι τὴν βλάστησιν, τῇ ἐλάᾳ δὲ
 πλείων χρόνος διὰ τὸ πλείω χρόνον ποιεῖν τοὺς ὀφθαλ-
 μούς· ἔτι δεῖ ἀπαλὰ τὰ ἔρρη καὶ ἀθρόα διὰ τέλους καὶ
 τὸν τόπον αὐτῆς ὑγρὸν εἶναι πᾶν τὸ θέρος καὶ ἀπὸ τού-
 των μάλιστα πάντων βλαστάνει· διὰ τοῦτο οἶονταί τινες
 καὶ τέτταρας καὶ πέντε μῆνας ἀρδεύεσθαι τὴν ἐμφυ-
 τείαν.
- 6 τὸ δ' ὕδωρ τῷ μὲν ἐνοφθαλμισμόν πολέμιον· ἐκ-
 σήπει γὰρ καὶ ἀπόλλυσι παραρρέον διὰ τὴν ἀσθένειαν·
 δι' ὃ καὶ ἐπὶ κυνὶ δοκεῖ ἀσφαλέστατος εἶναι. καίτοι νῦν
 γέ τινες οὕτως περιδοῦσι τοῖς φλοιοῖς ὥστε μὴ παραρ-
 ρεῖν. τῇ δ' ἐμφυτείᾳ χρήσιμον ἂν μὴ ἢ ὑγρὸν τῇ φύσει·
 δι' ὃ καὶ οἱ μὲν αὐτῷ πηλὸν ἐπικολλαίνουσιν, οἱ δὲ χύ-
 τραν προσβάλλουσιν ὕδατος ὥστε κατὰ μικρὸν ἐπιρρεῖν·
 ἀναξηραίνεται γὰρ ἂν τύχῃ μὴ ἔχον ὑγρότητα διὰ τὸ μέ-
 7 γεθος τῆς ἐλκώσεως. ὀρθῶς δὲ καὶ διατηρεῖν ἀρραγῇ

τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὸν φλοιὸν καὶ τὸ ἔνθεμα οὕτως ἀπο-
 ξύειν ὥστε μὴ γυμνοῦν τὴν μήτραν· ῥαγέντος γὰρ ἡ
 γυμνωθείσης ἀναξηραίνεται καὶ διαφθείρεται. διὰ τοῦτο
 γὰρ καὶ περιδοῦσι φιλύρας ἔξωθεν φλοιῷ καὶ ἐπὶ τού-
 τοις περιαλείφουσι πηλῷ τετριχωμένῳ ὅπως ἔμμονος ἡ
 ὑγρότης ἡ καὶ μήθ' ἥλιος μήθ' ὕδωρ μήτε ψύχος παρα-
 λυπῇ. καὶ ὅταν σχίσαντες ἐντιθῶσι τὸ ἔνθεμα σφηνοει- 8
 δὲς ποιήσαντες ἐν σφύρα ἐλαύνουσιν ὅπως ὅτι μάλιστα
 προσαχθῇ· χρὴ δὲ καὶ τῆς ὑγρότητος τῆς αὐτῶν συμμε-
 τρίαν τινὰ ὑπάρχειν. δι' ὃ καὶ τὴν μὲν ἄμπελον προα-
 ποτέμνουσι ἡμέραις τρισὶ πρότερον ὅπως προαπορρυῇ
 τὸ δάκρυον καὶ μὴ σῆπηται μηδ' εὐρωτιᾷ· ῥόα δὲ καὶ
 7H συκῇ καὶ ὅσα τούτων ἐστὶ ξηρότερα παρὰ χρῆμα. δεῖ δὲ 9
 καὶ πρὸς τὰς χώρας λαμβάνειν τὰς οἰκείας ὥρας καὶ πρὸς
 τὰς τῶν δένδρων φύσεις· ἐπεὶ τὰ μὲν ἐνυδρα, τὰ δὲ
 ξηρά. καὶ λεπτογείῳ μὲν ἄμεινον τὸ ἔαρ· οἰκεῖον γὰρ
 οὕτως διὰ τὸ ὀλίγον ἔχειν τὸ ὑγρὸν· ἐν δὲ τῇ εὐγείῳ
 καὶ πηλώδει τὸ μετόπωρον· τοῦ γὰρ ἥρος πολλὴ λίαν ἡ
 ὑγρότης πρὸς τὸ διατηρεῖν ἕως ἔτι διαμένει τὸ δάκρυον.
 ὀρίζονται δὲ τινες τοῦτο τριάκονθ' ἡμέραις. εὐλογον 10
 δὲ καὶ τὸ καλλικαρπότερα ταῦτα γίνεσθαι καὶ μάλιστα
 εἰν τὰ ἡμερὰ εἰς τὰ ἄγρια τιθῆται τῶν φυτῶν· εὐτρο-
 φία γὰρ συμβαίνει πλείων διὰ τὴν ἰσχὺν τῶν ὑποκειμέ-
 νων· δι' ὃ καὶ κελεύουσι κοτίνους φυτεύσαντες ἐνοφθαλ-
 μίζειν ἢ ἐμφυτεύειν ὕστερον. ἀντιλαμβάνονται γὰρ μᾶλ-
 λον ἰσχυροτέρου καὶ τροφὴν ἐπισπώμενα πλείω καλλί-
 καρπον τὸ δένδρον ποιεῖ· ἐπεὶ εἴ γέ τις ἀνάπαλιν τὸ
 ἄγριον εἰς τὸ ἡμερον ἐμβάλλοι, διαφορὰν μὲν τινα ποιή-
 σει, τὸ δὲ καλλικαρπεῖν οὐχ ἔξει. καὶ τὰ μὲν περὶ τὰς
 φυτείας καὶ τὰς ἐμφυτείας ἱκανῶς εἰρήσθω.

CAP. VII. Τὰ δὲ σπέρματα πάντων ἔχει τινὰ τρο-
 φὴν ἐν αὐτοῖς, ἢ συναποτίκτεται τῇ ἀρχῇ καθάπερ ἐν

- τοῖς ὠοῖς· ἢ καὶ οὐ κακῶς Ἐμπεδοκλῆς εἶρηκε φάσκων
 “ὠτοκεῖν μακρὰ δένδρεα.” παραπλήσια γὰρ τῶν σπερ-
 μάτων ἢ φύσις τοῖς ὠοῖς· πλὴν ἔδει περὶ πάντων εἰπεῖν
 καὶ μὴ μόνον τῶν δένδρων· ἅπαν γὰρ ἔχει τινὰ τροφήν
 ἐν αὐτῷ. δι’ ὃ καὶ δύνανται διαμένειν εἰς χρόνον οὐχ
 ὥσπερ τὰ τῶν ζώων εὐθύς φθείρεται χωριζόμενα πλὴν
 τὰ τῶν ὠοτόκων. ταῦτα γὰρ ὥσπερ εἴρηται τροφήν
 2 ἔχοντα καὶ φυλακὴν ἅμα τῆς ἀρχῆς διαμένει. χροσιώτερα
 δὲ ἑτέρων ἕτερα καὶ μάλιστα τὰ πυκνὰ καὶ ξηρὰ καὶ ξυ-
 λώδη καθάπερ τὰ τοῦ φοίνικος· οὐκ ἔχει γὰρ οὔτε ἔξω-
 θεν οὐδεμίαν παρείδυσιν οὔτε ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα τὴν
 διαφθειρομένην. ὅθεν καὶ οὔτε θηριοῦται καθάπερ τὰ
 σιτηρὰ τῶν σπερμάτων οὔτε ἀναξηραίνεται καθάπερ τὰ
 τῶν λαχάνων, ἀλλ’ ἐν αὐτοῖς περιστέγοντα σώζει τὴν
 ἀρχήν. ὅτι δ’ ἐν ἅπασι σπέρμασι [τροφή] ἀκκεῖθεν δῆ-
 λον· ἃ γὰρ δοκεῖ ξηρὰ καὶ ὥσπερ κελυφανώδη πάμπαν
 οἷα τὰ τῶν λαχάνων ταῦτα κινεῖται κατὰ τὰς οἰκείας
 ὥρας ἐὰν καὶ ὅτιοῦν ἱκμάδος λάβῃ· καὶ διὰ τοῦτο ἐν
 ὑπερώοις τιθέασιν καὶ κρεμάννυσιν ἐν ἀρρίχοις καὶ οὔτε
 φαίνουσιν οὐθ’ ὕδωρ ὅλως εἰσφέρουσιν εἰς τὰ οἰκήματα.
 3 τῶν δὲ δὴ λοιπῶν καὶ τῇ αἰσθήσει φανερὰ τὰ προσόντα·
 καὶ τὰ γε δὴ τῶν σαρκωδῶν ὥσπερ εἰ γαλακτοῦται δια-
 βλαστανόντων. σχεδὸν δὲ ὁμολογούμενον τοῦτο καὶ ἐπὶ
 τῶν ζώων ἐστίν· οὐδὲ γὰρ ἐν τούτοις ἅπαν τὸ κατὰ
 πρόεσιν σπέρμα καθαρὸν καὶ εἰλικρινὲς ὑποληπτέον.
 ὅσα δὲ ξυλώδη καὶ πυρηνώδη περιέκειται τισι φυλακῆς 8H
 χάριν οἰήτεον ὥσπερ καὶ τὰ δερματικά καὶ ὑμενώδη·
 πάντα γὰρ ταῦτα πρὸς τὴν σωτηρίαν ἐστίν· ὑγρὰ γὰρ ἢ
 4 ἀρχὴ δύναμει πάντων. ἔχουσι δὲ τινων τὰς ζωτικὰς ἀρ-
 χὰς ὥσπερ ἐλέχθη καὶ ρίζαι καὶ ἀκρεμόνες καὶ ξύλα καὶ
 κανυλοὶ χωριζόμενοι τῶν φυτῶν ὥστε κινεῖσθαι μέχρι
 τοῦ βλαστάνειν οἷον αἵ τε σκίλλαι καὶ ὅσα σκιλλώδη καὶ

τὰ τῆς ἐλάας ξύλα καὶ οἱ τῶν κρίνων καυλοὶ καὶ οἱ τῆς βλήχρου κλώνες· ἀνθεῖ γὰρ καὶ αὕτη περὶ τροπᾶς, ὃ δὴ καὶ μάλιστα θαυμαστόν· ἐπεὶ τὰ γ' ἄλλα φαίνεται ἵνα ἔχειν ὑγρότητα κούφην καὶ γλίσχραν τὰ δὲ λιπαράν· καὶ ἔτι περιέχεσθαι τὰ μὲν χιτῶσι πλέοσι, τὰ δὲ πυκνότητι τῇ αὐτῶν ὥστε μὴ εὐξήραντα εἶναι· τοῦ δ' ἄερος μεταβάλλοντος καὶ τῆς οἰκείας ὥρας συμπαθῇ τε γίνεται καὶ βλαστάνει. ἡ δὲ βλήχρος ξηρὰ φαίνεται παν- 5 τελῶς, ἀλλὰ δῆλον ὡς ἔχει τινὰ τοιαύτην ἀρχήν, ἣ κινεῖται τῇ τοῦ ἄερος ἅμα μεταβολῇ καὶ ἀλλοιωθεῖ. θαυμαστόν δὲ καὶ τὸ τῆς ὥρας· οὐ γὰρ ἀνιεμένης, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιτεινουσῆς, εἰ μὴ ἄρα περὶ τὰς ἀλκνουίδας· ἱκανὸς γὰρ ὁποσοσοῦν χρόνος εἰς τὰς τῶν ἀσθενῶν καὶ μικρῶν μεταβολάς. αἱ μὲν οὖν γενέσεις πόσαι τε καὶ ποσαχῶς καὶ τίνες ἐκάστοις οἰκεῖται φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων.

CAP. VIII. Εὐβλαστῇ δὲ καὶ εὐανξῇ τὰ ἐκ τῶν φυτευμάτων μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν σπερμάτων εὐλόγως, ἄλλως τε καὶ ὑπόρριζ' ἂν ληφθῇ· προὔπαρχει γὰρ πολλὰ τῶν μορίων ἃ δεῖται μόνον τροφῆς· τῶν δ' ἐκ τῶν σπερμάτων ἅπαντα ταῦτα ἀνάγκη γενναῖσθαι πρῶτον ἔπειθ' οὕτως αὐξήθῃναι. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὅσα ῥιζοφυῇ τυγχάνει καθάπερ τὰ κεφαλόρριζα. καὶ γὰρ ἐν τούτοις προῖσταται τῆς φύσεως ἐξ ὧν πλείων ἡ ὁρμὴ πρὸς τὴν βλάστησιν ἢ τῶν σπερμάτων· ῥιζωθῆναι γὰρ ἐκεῖνα δεῖ πρότερον. ὅσα δὲ κατὰ τὰς ἰδίαις φύσεις ὡς ἂν γένος 2 πρὸς γένος (ὃ) συγκρίνων λάβοι τις, πότερα κατὰ τὰς εὐθύτητας τῶν πόρων ληπτέον, ὥσπερ Δημόκριτος· εὐρους γὰρ ἢ φορὰ καὶ ἀνεμπόδιστος ὡς φησιν· ἢ μᾶλλον ὅσα μαλόντερα καὶ ὑγρότερα; τὰ μὲν γὰρ πυκνὰ καὶ ξηρὰ δυσαύξητα· πᾶν γὰρ ἔμπυρον τὸ πυκνὸν καὶ ξηρὸν καὶ πικρὸν ὥστε βραδεῖαν εἶναι τὴν ἐπίδοσιν· θα-

3 τέρου δ' ἐν ὀλίγῳ πολλή διὰ τὴν μανότητα· καὶ ὅλως
 ἡ μανότης εὐβλαστόν τι καὶ εὐτροφον. σημείον δὲ καὶ
 τὸ κατὰ τοὺς τόπους καὶ τὰς φυτείας συμβαῖνον· ἐν μὲν
 γὰρ τοῖς εὐδιδεινοῖς καὶ ἀπνευμάτοις ἔτι δὲ ὅταν ἡ φυ-
 τεία πνικνὴ εὐανξῇ μὲν τὰ δένδρα μανὰ δὲ καὶ ὑγρὰ
 μᾶλλον. ἐν δὲ τοῖς πνευματώδεσι καὶ ψυχροῖς καὶ τῇ
 φυτεία μανῇ ἀνανξέστερα μὲν, πνικνότερα δὲ καὶ ξηρό-
 τερα. συνίστησι γὰρ τὰ πνεύματα καὶ τὰ ψύχη καὶ ὅλως
 ὁ προσπίπτων ἀήρ· ἅμα δὲ καὶ συστέλλεται καὶ οὐ λαμ-
 βάνει τὸν ἴσον ὄγκον. ὡσαύτως δὲ ὅταν ἡ φυτεία μανῇ
 καὶ γὰρ ἐνταῦθα πνικνότερα καὶ εἰς βάθος αὐξανόμενα
 4 μᾶλλον, ἐν δὲ ταῖς πνικναῖς ἀνάπαλιν. φανερόν δὲ καὶ ^{9 H}
 ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων τοῦτο συμβαῖνον καὶ μάλιστα ἐπὶ
 τῶν ἀνθρώπων· εὐανξέστερα γὰρ τὰ θήλεα τῶν ἀρρέ-
 νων ὑγρότερα καὶ μανότερα τὴν φύσιν ὄντα. δῆλον δὲ
 καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν δένδρων· ῥόα μὲν γὰρ καὶ συκῇ καὶ
 ἄμπελος εὐανξῇ, φοῦνιξ δὲ καὶ κυπάριττος καὶ δάφνη
 καὶ πεύκη καὶ ἐλάα δυσανξῇ. καίτοι τό γ' εὐθυπορεῖν
 ὑπάρχει τισὶ τούτων, ἀλλ' ἦτοι πνικνότης ἢ ξηρότης ἢ
 ἄμφω κωλύει· καὶ γὰρ ἡ ξηρότης ἀνανξῆς. ἔτι δὲ πρὸς
 τούτοις ἔνια [ὑπὸ] τῆς ἀσθενείας· καὶ γὰρ τοιαῦτα δυσ-
 ανξῇ καὶ δύστροφα. δεῖ γὰρ μὴ κρατεῖσθαι μηδὲ κωλύε-
 σθαι τὴν τροφήν ὑπὸ τοῦ περιέχοντος· ἐπεὶ καὶ τὸ εὐ-
 θυπορεῖν προσδεῖται δυνάμεως καὶ τῆς κατεργαστικῆς
 καὶ τῆς ἀπαθοῦς· ἄλλως δ' οὐδὲν ὄφελος. εὐανξῇ μὲν
 οὖν καὶ δυσανξῇ τοῖς τοιούτοις ἀφοριστέον.

CAP. IX. Ἄπαντα δὲ χεῖρω τὰ ἐκ σπέρματος ὡς ἐπὶ
 πᾶν ἐν γε τοῖς ἡμέροις οἶον ῥόα, συκῇ, ἄμπελος, ἀμυγ-
 δαλῇ. καὶ γὰρ ὅλως [τὰ] γένη μεταβάλλει καὶ ἐξακρι-
 οὔται πολλάκις ἔνια καθάπερ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἴρηται.
 τούτου δ' αἴτιον ἡ ἀσθένεια τῶν σπερμάτων. κρατεῖται
 γὰρ ὑπὸ τῆς ἐπιρροῆς πλείονος οὔσης· καὶ ὡσπερ ἄκαρπα

γίνεται διὰ πλῆθος τροφῆς οὐ δυνάμενα πέττειν οὕτως
καὶ χεῖρω γίνεται διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. καὶ διὰ τοῦτο Θά-
σσιοι τὰς ἀμυγδαλᾶς ὅταν προσανξηθῶσιν ἐνοφθαλμί-
ζουσιν· ἐκ γὰρ μαλακῶν σκληραὶ γίνονται μετὰ τὴν
φυτεῖαν· εἴη δ' ἂν τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ποιεῖν.
ὅσα δὲ ἰσχυρὰ τῶν σπερμάτων ταῦτα διαμένει μᾶλλον 2
ὥσπερ ὁ τε φοῖνιξ καὶ πεύκη ἢ κωνοφόρος καλουμένη
καὶ πίτυς ἢ φθειροφόρος. ὡσανύτως δὲ καὶ τὰ τῶν ἀγρίων
ἰσως δ' οὐκ ἔχει ταῦτά γε μετάβασιν εἰς τὸ χεῖρον· ἢ
γὰρ ἀγριότης ἔσχατον· ἀλλ' ἢ εὐχυλία καὶ ἢ εὐσαρκία
τούτων πρὸς ἄλληλα γίνεται διὰ τὸν αἶρα καὶ ἀπλῶς
τοὺς τόπους. ἐπεὶ καὶ τὰ ἥμερα εἰς τοῦτο διαφέρει· δύ-
νανται γάρ τινες χῶραι διατηρεῖν τὰς φύσεις, αἱ μὲν
μέχρι τινός, αἱ δ' ἀπλῶς· αἱ δὲ καὶ μεθιστάναι πρὸς τὸ
βέλτιον καθάπερ εἴρηται περὶ τε τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
Κιλικίᾳ ῥοσῶν· αἱ μὲν γὰρ γλυκεῖαι καὶ οἰνώδεις, αἱ δ'
ἀπύρηνοι καὶ καλλίκοκοι γίνονται περὶ τὸν Πίναρον
ποταμόν. ἀπλῶς δ' ὅταν οἰκείαν χῶραν λάβωσιν οἱ καρ- 3
ποὶ μᾶλλον δύνανται τὰ γένη διατηρεῖν ὅταν μάλιστα
εὐσθενῇ καὶ καλλικαρπῇ τὰ δένδρα. ἐν δὲ τοῖς ἐπετεί-
οις σπέρμασι πανταχοῦ πρὸς τὴν χώραν ἢ μεταβολὴ γί-
νεται πλὴν οὐκ εὐθύς σπαρέντων, ὀλίγος γὰρ ὁ ἐν τῇ
γῇ χρόνος, ἀλλὰ τρίτῳ δὴ ἔτει· τότε γὰρ ἁλλοιοῦνται πρὸς
τὴν ἐκτελείωσιν ὥσπερ καὶ τὰ ζῶα· καὶ γὰρ ταῦτα τρι-
γυρῆσαντα συνεξομοιοῦνται· οὐ μὴν ἄλλ' ἐπίδηλόν γέ τι
ποιεῖ καὶ ὁ πρῶτος ἐνιαυτός. καὶ τὰ μὲν ἐκ τῶν σπερμά-
των χεῖρω διὰ ταύτας τὰς αἰτίας.

10H CAP. X. Ἡ δ' ἐπέτειος βλάστησις, αὕτη γὰρ οἶον
δευτέρᾳ γένεσις ἐστίν, οὐχ ἅμα γίνεται πᾶσιν ἀλλὰ παρ-
αλλάττει ταῖς ὥραις, ὥστε σχεδὸν ἐν ταῖς ἐναντίαις
ἐνίσων εἶναι καὶ τὰ μὲν θέρους, τὰ δὲ χειμῶνος βλαστά-
νειν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ καρπογονία· καὶ γὰρ αὕτη διέ-

- στηκε τοῖς χρόνοις· ὥς μὲν οὖν ἀπλῶς εἰπεῖν τὰ πρὸς ἐκάστην ὥραν σύμμετρον ἔχοντα τὴν κρᾶσιν ταῦτα καὶ τὰς βλαστήσεις ἐν ἐκάστη καὶ τὰς τελειώσεις τῶν καρ-
- 2 πῶν ἀποδίδωσιν· οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ καὶ τοῖς καθέκαστα πειραῖσθαι διαιρεῖν· ἕνια μὲν γὰρ εὐβλαστῇ καὶ ἡ βλάστησις δι' ἰσχὺν καὶ πολυτροφίαν ὥσπερ ἀμυγδαλῇ ῥοιά· καὶ ὅλως τὰ ἄγρια μᾶλλον τῶν ἡμέρων. ἕνια δὲ δι' ἀσθένειαν ὥσπερ τὰ ποιώδη καὶ ἐπέτεια· καὶ γὰρ ἀνθεῖ πολλά τούτων κατὰ χειμῶνα καθάπερ καὶ ἡ ἀνεμώνη· φαίνεται δὲ οὐδ' ἡ μηλέα προανθεῖν δι' ἰσχὺν, ἀλλὰ δι' ἄλλην αἰτίαν. ἐκάτερα δ' εὐλόγως προῖβλαστεῖ καὶ τὰ ἰσχυρὰ καὶ τὰ ἀσθενῆ· τὰ μὲν γὰρ τῇ δυνάμει καὶ τῷ πλήθει προωθεῖ, τὰ δὲ ὑπὸ μικρῶν ἐκκίνητα τῶν κατὰ
- 3 τῶν ἁέρα. μέγα δὲ καὶ ὑγρότης καὶ μαλακότης εἰς τὸ προῖέναι ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης φύσεως ἐλέχθη· τὸ γὰρ ξηρὸν καὶ πικνὸν οὐτ' εὐδίοδον ὁμοίως οὐθ' ὕλης ἔχει πλήθος. ὅσα δὲ ἐν ταῖς ἐναντίαις ὥραις ἐκβλαστάνει τούτων αἰτιῶνται· τινες τὴν ψυχρότητα καὶ θερμότητα· τὰ μὲν γὰρ ψυχρὰ τοῦ θέρους, τὰ δὲ θερμὰ τοῦ χειμῶνος βλαστάνειν, ὥστε ἐκατέραν τὴν φύσιν σύμμετρον εἶναι πρὸς ἐκατέραν τῶν ὥρῶν. οὕτω γὰρ οἴεται καὶ Κλείδημος· οὐ κακῶς μὲν οὖν ἴσως οὐδὲ τοῦτο λέγεται, δεῖ δὲ καὶ τὴν ὀλιγότητα καὶ τὴν ἀσθένειαν καὶ εἴ τι ἄλλο συναίτιον προστιθέναι καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν
- 4 λαχανωδῶν ὁρῶμεν. ἡ μὲν γὰρ ἀνδράχην καὶ ὁ σίκυος καὶ ὅλως τὰ τοιαῦτα κάθυγρα καὶ ψυχρὰ· τὸ δ' ὠκιμον ξηρὸν καὶ ξυλῶδες· ἀλλ' ὅμως οὐ δύναται πρὸ τῶν θερμημεριῶν βλαστάνειν εἰς γὰρ διαμονὴν καὶ τελέωσιν· αἰτίον δ' ἡ ἀσθένεια καθάπερ καὶ τῆς σικύας καλουμένης. αὕτη γὰρ δένδρου ὕψος λαμβάνουσα καὶ σχιζομένη τοῖς κλωσίν ὥσπερ ἡ ἀναδενδράς ὅμως ἐπικηρόν τε καὶ οὐ δύναται πρὸ τῶν θερινῶν ἀλλὰ δεῖται πορρωτέρω τῆς

ὥρας παρατείνειν πρὸς τὸ μετόπωρον. καὶ τὰ ἀκανθώδη 5
 καὶ ποιῶδη καὶ ῥιζοκέφαλα καθάπερ ὃ τε σκορπίος κα-
 λούμενος καὶ τὰ τίφνα καὶ ἡ ἄκανθα βασιλικὴ καὶ τὸ
 λείριον ἔνια δὲ καὶ μετ' ἄρκτοῦρον. εἴτε οὖν ὕστερα
 χρόνῃ καὶ ὀψιαίτερα ταῦτα λέγειν εἴτε καὶ πρωϊαίτερα γι-
 νομένων τῶν πρώτων ὑδάτων, οὐδὲν γὰρ διαφέρει πρὸς
 γε τὸ νῦν, ἀλλ' ἐκεῖνο φανερόν ὥς οὔτε μεγέθει καὶ μι-
 κρότητι τὸ πρωϊβλαστὲς καὶ ὀψιβλαστὲς ἀφοριστέον οὔτ'
 ἰσως θερμότητι [καὶ ψυχρότητι] καὶ ὑγρότητι καὶ ξηρό-
 τητι μόνον, ἀλλὰ δεῖ τινα συμμετρίαν ἕκαστον ἔχειν
 πρὸς τὴν ὥραν (γίνεται γὰρ ἀπαλωτάτη). φαίνεται γὰρ 6
 ἅπαντα τὴν οἰκείαν ἀναμένειν τελείωσιν, ἀβλαστῇ τε
 τέως καὶ ἀκίνητα ὄντα ὁμοίως δένδρα καὶ ὑλήματα καὶ
 ποιῶδη· φανερώτατον γὰρ τοῦτ' ἐν τοῖς ἀγρίοις ἐν οἷς
 δὴ καὶ ἡ γένεσις αὐτοφυῆς καὶ ἄνευ παρασκευῆς. πάντα
 δ' ὥς εἰπεῖν ἡ τὰ γε πλεῖστα τῶν μετοπωρινῶν ἐν τοῖς
 ὑλήμασι καὶ τοῖς φρυγανικοῖς καὶ ποιῶδεσιν ἐστίν· ἐπεὶ
 δένδρον γε οὐδὲν πλὴν εἰ μὴ τι κατὰ τὴν ἐπιβλάστησιν·
 11 Ἡ ἐπιβλαστάνει γὰρ ἔνια μετ' ἄρκτοῦρον. ὥς δ' ἐπὶ πᾶν 7
 καὶ καθόλου λαβεῖν τὰ αἰεφυλλὰ τῶν δένδρων καὶ ὀψι-
 βλαστότερα καὶ ὀψικαρπότερα διὰ τε πυκνότητα καὶ ξη-
 ρότητα, κατὰ μικρόν γὰρ ἡ ἐπιρροή, καὶ διὰ τὸ συνεχὲς
 αἰετὶς εἰς τὰ φύλλα διδομένης τροφῆς· οὐ γίνεται γὰρ
 ἀθροισμὸς ὥστε προορμαῖν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ὥρας κινεῖται
 τῆς οἰκείας τὸ καθῆκον. σπάνια γὰρ ἂν τις λάβοι τὰ
 πρωϊβλαστῇ καὶ πρωϊκαρπα τῶν αἰεφυλλῶν οἶον τόν τε
 κιττὸν καὶ τὴν ῥάμνον καὶ εἴ τι τοιοῦτον. ἡ δὲ ιδιότης
 εἴτε διὰ θερμότητα τούτων εἴτε καὶ μανότητα καὶ ὑγρό-
 τητα εἴτε καὶ διὰ ταύτας πάσας συμβαίνει τὰς αἰτίας
 διαιρετέον αὐτὸ τοῦτο πρῶτον ἰσως εἰπόντας ποῖα θερ-
 μὰ καὶ ποῖα ψυχρὰ καὶ τοῖς ποίοις ληπτέον. ἀλλὰ περὶ
 μὲν τούτων ἐν τοῖς ὕστερον πειρατέον εἰπεῖν· διὰ τί

δὲ τὰ μὲν πρωῒβλαστῇ, τὰ δὲ ὀψιβλαστῇ ταύτας ἂν τις ἀποδοίη τὰς αἰτίας.

- CAP. XI. Ὅσα δὲ κατὰ πᾶσαν ὥραν βλαστάνει τε καὶ ἀνθεῖ καὶ καρποτοκεῖ καθάπερ ἡ περσικὴ μηλέα καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον ἀπορήσειεν ἂν τις οὐ μόνον ὅτι οὐ πρὸς πάσας ἀρμόττει τὰς ὥρας ἢ κρᾶσις, ἀλλ' ὅτι οὐδ' αὐτὰ αὐτοῖς ὁμοβλαστάνει τὰ γένη καὶ ὁμοκαρπεῖ. τοῦτο γὰρ ἐν τοῖς κεχωρισμένοις τῶν ὁμογενῶν ἄξιοῦμεν καὶ ὁρῶμεν συμβαῖνον. τὸ μὲν οὖν πάθος ὁμοιον φαίνεται τοῖς ἐπικυλίσκομένοις ζώοις, πλήν γ' ἡ αἰτία τοῖς μὲν
- 2 φανερά, τοῖς δὲ λόγου δεομένη. τὰ μὲν γὰρ οὐχ ἅμα λαμβάνουσι τὰς παρ' ἐτέρων ἀρχὰς οὐδ' ἴσως εἰς τὸν αὐτὸν τόπον οὐδ' ἅμα κυλίσκεται, εἰ μὴ καθάπαξ ἅμα καταλάβοι. τῶν δὲ διὰ τί ἡ βλάστησις οὐχ ἅμα οὐ ῥᾶδιον εἰπεῖν· ἀνάγκη γὰρ διὰ τὸ τὰς ῥίζας μὴδ' ἅμα μὴδ' ὁμοίως ἔχειν ἢ τοὺς ἀκρεμόνας μὴ δέχεσθαι μὴδ' ἐκπέττειν ἐξ ὧν ἡ πρώτη βλάστησις· ταῦτα δὲ διὰ τί καὶ τί-
- 3 νος ἔνεκα γένοιτ' ἂν οὐκ εὐλόγον εἰπεῖν. ἡ μὲν γὰρ ἄμπελος ἡ μαινομένη τάχ' ἂν δόξειεν οὐκ ἀλόγως δέχεσθαι· τῷ μὲν γὰρ μὴ ἐκπέττειν τὸν καρπὸν ὑπολείμματα πολλὰ ποιεῖται ὑγρότητος γονίμου, ταῦτα δ' ὅταν ἀῆρ ἐπιλάβῃ μαλακὸς ἐκτίκτει, καθάπερ καὶ ἄλλοις τῶν δένδρων αἱ πορρώτεραι βλαστήσεις ἐπιγίνονται. ἡ δὲ μηλέα καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα τελεογονεῖ καὶ ἐκπέττει· δι' ὃ τὸ μερίζεσθαι [καὶ] ἄλλοτ' ἄλλο βλαστάνειν ἄτοπον καὶ ταῦτ' ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς. αἱ μὲν οὖν ἀπορίαι σχεδὸν
- 4 αὐταὶ καὶ τοιαῦται εἴρηνται περὶ τούτων. πρὸς δὲ τὸ^{12H} τὴν αἰτίαν τοῖς ἀπορουμένοις λέγειν πρῶτον ληπτέον ὅπερ εἴρηται καὶ πρότερον ὅτι πᾶν δένδρον ἀρχὰς πολλὰς ἔχει πρὸς τὴν βλάστησιν καὶ τὴν καρποτοκίαν· τοῦτο δ' ὥσπερ ἐλέχθη τῆς οὐσίας ὅτι καὶ πολλαχόθεν ζῇ δι' ὃ καὶ βλαστητικόν. εἰσὶ δ' οἱ πρῶτοι τούτων ἀναγκαιό-

τεροι, ἐκ τῶν ἀρχῶν δὲ τούτων οὐθ' ὅμοιοι πάντες οὐθ'
 ἴσοι οὐθ' ἅμα βλαστάνουσιν οἱ βλαστοί, ἀλλ' ὅταν ἡ
 πλείων συρροὴ καὶ ἰσχυροτέρα κατὰ ταῦτα θᾶττον καὶ
 πλείων· ἕκαστος γὰρ αὐτῶν ὥσπερ φυτόν ἐστιν ἐν τῷ
 δένδρῳ καθάπερ ἐν τῇ γῇ· μὴ ἅμα δὲ τῆς βλαστήσεως
 οὔσης μὴδ' ἴσης τῆς ἰσχύος εὐλόγως οὐδὲ τῶν καρπῶν
 ἢ πέσις ἅμα γίνεται πάντων· ἐπεὶ καὶ ἡ θέσις διαφορὰν 5
 ποιήσει τῶν μερῶν οἷον ἢ πρὸς ἀνατολὰς ἢ δύσεις ἢ
 πρὸς ἄρκτον ἢ μεσημβρίαν· ὥσπερ γοῦν καὶ ὅλων τῶν
 δένδρων εἰ ἐν εὐδιεινῷ τόπῳ· πρωῒβλαστῇ γὰρ ταῦτα
 καὶ πρωῒκαρπα. τοιαύτης δὲ τῆς φύσεως οὔσης τῆς κοι-
 νῆς ὅπου μὲν ὁ ἀήρ μαλακὸς καὶ εὐδιεινὸς ὀλίγον χρό-
 νον [οὐ] βλαστητικὰ τὰ δένδρα γίνεται καθάπερ καὶ
 περὶ Αἴγυπτου, ὅπου δὲ χειμέριος καὶ σκληρὸς πλείω·
 τὸ γὰρ ὅλον βραχεῖά τις ἂν γένοιτο διάλειψις εἰ ἢ ἐκ τῆς 6
 γῆς τροφὴ δαψιλῆς εἴη καὶ ὁ ἀήρ εὐκραής. ἐπεὶ καὶ τὰ
 μὴ φυλλορροοῦντα παρὰ τισιν οἷον συκῇ καὶ ἄμπελος
 διὰ τοῦτο οὐ φυλλορροεῖ καθάπερ εἴρηται δι' ὅτι διαρ-
 κῆς ἢ τροφῇ· τουτὶ μὲν οὖν κοινὸν ἐπὶ πλειόνων ἐστί·
 τὰ μὲν γὰρ διὰ τὴν φύσιν, τὰ δὲ διὰ τὸν τόπον ἔχει τοι-
 αύτην. διηρημένων δὲ τῶν μὲν φυλλοβόλων, τῶν δὲ
 ἀειφύλλων αἰτίας δ' οὔσης τοῖς ἀειφύλλοις τῆς διαρ-
 κείας τῆς τροφῆς ὧν τὰ μὲν διὰ τὴν ἰδίαν φύσιν, τὰ δὲ
 διὰ τὸν τόπον τοιαῦτα, τρίτον δὴ καὶ ὥσπερ ἐφεξῆς τού-
 τοις τὴν ἀειβλάστησιν θετέον, ὅτι τὸ ἀείφυλλον οὐκ
 ἀειβλαστὲς, ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ὥσπερ διατηρεῖν μόνον δύ-
 νανται τὰ προὑπάρχοντα ταῦτα δὲ καὶ προσεπιγεννᾶν
 ἕτερα διὰ τὴν ἰδίαν δῆλον ὅτι φύσιν· τοῦτο δὲ καὶ ἐν
 ἄλλοις μέχρι τινός· ἐπιβλαστάνει μὲν γὰρ τὰ μὲν ἅμα 7
 τοῖς ἄστροις, τὰ δὲ καὶ ἀορίστως ὥσπερ καὶ ἄμπελος. ὃ
 δὴ τούτοις μέχρι τινὸς [ἐκείνοις] δι' ὅλου δέδωκεν ἡ φύ-
 σις ὥστε καὶ βλαστοφυεῖν καὶ καρπογονεῖν. οὔσης δὲ

τοιαύτης τῆς οὐσίας οὐδὲν ἄτοπον ἦδη τὰ μὲν τελεοῦν, τὰ δ' ἀνθεῖν, τὰ δὲ βλαστάνειν, τὰ δὲ μέλλειν· ἐπεὶ περ οὐδ' ἐν τοῖς ἄλλοις δένδρεσιν ἅπανθ' ἅμα τὰ μέρη διαφέρει δὲ τοῖς χρόνοις ὅτι τὰ μὲν ἄλλα παρ' ὀλίγον, τὰ
 8 δ' ἐφεξῆς. ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον ζητητέον τίς ἢ πόθεν ἡ κρᾶσις καὶ ἡ σύστασις τῶν τοιούτων· ἔοικε δὲ παραπλήσιον πλὴν χαλεπώτερον καὶ τίς ἢ τῶν ἀειφύλλων· προσεπειπεῖν γὰρ δεῖ καὶ διὰ τί τοσαύτην λαμβάνει καὶ δύναται πέττειν ὥστε γενναῖν· ἡ γὰρ ἐπιβλάστησις καρποτοκίας ἔνεκα· ἐπεὶ τό γε πλείους ἅμα καρπούς ἔχειν τὸν μὲν τέλειον, τὸν δ' ἀτελῆ, τὸν δ' ὑποφνόμενον συμβαίνει καὶ τῇ ἀρκεύθῳ καὶ ἄλλοις ὧν βραδεῖά τε ἡ ἐκπέψις καὶ δυσαπόπτωτος ὁ καρπός. ἡ μὲν οὖν τούτων αἰτία μέχρι τούτων εἰρήσθω τὰ νῦν.

CAP. XII. Πότερα δ' ἡ βλάστησις καὶ αὕξησις ἅμα^{13 H} τῶν ἄνω τε γίνεται καὶ τῶν ὑπὸ γῆς ἢ διηρημέναι τοῖς χρόνοις; ὥς περ τινὲς φασὶ τὰς μὲν ῥίζας αὐξάνεσθαι μετοπώρου καὶ χειμῶνος, τὰ δὲ στελέχη καὶ τοὺς ἀκρεμόνας ἔαρος καὶ θέρους καὶ μάλιστα δ' ὑπὸ τὸ ἄστρον. τοῦτο δὲ κατὰ λόγον οὕτω συμβαίνειν, τῇ γὰρ πρώτῃ γενέσει κατακολουθεῖν· ἐν ἐκείνῃ γὰρ τὴν ῥίζαν πρότερον ἢ τὸν βλαστὸν ἀφίεναι πάντα· προϋπάρχειν γὰρ
 2 ἀναγκαῖον, ὥ τὴν τροφήν ἐπάξεται. φανερόν δὲ καὶ ἐν ταῖς μετοπωριναῖς φυτεαῖς· τότε γὰρ ῥιζοῦνται οὐ βλαστάνει δὲ τὰ φυτευόμενα ἢ ἐπὶ βραχύ τι πρὸ τοῦ ἔαρος· εἰ γὰρ ἦν ἄρριζα, ἐσήπετ' ἄν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐπαινοῦσι ταύτην τὴν φυτείαν, ὅτι μᾶλλον τὰς ἀρχὰς ἰσχυροτέρας ποιεῖ δι' ὧν ἡ τοῦ στελέχους καὶ ἡ τῶν ἄλλων γενέσεις· ὡς τὰ γ' εὐθύς ἀνατρέχοντα πρὸς τὴν βλάστησιν ἀσθενῆ καὶ ἄκαρπα γίνεται καθάπερ ἐπὶ τῶν σπερμάτων οἱ Ἀδώνιδος κῆποι· πιθανὸς δὲ καὶ ταύτῃ δόξειεν [ἄν] ὁ λόγος
 3 ὅτι τὰ μὲν ἄνω κωλύεται διὰ τὸν πέριξ ἄερα ψυχρὸν

ὄντα, τὰ δὲ κάτω στεγαζόμενα τῇ γῇ καὶ ἅμα συγκατα-
 κλειόμενα ὑπὸ τοῦ θερμοῦ διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν τῇ
 τε ὑγρότητι καὶ τροφῇ προσάύξεται. πάντα γὰρ αὐτοῖς
 ὑπάρχει δι' ὧν ἡ αὐξησις καὶ ἡ γένεσις. σημεῖον δὲ καὶ
 τὸ ἐπὶ τοῦ σίτου συμβαῖνον, ὃς ὑπὸ τοῦ χειμῶνος πιλού-
 μενος ῥιζοῦται μᾶλλον, ὃ δὲ καρκινοῦσθαι λέγουσιν,
 ὥς τὴν ἀπὸ τῶν ἄνω δύναμιν καὶ τροφήν εἰς τὰ κάτω
 τρεπομένην. ταύτῃ μὲν οὖν δόξειεν ἂν μερίζεσθαι τὸ 4
 τῆς αὐξήσεως· τῇδε δὲ πάλιν οὐκ ἂν δόξειεν· ἐν τε γὰρ
 τῇ πρώτῃ γενέσει προτερεῖ μὲν ἡ ῥίζα τῶν βλαστῶν οὐ
 μὴν τοσοῦτον ὥστε χρόνου γίνεσθαι πληθὺς, ἀλλὰ βραχύ
 τι πάντως ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων ἡ καρδία καὶ τὰ περὶ
 τὴν καρδίαν· ἀπλῶς γὰρ ὥς εἶπεῖν ἡ φύσις οὐθὲν καθά-
 περ ἡ τέχνη ποιεῖ κατὰ μέρος, ἀλλὰ πάντ' ἀθρόα κατα-
 βάλλεται. συντελεῖ δὲ ἐτέρων ἕτερα πρότερον. εἰ δὲ καὶ
 ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει τοῦτ' ἐπὶ τινων ἀναγκαῖον ἐστίν,
 ἀλλ' οὐτι γέ ἐν τῇ τροφῇ καὶ αὐξήσει, τὰ μὲν πρότερον
 τρέφεσθαι, τὰ δ' ὕστερον, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν ζώων,
 ἀλλ' ἅμα πως μάλιστα πάντα καὶ ὁ ὅλος ὄγκος ὥσπερ
 κατὰ συνέχειαν καὶ τρέφεται καὶ ἐπιδίδωσιν. ὃ καὶ κατὰ
 τὴν αὐξησίν ἐστι φανερόν. ἐπεὶ καὶ ἄτοπον εἰ τὸ θρε- 5
 πτικόν, ὃ δὲ διαπλάττει καὶ δίδωσι τροφὰς, διαιρεῖται
 κατὰ μέρη τὴν ἐνέργειαν· ἢ πάλιν εἴ τι τῶν σωματικῶν
 τὸ ἐνεργοῦν οἶον πνεῦμα ἢ πῦρ· οὐδὲ γὰρ ταῦτα εἰκός,
 ἀλλ' ὅταν ἅμα ταῖς ὥραις κινηθῶσιν ὁμοίως δι' ὅλων
 διήκειν τῶν φυτῶν· ἐν γὰρ τι τὸ γεννῶν, οὐχ ὥσπερ
 Ἐμπεδοκλῆς διαιρεῖ καὶ μερίζει τὴν μὲν γῆν εἰς τὰς ῥί-
 ζας, τὸν δ' αἰθέρα εἰς τοὺς βλαστοὺς ὥς ἐκάτερον ἐκα-
 τέρου χωριζόμενον, ἀλλ' ἐκ μιᾶς ὕλης καὶ ὑφ' ἐνὸς αἰ-
 τίου γεννῶντος. ὥς ἡ τῶν ὅλων σύστασις μικρὰν αἰεί
 τινα λαμβάνει ἔφεξιν καὶ κατὰ τὰς τροφὰς καὶ κατὰ τὰς
 αὐξήσεις, ὥστε δ' ὅλαις ὥραις χωρίζειν μέγα κομιδὴ τὸ

- 6 διάστημα τῶν χρόνων. ἡ δ' ὑπὸ τοῦ ψύχους κώλυσις τῆς βλαστήσεως ἀληθῆς μὲν οὐκ ἔτι δὲ ποιεῖ μερισμὸν φυσικόν. ἀλλ' ὥσπερ ἐν συμβαίνοντι τὸ προσαύξεσθαι τὰς ρίζας· ὃ καὶ καθηκούσης ἐνίοτέ γε γίνεται τῆς ὥρας ὅταν ἀντικόψη ὁ χειμῶν· ἡ μὲν γὰρ βλάστησις κατέχεται, τὸ δὲ τῶν ριζῶν οὐ κωλύεται διὰ τὴν ἀλέαν ὅταν ἤδη προορμώμεναι τύχωσιν εἰς ἔκφυσιν καὶ αὔξησιν ἔρχεσθαι. ἀλλὰ τοῦτο οὐ τῆς φύσεως θετέον ὁ διακωλύειν ποτὲ συμβαίνει τι τῶν ἐκτὸς, ἀλλ' ὅσα τῇ ὁρμῇ γίνεται
- 7 τῇ αὐτῆς. ὥραίων δὲ χειμῶνων καὶ εὐδιεινῶν γενομένων ἅμα τὰ τε ἄνω καὶ τὰ κάτω λαμβάνει τὰς αὐξήσεις. ἐπεὶ ὅπου ὁ ἀῆρ εὐβλαστής καὶ μαλακὸς βραχύν τινα χρόνον ὥσπερ εἴρηται διαλείπουσιν αἱ βλαστήσεις οὐ μεριζομένων τούτους χρόνους. τοὺς δὲ χειμῶνας οὐ μόνον τὰς βλάστας, ἀλλὰ καὶ τὰς ρίζας εὐλογον κατέχειν εἴπερ ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος καὶ αἱ τούτων αὐξήσεις καὶ γενέσεις οὐκ εἰς πλεῖον καταλαμβάνουσιν βάθους οὐδ' ὁ ἥλιος ἐφικνεῖται· πλήν ἐάν που τόπος εὐδίοδος ἦ καὶ μακρὸς καὶ κενός. μὴ γὰρ τούτου συμβαίνοντος ἀπορήσειεν ἂν τις εὐλόγως, διὰ τί ποτ' οὐκ αὐξάνονται τοῦ χειμῶνος τροφήν τε λαμβάνοντα καὶ ἀποστέγοντος τοῦ ψύχους. τάχα δὲ καὶ τοῦτο κοινὸν ἀπόρημα καὶ ἐπὶ τῶν
- 8 ἄλλων μερῶν. ἅπαν μὲν γὰρ τὸ ζῶν τρέφεται, τὸ δ' ἐν ὁρμῇ τῆς αὐξήσεως ὄν (οὐκ) αὔξεται· τὰ δὲ φυτὰ πανταχῇ καὶ τὰ νέα καὶ τὰ παλαιὰ προορμᾷ πρὸς αὔξησιν. εἰ μὴ ἄρα συμβαίνει τότε μὲν αὐξάνεσθαι τοὺς ὅλους ὄγκους ἅμα δὲ τῇ ὥρᾳ διαγελώσῃ τὰς ἐκβλαστήσεις γίνεσθαι· τοῦτο δὲ οἶον γενεαίς τις ἤδη· δι' ὃ καὶ οὐκ ἄλογον ἐν αὐτοῖς ὥσπερ κύνοντα κατέχειν ἢ συναθροίζοντα καὶ λαμβάνοντα πρὸς τὴν κύησιν ἐν οἷς ὄγκος γίνεται καὶ αὔξεις, εἰδ'
- 9 ἅμα ταῖς ὥραις ἀποτίκτουςιν. ἔχουσι γὰρ δὴ τινες οἱ κλάδοι καὶ οἱ ἀκρεμόνες ἐν ἑαυτοῖς ἀρχὰς ζωτικὰς, αἱ

διαθερμαίνόμεναι τῇ ὥρᾳ προέονται τοὺς βλαστοὺς καὶ μὴ ῥιζοιμένων τῶν κάτω· τοῦτο δὲ μάλιστα φανερόν ἐν τοῖς ἀφαιρουμένοις φυτοῖς τῶν ἀμπέλων τε καὶ ἐτέρων καὶ συντιθεμένοις ἐν πίθοις· προβλαστάνουσι γὰρ οἱ βλαστοὶ τῆς ὥρας καθηκούσης· ὅτε δὲ καὶ τὰ πηγνύμενα κλήματα καὶ κράδαι καὶ χάρακες ἐκ τῶν ἄνωθεν ἐβλάστησαν ὅσον εἰς ἀρχὴν, κάτωθεν δὲ οὐκ ἐρριζώθησαν, ὡς ἔχοντα μὲν ἐν ἑαυτοῖς ἤδη τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς δυνάμεις, τροφῆς δὲ δεόμενα μετὰ τὸν τόκον ἧς μὴ γινομένης καταξηραίνεται. δι' ὃ καὶ οὐκ εἰκόασιν κακῶς 10 λέγειν οἱ φάσκοντες εὐθύς ἀνθεῖν τοὺς νέους καρποὺς ἔτι τῶν ἐτέρων ἐπόντων· τοῦτο γὰρ δῆλον ὡς δυνάμει λέγουσιν. τὰς μὲν οὖν ἀνέξῃσεις εἴη μὲν ἂν ἀμφοτέρως συμβαίνειν, οὐ μὴν ἀλλὰ διὰ ταῦτά γε μᾶλλον ἂν τις ὅλων τῶν δένδρων [ἧ] μεριζομένης ὑπολαμβάνοι γίνεσθαι.

14H

CAP. XIII. Ζητήσεις δ' ἂν τις ἐκ τῶν μικρῶ πρότερον εἰρημένων πότερον τὰ δένδρα κατὰ χειμῶνα κύει πρὸς καρπογονίαν, τοῦ δ' ἥρος ἀποτίκτει καὶ τοῦθ' οἶον περίοδος ἐστὶ χρόνοις ὠρισμένοις καθάπερ τοῖς ζώοις ἢ διὰ τὴν ἐνδειαν τῆς τροφῆς συμβαίνει καὶ διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ ἀέρος. εἰ γὰρ ἐν τοῖς εὐδιεινοῖς καὶ μαλακοῖς αἰεὶ βλαστάνουσιν οὐκ ἂν εἴη τεταγμένη (ἐν) τοῖς χρόνοις ἢ κύησις, εἰ δὲ μὴ οὕτι γε ταύταις ταῖς ὥραις ὡς ὅλον ἅμα βλαστάνειν πάλιν καὶ εἴ τι τὸ ὄργων ἀποτίκτειν. εἰ δὲ καὶ συνεχῶς ὁ ἀῆρ ἀκολουθοίη τούτοις ἴσως οὐδὲ τὰ παρὰ τῶν ποιητῶν λεγόμενα δόξειεν ἂν 2 ἀλόγως ἔχειν οὐδ' ὡς Ἐμπεδοκλῆς αἰείφυλλα καὶ ἔμπεδοκαρπά φησι θάλλειν „καρπῶν ἀφθονίῃσι κατ' ἡέρα πάντ' ἐνιαυτόν,“ ὑποτιθέμενός τινα τοῦ ἀέρος κρᾶσιν τὴν ἡρινὴν κοινήν· ἐκεῖνο δ' ἂν τις ἴσως ἐν τούτοις ἀπορήσειε πότερα καὶ πεπάνσεις ὅμοιαι τῶν καρπῶν ἢ

ἐνδεέστεραι γίνονται ἀσθενεστέρου ὄντος τοῦ θερμοῦ
 καὶ τῆς ὥρας ὑγροτέρας· τοῦτο μὲν οὖν ὥς καθ' ὑπό-
 3 θεσιν θεωρεῖσθαι· ἐν δὲ τῇ νῦν περιόδῳ τῶν ὥρων ἔοικε
 τὰ δένδρα κενωθέντα τοῦ θέρους ἐκ τῆς βλαστήσεως
 καὶ τῆς καρπογονίας ἀντιπληροῦσθαι πάλιν εἴτ' ἐκ τανύ-
 της τῆς ἀντιπεριστάσεως ἀποτίκτειν καὶ βλαστάνειν
 κατὰ τοὺς ἰκνουμένους καιροὺς, ἔχοντά πως τὴν κήνην
 καὶ ἐν τοῖς μέρεσι καὶ ἐν τοῖς ὅλοις. εὐλόγως δὲ καὶ αἱ
 φυτεῖαι καὶ αἱ ἐπιβλαστήσεις γίνονται κατὰ πλείους
 ὥρας δοκοῦσι δ' ἐναντία πως εἶναι μετόπωρόν τε καὶ
 ἔαρ καὶ κυνὸς ἐπιτολή· ἡ γὰρ περὶ τροπᾶς βραχεῖα, ἀλλὰ
 4 μετ' ἄρκτοῦρον ἐπιβλαστάνει πλείω καὶ ὑπὸ κύνα. τὸ
 μὲν οὖν ἔαρ οὐδὲ θαυμάζεται, ζωτικωτάτη γὰρ ἡ ὥρα
 καὶ μάλιστα γόνιμος ὑγρά τις οὕσα καὶ θερμή. τὸ δὲ θέ-
 ρος ὥσπερ ἐναντίον· ξηρά τε γὰρ καὶ ἐμπυροτάτη καὶ
 μάλιστα ὑπὸ τὸ ἄστρον. ἔτι δὲ τὸ μετόπωρον οὐ μόνον
 ξηρόν, ἀλλὰ καὶ ψυχρόν ἤδη μεταβάλλον ἐπιλαμβανού-
 σης τῆς ὥρας· ἐναντιωτάτη δὲ βλαστήσει ψυχρότης καὶ
 ξηρότης. ἀλογία μὲν γὰρ δὴ τις φαίνεται διὰ τούτων.
 οὐ μὲν οὔτε πρὸς τὰς βλαστήσεις ἐναντία ταῦτά ἐστιν
 οὔτε αὖ ἀσύμφωνα κατὰ τὰς δυνάμεις ἀλλ' ἔχοντά τινα
 5 ὁμοιότητα. δεῖ γὰρ δὴ τὴν ὥραν ὑγρότητα τινα καὶ θερ-
 μότητα ἔχειν ὥσπερ καὶ τὸ ἔαρ. αὕτη μὲν ὁμολογου-
 μένη μάλιστα πρὸς βλάστησιν. ἐν ἀμφοῖν δὲ τοῦτο συμ-
 15 H βαίνει καὶ ἐν τῇ τοῦ κυνὸς ἐπιτολῇ καὶ μετ' ἄρκτοῦρον·
 ὑπὸ γὰρ αὐτὸ τὸ ἄστρον καίπερ ὄντος ἐμπύρου τοῦ
 αἰέρος ὅμως καὶ νότια πνεῖ καὶ νέφη συνίσταται καὶ αὐ-
 τὰ τὰ δένδρα διυγραίνεται φανερώς καὶ ὑπὸ τὸν φλοιὸν
 αὐτῶν διαδίδοται τις ὑγρότης, ὅθεν καὶ ῥοαί τισι κατὰ
 τοῦτον τὸν καιρὸν εἴτ' οὖν συνελαυνομένου τοῦ ὑγροῦ
 καὶ ἀντιπεριστάσεως γινομένης εἴτε δι' ἄλλην αἰτίαν·
 6 πλὴν συμβαίνει γε τοῦτο καὶ τοῖς ἀνθρώποις, δι' ὃ καὶ

αἱ κοιλίαι μάλιστα λύνονται καὶ πυρετοὶ πολλοὶ γίνονται καθυγραιομένων τῶν σωμάτων. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ γῆ τότε καθυγρᾶνθαι μᾶλλον ὅθεν καὶ ὑδάτων ἀναδόσεις καὶ ἕτεραι μεταβολαὶ γίνονται πλείους. ἀλλὰ δι' ἣν μὲν αἰτίαν ἕκαστα συμβαίνει τούτων ἕτερος λόγος· ὅτι δὲ ἔξυγραιομένων τῶν φυτῶν καὶ τοῦ ἔξωθεν ἀέρος οὐκ ἀντιπίπτουτος ἡ ἐπιβλάστησις οὐκ ἄλογος φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων. τὸ δὲ μετόπωρον οὐχ ὥσπερ ἐλέχθη ξηρόν 7 καὶ ψυχρόν ἐστίν, ἀλλὰ μᾶλλον θερμόν· ἅμα γὰρ ἐν τῇ τοῦ ἄστρου μεταβολῇ ἐν τῷ ἀέρι γίνεται, δι' ὃ καὶ ὥσπερ μίξιν τινὰ συμβαίνει γίνεσθαι τοῦ ὑγροῦ καὶ τοῦ θερμοῦ καθάπερ καὶ ἐν τῷ ἥρι προσγίνεται τὸ θερμόν ἀπὸ τῆς ὥρας· ἐνταῦθα δὲ τοῦ θερμοῦ προϋπάρχοντος ὑγρότης ἐπιγίνεται διὰ τὴν πύκνωσιν καὶ κατάψυξιν τοῦ ἀέρος. εὐλογον δὲ καὶ τὰ μὴ κάρπιμα καὶ ὅλως τὰ νέα 8 τῶν πρεσβυτέρων ἐπιβλαστικώτερα, καὶ τὰ ἐν ταῖς ὑγραῖς καὶ χειμερίοις χώραις. τὰ μὲν γὰρ κάρπιμα καὶ πρεσβύτερα ξηρότερα, τὰ μὲν εἰς τοὺς καρποὺς καταναλωκότα, τὰ δὲ καὶ τῇ φύσει τοιαῦτα. τὰ δὲ ἄκαρπα καὶ νέα καὶ ὑγρότητα ἔχει καὶ θερμότητα πλείω. πάλιν δὲ ὅπου μὲν οἱ τόποι χειμέριοι καὶ ὑγροὶ τυγχάνουσι καὶ ὁ ἀήρ εὐπνους ἐνταῦθα καὶ τὰ μετοπωρινὰ γίνεται μακρὰ καὶ ὑγρὰ καὶ καλὰ· πολλάκις δὲ καὶ ὕδατα θερυνὰ κατὰ γε τὰς πλείστας, ὥσθ' ὑγροῦ τοῦ ἀέρος ὄντος ἐπιγινόμενης θέρμης εὐβλαστώτερα γίνεται καὶ εὐανεξῇ μᾶλλον· ἐπεὶ καὶ τὰ δοκοῦντα δικαρπεῖν μηλεῶν τέ τινα γέννη 9 καὶ ἀπίων ἐν τούτοις μάλιστα γίνεται τοῖς τόποις ἅτε παρεκτεινούσης ἐπὶ πολὺ τῆς ὥρας. καὶ ταχὺ τῶν προτέρων ἀφαιρουμένων ἢ μὴ πρωϊκαρπεῖ ὅμως διαφορεῖ. θάττον γὰρ πάλιν ἀναπληροῦνται καὶ κυῖσκονται, δι' ὃ καὶ χρῶνται τινες αὐτῷ τῶν πρὸς τὴν ἀγορὰν βλέπόντων. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδέν γε ὥς εἰπεῖν τῶν δικαρπούντων

- ὅμοιον γίνεται τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἄλλ' ὥς ὁρμὴν μόνον τοῦ φυτοῦ λαμβάνοντος, οὐ συνεκτελέσαντος δὲ τοῦ ἡλίου
 10 καὶ τοῦ ἀέρος. καὶ ἐφ' ἐτέρων ἔτι μᾶλλον συμβαίνει· προφαίνει γὰρ καρπὸν καὶ ἡ ῥόα καὶ ἡ μύρρινος ἀλλὰ μέχρι τοῦ προδειξαι μόνον. ἐπιβλαστικώτατα δ' οὖν ὥς εἶπεῖν τὰ μάλιστα εὐβλαστῇ τῇ φύσει, πλὴν εἴ τι διὰ ξηρότητα κατακωλύεται καθάπερ ἡ ἀμυγδαλῇ καὶ εἴ τι-
 11 ὥρας ἐπιβλάστησιν. ἐὰν οὖν μακρὸν γίνηται τὸ μετό-
 πωρον οὐκ ἄλογον καὶ ῥόδα γίνεσθαι καὶ ἄλλ' ἅττα τῶν τοιούτων ὥσπερ καὶ περὶ Δίον φασὶ τῆς Μακεδονίας οὐκ ἰσχυρᾶς γε δεόμενα τῆς πέψεως χρόνον δὲ λαβόντα ἱκανὸν ἐξέφηγε τὸ ἄνθος. ὅλως δὲ ὃ πλεονάκις εἴρηται μαλακοῦ καὶ ὑγροῦ τοῦ ἀέρος καὶ τὸ σύνολον εὐκράτου αἰεὶ δύναντον βλαστάνειν οὐ πάντα, ἀλλ' ἔνια τῶν δέν-
 12 δρων τὰ δ' ἐλάττω τούτων ἔτι μᾶλλον. ὃ καὶ νῦν ἐπὶ τι-
 νων στεφανωμάτων συμβαίνει τόπους ἐχόντων εὐσκε-
 12 πεῖς καὶ προσείλους· διατελεῖν γὰρ ἀνθοῦντα δοκεῖ καὶ ἡ οἰνάνθη καὶ τὸ ἶον τὸ μέλαν καὶ ἄλλ' ἅττα, θεραπείας δέ τινος προσγενομένης ἔτι μᾶλλον. ὅτι δὲ μεγάλην ῥο-
 πὴν ὁ τόπος παρέχεται πρόσειλος ὢν καὶ εὐσκεπῆς καὶ αὐτὰ τὰ δένδρα μαρτυρεῖ· φύεται γὰρ ἐν τούτοις ἔνια κατὰ τὴν ἄλλην χώραν οὐ φνόμενα καὶ καρποφορεῖ τῶν ἄλλων οὐ φερόντων καὶ προανθεῖ καὶ προβλαστάνει πρότερον τῶν λοιπῶν. ὑπὲρ μὲν οὖν τούτων ἱκανῶς εἰ-
 ρήσθω.

CAP. XIV. Τὸ δ' ἐπὶ τῶν διαφορούντων δένδρων^{16 H}

ὅμοιόν τινα τρόπον ἐστὶ τῷ ἐπὶ τῶν προβάτων γινομένῳ· ἐκεῖνα γὰρ εὐτοκῆσαντα καὶ εὐγονοῦντα πάλιν ὁρμᾷ πρὸς τὴν κύησιν ἐκποιούσης ἔτι τῆς ὥρας. καὶ τὰ δέν-
 δρα παραιρεθέντων τῶν πρώτων καρπῶν γονεύει πάλιν ἑτέρους, δεῖται δ' ἴσως χώρας τε εὐτρόφου τὰ τοιαῦτα

τῆς τε θεραπείας πλείονος (ἢ) ἀμφοῖν καὶ μάλισθ' ὥς
 εἶπεῖν τῆς τοῦ ἀέρος κράσεως ὅπως λάβῃ τὸν χρόνον
 ἱκανὸν εἰς τὴν κύησιν. διὰ τοῦτο γὰρ οὐδ' ἐάν τις ἀφέ-
 λῃ τὸν καρπὸν ἢ ἄνθος, δύναται πάλιν ἕτερα γεννᾶν 2
 διὰ τὸ μὴ λαμβάνειν τὸν τῆς κυήσεως χρόνον· οὐ γὰρ
 οἶόν τε ἄνευ τοῦ κυῆσαι γεννᾶν ἐξανηλωμένου τοῦ
 προὔπαρχοντος. ἅμα δὲ ὥσπερ πηροῦσθαι συμβαίνει
 τὴν ἀρχὴν διὰ τὴν ἔλκωσιν, ὥστε βλαστάνειν ἀπὸ τού-
 του μὴ καινῆς ἄλλης γινομένης οὐκ ἐκποιεῖ τὸ τῆς ὥρας·
 τούτων μὲν οὖν οὕτως ταύτας ὑποληπτέον τὰς αἰτίας.
 αἱ δὲ πεπάνσεις τῶν καρπῶν οὐ κατὰ τὰς βλαστήσεις 3
 γίνονται· βλαστάνει γὰρ τὰ γε πολλὰ σύνεγγυς αὐτοῖς
 κατὰ μίαν ὥς εἶπεῖν ὥραν· τοῦ δὲ πεπαίνειν τοὺς καρ-
 ποὺς πολλοῖς χρόνοις ὕστερον ἐκείνην τὴν αἰτίαν ὑπο-
 ληπτέον, ὅτι [τὰ] μὲν τῶν φύλλων καὶ βλαστῶν εὐκίνη-
 τότερα καὶ ῥάονα σωματικώτεραν ἔχοντα καὶ περιττω-
 ματικὴν τὴν ὕλην, οἱ δὲ καρποὶ καθαρωτέρων καὶ μάλι-
 στα δὴ τῶν χυλῶν αὐτῶν· αὕτη δ' ἡ τῶν καρπῶν πέ-
 πανσις εἰς ἣν πλείονος δεῖται καὶ δυνάμεως καὶ κατερ-
 γασίας· ἔτι δὲ μεγάλας εὐθύς διαφορὰς ἔχουσιν οἱ καρ- 4
 ποὶ τῷ ξυλώδεις ἢ γεώδεις ἢ ξηροὶ ἢ λιπαροὶ τὴν φύσιν
 εἶναι· δυσκατεργαστότεροι γὰρ οἱ τοιοῦτοι, δι' ὃ καὶ
 προανθοῦντα ἔνια τὸν καρπὸν ἔχει πολὺν χρόνον ὥσπερ
 ἀμυγδαλῇ· δυσκατάπεπτος γὰρ ὁ ξυλώδης· τὸ δ' ἄνθος
 ὠθεῖ διὰ τὴν πρότερον λεχθεῖσαν αἰτίαν, εἴπερ βούλον-
 ται πάντα ταῦτα συμμετρῖαν τινὰ ἔχειν καὶ τάξιν. ἀλλὰ
 καὶ αὐτῶν τῶν ἀνθῶν ὅσα μετὰ σωματικῶν ὄγκων, ὁψι-
 αίτερόν τι γίνεται καθάπερ τὸ τῆς ῥόας· ἐν γὰρ τῷ κυ-
 τίνῳ τῷ ἄνθός.

CAP. XV. Τὰ δ' ἄρα τῶν εἰργασμένων πρωῒ βλα-
 στότερα καθάπερ ἄμπελος, μηλέα, ἐλάα, σνκῆ, τὰ ἄλλα,
 διὰ τὸ κατέχειν ἔνια τὴν θερμότητα μᾶλλον μὴ ἀνασκα-

πτομένης τῆς γῆς μηδὲ γυμνουμένων τῶν ριζῶν· αὕτη
 γὰρ ἢ κινουῖσα· καὶ διὰ τὸ μηδεμίαν ἐν τοῖς ἄνω γίνε-
 σθαι πληγὴν κλωμένων ἢ καρπολογουμένων· ἀφελκόν-
 μενα γὰρ πόνον τε παρέχει καὶ καταψύχει καὶ εἰς ὀλίγον
 συστέλλει. τοῖς δὲ πολλοῖς διαδίδοται κατὰ μικρὰ, δι' ὃ
 ταῦτα ταῖς ὥραις ὑπακούει, καὶ ἔτι δὴ καὶ μάλισθ' ὥς
 εἰπεῖν διὰ τὸ ἀκλάστων ὄντων καὶ ἀκαθάρτων ἐν πολ-
 λοις εἶναι καὶ κατὰ μικρὰ τὰς γονίμους ἀρχάς, ὧν ἕκα-
 στον διὰ τὴν ὀλιγότητα καὶ σμικρᾶς δεῖται κινήσεως καὶ
 εὐθύς ποιεῖται τὰς ἐκβλαστήσεις· ὃ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπίων
 2 ξυμβαίνει· καὶ γὰρ ἐκεῖνα εὐβλαστότερα τῶν ἡμέρων
 ἔστι διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας· εἰς πλείω γὰρ καὶ κατὰ μικρὰ
 μεμερισμένων τῶν ἀρχῶν εὐκίνητα γίνεται τῷ περιέχον-
 τι πρὸς βλάστησιν. ἔτι δὲ καὶ ἡ ξηρότης συμβάλλεται.
 καὶ γὰρ διὰ τοῦτ' ἐλάττων ἡ ὑγρότης, τὸ δὲ ἔλαττον εὐ-
 κινήτοτερον. καλλίων μὲν οὖν καὶ ἀθροωτέρα τῶν εἰρ-
 γασμένων ἢ βλάστησις καὶ ἡ καρπογονία, προτέρα δ'
 3 ἐκείνη. αὐτὸ δὲ τοῦτ' ἂν τις ἀπορήσειε διὰ τί τὰ ἄγρια
 τῶν ἡμέρων ἰσχυρότερα ὄντα τοὺς καρποὺς οὐ πεπαί-
 νει· κατὰ γὰρ τὰς δυνάμεις ἐχρῆν καὶ τὰς πέψεις εἶναι.
 μία μὲν δὴ τις αἰτία τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν. οὐ γὰρ
 τοσοῦτον ὑπερίσχουσι τῷ ἰσχύειν ὅσῳ πλείω τοῦ σύμ-
 μέτρου τὸν καρπὸν ἰσχουσιν· ἂν δὲ πλῆθος πολὺ κἀκεί-
 νων οὐκέτι γίνεται πέψις, δι' ὃ καὶ οἱ γεωργοὶ παραι-
 ροῦσιν, ὅταν ὥσι πλείω. ἑτέρα δ' ὅτι πυκνότερα καὶ
 ξηρότερα καὶ εἰς ἑαυτὰ μᾶλλον ἔλκοντα τὸ ὕργον, ἡ δὲ
 τροφή καὶ ἡ πέψις ἐνδόσει τῆς ὑγρότητος ἣν οὐ ῥάδιον
 4 ἀντισπωμένην λαμβάνειν. ἀπλῶς δ' οὐ τὰ ἰσχυρότερα
 καὶ τροφιμώτερα καθάπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν ζώων, ἀλλ'
 ἑτέρα τις καθ' ἑαυτὴν πρὸς καρπογονίαν ἰσχὺς καὶ δύ-
 ναμις. μανὸν γὰρ καὶ εὐδίοδον καὶ ὕργον εἶναι δεῖ τὸ
 καρποτοκῆσον, ἡ δὲ πυκνότης ἐναντίον ὥσπερ καὶ ἐπὶ

τῶν γυναικῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων· ὃ καὶ ἡ γεωργία βούλεται ποιεῖν ἀφαιροῦσά τε τὰ περιττὰ καὶ τροφήν παρέχουσα καὶ εὖειλα καὶ εὖπνοα ποιοῦσα. προφαίνεται μὲν οὖν πλεῖω καρπὸν διὰ τὸ πρότερον εἰρημένον, τοῦτον δὲ οὐκ ἐκπέττει διὰ ταύτας τὰς αἰτίας.

18 H

CAP. XVI. Ἡ δὲ πέψις ἐστὶν ἐν τῷ περικαρπίῳ· τοῦτο δὲ δεῖ γίνεσθαι καὶ λαβεῖν χυλὸν ἀρμόττοντα πρὸς τὴν ἡμετέραν φύσιν. Ἰσως δὲ αὐτὸ τοῦτο πρότερον εὖ ἔχει διελεῖν ὅτι πέψις ἐστὶν ἡ μὲν οὖν τῶν περικαρπίων, ἡ δ' αὐτῶν τῶν καρπῶν, καὶ ἡ μὲν πρὸς τὰς ἡμετέρας τροφάς, ἡ δὲ πρὸς γέννησιν καὶ διαμονὴν τῶν δένδρων· οἱ γὰρ καρποὶ καὶ τὰ σπέρματα τούτων χάριν. ἑκατέρα δὲ πῶς ἐναντιοῦται πρὸς τὴν ἑτέραν. ἅμα γὰρ τὸ περι-
κάρπιον ὑγρότερον καὶ πλεῖον καὶ ὁ καρπὸς ἐλάττων καὶ ἅμα μείζων οὗτος καὶ τὸ περικάρπιον ἐλάττον καὶ σκλη-
ρότερον καὶ δυσχυλότερον. πρὸς ὃ δὴ καὶ ἡ γεωργία 2
μεμηχάνηται κωλύουσα τὴν τούτων αὐξήσιν καὶ τροφήν. ἅπαν γὰρ ὥς εἰπεῖν καὶ ἡμερον ἀγρίου καὶ γεωργοῦμε-
νον ἀγεωργήτου καὶ κάλλιον εἰργασμένον τοῦ χειρὸν
μικροπυρηνότερον ἀνυγραινόμενόν τε μᾶλλον καὶ τὴν
τροφήν περισπῶν εἰς τὸ περικάρπιον, ἔτι δὲ τοὺς χυ-
λοὺς ἐκπεπαῖνον εἰς συμμετρίαν τῆς ἡμετέρας χρείας.
αἱ μὲν οὖν πέψεις τοσοῦτον διεστιάσιν εἴπερ δεῖ καὶ τὴν
μὴ εἰωθυῖαν πέψιν λέγειν. τάχα δ' ἂν τις ἀπορήσειεν 3
ἐκεῖνο καὶ ἀξιώσειεν ὃ τὰ ἰσχυρότερα κατακρατεῖ τοῦτο
καὶ τὰ ἀσθενέστερα κατακρατεῖν. τὸ δὲ σπέρμα πάντων
ἰσχυρότατον, κοινὸν γὰρ τέλος πάντων τῶν φυτῶν ἐστὶν
ἐπεῖπερ ἡ τοῦ ὁμοίου γένεσις τέλος· ἅμα δὲ καὶ ἐν τοῖς
ζώοις δοκεῖ τελειουμένης ἐπιγίνεσθαι τῆς φύσεως, ὅταν
δὲ ἐλλείπη διὰ τὴν ἡλικίαν ἢ παρακμᾶση διὰ τὸ γῆρας
ἐξαδυνατεῖ τὸ γεννᾶν. οὐκ ἀλόγως δ' ἂν οὔτε ἀπορή- 4
σειεν οὔτε ἀξιώσειεν· ἐν τελειότητι μὲν γὰρ τινι τὸ

σπερμοφυεῖν καὶ τῶν ζώων ὅσων ἡλικίαν λάβοι τις ἂν.
 οὐ μὴν γε οὐδὲ τὰ ἰσχυρώτατα σπερματικώτατα ἀλλὰ
 σχεδὸν ἐναντίως ἐκατέρωθεν μεριζομένης τῆς τροφῆς
 καὶ δυνάμεως· ὃ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν συμβαίνει κατὰ
 λόγον συμβαῖνον. οὕτω δὲ δεῖ τὴν ἀναλογίαν λαμβάνειν
 ὥς [εἰς] ὁπότερον ἂν τούτων ὁρμήσῃ θάτερον ἐλλιπέστε-
 ρον ἔσται· διαρκεῖν γὰρ οὐ δύναται πρὸς ἄμφω· τοῦτο
 5 γὰρ σχεδὸν ἐν ἅπασιν ὁμολογούμενον. ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς
 τρεῖς τινές εἰσιν οἱ μερισμοί, πρὸς αὐτὸ τὸ δένδρον καὶ
 τὴν βλάστησιν ὅπερ ἐναντίον τοῖς καρποῖς ἐὰν πλεῖον
 γένηται τοῦ ξυμμέτρου, διὰ τοῦτο γὰρ ἀκαρπία· καὶ πάλιν
 ἐν αὐτοῖς καὶ τοῖς περικαρπίοις· ἡ γὰρ εἰς τὸ ἕτερον
 ὁρμὴ κωλύει τὴν ἑτέραν. ὥσπερ οὖν ἐπ' ἐκείνων οὐκ
 ἄλογον οὐδ' ἐπὶ τούτων, ἀλλ' ἔχει τὸ ἀνάλογον· τὰ γὰρ
 ἄγρια καὶ εἰς τὸν καρπὸν καὶ εἰς ἑαυτὰ τὴν ὑγρότητα
 ἄγοντα παραιρεῖται τῶν περικαρπίων ὥστε μείζω γίνε-
 6 σθαι τὸν καρπὸν· τάχα δ' οὐδ' ἂν που δόξειεν ὅλως
 ἄτοπον εἶναι τὸ μᾶλλον ἐφικνεῖσθαι τὰ ἄγρια τῶν σπερ-
 μάτων ὥσπερ ἄρρενα ὄντα πυκνότερά τε καὶ ξηρότερα
 τὴν φύσιν· διαθηλύνουσι γὰρ αἱ κατεργασίαι καὶ αἱ
 τροφαί· τοῦτο μὲν οὖν ὥς καθ' ὁμοιότητά τινα λεγέσθω
 πορρωτέρω κείμενον· τῶν δὲ πεπάνσεων εἰς μὲν τὴν
 γένεσιν αὕτη κυριωτέρα, πρὸς δὲ τὴν ἡμετέραν χρεῖαν
 ἢ τῶν περικαρπίων. ἐν ποτέρᾳ δὲ δεῖ θέσθαι τὸ τελειό-
 τερον ἄλλος λόγος· ἐπεὶ οὕτω γε καὶ ὦν τοῖς φύλλοις
 μόνον χρώμεθα καὶ ὦν ταῖς ῥίζαις ὥσπερ τῶν λαχάνων
 αὕτη κυριωτέρα πέψις ἔσται. καίτοι γε τούτων τὸ τέλος
 ἐν τοῖς σπέρμασιν οἷς ἡμεῖς οὐδὲν χρώμεθα πρὸς τὴν
 7 τροφήν. ἔστι δέ τις καὶ οὗτος ὁ λόγος ὥς διὰ τὴν ψυ-¹⁹
 χρότητα τῶν ἀγρίων οὐ δυναμένων πέττειν. τοὺς δὲ πυ-
 ρῆνας ἐκ τῆς ξυλώδους καὶ περιττωματικῆς γίνεσθαι
 τροφῆς ὥσπερ τὰ [ὀστᾶ] ἐν τοῖς ζώοις· αὐτὸ μὲν τοῦτ'

ἴσως οὐ κακῶς εἰ ὁ πυρὴν ἐκ τοῦ γεώδους καὶ ξυλῶ-
 δους, ἀλλὰ τὸ σπέρμα οὐκ ἔθ' ὁμοίως, ἀλλ' ἐκ τῆς κα-
 θαρωτάτης περιττώσεως. πέφυκε δὲ τὰ θερμὰ μάλιστα
 σπερμοφυεῖν ἢ θερμότερα ἂν εἴη. καίτοι γε τῆς τῶν
 ἡμέρων θερμότητος ἐκείνο φέρεται σημεῖον ἢ τῶν ὁπῶν
 δύνამις· ὁ μὲν γὰρ τῆς συκῆς τὸ γάλα πήγνυσιν, ὁ δὲ
 τοῦ ἔρινεοῦ οὐ πήγνυσιν ἢ κακῶς. πρὸς αὐτὸ δὲ τοῦτο 8
 πάλιν ἀντικεῖται τις ἐτέρα καθόλου πίστις ὑπὲρ τῆς θερ-
 μότητος, ὅτι τὰ ἄγρια μᾶλλον ἐν τοῖς ψυχροῖς δύνανται
 διαμένειν καὶ ὅλως δὲ διὰ θερμότητα ἢ ἰσχύς. ἀλλ' ὑπὲρ
 μὲν τούτων τάχα ἂν ὕστερον εἴη λεκτέον. πλείων γὰρ ὁ
 λόγος καὶ ἔχων τινὰ ἀπορίαν, ποῖα θερμὰ καὶ ψυχρὰ καὶ
 ποίοις διοριστέον καὶ προσέτι τὸ ποῖον τὸ αἴτιον εἶτε μό-
 νον εἶτε μεθ' ἐτέρων. καὶ χυλῶν δὲ ἡ πέψις δόξειεν ἂν ἔχειν 9
 διαίρεσιν καὶ ἀπλῶς καὶ πρὸς ἡμᾶς οἶον ὅσα ταῖς δορυμύτησι
 καὶ ὅσα τοῖς φαρμακώδεσι καὶ ὁπώδεσι χυλοῖς, ἃ δὴ καὶ
 ἐπαινοῦσι καὶ μάλιστα χρῶνται τοῖς τοιούτοις. ταῦτα μὲν
 οὖν ὥςπερ ιδιότης τις φύσεως πρὸς ἣν δῆλον ὅτι καὶ
 αἱ τροφαὶ καὶ αἱ κατεργασίαι τείνουσιν ἢ τούναντίον αἱ
 ἄγρια καθάπερ τῷ σιλφίῳ καὶ τῇ καππάρει καὶ εἴ τι
 ἄλλο φεύγει τὴν ἐργασίαν, ἢ εἴ τι πάλιν αὐτὸ διώκει τὴν
 ξηρὰν καὶ ὑγρὰν καὶ χειμερινήν. αὐτοῦ δὲ τούτου τάχ' 10
 ἂν τις πάλιν ἀπορήσειε κοινήν τινα ἀπορίαν καὶ καθό-
 λου πότερα τὴν φύσιν ἐκ τῶν αὐτομάτων μᾶλλον θεω-
 ρητέον ἢ ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐργασίας καὶ ἐν ποτέροις τὸ
 κατὰ φύσιν. σχεδὸν δὲ τούτῳ ταῦτό, μᾶλλον δὲ μέρος
 τούτου καὶ πότερον ἐκ τῶν ἀγρίων ἢ καὶ ἐκ τῶν ἡμέρων.
 ἢ μὲν γὰρ φύσις ἐν αὐτῇ τὰς ἀρχὰς ἔχει καὶ λέγομεν τὸ
 [μὲν] κατὰ φύσιν, τὸ δ' ἐκ τῶν αὐτομάτων τοιοῦτον· τὸ
 δ' ἔξωθεν ἄλλως τε καὶ κατὰ τέχνην· ἀφ' ἐτέρας γὰρ
 ἀρχῆς. οὐδ' ἐν τοῖς ζώοις ὅσα πλάττεται ἢ καταναγκά- 11
 ζεται πρὸς μικρότητα καὶ μέγεθος καὶ τιν' ἄλλον τύπον

τῆς μορφῆς οὐ θετέα ταῦτα κατὰ φύσιν. ἡ δ' αἰὲν πρὸς
 τὸ βέλτιστον ὁρμᾷ καὶ τοῦθ' ὥσπερ ὁμολογούμενόν ἐστι,
 ταύτῃ δὲ καὶ τὰ τῆς θεραπείας· ἅμα γὰρ καὶ τελείωσις
 γίνεται τῆς φύσεως ὅταν ὦν ἐλλιπὴς τυγχάνῃ ταῦτα
 προσλάβῃ διὰ τέχνης οἷον τροφῆς τε ποιότητα καὶ ἀφθο-
 νίαν καὶ τῶν ἐμποδιζόντων καὶ τῶν κωλυόντων ἀφαίρε-
 σιν· ἃ παρέχουσι δῆλον ὅτι καὶ οἱ οἰκεῖοι τόποι πρὸς
 ἕκαστον, ἐν οἷς δὴ φαμεν δεῖν θεωρεῖν τὰς φύσεις αὐ-
 12 τῶν. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν μόνον παρέχου-
 σιν οἷον ἀέρος καὶ πνεύματος καὶ ἐδάφους καὶ τροφῆς,
 ἡ δὲ γεωργία καὶ ἐν αὐτοῖς μετακινεῖ καὶ μετατίθησιν·
 ὥστ' εἴπερ καὶ ἐκεῖνά γε προσαπαιτεῖ πρὸς τὸ βέλτιον
 καὶ ταῦτα προσδέχοιτ' ἂν ὥσ' ἂν οἰκεῖα· προσαπαιτεῖν δ'
 αὐτὴν καὶ ζητεῖν εὐλογον ἄλλως τε καὶ ἐκ τούτων ἡρτη-
 μένην καὶ ἐν τούτοις ἔχουσιν τὰς ἀρχάς· ἐπεὶ καὶ ἐκεῖνο
 τοῖς αὐτομάτοις ἄτοπον συμβαίνει καὶ ὥσπερ παρὰ φύ-
 σιν τὸ ἐκ τῶν σπερμάτων χεῖρω γίνεσθαι καὶ ὅλως μὲν
 ἐξίστασθαι τοῦ γένους· οὐδὲ γὰρ δὴ τοῦτο κατὰ φύσιν,
 13 ἀλλ' αἰὲν τὸ ὅμοιον ἀπογεννᾷν. αἱ μὲν οὖν ἀπορίαι σχε-^{20H}
 δὸν αὐταῖ τε καὶ τοιαῦται, φαίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν πρό-
 τερον εἶναι δῆλον ὅτι διαιρετέον τὰς φύσεις ὥσπερ καὶ
 τὰς πέψεις λέγομεν. τοῖς μὲν γὰρ ἡ αὐτόματος ἡ οἰκειο-
 τέρα, τοῖς δὲ ἡ τῆς θεραπείας καὶ γεωργίας, ἕνια δ' ἀμ-
 φοτέρως. ἐξ ὧν καὶ διαιρετέον ὥσπερ καὶ ἡ φύσις διή-
 ρηται ἡμέροις καὶ ἀγροίοις ὁμοίως ἐν τε ζώοις καὶ φυ-
 τοῖς. ἑκατέροις γὰρ ἐστὶ πολλὰ φυσικὰ καὶ οἰκεῖα καὶ
 πρὸς σωτηρίαν καὶ πρὸς διαμονὴν καὶ πρὸς αὔξησιν καὶ
 βλάστησιν καὶ τῶν καρπῶν γέννησιν. ἴσως δὲ καὶ ἐν
 αὐτοῖς τοῖς καρπίμοις πάλιν ἂν τις διέλοι τὰ μὲν εἰς τὸ
 αὐτόματον ἀφιεῖς, τὰ δ' εἰς ἐπιμέλειαν καὶ κατεργασίαν
 μόνον. ἀλλὰ γὰρ τούτων μὲν ἐνταῦθ' ὁ διορισμός.

CAP. XVII. Περὶ δὲ τῆς πέψεως ὅθεν ὁ λόγος ἐξέβη

πάλιν τὰ ἐπίλοιπα λεκτέον. ὥς γὰρ ἐπὶ τὸ πᾶν ὧν μὲν
 ὁ καρπὸς ὑγρὸς καὶ γυμνὸς ἢ λεπτὸν ἔχων περὶ αὐτὸν
 κέλυφος ταῦτα μὲν πρωϊκαρπα καθάπερ ἄμπελος καὶ
 συκῇ, μάλιστα δὲ συκάμινος· αὕτη γὰρ γυμνὸν ἔχει τὸν
 καρπὸν ὥσθ' ὅσον ἂν ὁ ἥλιος ἐπέλθῃ, ταχὺ προηλλοίωσε
 βραχείας δέομενον θερμότητος· ἅμα δὲ καὶ ἐν αὐτῷ συν-
 εργάζεται δύναμις ἰσχυρὰ καὶ ἀθρόως ἐπιούσα καθάπερ
 καὶ πρὸς τὴν βλάστησιν· ἡ γὰρ ὀψιότης ἐποίησεν ἀθροι-
 σμὸν, ὅθεν αἱ τε βλαστήσεις ἀθρόαι καὶ μετὰ φορᾶς γί- 2
 νονται νεανικῆς ὥστε καὶ ψόφον ποιεῖν καθάπερ τινές
 φασι καὶ αἱ πέψεις ταχεῖαι· παρόμοιον γὰρ τὸ συμβαί-
 νον ὥσπερ καὶ τοῖς σίτοις ὑπὸ τῶν χειμῶνων κατεχομέ-
 νοις· ἀνεθέντες γὰρ οὕτω ταχείας ποιοῦνται τὰς αὐξή-
 σεις ὥστε μὴ πολὺ καθυστερεῖν ἢ μὴ κατὰ λόγον τοῖς
 21H εὐδαινοῖς. ἡ μὲν οὖν τῆς συκαμίνου διὰ τοῦτο πρώτος. 3
 ὥς δὲ Μενέστωρ φησὶν, ἡ μὲν βλάστησις αὐτῆς ὀψία διὰ
 τὴν ψυχρότητα τοῦ τόπου, ἡ δὲ πέψις ταχεῖα διὰ τὴν
 ἀσθένειαν· οἱ δὲ τῆς ἀμπέλου καὶ τῆς συκῆς ὀψιαίτεροι,
 ὅτι καὶ τὰ κελύφη περικείται καὶ ὑγρότης πλείων καὶ
 παχυτέρα. καὶ τὸ μὲν σῦκον μείζον τῷ ὄγκῳ καὶ ἀθροω-
 τέρα πως ἢ πέψις αὐτῶν, οἱ δὲ βότρυες καὶ τῷ πλήθει
 πλείους ὥς πρὸς τὴν δύναμιν καὶ ἐν τούτοις ἀθρόος ὁ
 καρπὸς καὶ οὐ διειλημμένος, ἔτι δὲ ὑπόσκιος καὶ οὐχ
 ὁμοίως ὑπαίθριος καὶ ἡ ὑγρότης πολλή, φύσει γὰρ τὸ
 δένδρον φίλυδρόν ἐστιν. ἔτι δὲ καὶ ταύτη συμβαίνει τὸ
 μὴ ἀθρόον ἀλλὰ κατὰ μέρος πέττειν δι' ὃ καὶ πολὺν δια-
 μένει χρόνον καὶ ἐπὶ πλεῖον δὴ τούτοις ἡ ὑγρότης λεπτή
 καὶ ὑδατώδης. ἅπαντα γὰρ τὰ γλυκέα βραχυτέρας ποιεῖ
 τὰς πεπάνσεις, ἐὰν δὲ δῆ τις καὶ πρὸς τὰς ἡμετέρας χρείας
 ποιῇ τὰς ἀφαιρέσεις ἔτι μᾶλλον. αὐτῶν μὲν οὖν τού- 4
 των σχεδὸν ἐν τούτοις αἱ αἰτίαι τοῦ πρότερον καὶ ὅσπερ
 ρον. οὐ μὴν καθόλου τῶν δένδρων ἐστὶ τὸ πρώτον. πολ-

λαι γὰρ διαφοραὶ καὶ ἀμπέλων καὶ συκῶν ὥστ' ἐνίων
 πόρρω πάνυ πεπαίνεσθαι, δι' ὅπερ ἴσως τὰς καθόλου
 λεκτέον αἰτίας. πρωῒκαρπα μὲν ὅσα μήτε κάθυγγρα μήτε
 ψυχρὰ τοῖς ὀποῖς, ἐτι δὲ γυμνὰ ἢ λεπτοῖς ὑμέσι περιεχό-
 μενα καὶ τὴν πέψιν ἔχοντα τῶν χυλῶν ὑδαρῇ καὶ μὴ
 5 παχεῖαν· ὀψικάρπα δὲ τὰ ἐναντία τούτων ὅσα κάθυγγρα
 καὶ ψυχρὰ καὶ τοῖς καρποῖς ἢ τοῖς περικαρπίοις ξυλώδη
 καὶ σκληρὰ καὶ ὧν αἱ περιοχαὶ τοιαῦται καὶ ἅμα πλείους,
 ἐτι δὲ ὧν οἱ χυλοὶ καὶ πρὸς τὰς πέψεις λιπαροὶ ἢ ἄλλην
 τινὰ ἔχοντες παραπλησίαν δύναμιν. (ἐὰν ξηροὶ τε καὶ
 ὀλίγην ἔχοντες ἅμα καὶ τοιαύτην ὑγρότητα πρὸς τὴν
 6 πέψιν·) ἅπαντα γὰρ ταῦτα κωλυτικὰ τῶν πέσεων. ἐκ δὲ
 τῶν καθ' ἕκαστα θεωροῦσι σύμφωνος ὁ λόγος τῶν γι-
 γνομένων. τῶν γὰρ ἀειφύλλων ἅπανθ' ὥς εἰπεῖν ὀψί-
 καρπα. ξυλώδεις δὲ οἱ καρποὶ καὶ τὰ περικάρπια καθά-
 περ πεύκης, πίτυος, κυπαρίττου, τῶν δ' αὖ ξηροὶ ἢ
 λιπαροὶ ἢ γλισχρότητα τινα ἔχοντες, ὥσπερ ὁ τῆς κέδρου
 καὶ τῆς ἱξύας, δι' ὃ καὶ οὐκ ὄντες μεγάλοι δυσκατέργα-
 στοὶ τῷ εἶναι τοιοῦτοι καὶ ἅμα διὰ τὴν πυκνότητα μικρὰ
 7 καὶ ἡ ἐπιρροή καὶ ἡ ἐπίσπασις ὅλη. τῶν δὲ μὴ ἀειφύλ-
 λων ὅσα κάθυγγρά τε καὶ ψυχρὰ καὶ ὅσα γεῶδη· καὶ γὰρ
 ἡ ψυχρότης καὶ τὸ πληθὺς δυσέργαστον καὶ τὸ γεῶδες
 καὶ ἡ ξηρότης ὥσπερ τῶν ἀχράδων καὶ τῶν βαλάνων.
 ὅσα δὲ κέκραται πρὸς τούτοις καὶ ἐν θερμοσίᾳ τυγχάνει
 καὶ μανὰ ταῦτα καὶ πρωῒβλαστῇ καὶ πρωῒκαρπα συμμε-
 τρίαν ἔχοντα τῆς μίξεως καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ πρὸς τὸ πε-
 8 ριέχον. χρόν δὲ λαμβάνειν ἕκαστα ὥσπερ τῶν εἰρημένων
 ἐὰν μή τις ἢ κώλυσις. οὐδὲ γὰρ ἐν τούτων κύριον ἐπε-
 νεγκεῖν οὔτε πρωῒκαρπίαν οὔτε ὀψικάρπίαν οὐδέ γε
 πλείω [ἢ] πάντα, ἐὰν ἕτερόν τι ἐναντιώτατα. λέγω δ'
 οἶον ἔνια γυμνόκαρπα μὲν, ὅψια δὲ, καθάπερ μίλαξ καὶ
 ἄλλ' ἄττα βοτρυνώδη. τὰ δὲ πρὸς τῷ ὀψίῳ καὶ κατὰ μέρος

πεπαίνεται καθάπερ ὁ βάτος. τούτων γὰρ τὰ μὲν, ὅτι
 ψυχρὰ τῇ φύσει, ὀψικάρπα καὶ ὀψιβλαστῇ, ὅσα δὲ
 γυμνὰ καὶ ἀκέλυφα οὐχ ἱκανὰ περιλαμβανόμενα τῇ ὥρᾳ·
 τὰ δ' ὅτι ξηρὰ τῇ φύσει· πᾶν δὲ τὸ ξηρὸν ἱκμάδος δεῖ-
 ται καὶ πρὸς τροφήν καὶ πρὸς πέσιν· ὥς δὲ ὁ βλαστὸς 9
 ἀμφοτέρων μετέχει τῶν ὥρῶν ἐπὶ πολὺν χρόνον παρεκ-
 τείνων· ἄλλ' ὥστε τύπῳ εἰπεῖν ταύτας ὑποληπτέον
 εἶναι τὰς αἰτίας. ἐπεὶ καθ' ἡλικίαν ὀψικαρπότερα καὶ
 μὴ κατὰ τὰς ἐνιαυσίους ὥρας οἷον τὰ νέα τῶν φυτῶν
 διὰ πληθους ὑγρότητος καὶ τὸ ὅλον τροφῆς ὀψικάρπα. τὰ
 δ' αὖ πάλιν ὥς ὀψίφορα πόρρω τῆς ἡλικίας ὄντα καθά-
 περ τὸ ἐν Αἰγύπτῳ λεγόμενον δένδρον ὃ ἐκατόστῳ ἔτει
 μυθολογοῦσι φέρειν καρπὸν. ἡ δ' αὖ συκᾶμιμος οὐδὲ
 πέττειν δύναται δι' εὐτροφίαν καὶ πληθους ὑγρότητος
 μὴ ἐπικνισθέντων καὶ ἐπαλειφθέντων ἐλαίῳ τῶν καρ-
 πῶν. οὐ μόνον δὲ τὸ πληθους ὀψικαρπεῖν ποιεῖ τῆς τρο-
 φῆς, ἀλλὰ καὶ ἀκαρπεῖν ἔνια, καθάπερ ἐπὶ τε τῶν ἀμ-
 πέλων εἴρηται καὶ ἐπὶ τῶν ἀμυγδαλῶν καὶ ὅλως τῶν
 διατιτραινομένων καὶ τοῖς παττάλοις κολαζομένων. ἅπαν- 10
 τα γὰρ ὅταν τοῦτο πάθωσι, τῆς ὑγρότητος ἀπελαθείσης,
 τὰ μὲν ἐξ ἀκάρπων ἀρπύμα, τὰ δὲ καλλικαρπότερα καὶ
 ἐγγυλότερα γίνεται. τῆς δὲ ἀμυγδαλῆς ἐάν τις ἐγκόψας
 τὸν πάτταλον ἀποκαθάρῃ τὴν ἐπιρροὴν τῆς ὑγρότητος
 ἐπὶ ἑτῇ δύο ἢ τρία καὶ γλυκεῖαν ἐκ πικρᾶς γίνεσθαι
 φασι. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ συκῇ ῥιζοτομηθεῖσα καὶ κατασχα-
 σθεῖσα εὐφορὸς τε ἐξ ἀφόρου γίνεσθαι καὶ πολυκαρπεῖν
 μᾶλλον. σχεδὸν δὲ καὶ [τὸ] περὶ τὰς ἀμπέλους τὰς τρα-
 γώσας ὁμοίον ἐστίν. καὶ γὰρ τούτων ἀφελεῖν δεῖ καὶ
 ἀντισπᾶσαι τὴν εἰς τὴν βλάστησιν ὁρμὴν ὅπως καρποτο-
 κῶσιν.

ἀρίστην εἶναι τοῖς δένδροις ἀλλὰ τὴν δευτέραν, τῷ δὲ
 σίτῳ ἐκείνην. ἐν μὲν γὰρ τῇ [ἀρίστῃ] κατὰ βάρους ἰού-
 σης τῆς ῥίζης καὶ τῆς χώρας εὐτραφοῦς πλείω τῆς συμ-
 μέτρου τροφὴν ἐπισπῶνται, ἐν δὲ τῇ λεπτογείῳ καὶ μὴ
 βαθεῖα τὰς ῥίζας ἀναγκαῖον ἐπιπολαιότερας εἶναι καὶ
 τροφὴν ἐλάττω καὶ σύμμετρον· ἐπεὶ καὶ ἐν ταῖς ψαφά-
 ραῖς καὶ ταῖς πετρώδεσι δύνανται λαμβάνειν ἱκανὴν
 καθιέντα καὶ βιαζόμενα ταῖς ῥίζαις, ἔτι δὲ καὶ κατα-
 ψύχειν τὰς ῥίζας ἢ γε πετρώδης δοκεῖ μᾶλλον ὅπερ ἐπι-
 2 ζητεῖ τὰ δένδρα. ὁ δὲ σῖτος ἐν μὲν ταῖς ἀγαθαῖς συλ-
 λαμβάνει μὲν πλείω διὰ τὸ μὴ κατὰ βάρους εἶναι τὰς
 ῥίζας . . . . . ἐν δὲ ταῖς μοχθηραῖς καὶ καταξηραίνεται
 διὰ τὸ μὴ ἔχειν πολλὰς· καταψύξεως δὲ δεῖται διὰ τὸ μὴ
 κατὰ βάρους εἶναι· ὅταν δὲ ἐπομβρίαί γένωνται οὐ πο-
 λὺς ὁ διασωζόμενος καὶ χεῖρων ἐστίν. ἐπεὶ καὶ οἱ τῶν
 δένδρων καρποὶ διὰ τὸ κρατεῖσθαι τῷ πλήθει τῆς τρο-
 3 φῆς ἐξίστανται τῶν γενῶν ὥσπερ ἐλέχθη πρότερον. ἄτο-
 πον δ' ἂν δόξειεν τὸ τῶν ὁμογενῶν ἕνια τὰ μὲν εἶναι
 πρῶτα, τὰ δ' ὅψια καθάπερ σνκαῖ, τέ τινες καὶ ἄμπελοι
 καὶ μηλέα καὶ ἄπιοι καὶ τᾶλλα· τῶν γὰρ ζώων οὐδὲν
 τοιοῦτον πλὴν κυνὸς, ἀλλὰ παρισόχρονα κατὰ τὰς κνή-
 σεις καὶ τὰς ἐκτροφὰς, ἀλλὰ μόνον παραλλάττει ταῖς
 ὥραις κατὰ τοὺς τόπους καὶ μάλιστα γε ξυνανθρωπευό-
 μενα. τάχα μὲν οὖν καὶ αἱ βλαστήσεις ἐνίων ὕστεραι
 καὶ παραδιδόασιν τὸ ἀνάλογον. οὐ μὴν ἀλλ' ἐφ' ὧν τοῦτο
 μὲν ἐστὶν ἔοικεν ὥσπερ ἐν ὁμωνυμίᾳ γίνεσθαι τὸ ἀπό-
 4 ρημα· ἔστι γὰρ εὐθὺ τῇ φύσει καὶ τοῖς ζώοις καὶ τοῖς
 φυτοῖς ὥσπερ τὰ ἡμέρα καὶ τὰ ἄγρια καὶ τὰ πολύκαρπα,
 τὰ δὲ ὀλιγόκαρπα, τὰ δ' ὅλως ἄκαρπα. τὸ γὰρ τῶν ἐρι-
 νεῶν ἕτερον γένος οὐ δυνάμενον πέττειν οὐδὲ διῖκνεῖ-
 σθαι πρὸς τὴν τελείωσιν. ἕτερον δὲ καὶ τὸ τῶν ἀμπέ-
 λων τῶν μαينوμένων καλουμένων, αἱ οὐ μόνον βλαστά-

νουςίν, ἀλλὰ καὶ πέττουσι καὶ ἀνθοῦσι καὶ βοτρυνοῦνται καὶ οὐ δύνανται τελειοῦν. ὥσαύτως δὲ καὶ τῶν ῥοῶν καὶ εἴ τι ἄλλο μέχρι τοῦ ἀνθους ἀφικνεῖται μόνον. ἐν γὰρ τῇ ἰδίᾳ φύσει τὰς διαφορὰς ἕκαστα τούτων ἔχοντα δικαίως ἕτερόν ἂν λέγοιντο κατὰ τὸ εἶδος. ὅσα δὲ δύναν- 5
ται βλαστάνειν καὶ ἀνθεῖν καὶ πεπαίνειν κατ' ἄλλα καὶ ἄλλα μέρη καθάπερ ἡ μηδικὴ μηλέα ταῦτα μείζω τινὰ ἔχει καὶ ἰδιωτέραν δύναμιν ἐν ἑαυτοῖς εἴπερ αἰεὶ διὰ τέλους τοῦτο δρᾷ· παρόμοιον γὰρ τὸ συμβαῖνον ὥσπερ ἐν τῷ ἄερί πρότερον ἐλέχθη τῷ μαλακῷ καὶ εὐκράτῳ καθ' ὃν ἡ καρποφορία καὶ ἡ βλάστησις· πλήν ἐκείνων μὲν ὁ ἀῆρ αἰτίος δι' ὃ καὶ πᾶσι κοινόν, ἐνταῦθα δὲ ἡ τοῦ δένδρου φύσις καὶ δύνამις εὐκράτος οὕσα πρὸς ἀπάσας τὰς ὥρας.

23 H CAP. XIX. Ἐπεὶ δ' ἕτερον τὸ περικάρπιον, τοῦτο γὰρ πρὸς τὴν χρῆσιν ἡμῶν, ἀνάγκη μὲν τούτων ὅρον τινὰ καὶ (τὸν) χρόνον εἶναι, τὸν δὲ ὑπερβάλλοντα λυ-
μαίνεσθαι χειμῶνων τε καὶ ὑδάτων καταλαμβανόντων· τῶν δὲ καρπῶν μὴ εἶναι· συγκαταρρέουσιν γὰρ τούτοις προεκπηδῶσιν ὥσπερ οἱ τῆς πιττώδους πεύκης καὶ ὄλως τῶν κωνοφόρων· προσηρημένων γὰρ ἔτι τῶν κώνων ἐκπηδᾷ τὰ κάρυα καὶ καταλείπονται κενοί. ταῦτο δὲ συμβαίνει τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν κυπαρίττων, ἀλλ' ἐνθα μὲν τὸ σπέρμα καρυῶδες, ἐνθα δὲ ὑμενωδες καὶ ἀμενη-
νόν. ὅσα μὲν οὖν ξυλώδεσιν ἢ δερματικοῖς τισι περιέχε- 2
ται καθάπερ τὰ τε κάρυα καὶ βάλανοι ταῦτα μὲν περι-
στεγόμενα διατηρεῖται πρὸς τὴν τῆς βλαστήσεως ὥραν, ὧν δὲ σαρκώδη τὰ περικάρπια ταῦτα δὴ σηπομένων καὶ περιρρεόντων αὐτὰ καθ' αὐτὰ σώζεται, τὰ μὲν ὄντα ξυλώδη καθάπερ τὸ γίγαρτον καὶ ὁ τοῦ φοίνικος καὶ ὁ τῆς ἐλάας πυρὴν, τὰ δὲ ἐν ὑμέσι καὶ χιτῶσι περιεχόμενα πλείοσι, τὰ δὲ καὶ ἀλλήλοις πως συνημμένα καὶ

κοινὴν περιοχὴν ἔχοντα καθάπερ καὶ τὰ τῶν ἀπίων καὶ
 μῆλων· ἅπαντα γὰρ ταῦθ' ὥς εἰπεῖν ἐν μείζοσι περι-
 3 καρπίοις ἵνα πλείω διαμένῃ χρόνον. τῶν μὲν οὖν καρ-
 πῶν αὕτη φυλακὴ καὶ σωτηρία πρὸς τὴν γένεσιν. ἡ δὲ
 τῶν περικαρπίων παραμονὴ ὄροντινὰ ἔχει καθάπερ ἐλέ-
 χθη πρὸς τὴν χρείαν. ἐπεὶ καὶ οἱ χυλοὶ χρονιζόμενοι καὶ
 ἀνυγραινόμενοι χεῖρους γίνονται, τῶν δὲ οὐδὲ πλείους
 (οὐδὲ) ἀπὸ τινος ὥρας ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἐλαῶν ἀπ' ἄρ-
 κτούρου· μέχρι τούτου γὰρ τὸ ἔλαιον ἐγγίνεσθαι δοκεῖ,
 ἀπὸ δὲ τούτου τῆς σαρκὸς ἡ αὔξησις, καὶ ἐάν γε δὴ
 πλείω ποιῇ ὕδατα καὶ χεῖρον γίνεσθαι τὸ ἔλαιον ἀμύρ-
 4 γην λαμβάνον πλείω, πολλάκις δὲ καὶ σηπομένου τοῦ
 καρποῦ. περιμένουσι δὲ [τὴν] πέπανσιν καὶ οὐκ εὐθὺς
 ἀφαιροῦσιν ὅτι καὶ ἡ κατεργασία καὶ ἡ ἀφαίρεσις χα-
 λεπωτέρα καὶ ἔτι τὰ δένδρα λυμαίνονται· ἂν ῥαβδιζόμενα.
 φαίνεται δ' οὖν εἴπερ τοῦτ' ἀληθὲς ἡ τοῦ θερμοῦ φύ-
 σις δημιουργεῖν τὸ ἔλαιον καὶ τὴν λιπαρότητα τοῦ χυ-
 5 λοῦ συμμετρίαν ἔχουσα πρὸς τὸ ὑποκείμενον. ἡ δὲ
 πλείων ὥσπερ ἀλλοτρία καὶ ἐπίθετος πρὸς περιττώμα-
 τος χώραν. . . . οἶον ἀντισπῶσα μᾶλλον εἰς τὴν σάρκα
 τὴν τοῦ χύλου δύναμιν· ὃ καὶ τοῦ θερούς καὶ τοῦ χει-
 μῶνος συμβαίνει γιγνομένων ὑδάτων ἐκ Διὸς καὶ βρεχο-
 μένων τοῖς ναματιαίοις ἐν ὁρμῇ τῆς αὐξήσεως οὔσης.
 ἐκσαρκοῦνται γὰρ καὶ ἀπολλύασι τὸ ἔλαιον διὰ τὴν πο-
 λυτροφίαν ἂν μὴ μετὰ ταῦτα αἰθρίαί γινόμεναι κατα-
 ξηρᾶνῶσιν, οὕτω δὲ σώζεται καὶ πληθύνει μᾶλλον. ὅπερ
 ἤδη καὶ πρότερον πολλάκις γέγονε καὶ τὸ τελευταῖον
 ἤδη ἐπ' ἄρχοντος Νικοδώρου, δι' ὃ καὶ ἡ φύσις ἐγένετο
 καλλίων, ἐκ γὰρ τῶν ἡμίσεων ἡ αὐτή. τὰς μὲν πέψεις
 ὅτι πρὸς τὴν χρείαν τὴν ἡμετέραν εὐρίσκομεν ἐκ τού-
 των καὶ ἐκ τῶν πρότερον δῆλον ἐν οἷς ὑπὲρ τῶν ἀγρίων
 εἵπομεν.

24H

CAP. XX. Φέρει δὲ τοὺς καρποὺς τὰ μὲν ἐκ τῶν
 ἔνων, τὰ δὲ ἐκ τῶν νέων βλαστῶν διεστώτα ταῖς φύσε-
 σιν εὐθὺς κατὰ τὰς κράσεις. ὅσα μὲν ξηρὰ καὶ πυκνὰ
 καὶ ξυλώδη ταῦτα μὲν ἐκ τῶν ἔνων, ἅτε μικρᾶς καὶ βρα-
 χείας οὐσης τῆς ἐπιρροῆς. ἅμα δὲ καὶ ὁ βλαστὸς ἀσθε-
 νῆς ὥστε μήτε μετενεγκεῖν δύνασθαι μήτε κατασχεῖν,
 ὥσπερ ὁ τῆς ἐλάας. ὅσα δὲ ὑγρὰ καὶ μακρὰ καὶ τὸ ὅλον
 εὐτραφῆ, ταῦτα ἐκ τῶν [νέων]· ἀθρόα γὰρ ἡ ὁρμὴ καὶ
 πολλή, δι' ὃ ἅμφω δύναται ποιεῖν ἅμα τὸν τε βλαστὸν
 καὶ τὸν καρπὸν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἔνων φέ-
 ροντ' ἀποβλάστημά τι ποιεῖται μικρὸν καὶ οὐκ εὐθὺς ἐκ
 τοῦ ξυλώδους ὁ καρπός· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ πέφυκεν ἂν μή
 τι παράλογον. ἰδιωτάτῃ δὲ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα καὶ πρὸς 2
 αὐτὰ τὰ ξυλώδη τῶν καρπῶν ἡ γένεσις τοῦ φοίνικος, οὐ
 τῷ φέρειν ἀπὸ τινων ἔνων ἢ νέων, ἀλλὰ τῷ κνούμενον
 πρότερον ὥσπερ τὰ σταχυερὰ τῶν σπερμάτων ἐκφαί-
 νειν. ἐκ γὰρ τῶν ὁμογενῶν, ἃ καλοῦσί τινες πλοῖα,
 περιρρηγνυμένων ἐκφαίνεται καθάπερ στάχυς ἡ ῥάβδος
 ἔχουσα πρὸς ἑαυτῇ τὸν καρπὸν. αἰτιάσαιτο δ' ἂν τις τὴν
 ξηρότητα τοῦ δένδρου καὶ τὴν ὅλην μορφὴν· ἐπεὶ γὰρ
 φυλακῆς οἱ καρποὶ δέονται καὶ ἔξω συνιστάμενοι καὶ ἐξ
 αὐτῶν προφανόμενοι τοῖς μὲν ἄλλοις τὰ φύλλα ταῦτα
 ποιεῖ καθάπερ εἴρηται· τούτου δὲ ἐπείπερ οὐ παρὰ τὸ
 φύλλον ὁ καρπὸς ἀναγκαῖον ἐν αὐτῷ πως τὴν σύστασιν
 γενέσθαι ὅπως ἰσχύων ἤδη καὶ μεμορφωμένος ἀποδοθῇ
 τῷ ἄερι. διόπερ ἐν τῷ συγγενεῖ καὶ οἰκείῳ τὴν κύησιν
 ἐξέτεκεν. ἴσως δὲ εἶπερ ὅμοιον τὸ σταχυοβολεῖν τοῦτο
 καὶ πλειόνων ἐστὶ καὶ τὴν αἰτίαν κοινὴν τινα λεκτέον·
 ἀλλ' εἰ ἄρα μόνῳ τῶν δένδρων τῷ φοίνικι τοῦτο συμ-
 βαίνει· τὸ γὰρ ἴδιον ἐν τοῖς ὁμογενέσι θαυμάζεται·
 περὶ μὲν οὖν τούτου σκεπτέον. παρενιαυτοφόρα δὲ καὶ 3
 οὐκ ἐπετειοφόρα τῶν δένδρων ὡς τύπῳ λαβεῖν τὰ ξηρὰ

καὶ ξυλωδῇ καὶ ὅσα μὴ ἐκ τῶν νέων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔνων
φέρει τοὺς καρπούς. οἶον γὰρ προσυλλέξει δεῖ καὶ προ-
γεννηῆσαι τὸ γεννῶν· οὐ δύναται δ' ἅμα ταῦτα διὰ τὴν
πρότερον λεχθεῖσαν αἰτίαν, ὥσπερ τὰ εὐχyla καὶ εὐ-
τροφα· μάλιστα δ' ἐπιδήλως ἢ ἐλάα τοιοῦτο, καὶ γὰρ
ἀσθενέστατον καὶ ἐπικηρότατον καὶ ἅμα ῥαβδιζομένη
πονεῖ καὶ κατακοπτομένη τὰς θαλείας· ἐπεὶ ὅσοι γε μὴ
οὕτω συλλέγουσιν, ἀλλὰ αὐτομάτως αἰεὶ τὴν ἀπορρέου-
σαν καὶ ἀποσεύοντες ἐπετειοφορεῖν φασι μᾶλλον. μέγα
4 δὲ καὶ αἱ χῶραι διαφέρουσιν. ἐν γοῦν τῇ Ὀλυνθίᾳ φα-
σιν ὡς αἰεὶ τι καρποφορεῖ, παραλλαγὴν δὲ ποιοῦνται
κατὰ τριετίαν. ὅσα δὲ ἰσχυρότερα τῶν ἐκ τῶν ἔνων φε-
ρόντων οἷας ἂν ὁ θεὸς ἄγῃ τὰς ὥρας οὕτως καὶ τὰ τῶν
καρπῶν ἀποδιδόασιν, ὥσπερ καὶ τὰ ἐκ τῶν νέων καρ-
ποφοροῦντα· καὶ γὰρ ταῦτα ξυνακολουθεῖ ταῖς ὥραις
5 καὶ τῇ κράσει τοῦ ἀέρος. συμβαίνει δὲ, ὅταν εὐβλαστῶσι²⁵ H
ἄγαν, ἀκαρπεῖν μᾶλλον, ὅταν δ' εὐκαρπῶσιν, ἀβλαστεῖν
ὡς οὐ δυναμένης εἰς ἄμφω διήκειν τῆς φύσεως, ἀλλὰ
καὶ καταναλισκούσης θάτερον πρὸς θάτερον. ἰδίου δὲ
τὸ ἐπὶ τῆς σνκῆς καὶ τῶν λευκῶν ἀμπέλων συμβαῖνον,
ὥς τινές φασι· ταῦτα γὰρ ὅταν εὐβλαστῶσι τότε μᾶ-
λιστα εὐκαρπεῖ. εἰ δὲ τοῦτό ἐστι καὶ τὸ πρότερον εἰρη-
μένον ἀληθές· ἢ γὰρ εὐβλάστεια ἀφαιρεῖται τοὺς καρ-
πούς· γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα χώρας ἀρετῇ καὶ ἰσχύϊ
τῶν δένδρων· ἐν γῇ μὲν γὰρ ἀφθόνῳ τάδε ἐλκῦσαι δεινὰ
6 διὰ τὴν ἰσχύν, ὥσπερ ἢ ἀμυγδαλῇ καὶ ἢ ῥόα. δῆλον δὲ
ὡς, ὅσα τὴν φύσιν ἀσθενῇ, ταῦθ' ἥκιστα ὑπερβλαστά-
νει, ἀλλὰ σύμμετρος αὐτῶν ἢ εὐβλαστία γίνεται πρὸς
τὴν καρπογονίαν· δεῖ γὰρ μήθ' ὑπερβλαστὲς μήτε κα-
κοβλαστὲς εἶναι τὸ καρποτοκῆσον. ἢ δὲ σνκῇ καὶ ἢ ἄμ-
πελος ἢ τοιαύτη μάλιστα λαμβάνει τὸ ξύμμετρον διὰ τὴν
ἀσθένειαν· δεῖ δὲ ἴσως καὶ χώραν εἶναι μὴ ἀγαθὴν, ἵνα

μηδ' ἐκ ταύτης ἢ ὑπερβολῇ, διόπερ εἰς τὰς νήσους τὰ τοιαῦτα μᾶλλον ξυμβαίνει. κοινὸς δὲ ὁ λόγος περὶ πάντων τῶν ἀσθενῶν. τούτου μὲν οὖν ἐντεῦθεν τὸ αἷτιον ὑποληπτέον.

CAP. XXI. Ἐν ἅπασιν δὲ τοῖς καρποῖς τὸ περικάρπιον πρότερον μᾶλλον ἢ αὐτός γε ὁ καρπὸς καὶ τὸ σπέρμα γίνεται· τοῦτο δ' οὐ μόνον ὅτι ξυλώδη καὶ πυρηνώδη γίνεται τὰ πολλὰ τῶν σπερμάτων, τὰ δὲ τοιαῦτα συνίσταται βραδύτερον, ἀλλὰ καὶ ὅτι τέλος ὥσπερ ἐλέχθη τὸ σπέρμα, δεῖ δὲ τὸ ἔνεκα ἄλλου πρότερον ἢ ἐκεῖνό γε εἶναι· ἐν προϋπάρχοντι γὰρ ἢ τῶν τοιούτων γένεσις. δι' ὃ οὐχ ἅπαντα ἐνίων τὰ περικάρπια σπερμοφόρα καθάπερ τῶν βοτρυῶν αἱ μικραὶ ῥάγες ὥς οὐκέτι δυναμένης τελειῶσαι τῆς φύσεως ταύτας· γλυκεῖαι δ' οὐδὲν ἦττον τῶν μεγάλων. ἢ καὶ δῆλον ὥς ἄρα ῥᾶον ἐκπέσαι τὸ πε- 2 ρικάρπιον· ἔοικε γὰρ ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀέρος καὶ τῆς ὥρας συνέψεσθαι τὸ δὲ σπέρμα τῆς φύσεως ιδιῶτερον εἶναι. πρὸς ἡμᾶς δὲ τὰ μὲν [ἐν] οὐδενί, τὰ δὲ ἐν ἐλάττονι λόγῳ, ἐλάττων γὰρ ἢ χρεῖα, δι' ὃ καὶ τὰ ἀπύρηνα καὶ τὰ μαλακοπύρηνα μάλιστα ζητοῦμεν καὶ ἐφ' ὅσον δυνάμεθα τοῦτο σπεύδομεν ὥσπερ οἱ τοὺς βότρους τοὺς ἀριγάρτους ποιοῦντες. ἢ δὲ φύσις δῆλον ὥς ἀμφοῖν ἀποδιδόναι βούλεται τὸ σύμμετρον. ὁπότερον δ' 3 ἂν πλεονάζῃ θάτερον ἐλάττον· τοῦτο δὲ τῶν μὲν δι' ὑγρότητα καὶ ἀπλῶς εὐτροφίαν γίνεται· δι' ὃ καὶ τὴν γεωργίαν ἔφαμεν ξυμπονεῖν. τῶν δὲ διὰ ξηρότητα καὶ πυκνότητα καὶ τὸ ὅλον ἀτροφίαν. καὶ πρὸς μὲν τὴν ἐκτέρου τελείωσιν καὶ πέψιν, τάχα δὲ καὶ τῶν φυτῶν γένεσιν ὅλως καὶ πρωῒβλαστίαν ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τὴν τε τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ἡλίου δύναμιν αἰτιατέον καὶ τὰς ιδίας ἐκάστων φύσεις εἴτ' οὖν ὑγρότητι καὶ ξηρότητι [καὶ πυκνότητι] καὶ μανότητι καὶ τοῖς τοιούτοις διαφερούσας

- 4 εἴτε θερμότητι καὶ ψυχρότητι· καὶ γὰρ ταῦτα τῆς φύ-
σεως· τούτων δὲ τὰ μὲν ἄλλα σχεδὸν τῇ αἰσθήσει φα-
νερά· τὸ δὲ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἐπείπερ οὐκ εἰς αἰσθη-
σιν, ἀλλ' εἰς λόγον ἀνήκει, διαμφισβητεῖται καὶ ἀντιλέ-
γεται καθάπερ τὰ ἄλλα τὰ τῷ λόγῳ κρινόμενα· περὶ
ὧν καλῶς ἔχει διωρίσθαι πως, ἄλλως τ' ἐπεὶ καὶ πολλὰ
πρὸς ταύτας ἀνάγεται τὰς ἀρχάς. ἀνάγκη δὲ ἐκ τῶν
συμβεβηκότων ἅπαντα τὰ τοιαῦτα σκοπεῖν· ἐκ τούτων
5 γὰρ κρίνομεν καὶ θεωροῦμεν τὰς δυνάμεις. μία μὲν οὖν^{26H}
αἰτία λέγεται τῶν θερμῶν καὶ ψυχρῶν ἡ εἰς τὸ κάρπι-
μον ἀναγούσα καὶ ἄκαρπον ὥς τῶν μὲν θερμῶν καρπί-
μων ὄντων, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων τῶν γονίμων
καὶ ἀρόνων καὶ τῶν ζωοτόκων καὶ ὠοτόκων. ἑτέρα δ' ἡ
κατὰ τὰς χώρας θερμὰς ἢ ψυχράς· τὰ γὰρ ἐναντία ἐν
ταῖς ἐναντίαις δύνασθαι διαμένειν, τὰ μὲν θερμὰ ἐν
ταῖς ψυχραῖς, τὰ δὲ ψυχρὰ ἐν ταῖς θερμαῖς. οὕτω γὰρ
εὐθύς καὶ τὴν φύσιν γεννᾶν ὥς ὑπὸ μὲν τοῦ ὁμοίου
φθειρομένων διὰ τὴν ὑπερβολὴν, ὑπὸ δὲ τοῦ ἐναντίου
σωζομένων οἷον εὐκρασίας τινὸς γινομένης. ὥςπερ καὶ
Ἑμπεδοκλῆς λέγει περὶ τῶν ζώων· τὰ γὰρ ὑπέρπυρα
6 τὴν φύσιν ἄγειν εἰς τὸ ὑγρόν. συνηκολούθηκε δὲ ταύτῃ
τῇ δόξῃ καὶ Μενέστωρ οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ζώων, ἀλλὰ καὶ
ἐπὶ τῶν φυτῶν· θερμότατα γὰρ εἶναι φησὶ τὰ μάλιστα
ἐννυγρα οἷον σχοῖνον κάλαμον κύπειρον, δι' ὃ καὶ ὑπὸ
τῶν χειμῶνων οὐκ ἐκπῆγνυσθαι· καὶ τῶν ἄλλων ὅσα
μάλιστα ἐν τοῖς ψυχροῖς δύνασθαι διαμένειν οἷον ἐλά-
την πεύκην κέδρον ἄρκευθον κιττόν· ἐπὶ τούτου γὰρ
οὐδὲ τὴν χιόνα τῇ θερμότητι ἐπιμένειν· ἔτι δὲ σκο-
λιὸν εἶναι διὰ τὴν ἐντερειώνην θερμὴν οὖσαν καὶ δια-
7 στρέφειν. τρίτην δ' αἰτίαν λέγει τοῦ πρωῒβλαστῆ καὶ
πρωῖκαρπα εἶναι· φύσει γὰρ καὶ ὁ ὁπὸς αὐτὸς ὢν θερ-
μὸς καὶ βλαστάνειν πρωῒ ποιεῖ καὶ πέττειν τοὺς καρ-

πούς· σημείον δὲ ποιεῖ καὶ τούτου τὸν κιττὸν καὶ ἕτερό
 ἄττα. τετάρτη δὲ ἡ τῶν ἀειφύλλων· διὰ γὰρ θερμότητα
 καὶ ταῦτα οἶεται διατηρεῖν, τὰ δὲ ἐνδεία τούτου φυλλο-
 बोλεῖν. προσεπιλέγει δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τὰ τοιαῦτα
 σημειούμενος ὅτι τὰ πυρεῖα ἄριστα καὶ κάλλιστα ἐκπυ-
 ροῦται τὰ ἐκ τῶν ἐνύδρων ὥς τὰ μάλιστα τοῦ πυρὸς ὄντα
 τάχιστα ἐκπυρούμενα. καὶ τὰ μὲν ὑπὲρ τῆς θερμότητος
 λεγόμενα σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν.

27 H

CAP. XXII. Ἐχει δ' ἀπορίαν εὐθύς ἐπὶ τοῦ πρώ-
 του λεχθέντος ὥς οὐκ ἐστὶ τὰ καρπιμώτερα θερμότερα.
 τὰ γὰρ θήλεα τῶν δένδρων πολὺ καρπιμώτερα μὲν, ἤτ-
 τον δὲ θερμὰ τῶν ἀρρένων ὅπερ ἐκ τῆς τῶν ζώων ὁμοι-
 ότητος ληπτέον καὶ μὴ ὁμωνύμως. ἔτι δὲ οὐδὲ τὰ ζῶα
 τὰ πολυγονώτερα θερμότερα οὐδὲ ἀνάπαλιν ψυχρότερα
 τὰ ὀλιγογονώτερα καθάπερ τὰ σαρκοφάγα καὶ λαίμαρ-
 γα. μόνον γὰρ τῶν θερμῶν δοκεῖ κύων καὶ ὕς πολυτο-
 κεῖν. αὐτῶν δὲ τῶν ὁμογενῶν τὰ ὁμοειδέστερα πολυ-
 γονώτερα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ὀρνίθων. ἡ γὰρ θερμότης
 ἐξαύξειν φαίνεται καὶ διαρθροῦν τὰ μέλη καὶ σκληρύ-
 νειν. ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ζωογονίαν καὶ εἰς τὴν καρποτο- 2
 κίαν καὶ πέπανσιν συμμετρίας τινὸς δεῖ τοῦ θερμοῦ καὶ
 οὐχ ὑπερβολῆς, εἴπερ αὕτη μὲν ξηραίνει καὶ πυκνοῖ
 μᾶλλον. ὥστε ταῦτα μὲν ἐν ἀμφιδόξῳ, προςδεόμενα δὲ
 τινος διορισμοῦ. περὶ [δὲ] τῶν ἐνύδρων ῥάων ἡ ἀμφις-
 βήτησις· οὐ γὰρ οὔτε γεννᾶν οὔτε εὖ τρέφειν οὔτε σώ-
 ζειν πέφυκε τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ τὸ ὅμοιον. ἐπεὶ καὶ Ἐμ-
 πεδοκλεῖ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτ' ἄτοπον, ὅπερ καὶ
 ἐν ἑτέροις εἴρηται, τὸ γεννήσασαν ἐν τῷ ξηρῷ τὴν φυ-
 σιν μεταίρειν εἰς τὸ ὑγρόν· πῶς γὰρ ἂν διέμενεν ἢ πῶς
 οἶόν τε καὶ διαμένειν ὄντιναοῦν χρόνον εἴπερ ἦν ὅμοια
 τοῖς νῦν· ἔτι δ' αὐτὸ τὸ συμβαῖνον κατὰ τὴν νῦν γέν- 3
 νησιν ἀποσημαίνει. ἅπαντα γὰρ φαίνεται τὰ ζῶα καὶ τὰ

φυτὰ καὶ διαμένοντα καὶ γεννώμενα ἐν τοῖς οἰκείοις τό-
 ποις ὁμοίως ἔνυδρα καὶ χερσαῖα καὶ εἴ τις ἄλλη τοιαύτη
 διαφορά. δι' ὃ καὶ ἀπαθῆ μὲν ὑπὸ τούτων, παθητικὰ
 δ' ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἄτε μεγάλης τῆς μεταβολῆς γινο-
 4 μένης. ἀσύμφωνοι δὲ καὶ αἱ δόξαι πρὸς αὐτάς ὅταν ἅμα
 τε τὰ ἔνυδρα θερμότερα ἢ καὶ τὰ καρπιμώτερα. πολλὰ
 γὰρ ἄκαρπα τῶν ἐνύδρων· καὶ πάλιν ὅταν τὰ τε πρωῒ-
 βλαστῇ καὶ πρωῒκαρπα καὶ τὰ ἀείκαρπα καὶ ἀείφυλλα
 θερμὰ λέγῳσιν· ὁψικαρπότερα γὰρ ὥς εἰπεῖν τὰ ἀεί-
 φυλλα. καὶ τὸ ὅλον ὥσπερ πρότερον εἴρηται, [τὰ] πρωῒ-
 βλαστῇ καὶ πρωῒκαρπα δι' ἀσθένειαν. ἔνια δὲ παρα-
 κολουθεῖ βλαστάνοντα καὶ ἀνθοῦντα πλείω χρόνον ὥς-
 περ καὶ ἐν τοῖς ἐπετείοις ὁ ἡριγέρων ἔχων δῆλον ὅτι
 5 συμμετρῖαν τινὰ κατὰ τὴν ἐπιρροὴν τῆς τροφῆς. ὃ δὲ
 προσεπιλέγει περὶ τῶν πυρείων οὐκ ἂν τις ἴσως φαίῃ
 θερμότητος, ἀλλὰ ξηρότητος εἶναι σημεῖον· ἡ γὰρ τρι-
 ψις ἐστὶν ἡ ποιοῦσα τὸ πῦρ· σφοδροτέρα δὲ ἐν τούτοις,
 ἢ καὶ μᾶλλον ἐξαεροῦν δυναμένη τὸ ὑγρόν. ἀλλὰ δὴ μά-
 λιστα ἐκεῖνα φαίνεται καὶ κατὰ τὴν αἰσθησιν θερμὰ
 καὶ κατὰ λόγον τὰ λιπαρά τε καὶ τὰ δριμέα καὶ εὖροσμα
 οὕτως ἔχει· πάντα γὰρ ταῦτα δοκοῦσι θερμότερα εἶναι.
 διὸ καὶ ξηρά τε ὄντα καὶ ὥς ἐπὶ πᾶν πυκνὰ καὶ ἀσαπῇ
 καὶ τοὺς χυλοὺς ἔχοντα λιπαροὺς καὶ δριμεῖς· ὅθεν τέ
 ἐστι καὶ ἄφρων· καὶ ἡ πεύκη θερμὴ καὶ εὐπύρωτός
 ἐστίν· οὐ μὴν μόνα γε ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα δοκεῖ
 θερμὰ εἶναι καθάπερ καὶ ἡ φίλυρα καὶ ὅλως ὅσα τὴν
 6 τοῦ σιδήρου βαφὴν ἀνίησι. χορὴ δὲ καὶ ταῖς τοιαύταις
 δυνάμεσιν ἀθρεῖν τὰ θερμὰ καὶ ἐπικρίνειν, οἷον ὅσα
 κατὰ τὰς προσφορὰς τοῖς σώμασι θερμότητάς τινας ἐμ-
 ποιεῖ καὶ πέψεις ἢ συντήξεις ἢ καὶ τὸ ὅλον κατὰ τὴν
 ἀφὴν καὶ τὴν γεῦσιν διαδίδωσι τὴν αἰσθησιν· οὐ γὰρ
 ἔτι ταῦτα λόγου δεῖται πρὸς τὴν πίστιν, ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν

ἰατρῶν χρεῖα μαρτυρεῖ καὶ ἡ αἰσθησις· ὥς δ' ἐπὶ τὸ
 πᾶν πλείω ταῦτα ἐν τοῖς θερμοῖς ἢ ψυχροῖς ἢ οὐκ ἐλάτ-
 τω γίνεται· δι' ὃ καὶ πρὸς τὴν ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσιν
 καὶ τοῦτ' ἀμφισβητεῖται. τὸ μέντοι παρέπεσθαί τινα 7
 τροφήν εἰς τὸ διαμένειν ἐν τοῖς ψυχροῖς ἔνια τῶν θερ-
 μῶν τάχ' ἂν τις συγχωρήσειεν· ἀλλὰ τὰ ποῖα καὶ πῶς
 τοῦτο πειρατέον διορίζειν, εἰ μὴ ἄρα ἀπλῶς ἰσχύι τινὶ
 μᾶλλον ἢ ῥιζῶν ἢ τῶν ὅλων σωμαμάτων ἢ διαμονῇ, καθά-
 περ καὶ τῆς ἀπίου καὶ τῆς ἀχράδος καὶ τῆς ἀμυγδαλῆς,
 ἃ δὴ καὶ ἥκιστα ἐκπύγνυται. καὶ περὶ μὲν θερμότητος
 ἐκ τούτων ληπτέος ὁ διορισμός.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΤΟ Β

CAP. I. Περὶ δὲ τὰς βλαστήσεις καὶ καρποτοκίας
 τῶν δένδρων καὶ ἀπλῶς τῶν φυτῶν ὅσα μὴ πρότερον
 εἰρηται πειρατέον ὁμοίως ἀποδοῦναι διαιροῦντες χώρις
 ἕκαστα τά τε κατὰ τὰς ἐνιαυσίους ὥρας γινόμενα καὶ ὅσα
 κατὰ τὰς γεωργικὰς θεραπειάς. δύο γὰρ δὴ μέρη ταῦτ'
 ἐστὶ, τὸ μὲν ὥςπερ φυσικὸν καὶ αὐτόματον τὸ δὲ τέχνης
 καὶ παρασκευῆς δεόμενον εἰς τὸ εἶναι· ὁ λόγος δ' ἀμ-
 φοῦν ἐστὶν οὐχ ὁ αὐτὸς ἀλλ' ὁ μὲν οἶον φυσικὸς ὁ δὲ
 ἐπινοητικὸς· οὔτε γὰρ ἡ φύσις οὐθέν [ποιεῖ] μάτην ἢ
 τε διάνοια βοηθεῖν θέλει τῇ φύσει. ἐπεὶ δὲ πρότερα τὰ
 τῆς φύσεως ὑπὲρ τούτων καὶ ῥητέον πρότερον. μέγιστον 2
 μὲν οὖν ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν παντὶ δένδρῳ καὶ ἡμέρῳ καὶ
 ἀγρίῳ καὶ ὅλῳ δὲ φυτῷ παντὶ πρὸς εὐβλάστειαν καὶ
 εὐκαρπίαν τὸ χειμασθῆναι χειμῶσιν ὥραίοις καὶ καλοῖς·
 οὕτω γὰρ αἱ βλαστήσεις κάλλισται καὶ αἱ καρποτοκίαι

- γίνονται. καλὸς δὲ χειμὼν ἔαν πολυῦδρίαν τε ἔχῃ βό-
 ρειον καὶ χιόνος πλῆθος καὶ τὸ ὅλον ψύχῃ χάρις πάγου·
 δεῖ γὰρ κεκενωμένα τὰ δένδρα μετὰ τοὺς καρποὺς ἀν-
 τιπληρωθῆναι πάλιν τῆς τροφῆς καὶ ταύτην πέσαι καὶ
 κατασχεῖν εἴπερ εὐβλαστῇ καὶ εὐκαρπα μέλλει γενήσε-
 3 σθαι. τροφῆς μὲν οὖν πλῆθος ἐν ὄμβρου πλήθει, τὸ δὲ
 κατασχεῖν καὶ πέσαι ταύτην ἔαν ὁ χειμὼν πιέσῃ καὶ μὴ
 εὐθύς ἢ ἐκδρομῇ γένηται. τὰς γὰρ ῥίζας ὀρεγομένας
 ἀφθόνου τροφῆς διαδιδόναι δεῖ παντὶ τῷ δένδρῳ καὶ
 ταύτην ὥσπερ κνουμένην καὶ πεττομένην χρόνον λαμ-
 βάνειν σύμμετρον. οὐκ ἔσται δὲ τοῦτο ἔαν μὴ κατάσχη
 τὰ ψύχῃ· τάχῃ γὰρ ἢ μαλακότης τοῦ ἄερος ἐκκαλεῖται
 τὴν βλάστησιν· δι' ὃ τοὺς τε ὄμβρους συμφέρει βορεί-
 ους μὴ νοτίους εἶναι καὶ πλῆθος χιόνος ὅπως τηκομένη
 κατὰ μικρὸν διαδύηται πρὸς τὸ ἔδαφος καὶ μὴ ἀθρόον
 τὸ ὑγρὸν ἀπορροῇ προσπεσὸν ἅμα τε καὶ τὴν γῆν ἀνα-
 ξυμοῖ συγκατακλείουσα καὶ ἐναπολαμβάνουσα τὸ θερ-
 4 μόν. ὃ καὶ τοῖς σπέρμασι συμφέρει· ῥιζωθέντα γὰρ καὶ
 ἐπισχύσαντα τῇ πιλήσει καὶ τῇ καταπίεσει τοῦ ψύχους
 ἅμα τῇ ὥρᾳ διαγελώσῃ ταχείας ποιεῖ καὶ ἀθρόας τὰς
 ἀναδόσεις. ἀλλὰ τὰ μὲν σπέρματα προσεπιζητεῖ καὶ τοὺς
 ἡρινοὺς ὑετοὺς μᾶλλον κατὰ μικρά τε καὶ πλείους γινο-
 μένους διὰ τὴν ἀσθένειαν καὶ τὸ ἐπιπόλαιον τῶν ῥιζῶν·
 ταχὺ γὰρ ἀναξηραίνονται καὶ ταχὺ πάλιν δέονται· τὰ
 δὲ δένδρα καὶ ἰσχυρότερα καὶ βαθυρριζότερα καὶ ἅμα
 διάπλεα τροφῆς ἐν ἑαυτοῖς ὥστε τρόπον τινὰ μᾶλλον
 τοῦ συνεργήσοντος δεῖσθαι πρὸς τὴν πέψιν καὶ τὴν
 βλάστησιν· σημειὸν δὲ τὸ μὴ βλαστάνειν πρὸ τοῦ ἡρος.
 5 ὅτι δὲ ἢ πολυῦδρία συμφέρει τοῖς δένδροις καὶ κεῖθεν 211
 φανερόν· ἐν γὰρ ταῖς ἐπομβρίαις ἅπανθ' ὥς εἰπεῖν εὐ-
 σθενεῖ μᾶλλον. ἀλλ' ὅταν μὲν ὥσι νότιαι διυγραίνον-
 ται καὶ ἀσθενέστερα γίνονται βορείων δ' οὐσῶν ἰσχυρά

τε καὶ ἐκπέττει μᾶλλον ἅτε τῆς μὲν γῆς διακόρου οὔσης
 αὐτὰ τε ξυνεσιτῶτα μᾶλλον καὶ ἐναπειληφότα τὸ οἰκεῖον
 θερμόν. ὅπου γὰρ αἰεὶ μάλιστα μαλακὸς ὁ ἀήρ ἐνταῦθ'
 ἢ εὐβλαστία καὶ εὐκαρπία γίνεται τῶν δένδρων ὥσπερ
 ἐν Αἰγύπτῳ διὰ τε τὴν εὐτροφίαν καὶ διὰ τὸ μηδὲν ἀν-
 τικόπτειν τῶν ἔξωθεν· ἀφθόνου γὰρ τῆς τροφῆς οὔσης
 καὶ τοῦ ἀέρος εὐτρόφου εὐλόγως ἢ εὐβλαστία καὶ εὐ-
 καρπία. πρὸς δὲ τὸ ποιοῦν αὐτῶν ἢ πάντων ἢ τινων
 δεῖται τινος ἴσως ἐτέρας κράσεως. ἐνταῦθα δὲ ἐὰν μὴ 6
 καθ' ὥραν ἔτους αἱ βλαστήσεις ὧσιν ἀλλὰ προεκδρα-
 μῶσιν δι' εὐτροφίαν καὶ ἄνεσιν τοῦ ἀέρος ἐπιγινόμενα
 ψύχῃ διελυμήνατο καὶ ἀπέκασεν δι' ὃ καὶ ὀπισθοχει-
 μῶνες χαλεποὶ τοῖς δένδροις· ὅταν γὰρ ἅπαξ ἐκτέκωσιν
 εὐθύς οἱ καρποὶ μαλακοῦ τινος ἀέρος δέονται καὶ εὐ-
 μενοῦς εἰς τὴν ἐκτροφὴν καὶ μάλιστ' ἐν ταῖς ἀρχαῖς·
 τότε γὰρ ἀσθενέστατοι, τὸ δὲ ἀσθενὲς οἶον τιθηνήσεως
 δεῖται· καὶ γὰρ ὅλως πᾶσα μεταβολὴ καὶ γένεσις δεῖται
 τῆς τοιαύτης εὐκρασίας. μεταβολαὶ δὲ ἅμα καὶ ὥσπερ 7
 γενέσεις τινὲς ἢ τε βλάστησις καὶ ἢ ἀνθησις καὶ εἴ τι
 τοιοῦτον ἕτερον ἐν αἷς καὶ πλεῖσται φθοραὶ γίνονται
 τῶν καρπῶν ἐρυσιβουμένων τε καὶ ἀποκαομένων καὶ
 ἀποπιπτόντων καὶ τὸ ὅλον χειμαζομένων. ἐπεὶ καὶ τὰ
 ἄγρια μάλιστα συμβαίνει πονεῖν ὅταν μάλιστα ἀρτιβλα-
 στῶν ὄντων ἐπιγίνηται τι πνεῦμα ψυχρὸν ἄγαν ἢ θερ-
 μόν· ἀποκάει γὰρ ἅμφω καὶ ἀπόλλυσιν. ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα δεῖ θεωρεῖν. ἢ δὲ ὅλη διάθεσις
 καὶ κατάστασις τοῦ ἀέρος εἰς τὴν τῶν δένδρων εὐσθέ-
 νειαν ὅτι ταύτῃ ξυμφέρει φανερόν ἐστι διὰ τῶν εἰρη-
 μένων.

3 H

CAP. II. Ἐπόμενον δὲ πως τούτοις ἐστὶ περὶ τῶν
 ὥραιων ὑδάτων εἰπεῖν. ὥραιότατα μὲν γὰρ τὰ χειμε-
 ρινὰ διὰ τὰς λεχθεύσας αἰτίας. δεύτερα δὲ τὰ πρὸ τῆς

- βλαστήσεως· οὕτω γὰρ ἀθροωτέρα τε καὶ καλλίων ἢ βλάστησις ἐκπληρωθέντων πάντων ταῖς τροφαῖς· εἰ δὲ μὴ ἀβλαστεῖς καὶ ἄμπελοι γίνονται καὶ τὰλλα τῶν μὲν ἔχόντων τῶν δὲ λειπομένων. τρίτα δὲ [τὰ] μετὰ τὴν ἀπάνθησιν ἃ πρὸς τὴν ἐκτροφὴν ἤδη καὶ τελείωσιν ἐστὶ, ταῦτα δὲ μὴ εὐθύς ἀλλ' ὅταν ὁ καρπὸς ἰσχύσῃ· εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τὰ μὲν ἄλλα καὶ ἀπορρεῖν καὶ μὴ τοῦτο πάθῃ διυγραινόμενα χεῖρω καὶ ἀσθενέστερα γίνεσθαι τὴν δ' ἐλάαν καὶ ἐπιβλαστοῦσαν ἀποβάλλειν ἅτε τῆς τροφῆς
- 2 ἰούσης εἰς τὸν βλαστόν. ἁώρια μὲν οὖν ταῦτα. χεῖριστα δὲ καὶ παρακαιρότατα [τὰ] περὶ τὰς ἀνθήσεις ἐκάστων. ἅπαντα γὰρ ἀσθενῇ καὶ πάνθ' ὥς εἰπεῖν ἢ τὰ γε πλεῖστα ἀπόλλυται καὶ ἀποπίπτει τὰ μὲν ἐρυσσιβούμενα τὰ δὲ ὑγραινόμενα τὰ δὲ ἐπιμένοντα χεῖρον ἀνθεῖ. καὶ τοῦτ' οὐχ ἥττον ἐστὶν ἐν τοῖς φρυγανικοῖς καὶ τοῖς ποιῶδεσι πλὴν εἴ τινων ὀλίγων οἷον τὰ στεφανωτικά καὶ ὅλως τὰ ἄγρια καὶ αὐτόματα τῶν ἀνθῶν ἐτι δὲ τῶν ποιωδῶν ἔνια καὶ τῶν ἡμέρων σπερμάτων τὰ χεδροπά· ταῦτα δὲ διαμένει δύοῖν θάτερον ἢ δι' ἰσχὺν ἑαυτῶν τε καὶ τῶν προσφύσεων καθάπερ καὶ τὸ ῥόδον καὶ τὸ κρίνον καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τούτοις ὅμοια ἢ διὰ ξηρότητα τῆς ὅλης φύσεως ἀναλαμβάνοντων τὸ ὑγρόν· ἐπικρατεῖ γὰρ οὕτω
- 3 τὸ δ' ἐπικρατοῦν ἀπαθές. ὧν δὲ οἱ καρποὶ χρονιώτεροι καὶ πλείονος δεόμενοι τροφῆς καὶ πέψεως τούτοις ὥραια καὶ τὰ ὀψιαίτερα καθάπερ ἀμπέλῳ ῥόα ἐλάα τοῖς ἄλλοις, ἀπλῶς δὲ ἐκάστοις πρὸς τὴν αὐτοῦ τελείωσιν. δι' ὃ καὶ οὐχ ὁ αὐτὸς ἅπασι καιρὸς ὥσπερ ὁ τοῦ χειμῶνος πρὸς τὴν βλάστησιν ἀλλ' ἕτερος τοῖς ὀψικάρποις καὶ πρωϊκάρποις, ὥσπερ καὶ τῶν σπερμάτων τοῖς τριμήνοις καὶ ἀπλῶς τοῖς ὀψίοις καὶ πρωῖοις. ἀπλῶς δ' αἰεὶ τὰ βόρεια βελτίω τῶν νοτίων· καὶ γὰρ ψυχρότερα καὶ τὴν ἀπόλαυσιν ποιεῖ πλείω ξυνεστηκότων καὶ ἰσχυόντων καὶ τῶν

καρπῶν καὶ τῶν δένδρων. δι' ὃ καὶ τὰ ἐπιγινόμενα ⁴
 πνεύματα ὠφελεῖ καὶ μάλιστα' εἰάν ἡ βόρεια· περιαιρεῖ
 γὰρ ταῦτα καὶ ἀπόλαυσιν ποιεῖ πλείω, ἔτι δὲ ἀφαιρεῖ
 τὸ περιττὸν καὶ ἀποξηραίνει καὶ οὐκ ἔξ' προσκαθήμενον
 διυγραίνειν οὐδ' ὑπὸ τοῦ ἡλίου συνεψόμενον λυμαίνε-
 σθαι. διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τὰ παραπλήσια καὶ τὰ νυκτε-
 ρινὰ βελτίω τῶν ἡμερινῶν· ἀπόλαυσίς τε γὰρ γίνεται
 πλείων μὴ εὐθύς ἀφαιρουμένου τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἀκινδυνότερα.

4H

CAP. III. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν πνευμά-
 των τὰ βόρεια τῶν νοτίων βελτίω καὶ τὰ πόντια τῶν
 ἀπογείων ὅτι ψυχρότερα καὶ τὰ ἀπὸ δύσεως τῶν ἀφ'
 ἑώων. καθόλου γὰρ ὡς εἶπεῖν τὰ ψυχρὰ τῶν θερμῶν
 εἰάν μὴ ἀρτιβλαστῇ ἡ ἢ καὶ ἐν ἀνθήσει λαμβάνῃ· τότε
 γὰρ ἀποκάει τὰ ψυχρὰ καθάπερ εἴρηται. βελτίω δὲ καὶ
 τὰ ξεφύρια καὶ αἱ τροπαὶ καὶ ὅλως αἱ αὐραὶ τῶν σκλη-
 ρῶν καὶ διατόνων· τὰ μὲν γὰρ τρέφει θάτερον δὲ πιλοῖ
 καὶ κωλύει τὰς ἀυξήσεις. ἰσχύει δ' ἕκαστον κατὰ τὴν
 θέσιν τῆς χώρας· ἄλλα γὰρ ἄλλοις τοιαῦτα καθάπερ
 ἐλέχθη καὶ πρότερον· δι' ὃ καὶ ὡς μὲν ἐπίπαν εἶπεῖν
 βελτίω τὰ βόρεια τῶν νοτίων. οὐ μὲν ἄλλ' ἐπέειπερ αἱ ²
 παραλλαγὰὶ καὶ τῆς χώρας ποιοῦσι τὰς δυνάμεις καὶ δεῖ
 τοῦ μὲν χειμῶνος εἶναι θερμὰ τοῦ δὲ θεροῦς ψυχρὰ·
 βοηθεῖ γὰρ οὕτως ἑκάτερα πρὸς τὰς ὥρας ὥσπερ εἶπο-
 μεν, εἰάν δὲ ὅμοια βλάπτει, ποιεῖ γὰρ ὑπερβολήν. εὐλο-
 γον δὲ μὴ τὰ αὐτὰ πᾶσιν εὐτροφὰ καὶ ὠφέλιμα καὶ βλα-
 βερὰ γίνεσθαι· δι' ὃ τοῖς μὲν ὁ νότος ἐπισινηὲς τοῖς δ'
 ὠφέλιμος, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ξεφύρος καὶ τῶν ἄλλων
 ἕκαστος. ἅπασιν δὲ χαλεπὰ καθάπερ εἴρηται τὰ κατὰ τὴν
 βλάστησιν εὐθύς ἢ θερμὰ λίαν ἢ ψυχρὰ πνέοντα· δια-
 φθείρει γὰρ ἅμφω διὰ τὴν ἀσθένειαν. ὡς δὲ τὸ σύνο- ³
 λον εἶπεῖν εὐπνουν εἶναι χρηρὸν τὸν τόπον· ἕτερος δ' ὁ

εὔπνους καὶ ὅλως ὁ προσήνεμος ἀναυξής. 'σχεδὸν δ'
 ὁμολογουμένη τις καὶ ἡ τοῦ ἀέρος διάθεσις ἐστὶ τούτοις·
 ὁ γὰρ εὐκραῆς ἀὴρ ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν ἄριστος τοῖς δέν-
 δροις εὐβλαστῆς ὣν καὶ εὐκαρπος, οἱ δὲ περισκελεῖς ἐφ'
 ἐκάτερα διαφθείρουσιν οἱ μὲν τοὺς καρποὺς οἱ δ' ὅλως
 καὶ τὰ δένδρα, πλὴν ὅσα πέφυκεν οἰκεῖα τούτοις· ἔνια
 γὰρ δὴ ταῖς ὑπερβολαῖς χαίρει καὶ τὰ μὲν ἐστὶ φιλόθερ-
 μα καθάπερ φοῖνιξ τὰ δὲ φιλόψυχρα μᾶλλον ὥσπερ ὁ
 κιττός καὶ ἡ ἐλάτη· ταῦτα γὰρ ὅλως ἐν τοῖς ἐμπύροις οὐ
 φύεται, χαλεπῶς δὲ καὶ πύξος καὶ φιλύρα καθάπερ ἐν
 4 ταῖς ἱστορίαις εἴπομεν. αἷτιον δὲ ἡ θερμότης καὶ ἡ ξη-
 ρότης· οἷον γὰρ πῦρ γίνεται, συμμετρίας δέ τινος δεῖ-
 ται καὶ τὸ ὅμοιον. ὡσαύτως δὲ οὐδ' ἐν τοῖς ψυχροῖς ἔνια
 φύεται τῶν ψυχρῶν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἔστι δὲ καὶ
 τῶν ἐναντίων δῆλον ὅτι συμμετρία τις πρὸς ἄλληλα
 ὥστε τὰ μὲν δύνασθαι βλαστάνειν [τὰ δὲ μὴ]· αἰὶ γὰρ
 δεῖ λόγον τινὰ ἔχειν τὴν κρᾶσιν τῆς φύσεως πρὸς τὸ
 περιέχον. ἔοικε δὲ κοινὸν εἶναι τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ζώων·
 καὶ γὰρ τὰ ζῶα καθ' ἐκάτερον τῶν τόπων ἴδια τυγχάνει
 τὰ μὲν δεχόμενα τὰ δ' οὐ δεχόμενα τὴν τοῦ ἀέρος διά-
 θεσιν, ὅτε δὲ καὶ τροφὰς οὐκ ἔχοντα τὰς οἰκείας. ἐνδέ-
 χεται γὰρ καὶ τοῦτο κωλύειν ὁμοίως καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ
 φυτὰ τάχα δὲ καὶ ἑτέρας πλείους αἰτίας αἰὶ πρὸς τὰς
 5 ἰδίας φύσεις εἰσὶν ἐναντίαι. μεγίστη δ' οὖν διαφορὰ
 κατὰ τὰ ἔνυδρα καὶ χερσαῖα ζῶα καὶ φυτὰ περὶ ὧν οὐδὲ
 ζητοῦμεν λόγον ὡς εἰπεῖν πλὴν ὑπὲρ τοῦ πότερα θερ-
 μότερα καὶ ψυχρότερα, τοῦτο γὰρ ἀμφισβητεῖται, τὰ δ'
 ἄλλα ὡς συγκεχωρημένα τῇ φύσει τίθεται. καίτοι τὰ
 καθόλου καὶ κοινὰ πρῶτα ἔδει ζητεῖν, εὐρεθέντων γὰρ
 τούτων καὶ τὰ κατὰ μέρος φανερά. τοῦτο μὲν οὖν ἴσως
 κωλύοιτ' ἂν διὰ τὸ χαλεπὸν εἶτε πλείους αἰτίαι τυγχά-
 νουσιν εἶτε μία· περὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα μᾶλ-

λον εὐποροῦμεν· ἡ γὰρ αἰσθησις δίδωσιν ἀρχὰς ἐπ' ἅμ-
 φω καὶ ἔτι μᾶλλον καὶ πλείους ἐπὶ τῶν φυτῶν· ἐμφα-
 νέστατα γὰρ τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτά. μεγίστη δὲ δι- 6
 αίρεσις κατὰ γε τὸν αὐτὸν τόπον τοῖς ἡμέροις καὶ ἀγρ-
 οῖς· αἰεὶ γὰρ τὰ [ἡμέρα] μαλακωτέρους καὶ ὑγροτέρους
 ζητεῖ τοὺς ἀέρας. οὐ μὴν ἀλλ' ἐνιά γε καὶ τῶν ἡμέρων
 ἀδυνατεῖ βλαστάνειν ἐν τοῖς θερμοῖς καὶ ψυχροῖς οὐ
 μόνον διὰ τὴν ἀσθενείαν ἢ τὴν κρᾶσιν ἀλλὰ δι' ἕτερό
 ἅττα καθάπερ ἡ ἐλάα καὶ θερμὸν καὶ πυκνὸν ἐν τοῖς
 ψυχροῖς διὰ τὸ μετέωρον τῶν ῥιζῶν· ἐμπήγνυται γάρ·
 ἡ δὲ ἄχρας ἐν τοῖς σφόδρα θερμοῖς ὥσπερ περὶ Αἴγυ-
 πτον· μοχθηραὶ δὲ καὶ αἱ ἄπιοι καὶ μηλέαι καὶ σπάνιαι.
 τὴν δ' αἰτίαν σκεπτέον ἐπεὶ οὐκ ἂν θερμὰ δόξειεν εἶναι. 7
 τὰ μὲν οὖν ὅλως οὐδὲ βλαστάνειν ἐνιαχοῦ δύναται τὰ δὲ
 βλαστάνει μὲν ἄκαρπα δὲ γίνεται καθάπερ ἡ περσέα ἢ
 αἰγυπτία περὶ Ῥόδον, προϊόντι δὲ οὕτω φέρει μὲν ὀλί-
 γον δὲ καὶ καλλικαρπεὶ καὶ γλυκυκαρπεὶ ἐκεῖ μόνον.
 ὁμοίως δὲ καὶ ὁ φοῖνιξ καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖς περὶ Βα-
 βυλῶνα καὶ Συρίαν καλλίκαρπος. ὁ γὰρ ἀήρ διὰ ψυ-
 χρότητα τὰ μὲν ὅλως οὐδέχεται τὰ δὲ ὅσον εἰς βλάβστη-
 σιν ἐνία δὲ εἰς καρπὸν ὁ δὲ οἰκείος ἤδη διατελειοῖ τὰ
 τῆς φύσεως. διὰ τὴν αὐτὴν δ' αἰτίαν οὐδὲ αἱ συκαὶ 8
 περὶ Αἴγυπτον οὐδ' ὅλως ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις χρη-
 σταί· θερμοὺς γὰρ ὦν ἄγαν ὁ ἀήρ περικαίει καὶ οὐ ποιεῖ
 πέψιν ἀλλ' ἢ ἐκ τῆς γῆς εὐτροφία διυγραίνει μόνον ἀπέ-
 παντος οὕσα, δι' ὃ καὶ τοῖς μεγέθεσι γίνεται μικρά.
 τοῦναντίον δὲ ὁ ψυχρός· ἐξαιρεῖ γὰρ τὴν ὑγρότητα, τὴν
 δ' [οὕσαν] οὐ δύναται πρὸς τὴν οἰκείαν πέψιν ἀγαγεῖν
 ὥσπερ ἐν ταῖς ἐλάαις, δι' ὃ καὶ αἱ μὲν ἄσαρκοι πάμπαν
 ἐλαιηρότεραι δὲ τῶν ἐν τοῖς ψυχροῖς, αἱ δὲ σαρκώδεις
 μὲν ἀνέλαιοι δέ· πλείονος γὰρ τοῦτο θερμότητος δεῖται

πρὸς τὴν πέψιν. αἱ μὲν οὖν τοῦ ἀέρος κράσεις καὶ δια-
θέσεις τοιαύτας τινὰς παρέχονται δυνάμεις.

- CAP. IV. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ ἐδάφη μεγάλας ἔχει δια-
φορὰς λεκτέον καὶ περὶ τούτων, καὶ γὰρ αὐτὰ τῆς φύ-
σεώς ἐστίν. ἀβλαστῇ δὲ δι' ἄμφω γίνεται καὶ διὰ τὸν
ἀέρα καὶ διὰ τὴν γῆν πολλάκις· ὅτε μὲν γὰρ τὰ κάτω
χρηστότατα τὰ δ' ὑπὲρ γῆς φαῦλα [ὅτε δὲ ὁ μὲν ἀὴρ εὐ-
τροφος τὰ δὲ τῆς γῆς φαῦλα] καθάπερ ὅταν ἀμμώδης ἢ
κεραμὶς ἢ κατακεκαυμένη τις τυγχάνῃ· ῥίξωσιν γὰρ καὶ
τροφὴν οὐδεμία τῶν τοιούτων ἔχει. καὶ σχεδὸν αἱ μὲν
ἀβλαστεῖς εἰσιν αὗται καὶ εἴ τις ἄρα δίνυρος ὅλως ἢ πη-
2 λώδης. [τῶν] δὲ βλαστητικῶν καὶ ἐγκάρπων οὐ κακῶς ἢ
διαίρεσις ἢ πρὸς τὰ σπέρματα καὶ τὰ δένδρα λέγεται τῷ
τὴν μὲν πείριαν ἀμείνω σιτοφόρον τὴν δὲ λεπτοτέραν
δενδροφόρον εἶναι. λαμβάνει γὰρ ὥσπερ καὶ πρότερον
εἵπομεν ὁ σῖτος καὶ ἀπλῶς τὰ ἐπέτεια τὴν ἐπιπολῆς τρο-
φὴν ἣν δεῖ μὴ ὀλίγην μηδ' εὐξήραντον εἶναι καθάπερ
ἐν ταῖς λεπταῖς, τὰ [δὲ] δένδρα διὰ τὸ μεγάλας καὶ ἰσχυ-
3 ρὰς ἔχειν τὰς ῥίζας καὶ τὴν ἐκ βάθους. αὕτη δὲ ἐν μὲν
τῇ πιείρᾳ θαψιλῆς λίαν οὕσα βλάστην μὲν ποιεῖ καλὴν
καὶ μέγεθος τοῖς δένδροις καρπὸν δ' οὐ ποιεῖ διὰ τὸ
μὴ ἐκπέττειν, ἐν- δὲ τῇ λεπτοτέρᾳ ξύμμετρος γίνεται
πρὸς ἄμφω καὶ κρατοῦντα τὰ δένδρα δύναται καρποτο-
κεῖν. ἢ δὲ πείρια πάμπαν οὐδενὶ ξυμφέρει φυτῷ· ξη-
ραίνει γὰρ μᾶλλον τοῦ θέοντος ὥσπερ καὶ Μενέστωρ
φησί· τοιαύτην δ' εἶναι τὴν πλυντρίδα χρωῖα δ' ὑπό-
λευκον. ἀρίστη δὲ δῆλον ὥς ἢ ἄριστα κεκραμένη καὶ
ὅλως μανή τις οὕσα καὶ μὴ ψυχρὰ καὶ ἐνικμος· καὶ εὐ-
δίοδος γὰρ οὕτω ταῖς ῥίζαις ἐστὶ καὶ εὐτροφος ὅπερ βού-
λονται καὶ ἡ ἡμερώσεις καὶ αἱ κατεργασίαι καὶ κοπρί-
4 σεις ποιεῖν. ἄλλη δὲ πρὸς ἄλλα τῶν δένδρων ἀρμόττει
μᾶλλον ὥσπερ καὶ διαίρουσιν, ὥσπερ ἢ σπιλὰς καὶ ἔτι

μᾶλλον ἢ λευκόγειος ἐλαιοφόρος· ἱκμάδα, τε γὰρ ἔχει
 καὶ πνεῦμα πολὺ δεῖται δὲ καὶ ἀμφοῖν. ἡ δὲ λειμωνία
 καὶ ἔφαμμος ἀμπελοφόρος ἀγαθὴ καὶ ὅλως ἥτις ἂν ἡ
 μανὴ καὶ κούφη καὶ λεπτή καὶ ἔφουδρος οὕτως ὥστε τὸ
 οὐράνιον ὕδωρ μὴ διῖκνεῖσθαι πρὸς τὸ ἐν αὐτῇ· τροφῆς
 γὰρ πολλῆς ἡ ἀμπελος δεῖται διὰ τὸ θερμὴ καὶ μανὴ
 καὶ ὑγρὰ καὶ πολὺκαρπος εἶναι· τάχα δὲ καὶ δι' αὐτὰ
 ταῦτα καὶ πολὺκαρπος· ἔτι δὲ οὐκ εὐσηπτοὶ τῶν
 ὑγρῶν αἱ ῥίζαι καθάπερ αἱ τῶν ξηρῶν ὥστε δύνασθαι
 καὶ ἐπισπᾶσθαι καὶ ἀντέχειν καὶ διαδιδόναι. τὸν αὐτὸν 5
 δὲ τρόπον καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστοις ἐστί τις οἰκεία πρὸς
 6 ἡ τὴν φύσιν καὶ ἡ αὐτὴ τοῖς μὲν μᾶλλον τοῖς δ' ἥττον. ὥς
 δ' ἀπλῶς εἰπεῖν τοῖς μὲν πλείοσιν οὐ συμφέρει ἡ πίειρα·
 δοκεῖ γὰρ καταξηραίνειν μᾶλλον τοῦ μετρίου δι' ὃ καὶ
 πημαίνεσθαι καὶ νοσεῖν· ὅσα δὲ λυπρὰ τούτοις συμφέ-
 ρει· σημείον δὲ ὅτι τὰ λάχανα καὶ ὁ δημήτριος καρπὸς
 ἐν ταῖς τοιαύταις εὐθενεῖ, πάντα δὲ ταῦτα λυπρὰ τῇ
 φύσει· τὰ γὰρ φύσει λυπρὰ πιότερας τροφῆς δέονται.
 δηλοῦν δὲ οἴονται καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων τοιαύτην φύ- 6
 σιν· τοὺς γὰρ ἐκλίμους καὶ χαίρειν μάλιστα ταύτῃ καὶ
 ἐπιδιδόναι πρὸς εὐχροίαν καὶ ἰσχύν· ἰσχνὰ γὰρ ὄντα τὰ
 σώματα δεῖσθαι τροφῆς πολλῆς καὶ πιείρας· ὑπὸ δὲ τῶν
 ξηρῶν καὶ λυπρῶν οὐθέν ἐμφελεῖσθαι διὰ τὸ μὴ ἀπο-
 λαύειν ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνα εἶναι πρὸς νόσους ἄλλας τε
 καὶ μάλιστα δὴ τὰς τῆς κοιλίας. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
 δένδρων ἔχει τοῦτο, πλὴν ταῦτα μὲν ὅμοια διατελεῖ τὸ
 δὲ σῶμα ὅταν ἀνακομισθῇ μεταβαίνει εἰς τὴν τετριμμέ-
 νην καὶ ἄκνισον. οὗτος μὲν οὖν καθόλου τις διορισμός. 7
 διαφοραὶ δὲ πολλαὶ καὶ τῆς γῆς καὶ τῶν δένδρων, ὥσπερ
 καὶ τῶν ἀμπέλων ταῖς μὲν ἢ πεδεινὴ ταῖς δ' ἢ ὀρείνῃ
 μᾶλλον ἀρμόττει καὶ ἐν αὐταῖς ταύταις αἱ τοιαίδε ταῖς
 τοιαῖςδε· μικραὶ δὲ παραλλαγαὶ φαινόμεναι μεγάλας

- ποιοῦσι ῥοπαῖς εἰς τὴν φύσιν. τὸ δ' ἀπλοῦν ῥάδιον εἰ-
 πεῖν ὥσπερ καὶ κελεύουσιν τὰ μὲν στερεὰ καὶ πυκνὰ ἐν
 τοῖς ξηροῖς [καὶ πυκνοῖς] φυτεύειν, τὰ δ' ἀραιὰ καὶ
 ὑγρὰ ἐν τοῖς μαλακωτέροις καὶ ἐφυγροτέροις· ἑκατέροις
 γὰρ οὕτως αἱ τροφαὶ (δὲ) δῆλον ὅτι σύμμετροι, τοῖς μὲν
 8 πολλῆς δεομένοις τοῖς δ' ὀλίγῃς. καὶ τὸ καθόλου λεχθὲν
 ὑπὲρ πάντων ἴσως τῶν δένδρων ἀληθὲς ὅτι καθ' ἑκα-
 τέρας τὰς χώρας ἑκάτερα δεῖ καὶ τῶν δένδρων φυτεύειν,
 ἀλλ' ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα τὸ ἀκριβὲς μᾶλλον ἴσως αἰσθη-
 τικῆς δεῖται συνέσεως λόγῳ δὲ οὐκ εὐμαρὲς ἀφορίσαι·
 ἐπεὶ καὶ ταῖς πρὸς τὸν ἥλιον διαφοραῖς οἶον ἀνιόντα ἢ
 δυόμενον ἢ μεσοῦντα ἢ πῶς ἄλλως ἔχοντα δεῖ μὴ ἀγνο-
 εῖν ποῖα τῶν φυτῶν τὰ οἰκεῖα καὶ ὅλως καὶ τῶν ὁμογε-
 νῶν· ὅπερ οἱ γ' ἀμπελουργοὶ πειρῶνται διαιρεῖν ὅταν
 συνάγκειάν τινα λαβόντες φυτεύσωσιν· οὐ γὰρ ταῦτά
 τιθέασιν εἰς ἑκάτερον τὸ μέρος ἀλλὰ διαιροῦσιν καὶ ποιεῖ
 μεγάλην διαφορὰν οὕτω τε φυτευθέντα καὶ ἀνάπαλιν.
 9 ὁμοίως δὲ τοῦτ' ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. ἀλλ' ὥσπερ
 ἐλέχθη πρότερον αἰσθητικῆς δεῖται ταῦτα συνέσεως. ὥς
 δ' ἀπλῶς εἰπεῖν ἢ μέσῃν ἔχουσα τῶν ἐναντίων κρᾶσιν
 πυκνοῦ καὶ ἀραιοῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ κούφου καὶ
 βαρέος ἔτι δὲ τὰ ἄνω πρὸς τὰ κάτω σύμμετρα τούτοις
 πασῶν ἀρίστη πρὸς ἅπαντα ὥς εἰπεῖν δένδρα τε καὶ
 σπέρματα. φαίνεται γὰρ ὁμοιότητα ἔχειν τῷ ἀέρι πρὸς
 τὰς ἄλλας χώρας. οὐ μὲν ἀλλ' αὐτῶν γε τούτων ἢ πρὸς
 θάτερον μέρος ἀποκλίνουσα τῆς ἐναντιώσεως κρείττων
 ἦν δὴ καὶ ἀπλῶς τίθενται τινες ἀρίστην οἶον τὴν κού-
 φην καὶ μανὴν καὶ ἐνικμον· ἔχει τε γὰρ τροφήν ἐν ἑαυ-
 τῇ καὶ εὐδίοδος ἔστι ταῖς ῥίζαις· ἢ δὲ πυκνὴ καὶ βαρεῖα
 10 καὶ ξηρὰ δῆλον ὥς ἐναντία. κατὰ δὲ τὰς παραλλαγὰς
 τῶν ἀντιθέσεων καὶ τὰς πρὸς ἕκαστον ἔξουσιν ἤδη δια-
 φοράς· οἶον ἂν ἢ μανὴ μὲν καὶ λεπτὴ βαθύγεως δὲ

καὶ ξηρὰ καὶ ἄϋδρος δενδροφόρος μὲν ἀγαθὴ σιτοφόρος
 δὲ κακὴ· διὰ γὰρ τὴν μανότητα δίδεισιν εἰς βάρθος τὸ
 χειμερινὸν ὕδωρ ὥστε τὸν μὲν σίτον μὴ ἐφικνεῖσθαι διὰ
 τὸ ἐπιπολῆς εἶναι τὰ δένδρα δ' εἰς βάρθος καθιέντα τὰς
 ῥίζας ἐφικνεῖσθαι καὶ ἔλκειν. ὥσανύτως δὲ καὶ εἴ τις ἄλ-
 λη τοιαύτη διαφορά· τὸ γὰρ πρόσφορον ἀποδώσει τινὶ
 γένει διὰ τὴν παραλλαγὴν. οὐκ ἀλόγως δὲ οὐδ' ὅσοι
 ταύτην ἀρίστην ὑπολαμβάνουσιν ἥτις ἂν ἦ θερμὴ τε καὶ
 ἐνικμος· ἄμφω γὰρ ἔοικεν ἔχειν ἃ δεῖ τροφήν τε καὶ τὸ
 κατεργαζόμενον . . . . . εὐλόγως δὲ καὶ μετὰ τὸ πρῶτον
 ὕδωρ ἀτμίζειν· ἀλλὰ τὴν μὲν ἐνικμον αὐτῆς εἶναι τὴν
 δὲ ξηράν. τὴν μὲν οὖν ἐνικμον σιτοφόρον ἀγαθὴν· ἱκα-
 νὸν γὰρ ἔχειν πρὸς τὴν ἐκτροφὴν ὑγρὸν τῷ σίτῳ τοῖς
 δὲ δένδροις ἔλαττον. τὴν δὲ ξηρὰν σιτοφόρον φανύλην
 διὰ τὸ μὴ ἔχειν μηδὲ τούτῳ τροφήν ἀρκοῦσαν. ἐπὶ ταύ- 11
 τὸ δὲ πῶς φέρονται καὶ ὅσοι φασὶ δεῖν πίειράν τε εἶναι
 καὶ μὴ παγώδη μηδὲ πυκνὴν μηδ' ἄλμυράν ἀλλὰ τρο-
 φιμον καὶ ψαθυράν· τροφήν τε γὰρ οἴονται δεῖν ἔχειν
 καὶ θερμοτήτα καὶ ἔτι ταῖς ῥίζαις εὐδίδουν εἶναι· πάντα
 δὲ ταῦτα οἰκεῖα πρὸς αὐξήσιν καὶ καρποτοκίαν. ὁμοίως
 δὲ καὶ οἱ τὴν μελάγγεων ἐπαινοῦντες ὥσπερ Λεωφάνης·
 εὐθύς γὰρ ἀποδιδόναι πειρᾶται τὰς αἰτίας ὅτι δύναται
 καὶ ὄμβρον καὶ αὐχμὸν φέρειν δοχὸς οὖσα καὶ τοῦ θερ-
 μοῦ καὶ τοῦ ὑγροῦ. τὴν μὲν οὖν ἀρετὴν τῆς χώρας σχε-
 δὸν ὥσπερ εἴρηται διὰ τῶν αὐτῶν πῶς καὶ ἐν τοῖς αὐ-
 τοῖς ἐστὶ λαβεῖν ἐν οἷς καὶ ἀποδιδόασιν πάντες. αἱ δια-
 φοραὶ δ' ἐπεὶ πλείους εἰσὶ καὶ ταύτης καὶ τῶν φυτῶν
 πειρατέον πρὸς ἕκαστον λαμβάνειν καὶ θεωρεῖν.

CAP. V. Τὰς δὲ τῶν ὑδάτων διαφορὰς τῶν ἐπι-
 γείων, καὶ γὰρ ταῦτα οὐ μικρὰν ἔχει μερίδα πρὸς αὐξή-
 σιν καὶ τροφήν, ὁμοίως τούτοις ληπτέον. ὅσα μὲν οὖν
 ἄλμυρά καὶ νιτρῶδη καὶ στυπτηριῶδη καὶ εἴ τις ἄλλος

- τοιοῦτος χυλὸς ἀτροφὰ καὶ ἄγωνα φυτῶν ὥς ἀπλῶς ἐστὶν
 εἰπεῖν· πλὴν εἴ τι συγγενὲς αὐτοῖς ἐκτρέφειν δύναται
 καθάπερ καὶ ἡ θάλαττα· βραχὺ δέ τι τοῦτο ἢ οὐδὲν ὥς
 εἰπεῖν ἐστὶν· ἐνιαχοῦ δὲ ποτίμων παραμιγνύτων ἢ ἐκ-
 τροφὴ καθάπερ τοῖς ἐν Θράκῃ θέρμοις, καθ' αὐτὰ δὲ
 2 ὥσπερ καὶ ζώων καὶ φυτῶν ἄγωνα. ἡ δὲ θάλαττα πολλὰ
 καὶ παντοῖα φύει καὶ ἐστὶν ὥσπερ ζώων τι γένος ἐν αὐτῇ
 καὶ φυτῶν. ὅσα δ' ἐν τῇ ἀμπώτει δένδρα μέγεθος ἔχον-
 τα καὶ καρπὸν τυγχάνει περὶ τούτων οὐκ ἂν τις ἴσως
 ἀποδοίῃ τῇ θαλάττῃ τὴν τροφὴν ἀλλ' ἐνδέχεσθαι πότι-
 μον ἔλκειν ἐν τῇ γῇ τὰς ρίζας τὴν δὲ θάλατταν ἀβλαβῇ
 περιέχουσιν εἶναι καθάπερ καὶ τὸ ὕδωρ τοῖς ἐνύδροις·
 ἀλλὰ τούτων μὲν πέρι λόγος ἕτερος. καὶ ὅσα δὴ πρὸς
 αὐτῇ τῇ θαλάττῃ φύεται χρῆται πῶς τῇ ἀλμυρίδι πρὸς
 εὐσθένειαν καὶ τροφήν· ἔοικε γὰρ τοῦτο ἰδιὸν τι γένος
 3 εἶναι παρὰ τὰ εἰρημένα καθάπερ ἀνὰ μέσον ὄντα· τὰ δ'
 ἄλυκὰ τῶν ὑδάτων τρέφει μὲν καὶ τὰ ἔγγεια χεῖρον δὲ
 τῶν γλυκέων· ἀναυξῇ γὰρ ποιεῖ καὶ ἐπικάει, τὸ δ' ἄλυ-
 πότερα τοῖς δένδροις ἢ τοῖς λαχανώδεσιν ἢ ὅλως [τοῖς]
 ἐπετείοις εἶναι καθάπερ τινὲς φασιν οὐκ ἄλογον ὥσπερ
 ἰσχυρότερα· τάχα γὰρ ἂν τισι πρόσφορον τὸ ὅλον ὥσπερ
 τοῖς φοίνιξιν εἶπερ καὶ οἱ ἅλεις παραβαλλόμενοι· παρα-
 πλήσιος γὰρ ἢ ὁ αὐτὸς χυλός. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν λα-
 χανωδῶν ἐστὶ τισι τὰ ἄλυκὰ πρόσφορα καθάπερ ῥαφά-
 νῳ τευτλίῳ πηγάνῳ εὐζώμῳ· βελτίῳ γὰρ γίνεται τοῖς
 ἄλυκοις ἀρδόμενα ταῦτα, δι' ὃ πρὸς γε τὴν ῥάφανον
 νίτρον τινὲς παραμιγνύουσιν ἐν τῷ βρέχειν ὥσπερ οἱ ἐν
 Αἰγύπτῳ καὶ γίνεται πολλῷ γλυκυτέρα καὶ ἀπαλωτέρα
 4 καθάπερ καὶ ἡ ἐσπομένη. τοῦτο δὲ συμβαίνει καὶ ὅλως
 ἢ ἄλυκότης πρόσφορος ὅτι πικρότητά τινα ἔχουσιν ἐν τῇ
 φύσει ταύτην δὲ διαδυόμενον καὶ ὥσπερ ἀναστομοῦν
 τὸ ἄλυκὸν ἐξάγει, δι' ὃ καὶ ἐν ταῖς ἀλμυρίσιν ἢ ῥάφα-

νος ἀρίστη· τὸ δὲ πικρὸν ἄτροφόν τε καὶ δύσχυλον ὥστε
 ἔξαγομένου τούτου καὶ γλυκυτέρα καὶ ἀπαλωτέρα καὶ
 εὐανξέστερα γίνεται· τὰ δ' ἄλλα χεῖρω διὰ τὸ μὴ ἐξ-
 ἄγειν τὸ ἀλλότριον ἀλλὰ τὸ οἰκεῖον ἐπικάουσιν. δῆλον
 δ' ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πικρῶν ὁμοίως ἂν ἔχοι κα-
 θάπερ καὶ ὁ κορωνόπους καὶ τὰ κιχώρια. τοῖς [δὲ] δρι-
 μέσι οἷον κρομύω σκοροόδῳ τοῖς ἄλλοις οὐκέτι πρόσφο-
 ρον· οὐ γὰρ ἀφαιρεῖ τὴν δριμύτητα διὰ τὴν ὁμοιότητα
 τῶν χυλῶν. τὸ γὰρ ὅμοιον ἐπὶ τὸ ὅμοιον φέρεται καὶ εἰς
 τοὺς πόρους ἐνδύεται καθάπερ ἐπὶ τῶν καθαιρόντων
 καὶ ἐξαγόντων τὰς ἐπιχροῖσεις. καὶ τὰ μὲν ἀλνκὰ τοῖς 5
 τοιούτοις πρόσφορα διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. εἰ δ'
 ἀληθὲς ὃ ἔλεγεν Ἀνδροσθένης ὑπὲρ τῶν ἐν Τύλῳ τῇ
 νήσῳ τῇ περὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν ὅτι τὰ ναματιαῖα
 μᾶλλον συμφέρει τῶν οὐρανίων ἀλνκὰ ὄντα· [καὶ] τοῖς
 δένδροις καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις, δι' ὃ καὶ ὅταν ὕσῃ τού-
 τοις ἀποβρέχειν, αἰτιάσασθαι ἂν τις τὴν συνήθειαν· τὸ
 γὰρ ἔθος ὥσπερ φύσις γέγρονε. συμβαίνει δὲ τὰ μὲν οὐ-
 ράνια σπάνια γίνεσθαι τούτοις δ' ἐκτρέφεσθαι καὶ τὰ
 δένδρα καὶ τὸν σῖτον καὶ τᾶλλα δι' ὃ καὶ πᾶσαν ὥραν
 σπείρουσι. ταῦτα μὲν οὖν ὥς ἐξ ὑποθέσεως εἰρήσθω.

8H

CAP. VI. Τῶν δὲ ποτίμων τὰ ψυχρὰ βέλτιστα· καὶ
 γὰρ πέσιν ποιεῖ μάλιστα διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν τοῦ
 θερμοῦ καὶ κατάψυξιν ταῖς ῥίζαις· δεῖται δὲ τὰ δένδρα
 ταύτης. ὅτι δὲ βελτίω σημείον τὸ γλυκυτέρα καὶ εὐχυ-
 λότερα τοῖς ψυχροῖς ἀρδευόμενα καὶ λάχανα καὶ ῥίζας
 καὶ καρποὺς καὶ τᾶλλα ὁμοίως. εἴκει δὲ κατὰ λόγον
 ἔχειν ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ διὸς ὑδάτων τὰ νυκτερινὰ
 καὶ τὰ βόρεια καὶ ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν πνευμάτων ὅταν ἦ
 βόρεια καὶ μὴ νότια καὶ ὅλως ὅταν ψυχρὰ καὶ μὴ θερμὰ·
 τὴν γὰρ αὐτὴν ὄνησιν πάντα ἔχει καὶ διὰ τὰς αὐτὰς
 ἀνάγκας· τὰ [γὰρ] θερμὰ διαχεῖ καὶ ἀνυγραίνει καὶ

- 2 ἀσθενὲς ποιεῖ τὸ σύμφυτον θερμόν. ὑπερβολὴ δέ τις ἐστὶν ἴσως καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ πρὸς τροφήν καὶ πρὸς γένεσιν ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων εἴπερ ἀφαιρεῖται τὴν τοῦ θερμοῦ δύναμιν· ἀφαιρεῖται γὰρ τὴν ζωήν· οὐ μὴν πολλή γε οὐδ' ἐν πολλοῖς ἐὰν μὴ τινα καὶ ἄλλον ἔχη χυμὸν ἀλλότριον· οὐδὲ γὰρ οὐδ' ὅμοια τὰ ἐπὶ τῶν ζώων ἐστὶ τῶν ἐν φυτοῖς· ἐκεῖνα μὲν γὰρ ὅλως ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ περιέχεται καὶ ἐν τούτῳ ξυνίσταται ταῦτα δ' ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τῷ ἀέρι· μὴνυμένον δὲ τοῦ ὕδατος τούτοις οὔτε τὴν ἐκ τῆς γῆς οὔτε τὴν οἰκείαν ἀφαιρεῖται θερμότητα πλήν γ' εἴ που καὶ ὁ ἀήρ ὅλος τοιοῦτος· οὕτως γὰρ
- 3 ἀβλαστῆς καὶ ἄγονος ἢ γῇ τὸ ὅλον. τὰ μὲν οὖν ψυχρὰ διὰ ταῦτα βελτίω, τὰ δὲ πότιμα τῶν ἀπότων ὅτι τροφιμώτερα. μὴνυμένη γὰρ ἢ ἀλμυρὴς καὶ πᾶς ὁ τοιοῦτος χυλὸς οὐ μόνον ἀτροφίας ἀλλὰ καὶ ἄλλας βλάβας ἐμποιεῖ καθάπερ ἐπὶ τῶν σωματίων. ἢ δὲ μίξις τῶν ὑδάτων ἢ τοιαύτη χρήσιμος ὅταν τὸ μὲν ἄγαν σκληρὸν ἢ καὶ ὥσπερ ἄπεπτον καὶ ὠμὸν τὸ δὲ θῆλυ καὶ μαλακὸν ἢ καὶ ἐὰν τινα γεώδη συνεπιφέρῃ χυλὸν ὅπερ ἔχει τὰ θολερὰ καὶ κοπριώδη· καὶ γὰρ τῆς τοιαύτης δέονται τροφῆς. δι' ὃ πολλάκις ἂν ἁρμόσειε λεπτὸν καὶ καθαρὸν μὴ καθαρῶ καὶ παχεῖ καὶ φρεατιαῖον ναματιαῖον καὶ ῥυτὸν καὶ ὁμ-
- 4 βριον λιμναῖον καὶ ἀπλῶς στασίμῳ. θαυμασιώτερον δ' ἂν δόξειεν εἶ τι γλυκὺ καὶ πότιμον ἢ ὅλως ἄτροφον ἢ μὴ τελεσφόρον ἐστὶν ὥσπερ καὶ τὸ περὶ τὴν Πυρραίαν ὃ καὶ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἴρηται. τὴν δ' αἰτίαν ἐν δυσὶν ἂν τις λάβοι τούτων, ἢ ὅτι πάντως ἀσθενὲς ὅπερ οὐκ ἔοικεν, ἐπεὶ καὶ ὁ ἀήρ δοκεῖ τρέφειν, ἢ ὅτι χυλὸν τινα ἔχει κακοποιὸν ὅς λανθάνει τὴν γεῦσιν ὅπερ ἐκδηλούμενον φαίνεται καὶ ἐπὶ τούτου τοῦ ὕδατος· καὶ γὰρ ἄνθρωποι λουόμενοι λεπροὶ γίνονται καὶ τὰ φυτὰ παρὰ πλησίαν τινὰ λαμβάνει διάθεσιν· οὐ γὰρ δὴ τό γε ἄγαν

τροφίμον λεκτέον ὥς διὰ τὸ μὴ δύνασθαι κρατεῖν ἀτραφῇ
καὶ χεῖρῳ γίνεται. περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανῶς εἰρήσθω.

9 H

CAP. VII. Τοὺς δὲ τόπους ζητεῖ τοὺς οἰκείους οὐ
μόνον τὰ περιττὰ καὶ ἴδια τῶν δένδρων ἀλλὰ καὶ τὰ κοι-
νότερα γινόμενα· τὰ μὲν γὰρ φιλεῖ ξηρὸν τὰ δὲ εὐϋ-
δρουν τὰ δὲ χειμερινὸν τὰ δὲ προσεῖλους τὰ δὲ παλισκί-
ους καὶ ὅλως τὰ μὲν ὀρεινὸν τὰ δὲ ἐλώδεις ὥσπερ καὶ
διαιροῦσιν. οὐκ αἰεὶ δὲ πάντα τοὺς αὐτοὺς ἴσως οὐδὲ
διὰ μίαν αἰτίαν ἀλλὰ διὰ πλείους ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς πρό-
τερον ἐλέχθη. καὶ γὰρ τὸ συγγενὲς τῆς φύσεως ἕκαστον
ἄγει πρὸς τὸν οἰκεῖον ἐν ᾧ περ καὶ τὰ αὐτόματα φύεται·
τὸ δ' αὐτόματον μηνύει τὴν φύσιν εἴπερ ἐκ τῶν αὐτῶν
αἰ τροφαὶ καὶ αἰ γενέσεις. καὶ αἰ καθ' ἕκαστον διαιρέ-
σεις οἶον ἡ θερμότης καὶ ἡ ψυχρότης καὶ ἡ ξηρότης καὶ
ἡ ὑγρότης· ζητεῖ γὰρ τὰ πρόσφορα κατὰ τὴν κρᾶσιν. ἔτι
δὲ ἀσθενῇ καὶ ἰσχυρᾷ καὶ βαθύρριζα καὶ ἐπιπολαιόρριζα
καὶ εἴ τις ἄλλη διαφορὰ κατὰ τὰ μέρη. πολλάκις δὲ καὶ
διὰ πλείω τούτων· καὶ ἐνίοτε τὰ μὲν ἔχοντα τὰ δὲ οὐκ 2
ἔχοντα· πάντα γὰρ [οὐ] ταυτά. ἔτι δὲ καὶ τὰ ὅμοια ζητεῖ
τὸ ὅμοιον καὶ τὰ ἀνόμοια μὴ τὸν αὐτὸν ὅταν [μὴ] ἢ τις
παραλλαγὴ τῆς φύσεως. ἐν οἷς καὶ τὰ περὶ τὴν ἐλάτην
καὶ πεύκην ἐστίν· ἡ μὲν γὰρ χαίρει παλισκίοις ἡ δὲ
πεύκη τοῖς προσεῖλοις ἐν ἐκείνοις δὲ οὐ φύεται παρὰ παν
ἢ κακῶς. θερμὰ μὲν ἴσως ἄμφω καθάπερ φασὶν ἀλλ' ἡ
μὲν ἐλάτη ξηρὸν ἡ δὲ πεύκη ὑγρὸν· σημεῖον δὲ καὶ ἡ
τῆς πίττης γένεσις· ἅμα δ' ὑγρότητος πληθὺς καὶ ὁ πρόσ-
ειλος τόπος οἰκεῖος· πέψις γὰρ οὕτω μᾶλλον· αἰεὶ δὲ
κατὰ τὸ ὑπεραῖρον ἢ ὄρεξις. ἢ καὶ δῆλον ὥς ἐν τοῖς δο- 3
κοῦσι παραλλάττειν τῶν ὁμογενῶν αἰεὶ τινα ζητητέον
τοιαύτην διαφοράν. ἐπεὶ ὅσα μὴ ὁμογενῇ τὸν αὐτὸν ζη-
τεῖ καθάπερ ὁ κιττὸς καὶ τὰ πάρυδρα καὶ ἀλσώδη ῥά-
διον εἰπεῖν· ὁ μὲν γὰρ θερμὸς καὶ ξηρὸς τῶν δὲ ἡ φύσις

ὅλως συγγενής. ἔνια δὲ καὶ τούτων ἐν ταῖς καθ' ἕκαστον
 διαφοραῖς ἔδειξε τὴν αἰτίαν. ὁμοίως δὲ καὶ ὅσα φιλό-
 σκεπα τυγχάνει καὶ τῶν ἀγρίων καὶ τῶν ἡμέρων ὥσπερ
 ἡ ῥόα καὶ ὁ μύρρινος καὶ ὁ μὲν πυκνὸς ὢν καὶ ξηρὸς ἡ
 4 δὲ μανὴ καὶ οὐ ξηρά· τὸν μὲν γὰρ καρπὸν ἀμφοτέρα
 πυρηνώδη καὶ οὐχ ὑγρὸν ἔχει. τῷ μὲν οὖν ἡλίῳ παρα-
 διδόμενος ταχὺ καταξηραίνεται σκιατροφούμενος δὲ καὶ
 μετρίως εἰς λάμποντος σώζει τε τὴν οἰκείαν ὑγρότητα καὶ
 πεπαίνει δι' ὃ καὶ τὰς ῥόας πυκνάς φυτεύουσι καὶ τοὺς
 μυρρίνους ἵνα συσκεπάσωσιν ἄλληλα καὶ προβολὴν ἔχωσι
 τοῦ ἡλίου· ἅμα δὲ καὶ τῷ μὴ πολύρριζα τυγχάνειν οὐκ
 ἐνοχλοῦνται κατὰ τὰς τροφάς. εἰ γὰρ αὖ τὰναντία τις
 οὕτω φυτεύοι καθάπερ ἄμπελον καὶ σνκῆν οὐκ ἂν ὁμοί-
 5 ως εὐκαρποῖ· ἐνυγρὰ γὰρ ὄντα καὶ πέψεως δεῖται πλεί-
 ονος. αἱ μὲν οὖν τῶν τόπων παραλλαγαὶ διὰ τοιαύτας
 τινὰς εἰσὶν αἰτίας ὅπου μὴ καὶ ἄλλο τι συμβαίνει κώλυμα
 καὶ σίνος πρὸς εὐκαρπίαν ὥσπερ περὶ Τάραντα ταῖς
 ἐλάαις· ἡ γὰρ ἀπνοία κατὰ τὴν ἀνθησιν ἀποκάεται τὰ
 πολλὰ ἢ ὅταν πνέῃ τοιοῦτόν τι πνεῖ πόντιον ὃ τῇ ἄλμῃ
 τῇ ἐπιφερομένη κατεσθίει καὶ λυμαίνεται τὰ ἄνθη. δοκεῖ
 δὲ καὶ ὁμίχλη τις ἄνευ πνοῆς ἐκβαίνειν ἢ ὅταν ἄψηται
 τῶν ἀνθῶν ἀποκάει δι' ὃ καὶ μάντεις θύουσιν ὥστε μὴ
 ἐκβῆναι καὶ φασὶ κωλύειν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ εἴ
 τι πάλιν σωτήριον ἢ καὶ πρόσφορόν ἐστι τοῦ ἀέρος·
 ἐνίοτε γὰρ τῶν ἐδαφῶν ὄντων φαύλων ὁ ἀῆρ ἐκτρέφει
 τῇ εὐκρασίᾳ καθάπερ ἐλέχθη καὶ τοῖς οἰκείοις πνεύ-
 μασιν.

CAP. VIII. Εἰ δὲ ἡ γε πέψις τῶν καρπῶν τοῖς μὲν ¹⁰
 ὑπὸ θερμοῦ δοκεῖ τοῖς δ' ὑπὸ ψυχροῦ γίνεσθαι κατὰ
 συμβεβηκὸς ἢ γε ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ γινομένη. τὸ γὰρ θερ-
 μὸν ἐν ἀμφοῖν πέττει καὶ μία τις ἡ αἰτία φανερόν δὲ οὐχ
 ὁμοίως διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν. ὅλως γὰρ πάντων τῶν

τοιούτων τὰς αὐτὰς δυνάμεις ὑποληπτέον αἰτίας εἶναι.
 ξυμβαίνει δὲ δὴ τοῖς ὀψικάρποις ὑπὸ τοῦ χειμῶνος πε-
 παίνεσθαι περικαταλαμβανομένοις τῇ ὥρᾳ. ὀψικάρπα δ'
 ὥσπερ ἐλέχθη διὰ πλείους αἰτίας. ὅσα μὲν οὖν ὑγρὰ τῇ
 φύσει συντονωτέρων δεῖται τῶν ψυχρῶν ὥσπερ ἡ ἄμ-
 πελος· οὕτω γὰρ μᾶλλον ἢ πέπανσις. ὅσα δὲ ξηροκαρ-
 πότερα καθάπερ ὁ μύρρινος, καὶ γὰρ τοῦτο τῶν ὀψικάρ-
 πων, ἐλαφροτέρων· ἀποξηραίνει γὰρ καὶ ἀποστύφει τὸ
 ἄγαν. ἡ δ' εὐκрасία καὶ ὁ ὑγρότερος καὶ ὁ ὑπὸ νότου
 ἀῆρ εὐτροφώτατος. ἐπεὶ οὐδὲ τὰ ὑγρότερα τῇ φύσει 2
 πέττονσιν αἱ ὑπερβολαὶ τῶν χειμῶνων ἀλλὰ τὰ μὲν
 ὅλως ἀποξηραίνουσι τῶν δ' ἐξαιροῦνται τὸν οἰκείον χυ-
 λὸν ὥσπερ τῶν σукκῶν. ἀντέχειν δὲ μάλιστα δύναται τὰ
 τε ἐν ὑγρότητι λιπαρόν τι ἔχοντα καθάπερ τῶν ἀγρίων
 τὰ μιμαίκυλα καὶ ἔνια γεώδη καὶ στρουφνὰ καὶ ἰσχυρὰ
 τὴν φύσιν οἷον βάλανος ἀχρὰς οὖον· ὁψὲ γὰρ ταῦτά γε
 λαμβάνει τὴν οἰκείαν ὑγρότητα. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ μέ-
 σπिला καὶ τὰ μῆλα τὰ ἄγρια καὶ πάνθ' ὅλως [ἃ δύναται
 ἀφαιρεθέντα] πεπαίνεσθαι καθάπερ ἡ ἀχρὰς καὶ τὸ
 οὖον, οὐ τὴν αὐτὴν μὲν πέπανσιν ἦνπερ καὶ ἐπὶ τῷ
 δένδρῳ τὴν φυσικὴν ἔχουσιν δὲ τινα γλυκύτητα τὴν
 ποιοῦσαν ἐδῶδιμα, εἴτ' οὖν σῆψιν αὐτὴν χρὴ λέγειν
 ὥσπερ ἐπὶ τῶν δρυπεπῶν ἐλαῶν φασιν εἶτε καὶ ἄλλην
 τινὰ διάθεσιν ἦνπεροῦν. οὐ μὲν ἀλλ' ἴσως οὐθὲν ἂν 3
 κωλύοι καὶ τῇ ἔσωθεν θερμότητι πέττεσθαι καθάπερ τὰ
 οὐα πεπαυμένης ἥδη τῆς ἐπιρροῆς ἐκ τῶν δένδρων·
 τότε μὲν γὰρ αἰεὶ τινος ἐπιούσης οὐκ ἐκράτει κωλυόμενα
 ἅμα διὰ τὰ ψύχη, μὴ προσγινόμενης δ' ἐτέρας ἅμα δὲ
 καὶ τοῦ θερμοῦ συγκατακλειομένου δι' ἄμφω πέττεται
 καὶ λαμβάνει τὴν μεταβολήν· ἐπεὶ καὶ οἱ ἐπὶ τῶν δέν-
 δρων καρποὶ πεπαινούμενοι καθάπερ οἱ βότρυες ἀφαιρε-
 θέντες γλυκύτεροι γίνονται τοῦ ὑδατώδους ὑπὸ τοῦ

ἡλίου καταξηραίνονμένου, ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν ἀμπέλων
 ὅταν ἐπιστρέφωσι ἢ καὶ γηράσαντες ἀποσταφιδωθῶσι.
 4 σχεδὸν δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις γίνεται τις τοιαύτη μεταβο-
 λή τῶν μὲν ἐπ' ἔλαττον τῶν δ' ἐπὶ πλεῖον, ἕνια δ' ἐναν-
 τίως. καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῶν τῶν δένδρων ἐν τόποις θερ-
 μοῖς καὶ οἰκειοῖς ἀπέπαντα [μὴ] ἐπικνισθέντα καὶ ἐπα-
 λειφθέντα ἐλαίῳ καθάπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη διὰ τὴν
 εὐτροφίαν, ὥσπερ καὶ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ συκάμυνα, τοῦτο
 δὲ παθόντα καὶ ἀπέρασίν τινα ἔλαβεν ὑγροῦ καὶ πνεύ-
 ματος καὶ τὸ θερμὸν εἰσδέχεται. τῶν δὲ λαχανωδῶν ἕνια
 καὶ τὸ ὅλον ἀπέπαντα καὶ ἀμετάβλητα καθάπερ ἡ κολο-
 κύνθη. πέψεως μὲν οὖν καὶ ἀπεψίας καὶ ἀπλῶς τῶν γι-
 νομένων μεταβολῶν ἐν τούτοις αἱ αἰτίαι.

CAP. IX. Τῶν δὲ δένδρων αὐτῶν ἀεὶ τὰ ἐν τοῖς III
 ἀπνύοις καὶ παλισκίοις ὀρθὰ καὶ ἀστραβῇ καὶ λειότερα
 καὶ εὐμηκέστερα γίνεται τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ πυ-
 κνὰ τυγχάνη πεφυκότα, τὰ δ' ἐν τοῖς εὐπνύοις καὶ προς-
 ηνέμοις καὶ εὐείλοις ἔτι δὲ μακρὰ πεφυκότα ἦττον. ἢ τε
 γὰρ εἰς βάθος αὐξήσις κωλύει τὸ μῆκος καὶ τὰ πνεύματα
 τραχύνει καὶ ὅσους ἐμποιεῖ καθάπερ ἐλέχθη διὰ τὴν ἐπί-
 στασιν· ἐκείνοις δὲ ἀφηρημένων τούτων ἢ εἰς τὸ μῆκος
 2 αὐξήσις μόνη γίνεται· δι' ὃ καὶ τὰ μὴ ὁμοίως ὀρθοφυῇ
 μηδ' εὐμήκη τὴν αὐτὴν διάθεσιν λαμβάνει τοῖς ὀρθο-
 φυέσι καὶ μακροῖς ὅταν ἐν τόποις γένηται τοιούτοις
 ὥσπερ αἱ δρυς· λείαι γὰρ καὶ εὐθεῖαι καὶ σχεδὸν ἰσο-
 μήκεις γίνονται ταῖς ἐλάταις καθάπερ φασὶ καὶ περὶ τὸν
 Αἶμον. ἅμα δὲ καὶ μακρότερα καὶ ἀσθενέστερα τὰ τοι-
 αῦτα γίνεται διὰ τὸ μήτε ὑπὸ τοῦ ἡλίου μήτε ὑπὸ τῶν
 3 πνευμάτων καὶ τοῦ ψύχους λαμβάνειν πύκνωσιν. ἀπο-
 βλητικὰ δὲ μάλιστα τῶν καρπῶν πρὶν πεπᾶναι συκῇ καὶ
 φοῖνιξ καὶ ἀμυγδαλῇ καὶ διὰ τὴν ἐναπόληψιν ὑγρότητός
 τέ τινος καὶ πνεύματος ὥσπερ συκαῖ τὰ δὲ τῷ τὴν προς-

ἀρτησιν ἔχειν ἀσθενῇ τοὺς δ' ὄγκους μείζους ὥςπερ ἡ ἀμυγδαλῇ καὶ μηλέα καὶ ἄπιος· ἱκανὸν γὰρ καὶ ὅτιοῦν διυγρᾶναι καὶ ἀσθενὲς ποιῆσαι· καὶ ἅμα τούτοις γε καὶ πνευμάτων ἐπιγίνεται μέγεθος. ἡ δὲ ῥόα τοῖς μὲν κυτί-
νοις εὐαπόπτωτος, ἀσθενῆς γὰρ αὐτῶν ἡ πρόσφυσις ὥστε ὅταν ψακάδια καὶ δρόσοι πέσωσιν εἰςδυόμενα κατὰ
τὸ ἄνθος ἀνυγραίνει καὶ ποιεῖ τὴν βολήν· δι' ὃ καὶ κατ- 4
άγουσι τὰ δένδρα καὶ οὐκ ἀφιασιν εἰς ὕψος ὅπως οἱ
κύτινοι μὴ ὀρθοὶ γινόμενοι δέχωνται τὸ ὑγρόν· οἱ δὲ
καὶ ἀνάπαλιν κελεύουσι φυτεῦν τὰς ῥάβδους τούτου
χάριν ὅπως εὐθὺ κατανεύσωσιν. ὅτι δ' ἡ ὑγρότης αἰτία
τῆς ἀποβολῆς ἀκεῖθεν δῆλον· αἱ γὰρ ἄπιοι καὶ ἀμυγ-
δαλαὶ κὰν μὴ βρέχῃ νότιος δ' ὁ ἀήρ ἥ καὶ ἐπινεφῆς ἀπο-
βάλλουσι καὶ τὰ ἄνθη καὶ τοὺς πρώτους καρποὺς εἰς
εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπάνθησιν ἦ. καὶ τούτων μὲν καὶ τῶν
τοιούτων ἐν τῇ προσαρτήσῃ τε καὶ τοῖς ὄγκοις ἡ αἰτία.

12 Ἡτῶν δὲ συκῶν καὶ τῶν φοινίκων οὐκ ἐν τούτοις ἐστὶ μό- 5
νον ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ αὐτῶν διαστάσει· δι' ὃ καὶ ἐρινά-
ζουσι τὰς συκᾶς· τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ὅπως οἱ ψῆνες οἱ ἐκ
τῶν ἐρινῶν τῶν ἐπικρεμαννυμένων γινόμενοι διοίγῳσι
τὰ ἐπὶ τῆς συκῆς· ἡ μὲν γὰρ γένεσις ἐξ ἐκείνων· ζη-
τοῦντες δὲ τὴν ὁμοίαν τροφήν ἐκπέτονται καὶ προς-
ίπτανται τοῖς ἐπὶ τῆς συκῆς ἐρινοῖς. συμβαίνει δὲ τοῦτο
καὶ ἐπὶ τῶν [μὴ] ἐριναζομένων ὅταν πλησίον τῶν συ-
κῶν ἐρινεοὶ ᾤσιν, δι' ὃ καὶ παραφυτεύουσιν ταῖς συκαῖς
ἐρινεοὺς ἐπὶ τῶν ἄκρων ὅπως κατ' ἄνεμον ἡ πτῆσις οὐ-
ρία γίνηται, ταῖς μὲν πρωταῖς πρωτοῖς ταῖς δ' ὀψίαις
ὀπίους ταῖς δὲ μέσαις μέσους ἵνα κατὰ τὴν οἰκείαν ὥραν
ἐκάστοις ὁ ἐρινασμός ᾖ. διοιχθέντος δὲ τοῦ μέσου τὴν 6
ὑγρότητα ἐκβόσκονται τὴν πλειῶν καὶ τῷ ἔξωθεν ἄερί
δίλodon διδόασιν καὶ τὸ ὅλον εὐπνούστερα ποιοῦσι· συμ-
βαίνει γὰρ ἅμα τῇ θερμότητι τῇ κατεργαζομένῃ συγκα-

- τακλείεσθαι τι πνεῦμα καθάπερ τοῖς ἐφομένοις οὐ χωρι-
 σθέντος ἅμα τῇ ὑγρότητι καὶ διεκπνεύσαντος ἐπιμένει·
 τὰ γὰρ αἷτια τοῦ ἀποβάλλειν ταῦτ' ἐστίν. εὐλόγως δὲ
 καὶ γίνονται καὶ εἰσδύονται πάλιν οἱ ψῆνες εἰς τὰ ἐρινά·
 γίνονται μὲν γὰρ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι πεπαίνειν μηδὲ
 τελειουργεῖν τοὺς ἐρινεούς· ὥσπερ γὰρ καὶ τῶν ἄλλων
 σηπομένων καὶ ἐν τούτοις ζωοποιὸς ἡ φύσις· οὐκ ἔχον-
 τες δὲ τροφήν ζητοῦντες δὲ τὴν οἰκείαν φέρονται πρὸς
 τὸ ὅμοιον· ἡ γὰρ ἐπιθυμία πᾶσι τοῦ συγγενοῦς ὥσπερ
 τοῖς φθειροσὶν αἵματος ἐξ οὗ διαφθαρέντος [ἡ] γένεσις.
- 7 εὐλόγως δὲ καὶ ἐν τοῖς λεπτογείοις καὶ καταβόρροις οὐκ
 ἐπιζητοῦσι τὸν ἐρινασμόν· ξηρὰ γὰρ γίνονται τῇ φύσει
 δι' ὀλιγότητα τῆς τροφῆς, οὐδὲ δὴ εἴ τις ἑτέρα χώρα
 τοιαύτην ἔχει τὴν κρᾶσιν ὥστε σύμμετρον ἐκδιδόναι τὴν
 τροφήν· ἡ γὰρ ἀποβολὴ δι' ἀπεψίαν καὶ τὸ μὴ κρατεῖν.
 ὡσαύτως δὲ καὶ ὅπου κονιορτὸς πολὺς, ἀποξηραίνει γὰρ
 καὶ οὗτος. ἄτοπον δ' ἂν δόξειεν ὅτι βορείοις ἀποβάλ-
 λουσι μᾶλλον ἢ νοτίοις ξηροτέρων ὄντων· αἴτιον δ' ὅτι
 πυκνούμενα μᾶλλον τὰ ἐρινὰ κωλύεται διεκπνεῖν· ἅμα
 δ' ἴσως καὶ πῆξις τις γίνεται τοῦ ὁποῦ· ταύτην γὰρ καὶ
 τῆς φυλλοβολίας αἰτίαν φέρουσί τινες ὥσπερ εἵπομεν.
- 8 ὅσα δ' ὄψια πάμπαν τῶν γενῶν οὐκ ἀποβάλλει διὰ τὴν
 ὀψιότητα τῆς βλαστήσεως· οὐ γὰρ ἔτι συμβαίνει κατα-
 κλείεσθαι καὶ ἐναπολαμβάνεσθαι τὸ πνεῦμα διὰ τὴν
 ὥραν ἀλλ' ἐπικρατεῖ ἀντιπεριϊστάμενον τὸ θερμόν· ἅμα
 δὲ καὶ φύσει ξηρὰ πῶς ἐστὶ καὶ ὁψὲ διὑγραίνεται, δι' ὃ
 καὶ τὴν ἄρδενσιν αἱ τοιαῦται ζητοῦσι καὶ δέχονται μᾶλ-
 λον. ἔοικε δ' εἶπερ ἡ ἀνοιξις ποιῇ τὴν ἐπιμονὴν εὐπνοιάν
 τε καὶ ἀπέρασιν ποιοῦσα παραπλήσιον τρόπον τινὰ [τὸ]
- 9 συμβαῖνον καὶ ἐπὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ συκαμίνων· ἀλλὰ^{13H}
 τοῦτο διαμφισβητοῦσί τινες ὡς ἄρ' οὐκ ἀνοίγουσιν οἱ
 ψῆνες ἀλλὰ συμμύειν ποιοῦσιν ὅταν εἰσδύωσιν ὅθεν καὶ

τὴν αἰτίαν ἐστὶν ἐκ τοῦ ἐναντίου φέρειν ὥς τούτου χά-
 ριν ἐριναζομένων· ἐὰν γὰρ συμμύωσιν οὐθ' ἢ δρόσος
 οὔτε τὰ ψακάδια δύναται διαφθεῖρειν ὑφ' ὧν ἀποπί-
 πτουσι διυγραινόμενοι ὥσπερ καὶ οἱ κύτινοι τῶν ῥοῶν.
 ὅτι δὲ ταῦτα αἷτια μηνύει τὸ συμβαῖνον ὃ δὴ καὶ λέ-
 γουσί τινες· ἀποβάλλουσι γὰρ μᾶλλον ὑδατίων ἐπιγίνο-
 μένων. σημείον δ' ὅτι καὶ ἐκείνῳ ἐστὶ τοῦ συμμύσαι χάριν·
 ἐὰν γὰρ μὴ ἔχωσι περιάπτειν τῇ ἄμμῳ ἐπιπάττουσιν ἵνα
 συμμύσῃ· καὶ ὁ κονιορτὸς δὲ ποιεῖ διὰ τοῦτο ἐπιμένειν
 ὅτι συμμύει κονιορτούμενα· τὰ δὲ τῶν ὀψίων οὐ διοίγε-
 ται κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἀλλὰ συμμύει, δι' ὃ καὶ
 ἐπιμένει καὶ οὐδὲ ὅλως ἐρινασμοῦ δέονται· μετὰ ταῦτα
 δ' ἰσχύοντ' ἤδη καὶ ἅμα τῆς ὥρας μεταβεβληκυίας ἀνοί-
 γεται τε καὶ οὐκ ἀποπίπτει. τὴν μὲν οὖν αἰτίαν ἀμφο-
 τέρως λαβεῖν ἐνδέχεται. τάχα δ' ἂν τις φαίη ταῦτά γε ¹⁰
 οὐδὲν ὑπεναντιοῦσθαι· καὶ γὰρ ὑδάτων ἐπιγίνομένων
 ἀσθενέστερα τὰ ἐρινὰ καὶ πλείων ὑγρότης γίνεται δι' ἣν
 ἐκπνευματουμένην ἢ ἀποβολή· καὶ τῇ ἄμμῳ πάττειν
 ἀποξηραίνειν βουλομένους δι' ὃ καὶ τὸν κονιορτὸν ὠφε-
 λεῖν· ἐξαιρεῖν γὰρ τὸ ὑγρὸν ὃ τῆς ἀποβολῆς αἷτιον. εἰ ¹¹
 μὲν οὖν μηθὲν ἀντιλέγει δῆλον ὥς ἐν ἐκείνῳ τὸ αἷτιον.
 εἰ δὲ ἐναντιοῦται συμβαίνοι ἂν ἐκείνως μὲν ἀπὸ τῶν
 ἐντὸς εἶναι τὴν ἀρχὴν καὶ εἴ τι προσεπιδέχεται τῶν ἐκτὸς,
 οὕτως δ' ἀπὸ τῆς ἐξωθεν ὑγρότητος ὑφ' ἧς μάλιστα ἂν
 ἀποπίπτοι τὰ ὀρθὰ πεφυκότα καὶ μὴ κατακλινῇ καθά-
 περ οἱ κύτινοι· πιθανὸν δὲ καὶ ἐξ αὐτῶν τινὰς αἰτίας
 εἶναι τῆς ἀποβολῆς ὥσπερ νοσησάντων πλὴν ἢ μὲν νόσος
 ἴσως κοινὴ πάντων τῶν καρπῶν. τοῦ δὲ συμμύειν ὅταν ¹²
 εἰσδύωσιν οἱ ψῆνες ἀνάγκη τινὰ λέγειν αἰτίαν· ἐπεὶ τό-
 γ' ἐκβόσκεσθαι τὴν ὑγρότητα τὴν ἐνυπάρχουσαν οἰκείαν
 οὕσαν ἀληθὲς, δι' ὅπερ πρὸς τὴν ἐπιμονὴν χρήσιμον,
 τὰ μέντοι σῦκα χεῖρω ποιεῖ· κενωθέντα γὰρ τὰ ἐριναστὰ

- μάλλον ἐπισπᾶται καὶ πλείω τὸν ὀπὸν· ὅθεν ἐνιοί γ' οὐδ' ἐρινάζουσιν ἀλλὰ καὶ πωλοῦντες κηρύττουσιν ὥς ἀνερίναστα καὶ δοκεῖ πολὺ διαφέρειν. ἔτι δ' ἐχρῆν τοῖς βορείοις ἥττον ἀποπίπτειν, συμμύει γὰρ μάλλον, εἰ μὴ
- 13 ἄρα τῷ ξηραίνεσθαι διαχάσκει. φαίνεται δ' οὖν πλείους ἀντιλογίας ἔχειν τῶν πρότερον, εἰ μὴ ἄρα ἀμφοτέρως συμβαίνει καὶ ἐνδέχεται. τὸ δ' ἐνίους τόπους μὴ δεῖσθαι τῶν ἐρινασμῶν οὐκ ἄτοπον ὥσπερ ἐλέχθη, συμμετρίαν ἔχοντας τῆς τε τροφῆς [καὶ] τοῦ ἀέρος· ἐπεὶ ὅτι γε ἡ ὑγρότης πᾶσιν καθ' ὅλον τὸ γένος καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀγρίων δῆλον. καὶ γὰρ ἡ ἀπεψία διὰ τοῦτο γίνεται καὶ ἐρινάζουσι κακείνους ὅπως ἐπιμείνωσι· διὰ τὰς αὐτὰς δ' αἰτίας καὶ διαφοροῦσιν ἐνιοι δὲ καὶ τριφοροῦσιν αὐτῶν διὰ πληθὺς τροφῆς· ἀφαιρουμένων γὰρ τῶν πρώτων ῥαδίως ἕτερα φύουσι καὶ πάλιν τούτων ἕτερα πληθύνοντες τε τῇ ὑγρότητι καὶ μέχρι τούτου κρατοῦντες
- 14 ἐπὶ πλείον δ' οὐ δύναμενοι διὰ τὴν ὑπερβολὴν· μόνον γὰρ δὴ τοῦτο τῶν ἀγρίων ἢ μετ' ὀλίγων ἀτελῆ φέρει τὸν καρπὸν· εἰ μὴ ἄρα ἐνταῦθα αὐτῶν ἦν τὸ τέλος. φύεται γοῦν καὶ αὐτόματος· (ἡ δὲ τῶν αὐτομάτων γένεσις ἐκ σπέρματος καὶ ὅσα δὴ διὰ σῆψιν τινα μάλλον δ' ἄλλοι-ωσιν γίνεται τῆς γῆς·) ὥστε καὶ τοῦτο ὠλεσίκαρπον ἂν τις φαίη καθάπερ ὁ ποιητὴς φησι τὴν ἰτέαν· ἐπεὶ τὰ γε ἄλλα καὶ ἀβρώτους ἔχη πᾶσι τοὺς καρποὺς ὅμως ἐκτελεῖ
- 15 καὶ πεπαίνει κατὰ τὴν τῆς φύσεως ὁρμήν. ἀλλὰ γὰρ αὕτη μὲν ιδιότης ἂν τις εἴη πρὸς τὰ ἄλλα. τὸ δὲ ἐπὶ τῶν φοινίκων συμβαῖνον οὐ ταῦτόν μὲν ἔχει δὲ τινα ὁμοιότητα τούτῳ δι' ὃ καλοῦσιν ὀλυνθάξειν αὐτούς· τὸ γὰρ ἀπὸ τῆς ἄρρενος ἀνθος καὶ ὁ κονιορτὸς καὶ χνοὺς συγκαταπαττόμενος ποιοῦσί τινα τῇ θερμοτάτη καὶ τῇ ἄλλῃ δύναμει ξηρότητα καὶ εὐπνοίαν· διὰ τούτων δὲ ἡ ἐπιμονή· φαίνεται δὲ τρόπον τινὰ ὅμοιον τούτῳ καὶ τὸ ἐπὶ

τῶν ἰχθύων συμβαῖνον ὅταν ὁ ἄρσεν ἐπιρραίνῃ τοῖς
ὠοῖς ἀποτικτομένοις τὸν θορόν. ἀλλὰ τὰς μὲν ὁμοιότη-
τας καὶ ἐκ τῶν ἀπηρτημένων ἐστὶ λαμβάνειν.

14H

CAP. X. Τῶν δὲ ὁμογενῶν ἐν οἷς τὰ μὲν ἄκαρπα
τὰ δὲ κάρπιμα τῶν ἀγρίων, ἃ δὴ θήλεα τὰ δ' ἄρσεν
καλοῦσιν, ἐν ἐκείνῃ τῇ αἰτίᾳ περιλαμβάνεται τῇ καὶ
πρότερον εἰρημένῃ περὶ τῶν ἀκάρπων ὅτι διὰ πυκνό-
τητα καὶ ἰσχύν καὶ εὐτροφίαν ἄκαρπα γίνεται· συμβαί-
νει γὰρ ἅπαντα εἰς ἑαυτὰ καταναλίσκειν. ἡ δὲ καρποτο-
κία δεῖται μὲν τῆς φυσικῆς περιττώσεώς· ἐκ ταύτης γὰρ
ὁ καρπὸς ὥσπερ καὶ τοῖς ζώοις τὸ σπέρμα· τρεπομένης
δ' εἰς ἕτερον αἰὲ καὶ ἀναλισκομένης ἀφαιρεῖται τὴν γέ-
νεσιν· ἡ γὰρ φύσις οὐ διαρκὴς εἰς ἄμφω μὴ λαμβάνουσα
τὸ σύμμετρον. οἷς μὲν οὖν ἐνίοτε τοῦτο συμβαίνει τότε 2
ἄκαρπα γίνεται, οἷς δ' εὐθὺς ἐνταῦθα ἡ ὁρμὴ τῆς φύ-
σεως ὅλως ἄκαρπα. δι' ὃ δὴ καὶ τῶν ἀγρίων ἕνια τοι-
αῦτ' ἐν τοῖς ὁμογενέσιν ἅπερ ἰσχυρότερα καὶ πυκνότερα
καὶ ὥς ἐπὶ πᾶν μείζω γίνεται διὰ τὴν εὐτροφίαν. ἐπεὶ
καὶ τὰ μικρόκαρπα πάνθ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ μείζω καὶ τὰ
εἰς μέγεθος ὠρμημένα μικροκαρπότερα καθάπερ καὶ ἡ
ἰνδικὴ συκῇ καλουμένη. θαυμαστὴ γὰρ οὕσα τῷ μεγέ-
θει μικρόν τε ἔχει φύσει σφόδρα τὸν καρπὸν καὶ ὀλίγον
ὥς εἰς τὴν βλάστησιν ἐξαναλίσκουσα πᾶσαν τὴν τροφήν·
καὶ γὰρ σφόδρα μεγαλόφυλλος ἀφ' ᾧ ἔοικε διὰ τὴν εὐ-
βοσίαν καὶ ἡ τῶν ῥιζῶν τῶν καθιεμένων εἶναι γένεσις.
ἴσως δ' ἀνάπαλιν ὅτι καὶ εἰς ταῦτα καταμερίζεται, διὰ
τοῦτο οὖν ἀσθενέστερός ἐστι καὶ ἐλάττων ὁ καρπός·
ὑπὲρ δὲ τῶν ῥιζῶν ἐν ἑτέροις εἴρηται. μόνα δὲ ἡ μά- 3
λιστα τῶν πολυκάρπων αὐξήσιν λαμβάνει μεγέθους ἁμ-
πελος καὶ συκῇ· δύναται γὰρ ἡ μὲν ἐφ' ὅσονοῦν ἐφι-
κνεῖσθαι κληματατουμένη καὶ ἔδαφος εὐγείον ἔχουσα καὶ

εὐτροφον, ἥ δὲ καὶ εἰς ὕψος αἵρεσθαι καὶ πολύνκλαδος
γινομένη πολὺν καταλαμβάνειν τόπον.

- CAP. XI. Εὐλόγως δὲ καὶ μακροβιώτερα τὰ ἄκαρπα¹⁵¹¹
τῶν καρπίμων καὶ τὰ ὀλιγόκαρπα τῶν πολυκάρπων ὅσα
μὴ δι' ἀσθένειαν ἢ ὑγρότητα ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν
ἄκαρπα ἢ ὀλιγόκαρπα καθάπερ τὰ τε πάρυδρα καὶ ἀλ-
σώδη καὶ ὅσα μανὰ καὶ εὖσηπτα καθάπερ ἡ δάφνη·
ταῦτα μὲν γὰρ καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο διὰ τὰς εἰρημέ-
νας αἰτίας. ἡ δὲ καρποτοκία πολὺ τῆς φύσεως ἀφαιρεῖ
καὶ τὸ κυριώτατον ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων συμβαίνει·
τὰ γὰρ πολυτοκώτατα καὶ γηράσκει τάχιστα καὶ ἀπόλ-
λνται. φανερόν δὲ ἀμέλει καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐστὶ τῶν δέν-
δρων· ὅσα γὰρ πολυφόρα καὶ πολύνκαρπα ταῦτα καὶ
ὅλως καταγηροῦ θάττον καὶ ἐν τοῖς ὁμογενέσιν οἶον ἀμ-
πέλοις συκαῖς τοῖς τ' ἄλλοις, τὰ δὲ στέριφα καὶ ὀλιγό-
2 καρπα χρονιώτερα ὥς εἰπεῖν. καί ποτε μᾶλλον δὲ πολ-
λάκις ὑπερκαρπήσαντα τὰ δένδρα δι' ἀσθένειαν ἀφαν-
άνθη καὶ μάλιστα τοῦθ' αἰ ἄμπελοι πάσχουσιν καὶ τᾶλλα
δὲ τὰ πολύνκαρπα διὰ τὸ ἐξανηλωθῆαι τὴν φύσιν εἰς
τοὺς καρπούς [ὃ] καὶ τοῖς σιτηροῖς σπέρμασι καὶ ὅλως
τοῖς ἐπετείοις συμβαίνει, δι' ὃ καὶ ἐπέτεια· συνεξαναι-
νονται γὰρ εὐθὺς αἰ ῥίζαι τελειουμένων τῶν καρπῶν
διὰ τὰς αὐτὰς ἀνάγκας ἐκδιδομένης πάσης τῆς φύσεως.
τὰ δὲ δένδρα παραχρῆμα μὲν ἢ οὐ πάσχει τοῦτο ἢ οὐ
φανερὰ γίνεται περιϋσταμένης δὲ τῆς ὥρας ἐξεδήλωσεν.
ἐὰν δέ τι καὶ ἐπιγένηται τοιοῦτον ἐκ τοῦ ἀέρος ὥστε πιέ-
3 σαι καὶ κακῶσαι καὶ θάττον. οὐ μόνον [δ'] οὕτω τὰ ὑπερ-
καρπήσαντα ἀλλὰ καὶ τὰ πολυκαρπήσαντα πονεῖ πολλά-
κις δὲ καὶ φθείρεται· κενωθὲν γὰρ ἅπαν ἀσθενὲς ἐν
ἀσθενεῖ δὲ καὶ τὸ μὴ ἰσχυρόν· διὰ τοῦτο καὶ τὰ γεωρ-
γούμενα τῶν ἀγεωργήτων θάττον γηράσκει καὶ τὰ βελ-
τίω τῶν χειρόνων καὶ τὰ ἥμερα ὅλως τῶν ἀγροίων· καί-

τοι τάχ' ἂν δόξειεν ἄτοπόν· εἰ τὰ μᾶλλον τυγχάνοντα
 θεραπειᾶς· ἀλλ' ἡ θεραπεία πρὸς καρπογονίαν οὐ πρὸς
 ἰσχύν· αὕτη δὲ ἀναιρεῖ, τὸ δὲ μακρόβιον ἐν τῷ ἰσχύειν,
 ἰσχυρὸν δὲ τὸ πυκνὸν καὶ στέριφον. ὅθεν καὶ Θάσιοι
 τὰς γεωργίας ἀπομισθοῦντες οὐ φροντίζουσι τῶν ἄλλων
 ἐτῶν ἀλλὰ καὶ βούλονται κακουργεῖν ὑπὲρ δὲ τοῦ τελευ-
 ταιου συγγράφονται πρὸς τὴν αὐτῶν κατάληψιν. συμ-
 βαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ζώων· καὶ γὰρ τὰ ὅλως εὐ- 4
 τοκα βραχύβια καὶ τὰ ὑπερτοκήσαντα πολλάκις ἀπόλλυ-
 ται καὶ μάλιστα εἴ τι ἀεὶ ὥς τῶν γε συνανθρωπένομέ-
 νων αἱ ὄρνιθες· αὕτη τε δὴ βραχυβιότητος αἰτία καὶ ἡ
 ἐναντία δῆλον ὅτι μακροβιότητος ὥσπερ εἴρηται. καὶ ὅσα
 δι' ἀσθένειαν εὐφθαρτα, μὴ πάντως ὄντα πολύκαρπα
 ἀλλ' ἔνια καὶ ἄκαρπα καθάπερ ἐν τοῖς ἐπετειοῖς (ὥς) ἡ
 σικύα περὶ ἧς καὶ πρότερον ἐλέχθη· ταῦτα γὰρ οὐδ' εἰς
 τελείωσιν ἀφικνεῖσθαι δύνανται τῆς φύσεως. ἔνια δὲ
 καὶ τῶν δένδρων εὐφθαρτα διὰ μανότητα καὶ ἀσθένειαν
 οὐκ ὄντα πολύκαρπα καθάπερ ἡ δάφνη· ταύτης γὰρ
 16 ἔστιν ἡ καὶ ἄκαρπος ὅλως ἡ βρουφορός. πλὴν οὐχ ἀπλῶς 5
 ταύτη γε ἀλλὰ κατὰ μέρος καὶ ἡ φθορὰ καὶ τὸ γῆρας·
 ἀεὶ γὰρ τὸ μάλιστα παχυνόμενον ὥς εἰπεῖν σήπεται καὶ
 φθείρεται. παραβλαστήσεις δὲ ἔχει πολλὰς ὥς ὅμοιον
 εἶναι τρόπον τινὰ τοῖς ἀφαναινομένοις ἀκρεμόσιν ἐπὶ
 τῶν δένδρων· ἀλλ' ἡ διαφορὰ τοῖς μὲν ὅτι τὸ κυριώτα-
 τον τοῖς δὲ τῶν ἀπηρτημένων τι μορίων, ἀλλ' ὅτι ἡ πα-
 ραβλάστησις ἀπὸ τῶν αὐτῶν διὰ τοῦτο καὶ ταυτό δοκεῖ
 (καὶ) τὸ δένδρον εἶναι περὶ οὗ καὶ διηπορήθη πρό-
 τερον. ἀρχαὶ δὲ φθορᾶς τοῖς ἀσθενέσι καὶ ἀπὸ πλη- 6
 γῆς καὶ ἀπὸ πνευμάτων μεγέθους καὶ ἀφ' ἐτέρων τι-
 νῶν τοιούτων· ἐκ πολλῶν γὰρ εὐκίνητον τὸ ἀσθενές.
 ἔαν δὲ πρὸς τούτῳ καὶ πολύκαρπον ἢ καθάπερ ἡ ῥόα καὶ
 μηλέα ἢ ἑαρινὴ καὶ μᾶλλον· ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ τάχα δ'

- ἐκ πολλῶν αἰ ἄρχαι. καὶ αἷ γε μηλέαι καὶ σκοληκοῦνται
 τάχιστα θᾶττον δὲ αἰ γλυκεῖαι. καὶ τοῦτο πάσχουσι καὶ
 ὅλως γηράσκουσιν οὐχ αἰ μηλέαι μόναι ἀλλὰ καὶ αἰ ῥόαι·
 τὸ γὰρ ποτιμώτατον ἀφαιρεῖται τῆς φύσεως. ἅμα δὲ καὶ
 αἰ μὲν ὥσπερ ἄγριαί τινες αἰ δ' ἡμεροὶ τυγχάνουσιν.
- 7 ἀνὰ λόγον δὲ καὶ αἰ ἀπύρηνοι τῶν πυρηνωδῶν καὶ αἰ
 μαλακοπύρηνοι τῶν σκληρῶν, καὶ ἐπὶ μυρρίνων δὲ καὶ
 τῶν ἄλλων ὡσανύτως· καὶ γὰρ πλεῖον ἀφαιρεῖται τῆς φύ-
 σεως καὶ τὸ ὅλον ἀσθενέστερα καὶ μανότερα ταῦτα δι'
 ὃ καὶ πρωϊκαρπότερα· θᾶττον γὰρ καὶ μᾶλλον ὑπακούει
 τῷ ἀέρι τὸ ἀσθενές· ὡς δὲ Δημόκριτος αἰτιᾶται τὰ εὐθέα
 τῶν σκολίων βραχυβιώτερα καὶ πρωϊβλαστώτερα διὰ τὰς
 αὐτὰς ἀνάγκας εἶναι, — τοῖς μὲν γὰρ ταχὺ διαπέμπε-
 σθαι τὴν τροφήν ἀφ' ἧς ἡ βλάστησις καὶ οἱ καρποὶ, τοῖς
 δὲ βραδέως διὰ τὸ μὴ εὗρουν εἶναι τὸ ὑπὲρ γῆς ἄλλ' αὐ-
 τὰς τὰς ῥίζας ἀπολαύειν, καὶ γὰρ μακρόρριζα ταῦτα εἶναι
- 8 καὶ παχύρριζα — δόξειεν ἂν οὐ καλῶς λέγειν. καὶ γὰρ
 τὰς ῥίζας ἀσθενεῖς φησιν εἶναι τῶν εὐθέων ἐξ ὧν ἀμ-
 φοτέρων γίνεσθαι τὴν φθοράν· ταχὺ γὰρ ἐκ τοῦ ἄνω
 διῆναι καὶ τὸ ψύχος καὶ τὴν ἀλέαν ἐπὶ τὰς ῥίζας διὰ
 τὴν εὐθυπορίαν, ἀσθενεῖς δ' οὕσας οὐχ ὑπομένειν.
 ὅλως δὲ τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων κάτωθεν ἄρχεσθαι γη-
 ράσκειν διὰ τὴν ἀσθενείαν τῶν ῥιζῶν. ἔτι δὲ τὰ ὑπὲρ
 γῆς διὰ τὴν λεπτότητα καμπτόμενα ὑπὸ τῶν πνευμάτων
 κινεῖν τὰς ῥίζας, τούτου δὲ συμβαίνοντος ἀπορρήγνυ-
 σθαι καὶ πηροῦσθαι καὶ ἀπὸ τούτων τῷ ὅλῳ δένδρῳ γί-
 9 γνεσθαι τὴν φθοράν. ἃ μὲν οὖν λέγει ταῦτά ἐστιν. οὐ
 μὴν δόξειέ γ' ἂν ὥσπερ εἴρηται καλῶς λέγειν. οὔτε γὰρ
 τὸ τῶν ῥιζῶν ἐστιν ἀληθὲς ὥσπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη
 τὸ τῶν μακροβίων εἶναι μακρὰς καὶ παχεῖας· οὐ γὰρ
 μακρόβιον οὐθ' ἡ συκὴ οὐθ' ἕτερα τῶν μακρορρίζων
 καὶ παχυρρίζων οὔτε τὰ εὐθέα καὶ τὰ ὀρθὰ βραχύβια

οἶον ἐλάττη φοῖνιξ κυπάριττος· οὐδ' εὐανξῆ δὲ ταῦτα οὐδὲ πρωῒκαρπα· καίτοι καὶ ταῦτα ἐχρῆν εὐθὺς τοιούτων γε τῶν πόρων ὄντων καὶ τῶν ῥιζῶν μὴ μακρῶν· ὅσα γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἅπαντα δεῖ συνακολοθεῖν τοῖς αὐτοῖς. ἀλλὰ μὴ ποτε οὐ τοῦτο ἢ τὸ αἴτιον¹⁰ ἀλλὰ τὰ προειρημένα πρότερον, ἐν οἷς καὶ τὸ δυσφυνὲς ὅλως καὶ τὸ μικρόκαρπον καὶ ὀλιγόκαρπον καὶ ὅλως τὸ ἰσχυρόν ἐστιν· ἡ γὰρ πυκνότης καὶ ἡ ξηρότης καὶ ἡ στερεότης καὶ ἡ λιπαρότης ἐν οἷς ὑπάρχει καὶ μακροβιότητος καὶ πάντων τῶν τοιούτων αἰτία τὰ δ' ἐναντία τῶν ἐναντίων. ὅσα δὲ πολυκαρποῦντα μὴ βραχύβια μηδὲ ταχὺ γηράσκει καθάπερ ἄπιος ἀμυγδαλῆ δρυὺς καὶ πρεσβύτερα γιγνόμενα καρπιμώτερα καθάπερ ἐλέχθη· παραιρουμένης γὰρ τῆς ἰσχύος παραιρεῖται τὸ πλῆθος τῆς τροφῆς ὥστε ῥάδιον καταπέττειν τὴν λοιπὴν· ἅμα δ' ἴσως¹¹ συμβάλλεται καὶ τὸ μὴ ἐνδελεχὲς ἢ πᾶσιν ἢ τισιν· ἡ γὰρ ἄπιος καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ ἀμυγδαλῆ προφαίνουσι πολὺν ἐκτρέφουσι δ' οὐ πολλάκις τοῦτον· ἐστὶ δ' ἐν τῇ τελειώσει ὁ πόνος καὶ ἡ ἀπέραςις. ἡ δὲ σνκάμινος ἐλαφρόν τινα καὶ ὕδατῶδη καὶ μικρὸν ὥς πρὸς τὸ μέγεθος ἔχει τοῦ δένδρου τὸν καρπὸν. ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν μακροβιότητος ἐν τούτοις ἔστωσαν αἱ αἰτίαι· περὶ δὲ πολυκαρπίας τῶν δένδρων εἴρηται πρότερον ὅτι τὰ θερμὰ καὶ μανὰ καὶ ὑγρὰ.

17H

CAP. XII. Τῶν δὲ σπερμάτων ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν τὰ ἐλάττω πολυχούστερα· καὶ γὰρ τὰ ἐλάχιστα μάλιστα καθάπερ κέγχρος σήσαμον ἐρύσιμον μήκων κύμινον. αἴτιον δὲ δοκεῖ καθόλου μὲν καὶ κοινῶς εἰπεῖν ὅτι τὰ ἐλάττω ῥᾶον ἐπιτελεῖν· ἐν δὲ τῷ ῥαδίῳ τὸ πλῆθος. ὥς δ' ἐγγυτέρω ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα εὐβλαστώτερα καὶ θᾶττον ὑπακούει τῷ ἄερι. σημεῖον δὲ καὶ ἡ ὀλιγοχρο-νιότης τῆς τελειώσεως· ἐπεὶ καὶ τὰ σπέρματα διὰ τοῦθ'

- ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν πολυκαρπότερα τῶν δένδρων καὶ αὐ-
 τῶν τούτων τὰ χεδροπὰ τῶν σιτωδῶν· θᾶττον γὰρ ἢ
 2 ² τελειώσις καὶ ἡ ἄδρυνσις· ἔτι δ' οἱ καυλοὶ τῶν πλεί-
 στων ἰσχυροὶ καὶ οὐ ξυλώδεις καὶ οὐ μονοφυεῖς ἀλλὰ
 πλείους καὶ ἀκρεμονικοί· πολλῶν δὲ καὶ ἰσχυρῶν ὄντων
 εὖλογον ἦδη καὶ τὸ τοῦ καρποῦ πλῆθος ἄλλως τε καὶ αἱ
 ῥίζαι μὴ ἀντισπῶσιν ὥσπερ τῶν ναρθηκωδῶν καὶ κεφα-
 λορρίζων ἀλλ' αἰεὶ διαδιδῶσιν ὃ ἂν λαμβάνωσιν. ὅπερ
 καὶ ἐπὶ τῶν χεδροπῶν ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν πλεί-
 στων· μονόρριζα γὰρ καὶ οὐ παχύρριζα ἀλλ' εἰς τᾶν
 φερόμενα τῇ ὀρμῇ καὶ μάλιστα ὥς εἰπεῖν τὸ κύμινον·
 3 ³ μικρὰ γὰρ τις ἡ ῥίζα τούτου πάμπαν. ὅσα δὲ ἰσχυρόρ-
 ριζα τούτων, ἕνια γὰρ τοιαῦτα καθάπερ ὁ κέγγρος καὶ
 ὁ μέλινος, ταῦτα δὲ κατὰ λόγον ἀποδίδωσι τοὺς καυλοὺς
 ἀπ' ἰσχυρῶν ἰσχυροὺς καὶ πολυσχιδεῖς ὥσθ' ὅταν ἀπὸ
 μιᾶς ἀρχῆς πολλοὶ γένωνται κατὰ λόγον ἦδη καὶ τὸν καρ-
 πὸν εἶναι πολὺν ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν πυρῶν καὶ κριθῶν
 ὅταν ἐξ ἑνὸς πλείονες ἐκβλαστῶσι κάλαμοι, πλείους γὰρ
 4 ⁴ οἱ στάχυς. ταῦτ' οὖν καὶ ἐπὶ τῶν λαχανηρῶν ἐστὶν
 ὅτι πολὺσπερμα καὶ ἰσχυρόρριζα τυγχάνει· τὰ μὲν γὰρ
 πλείστους καυλοὺς ἀφιδῶσι τὰ δ' ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἀκρεμό-
 νας πλείους· ἅπαντα γὰρ ἀποδενδρουῦνται τῇ ὥσει δια-
 καυλήσαντα, πανταχόθεν δὲ καὶ ἐκ πολλῶν πολὺς ὁ καρ-
 πός. ὅταν δ' οὖν καὶ τὰ τοῦ ἀέρος εὐμενῇ τυγχάνῃ,
 πραῦς γὰρ ἦδη καὶ ἀχείμαντος τοῖς ὀψισπόροις, καὶ ἡ
 φύσις εἰς τὰ ἄνω μάλλον ὀρμᾷ καὶ μὴ ἀντισπᾷ τὰ τῶν
 ῥιζῶν ἀλλὰ συνεργῇ καὶ προσέτι μανὰ σπείρεται, κατὰ^{18H}
 5 ⁵ λόγον ἦδη ταῦτα πολυκαρπότερα γίνεται τῶν ἄλλων. ὁ
 δὲ κύαμος καὶ εἴ τι τῶν χεδροπῶν ἄλλο μὴ πολυκαρπον
 δι' ἀσθένειαν ὀλιγόκαρπον· δι' ὃ δὴ καὶ πρωῒσπορεῖται
 προλαμβανόντων τοὺς χειμῶνας εἰς τὴν ῥίζωσιν· ἔστι
 δὲ ἐπίκηρον ἐν πολλοῖς καὶ πολλάκις ὥστε ἂν καὶ προ-

φανῇ μὴ δύνασθαι τελειοῦν. ἡ δὲ ἀσθένεια καὶ τῇ αἰσθήσει φανερά· μανὸν γὰρ καὶ κενὸν καὶ οὐ πολύρριζον ὥστε εὐδιόδου εἶναι τῷ κακοποιοῦντι. τοῦ μὲν οὖν 6 πολυκαρπεῖν ἐν τούτοις αἱ αἰτίαι καὶ τοῖς ἐπετείοις καὶ τοῖς χρονιωτέροις· ἐπεὶ καὶ αἱ διακαθάρσεις τῶν δένδρων καὶ αἱ κατακοπαὶ ποιοῦσι πολυκαρπεῖν· ὅτι τὰ μὲν ἄλλα κωλύει τὰ δ' αὐτὰ λαμβάνει τὰς τροφάς· τούτων οὖν ἀφαιρεθέντων εἰς τὸν καρπὸν ἡ ὁρμή. καὶ διὰ τοῦτο τὰς ἥρακλεωτικὰς καρύας θαμνώδεις ποιοῦσι κατακόπτοντες· ἔξαναλίσκουσι γὰρ ἀποδενδρούμενα πᾶσαν τὴν τροφήν.

CAP. XIII. Αἱ δὲ μεταβολαὶ τῶν καρπῶν κατὰ τὰς χώρας δῆλον ὅτι κατὰ τὸν ἀέρα καὶ τὰ ἐδάφη γίνονται, διὰ τούτων γὰρ καὶ ἐκ τούτων αἱ τροφαὶ πᾶσιν. ἰσχυρὸν δ' ἡ τροφή πρὸς ὁμοίωσιν εἴ γε καὶ ἐν τοῖς ζώοις οὕτως γίνεται ὁμοιότης. φαίνεται δ' οὐ μόνον τὰ σπέρματα καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα μεταβάλλειν ἄλλὰ καὶ τὰ ζῶα καὶ τρόπον τινὰ μᾶλλον ταῦτα· καὶ γὰρ τὰς μορφὰς ἐξομοιοῦνται κατὰ τοὺς τόπους· ἐν δὲ τοῖς καρποῖς οὐχ ὁμοίως τοῦτο ἐπίδηλον, οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ ἐν- 2 ταῦθα γίνεται καὶ μάλιστα ἐκδήλως κατὰ τὰ χρώματα καὶ τὰ μεγέθη καὶ τοὺς χυλοὺς· χρώματα μὲν οἷον τὰ σπέρματα· λευκὰ γὰρ ἐκ μελάνων καὶ μέλανα ἐκ λευκῶν μεταβάλλει· χυλοὺς δὲ καὶ οἱ καρποὶ, τὸ δὲ ἐκ τῶν χρωμάτων ἢ οὐκ ἐμφανὲς ἢ οὐχ ὁμοίως συμβαίνει πλήν ἂν ὅλον μεταστῇ τὸ δένδρον ὥστε ἐκ μέλανος γενέσθαι λευκὸν ὅπερ ἐνίοτε συμβαίνει τοῖς ἐκ σπέρματος φyu- 3 μένοις. κοινοῦ δὲ τοῦ πάθους ὄντος ὁμοίως ζῶων τε καὶ φυτῶν κοινήν τινα δεῖ καὶ τὴν αἰτίαν ζητεῖν· ἐπεὶ καὶ κεῖνο ὅμοιον ἐν τε τοῖς σπέρμασι καὶ ἐν τοῖς ζώοις ὥστε μὴ εὐθύς ἀλλὰ τριγωνήσαντα μεταβάλλειν· ἅπαντα γὰρ κατὰ μικρὸν ἐξαλλοιοῦται καὶ μεθίσταται. τὸ δ' ἐπὶ

τῶν δένδρων ἀνάπαλιν εὐλόγως· ἀσθενέστατα γὰρ ἐν
 4 ἀρχῇ καὶ μάλιστα ὅταν ἐκ σπέρματος. ἀτοπώτατον δὲ καὶ
 θαυμάζεται μάλιστα ἐπὶ τῶν δένδρων ἢ εἰς τὸ βέλτιον
 μεταβολὴ καθάπερ ἐν Αἰγύπτῳ τε καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν
 Κιλικίᾳ τῶν ῥοῶν ἔτι δ' ἢ τῆς μυρρίνης περὶ Αἴγυπτον
 εὐωδία· τὰς γὰρ ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ πολλὰς ὀρῶμεν καὶ
 πανταχοῦ δι' ὃ καὶ [οὐ] θαυμάζομεν. ἔστιν οὖν δῆλον
 ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν σπερμάτων συμβαῖνον ὅταν εἰς τὸ βέλ-
 5 τιον ἢ σχεδὸν ὅμοιον· ἐν τούτῳ γὰρ ἢ διαφορὰ τῷ τὸ
 μὲν αἰεὶ τοιοῦτο μένειν ὅταν φυτευθῇ τὸ δ' ἄλλο καὶ
 ἄλλο μεταβάλλειν· ἐπεὶ τό γε γινόμενον ταῦτό· παραι-
 ρεῖται γὰρ αἰεὶ [τι] τῆς φύσεως ἐπικρατοῦν ὡσαύτως ἀμ-
 φοῖν, ξυμβαίνει γὰρ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ζώων· ἐκ μελά-
 νων γὰρ λευκὰ γίνεται καὶ ἐκ τραχέων μαλακὰ καὶ ἄλ-
 λας τοιαύτας ἔχοντα μεταβολάς. αἴτιον δὲ ἐνταῦθα δοκεῖ
 τῶν μὲν φανερωῶν εἶναι τὸ ὕδωρ τῶν δὲ καὶ ὅλως αἰ-
 τροφαὶ καὶ ὁ ἀήρ· ὥστε καὶ κεῖ χρὴ νομίζειν καὶ εἶπου
 ἄλλοθι τοιοῦτόν τι συμβαίνει τὰς αὐτάς εἶναι καὶ παρα-
 πλησίας ἀνάγκας. τὰ δὲ καθ' ἕκαστα μᾶλλον ἴσως δὲ καὶ
 μόνως ἂν τις ἀποδοίῃ τὴν ἐμπειρίαν προσλαβὼν χώρας
 καὶ τόπου διὰ τῆς ἱστορίας.

CAP. XIV. Ὅμοιον γοῦν τούτῳ καὶ παραπλήσιον^{19H}
 φαίνεται καὶ ὅσα διὰ τῆς θεραπείας ἀλλοιοῦνται πρῶτον
 μὲν καὶ καθόλου πᾶσιν εἰπεῖν ἡμερούμενα δεύτερον δὲ
 ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ. βελτίω δὲ καὶ χαίρει γεωργούμενα...
 καὶ γὰρ τοὺς πυρρῆνας ὥσπερ εἴπομεν ἐλάττους ἔχει αὐ-
 τὰ δὲ βελτίονά ἐστι. ἢ δὲ πολυῦδρία γλυκαίνει τε τὰς
 ῥόας καὶ μαλακωτέρας ποιεῖ· δεῖται γὰρ ἢ στρυφνότης
 τοιαύτης καὶ ἢ σκληρότης ἐπικουρίας· καὶ γὰρ τὸ ἐνδεὲς
 δεῖται βοηθείας. ἄμεινον γὰρ δὴ τοῦτο διχῶς ἢ πρὸς θε-
 σὶν τινα λαμβάνον ἢ ἀφαιρέσεως θατέρου γενομένης·
 καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀμυγδαλῶν ἐλέχθη τῶν κολαζομέ-

νων καὶ περιαιρουμένων τὰς ρίζας καὶ ἐπὶ τῶν συκῶν
 τῶν κατασχαζομένων· ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ πλήθους
 τῆς τροφῆς ἰσχύει μᾶλλον τὸ σύμφυτον θερμὸν εἰς τὸ
 κατάλοιπον. ἰδιωτάτῃ δ' ἂν δόξειεν ἢ ἀπὸ τῆς τῶν ρι- 2
 ζῶν εἶναι θεραπείας τῆς τε κόπρου τῆς ὑείας ταῖς ῥόαις
 παραβαλλομένης καὶ εἴ τις ἄλλη τοιαύτη τινὲ δίδοται
 τροφή δι' ἧς γλυκαίνει τὸν χυλόν. λέγεται δὲ καὶ ὥς ἡ
 πολυϋδρία καὶ ἡ ψυχροϋδρία ποιεῖ τινα μεταβολὴν καὶ
 ἐμφανέστατα δὴ καὶ μάλιστα ἡ τῶν ἐδαφῶν ἐνίων καὶ
 τοῦ ἀέρος φύσις ὥσπερ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Κιλικίᾳ·
 ἐν τούτοις γὰρ καὶ ζητεῖν ὅλως δεῖ τὰς ἀλλοιωσεις καὶ
 μεταβολὰς ἐδάφει καὶ ὕδατι καὶ ἀέρι καὶ ἔργασίᾳ. καὶ
 γὰρ ἀπλῶς ἡ γεωργία μεθίστησιν ἐξημεροῦσα τὰ δένδρα
 καὶ τοὺς καρπούς. ὑπὲρ μὲν οὖν τῶν λοιπῶν ἕτεραί τι- 3
 νες αἰτίαι ὑπὲρ δὲ τῆς ἀπὸ τῶν ριζῶν μεταβολῆς ὑπὲρ
 ἧς τὰ νῦν ὁ λόγος ἐκεῖνο δεῖ λαβεῖν ὅτι καθάπερ ἀρχαί
 τινες αἱ ρίζαι τῶν δένδρων· ἀκολουθεῖν δὲ φιλεῖ ταῖς
 ἀρχαῖς τὰ ἄλλα. δι' ὃ καὶ ἐπὶ τῶν σικύων ἐλέχθη πρό-
 τερον ὅτι βρεχομένων ἐν γάλακτι τῶν σπερμάτων ἢ ἐν
 μελικράτῳ γλυκύτεροι γίνονται. καὶ ἐπ' ἄλλων. αὐταὶ
 δὲ καὶ τὴν τροφήν πεπεμμένην μᾶλλον λαμβάνουσαι καὶ
 αὐταὶ μεταβάλλουσαι συμμεταβάλλειν ποιοῦσι καὶ τὸ
 δένδρον· ἀπὸ γὰρ τούτων ἡ διάδοσις. ἐπεὶ καὶ αἱ πο-
 λυϋδρία καὶ τὰ ἐδάφη καὶ αἱ κατεργασίαι περὶ ταύτας
 πρῶτον καὶ ἀπὸ τούτων ἀρχόμεναι τὰ ἄλλα συναλλοιοῦσι.
 πρὸς ἕτερα δ' ἴσως καὶ ἕτεραι βοήθειαι συνεργοῦσιν οἷον 4
 αἱ σχάσεις συκῶν καὶ κλάσεις τῶν ἀμπέλων καὶ αἱ κολά-
 σεις τῶν ἀμυγδαλῶν ἢ πληγαῖς ἢ διειρόντων τοὺς πατ-
 τάλους· ἀπορρεούσης γὰρ τῆς ὑγρότητος ἡ καταλειπο-
 μένη ῥᾶον ἐκπέττεται γλυκύτης. τὰ δ' [ἐν]οφθαλμιζό-
 μενα ἢ ἐγκεντριζόμενα οὐ πέφυκε μεταβάλλειν ὅτι κα-
 θάπερ ἀρχὴ τις ἕτερα τούτων ἐστὶν ἧς οὐκέτι δύναται

κατακρατεῖν· ὥσπερ γὰρ γῆ χρῆται τῷ ὑποκειμένῳ τὸ
 ἐμφυτευόμενον ἢ [ἐν]οφθαλμιζόμενον ὥσπερ ἐλέχθη.
 5 καὶ εἰσιν αὖται δύο μεταβολαὶ καὶ ἀπὸ δυοῖν, ἣ τε ἀπὸ
 τῶν ριζῶν καὶ ἡ ἀπὸ τῶν [ἐν]οφθαλμιζομένων ἢ ἐμφυ-
 τευομένων, ἡ μὲν αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων ἀλλοιουμέ-
 νων, ἡ δὲ ἐτέρων τινῶν ἐμβαλλομένων δι' ὃ καὶ ἦττον
 ἐπὶ ταύτης τὸ θαναμαστόν. διὰ τί δ' ἡ ῥόα μάλιστα μὲν
 μεταβάλλει τὴν μαυότητα καὶ τὴν ἀσθενεῖαν αἰτιάσται;
 ἂν τις· εὐηκοώτατα γὰρ τὰ τοιαῦτα πρὸς μεταβολήν.
 ἐπισκέπτεον δὲ καὶ εἴ τις ἄλλη τῆς φύσεως ιδιότης.

CAP. XV. [Τῆς] δ' εἰς τὸ χεῖρον μεταβολῆς δῆλον²⁰¹
 ὡς ἐναντία [αἰ αἰτίαι] καὶ ἐμφανεστάτη γε [καὶ] κοινο-
 τάτη πᾶσιν ἀγεωργησία· πάντα γὰρ ὡς εἰπεῖν ἀπαργιού-
 ται. ἐνίοτε δὲ καὶ οἶονεὶ πηρώσει τινὲ μεταβάλλουσιν
 εἰς τὸ χεῖρον κολουόμενα κατὰ τὴν πρώτην γένεσιν τὰ
 φυτὰ καθάπερ ἡ ἀμυγδαλῇ· πικρὰ γὰρ ἐκ γλυκείας γί-
 νεται καὶ ἐκ μαλακῆς σκληρά· τὰ δ' ἄλλα οὐκ ἔστιν ἐπί-
 δηλα μεταβάλλοντα. καίτοι τὰ γε τῆς ἀμπέλου φυτὰ καὶ
 ἀπόλλυται πονουῦντα· τὰ δὲ μᾶλλον καὶ μεταβάλλειν εἰ-
 κὸς μᾶλλον ἦν. τῇ γὰρ ἀμυγδαλῇ καὶ τὸ ὅλον φαίνεται
 2 παράλογον· ἰσχυρότερον γὰρ τὸ δένδρον. ἐνια δὲ καὶ
 βελτίῳ κολουόμενά φασὶ γίνεσθαι καθάπερ οἱ Χῖοι τὴν
 ἄπιον τὴν φωκίδα. τὸ μὲν οὖν ἰσχυρὸν τῆς ἀμυγδαλῆς
 οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ λαμβάνεται. δένδρωθεῖσα μὲν γὰρ
 ἰσχυρὰ φυομένη δὲ ἀσθενὴς ἄλλως τε καὶ ἀπὸ σπέρμα-
 τος. ἐπεὶ καὶ μὴ κολουσθεῖσαι πικραὶ γίνονται καὶ σκλη-
 ραὶ καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον ἐλέχθη. πᾶν γὰρ ὅλως
 ἀπὸ σπέρματος ἐξαλλοιοῦται πρὸς τὸ χεῖρον· κινηθεῖ-
 σης δὲ τῆς φυσικῆς ὁρμῆς εἰκὸς ἔτι μᾶλλον, οἶον γὰρ
 ἄλλη καὶ ἀσθενεστέρα γέγονεν. ἐπεὶ καὶ τὰ ἐψόμενα κω-
 λύεται μὴ ἐν καιρῷ κινούμενα καὶ ἡ γῆ δυσδιάτηκτος ἢ
 βρεχομένη· ὃ δὲ ἐν ἀρχῇ μέγα καὶ διατενὲς πρὸς τὴν τε-

λείωσιν. ἐπὶ μόνῃς δὲ ταύτης μάλιστ' ἐνδηλον εἶναι τὴν 3
 μεταβολὴν οὐκ ἄτοπον καὶ διὰ τὰς προειρημένους αἰτίας
 καὶ διότι τῆς μὲν ἀμπέλου καὶ τῶν ἄλλων οὐθενὸς ὁ
 καρπὸς τελεούμενος πικρὸς ἢ ὀξύς ἀλλ' ἥτοι γλυκὺς ἢ
 οὐκ ἐπέφθῃ ταύτης δὲ οὐχ ὑπάρχει τοιοῦτος εὐθύς ἐν
 τοῖς τελείοις καὶ εὐκαρποῦσι. τάχα δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 ἐστὶ τις καὶ εἰς τὸ στρυφνότερον ἢ ὑδαρέστερον ἢ μὴ
 ὁμοίως γλυκὺ λανθάνει δὲ τὴν ἡμετέραν αἰσθησιν. καὶ
 γὰρ αὐτῶν τῶν ὁμογενῶν αἰ μὲν μᾶλλον αἰ δ' ἥττον τοι-
 αῦται. συμβαίνει δὲ ταῖς κολουσθείσαις ἂν πρεσβύτεραι
 γενόμεναι πάλιν ἐπικόπτωνται καὶ διακαθαίρωνται γλυ-
 κυτέrais γίνεσθαι καὶ τέλος ἀποκαθίστασθαι πρὸς τὴν
 φύσιν. αἴτιον δὲ ἔτι πρὸς τῷ εἰρημένῳ δι' ὅτι ἡ μὲν κό- 4
 λουσις κωλύσασα τὴν εἰς τὸν ὄγκον βλάστην κατέμιξε
 καὶ χείρω τὴν ὑγρότητα τὴν εἰς τὸν καρπὸν ἐποίησε·
 πλείονος δ' οὕσης ἄπεπτος ὥστε μικρός. καὶ κατακοπτο-
 μένη δὲ λαμβάνει τινα ἀποπνοὴν καὶ ἀφαιρέσιν ὥσπερ
 καὶ ὅταν οἱ σφῆνες διακρουσθῶσιν· ἐλάττονος δὲ γινο-
 μένης καὶ αὐτὸ μᾶλλον ἰσχύον διὰ τὴν εὐσθένειαν ἐκ-
 πέττει τε μᾶλλον καὶ ἀποκαθίσταται. ταύτης μὲν οὖν 5
 ὥσπερ ἀνασώζεται πάλιν ἡ φύσις. ἐνία δὲ ἐὰν μὴ κο-
 λουσθῇ τὸν καρπὸν οὐ πέττει καθάπερ ἡ ἄμπελος ἡ καν-
 θάρεως καλουμένη δι' ὃ καὶ κολουοῦσιν ἄκρον τὸν βό-
 τρον, εἰ δὲ μὴ σήπει καὶ διαφθείρει. δῆλον οὖν ὡς
 ἀπλῶς εἰπεῖν ὅτι ἀφαιρέσεως δεῖται τῆς ὑγρότητος. ἡ
 δ' [ἄπιος ἢ] φωνὴς κολουομένη βελτίων πρὸς δένδρωσιν
 οὐ πρὸς εὐκαρπίαν· ἐκτρέχει γὰρ ἄγαν μὴ κολουσθεῖσα
 καὶ γίνεται μονόκωλος καὶ ἀσθενής, εἰ δὲ μὴ παραβλα-
 στάνουσα δενδροῦται. τάχα δ' ἂν τι συμβάλλοιτο τοῦτο 6
 καὶ πρὸς εὐκαρπίαν· ἰσχυροτέρας γὰρ γινομένης ἡ πέψις
 καλλίων. τῶν δὲ λαχανωδῶν ἢ ποιωδῶν ὅσα κολουό-
 μενα ἢ κειρόμενα βελτίω καθάπερ τὰ τε πράσα καὶ ἡ

ρόφανος ἦν παλιμβλαστής ἢ καὶ ἡ μηδικὴ καὶ ἡ θριδάξ καὶ τὸ ὠκιμον ἅπαντα ταῦτα τῇ ἀπαλότητι καὶ εὐτροφίᾳ βελτίω καὶ εὐχυλότερα γίνεται. παραιρεῖται γὰρ ἡ δριμύτης καὶ ἡ ξηρότης καὶ εἰ ἐν τινὶ τὸ ὁπῶδες τούτων ἀπαλὰ δὲ καὶ εὐτραφῇ γίνεται διὰ τὸ τὰς ῥίζας ἰσχυροτέρας εἶναι καὶ ὅλως ἀυξανομένης ἔτι μᾶλλον κολουομένων τῆς ἰσχύος. αἱ δὲ καὶ ἐπισπῶνται πλείω καὶ καταπέττουσι μᾶλλον. ἔτι δὲ ἀφαιρουμένων τῶν ξυλωδῶν καὶ σκληρῶν ἡ ἐπίδοσις πλείων μηθενὸς ἐμποδίζοντος. ἡ δὲ πρώτη βλάστησις ἐξ ἀσθενοῦς ὠρμημένη μᾶλλον χείρων. αὗται μὲν οὖν ἐν τοῖς χυλοῖς αἱ μεταβολαί.

- CAP. XVI. Γίνονται δὲ καὶ κατὰ τὰς ὁσμάς μάλι-²¹¹στα μὲν αὐτομάτως διὰ τὸν ἀέρα καὶ τὴν χώραν. εὐοσμότερα γὰρ ὥς ἐπὶ πᾶσιν αἱ ξηραὶ ποιοῦσι καὶ ὁ ἀήρ ὁ τοιοῦτος δι' ὃ καὶ τὰ ἄγρια εὐοσμότερα. τάχα δὲ οὐ πάντως οὐδ' ὁδμωδέστερα, δριμύτερα γὰρ· ἀρίστη δὲ ἡ μέση καὶ ὁ μέσος. ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ ὑδαρῇ καὶ ἄοσμα. καὶ περὶ μὲν ὁσμῶν καὶ χυλῶν αὐτὰ καθ' αὐτὰ δεῖ θεωρεῖν ἐπὶ πλεόν ἐν τοῖς ὕστερον. αἱ δὲ μεταβολαὶ διότι καὶ ἐν τούτοις γίνονται καὶ φυσικῶς καὶ ἐκ θεραπειᾶς φανερόν
- 2 ἐκ τῶν εἰρημένων. ἔναι δὲ δοκοῦσιν ὅλων τῶν δένδρων καὶ φυτῶν αὐτόματαί τινες εἶναι μεταβολαὶ καθάπερ τὴν λεύκην ἐξαιγειροῦσθαι φασὶ καὶ φύλλοις καὶ τῇ ὅλῃ προσόψει καὶ τὸ σισύμβριον εἰς μίνθαν μεταβάλλειν μὴ κατεχόμενον ταῖς ἐργασίαις καὶ μεταφυτευόμενον πολ-
λάκις, ἔτι δὲ καὶ τὸν πυρὸν ἐξαιροῦσθαι καὶ τὸ λίνον.
- 3 αὕτη μὲν οὖν εἴπερ ἀληθὴς ὥςπερ φθορά τις ἔοικεν εἶναι διὰ πληθὸς ὕγρου· γίνεται γὰρ δι' ἐπομβρίαν. ἀλλοιωθεῖσης δὲ τῆς ἀρχῆς ἀλλοιοῦν τὸ ἀναβλαστάνον· ἡ δὲ αἶρα φίλυδρον. ἢ τε τῆς λεύκης εἰ ἄρα ἐστὶ μεταβολὴ γινομένη τις ἂν εἴη παχυνομένου τοῦ δένδρου μᾶλλον ὃ συμβαίνει διὰ τὴν ἡλικίαν· εἰς βάθος γὰρ ἡ αὐξήσις

ἀπογηρασκόντων, ἐν ᾧ περ οἱ τε φλοιοὶ παχύτεροι καὶ
 22 ²² οἱ ἀκρεμόνες μείζους καὶ πλείους. ὁ δὲ τῶν φύλλων με- 4
 τασχηματισμὸς καὶ ἐτέρων κοινός· ἐπεὶ καὶ τὰ τοῦ κρό-
 τωνος ἔνια περιφερῇ φνύμενα τὴν ἀρχὴν ὕστερον ἀπο-
 γωνιοῦται καθάπερ ἀνελὶ διαρθρούμενα· τοῦτο δ' ὅτι
 ῥᾶον τὸ ἀπλοῦν ἢ τὸ πολυειδές, ἀσθενὴς δ' ἢ ἀρχή. τὸ
 δὲ σισύμβριον εἰς μίνθαν κατὰ τὴν ὁσμὴν εἴπερ ἄρα με-
 ταβάλλει μόνον ἀπόλλυνον τὴν οἰκείαν ἐξαμανρούμενον
 διὰ τὴν ἀργίαν, ἐκείνην δ' οὐ λαμβάνον ἀλλ' ὥσπερ
 ὅμοιον ταῖς καλαμίνθαις γινόμενον. ἡ γὰρ μεταβολὴ
 πᾶσιν εἰς ὁμοίον τι καὶ οὐ πόρρω τελέως φθειρομένων.
 ἡ δὲ θεραπεία καὶ ἡ μεταφυτεία κατέχει καὶ σώζει τὴν 5
 φύσιν· σημεῖον δὲ ὅτι καὶ τὸ ἄγριον τοιοῦτον τῇ ὁσμῇ·
 καὶ γὰρ δὴ καὶ κείνῳ τὸ τῆς φύσεως ἐναντίον· ἡ μὲν γὰρ
 μίνθα βαθύρριζον τὸ δὲ σισύμβριον ἐπιπολῆς καὶ οὐχ
 ὁμοίως πολύρριζον. ὥστε μᾶλλον ἔοικεν ἐπὶ γε τῶν τοι-
 ούτων κατὰ φαντασίαν ἢ μεταβολὴ γίνεσθαι καὶ ὥσπερ
 εἰ τοῦ ἡμέρου εἰς τὸ ἄγριον. οὐδ' ἐτέρως δ' ἄτοπον
 ἐπεὶ γε καὶ οἱ τόποι μεταβάλλουσιν. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν 6
 ζώων τοῦτο συμβαίνει καθάπερ φασὶν ἐπὶ τῶν ὀρνίθων
 καὶ χρώμασι καὶ σχήμασι καὶ δυνάμεσι καὶ τοῦτο καθ'
 ἕκαστον ἐνιαυτὸν οὐκ ἐν πλήθει χρόνου πλείονι καὶ
 θανάσειεν ἂν τις μᾶλλον· εἰ μὴ τι συμβαίνει καὶ ἐν-
 ταῦθα τοιοῦτον· ἀτακτοτέρα γὰρ καὶ μᾶλλον ξυγνεχυ-
 μένην εἰκὸς ταύτην εἶναι τὴν φύσιν, τάχα δ' ἰσχυροτέ-
 ραν δι' ὃ καὶ μεταβάλλειν οὔτε χρώμασιν οὔτε ἐν τοῖς
 ἄλλοις φθειρομένην· καὶ τοῦτο ἐν ὀλίγοις ὥστε εἰς ἄλλο
 γε μεταλλάττεσθαι φυτόν. οὐδὲ γὰρ κατὰ τὴν γένεσιν 7
 οὐδὲν μεταβάλλει τὰς μορφὰς ὥσπερ ἔνια τῶν ζώων
 ἀλλ' ἀπλῇ τις ἢ φύσις πάντων. ἀλλ' αἱ μεταβολαὶ γί-
 νονται καθάπερ πολλάκις λέγεται τοῖς τε χυλοῖς μάλιστα
 καὶ ταῖς ὁσμαῖς καὶ τοῖς μετέθεσιν αὐτῶν τε τῶν καρ-

πῶν καὶ τῶν φύλλων, καὶ γὰρ τὰ στενόφυλλα πλατυ-
 φυλλότερα γίνεται, καὶ ὅλως τῶν μερῶν τούτων. διὰ
 τοῦτο καὶ ζητεῖ τόπον ἕκαστον οἰκεῖον, οἰκεῖος δ' ἐν
 8 ᾧπερ εὐθνεῖ. δι' ὅπερ καὶ οὐ πᾶσιν ὁ ἄριστος ἀλλ'
 ἓν ἑνὶ λεπτῇ καὶ λυπρᾷ χώρᾳ φιλεῖ τὰ δὲ ὑφαμμον
 ἓν ἑνὶ καὶ ἀλμώδῃ τινὰ καθάπερ ἡ ῥάφανος. διττῶς δὲ
 καὶ τὸ τῆς χώρας πρὸςφορον· ἡ γὰρ τὸ οἰκεῖον τῆς φύ-
 σεως ἢ τὸ πρὸς ἰσχὺν καὶ δύναμιν ἀρμόττον, οἷον ταῖς
 ἀμυγδαλαῖς ἢ λεπτῇ· βαθείας γὰρ οὔσης καὶ πιείρας
 ἐξυβρίσασθαι διὰ τὴν εὐτροφίαν ἀκαρποῦσι. καὶ καθόλου
 περὶ τῶν δένδρων εἴρηται πρότερον· ἀλλὰ δὴ τὰ μὲν
 περὶ τὰς ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὰς ἀχρὶ τούτων διω-
 ρίσθω.

CAP. XVII. Θαυμασιώτατον δ' ἂν δόξειε καὶ ὅλως^{23 H}
 ἄτοπόν τι καὶ παράδοξον εἶναι τὸ ἓν μὴ δύνασθαι βλα-
 στάνειν ἐν τῇ γῇ καὶ σπέρματα καὶ φυτὰ καθάπερ ἡ
 ἰξία καὶ ἡ στελὶς καὶ τὸ ὑφέαρ, ὧν τὴν μὲν καλοῦσιν
 Εὐβοεῖς τὸ δὲ ὑφέαρ Ἀρκάδες, ἡ δὲ ἰξία κοινή· φασὶν
 [οὖν] οἱ μὲν εἶναι πάντα μίαν τινὰ φύσιν τῷ δὲ ἐν ἐτέ-
 ροις φύεσθαι διαφέρειν (καὶ) δοκεῖν. τὸ γὰρ ὑφέαρ ἐν
 ταῖς ἐλάταις καὶ πεύκαις γίνεται καὶ ἡ στελὶς ἢ δ' ἰξία
 2 καὶ ἐν δρυϊ καὶ ἐν τερμίνθῳ καὶ ἐν ἐτέροις πλείοσιν. οἱ
 δὲ διαφέρειν καὶ σημεῖον λέγουσιν οὐ μικρὸν εἰ γὰρ ἀλη-
 θές ὥς οὐ μόνον ἐν τοῖς ὁμογενέσιν ἕκαστον ἐμφύεται
 τούτων οἷον ἐλάταις καὶ πεύκαις ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ
 πλείω καθ' ἑκάτερον τῶν μερῶν ἔνθεν μὲν στελὶς ἢ
 ἰξία ἔνθεν δὲ ὑφέαρ· ἔτι δὲ οὐ μόνον τὰς μορφὰς [ἀλλ']
 οὐδὲ [τοὺς] καρποὺς ὁμοίους ἔχειν φασὶ καὶ τοῦτό γε
 πανταχόθεν διατηρεῖσθαι καὶ ἐν ταῖς πλείστον διαφε-
 ρούσαις χώραις. ἐπεὶ τό γε τὴν μὲν ἀείφυλλον εἶναι
 τῶν ἰξιῶν [τὴν δὲ φυλλοβόλον] οὐθὲν ἄτοπον, καὶ ἡ μὲν
 [ἐν] ἀειφύλλοις ἢ δὲ ἐν φυλλοβόλοις ἐμβιώη· συμβαίνει

γὰρ ἔνθα μὲν ἔχειν ἔνθα δὲ μὴ ἔχειν διαρκῆ τὴν τρο-
 φήν· αἰτία δὲ αὕτη τῆς ἀειφυλλίας καὶ μὴ καρδιάπερ εἴ-
 πομεν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὁποτέρως ποτ' ἔχει πρὸς τὸ νῦν 3
 ἀπορούμενον οὐθὲν διαφέρει. τὸ δὲ μὴ φύεσθαι χαμαὶ
 μηδαμῶς ἄτοπον ἄλλως τε καὶ οὕτω πολὺν καὶ ἰσχυρὸν
 ἔχουσιν καρπὸν. εἰ δὲ καὶ σπέρματα (τὰ) τοιαῦτά ἐστίν
 οἷον τὸ περὶ Βαβυλῶνα τῇ ἀκάνθῃ περὶ τὸ ἄστρον ἐπι-
 σπειρόμενόν φασιν αὐθιμερὸν ἀναβλαστάνειν καὶ ταχὺ
 περιλαμβάνειν καὶ τὴν ἀκανθάν, ἔτι δὲ τὸ συριακὸν βο-
 τάνιον ὃ καλούμενος καδύτας καὶ δένδροις καὶ ἀκάνθαις
 ἐμφύεται καὶ ἄλλοις τισί, τῇ μὲν ἔλαττον [ἂν] εἴη τῇ δὲ
 πλεῖον τὸ θαυμαστὸν· ἀμφοτέρω γὰρ ποιεῖ τὸ πλῆθος ἐν
 τοῖς παραδόξοις ὅτε μὲν ὥς πεφυκὸς οὕτω μὴ θαυμάζειν 4
 ὅτε δὲ μᾶλλον θαυμάζειν διὰ τὸ πλῆθος. ἐπεὶ τό γε ἐμ-
 φύεσθαι καὶ ἐν δένδροις καὶ ἐν φυτοῖς ἑτέροις τὸ καὶ ἐν
 τῇ γῇ φυόμενον οὐκ ἄτοπον ἄλλως [τε] καὶ γινόμενον
 ὥσπερ ὃ κιττὸς ἐν πολλοῖς. ἔτι γὰρ τοῦτο παραδοξότε-
 ρον ὅτι καὶ ἐν ἐλάφου κέρασιν ὥπται καὶ ἡ τέρμινθος δὲ
 ἐν ἐλάᾳ καὶ τὸ πολυπόδιον καλούμενον ἐπὶ τισὶ δέν-
 δροις καὶ ὅσα δὴ σπανιώτερα καὶ τερατωδέστερα φαίνε-
 ται, καρδιάπερ ἢ δάφνη ποτὲ ἐν πλατάνῳ καὶ ἐν θρυτὶ καὶ
 τὰ ἄλλα ὅσα ὥς τέρατα προφαίνουσιν. ὅταν γὰρ εἰς
 γεῶδες γεγεννημένον διὰ σῆψιν ἐμπέσῃ τὸ σπέρμα διε-
 βλάστησεν εἴτα ξῆ τὴν τροφήν τὴν ἐκ τοῦ δένδρου λαμ-
 βάνον, ὃ καὶ ἐπὶ τοῦ κιττοῦ τοῦ περὶ τὰ κέρατα βλα-
 στοῦντος εἴπερ ἦν οὐκ ἄλογον. ἀλλὰ τὸ ἐν ἑτέρῳ μόνον 5
 φύεσθαι χαμαὶ δὲ μὴ τοῦτ' ἄτοπον· προσφιλῆ γὰρ δὴ
 ἀλλήλοις καρδιάπερ καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ τάχ' ἂν εἴη·
 τὸ δ' ὅλως ἐπὶ τῆς γῆς μὴ φύεσθαι θαυμαστὸν ἄλλως τε
 καὶ καρπὸν ἔχον καὶ σπέρμα καὶ ἀπὸ τούτου βλαστάνον.
 εἰ γὰρ ἦν ἐκ διαφθορᾶς τινος τῶν ἐν τοῖς δένδροις ἢ γέ-
 νεσις ὥσπερ ἐν τοῖς ζῴοις ἐγγίνεται τοιαῦτα ζῶα λόγον

τινὰ εἶχεν· ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὐδὲ γίνεται πλὴν ἀπὸ σπέρ-
 ματος ὅταν οἱ ὀρνίθες ἐσθίουντες τὸν καρπὸν προΐωνται
 τὴν περίττωσιν ἐπὶ τῶν δένδρων· τότε γὰρ αὐτὸς ὁ καρ-
 6 πὸς σωζόμενος καὶ ἐπιμείνας διεβλάστησε. τὸ μὲν οὖν
 θαυμαστὸν πολὺ καὶ ἐκ πολλῶν. ἔοικεν οὖν ὁμοίον τι
 συμβαίνειν ταῖς ἐμφυτείαις καὶ τοῖς ἐνοφθαλμισμοῖς·
 ἐτοιμοτέραν γὰρ λαμβάνει τροφήν καὶ ὥσπερ κατειργα-
 σμένην καὶ πεπεμμένην σχεδὸν ὃ καὶ ἡ ἰξία ζητεῖν φαί-
 νεται. τὸ δὲ τοιαύτης δεόμενον ἀσθενὲς ἂν εἴη τῇ φύ-
 σει, τοῦτο δὲ πάλιν οὐκ ἔοικεν ἀλλ' ἰσχυρὸν εἶναι καὶ
 τρόφιμον καὶ ἡ ἰξία καὶ ἡ στελὶς καὶ τὸ ὑφέαρ· τούτοις
 γὰρ δὴ καὶ τοὺς βοῦς καὶ τὰ ὑποζύγια χιλεύουσιν καὶ
 ἀνατρέφουσιν μετὰ τοὺς θερισμούς. ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ
 7 καρπὸς τῆς ἰξίας μηνύει τὴν ἰσχύν. ἀλλὰ μὴν εἰ γε ἰσχυρὰ
 καὶ μὴ ἀσθενῇ διὰ τί ποτ' οὐ βλαστάνει καθ' αὐτὰ καὶ
 φύεται· διαβιάσασθαι γὰρ τὴν γῆν τῶν ἰσχυόντων ἔστι
 ὅπερ ποιεῖ καὶ ὁ θέρμος. εἰ δ' αὖ ψυχρὸν ἔχει τὸ σπέρμα
 καὶ δύσπεπτον ἀλλὰ χρονωτέραν ἐχρὴν εἶναι τὴν ἐκφυ-
 σιν ὥσπερ καὶ ἐτέρων. ἐπεὶ καὶ τῶν τευτλίων ἐνιά φασιν
 τῷ ὕστερον ἔτει διαφύεσθαι καὶ διαβλαστάνειν· οὐδὲ
 γὰρ οὐδὲ ταύτῃ κίνδυνος ὥστε σαπῆναι· διαμένον γὰρ
 καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ ἕτερα πολλῶ τούτων ἀσθενέ-
 στερα. ταῦτα μὲν οὖν οὐ λύνει τὴν ἀπορίαν ἀλλ' ἐπιξυν-
 8 δεῖ μάλλον. ἡ δ' ἀρχὴ ληπτέα φυσικῶς ἀκολουθοῦσι κατὰ²⁴ H
 τὸ γινόμενον ὅτι πέφυκεν ἐν ἐτέρῳ μόνον ταῦτα γίνε-
 σθαι καθάπερ καὶ ζῶα ἐν ζώοις οἷον τὰ τε ἐν ταῖς πίν-
 ναις ἔστι καὶ ὅσα ἄλλα ζωοτροφεῖ. πλὴν τῶν μὲν οὐκ
 ἔχομεν τὴν γένεσιν τῶν δ' ἔχομεν λέγειν. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς
 τῶν ὀρνίθων προσφορᾶς εἶναι τὴν ἀρχὴν ὥσπερ συμβε-
 βηκός ἐστι πρὸς τὴν γένεσιν ὅπερ καὶ ἐπ' ἄλλων γίνεται.
 κατορύττει γὰρ ἡ κίττα θησαυριζομένη τὰς βαλάνους
 καὶ ἄλλα τῶν ὀρνέων· περιαιρεθέντος δὲ τοῦ ἰξοῦ καὶ

κατεργασθέντος ἐν ταῖς κοιλίαις ὅπερ ἐστὶ ψυχρότατον
 σὺν τῷ περιττώματι καταπίπτουν τὸ σπέρμα καθαρὸν καὶ
 τοῦ δένδρου λαμβάνοντός τινα μεταβολὴν ὑπὸ τῆς κό-
 πρου διαβλαστάνει καὶ φύεται. τὴν δ' ἰσχύν ἐυλόγως 9
 ἔχει καὶ διὰ τὴν εὐτροφίαν καὶ μάλιστα ἴσως διὰ τὴν
 αὐτοῦ φύσιν. ἰσχυρότερα δὲ εἰκὸς τὰ ἐν ταῖς ἐλάταις καὶ
 πεύκαις εἶναι· πλείων γὰρ ἡ τροφή καὶ λιπαρωτέρα.
 πολλὰ δ' ἡ φύσις φαίνεται καὶ ἐν τοῖς ζώοις τοιαῦτα
 ποιεῖν ὥσθ' ἕτερον ἑτέρῳ χρήσιμον εἶναι πρὸς σωτηρίαν
 καὶ γένεσιν ἅπερ ἐν ταῖς ἱστορίαις ταῖς περὶ τούτων εἴ-
 ρηται· δι' ὃ καὶ ἐνταῦθα ἴσως οὐ θαυμαστέον τὸ τῶν
 ὀρνίθων εἶτε ἐπίτηδες εἶτε κατὰ συμβεβηκὸς γέγονεν
 οὐδὲ λεκτέον ὅτι οὐκ ἂν ἦν ἡ γένεσις εἰ μὴ διὰ τούτους.
 οὔτε γὰρ ἴσως ταῖς πίνναις βίος εἰ μὴ διὰ τὸν κάρκινον,
 οὐδ' ἡ τῶν μελιττῶν φύσις εἰ μὴ διὰ τὸν γόνον ὥς φασί-
 τινες, οὐδ' ἡ τοῦ κόκκυγος εἰ μὴ ἦν ἡ ὑπολαΐς ἥ εἰς τὴν
 νεοττίαν τὰ ὡς τίθησιν. ἀλλ' ὥσπερ καὶ φθοραὶ καὶ
 σωτηρίαι τινὲς γίνονται δι' ἀλλήλων καὶ εἰς τοὺς βίους
 καὶ εἰς τὰς γενέσεις οὕτω καὶ πρὸς τὰ φυτὰ διήκειν οὐ-
 θὲν κωλύει παρὰ τῶν ζώων. ὥστε ταύτην ἢ τοιαύτην
 αἰτίαν ὑποληπτέον εἶναι τῶν ἀπορηθέντων. ἐν δὲ τοῖς 10
 ἐπισπειρομένοις ἀφήρηται καὶ τὸ ξυμβεβηκὸς, προαιρέ-
 σει γὰρ δρωσιν, ἀλλὰ τὸν καιρὸν δῆλον ὅτι λαμβάνουσι
 τῆς ἐπισπορᾶς ὅταν ὀργᾷ τὸ ὑποκείμενον ὥσπερ ἡ ἄκανθα
 φαίνεται περὶ τὸ ἄστρον· ἐνικμον γὰρ δεῖ καὶ εὐαφὲς
 εἶναι πρὸς τὴν διαβλάστησιν· τὸ δὲ ταχὺ τῆς ἐκφύσεως
 οὐ μόνον διὰ τοῦτο καὶ τὴν ὥραν ἀλλὰ δῆλον ὅτι καὶ
 διὰ τὴν ἰδίαν γίνεται φύσιν. καὶ περὶ μὲν τούτων
 ἄλλis.

25 H

CAP. XVIII. Ὅτι δὲ καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς ἔνια συνερ-
 γεῖ πρὸς τὴν ἀλλήλων σωτηρίαν καὶ γένεσιν καὶ ἐκ τῶνδε
 φανερόν· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀγρίοις τὰ φυλλοβόλα τοῖς

- ἀειφύλλοις ὅτι σηπομένων ξυμβαίνει καθάπερ κοπρίζε-
 σθαι τὴν γῆν ὃ καὶ πρὸς εὐτροφίαν καὶ πρὸς τὴν βλά-
 στησιν τῶν σπερμάτων χρήσιμον. ἐν δὲ τοῖς ἡμέροις ὅσα
 τοῖς φυτοῖς ἐπισπείρουσι τῶν ἀμπέλων ἀφαιρεῖν βουλό-
 μενοι τὸ πλῆθος τῆς ὑγρότητος καὶ τοῖς λαχάνοις ἢ του-
 του χάριν ἢ τῶν γινομένων θηρίων οἶον ταῖς ῥαφανίσι
 τοὺς ὀρόβους πρὸς τὰς ψύλλας καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον
 2 ἑτέροις. οἷεσθαι γὰρ χρὴ τοιαῦτα καὶ ἐν τοῖς αὐτομάτοις
 τῆς φύσεως ὑπάρχειν ἄλλως τε καὶ εἰ ἡ τέχνη μιμεῖται
 τὴν φύσιν. ἔτι δὲ ὅσα πρὸς δένδρα καὶ περιαλλόκαυλα
 τυγχάνει· ταῦτα γὰρ τὸ πρὸς ἑτέρῳ διώκει καθάπερ ὃ
 τε κίττος καὶ ἡ σμίλαξ καὶ ἡ σικύα καὶ ἄλλ' ἅττα καὶ τῶν
 ἐλαττόνων ἔρπυλλος ἰασιώνη· πάντα γὰρ ταῦτα ζῆ πρὸς
 ἑτέρῳ, μὴ ἔχοντα δὲ χαμαίκαυλα γίνεται πλὴν ὅσα καὶ
 δένδροῦσθαι πέφυκε καθάπερ ὁ κιττός. ἔστι δὴ καὶ [ἡ]
 ἄμπελος τοιοῦτον· οὐ γὰρ ἂν δύναίτο φέρειν τὰ κλήματα
 καὶ τὴν βλάστησιν ἢ οὐχ ὁμοίως καλὰ μὴ ἔχουσα τὸ ὑπε-
 ρεῖσον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑλικά δοκεῖ τούτου χάριν ἔχειν
 ὅπως εὐθὺς ἀντίληψις γένηται καὶ οἶον δεσμός ὥσπερ ὁ
 3 κιττός τὰ ριζία τὰ ἐκ τῶν βλαστῶν. ὅσα δὲ κοῦφα καὶ
 λεπτά ῥαδίως ἀναβαίνει καὶ ἐπιμένει καθάπερ ἡ ἰασιώνη
 καὶ ὁ θέρμος καὶ ὁ δόλιχος. πάντα δὲ ταῦτα βλάπτει τὰ
 δένδρα καταπνίγοντά τε καὶ ἐπισκιάζοντα καὶ τὴν τρο-
 φὴν ἀφαιρούμενα τὰ μὲν τῷ κωλύειν ὃ δὲ κιττός καὶ τῷ
 ἐμφυόμενος ἐξαριεῖσθαι δι' ὃ χαλεπώτατος τοῖς δένδροις
 οὗτος· πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀείφυλλος ὢν καὶ ἰσχυρὸς
 αἰεὶ δεῖται τροφῆς καὶ πολλῆς. ἀφαναίνει δὲ τελέως
 ὅταν ἐπὶ τὰ ἄκρα συναυξηθῇ· τότε γὰρ καρπὸν πέττει
 4 καὶ ἐξαριεῖται πανταχόθεν τὴν τροφήν. οὐ χαλεπὸν δ'
 ἴσως οὐδὲ ἐν ἄλλοις καὶ πλείοσι λαβεῖν τὰς βλάβας· πολ-
 λῷ γὰρ πλείους εἰσὶ τῶν ὠφελίμων ὥσπερ καὶ τοῖς ζώοις·
 ἐπεὶ καὶ ταῖς ὁσμαῖς ἔνια βλάπτεται καθάπερ ἡ ἄμπελος

τῇ τῆς δάφνης καὶ τῇ τῆς ῥαφάνου καὶ τοῦτο εὐθὺς ἐκ-
 θελοῖ κατὰ τὴν βλάστησιν. ὅταν γὰρ πλησίον ἢ τῆς ῥα-
 φάνου καὶ τῆς δάφνης ὁ βλαστὸς ἀποστρέφεται τὸ ἄκρον
 αὐτοῦ καὶ ὥσπερ ἀνακάμπει διὰ δριμύτητα τῆς ὀσμῆς·
 ὀσφραντικὸν γὰρ ἡ ἄμπελος ὥσπερ καὶ ὁ οἶνος δεινὸς
 ἐλκύσαι τὰς ἐκ τῶν προκειμένων ὀσμάς καὶ μᾶλλον καὶ
 θᾶττον ὁ κατεσταμνισμένος διὰ τὴν ὀλιγότητα καὶ τὸ
 γυμνόν. ἀλλὰ τὸ μὲν τοιοῦτον γένος ῥᾶδιον ἐν πολλοῖς
 ὥσπερ ἐλέχθη συνιδεῖν.

26 H CAP. XIX. Ὅσα δὲ κοινὰ γένους τινὸς ἢ καὶ πλει-
 ὄνων μὴ ὁμογενῶν οἶον τὸ στρέφειν τὰ φύλλα τὴν φί-
 λυραν καὶ τὴν ἐλάαν καὶ τὴν πτελέαν ταῖς τροπαῖς ταῖς
 θεριναῖς καὶ ὡς ἔνια τῶν ἀνθῶν νύκτωρ μὲν συμμύει
 μεθ' ἡμέραν δὲ ἐκπετάννυται καὶ ὡς ἐν τῷ Εὐφράτῃ
 λέγουσιν οὐ μόνον τοῦ λωτοῦ τὸ ἄνθος ἀνοίγεσθαι καὶ
 συμμύειν ἀλλὰ καὶ τὸν καυλὸν ὅτε μὲν ἀναβαίνειν ὅτε
 δὲ δύεσθαι καὶ καταβαίνειν ἀπὸ δυσμῶν μέχρι μέσων
 νυκτῶν, ὡσαύτως δὲ καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον, ἐν ἅπασι
 καὶ πανταχοῦ κοινήν τινα αἰτίαν ὑποληπτέον εἶναι. ῥᾶ-
 διον δὲ ἴσως ἐν τοῖς ὁμογενέσιν ἰδεῖν. ἐπὶ δ' οὖν τῶν 2
 εἰρημένων ἢ μὲν τῶν φύλλων στροφὴ γίνεται διὰ τὸ
 περὶ τοῦτον τὸν καιρὸν μάλιστα πῶς [τὰ] ἀει[φυλλα]
 φυλλορροεῖν. ἢ δ' αἰτία πρότερον εἴρηται περὶ πάντων
 τούτων. γινομένης οὖν τῆς φυλλορροίας ἀνάγκη μάλιστα
 πᾶσχειν τι τὰ φύλλα καὶ τὰ μὲν ἀσθενῆ καὶ ὥσπερ γεγη-
 ρακότα καταξηρανθέντα πίπτειν τὰ δ' ἄλλα τὴν ἐπι-
 στροφὴν μόνον λαμβάνειν. ἅπασι μὲν οὖν τοῦτο συμ-
 βαίνει ἢ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐνδηλον δὲ μάλιστα ἐπὶ τούτων
 ὅτι μεγίστη διαφορὰ τῶν χρωμάτων τοῖς πρηνέσι πρὸς
 τὰ ὕπτια· τὰ μὲν [γὰρ] χλωρὰ τὰ δὲ ὑγρὰ καὶ ὑδατώδη·
 μᾶλλον δ' ἐπὶ τῆς φιλύρας· μεῖζω γὰρ καὶ κάτω λευκό-
 τερα δι' ὃ ἀνόμοια ὡς καὶ ἐπὶ τῆς λεύκης. τῶν δ' ἀει- 3

- φύλλων οἷς μὴ συμβαίνει τοῦτο διὰ τὸ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἀκμήν τινα καὶ ὥσπερ ἰσχύν τινα εἶναι τῆς βλαστήσεως διὰ τοῦτο οὐκ ἂν συμβαίνοι· τῶν γὰρ ἰσχυόντων οὐθὲν εὐπαθές. ἡ δὲ τῶν ἀνθῶν σύμμυσις καὶ δι-
οιxis ἐλαφροτέρα καὶ ῥᾶων ἰδεῖν· ὑπὸ γὰρ τοῦ ψύχους καὶ τῆς ἀλέας γίνεται ψυχρῶν ὄντων καὶ ἀσθενῶν· συμ-
μύει μὲν γὰρ ξυνιόντος καὶ οἶον πηγνυμένου τοῦ ὑγροῦ, συναπολείπει γὰρ καὶ τὸ θερμὸν, ἀνοίγεται δὲ πάλιν
4 διαχεομένου καὶ ἀνιέντος ὅπερ ὁ ἥλιος ποιεῖ. τὰ δὲ πλεόν καταδυόμενα καὶ ὑπερίσχοντα δῆλον ὅτι ψυχρότερα καὶ ἀσθενέστερα δι' ὃ μᾶλλον συμπάσχει ταῖς μεταβολαῖς. ἡ δὲ αἰσθησις οὕτως ὀξεῖα γινομένη τοῖς καθ' ὕδατος οὐκ ἄλογος ἄλλως τε καὶ ἐν τόποις θερμοῖς καὶ ἐμπύ-
ροις. ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς μὴ τοιούτοις αἱ διαδόσεις ταχεῖαι πάντων ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἄστρον. φαίνεται γοῦν συμπάσχειν οὐ μόνον τὰ ἐπὶ γῆς ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ὕδατα τροπαῖς τε καὶ ἐπιτολαῖς· ἐπ' ἐνίων δὲ ἄστρον
5 καὶ αὐτὴ ἡ γῆ καὶ ἡ θάλαττα μεταβάλλει. πάσχει δέ τι παραπλήσιον τούτῳ καὶ τῶν ἀνθῶν πολλὰ καθ' ἡμέραν· αἰεὶ γὰρ συμπεριφέρεται τῷ ἡλίῳ νεύοντα καὶ ἐγκλίνοντα πρὸς αὐτόν. μᾶλλον δ' ἐστὶ τοῦτο καταμαθεῖν ἐν τοῖς ἐλάττοσιν. ἐνίων δὲ καὶ τὰ φύλλα πάσχει ταὐτὸ καθάπερ τῆς μαλάχης καὶ τῶν τοιούτων· αἴτιον δὲ τοῦ ὑγροῦ ἢ ἀφαίρεσις· ἥ γὰρ ἂν ἐξάγῃ θερμαίνων ὁ ἥλιος ἐν τούτῳ ἢ ἐγκλισις. ἐξάγει δὲ καθ' αὐτὸν ὥστε τοῦτο ποι-
οῦντος ἐπιστρέφεται (γὰρ) καὶ περιάγεται. τοῦτο μὲν οὖν ὥς πίστεως χάριν εἰρήσθω πρὸς τὸ πρότερον ρηθέν.
6 ὑπὲρ δὲ τῶν ἄλλων ὅσα συμβαίνει τοῖς δένδροις ἢ φυ-
τοῖς πειρατέον ἐκ τῶν δένδρων μετιέναι καὶ θεωρεῖν τὴν ἰδίαν οὐσίαν ἐκάστου λαμβάνοντας καὶ τὴν τῆς χώ-
ρας φύσιν. ἐκ τούτων γὰρ τὰ κοινὰ πάθη καὶ αἱ κατὰ γένη παραλλαγαὶ καὶ τὸ ἀρμότιον καὶ τὸ οἰκεῖον ἐκάστοις

γίνεται φανερόν· δεῖ δὲ καὶ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ αὐτὸ δύ-
νασθαι θεωρεῖν· πολλὰ γὰρ δοκεῖ διαφέροντα οὐ δια-
φέρειν ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. καὶ ταῦτα μὲν ἐνταῦθα
ἔχεται τὸ πέρας. ὅσα δὲ κατὰ τὰς γεωργίας συμβαίνει
καὶ ὧν χάρις ἕκαστα ποιοῦσιν λεκτέον ὁμοίως.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΤΟ Γ.

CAP. I. Ἡ περὶ τῶν φυτῶν θεωρία διττὰς ἔχει τὰς
σκέψεις καὶ ἐν δυσὶ, μίαν μὲν τὴν ἐν τοῖς αὐτομάτοις γι-
νομένην ἥπερ ἀρχὴ τῆς φύσεως, ἑτέραν δὲ τῶν ἐκ τῆς
ἐπινοίας καὶ παρασκευῆς ἣν δὴ φαμεν συνεργεῖν τῇ φύ-
σει πρὸς τὸ τέλος. ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς πρότερον εἰρηται
λεκτέον ὁμοίως καὶ περὶ ταύτης ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου πρῶ-
του εἰπόντας ὅτι καὶ τῶν δένδρων ἔνια καὶ τῶν ἐλαττό-
νων ὑλημάτων οὐ δέχεται γεωργίαν. τοῦτο γὰρ ἂν εἴη
τῶν μὲν οἶον πέρας τῶν δὲ ἀρχὴ μεταβαίνουσιν ἐκ τῶν
αὐτοφυῶν εἰς τὰ διὰ τέχνης. ἄτοπον δ' ἂν ἴσως δόξειε 2
τὸ νῦν λεχθὲν εἰ τὸ προσλαμβάνον θεωραπείαν ὥσπερ
χώραν οἰκείαν μὴ μᾶλλον εὐσθενεῖ καὶ καλλικαρπεῖ συν-
εργούσης τῇ φύσει τῆς τέχνης· ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἄτοπον
οὐδ' ἀλλότριον, ἀρχὴν δὲ αὐτοῦ ληπτέον τήνδε, τὴν φύ-
σιν ἑκάστου μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν εἶναι μηδὲ ἐκ μιᾶς τινος
ὑλης μηδ' αὖ πᾶσι ταῦτ' ὅλον τῆς πέψεως καὶ δυνά-
μεως τῶν καρπῶν ἀλλ' ἕκαστο πρὸς ὃ πέφυκε καὶ χυλοῖς
καὶ ὀσμαῖς καὶ τοῖς ἄλλοις. μάλιστα δὲ πῶς ἐν δυοῖν
τούτοις ὀρίζομεν τὴν πέψιν ὀσμαῖς καὶ χυλοῖς ἀναφέ-
ροντες καὶ ταῦτα πρὸς τὴν ἡμετέραν χρείαν ὥσπερ διω-
ρίσθη καὶ πρότερον. ἐπεὶ δ' ἐξ ὧν συνέστηκεν ἕκαστον 3

καὶ τρέφεται καὶ τὸ πρόσφορον οὐ κατὰ τὸ ποιὸν μόνον
 ἐστὶν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ποσὸν ἐν ἀμφοτέροις ἂν εἴη τού-
 τοις τὸ οἰκεῖον. ἡ δὲ γεωργία πληθὺς τε τροφῆς καὶ
 ποιότητα κατασκευάζει. κατεργαζομένη γὰρ ἡ γῆ καὶ
 ἀπόλαυσιν πλείω δίδωσι καὶ μεταβάλλει τοὺς χυλοὺς
 ὥστ' εὐλόγως οὐκ ἂν εἴη πρόσφορον ἐνίοις οἶον ὅσα ξηρά
 τε καὶ δριμέα καὶ πικρὰ καὶ ἀπλῶς ὅσα φαρμακώδη καὶ
 ἐν τούτοις παρέχεται τὴν χρεῖαν ἡμῖν· ἐκθηλύνεται γὰρ
 ἀφαιρουμένων τῶν δυνάμεων καὶ τὰ μὲν ὅλως οὐκ ἐκ-
 φέρει καρποὺς τὰ δ' ὑγροτέρους καὶ χεῖρους, τὰ δὲ καὶ
 αὐτὰ ὑδαρέστερα γίνεται καθάπερ τὸ ἀψίνθιον καὶ τὸ
 κενταύριον καὶ ὅλως δὲ πᾶσα φαρμακώδης δύναμις ἢ
 κατὰ ρίζαν ἢ κατὰ καυλὸν ἢ κατὰ καρπὸν ἢ κατὰ κλῶ-
 4 νας· ἀνὰ λόγον δὲ τούτοις καὶ ὅσα δριμύτητά τινα ἔχει
 δῆλην κατὰ τὴν γεῦσιν. ὧν καὶ ἡ κάππαρις ἔοικεν εἶναι
 καὶ τὸ σίλφιον καὶ τὸ λάπαθον καὶ ἡ θύμβρα καὶ τὸ
 θύμον· τὰ μὲν γὰρ ὅλως οὐδὲ φύεται τούτων ἐν τοῖς
 ἡμέροις ἢ κακῶς τὰ δὲ χεῖρω πολλῶ καθάπερ τὸ λάπα-
 θον καὶ ἡ θύμβρα καὶ ἡ κάππαρις ἔνια δὲ καὶ τὰς γλυ-
 κύτητας αὐτῶν ἀποβάλλει καθυγραίνόμενα καὶ πλη-
 θυνόμενα ταῖς τροφαῖς ὥσπερ τὸ κράνον, καὶ γὰρ τοῦτο
 χεῖρον ἡμερούμενον γίνεται καὶ ἀπλῶς δὲ αὐτὸ τὸ δέν-
 δρον ὑδαρές τε καὶ μανὸν καὶ ἀσθενές. τῆς δ' οἷης γλυ-
 κύτερος μὲν ὁ καρπὸς ἦττον δ' εὐώδης· ἀφαιρεῖται γὰρ
 5 τὴν εὐτροφίαν καὶ τὸ εὖσμον. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ
 περὶ σιλφίου καὶ θέρμου καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον. τὸ
 μὲν γὰρ οὐχ ὁμοίως ἔχει τὴν δριμύτητα διὰ τὸ πλείω καὶ
 ὑδαρεστέραν εἶναι τὴν τροφήν, ὁ δὲ θέρμος ἄκαρπος
 γίνεται καθάπερ ὕλομανῶν καὶ ἐξυβρίζων· ποιεῖ γὰρ
 καὶ ταύτην τὴν ἐναντίωσιν [ἢ] κατεργασία καθάπερ εἴ-
 ρηται πληθὺς παρέχουσα τροφῆς· ἐκ δὲ τῆς ἀρχῆς τα-
 μιεύεται τὸ σύμμετρον ἕκαστον ἑαυτῷ καὶ λαμβάνει τὴν

οἰκείαν χώραν· ἡ γὰρ αὐτοφυῆς γένεσις ἐν ταύταις.
 ἀπλῶς γὰρ τὸ μέγιστον ὥσπερ πολλάκις εἴρηται τὸ λα- 6
 βεῖν οἰκεῖον ἄερα καὶ τόπον· ἐκ τούτων γὰρ ἡ εὐθένεια
 καὶ εὐκαρπία. ταῦτα δ' ἐναντία φαίνεται τοῖς παρὰ φύ-
 σιν ἡμερουμένοις· εἰς τε γὰρ ἄερα μαλακώτερον μετα-
 τεθέντα καὶ τροφήν ἁλλοιοτέραν λαμβάνοντα ἐξ ἀμφο-
 τέρων τούτων ἡ μεταβολὴ καὶ οἶον ἔκστασις τῆς φύ-
 σεως. ἐπιμαρτυρεῖ δέ πως καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς γεωργου-
 μένοις τὸ μὴ φιλεῖν ἔνια τὴν ἀκριβῆ καὶ τὴν πολλὴν ἄγαν
 ἐξεργασίαν ὥστε καὶ ταύτην ζητεῖν τινα ὄρον· καὶ τρό-
 πον τινὰ οὐδὲν κωλύει κατὰ τὴν μετάβασιν οὕτως ἔνια
 μηδὲ ζητεῖν ὅλως. ὅτι μὲν οὖν οὐ πάντα προσδέχεται
 τὰς γεωργίας φανερόν ἐστω διὰ τούτων· ἴσως γὰρ τὰ
 μὲν ὅλως οὐ δεῖται τῶν δ' οὐκ ἐξευρίσκομεν τὰς αἰτίας.

2 H CAP. II. Ἡ δὲ γεωργία, δυοῖν ὄντων ἐξ ὧν αἱ τρο-
 φαὶ καὶ εὐσθένειαι τῆς τε γῆς [καὶ τοῦ ἄερος, τὴν ἀπὸ
 τῆς γῆς] παρασκευάζει βοήθειαν· τὸν ἄερα γὰρ οὐκ ἐπ'
 αὐτῇ ποιόν τινα ποιεῖν ἀλλὰ δεῖ πρὸς τὰς μεταβολὰς τὰς
 κατὰ τὰς ὥρας γινομένας αὐτὰ τὰ δένδρα καὶ τὴν χώραν
 διακεῖσθαι πως ἵνα τε ἀπολαύῃ τῆς πρὸς αὕξησιν τρο-
 φῆς καὶ μὴ πάσχη μηδὲν ὑπὸ τῶν ἐναντίων· δεῖ γὰρ καὶ
 πρὸς ταῦτα φυλακῆς, λέγω δ' οἶον τομάς τε καὶ διακα-
 θάρσεις καὶ βλαστολογίας καὶ κοπρίσεις καὶ σκαπάνην
 καὶ ὅσα ἄλλα πραγματεύονται. καὶ περὶ τῆς ἀροσίμου 2
 δὲ καὶ σπερματουμένης ὁμοίως. τοῖς μὲν γὰρ οὐ ταῦτὰ
 τοῖς δ' οὐκ ἴσα τοῖς δ' οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον οὐδὲ τὴν
 αὐτὴν ὥραν ἀποδιδόναι δεῖ τοῖς δὲ ἴσως οὐδὲ ποιεῖν
 ἔνια τὸ ὅλον. ἃ δὲ καὶ φαίνονται διαιροῦντες οἱ γεωρ-
 γοὶ καθάπερ καὶ ἐν τῇ διακαθάρσει τὰ μὲν σιδήροις τὰ
 δὲ ταῖς χερσὶ τὰ δ' ἀγκύραις τισὶ κελεύοντες ἀφαιρεῖν,
 οἶον τῆς τε ἐλάας καὶ τῆς ἀπίου καὶ τῆς μηλέας ὅπως μὴ
 ἐλκούμενα πονῇ διὰ τὴν λεπτότητα καὶ ξηρότητα τῶν

- κλάδων. καὶ γὰρ ἀφαιρεῖν δεῖ τούτων τὰ αὐτὰ τε καὶ τὰ
3 τρώξανα μόνον. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀμπέλων διαιρετέον
τάς τε πρωτοτόμους καὶ τὰς ὀψιτόμους καὶ τὰς βραχυ-
τόμους καὶ τὰς μακροτόμους καὶ τοῖς ἄλλοις ὡσαύτως
ἀναφέροντας αἰεὶ πρὸς τὸ τέλος. ὁ μὲν οὖν σκοπὸς οὗτος
καὶ ἡ καθ' ἑκάστα διαίρεσις. ὑπὲρ ἑκάστου δὲ ἐστὶν ὁ
λόγος ὁ τὴν αἰτίαν ἔχων ἣν δεῖ μὴ λανθάνειν· ὁ γὰρ
ἄνευ ταύτης ποιῶν καὶ τῷ ἔθει καὶ τοῖς συμβαίνουσι κατ-
ακολουθῶν κατορθοῦ μὲν ἴσως οὐκ οἶδε δὲ καθάπερ ἐν
ιατρικῇ [τὸ διὰ τί·] τὸ δὲ τέλειον ἐξ ἀμφοῖν. ὅσοι δὲ καὶ
τὸ θεωρεῖν μᾶλλον ἀγαπῶσιν αὐτὸ τοῦτο ἰδίον τοῦ λό-
4 γου καὶ τῆς αἰτίας. ἀντιλέγεται δὲ περὶ πολλῶν καὶ τὰ
μὲν ἀπλῶς τὰ δ' εἰς τὸ βέλτιον καὶ χεῖρον ὥσπερ κατὰ
τὰς ἄλλας τέχνας. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἰδιώτερόν τι συμβαί-
νει. πρὸς γὰρ τὴν ἑαυτῶν ἐνιοι χώραν τετραμμένοι τὰ
πρόσφορα πολλάκις καθόλου λέγουσιν. ὅτε δὲ καὶ ἀμ-
φοτέρως γινομένων ἄκριτόν ἐστι τὸ βέλτιον· ὅποια γὰρ
ἂν ἡ τὰ ἀπὸ τοῦ ἀέρος συμβαίνοντα τοιαῦτα ἀποβαίνει
5 καὶ κατὰ τὰς ἐργασίας. οὐδὲ γὰρ δεῖ μᾶλλον ἀκολουθεῖν
τῇ τοῦ ὅλου καταστάσει καὶ περιφορᾷ [ἢ τῇ φύσει] τῶν
δένδρων καὶ φυτῶν καὶ σπερμάτων ὥς πολλάκις τὰ
ἀμαρτανόμενα τῇ ἀπὸ τούτου ἀκρασίᾳ τῇ αὐτῶν δυνά-
μει τὰ μὲν ὑπομένει τὰ δὲ τινα ἀναμάχεται καθάπερ καὶ
τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις τὰ ὑπὸ ἰατρικῆς. ὥστε αἱ μὲν
ἀντιλογίαι πρὸς ταῖς κοιναῖς τῶν τεχνῶν καὶ διὰ ταύτας
γίνονται τὰς αἰτίας. οὐ μὲν ἄλλὰ καὶ συνομολογεῖται
πολλὰ καὶ παρὰ πάντων ὥσπερ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμά-
των εἰληφότα πίστιν τὰ μὲν καθόλου τὰ δὲ διαιρούμενα
γένεσι καὶ χώραις οἷον εὐθὺς τὰ περὶ γενέσεις καὶ φυ-
6 τεύειν καὶ σπείρειν εἰς ὀργῶσαν τὴν γῆν· οὕτω γὰρ
καὶ ἡ βλάστησις καλλίστη καθάπερ τοῖς ζώοις ὅταν εἰς

βουλομένην πέσῃ τὸ σπέρμα τὴν ὑστέραν. ὁρᾷ δ' ὅταν
 ἐνικμος ἢ καὶ θερμὴ καὶ τὰ τοῦ ἀέρος ἐχῇ σύμμετρα·
 τότε γὰρ εὐδιάχυτός τε καὶ εὐβλαστής καὶ ὅλως εὐτρα-
 φής ἐστι. τοῦτο δ' ἐν δυοῖν ὥραιν γίνεται μάλιστα τοῖς
 γε δένδροις ἕαρι καὶ μετοπώρῳ καθ' ἃς καὶ φυτεύουσι
 μᾶλλον, καὶ κοινοτέρως ἐν τῷ ἥρι· τότε γὰρ ἢ τε γῆ
 δύνγρος καὶ ὁ ἥλιος θερμαίνων ἄγει καὶ ὁ ἀήρ μαλακός
 ἐστι καὶ ἐρσώδης ὥστε ἐξ ἀπάντων εἶναι τὴν ἐκτροφὴν
 καὶ τὴν εὐβλαστίαν. ἔχει δέ τινα καὶ τὸ μετόπωρον τοι- 7
 αύτην κρᾶσιν δι' ὃ καὶ τὰς ἐπιβλαστήσεις ἔφαμεν γίνε-
 σθαι τῶν δένδρων. οἱ δὲ ἐπαινοῦντες αὐτὴν μᾶλλον τοῦ
 ἕαρος τοιαῦτα λέγουσιν ὅτι τὰ φυτὰ θερμῆς οὔσης ἔτι
 τῆς γῆς ῥιζοῦται κάλλιον· δεῖν δ' αἰετὴν τὴν ἀρχὴν ἰσχυ-
 ροτέραν ποιεῖν ἀφ' ἧς καὶ ἡ τῶν ἄλλων γενεσις καὶ ὅλως
 ἡ ζωὴ δι' ὃ καὶ τὴν βλάστησιν ἅμα τῷ ἥρι καλὴν γίνε-
 σθαι καὶ ἀθρόαν ἐκβεβηκυίας ἥδη καὶ κυούσης τῆς ῥί-
 ζης, τοῦ δὲ ἥρος εἰς ψυχρὰν τιθεμένων τὴν γῆν, ψυχρὰν
 γὰρ ἔτι διαμένειν ἐκ τοῦ χειμῶνος, ῥιγοῦν καὶ κακο- 8
 βλαστεῖς γίνεσθαι τὰς ῥίζας. καὶ διὰ τοῦτο πάντα κε-
 λεύουσι τοῦ μετοπώρου μᾶλλον φυτεύειν ὅσα δύναται
 βλαστάνειν· ἐνία γὰρ οὐ δύναται καθάπερ ἄπιος καὶ
 μηλέα καὶ ὅλως τὰ λεπτὰ καὶ ξυλώδη· καὶ γὰρ ξηρὰ φύ-
 σει καὶ διὰ τὴν ἀσθενείαν οὐχ ὑπομένει τοὺς χειμῶνας.
 ἔτι τὸ μὲν μετοπωρινὸν ἐγκυμον εἶναι καὶ ἐπιφορον τὸ
 δὲ ἕαρινὸν ἄρτι κυτσκεσθαι· τὸ δὲ τίκτειν ἀμφοτέροις
 τὴν αὐτὴν ὥραν ὥστε συμβαίνειν τῷ μὲν ἄρτι κυτσκο-
 μένῳ πολλὰ τυφλὰ τίκτειν τῶν βλαστημάτων τῷ δὲ πάλαι
 κύνοντι καὶ ἐπιφόρῳ τὰ πλείστα τέλεα καὶ καλὰ. σχε-
 δὸν γὰρ ταύτας καὶ τοιαύτας λέγουσι τὰς αἰτίας.

4 H

CAP. III. Οὐ μὴν ἀλλὰ καθάπερ εἴρηται κοινοτέρα

παῖσιν ἢ τοῖς πλείστοις καὶ δένδροις καὶ φυτοῖς ἢ τοῦ
 ἕαρος ἐστίν· αὐτὰ τε γὰρ τὰ φυτὰ προωρημένα καὶ ὁ

- ἄηρ μαλακὸς καὶ εὐβλαστὴς καὶ ὅλως ἡ ὥρα γονιμωτάτη
 καὶ αἱ ἡμέραι θερμότεραι καὶ μῆκος ἔχουσιν ταχείας
 ποιοῦσιν τὰς βλαστήσεις. ἡ δὲ ρίζωσις ἰσχυρὰ καὶ οὕτω
 διὰ τε τὴν τῶν φυτευτηρίων ὁρμὴν, εἰς ἅμφω γὰρ ὁμοί-
 ως ἐστὶ, καὶ διὰ τὸ τὴν γῆν ὀργᾶν καὶ ἔτι τὸν ἀέρα συν-
 εκτρέφειν. ὁ γὰρ ἥλιος οὐ μόνον δοκεῖ τὰ ὑπὲρ γῆς
 ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπὸ γῆς εὐτραφέστερα καὶ καλλίω ποιεῖν.
 σημεῖον δ' ὅτι τῶν ριζῶν ἡ βλάστησις ἢ οὐ γίνεται πορ-
 2 ρωτέρω τῆς τοῦ ἡλίου δυνάμεως ἢ χειρῶν. ὁ δὲ χειμῶν
 ἐπιλαμβάνων τὴν φυτείαν ἐνιά γε δοκεῖ φθείρειν οἶον
 τῆς μὲν ἐλάας ἀφιστὰς τὸν φλοιὸν τῆς δὲ συκῆς παχύ-
 νων καὶ πηγνύς τὸν ὀπὸν τὸν ἐν τῇ κράδῃ καὶ τῶν ἄλ-
 λων σχεδὸν τῶν πλείστων τοιοῦτόν τι πονοῦντων. ἀλλὰ
 γὰρ ταῦτα μὲν ἴσως ἀφορίζοιτ' ἂν ὁ φάσκων τὴν μετο-
 πωρινὴν εἶναι τὴν βελτίω τοῖς δεχομένοις λέγων. εἰ δὲ
 πλείω ταῦτα τῆς φύσεως αὐτῆς ἐστὶ σημεῖα τῶν πρὸς τὴν
 φυτείαν ὥρων τό τε παρορμαῖν αὐτὰ τὰ δένδρα τοῦ ἥρος
 καὶ τὸ κοινοτέραν εἶναι πᾶσι ταύτην, δῆλον ὡς φυσι-
 3 κωτέραν ἂν τις θελῇ ταύτην. ἐπεὶ καὶ ὅπου περὶ κύνα
 καὶ τοὺς ἐτησίας εὐθενεῖ καὶ ἐπιβλαστάνει τὰ δένδρα
 τηνικαῦτα καὶ τὰς φυτείας ποιοῦνται, πολλῶ δέον ἀκο-
 λουθεῖν τῇ τοῦ ἀέρος κράσει καὶ τῇ τῶν φυτῶν ὁρμῇ.
 τάχα δὲ καὶ ἡ ὁρμὴ γίνεται διὰ τὸ περιέχον· ὅπου δ' αὖ
 θερυνὸς ὄμβρος πολὺς ὥσπερ ἐν Αἰθιοπία καὶ ἐν Ἰνδοῖς
 ἢ περὶ Αἴγυπτον ὁ Νεῖλος ἐνταῦθα δὴ πρὸ τούτων ἢ
 μετὰ τούτους εἰκὸς τὴν φυτείαν ἀρμόττειν· τηνικαῦτα
 4 γὰρ ἡ τοῦ ἀέρος κρᾶσις σύμμετρος. εἴη δ' ἂν διελεῖν καὶ
 τοῖς κατὰ φύσιν τόποις πρὸς τὰς ὥρας, οἶον τοὺς μὲν
 εὐκράτους τῷ ἀέρι τοῦ ἥρος τοὺς δὲ ῥωώδεις καὶ ἐπόμ-
 βρους καὶ ἐλείους θέρους ὑπὸ τὸ ἄστρον ὥσπερ καὶ ἐν
 Λακωνικῇ πολλὰ φυτεύουσι, τοὺς δ' αὖχμώδεις μετο-
 πώρου. συμβήσεται γὰρ οὕτω θερμῆς οὔσης ἐν βάθει

τῆς γῆς κατὰ χειμῶνα ψυχροῦ δὲ τοῦ πέριξ τὴν αὐξησιν κατακλειομένην εἰς τὰς ῥίζας ἵεναι. πλείονος δ' ὄντος καὶ ἰσχυροτέρου τοῦ ῥιζώματος πλείων ἢ βλάστησις ἔσται καὶ καλλίων. καὶ περὶ μὲν ὥρων τῶν εἰς τὰς φυτείας ἱκανῶς εἰρήσθω.

5 H CAP. IV. Ἐπεὶ δὲ ὑπόκειται τὴν γῆν ἐνικμόν τε δεῖν καὶ εὐδίοδον εἶναι ταῖς ῥίζαις ὅπως εὐμήκεις καὶ παχεῖαι καὶ ἰσχυραὶ γίνωνται διὰ ταῦτα δεῖ τοὺς γύρους προορύττειν ἐκ πολλῶν μάλιστα δὲ ἐνιαυτῷ πρότερον ὅπως ἢ γῆ καὶ ἡλιωθῇ καὶ χειμασθῇ καθ' ἑκατέραν τὴν ὥραν. ἄμφω γὰρ ταῦτα ποιεῖ μανὴν καὶ χάννην. ἐνιοὶ δὲ καὶ διορίζουσι τοὺς χρόνους· ἀπὸ γὰρ τροπῶν θερινῶν μέχρι ἀρκτούρου· τότε γὰρ τὴν τε γῆν διαχεῖσθαι μάλιστα καὶ τὴν ἔξω καὶ τὴν ἐν τοῖς γύροις καὶ βλαστάνειν ὅλως οὐδὲν. φυτεύουσι δὲ τὴν μετοπωρινὴν φυτεῖαν μετὰ πλειάδος δύσιν δεξάμενοι τὸ ἐπὶ τῷ ἄστρῳ ὕδωρ ὅπως ἐνικμος ἢ γῆ γενομένη παρέχῃ τροφήν. καὶ τοὺς γύρους οὐκ εὐθὺς συμπληροῦσιν ὅπως ῥιζωθῇ τὰ 2 κάτω πρότερον, εἰ δὲ μὴ φέρονται πρὸς τὸ ἄνω· τρέφει γὰρ καὶ αὖξει πάνθ' ὃ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ. ὄντων δὲ τῶν μὲν βαθυρρίζων τῶν δ' ἐπιπολαιορρίζων διὰ τοῦτο τοὺς γύρους οὐκ ἰσοβαθεῖς ὀρύττουσιν [ἀλλὰ βαθυτέρους] τοῖς ἐπιπολαιορρίζοις οἷον ἐλάα καὶ σνκῇ βουλόμενοι πιέζεσθαι καὶ ὥσπερ ἀντιταττόμενοι πρὸς τὰς φύσεις. ὅπως δὲ καὶ τῶν ὑδάτων τοῦ χειμῶνος ἀπολαύωσι καὶ 3 τοῦ θέρους καταψύχωνται, δεῖ γὰρ δὴ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς ὥρας παρεσκευάσθαι, διὰ τοῦτ' ὑποβάλλουσι κάτω λίθους ὅπως συρροὴ γίνηται τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ θέρους οὔτοι καταψύχωσι τὰς ῥίζας. οἱ δὲ κληματίδας ὑποτιθέασιν οἱ δὲ κέραμον παρακατορύττουσιν ὕδατος οἱ δὲ ξύλον κνημοπαχὲς εἴτ' ἐξαιροῦσιν ὅπως ἔχῃ τροφήν ἀεὶ τὰ φυτὰ διακμαζομένης τῆς γῆς καὶ συρρεόντων τῶν ὑδά-

των. ἀπλῶς γὰρ τοῦτο δεῖ τηρεῖν ὅπως καὶ πρὸς τοὺς
 ὄμβρους τοὺς γινομένους καὶ πρὸς τὸν ἀέρα καὶ τὸν
 ἥλιον ἔξει συμμέτρως· αἱ γὰρ τροφαὶ καὶ αἱ αὐξήσεις
 4 διὰ τούτων. ἐπεὶ δὲ ἡ γῆ βορείοις καὶ πεπηγυῖα καὶ
 ξηρὰ νοτίοις δὲ κεχυμένη καὶ ἐνικμος ὥσανύτως δὲ καὶ τὸ
 φυτὸν ὑγρότερον [καὶ ξηρότερον] αὐτὸ ἑαυτοῦ μᾶλλον
 διὰ ταῦτα βελτίων ἢ τοῖς νοτίοις φυτεῖα· ταχεῖα γὰρ ἡ
 ῥίζωσις καὶ ἡ βλάστησις ὅταν ὀργῶν εἰς ὀργῶσαν τεθῇ
 καὶ τὰ τοῦ ἀέρος ἢ μαλακὰ καὶ εὐμενῇ· δεῖ γὰρ δὴ τὸ
 μέλλον ἔσεσθαι καλὸν ἅμα κἀνωθεν καὶ ἄνωθεν βλα-
 στάνειν. τοῖς δὲ βορείοις ἅπαντα τὰναντία γίνεται ῥι-
 γοῦν τε καὶ κακοπαθεῖν τὰ φυτὰ· ἔτι δὲ τῆς γῆς πεπη-
 γυίας οὔτε ῥιζοῦσθαι δύναιντ' ἂν ὁμοίως οὔτε βλαστα-
 νειν. ἡ μὲν οὖν τοιαύτη παρατήρησις τοῦ ἀέρος ἂν εἴη.

CAP. V. Τὰ δὲ φυτευτήρια δεῖ λαμβάνειν ἀπὸ ^{6 H}
 νέων γε τῶν δένδρων ἢ ἀκμαζόντων καὶ ὅλως λειότατα
 καὶ εὐθύτατα καὶ ὥς κάλλιστα· καὶ γὰρ ἀντιλαμβάνεται
 καὶ ἰσχύει τὰ τοιαῦτα μάλιστα καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ
 τὸ πάχος εὐβλαστώτερα τυγχάνει· τὸ γὰρ λεῖον ὥσπερ
 ὑγιὲς καὶ ἀπῆρωτον τὸ δὲ τραχὺ καὶ ὠξωμένον ἄλλως τε
 τυφλοῖς ὄξοις ὥσπερ πεπηρωμένον, ἐάν τε ζῶσι τὸ ἐκ-
 βεβλαστηκὸς ἐκ τούτων ἀσθενέστερον ὅσων μὴ καὶ ἡ
 φύσις τοιαύτη καθάπερ τῶν κλημάτων· διὰ τοῦτο γὰρ
 καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων ἐνιοὶ μοσχεύουσιν οἱ δὲ περιαιροῦσι
 τὴν θάλειαν τῶν κλάδων ὅπως μὴ ἐξαναλώσῃ τὴν δύ-
 2 ναμιν εἰς τὴν βλάστησιν. ἔτι δ' εὐθύτης λειότης τε εὐ-
 ρουν καὶ εὐδίωδον ποιεῖ τὴν ῥοὴν ὥστε ταχεῖας εἶναι
 τὰς αὐξήσεις. ὀρθῶς δὲ καὶ τὸ μᾶλλον ἐξ ὁμοίας γῆς εἶ-
 δὲ μὴ ἐκ χεῖρονος λαμβάνειν· ἡ μὲν γὰρ οὐδεμίαν ποιή-
 σει μεταβολὴν ἢ δ' ἐπὶ τὸ βέλτιον συντροφοῦντος· μέγα
 δὲ αἱ μεταβολαὶ ταῖς ἀσθενέσιν, ἀσθενὲς δὲ τὸ φυτόν.
 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὰς θέσεις τῶν φυτευμάτων τὰς αὐ-

τὰς ἀποδιδόασιν κατὰ τὰ πρὸς βορρὰ καὶ νότια καὶ πρὸς
 ἑω καὶ δυσμὰς ὥς ἐπὶ τῶν δένδρων εἶχε βουλόμενοι τη-
 ρεῖν μάλιστα καὶ μηθὲν τῆς φύσεως καὶ τῶν εἰωθότων
 μετακινεῖν ὥς οὐκ ἂν ῥαδίως ἐνεγκόντων μεταβολήν·
 ἐπεὶ καὶ τοὺς τόπους ὅτι μάλιστα ὁμοίους ζητοῦσι διὰ 3
 τὰς αὐτὰς αἰτίας καὶ προμοσχεύοντες φυτεύουσιν· ἰσχυ-
 ρότερα γὰρ καὶ ὥσπερ ἤδη βεβιωκότα. καὶ τὰ φυτὰ μάλ-
 ιστα μὲν ὑπόρριζα λαμβάνουσιν, ἔχει γὰρ εὐθύς καὶ
 ἀρχάς· εἰ δὲ μὴ μᾶλλον ἀπὸ τῶν κάτω ἢ τῶν ἄνω καὶ
 γὰρ ταῦτα ἐμβιωτέρεά ἐστι πλὴν ἀμπέλου καὶ σνκῆς καὶ
 εἴ τι ἄλλο ὑγρὸν ὥσπερ εἴρηται. τὰ γὰρ ὑγρά κάλλιον
 ἀπὸ τῶν ἄνω βλαστάνει τὰ δ' ἄλλα διὰ τὴν ξηρότητα καὶ
 τὴν λεπτοδερμίαν τὰ μὲν ὅλως οὐ βλαστάνει τὰ δὲ χει-
 ρον· τὸ δ' ὑπόρριζον ὥς προπεπονημένον τι τῆς φύσεως
 ἔχει καθάπερ τὸ μεμοσχευμένον ᾧ δεῖ χρῆσθαι. καὶ διὰ 4
 τοῦτο βέλτιον λέγουσιν ὁρθὰ κελεύοντες τὰ τοιαῦτα τι-
 θέναι καὶ μὴ ὑποβάλλοντές τι μέρος ὥσπερ τοῖς ἀρρίζοις
 ὅπως ἢ ῥίζα βλαστάνῃ. συμβαίνειν γὰρ δοκεῖ πλαγίαν
 τιθεμένων ἀφαναίνεσθαι τὰς πρότερον, ἄτοπον δὲ ζη-
 τεῖν ἑτέρας ἀποβάλλοντα τὰς ὑπαρχούσας. ὁρθῶς δὲ καὶ
 τὸ μὴ πολὺ τῆς γῆς ὑπερέχειν τὸ φυτὸν, εἰ δὲ μὴ γίνε-
 ται δυσανξὲς ὅταν ἢ πλεόν τοῦ τρεφομένου τὸ πονοῦν.
 ἔνια δὲ καὶ ἀφαναίνεται καθάπερ ἡ σνκὴ καὶ εἴ τι ἄλλο
 μανόν· ἅμα δὲ καὶ ἀθροωτέρα φέρεται μᾶλλον ἢ τροφή
 πρὸς τὴν βλάστησιν, ὃ καὶ ἐπὶ τῶν κατακοπτομένων
 συμβαίνει. τὰ γὰρ παρὰ τὴν γῆν ὅτι μάλιστα κοπέντα 5
 θᾶττον παραγίνεται τῶν ἐν ὕψει. φανερόν δὲ καὶ ἐπὶ
 τῶν τῆς ἀμπέλου φυτῶν καὶ εἴ τι ἄλλο τομὴν ζητεῖ κατὰ
 τὴν φυτείαν. τῶν δὲ τῆς ἐλάας καὶ τῶν μυρρίνων καὶ
 ὅλως ὅσα φύεται μείζω πάντων ἀποστέγουσι τὰς τομὰς
 ὅπως μὴθ' ἥλιος μὴθ' ὕδωρ λάβῃ· κίνδυνος γὰρ νοση-
 σαι ῥαγέν. περιαλείφουσι δὲ οἱ μὲν πηλὸν μόνον οἱ δὲ

σκέλλαν ὑποτιθέντες εἴτ' ἄνωθεν τὸν πηλὸν ἐπὶ τούτῳ
δὲ τὸ ὄστρακον· δοκεῖ γὰρ ἢ μὲν σκέλλα χλωρὸν παρέχειν
ὁ δὲ πηλὸς ἐκείνην τηρεῖν τὸ δ' ὄστρακον τὸν πηλόν.

- CAP. VI. Ἡ δὲ κόπρος ὅτι μὲν καὶ μανοῖ τὴν γῆν ^{την}
καὶ διαθερμαίνει δι' ὧν ἀμφοτέρων ἡ εὐβλάστεια φανε-
ρόν. ὑπὲρ δὲ τῆς χρήσεως διαμφισβητοῦσι καὶ οὐχ ὡσαύ-
τως χρῶνται πάντες ἀλλ' οἱ μὲν εὐθὺς ἀναμίζαντες τῇ
γῇ πρὸς τὸ φυτὸν προσβάλλουσιν οἱ δ' ἀνὰ μέσον ποι-
οῦσι τῆς τε πρώτης γῆς καὶ τῆς ἐπ' ἄνω· κἀνωθεν γὰρ
παραβαλλομένην εἰς τὸ ἄνω φέρεσθαι φασιν ὅταν ὕσῃ·
βέλτιστον γὰρ εἶναι τὸν χυλὸν, ἄνωθεν δ' ἐξικμάζεσθαι
2 ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ὕοντος οὐ διικνεῖσθαι τὰ κάτω. πάν-
τες δὲ τό γε τοσοῦτον συμφωνοῦσιν ὥστε μὴ δριμεῖαν
καὶ ἰσχυρὰν ἀλλὰ κούφην δι' ὃ καὶ μάλιστα χρῶνται τῇ
τῶν λοφούρων· ἡ γὰρ δριμεῖα καὶ ἰσχυρὰ διαθερμαίνει
μᾶλλον ἢ καὶ ξηραίνει. χρὴ δὲ καὶ πρὸς τὴν χώραν ἐκά-
στην ποιεῖν τὸ ἀρμόττον· οἷον ἐὰν μὲν τις ἐν ἐμπύρῳ
τόπῳ φυτεύῃ τοὺς γύρους ὕδατος ἐμπιπλάναι πρότερον
καὶ ἐπειδὰν ἀναπίωσι καταβάλλειν ὅπως ἐνικμος ἡ γῇ
γενομένη μᾶλλον δέχεται καὶ καλλίῳ ποιῇ τὴν ῥίζωσιν.
3 ἐὰν δὲ ἐν ἀλμώδει ἢ ἐφάμμῳ λίθους περιτιθέναι περὶ
τὸ πρέμνον τοῦ φυτευτηρίου καὶ περιχωρύνει γῆν
ὅπως ἀποστέγωσι τὴν ἀλμυρίδα. συμφέρει δὲ καὶ ἄμ-
μον ποτάμιον παραβάλλειν καὶ ψήφους ἐκ ποταμοῦ ἢ
χαράδρας· ἀποστέγει γὰρ καὶ ταῦτα καὶ ἅμα δι' αὐτῶν
παρέχεται τινα δύναμιν. ἐὰν δ' ἐν ἐφύδρῳ καὶ ναματώ-
δει τάφρους ὀρύσσοντα τὰς μὲν πλαγίους ἵνα τὸ ὕδωρ
δέχωνται τὰς δὲ ὀρθίας καὶ λίθων πληροῦντα καὶ γῆς
ὥστε μὴ ἄπτεσθαι τῆς σκαπάνης εἴτα ἄμμον ἐμβάλλοντα
4 καὶ χοῦν· ἅπαντα γὰρ ταῦτα ὠφελεῖ πρὸς τὴν ὑπερβο-
λήν. αἷ τε γὰρ πλάγιοι τάφροι δεχόμενοι τὸ ὕδωρ ξηρο-
τέραν ποιοῦσι αἱ τ' ὀρθιαί κάτω λίθους ἔχουσιν δέχον-

ται τὴν συρροήν, ἔτι δ' ἡ ἄμμος καὶ ὁ χοῦς ἀναξηραί-
 νουσι· διὰ τοῦτ' οὐδ' ἐάν που ἐνῶσι λίθοι ταῖς τοιαύ-
 ταις οὐκ ἐκλεκτοί, ὑπάρχει γὰρ φύσει τὸ βοηθοῦν·
 ὅλως ἐν ὁποιοῦν ἐὰν ὀρύττων τις λίθους εὖρη ἢ τρόχ-
 μαλον ἢ ἄμμον ἢ γῆν μοχθηρὰν οὐκ ἄκος τὸ μὴ συμ-
 μιγνύναι μηδὲ σκεδαννύναι ταύτην ἀλλὰ τοσοῦτω βαθύ-
 τερον τὸν γύρον ἢ τὴν τάφρον ὀρύξαντα τὸν τε τρόχ-
 μαλον ὑποστρωννύναι καὶ τὴν ἄμμον. ὁ μὲν γὰρ λίθος 5
 ὁ μὲν πλατὺς καὶ συμφυῆς βλάπτει τὰ δένδρα ὁ δὲ τρόχ-
 μαλος ὑποκάτω τεθεὶς ψύχος τε παρέχεται τό θ' ὕδωρ
 δέχεται καὶ ταῖς ῥίζαις εὐδίοδον ποιεῖ τὸν τόπον. ἀπλῶς
 δὲ τοὺς γε λίθους ἐκλέγειν οὐδ' ἐκ γῆς ψιλῆς οἴονται
 τινες συμφέρειν· καὶ γὰρ ἀλέαν παρέχειν τοῦ χειμῶνος
 καὶ ψύχος τοῦ θέρους. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας
 διαφορὰς τῆς χώρας τὰ πρόσφορα ληπτέον. ὥς γὰρ ὅλως
 εἰπεῖν οὐδενὸς ἔλαττον ἀλλὰ πάντων πρῶτον καὶ μέγι-
 στον τὸ δύνασθαι θεωρῆσαι ποῖον ἐν ποίᾳ χώρᾳ φυτευ-
 τέον οὐ μόνον ἀπλῶς ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς συνεχοῦς ὅταν
 ἀνωμαλῆς ἢ κατὰ τοὺς τόπους ἐκάστους. ὥςπερ γὰρ λέ- 6
 γεται πολλάκις ἡ οἰκεία μεγίστην ἔχει ῥοπήν καὶ πρὸς
 ἀντίληψιν καὶ πρὸς εὐκαρπίαν ὃ καὶ καθ' ὅλων τῶν γε-
 νῶν ἐστίν καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὁμοειδέσιν. οἶον ὥς μὲν
 ἀπλῶς εἰπεῖν ἡ συκὴ φιλεῖ τοὺς ξηροὺς τόπους· οἱ γὰρ
 ὑγροὶ σήπουσιν ἢ οὐ καλῶς πεπαίνουσι διὰ τὸ καὶ αὐ-
 τὸν εἶναι τὸν καρπὸν ὑγρόν. οὐ μὴν ἀλλ' ὅσαι γε ὑδρεύ-
 σθαι ζητοῦσι καθάπερ ἡ λακωνικὴ τὰ ὕφυδρα ζητοῦσιν.
 ὥσαύτως δὲ καὶ τῶν ἀμπέλων αἱ μὲν στερεαὶ καὶ πυ-
 κναὶ καθάπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη τὴν ὀρεινὴν μάλλον
 φιλοῦσιν αἱ δὲ μαλαὶ καὶ ὑγραὶ τὴν πεδεινὴν· ἐκατέ-
 ραις γὰρ ἡ τροφή πρὸς τὴν φύσιν σύμμετρος ταῖς μὲν
 ἐλάττων οὐσα ταῖς δὲ πλείων. ὅλως δὲ τὰ ἀκρόδυνα 7
 καλὰ δοκεῖ περὶ τὰς ὑπωρείας γίνεσθαι· σημεία δὲ ποι-

οὔνται τὴν αὐτομάτην γένεσιν· ὅπου γὰρ ἡ φύσις αὐτὴ
γεννᾷ τοῦτον οἰκειότατον εἶναι τόπον. αἱ δὲ καθ' ἕκα-
στα διαφοραὶ δῆλον ὅτι κυριώταται· καὶ γὰρ ὑπάρχειαι
πολλαὶ καὶ παντοῖαι. καὶ τὸ ὅλον ὥσπερ μία τις αὕτη
διαφορὰ καθ' ὕψος καὶ ταπεινότητα πολλῶν οὐσῶν ἐτέ-
ρων καὶ μειζόνων ὥσπερ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἵπομεν, ὧν
8 οὐδεμίαν ἀθεώρητον εἶναι χρή. τὴν γοῦν λειμωνίαν καὶ
ἔφυδρον σχεδὸν οἱ πλείους ὁμολογοῦσιν ἀγαθὴν εἶναι
ταῖς ἀμπέλαις ὥσπερ καὶ τὴν εὐγείον ἐλάαις καὶ συκαῖς·
αἱ μὲν γὰρ ὑγροτέρας δέονται καὶ μαλακωτέρας τροφῆς
αἱ δὲ ξηροτέρας καὶ σωματωδεστέρας. ὅλως δ' αἰεὶ τὰ μὲν
ξηρὰ ξηρὰν ζητεῖ χῶραν τὰ δὲ ὑγρὰ ὑγράν. ὥς δ' ἀπλῶς
εἶπεῖν ἀρίστη πᾶσιν ἡ μαυρὴ καὶ κούφη καὶ ἐνικμος, εὐ-
τραφῆς γὰρ μάλιστα καὶ εὐανξῆς, εἰ μὴ ὅσα διὰ τὴν
ἰσχυρὴν λαμβάνοντα πληθὺς τροφῆς ἐξυβρίζει καθάπερ ἡ
ἀμυγδαλὴ. ταύτῃ γὰρ ἡ λεπτόγειος οἰκειότερα καὶ τό-
πος εὐδαινὸς καὶ εὖειλος ἐναντίως δὲ τῇ εὐβοϊκῇ παλί-
9 σκιος καὶ δροσερός. οὐ μικρὸν δὲ οὐδὲ τὸ πρὸς τὰ πνεύ-
ματα καλῶς κεῖσθαι τοὺς τόπους ὥστε καὶ τοῦτο θεω-
ρητέον. εὐπνουν μὲν γὰρ ἅπαντα ζητεῖ· τροφαὶ τε γὰρ
ἐν τοῖς τοιούτοις βελτίους καὶ οἱ καρποὶ πεπειρότεροι.
πνευματώδη δὲ καὶ προσήνεμον οὐδὲν ὥς εἶπεῖν τῶν γε
ἡμέρων· ἀνανξῆ γὰρ καὶ μικρὰ καὶ καυλώδη γίνεται
διὰ τὰς πληγὰς τὰς ὑπὸ τῶν πνευμάτων. ἔνια δὲ οὐδὲ
τῶν ἀγρίων· οὐ γὰρ τελειοκαρπεῖ καθάπερ οὐδὲ τὴν εὐ-
βοϊκὴν φασιν ἀλλὰ μέχρι τοῦ ἄνθους ἀφικνεῖσθαι τὰς
δ' ἐν τοῖς ὑψηλέμοις εὐανξεῖς τε καὶ πολυκάρπους γί-
νεσθαι. τὸ γὰρ ὅλον ὥσπερ πολλάκις εἴρηται συμμε-
τρίας τινὸς ἔοικεν ἕκαστα δεῖσθαι πρὸς τὴν φύσιν ὁμοί-
ως ἔν τε ταῖς ἄλλαις τροφαῖς καὶ ταῖς τοῦ ἀέρος μετα-
βολαῖς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἂν εἴη καθόλου καὶ κοινόν.

CAP. VII. Τὰς δὲ μαυρότητας καὶ πυκνότητας τῶν⁸ H

φυτευομένων οὐχ οὕτω πρὸς τὸν τόπον ὥς πρὸς αὐτὰ
τὰ φυτευόμενα σκεπτέον ὅσα τε φιλόσκια καὶ μὴ καὶ
ὅσα μακρόρριζα καὶ βραχύρριζα· τὰ μὲν γὰρ δῆλον ὅτι
μανὰ τὰ δὲ πυκνὰ φυτευτέον. φιλόσκια δὲ ὧν οἱ καρποὶ
ξηροὶ τε καὶ πυρηνώδεις ὥσπερ ῥόας καὶ μυρρίνου καὶ
ὅσα φύσει μανὰ τε καὶ ξηρὰ καὶ μὴ μακρόρριζα καθάπερ
ἡ δάφνη. τῶν μὲν γὰρ ὁ καρπὸς ἡλιούμενος στρυφνὸς 2
γίνεται τὰ δὲ ὥσπερ προβολῆς δεῖται καὶ πρὸς τοὺς χει-
μῶνας καὶ πρὸς τὰ καύματα διὰ τὴν ἀσθενείαν· οὐκ ἐνο-
χλεῖ γὰρ τῷ ταρρῷ διὰ τὴν βραχυρριζίαν· καίτοι τινὲς
ἅπαντα κελεύουσι διὰ πολλοῦ φυτεύειν ὅπως μὴ σύν-
ταρρα γίνηται μηδ' ἀναυξῇ τροφήν τ' ἐλάττω λαμβά-
νοντα καὶ τοῦ πνεύματος ἀποκλειόμενα. οὐ μὲν ὁρθῶς
γε λέγουσιν ἀλλ' ἐκάτερα διαιρετέον ὥσπερ εἴρηται. χρὴ
δὲ καὶ πρὸς τὸν τόπον ὁρῶντα ποιεῖσθαι τὰς ἀποστάσεις·
ἐν γὰρ τοῖς ὀρεινοῖς ἐλάττους ἢ ἐν τοῖς πεδεινοῖς· ἐπ'
9H ἐλαττον γὰρ αἶ τε ῥίζαι προσάύξονται καὶ ἡ κόμη. ἅπαν 3
δὲ φυτὸν ὅταν ἐκβλάσῃ τὸ πρῶτον ἔᾶν ῥιζωθῆναι μη-
δὲν κινουῦντα τῶν ἄνω καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀμπέλων ποι-
οῦσιν ἀφιέντες τὰς ῥάχους, εἰθ' ὅταν ἰσχύωσιν τότε πε-
ριαιρεῖν τὰ ἄνω καταλιπόντα τὰ κάλλιστα καὶ τὰ ἐπιτη-
δειότατα πεφυκότα. (κατὰ γὰρ τὰ δένδρα τοῦτ' ἀναγ-
καῖον οὐδ' ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀφαιρεῖν ἐνδέχεται
πάντα καὶ τέμνειν ἰσόγεων·) ἄρριζώτου γὰρ ὄντος ἐὰν
περιαιρῇ καὶ κινῇ τις ἀσθενὲς ὃν κινδυνεύσει μᾶλλον,
ἐὰν δ' ἐρριζωμένου καὶ ἰσχύοντος αὐτό τε ἀπαθὲς ἔσται
καὶ τὴν τροφήν ἀποδώσει πλείονα τοῖς καταλοιποῖς. ἢ 4
δὲ ἀναγωγή καὶ ἦν καλοῦσιν οἱ πολλοὶ τῶν φυτῶν παι-
δείαν οἷον σχηματισμός ἐστι καὶ μόρφωσις τῶν δένδρων
ὑψεῖ τε καὶ ταπεινότητι καὶ πλάτει καὶ τοῖς ἄλλοις. ὥς
δ' ἐπὶ πᾶν ἐπιτέμνουσι τὰ ὑψηλὰ πλὴν ὅσα φύσει τοι-
αῦτα καὶ ἔστι καὶ βούλεται καθάπερ φοῖνιξ πεύκη κυ-

- πάριτος. ἀκαρπότερα γὰρ γίνεται διὰ πολλοῦ τῆς τρο-
 φῆς ἰούσης καὶ ἐνταῦθα καταναλισκομένης ἀλλὰ δεῖ πο-
 λυκλαδα καὶ πολυβλαστῇ ποιεῖν· ἅμα γὰρ τῇ πολυκαρ-
 πία καὶ εὐτροφητότερα καὶ τὸ ὅλον εὐθεραπευτότερα
 5 γίνεται, δι' ὃ καὶ περιαιρετέον τὰς μὴ κατὰ καιρὸν βλα-
 στήσεις. σχεδὸν δ' ἡ τοιαύτη θεραπεία καὶ κατάστασις
 ὁμοία τῇ διακαθάρσει τυγχάνει τελείων ὄντων τῶν δέν-
 δρων· ὑπὲρ ἧς καὶ δεικτέον πρῶτον τῶν κατὰ τὰς θερα-
 πείας εἶδ' οὕτω περὶ τῶν ἄλλων. ὥσπερ γὰρ ἐφεξῆς
 ταῦτα τῶν περὶ τὴν φυτουργίαν ἐστί. κοινοτάτη μὲν οὖν
 καὶ μάλιστα ἐνδηλὸς ἐπὶ τῶν ἀμπελῶν τυγχάνει· πάντες
 γὰρ χρῶνται καὶ πάντες ἀμπελουργοῦσιν ὑπ' αὐτῆς
 ἀναγκαζόμενοι τῆς φύσεως διὰ τὴν εὐβλάστηϊαν καὶ πο-
 λυβλαστίαν· ὑπὲρ ἧς ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ κλάσει καὶ ἐν τοῖς
 ἄλλοις διηκριβῶται μάλισθ' ἡ θεραπεία πειρατέον αὐτὰ
 καθ' αὐτὰ θεωρεῖν ὕστερον· νῦν δ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων λέ-
 6 γωμεν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐπὶ τούτων μικρὸν ἐστὶ τὸ κατα-
 στήσασθαι πως τὰ δένδρα καὶ τὰ κακῶς πεφυκότα καὶ
 τὰ ἐμποδίζοντα τοὺς καρποὺς ἀφαιρεῖν. ἐμποδίζει γὰρ
 οὐ ταῦτα μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπηρτημένα αἰὲ ἀνὰ ὅλως
 τὰ παρακαίρως πεφυκότα. δι' ὃ δεῖ ταῦτ' ἐξαιροῦντα
 μετατιθέναι τὴν βλάστησιν εἰς τὸ δέον· ἔοικε γὰρ ὥστε-
 περ ὀχετεία τις εἶναι τῆς τροφῆς τῶν δένδρων ὅπως ἂν
 ἄγῃ τις· εἰς γὰρ τὰ καταλειπόμενα ῥεῖ καὶ ταῦτ' αὔξει.
 7 τοῦτο δὲ ξυμβαίνει δι' ὅτι τοῖς μέρεσιν ἄριστα πέφυκε
 καὶ ἔτι προσεπιβλαστάνει κατ' ἐνιαυτόν· ἐπεὶ καὶ εἴ τις
 αἰὲ βούλεται κολοῦναι τὰ ἄνω πρὸς τὰς ῥίζας ἢ τροφή
 πᾶσα φέρεται καὶ κείναι λαμβάνουσιν αὔξησιν ὥστε συν-
 ταρροῦσθαι τὰ χωρία, καὶ τέλος ἀναυξῇ γίνεται τὰ ἄνω
 πάσης ἐνταῦθ' ὥρμηκυίας τῆς τροφῆς· οἶον γὰρ ἦδη
 φύσις γέγονε χρονισθέντων. ἡ μὲν οὖν ἄμπελος αἰὲ τὴν
 τομὴν ἐπιξητεῖ κατ' ἐνιαυτόν διὰ τὸ εὐαυξὲς τὰ δὲ ἄλλα

τὰ μὲν παρ' ἔτος τὰ δὲ διὰ τετραετίας, οὐδὲν γὰρ οὕτως
 εὐανξές· ἐπεὶ εἴ γέ τι τοιοῦτον εἴη δέοιτ' ἄν. ἀφαιρεῖν 8
 ἀπὸ τῶν ὑγρῶν περιεργονᾶμα δ' ἡ ἑλκωσις πόνον παρ-
 ἔχει καὶ κακοῖ τὰ δένδρα, δι' ὃ καὶ μετὰ τὴν διακά-
 θαρσιν εὐθὺς οἴονται δεῖν κοπρίζειν καὶ τὴν ἄλλην ἀπο-
 διδόναι θεραπέιαν ὅπως ἐπαναλάβωσι τῇ τροφῇ τὴν κα-
 κοπάθειαν ἀλλὰ μόνον τό γε συνεχές ἐν τῇ τῶν αὖων
 ἀφαιρέσει ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ οὔτε πόνον ποιεῖ τῇ ἐλ-
 κώσει κωλύει τε προσηρητημένα τὰς τροφάς. ἐν δὲ τῇ 9
 διακαθάρσει τά τε μὴ κάρπιμα διαιρετέον καὶ ὅσα τῶν
 ἐτέρων αὐξήσιν ἀφαιρεῖται καὶ ὅσα διαπέφυκεν, ἐν τοῖς
 ἔξω γὰρ δεῖ τὴν βλάστησιν εἶναι, καὶ ἔτι τὰ πυκνὰ καὶ
 ἀλλήλοις ἐπιβάλλοντα καὶ ὅσα τὴν ἔκφυσιν ἐκ τῶν μέ-
 σων ἔχει· πάντα γὰρ ταῦτα καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸν ἥλιον
 ἀφαιρεῖται. δεῖ δὲ καὶ εὐπνουν εἶναι καὶ πρόσειλον τὸ
 δένδρον δι' ὃ καὶ οὐ κακῶς οἱ οὕτω ῥυθμίζοντες ὥστε
 πρὸς μεσημβρίαν βλέπειν, καθάπερ οἱ τὰς σνκῆς καὶ τὰ
 10 Ἡἄλλα καὶ μάλιστα τὴν ἐλάαν. ἐπεὶ δ' ἐπίπονος ἡ διακά-
 θαρσις διὰ τὰς πληγὰς διὰ τοῦτ' οὐ τὴν τυχοῦσαν ὥραν
 ἀλλὰ [τὴν] μετὰ πλειάδα ληπτέον· ἰσχυρότατα γὰρ τότε
 καὶ μάλιστα αὐτῶν τὰ δένδρα καταναλωκότα τὸ ὑγρὸν
 εἰς τοὺς καρπούς ἕτερον δὲ οὐδέπω δεδεγμένα. τὰ δ'
 ὀψικαρπότερα δῆλον ὅτι κατὰ λόγον μετὰ τὴν τῶν καρ-
 πῶν ἀφαίρεσιν. ἴδιον δ' ἐπὶ τῆς σνκῆς· μόνη γὰρ δια-
 καθάιρεται μικρὸν πρὸ τῆς βλαστήσεως· αἴτιον δ' ὅτι
 τότε μάλιστα εὐσύμφυτος· δεῖ δὲ τοῦτο σπεύδειν, ἀσθε-
 νὲς γὰρ ὄν καὶ μανὸν πονεῖ μάλιστα διὰ τοῦ μετοπώρου
 καὶ περὶ πλειάδα ξηροτέρας οὔσης τῆς ὥρας οὐ δυνα-
 μένη συμφῦναι σήπεται τε παραρρέοντος τοῦ ὕδατος καὶ
 ὑπὸ τῶν χειμῶνων κακοπαθεῖ καὶ τὸ ὅλον διαφθείρεται.
 τοῦτο μὲν οὖν ἴδιον τῶν ἀσθενῶν καὶ μανῶν. οὐκ ἴση 11
 δὲ πάντων ἡ ἀφαίρεσις ἀλλὰ πλείων τῶν μᾶλλον δεομέ-

νων. δεῖται δὲ τὰ εὐβλαστοῦντα πολλῆς γινομένης οἶον
 ἐλάα δοκεῖ καὶ ῥόα καὶ μύρρινος· ὅσῳ γὰρ ἄν τις ἐλάττω
 τούτοις καταλίπη βέλτιον βλαστάνει καὶ τοὺς καρποὺς
 φέρει βέλτιον· τοῦτο δ' ὅτι πυκνόβλαστα καὶ λεπτόβλα-
 12στα ἐστὶ καὶ ταχὺ παραυαινόμενα δι' ὃ καὶ φρυγανικώ-
 τας τομὰς ἀσθενῇ καθάπερ ἄπιος καὶ μηλέα καὶ εἴ τι
 ἄλλο ξηρὸν καὶ λεπτόφλοιον, καὶ γὰρ ταῦτα πονεῖ· δι'
 ὃ καὶ τὰ αὖα τούτων ἢ ταῖς χερσὶν ἀφαιρεῖν ὥσπερ ἐλέ-
 χθη τινὲς κελεύουσιν ἢ τοῖς σιδήροις ὡς ἐλαφρότατα·
 κίνδυνος γὰρ ἅμα τῷ πόνῳ διὰ τὴν ἔλκωσιν. ὥσπερ γὰρ
 καὶ τῶν ῥιζῶν ἐν τῇ σκαπάνῃ τιτρωσχομένων χεῖρῳ
 γίνεται πολλάκις δὲ καὶ νοσεῖ καὶ ἀφαναίνεται, τὸν αὐ-
 τὸν τρόπον οἷεσθαι χρὴ καὶ ἀπὸ τῶν ἄνωθεν ἐν τοῖς μὴ
 δυναμένοις φέρειν. καὶ περὶ μὲν καθάρσεως ἀρκεῖται τὰ
 εἰρημένα.

CAP. VIII. 'Ριζοτομεῖται δὲ μετὰ τὴν φυτείαν καὶ 11H
 ὅταν ἦ νέα πάνθ' ὡς εἰπεῖν ὅπως τε κατὰ βάρθους ὠρθῶν-
 ται καὶ πλείω λαμβάνωσιν αὐξησιν, μάλιστα δ' ὧν ἐπι-
 πολῆς αἱ ῥίζαι καθάπερ ἐλάα καὶ ἄμπελος. ὅταν δὲ
 πρεσβύτερα γένηται τὰς μὲν ἐπετείους καὶ ὅλως τὰς ἐπι-
 πολῆς ἀφαιρετέον ὅπως αἱ κάτω πλείους καὶ ἰσχυρότε-
 ραι γίνωνται· φθείρουσι γὰρ ἐκεῖναι τὰύτας καὶ ἐμ-
 ποδίζουσιν αὐταὶ δ' οὐ δύνανται παρέχειν τροφήν ἀλλὰ
 καὶ πονοῦσι καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ὑπὸ τοῦ ψύχους.
 ἀφαιρετέον δὲ καὶ τὰς αὖας· προσηρτημέναι γὰρ καὶ
 ἄλλως λυμαίνονται καὶ σκώληκας ἐμποιοῦσι τοῖς δέν-
 2δροις. τὰς δὲ ἄλλας οὐ κινητέον· οὐδὲ γὰρ τὴν διακά-
 θαρσιν ἔστιν ὥσπερ τῶν ἄνω ποιεῖσθαι· καὶ γὰρ τὸ
 γυμνοῦν ἐπὶ πλεόν χαλεπὸν καὶ ὅλως οὐκ εὖσημον ὅθεν
 ἀφαιρετέον. ἅμα δὲ καὶ ὁποθενοῦν φυομένη μόνον δὲ
 ἰσχύουσα τὴν τροφήν ἀποδώσει, κάλλιον δ' ἐὰν παντα-

χόθεν· τὸ δὲ δὴ μῆκος καὶ πλάτος ὅσῳ ἂν ἡ πλεον ὠφε-
 λιμώτερον ὥστε τὰ πρὸς τὴν βλάστησιν καὶ τὴν εὐτρο-
 φίαν μόνον δεῖ παρασκευάζειν. περὶ δὲ ἀρδεύσεως καὶ 3
 ὑδάτων σχεδὸν εἴρηται πρότερον. ὅσα γὰρ ἐν τοῖς οὐ-
 ρανίοις ὠφέλιμα κατὰ ποίας ὥρας ἢ ἔτους ἢ νύκτωρ ἢ
 μεθ' ἡμέραν δῆλον ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἐπιρρύτοις καὶ ὀχε-
 τευομένοις ὁμοίως ἔσται. τοῦ δὲ θέρους εὐλόγως μά-
 λιστα χρῶνται διὰ τὴν σπάνιν τῶν ἐκ διὸς καὶ ἅμα πρὸς
 τὴν ἐκτροφὴν τῶν καρπῶν ἀναγκαῖον. οἱ δὲ καὶ οἶον- 4
 ται τότε μάλιστα δεῖσθαι πλειόστης ἀφαιρέσεως καὶ κυ-
 ριωτάτης γινομένης. ἰσχυρὸν δ' ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις
 καὶ ἐν τούτοις τὸ ἔθος, οἶον γὰρ φύσις γίνεται. δι' ὃ
 καὶ τὰ ἐν τοῖς ξηροῖς καὶ ἀνύδροις οὐδὲν ζητεῖ πλὴν τὸ
 ἀναγκαῖον καὶ χεῖρω γίνεται βρεχόμενα καθάπερ τὰ
 εἰωθότα μὴ βρέχεσθαι. καὶ κίνδυνος δὲ ἔαν μὴ συνεχῶς
 ἀποδιδῷ βρέχειν ἀρξάμενος. ἐκείνην τε γὰρ ἀφαιρεῖται
 τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν τροφήν καὶ ἑτέραν οὐ διδοὺς ἀμφο-
 τέρων ἀφαιρέσει ἀμαρτάνει, ὥστε πολλάκις ὑπὸ τῶν
 καυμάτων ἀυαίνεται. σχεδὸν δὲ οἱ καρποὶ χεῖρους τῶν
 γε πλειέστων βρεχομένων, ἔαν δὲ σύμμετρον λάβῃ πλει-
 ους καὶ πολλῷ καλλίους.

12H

CAP. IX. Περὶ δὲ κοπρίσεως ἀκολούθως δῆλον ὅτι
 τῇ διακαθάρσει λεκτέον τοὺς χρόνους ἄλλως τε εἰ καὶ
 μετ' ἐκείνην εὐθὺς κοπρίζειν δεῖ· ἅμα δὲ καὶ οὐδ' ἂν
 δύναιντο δέχεσθαι συνεχῶς ἄλλ' ἀφαναίνονται διὰ τὴν
 θερμότητα. τὸ γὰρ τὴν ψιλὴν κοπρίζειν οὐχ ὅμοιον· ἐν
 ἐκείνῃ μὲν γὰρ εἰς πολλὰ μερίζεται καὶ ἐξαναλίσκεται τὰ
 δεχόμενα τῶν σπερμάτων ἐνταῦθα δὲ εἰς αὐτὰς τὰς ῥί-
 ξας δύεται καὶ οὐ δύναται πᾶν διαδιδόναι τοῖς καρποῖς
 οὐχ ὁμοίως εὐτροφον [ὄν] οὐδὲ πολύχουν ὥστε πάλιν
 ἄλλης καὶ ἄλλης ἐπιγυνομένης ὡς ἐκθερμαινόμενον ἀυ-
 αίνεται. ἐπεὶ καὶ ὁ σῖτος, ἂν τις κατακόρως χρῆται καὶ 2

- [μὴ] ἐπιγίνηται πληθὺς ὕδατος· δι' ὃ καὶ ταῖς ἐπομβραῖαις χρησιμώτερος ὃ γε συνεχῆς καὶ πλείων κοπρισμὸς ἐν δὲ ταῖς ἀνῃμώδεσι καὶ λεπταῖς ὁ σύμμετρος. διὰ ταῦτα δὲ ἴσως οὐδὲ ἡ δριμυτάτη τοῖς δένδροις ἀρμόττει. καίτοι δόξειεν ἂν ἄτοπον εἶναι τὸ μὴ τοῖς ἰσχυροτάτοις τὴν ἰσχυροτάτην· ἀλλ' ἐν τῷ προειρημένῳ τὸ αἴτιον ληπτέον. ἐπεὶ καὶ τοῖς λαχάνοις διὰ τοῦθ' ἀρμόττει μεθ' ὑδροῖας ἢ χύλωσις καὶ ὅλως ὅτι πολλῷ τῷ ὑγρῷ χρῶνται καὶ καθ' ἡμέραν καὶ αὐτὰ φύσει ὑγρά· φυλ-
- 3 λοφορεῖν γὰρ ἐθέλουσι οὐ καρπογονεῖν αὐτά. οὐ μὴν ἀλλ' ἐνίαις γε χρῶνται καὶ πρὸς τὰ δένδρα τῶν ἰσχυροτέρων καὶ μάλιστα εἰς μαλακότητα καὶ μεταβολὴν τῶν καρπῶν οἷον ὑεῖα πρὸς τὸ γλυκαίνειν καὶ ἀπυρρύνους ποιεῖν τὰς ῥόας καὶ τὰς ἀμυγδαλᾶς ἐκ πικρῶν γλυκειάς καὶ ὥς παρὰ τοὺς μυρρίνους κελεύουσιν ἰσχυροτέρων ἔτι παραβάλλειν οἷον τὴν βυρσοδεψικὴν καὶ οὖρον πα-
- 4 ραχεῖν ὅταν ἐκβλαστήσωσιν ὥς ἂν ἀπυρρύνων γινομένων· οἱ δὲ καὶ ἐλάα συμφέρειν οἴονται πρὸς εὐκαρπίαν.
- 4 ἔοικε δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ μέγα διαφέρειν, εἴ γε καὶ τὰ τῶν σικύων σπέρματα γάλακτι βρεχόμενα καὶ μελικράτῳ γλυκυτέρους ποιεῖ. νομίσαιε δ' ἂν τις ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων γίνεσθαι λαχάνων, ἀλλ' ἴσως τὸ δριμύν χρησιμώτερον. ἡ δὲ ῥίζα τῶν δένδρων ἀρχὴ τις οὖσα καὶ τὰ περικάρπια συνεξομοιοῖ τὰ ἐφ' ἑαυτῆς. περὶ μὲν οὖν τούτων καὶ πρότερον εἴρηται. τὴν δὲ χρησίμην ἀεὶ πρὸς τὰς δυνάμεις ἀποδοτέον τῆς μὲν δριμυτέρας ἐλάτ-
- 5 τονα τῆς δὲ μαλακωτέρας πλείονα. δεῖ δὲ καὶ τὴν πρὸς-^{13H}φορον ἐκάστοις τῶν δένδρων μὴ ἀγνοεῖν· οὐ γὰρ ὥσπερ ὕδωρ τὸ αὐτὸ πᾶσιν οὕτω καὶ κόπρος ἀλλ' ὥσπερ τὰ ἐδάφη πρὸς ἕκαστον οἰκεῖα οὕτω καὶ ἡ κόπρος. ἐπεὶ καὶ κατὰ τὰς ἡλικίας τῶν δένδρων ἐστὶ τις διαφορά· δι' ὃ καὶ φυτεύοντες ὑποβάλλουσιν εὐθὺς ὥσπερ ἐλέχθη τὴν

τῶν λοφούρων ὅτι κουφοτάτη, τὸ δ' ἀσθενὲς κουφοτάτης δεῖται. τὸ δ' ὅλον ἐν ταῖς θεραπαίαις τῶν δένδρων ὅσα μὲν κοινὰ πᾶσιν ἐστὶ ταῦτα τῷ ποσῷ καὶ τῷ ποιῷ διοίσει καὶ τοῖς καιροῖς οἷον τομὴ διακάρσις σκαπάνη κόπρισις. ταῖς δ' οὖν ἀμπέλοις ἢ διὰ τεττάρων ἢ πλειόνων ἐτῶν παραβάλλουσι κόπρον· οὐ γὰρ δύνανται φέρειν δι' ἐλαττόνων οὐδ' ἐστὶ βοήθεια καθάπερ τοῖς δένδροις ἢ ὕδρευσις ἀλλ' ἐκκαίονται. δι' ὃ καθάπερ ἐλέχθη ταῖς ἐπομβρίαις χώραις συμφέρει μᾶλλον· ἄλλως γὰρ κίνδυνος μὴ ἐπιγινομένων τῶν ἐκ διός.

14H CAP. X. Σκαπάνη δὲ πᾶσι συμφέρει· τὰ τε γὰρ ἐμποδίζοντα καὶ τὰ παραιρούμενα τὰς τροφὰς ἐξαιρεῖ καὶ αὐτὴν τὴν γῆν ἐνικμοτέραν ποιεῖ καὶ κουφοτέραν· ἔτι δ' ὁ ἀῆρ ἐγκαταμιγνύμενος, ἀνάγκη γὰρ ἐγκαταμίγνυσθαι κινουμένης, ἰκμάδα τέ τινα δίδωσι καὶ παρέχει τροφήν. δι' ὃ καὶ τὴν αὐχμώδη καὶ ἄνυδρον σκάπτειν δεῖ καὶ μεταβάλλειν πολλάκις ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται. συμφέρει δ' ἡ σκαπάνη καὶ τοῖς ἐλώδεσι καὶ τοῖς ἐφύδροις. καίτοι δόξειεν ἂν ἄτοπον εἰ τοῖς ἐναντίοις· ἀλλ' οὐδὲν ἄτοπον, τὴν μὲν γὰρ ξηραίνει τὴν δ' ὑγραίνει, δεῖται δ' ἐκάτερα τοῦ ἐναντίου. 2 τροφῆς δὲ πλείονος καὶ βελτίονος γινομένης αὐτὸ τὸ δένδρον εὐθενεῖ καὶ οἱ καρποὶ καλλίους· ποιεῖ γὰρ καὶ τοὺς πυρῆνας ἐλάττους καὶ ὅσων ξυλώδη καὶ δερματικά τὰ ἐκτὸς οἷον ἀμυγδαλῆς καρύας εὐβοϊκῆς τούτων λεπτότερα ταῦτα τὰ δ' ἐντὸς μείζω. τὸ γὰρ ὅλον ἢ εὐτροφία διὑγραίνει καὶ τὸ σαρκῶδες αὔξει. διὰ ταῦτα καὶ κατὰ λόγον ἀμφοῖν τὸ συμβαῖνον. ποιεῖ δὲ καὶ εὐχυλότερα καὶ μείζω καὶ ἡδίω μετὰ τῆς ἄλλης θεραπέας ὅτι καὶ τροφήν πλείων καὶ πέψις γίνεται μᾶλλον. ἐπὶ δὲ τοῦ κράνου, περὶ τούτου γὰρ μάλιστα ἀντιλέγεται, δῆλον εἶπερ ὥς ἀληθῶς πλεῖον ἀναλαμβάνει τῆς συμμέτρου τροφῆς, ὥς ἥτ-

- τον ποιεῖ εὐχλυν. ὅπερ καὶ ἐπ' ἄλλων συμβαίνει περι-
 3 καρπίων ἐν ταῖς πιείραις λίαν χώραις καὶ εὐτρόφοις. ἡ
 μὲν οὖν σκαπάνη πάντα ταῦτα συναπεργάζεται καὶ τὸ
 ὅλον ὠφελεῖ διὰ τὸ ἐξαιρεῖν τὰ παραιρούμενα· ἐπεὶ καὶ^{15 H}
 τὰ παραφυτευόμενα καὶ τὰ παρασπειρόμενα διὰ τοῦτο
 βλάπτει πάντα τὰ δὲ καὶ ὅλως ἀναιρεῖ πλὴν ὅσα γ' ἐν
 φαρμάκου μέρει· λέγω δ' ὥς οἱ τὰς κριθὰς ἐπισπείρου-
 τες τοῖς τῶν ἀμπέλων φυτοῖς ἢ εἴ τι ἄλλο ξηρὸν ὅπως
 τῆς ὑγρότητος [τὸ πλῆθος] ἀφαιρεθῇ, καὶ ὥς ταῖς ῥα-
 φανίσι τοὺς ὀρόβους πρὸς τὸ μὴ κατεσθίεσθαι καὶ εἰ δὴ
 4 τι ἄλλο τοιοῦτον· καὶ ὅσα προσφιλῇ τυγχάνει καθάπερ
 δοκεῖ τῶν δένδρων ἐλάα καὶ μύρρινος· τὰς τε γὰρ ῥίζας
 συμπλέκεσθαι φησι τῶν δένδρων Ἀνδροτίων καὶ τὰς
 τοῦ μυρρίνου ῥάβδους φύεσθαι διὰ τῶν ἀκρεμόνων τῆς
 ἐλάας, τὸν τε καρπὸν ἔχοντα τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἀνέμων
 προβολὴν τὴν ἐλάαν ἀπαλὸν γίνεσθαι καὶ γλυκὺν ἐλάτ-
 τω δὲ τοῦ ἐν τοῖς προσείλοις. ἄλλο δ' οὐδὲν ἐθέλει φυ-
 5 τεύεσθαι πρὸς ταῖς ἐλάαις. εὐμενὲς δὲ καὶ ἡ πεύκη δο-
 κεῖ πᾶσιν εἶναι διὰ τε τὸ μονόρριζος εἶναι καὶ βαθύρρι-
 ζος· ὑποφυτεύεται γὰρ ὑπ' αὐτῇ καὶ μύρρινος καὶ δά-
 φνη καὶ ἕτερα πλείω καὶ αὐξησιν λαμβάνει. καὶ φανερόν
 ὅτι μᾶλλον παροχλοῦσιν αἱ ῥίζαι τῆς σκιᾶς· σκιὰν γὰρ
 πολλὴν ποιεῖ ἡ πεύκη. κατὰ λόγον δὲ καὶ τὰ ἄλλα τὰ
 ὀλιγόρριζα καὶ βαθύρριζα καὶ πρὸς τούτοις ὧν μὴ κατὰ
 6 τὴν αὐτὴν ὥραν ἢ βλάστησις καὶ καρποτοκία· τροφήν
 τε γὰρ ἐλαχίστην παραιρεῖται ταῦτα καὶ παραλλάττον-
 τες οἱ χρόνοι τῇ τε βλαστήσει καὶ τῇ τελειώσει τῶν καρ-
 πῶν ἥττον λυποῦσι. χαλεπώτατα δὲ καὶ ἀμπέλῳ καὶ
 τοῖς ἄλλοις συκῇ καὶ ἐλάᾳ· καὶ γὰρ τροφήν πολλὴν ἀμ-
 φότερα λαμβάνει καὶ σκιὰν παρέχει πλείστην· χαλεπὸν
 δὲ καὶ ἡ ἀμυγδαλῇ διὰ τε τὴν ἰσχὺν καὶ διὰ τὴν πολυρ-
 ριζίαν. καίτοι φυτεύουσιν τινες ἐν ταῖς ἀμπέλοις ὥς ἀσι-

νέστατον τροφῆς τε ἐλαφρᾶς δεομένην καὶ ἅμα διὰ τὸ
 πρωϊκαρπον καὶ μὴ παλίσκιον ἥκιστα ἐνοχλοῦσαν· οὐ
 μὴν ὀρθῶς κελεύουσιν. οὐ γὰρ οὕτως ἢ σκιὰ λυπεῖ κα- 7
 θάπερ εἴρηται καὶ τὸ ὄψιον ὥς ἡ ἰσχὺς τῶν ῥιζῶν· ἀφαι-
 ρεῖται γὰρ τὴν τροφήν συντάρρων γινομένων. ἀλλὰ
 κουφότατον καὶ ἀσινέστατον πάντων ἐστὶ μῆλέα καὶ
 ῥόα· καὶ γὰρ οὐ πολύρριζα καὶ τροφῆς ἐλαφρᾶς δεῖται
 καὶ ταχὺ γηράσκουσιν ὥστε μὴ πολὺν χρόνον ἐνοχλεῖν.
 ἀπλῶς δ' ἅπαντα ἐπισινῇ καὶ βλάβπτει τῇ παραφύσει. 8
 καίτοι συμβαίνει γ' ἐνίοτε τῶν παραφύτων παραιρου-
 μένου θατέρου καὶ θατέρον ἀναίνεσθαι· τοῦτο γὰρ ἤδη
 τινὶ συνέπεσεν ἅμα πεφυκνιῶν ἀναδενδράδων καὶ συ-
 κῶν ὥς αἱ συκαὶ παρηρέθησαν· αἴτιον δ' ὅτι μεγάλην
 ἐποίησε μεταβολὴν συνηυξημένων ἤδη καὶ συντεθραμ-
 μένων· ὥσπερ γὰρ μία φύσις ἐγεγένητο διὰ τὸν χρόνον.
 ἐπεὶ νέων ὄντων εἴ τις παρεῖλεν οὐχ ὅτι ἂν ἀφάνανεν
 ἀλλὰ καὶ εὐάνξεστέρας καὶ καλλίους ἐποίησε. καὶ περὶ
 μὲν τῶν ἄλλων δένδρων ἐκ τούτων θεωρεῖσθω.

16 H

CAP. XI. Περὶ δὲ ἀμπέλων ὅσα μὴ κοινὰ καὶ ἐν
 τοῖς πρότερον εἴρηται λεκτέον ὁμοίως. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ
 γένη διαφέρει καὶ αἱ χῶραι τοῦτο χρὴ πειρᾶσθαι διαι-
 ρεῖν τὰ ποῖα ταῖς ποίαις οἰκεῖα. κατὰ φύσιν μὲν γὰρ
 ἐὰν φυτεύῃ τις ἀγαθὰ, παρὰ φύσιν δὲ ἄκαρπα γίνεται.
 τὸ δὲ κατὰ φύσιν σχεδὸν καθ' ὁμοιότητά τινα λαμβά-
 νουσιν ὥσπερ εἵπομεν, ἐν μὲν τῇ στερεᾷ καὶ αὐχμῶδει
 τὰ στερεὰ καὶ τὰ τῶν λευκῶν καὶ τῶν μελάνων, ὥς δ'
 ἐπὶ τὸ πᾶν τὰ μέλανα στερεώτερα, ἐν δὲ τῇ ἐπόμεβρω τὰ
 μαυρά. διάδηλα δὲ τὰ πυκνὰ καὶ τὰ μαυρὰ ταῖς μήτραις
 ἃς δεῖ θεωρεῖν ἀποτέμνοντας τὰ νέα τῶν κλημάτων· ἔχει
 γὰρ ἡ μὲν μαυρὴ πολλὴν τὸ δὲ ξύλον λεπτὸν ἡ δὲ πυκνὴ
 μικρὰν τὸ δὲ ξύλον παχύ. ὅτι δὲ ἐκάτερον ἐκάτερον τῇ 2
 χῶρᾳ συμφέρει διὰ τῶνδε φανερόν· ὧν μὲν γὰρ ἡ μήτρα

- μεγάλη τούτων καὶ οἱ πόροι πολλοὶ καὶ εὐρέες, ὧν δὲ μικρὰ στενοί τε καὶ ὀλίγοι· δι' ὃ καὶ διὰ τοῦ ἔαρος τροφῆς ἐλάττονος δεῖται τὰ πυκνὰ καὶ ἅμα διατηρεῖν δύναται τὸ ὑγρὸν εἰς τὸ θέρος· ὁ γὰρ ἥλιος οὐχ ὁμοίως ἐξάγει διὰ τὴν πυκνότητα, δι' ὃ μικρᾶς τῆς ἀφαιρέσεως οὔσης ὀλίγης δὲ τῆς ἐπιρροῆς διὰ τὴν ξηρότητα τῆς γῆς τὰ τε κλήματα ἀσθενῇ καὶ τοὺς καρποὺς ἀτελεῖς φέρουσι.
- 3 τῇ δὲ ἐπόμεβρω προσφορώτατον τὸ γένος ἅτε πολλῆς τροφῆς θεόμενον καὶ μεγάλης ἀφαιρέσεως γινομένης, ὁ ἥλιος ἐξάγει γὰρ, τοσούτῳ μᾶλλον ἐπιδίδωσι καὶ εἰς μέγεθος καὶ εἰς εὐκαρπίαν ἄφθονον μὲν τροφήν ἔχουσα ταύτης τε κατακρατοῦσα καὶ πέττουσα ῥαδίως. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἡ λειμωνία δοκεῖ ταῖς ἀμπέλοις εἶναι (καὶ) κρατίστη δι' ὅτι πρὸς τῷ κούφῃ καὶ μὴ πίειρα εἶναι καὶ ἐφυδρός ἐστιν ὥστε μὴ δύνασθαι τὸ οὐράνιον ὕδωρ δι-
- 4 κνεῖσθαι πρὸς τὸ ἐκ τῆς γῆς, ἡ δὲ ἄμπελος ὕδατος πλείστον δεῖται διὰ τὸ καὶ ἐν τῷ καρπῷ πλείστον ἔχειν τὸ ὑγρὸν· ἔτι δὲ μάλιστ' ἀντέχειν δύναται ἐν ταῖς ἐπομβρίαις. ἐὰν δὲ ἡ χώρα μῆτε αὐχμηρὰ μῆτε ἐπομβριος ἀλλὰ μέση τυγχάνῃ τὰ ἀνὰ μέσον φυτεύειν ὅσα μῆτε πυκνὰ μῆτε μαυά. γένη μὲν οὖν πρὸς ἐκάστην ταῦτα
- 5 οἰκεῖα διαιρεῖται. περὶ δὲ τῶν σπερμάτων ἐπέιπερ ἰσχυ-^{17H}ρότατα δεῖ διὰ τοῦτό τινες κελεύουσιν ὥς ἐκ ψυχροτάτης χώρας λαμβάνειν· πυκνότατα γὰρ ὄντα μᾶλλον ἀντέχειν ὥστε καὶ ἐν ταῖς λεπταῖς ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ ἐν ταῖς ἐπομβρίαις μὴ ἐκσῆπεσθαι. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὰ μοσχεύματα δεῖν ἐς τὰς ἐπομβρίους μᾶλλον ἐμβάλλειν ἢ τὰ φυτεύματα πάντων τῶν δένδρων ὅτι. τὰς ῥίζας τὰς καθιεμένας τῶν φυτευμάτων ἀσθενεῖς οὔσας ἐκσῆπει τὰ δὲ τῶν μεμοσχευμένων ἰσχυρότερα καὶ εὐθύς ἀντι-
- 6 λαμβάνεται. τὰ δὲ πάχῃ τῶν φυτῶν εἰς μὲν τὴν ἐπομβριον οἰκεῖα· δεῖ γὰρ ὅτι μάλιστα ἰσχυρὰ καθάπερ λέγο-

μεν· εἰς δὲ τὴν αὐχμηρὰν μήτε παχέα μήτε ἄγαν λεπτά· τὰ μὲν γὰρ οὐκ ἂν δύναιντο σῆψαι τὰ δὲ ἀσθενῇ κίνδυνος μὴ πρὸ τῆς βλαστήσεως ἀποξηρανθῇ. παραλλάττονσι δὲ καὶ οἱ χρόνοι τῆς φυτείας καθ' ἑκάτερον· τὴν μὲν γὰρ ἔπομβρον καὶ ψυχρὰν ὀλίγον πρὸ ἰσημερίας δεῖ, τότε γὰρ ξηροτάτῃ καὶ θερμοτάτῃ· τὴν δ' αὐχμηρὰν καὶ θερμὴν μεθ' ἡλίου τροπᾶς· ὅσῳ γὰρ ἂν μᾶλλον βρέχεται τοσούτῳ βελτίων ἢ βλάστησις· τὴν δ' ἄλλην ἅπασαν τεκμαιρόμενον πρὸς τοῦτο τὸν χρόνον.

18 H

CAP. XII. Χρὴ δὲ καὶ τὴν ἐργασίαν ποιεῖσθαι πρὸς τὴν χώραν εὐθύς ἀπ' αὐτῶν τῶν γύρων ἀρξαμένους· οἷον ἐν τῇ ἐπόμβρῳ μήτε μεγάλους ὀρύττοντας μήτε βαθεῖς ὅπως μὴ πολὺ συνιστάμενον ἐκσῆπῃ τὸ ὕδωρ· διὰ τοῦτο γὰρ ἔαν σφόδρα κάτομβρος ἦ τοῖς παττάλοις τοῖς σιδηροῖς φυτεύουσι. μηδὲ δὴ συσκάπτειν αὐτοετὶ μηδὲ τῷ ὕστερον ὅπως μάλισθ' ὁ ἥλιος ξηραίνει τὴν κατὰ τὸ φυτὸν γῆν· ἔαν δὲ αὐχμηρὰ καὶ ξηρὰ δῆλον ὥς ἐναντίως. οὐ γὰρ γύρους ἀλλὰ πᾶσαν εἰ δυνατόν ὀρυκτέον ἵν' ὥς μάλιστα συνεργασθεῖσα δέχῃται τὸ ὕδωρ. εἰ δὲ μὴ τάφρους ὥς βαθυντάτας καὶ μεγίστας ποιοῦντα συσκάπτειν ὅτι μάλιστα πρὸς αὐτὸ τὸ φυτὸν ὅπως ἥκιστα διαθερμαίνεται τοῦ θέρους. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλα τὰ 2 τούτοις ἀκόλουθα ποιεῖν. ὥς γὰρ ἀπλῶς εἶπεῖν ἀληθὲς τὸ καὶ πρότερον λεχθὲν ὅτι δεῖ ταῖς ἐργασίαις τὴν μὲν ὑγρὰν ξηραίνειν τὴν δὲ ξηρὰν ὑγραίνειν· δι' ὃ καὶ τοῦ ἕαρος κελεύουσιν ὥς βαθύτατα σκάπτειν ὅπως ὅτι πλεῖστον ἐγκαταμιχθὲν πνεῦμα παράσχη τροφήν. ὥσπερ γὰρ εἴρηται πολλάκις οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς μόνον ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀέρος ἢ τροφή. λαμβάνουσι δὲ 3 καὶ κατὰ τὰς ὀρεινὰς καὶ ἀνεμώδεις τὰ πρόσφορα ταῖς φυτεῖαις οἷον τούς τε γύρους ὀρύττοντες τοῖς καθεστῶσι πνεύμασι καὶ τὸ φυτὸν τιθέντες τὸν αὐτὸν τρόπον ὅπως

ἡ βλάστησις μὴ ἐναντία γίνηται τῷ πνεύματι, θραύεσθαι γὰρ ἐκείνως ἀνάγκη, μὴδ' ἔμπαλιν ὑπερπεσοῦσα παρὰ φύσιν αὖξεται· τούτων γὰρ τι πάσχουσα χείρων ἡ ἄμπελος. ὥσαύτως δὲ καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀκόλουθα πρὸς τὴν χώραν. τὰς μὲν οὖν φυτείας οὕτω καὶ διὰ ταῦτα ποιοῦνται.

- CAP. XIII. Τὰς δὲ τομὰς πανταχοῦ τῶν φυτῶν βραχείας ὥς ἂν ῥιζωθῶσι καὶ αὖξηθῶσι· ἅμα δὲ ἡ γῆ αὐχμηρὰ καὶ τρέφειν ἀδύνατος τὰ πολλά. κατὰ δὲ τὴν ὀρεινὴν καὶ ψυχρὰν ἢ καὶ ὅλως ἐναυρον κατὰ τὸ ἔαρ τέμνειν εὐλαβοῦνται, τὸ γὰρ ψύχος ἀποξηραίνει. ὥραν δὲ τῆς τομῆς σχεδὸν τὴν αὐτὴν πᾶσιν ἀποδιδόασιν ὑπ' αὐτὴν τὴν βλάστησιν ὅπως τὸ φυτὸν πληρὲς ὂν τοῦ ὑγροῦ πρὸς τὴν ἀφαίρεσιν ὁρμήσῃ καὶ ὁ βλαστὸς ὅτι κάλλιστος γένηται· τὴν γὰρ τομὴν ταύτην οὐ καρποῦ χάριν ἀλλὰ βλαστοῦ γίνεσθαι· τὴν δὲ μετοπωρινὴν καρποῦ δι' ὅπερ ἐκείνην ποιητέον εὐθὺς μετὰ πλειάδος δύσιν· τότε γὰρ εἶναι συνεστηκότα τε μάλιστα καὶ ἥκιστα τεμνόμενα διακρυροεῖν καὶ ῥήγνυσθαι. μεθ' ἡλίου δὲ τροπὰς καὶ μετὰ ξεφύρου πνοὰς ἀμφοτέρω πασχειν ταῦτα τεμνόμενα καὶ τό τε φυτὸν πονεῖν καὶ τὸν βλαστὸν ἐξ ἄκρου φύεσθαι πρὸς τῇ τομῇ διὰ τὸ τὴν τροφὴν τὴν μὲν ἐξερρυη-
- 3 κέναι τὴν δ' ἐν τοῖς ἄκροις καταλελειφθαι. τέμνειν δὲ τὰ μὲν ἐν τῇ χέρσῳ φυτευόμενα τῷ τρίτῳ ἔτει· θάπτου γὰρ παραγίνεσθαι διὰ τὸ νεορροτάτην εἶναι τὴν γῆν καὶ ἀκάρπωτον. τὰ δ' ἐν τῇ γεωργομένη ὀψιαιότερον. τὴν δ' ἄμπελον ἄγειν δεῖ κύκλῳ περὶ τὸν πυθμὲνα· πανταχόθεν γὰρ ὁμαλοῦς οὔσης καλλίων καὶ εὐκαρποτέρα· τοῦτο δ' οὐ χαλεπὸν ἐάν τις καταλίπῃ μὴ τὰ κάλλισθ' ὠρμηκότα τῶν κλημάτων ἀλλὰ τὰ ἄριστα πεφυκότα πρὸς τὴν ἀγωγὴν· ἀρκεῖ γὰρ εἷς ὀφθαλμὸς λειφθεὶς εἰς τὸ
- 4 θέον. ἐάν τις ἀπορῇ καὶ τοῦτο διὰ τὸ τὴν ἄμπελον μὴ

ὥρμηκέναι κατὰ τὸ αὐτὸ τῶν λειφθέντων κλημάτων ἀφελεῖν τοὺς ἐντὸς ὀφθαλμοὺς ὅπως εἰς τοὺς ἔξω ῥέουσα ἢ τροφή σχίσῃ τὴν ἄμπελον· αἰεὶ γὰρ πρὸς τὸ ζῶν καὶ τὸ δεχόμενον ἢ ἐπιρροή, δι' ὃ καθάπερ ἐλέχθη ῥάδιον ποιεῖν τὰς ἀγωγάς. τοῦτο δ' ἐν ταῖς ἐνίκμοις καὶ ἀγαθαῖς· ἐν δὲ ταῖς ἀνυχμώδεσι καὶ ξηραῖς ἀνάγκη τὰ βέλτιστα λείπειν· ξηρὰ γὰρ οὐσα καὶ ὀλιγοτρόφος οὐ ῥαδίως ἕτερα προήσεται, δι' ὃ συνακολουθητέον τῇ ὁρμῇ· χρηρὴ δὲ καὶ πρὸς τὰ πνεύματα τῇ αὐτῇ τομῇ χρῆσθαι καὶ μὴ βιάζεσθαι παρὰ φύσιν. τῶν μὲν οὖν φυτῶν τοιαύτας καὶ διὰ ταῦτα ποιοῦνται τὰς θεραπέϊας.

19H CAP. XIV. Τῶν δ' ἀμπέλων τῶν τελέων ἤδη πρῶτον καὶ μέγιστόν ἐστιν ἡ κλάσις· καλῶς γὰρ ἀμπελουργομένη καὶ εὐβλαστοτέρα καὶ εὐκαρποτέρα καὶ πολυχρονιωτέρα γίνεται. δεύτερον δὲ καὶ τρόπον τινὰ τούτῳ παραπλήσιον ἢ βλαστολογία· καὶ γὰρ ἐνταῦθα εἰδέναι δεῖ τὰ ποῖα συμφέρει καταλιπεῖν καὶ τὰ ποῖα ἀφαιρεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἐτείους καρποὺς καὶ πρὸς τὴν ὕλην φύσιν. τὰ δ' ἄλλα ἤδη κοινότερα καὶ ῥᾶω πάντα δ' ἔχοντα διαφορὰν ὥστε [καὶ] καιρὸν ζητεῖν καὶ τρόπον. αἱ δὲ 2 διαφοραὶ κατὰ τὰς ὥρας τῶν ἔργων αἱ μὲν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις εἶδιν οὐ μὴν ἀλλὰ πλείστη γε κατὰ τὴν κλάσιν καὶ τὴν ἀμπελουργίαν ὑπὲρ ἧς καὶ πειρῶνται γε διαρρεῖν ἅμα τοῖς τε γένεσι ποιούμενοι καὶ ταῖς χώραις τὸν ἀφορισμόν· ὁ δ' ἀφορισμὸς ἐν δυοῖν ἐν ποίαις ἕκαστα ὥραις δεῖ καὶ ἐν τῷ βραχυτομεῖν ἢ μακροτομεῖν· ἐπεὶ τό γ' εἰς τὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ὅλην τομὴν τῶν ἀμπέλων πανταχοῦ τὰ αὐτά. σχεδὸν δ' ἐνιοί γε τὸν αὐτὸν ἀπο- 3 διδόασιν ἐπὶ τε τῶν γενῶν καὶ τῆς ὁμοίας χώρας ἀφορισμόν· οἷον τὸ βραχυτομεῖν ἐν τε ταῖς καυσώδεσι καὶ ξηραῖς καὶ τῶν ἀμπέλων ὅσαι τοιαῦται τυγχάνουσιν. ἐγκαρπότεραι γὰρ γίνονται διὰ τὸ μᾶλλον δύνασθαι τρέ-

φειν· μακροτομεῖν δ' ἐν ταῖς ἐναντίαις καὶ τὰς ἐναν-
 τίας οἶον ἐν ταῖς ἐφύργοις καὶ εὐτραφέσι καὶ ὅσαι τῶν
 ἀμπέλων τοιαῦται· φύσει τε γὰρ καρπιμωτέρας εἶναι
 καὶ τὸν γινόμενον καρπὸν ἐν ἄκροις μᾶλλον φύεσθαι
 4 τοῖς κλήμασιν. ἔνιοι δὲ καθόλου περὶ πασῶν διαιροῦσιν
 οὐκ εἰς τὰς χώρας ἀποβλέποντες ἀλλ' εἰς αὐτὰ τὰ γένη
 καὶ τὰς διαθέσεις κελεύοντες σκοπεῖν πρὸς τὴν μήτραν
 ὥσπερ ἐπὶ τῶν αὐτῶν εἶπομεν ἐν τοῖς ἀποτεμνομένοις
 τῶν νέων κλημάτων. ἐὰν μὲν γὰρ ἔχη πολλὴν πολλὰ
 καὶ βραχέα καταλιπεῖν, ὅπως βραχέων μὲν ὄντων δύνη-
 ται τρέφειν ἀπὸ πολλῶν δὲ πολὺς ὁ καρπὸς γίνηται, ἐὰν
 δ' ὀλίγην καὶ πολὺ τοῦ ἔνου κλήματος ἔχωσιν, ἐλάττω
 μὲν τὸ πλῆθος μείζω δὲ τὸ μέγεθος· αἰεὶ δὲ ὅσω ἐλάττω
 5 τὴν μήτραν τοσοῦτω μακρότερα λείπειν ἐν ἀπάσαις. καθ-
 ὅλου μὲν οὖν οὕτω τὸ μέγεθος καὶ τὴν βραχύτητα τῶν
 κλημάτων καθ' ἐκάστην ποιεῖσθαι πρὸς τὴν μήτραν τὴν
 ἐν τοῖς ἀποτόμοις ὅπως ἴσῃ τὸ πλάτος ἢ τῷ περιειληφότι
 κλήματι. τῆς γὰρ ἀμπέλου τεμνομένης ἐξ ἴσου πρὸς τε
 τὴν ἑξῆς τὴν ἑαυτῆς καὶ πρὸς τὴν τοῦ καρποῦ φορὰν
 πολυχρόνιον ἔσεσθαι καὶ ἀγαθὴν διὰ τέλους. ἐὰν δὲ ἡ
 μήτρα πλέον μέρος κατέχη τῆς τομῆς καρπὸν μὲν γίνε-
 σθαι πολὺν τὰ δὲ κλήματα ἀμενηνὰ διὰ τὴν τῆς τροφῆς
 6 ἀσθενείαν. ἐὰν δὲ αὖ τὸ κλῆμα τὸ ἐν τῇ τομῇ δυνατὸν
 ἢ καὶ νεανικὸν καρπὸν ὀλίγον ἀπὸ μικρᾶς τῆς μήτρας·
 γίνεσθαι γὰρ τὸν μὲν βότρυν ἀπὸ τῆς μήτρας τὸ δὲ
 κλῆμα ἀπὸ τοῦ περιειληφότος κλήματος· δηλοῦν δὲ τὴν
 ἄμπελον αὐτὴν. τὰ γὰρ ἐκ τῶν ἔνων νέα βλαστήματα
 πάντα ἄκαρπα γίνεσθαι διὰ τὴν μικρότητα τῆς μήτρας
 καὶ τὰς νέας τῶν παλαιῶν ἀφορωτέρας διὰ τὴν αὐτὴν
 αἰτίαν ὥς ἀπὸ τῆς μήτρας τῆς τε σαρκὸς καὶ τοῦ γιγάρ-
 του γινομένου· ὅπερ οὐδ' ὑπολαμβάνουσιν οὐδ' ἔοικεν
 εἶπερ ἐξαιρεθείσης ἡ μὲν σάρξ γίνεται τὸ δὲ γίγαρτου

οὐ γίνεται, πλὴν εἰ ἄρα τοῦ ἐνδοτάτω τῆς μήτρας ἐξαι-
 ρουμένης. τοῦτο μὲν οὖν ἐπισκεπτέον. εἰ δ' ὅλως αἱ 7
 μείζους ἔχουσαι τὰς μήτρας εὐκαρπότεραι καὶ πολυκαρ-
 πότεραι τυγχάνουσιν οὐδὲν ἂν διαφέρει πρὸς τὰ νῦν.
 κοινοτάτην μὲν δὴ ταύτην εἶναι πάσαις. ὅσαι δὲ κλή-
 ματα μὲν πολλὰ φύουσι καρπὸν δ' ὀλίγον τούτων τὰ μὲν
 ἐξ ἄκρας τὰ πρῶτα ὥς μακρότατα λείπειν τὰ δὲ πρὸς
 αὐτὸ τὸ στέλεχος βραχέα, ὅπως ἀπὸ μὲν τῆς βραχείας
 τομῆς ἡ ἄμπελος αὐξήται ἀπὸ δὲ τῶν ἐξ ἄκρου κλημά-
 των ὁ καρπὸς ἀπὸ μεγάλης τῆς μήτρας πολὺς [ῆ]. ὅταν 8
 δὲ βλαστάνη περιαιρεῖν τὰ ἄλλα πάντα πλὴν ὅσα καρ-
 πὸν ἔχει, τούτων [δ'] ἐπικνίξειν τὰς κορυφὰς ἐν αὐταῖς
 ταῖς οἰνάνθαις ἵνα μήθ' ἡ ἄμπελος εἰς τοῦτο τὸ κλῆμα
 ἀφίη τὴν αὐξήσιν ὅπερ ἀποτέμνεται ἢ τε περιοῦσα τρο-
 φὴ συνειληθεῖσα ἐπὶ ταῖς οἰνάνθαις αὐξή τὸν βότρυν.
 αἰ γὰρ δεῖ τοῦτο ζητεῖν ἐκ τῆς τομῆς ὅπως ἢ τε ἄμπε-
 λος ἰσχύσει καὶ ὁ καρπὸς ἔσται πολὺς. αὕτη μὲν δὴ καθ-
 ὅλου τίς ἐστὶ κοινὴ πάσαις.

20 H

CAP. XV. Ὡραν δὲ τῆς ἀμπελουργίας οἱ μὲν ταῖς
 χώραις μόνον διαιροῦσιν οἱ δὲ καὶ τῶν γενῶν ἐφάπτον-
 ται. κελεύουσι δὲ τὰς μὲν ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ θερμῇ πρῶτας
 ἀμπελουργεῖν ὅταν τάχιστα παύσωνται φυλλοβολοῦσαι,
 τὰς δ' ἐν τῇ ψυχρᾷ καὶ ἐπόμβρῳ μικρὸν πρὸ τῆς βλα-
 στησεως. αἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ ξηρᾷ διασώζουσιν τὸ ὑγρὸν
 αὐταῖ τε βελτίους γίνονται καὶ ὁ καρπὸς ἡδυναιότερος,
 αἱ δὲ ἐν τῇ ψυχρᾷ μεθεῖσαι τὸ ὕδωρ αὐταῖ μὲν οὐδὲν
 χείρους ὁ δὲ καρπὸς ἀσηπτότερος καὶ ἡδυναιότερος. τὰς
 δ' ἐν τῇ μέσῃ καὶ εὐκράτῳ κατὰ τὸ μέσον τῶν ὥρων.
 ἔνιοι δὲ ὅλως πρῶτ' πάσας κελεύουσιν ὥσπερ εἵπομεν 2
 ὅτι παχύτερόν τε τὸ κλῆμα γίνεται καὶ ἀμβλωπεῖς οὐκ
 ἔσονται καὶ ἐν εὐδία συμβήσεται τὰς τομὰς ἐπιξηραίνε-
 σθαι· πάντα δὲ ταῦτα συμφέρει. χειμῶνος μὲν γὰρ οἱ

- πολλοὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπόλλυνται ῥίγει καὶ ἡ τομὴ βία
 ξηραίνομένη ῥήγνυται, τοῦ δὲ ἕαρος ῥεῖ τό τε δάκρυον
 3 καὶ ἀμβλωπεῖς ἐπιγίνονται πολλάι. καίτοι τινὲς οὐ διὰ
 τοῦθ' ὑπολαμβάνουσιν ἀλλ' ὥς τίκτουσαν τὴν ἄμπελον
 εὐθὺς ὅταν τρυγηθῇ καὶ τότε γινόμενον τὸν καρπὸν·
 οὐ γὰρ οἷόν θ' ἅμα δύο γόνους ἔχειν· οὐκ ὀρθῶς λέ-
 γοντες· γίνεσθαι γὰρ θέρους τὸν καρπὸν ὅταν ἢ πολὺ
 τὸ ὑγρόν· ἐκ τούτου γὰρ τὴν γένεσιν εἶναι· τεκμήριον
 δὲ· ἐὰν γὰρ τις ἐργάσῃται τὰς διὰ χειμῶνος ἀργὰς ἀρ-
 χομένου τοῦ θέρου εὐθὺς τὰ κλήματα πυκνόφθαλμα γί-
 νεσθαι διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ὑγροῦ· τοῦτο δὲ τὴν ἐργα-
 σίαν ποιεῖν ὅτι πληροῖ. τὸν δ' ἥλιον θερμαίνοντα πη-
 γνύναι καὶ πυκνοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς γίνεσθαι καὶ
 4 βότρους πλείους. οἱ δὲ ταῦτα κελεύοντες ἄλλως πως τὰς
 αἰτίας λέγουσι· φασὶ γὰρ τοῦτο δεῖν ἐν τῇ θερμῇ καὶ
 λεπτῇ καὶ διὰ τοῦτο πρῶτ' ποιεῖν ὅπως τὸ ὕδωρ εἰς τὰ
 καιριώτατα τῶν κλημάτων ἔλθῃ καὶ ἔχῃ τροφὴν ἐν τῷ
 θέρει· τὰς δ' ἐν τοῖς ἐφύδροις ἢ ὅσα τῶν γενῶν ὑβρι-
 στικά τοῦ ἥρος ὅπως διεσκέδασμένου τοῦ ὑγροῦ καὶ
 τμηθείσης ἐν ὥρᾳ τοῦτ' ἀπορροῇ. διὰ γὰρ τὸ πλῆθος
 οὐ πετιούσας τοῦθ' ὑβρίζειν ἄλλως καὶ ἐκκληματοῦ-
 σθαι. φυτοῖς δ' οὗσι τοῖς τοιούτοις καὶ ἐπισπείρειν ἐπὶ
 5 τὰ ἄνθηρα δεῖ κριθὰς καὶ κνάμους ἐπειδὴ ταῦτα ξηραν-
 τικώτατα πάντων. αἱ μὲν οὖν αἰτίαι σχεδὸν αὗται παρ'
 ἑκάστων. ἀκριβεστάτη δὲ ἡ ἐν ἀμφοῖν διαίρεσις, ἐν τε
 ταῖς χώραις καὶ τοῖς γένεσι καὶ πρὸς τὰς ὥρας καὶ πρὸς
 τὸ βραχυτομεῖν ἢ μακροτομεῖν. ἔνια γὰρ οὐ φέρουσι
 καὶ βραχὺ τμηθῶσιν ἀλλ' εἰς τὴν βλάστησιν τρέπονται
 καθάπερ ἡ ἀφυταῖος καλουμένη. καὶ ἐν Ἀκάνθῳ δὲ ἐπὶ
 τέτταρας ὀφθαλμοὺς ἐλαχίστους τέμνουσιν. αἱ δὲ μα-
 κροτομούμεναι ταχὺ καταγηράσκουσι διὰ τὴν πολυκαρ-
 πίαν. νέας δ' οὖν οὕσας ἀναγκαῖον βραχυτομεῖν ὅπως

καὶ ῥιζωθῶσι καὶ ἀνέξηθῶσι. καὶ περὶ μὲν ἀμπελουργίας ἐκ τούτων ἂν τις θεωρήσειεν.

21 H

CAP. XVI. Ἐπεὶ δ' ὅμοιον τῷ τοιούτῳ καὶ ὥσπερ δεύτερον ἢ βλαστολογία δεῖ καὶ ταύτην εὐθὺς ποιῆσθαι καὶ βλαστολογεῖν ὅταν διαφαίνωσι τὸν καρπὸν. μετὰ δὲ ταῦτα εὐθὺς τὸ δεύτερον σκάπτειν ὅπως ὃ τε καρπὸς καὶ ὁ βλαστὸς νέος ὦν καὶ ἐν ὁρμῇ τοῦ βλαστάνειν ὥραίαν λάβῃ τὴν σκαπάνην, ἔπειτα πάλιν βλαστολογεῖν πρὸ τοῦ ἀνθεῖν. συμβαίνει γὰρ ἐν τούτῳ τὸ βοστρύχιον αὔξεσθαι διὰ τὸ μήπω συνεστᾶναι τὰς ῥάγας, ὅταν δὲ ἀπανθήσῃ τὸ μὲν συνεστήκεν αἱ δὲ συνίστανται καὶ αὖξονται. τὸ 2 δ' ὅλον ἀκμαῖα μάλιστ' ἀποδίδοσθαι ζητεῖ τῶν ἔργων ἢ τε βλαστολογία καὶ ὁ σκαφητὸς ὁ μέσος· τῇ γὰρ ἀμπέλῳ τότε συμβαίνει πρὸς αὔξησιν ὁρμᾶν τῶν τε παρόντων καρπῶν καὶ τῶν βλαστῶν ἐν οἷς ἄρχεται γονεύειν τὸν εἰς νέωτα καρπὸν. ἐὰν οὖν ὁ καιρὸς μὴ παρεθῇ καλῶς γονεύσει· βλαστάνει δὲ μεχρὶ τοῦ κυνὸς ἐπιτολῆς, ὅταν δὲ ἐπιτείλῃ παύεται τὰ μέλλοντα καλῶς ἐγκύμονα γίνεσθαι. θερμαίνοντος γὰρ τοῦ ἡλίου τὸ προηγούμενον τῶν βλαστῶν ἀπαλὸν ἀποσκληρύνεται καὶ παύεται· πεπανμένης δὲ τῆς αὐξήσεως φύσιν ἔχει τὸ συνίστασθαι τὴν ὑγρότητα τοῦ βλαστοῦ καὶ ἐκ ταύτης φύεσθαι τὸν καρπὸν. ὅσα δ' ἐν παλινσκίοις ἢ ἐφ' ὑδροῖς ἐστὶ κρατεῖ τοῦ ἡλίου καὶ πλείω χρόνον αὔξεται. καιρὸν δὲ τινα ζητεῖ 3 καὶ ἡ διαστολὴ καὶ ἡ κόλυσις, οὐ μὴν ἄσημόν γ' ὁμοί-

22 H ὡς οὐδὲ χαλεπὸν καταμαθεῖν. τὴν δ' ὑποκόνισιν τὸ μὲν ἐν τοῖς πρώτοις καιροῖς ὅταν ἄρχωνται περκαΐειν οἱ βότρυες μὴ ἔαν ἄχρῃ οὗ πεπανθῶσιν ὀρθῶς ἔχει· κωλύουσι γὰρ τὴν ὁρμὴν τῆς πέψεως ἀντισπῶντες ἑτέρα κινήσει· δι' ὃ οὐδὲ τὴν πόαν οἴονται δεῖν ἐκτίλλειν. ὥς δ' ὅλως ἀχρεῖον καὶ βλάπτον οὐκ ὀρθῶς· ἢ τε γὰρ χρεῖα μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐφ' ἑτέρων γινόμενον· οἱ γὰρ σίκυνοι

δοκοῦσι τρέφεσθαι τούτῳ καὶ ἀπαλώτεροι γίνεσθαι κα-
 τακρυπτόμενοι τῷ κονιορτῷ δι' ὃ καὶ Μεγαρεῖς κρύ-
 4 πτουσι. θανμάζεται δ' εἰ ξηρὸς ἂν τρέφει· τὸ δ' αἷτιον
 ἴσως ἐκ πλειόνων ἂν εἴη καὶ τῷ κινουμένης τῆς γῆς ἀνα-
 δίδοσθαι τροφήν ἐνίκμου τινὸς ἀέρος ὥςπερ ἐπὶ τῶν
 ἀτμωδῶν ἐλέχθη καὶ τῷ προβολῇν ἅμα πρὸς τὸν ἥλιον
 εἶναι· καὶ ἔτι καταξηραίνόμενος ἀπαλῇ ξηρότητι καὶ μα-
 λακῇ μᾶλλον ἐπισπᾶται τὴν τροφήν ἐκ τοῦ ἀέρος· πάντα
 γὰρ ταῦτα συνεργεῖ καὶ πρὸς εὐτροφίαν καὶ πέψιν. ἡ
 δὲ τῶν σικύων κατάκρυψις οὐκ ἄλογος· ἀναξηραίνων
 γὰρ ὁ ἥλιος σκληρύνει δι' ὃ καὶ ὑπὸ τὰ φύλλα κρύπτου-
 σιν ὥστε ἐπιβολὴν ἔχοντες καὶ βρεχόμενοι ἀμφοτέρως
 εὐτραφεῖς γίνονται καὶ ἀπαλοί· καὶ περὶ μὲν ἀμπέλων
 ἱκανῶς εἰρήσθω.

CAP. XVII. Πάντων δὲ ἰδιώτατον εἶναι δοκεῖ τῶν
 κατὰ τὰς θεραπείας οἱ ἄλλες οἱ τοῖς φοίνιξι παραβαλλό-
 μενοι, καὶ γὰρ πρὸς εὐβλαστίαν καὶ πρὸς εὐκαρπίαν
 χρήσιμοι· ἐπεὶ ὅσα γε πρὸς ἰατρείαν τινὰ τῶν τοιούτων
 ἢ φυλακὴν οὐδὲν ἄτοπον οἶον ἢ τέφρα ταῖς τε συκαῖς
 καὶ τῷ πηγάνῳ (ξηρὰ γὰρ) πρὸς τὸ μὴ σκωληκοῦσθαι
 μηδὲ σήπεσθαι τὰς ῥίζας· βοηθεῖ γὰρ καταξηραίνουσα.
 2 περὶ δὲ τῶν ἁλῶν ἢ τῆς ἄλμης ἣν παρέχουσιν, οἱ μὲν
 γὰρ οὕτως ποιοῦσιν οἱ δ' ἐκείνως, ἀπλῇ μὲν τις αἰτία
 δι' ὅτι φιλεῖ χωρία ἀλμυρώδη. σημεῖον δ' ὅτι παρ' οἷς
 πληθὸς φοινίκων ἐν τούτοις [ἄλς] ἐστίν, οἶον Λιβύῃ Συ-
 ρία ταῖς ἄλλαις ὥστε καθάπερ οἰκείαν τινὰ βοήθειαν
 βοηθοῦσι διὰ τῶν ἁλῶν. ὅτι μὲν γὰρ ὁ φοῖνιξ χαίρει
 τῷ ἀλμῶδει κοινὴ τις ἂν αἰτία λέγοιτο περὶ πάντων ὅσα
 ζητεῖ τόπους διαφόρους ἀπὸ τῶν πρώτων καὶ μεγίστων
 ἀρχομένοις οἶον ἐνὺδρων χερσαίων καὶ ὅσαι δὴ καθ'
 3 ἑκάτερα τούτων διαφοραί. δῆλον γὰρ ὡς τῇ κρᾷσει πως
 σύμμετροί τε καὶ οἰκεῖοι καθ' ἕκαστα τυγχάνουσιν ὥςπερ

ἐπὶ τῶν ζώων· ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τούτων καὶ
 ἢ αὐτῇ ζήτησις. οὐ μὴν ἄλλ' εἰ γέ τι καὶ περὶ τούτου
 ἰδίου χρόνῳ εἰπεῖν ἐν ἄμφοιν τὴν αἰτίαν ζητητέον ἐν τε
 τῷ τὴν γῆν ποιάν τινα ποιεῖν καὶ ἐν τῷ τὰς ῥίζας ἄπερ
 ἄμφω συμβαίνει· διὰ τῶν ἁλῶν· τὴν μὲν γὰρ ποιοῦσι
 κούφην καὶ χαλνὴν τὰς δὲ ῥίζας εὐτραφεστέρας καὶ πα-
 χυτέρας ἐλκτικωτέρας ποιοῦντες τῷ πόρους τινὰς ἀνοί-
 γειν καὶ ἔτι τῷ καταψύχειν, ὅπερ ἡ κόπρος οὐ ποιεῖ διὰ
 τὸ ἔμπυρον. ὁ δὲ φοῖνιξ τὸν μὲν ἄερα τὸν περιέχοντα 4
 ζητεῖ θερμὸν, οὕτω γὰρ ἡ πέπανσις τοῦ καρποῦ, τὰς δὲ
 ῥίζας καταψύχεται διὰ τὴν ξηρότητα, τοῦτο δὲ ποιοῦ-
 σιν οἱ ἄλλοι. ὅθεν καὶ τοῖς μὲν χρῶνται Βαβυλώνιοι τῇ
 κόπρῳ δὲ οὐ χρῶνται. τοῦ δὲ μόνῳ τούτῳ συμφέρειν
 τὴν ιδιότητα τῆς φύσεως αἰτιατέον· ὥςπερ γὰρ τὸ ξύλον
 καὶ αἱ ῥίζαι διάφοροι τῶν ἄλλων δι' ὅπερ ἀναδηχθεῖσαι
 μᾶλλον ἐπισπῶνται τὴν τροφήν καὶ αὐταὶ αὖξονται καὶ
 23H τὸ ὅλον δένδρον αὖξουσιν. ποιεῖ δὲ καὶ ὡς ἡ γεωργία τὰς 5
 ῥίζας πάντων ἐλκτικωτέρας· οὕτω γὰρ καὶ ἐξημεροῦνται
 τῶν ἀγρίων ἔνια· καὶ ἡ κόπρος δ' ἡ ἰσχυροτάτη τὸ αὐτὸ
 τοῦτο δρᾷ, καθάπερ ἡ σκυτοδεψικὴ τὰς τῶν μυρρίνων
 καὶ οὖρον παραχεόμενον· ἄμφω γὰρ διαδύνεται μᾶλλον·
 αἱ δὲ ῥίζαι δέονται τῆς ἀναδήξεως καὶ τινων ἄλλων τοι-
 ούτων καὶ τῶν ῥοιῶν· καὶ γὰρ ταύταις παρέχουσιν καὶ
 τὴν σκυτοδεψικὴν παραβάλλουσι πλὴν οὐχ ὁμοίως καὶ
 τῆς μυρρίνης ἄλλ' ἥττον· αἱ δ' ὑγραὶ καὶ σαρκώδεις οὐ 6
 δέονται τῆς ἀναστομώσεως καὶ δήξεως. ὅλως δ' αἱ μετα-
 βολαὶ τῶν δένδρων διὰ τὰς θεραπείας ὥστε ἐξ ὀξέων
 καὶ πικρῶν γλυκέα γίνεσθαι καθάπερ αἱ τε ῥοαὶ καὶ
 αἱ ἀμυγδαλαὶ καὶ εἴ τι ἄλλο τῷ τὰς ῥίζας ἀλλοιοῦσθαι
 [μεταβάλλει·] μεταβάλλουσι δὲ κατὰ τὴν γῆν καὶ τὴν
 τροφήν. γλυκέα μὲν οὖν μετὰ τρία ἢ τέτταρα ἔτη γίνον-
 ται· τοσοῦτον γὰρ ἡ θεραπεία· ῥοαὶ δὲ πικραὶ διαμέ-

- 7 νουσι καὶ τινα πλείω χρόνον. μεταβολὴ δ' εὐλόγως τῶν καρπῶν ἐκπεττομένης μᾶλλον τῆς τροφῆς, ἐκπέττεται δὲ τῷ τοιούτῳ ποιᾶν τινα τὴν ρίζαν εἶναι. τὸ δ' ὅλον ὥσπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη περὶ τῶν σπερμάτων κινουμένης καὶ μεταβαλλούσης τῆς ἀρχῆς συμμεταβάλλει καὶ τᾶλλα καὶ ἡ ὅλη φύσις. αἱ τροφαὶ δὲ κινουῖσιν καὶ ἐξαιλοιοῦσιν ἐὰν πλείω γίνωνται χρόνον. ἐπεὶ καὶ ὅσα τοῖς θερμοῖς ἀρδενόμενα βελτίω καθάπερ ἢ τε μηλέα ἢ ἡρινὴ καὶ ὁ μύρρινος· καὶ γὰρ οὕτως ἀπύρηνος ὥσπερ φασὶ γίνεται. καὶ ἐξ ἀρχῆς οὕτω συνώφθη κατὰ σύμπτωμα πρὸς λούτρῳ ὄντος μυρρίνου καὶ ἐξημελημένου· τούτου γὰρ ἀπυρήνου γενομένου λαμβάνοντες ἐφύτευον ὅθεν τὸ γένος Ἀθήνησι γέγονεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔχοντά
- 8 τινα ὁμοιότητα πρὸς πίστιν εἴρηται τῶν ἐξ ἀρχῆς. ἡ δ' ἀλυνότης τῶν ὑδάτων ὅτι καὶ τῶν λαχανωδῶν τισὶν ἀρμόττει καὶ δι' ὅτι τῷ λίτρῳ χρῶνται πρὸς ἕνια πρότερον εἴρηται, δι' ὃ καὶ τοῦθ' ὥς (ἐοικὸς) οἰκεῖον παραληπτέον· ἀπὸ γὰρ τούτων δῆλον ὅτι καὶ τῆς τροφῆς καὶ τούτων ἡ γλυκύτης. ἀλλὰ τοῖς μὲν πικρότης τις ἐν τοῖς χυλοῖς σύμφυτος τῷ δὲ φοίνικι στρυφνότης ἣν ἐξαίρουσιν εὐθύς οἱ ἅλεις ἐκ τῆς πρώτης ἀρχῆς. περὶ μὲν οὖν τῶν ἁλῶν ἱκανῶς εἰρήσθω.

CAP. XVIII. Τὸ δὲ μὴ ἐπιμένειν ἐπὶ τῷ θήλει φοίνικι τὸν καρπὸν ἂν μὴ τὸ τοῦ ἄρρενος ἄνθος κατασεύωσι ἅμα τῷ κονιορτῷ κατ' αὐτοῦ, καὶ γὰρ τοῦτο λέγουσί τινες, ἴδιον μὲν παρὰ τὰ ἄλλα παρόμοιον δὲ τῷ ἐρινασμῷ τῶν συκῶν. ἐξ ὧν πρὸς τὸ τελειογονεῖν μὴ αὐτάρκες εἶναι τὸ θῆλυ καὶ μάλιστα ἂν τις ἐπαγάγοι, πλὴν ἐχορῆν τοῦτο μὴ ἐφ' ἐνὸς ἢ δυοῖν ἄλλ' ἐπὶ πάντων ἢ τῶν πλείστων εἶναι· τὴν γὰρ φύσιν οὕτω κρίνομεν τοῦ γένους. ἀτοπώτατον δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν τούτων τὸ τοῦ φοίνικος, ὃ γὰρ ἐρινασμός δοκεῖ φανεράν ἔχειν τὴν αἰτίαν.

ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλλης. ἡ δὲ τῶν ἄλλων ιδιότης 2
 ὅσων ἐστὶν συμφανεστέρας ἔχει τὰς αἰτίας, οἷον ὡς τὴν
 ἀμυγδαλὴν ὅταν ἄρχηται καρποφορεῖν οὔτε ὑδρεύουσιν
 οὔτε κοπρίζουσιν οὔτε διακαθαίρουσιν εἰ μὴ τὰ αὐτὰ μό-
 νον, οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδὲν δρῶσι· πάντα γὰρ
 ἀφαιροῦσιν ὅπως μὴ ὑπερισχύσασα ἀποβάλλῃ τοὺς καρ-
 ποὺς ἐν τῷ ἀνθεῖν, δι' ὃ καὶ χώραν οὐκ ἀγαθὴν ζητοῦ-
 σιν. ἐὰν δὲ μετὰ ταῦτα ἀκαρπῇ τὰς τε ῥίζας γυμνώσαν-
 τες παραδιδόασι τῷ χειμῶνι καὶ τὰς ἄλλας κολάσεις προς-
 φέρουσι τὰς εἰρημένους. ὁμοίως δὲ ὅσων οἱ φλοιοὶ πε- 3
 ριαιροῦνται καθάπερ ἀμπέλου κέδρου φιλύρας καὶ ὅλως
 τῶν φλοιορραγῶν. αὕτῃ γὰρ ἡ φύσις ἐνταῦθα ἔοικεν
 ἐπιδεικνύναι τὸ συμφέρον ἀφισταμένη καὶ ἀλλότριον
 ποιοῦσα· τὸ δ' ἀλλότριον ἅπαν βλαβερὸν ὥσπερ καὶ τὸ
 αἶον. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅπου τις
 ιδιότης οἰκεία πρὸς τὴν φύσιν. καὶ περὶ μὲν δένδρων ἐκ
 τούτων θεωρητέον.

21 H

CAP. XIX. Ἐχει δὲ ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν στεφανω-
 ματικῶν καὶ ὅλως τῶν φρυγανικῶν σχεδὸν δὲ καὶ τῶν
 λαχανηρῶν. τὰ μὲν γὰρ ἐστὶ κοινὰ πᾶσιν οἷον ὑδρευσίς
 κόπρισις ἢ τοῦ ἐδάφους ἐργασία τὰ δὲ ἴδια καθ' ἕκα-
 στον γένος οἷον ἢ διακάθαρσις· (τοῖς φρυγανικοῖς ὁμοί-
 ως ἐν στεφανώμασι καὶ λαχάνοις) καὶ γὰρ ὁ ἔρπυλλος
 αὐαίνεται μὴ διακαθαίρομενος καὶ τὸ σισύμβριον καὶ
 τᾶλλα. τὰς δὲ δὴ ῥοδωνίας οὐ κατακόπτουσι μόνον
 ἀλλὰ καὶ ἐπικάουσιν· ἀνανθεῖς γὰρ γίνονται καὶ ἐκλοχ-
 μοῦνται μὴ τοῦτο πάσχουσιν δι' εὐτροφίαν. καὶ ὁ ῥά- 2
 φανος δὲ καὶ τὸ πῆγανον ἀποσκληρύνονται καὶ ἀποξη-
 ραίνονται. κολουσθέντα δὲ καὶ παλιμβλαστῇ γενόμενα
 μεῖζω καὶ καλλίω καὶ εὐχυλότερα· δεῖ γὰρ καὶ τῶν χυ-
 λῶν καὶ τῶν ὁσμῶν ἀφαιρεῖσθαι τὸ ἄγαν δριμύ, τῇ γὰρ
 μεσότητι τὸ ἡδὺ καὶ τὸ σύμμετρον. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις

ἀφαίρεσις μὲν οὐκ ἔστι πλὴν ὅσα κειρόμενα καλλίω κα-
 3 θάπερ τὸ πράσον ἢ εἴ τι τῶν πολυβλαστῶν. ἡ δὲ τῶν
 παραφυομένων ἐξαίρεσις καὶ ἡ αὐτῶν τῶν ὁμογενῶν
 ὅταν ἡ πυκνὰ καθάπερ εἰ διακάθαρσις γίνεται τροφήν
 πλείω ποιοῦσα καὶ αὐξησιν τοῖς λοιποῖς. ἔχει δὲ καὶ ἰδι-
 ούτητας ἑνία καθάπερ ἐπὶ τοῦ πηγάνου πρότερον ἐλέχθη
 καὶ ἐπ' ἄλλων ἐστίν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐλάττω καὶ σχεδὸν
 φανερά.

CAP. XX. Λοιπὰ δὲ καὶ ὥσπερ ἀντικείμενα τοῖς^{25H}
 περὶ τὰ δένδρα τὰ περὶ τὴν ψιλὴν γεωργίαν ἐστίν· ἐν-
 ταῦθα δὲ ἡ τε τῆς γῆς κατεργασία καὶ ἡ τῶν σπόρων
 ὥρα καὶ μετὰ ταῦτα σπαρέντων κατεργασία, πρότερον
 δ' ἔτι τούτων ἡ καὶ ἅμα τὴν οἰκίαν ἐκάστῳ σπέρματι
 ἰδεῖν ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων. ἔστι δὲ καὶ κατὰ τὰς
 ἐργασίας τὸ οἰκεῖον, οἶονεῖ τὴν μὲν θέρους τὴν δὲ χει-
 μῶνος νεῖαν ἢ σκάπτειν ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον, ἅπερ ἐπι-
 2 χειροῦσί τινες διαιρεῖν. δεῖ γὰρ ὥς φασὶ τὴν μὲν ἔπομ-
 βρον καὶ στερεὰν καὶ βαρεῖαν καὶ τὴν πίειραν θέρους
 ἐργάζεσθαι καὶ τοῖς ἀρότροις καὶ τῇ σκαπάνῃ, τὴν δὲ
 ξηρὰν καὶ μανὴν καὶ τὴν λεπτὴν καὶ κούφην τοῦ χει-
 μῶνος. δύναται γὰρ ἡ μὲν ξηραίνειν καὶ λεπτύνειν ἡ
 δὲ χειμερινὴ παχύνειν καὶ ὑγραίνειν. ἐκατέρω δὲ τού-
 των δεῖται πρὸς τὸ ἐνδεὲς τῆς φύσεως. καὶ κοπρίξειν
 πλείον μὲν τὴν λυπρὰν ἔλαττον δὲ τὴν ἀγαθὴν καὶ διὰ
 τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς καὶ διὰ τὸ ἐκ τῆς κόπρου πλείω
 3 λαμβάνειν τροφήν ἢ ὥστε πέττειν. μίσγειν δὲ καὶ τὴν
 γῆν τὴν ἐναντίαν οἶον τῇ βαρεῖα τὴν κούφην καὶ τῇ
 κούφῃ τὴν βαρεῖαν καὶ τὴν λεπτὴν τῇ πίειρα ὥσανύτως
 δὲ καὶ τὴν ἐρυθρὰν καὶ τὴν λευκὴν καὶ εἴ τις ἄλλη ἐναν-
 τιότης. οὐ γὰρ μόνον ἡ μίξις ἀποδίδωσι τὸ ἐλλείπον
 ἀλλὰ καὶ ὅλως σφοδροτέρας ποιεῖ καὶ ἐὰν ἡ τυχοῦσα ἢ
 μίξις· οἶον ἐὰν τὴν ἀπειροκηκυῖαν καὶ μὴ δυναμένην φέ-

ρειν ἑτέραν μίξις πάλιν φέρει καθαπερανεί καινὴ γεγε-
 νημένη, καὶ ἡ καθ' αὐτὴν οὐ φέρουσα καθάπερ ἡ ἄργι-
 λος ὅταν μιχθῇ ποιεῖ φορόν· ὥσπερ γὰρ κόπρος ἡ ἑτέρα
 τῇ ἑτέραν γίνεται. δι' ὃ ταῦτα ποιοῦσι Μεγαρεῖς καὶ δι' 4
 ἑτῶν πέντε ἢ ἕξ σκάπτουντες βαθεῖαν ἀναβάλλουσι τὴν
 κάτωθεν ἐφ' ὅσον διῖκνεῖται τὸ ὕδωρ ἵνα καινὴν ποιῶ-
 σιν· ἡ γὰρ τρόφιμος αἰὲ καταρρεῖ ὑπὸ τοῦ ὕδατος. σπεί-
 ρειν δὲ κελεύουσι τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θερμὴν πρὸ τῶν
 ὑδάτων ὅπως λαμβάνουσα πλῆθος ὕδατος ἐκτρέφειν δύ-
 νηται. καὶ τὴν δ' ἐπομβρίαν ὡσαύτως ἵνα τὰ σπέρματα
 λαμβάνωσι καὶ βλαστόντα καὶ ἀύξηθέντα θερμῇ τῇ γῇ
 δυνατώτερα δέχεται τὸν ὄμβρον· ἐὰν δὲ μὴ ἐν ξηρᾷ
 προεργασάμενον τὴν γῆν ὁψὲ ποιεῖσθαι τὸν σπόρον.
 σπείρειν δὲ δεῖ τὸν μὲν πρωτὸν μανὸν τὸν δὲ ὄψιον 5
 πυκνόν· ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει ῥίζωσιν ὁ δὲ ἔχει καὶ γίνεται
 πολυσχιδής. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα, πλείω γὰρ
 ἐστὶ, διακριβοῦν εἴ τις θέλει τὰς ἐργασίας μάλλον, ἔκα-
 στα δεῖ σκοπεῖν πρὸς τὴν χώραν· ἐνταῦθα γὰρ οὐ δέχονται
 τὰς ἀκριβεῖας ἀλλὰ διαμάρτοι ἂν ὁ ποιῶν. ὅπερ ἔπαθέ
 τις ἀνελθὼν εἰς Συρακούσας ἐκ Κορίνθου τὴν ἐργασίαν
 τὴν ἐντεῦθεν μεταφέρων· καὶ γὰρ τὸ χωρίον τὸ δοκοῦν
 ἀγαθὸν ἐκλιθολογήσας διέφθειρεν· ἐξεπήγνυτο γοῦν ὁ
 σῖτος οὐκ ἔχων οὐδεμίαν προβολὴν ἐξαιρεθέντων τῶν
 λίθων. καὶ τις ἐν Συρίᾳ κατὰ βάθος ἀρόσας ἀνεξήρα-
 νεν· ὑπὸ γὰρ τοῦ θέρους διακαιομένη [ἡ γῆ] ἐπὶ πλείον
 ὑπόπετρος οὖσα διέκαιε [δι' ὃ] καὶ μικροῖς ἀρότροις οἱ
 Σύροι χρῶνται. ταῦτα μὲν οὖν πειρατέον ἐπικρίνειν.
 ὥς δὲ κοινῇ καὶ καθόλου πᾶσιν εἶπεῖν μέγιστον μὲν καὶ 6
 πρωτόν ἐστι τὴν σπορευτὴν χώραν κατειργάσθαι καλῶς·
 εἰς διειργασμένην γὰρ καλῶς πεσὼν τὸ σπέρμα καλῶς
 ἐκφύεται διημερωθείσης τῆς γῆς. εἰδ' ἡ κόπρις καὶ
 ἡ ἄλλη θεραπεία μετὰ ταῦτα διαβεβλαστηκότων ἤδη,

- 7 οἶον σκάλσις καὶ ποασμός. ἡ δὲ κατεργασία ἐν τῷ νεῶν κατ' ἀμφοτέρως τὰς ὥρας καὶ θέρους καὶ χειμῶνος ὅπως χειμασθῇ καὶ ἡλιωθῇ ἡ γῆ καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς φυτείας ἐλέχθη. πολλάκις γὰρ μεταβληθεῖσα μανὴ καὶ κούφη καὶ καθαρά γίνεται τῆς ὕλης ὥστε ῥαδίως ἐκτρέφειν. καὶ διὰ τοῦτο κελεύουσιν οὐδὲ τὰ χεδροπὰ συμβάλλειν εἰς τὰς νέας ἔαν μὴ τι σφόδρα προΐον ὅπως μὴ κωλύσωσι τὴν θερυνὴν νέανσιν· ἀγαθὴν γὰρ οἴονται τὴν χιόνα ταῖς χειμεριναῖς νέαις καὶ οὐχ ἥττον τὴν πάχνην
- 8 εἶναι· διεσθίειν γὰρ καὶ μανοῦν τὴν γῆν. καὶ ὅταν μετὰ τοὺς πρώτους ἀρότους νεάσωσι πάλιν τοῦ ἥρος μεταβάλλουσιν ὅπως τὴν ἀναφυομένην πόαν ἀπολέσωσιν, εἴτα θέρει ἀροῦσι καὶ πάλιν ὅταν μέλλωσι σπείρειν ὑπήροσαν ὡς δέον καθάπερ ἐλέχθη προκατεργάσασθαι καὶ περὶ τοῦτο μάλιστα σπουδάσαι. δι' ὃ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς δικέλλης ἐργασίαν μᾶλλον ἐπαινοῦσιν, ἢ δ' ἀπὸ τοῦ ἀρότρου δοκεῖ πολλὰ παραλείπειν. Θέτταλοι δ' ἰσχυρότερον ἔτι τῆς δικέλλης ὄργανον ἔχουσι ὃ καλοῦσι μίσχον ὃ μᾶλλον εἰς βάθος κατιὸν πλείω γῆν περιτρέπει καὶ κατωτέρωθεν. αὕτη μὲν οὖν τῆς χώρας ἡ κατεργασία.
- 9 συμβαίνει δὲ τοῖς εἰς ταῦτα πονήσασιν ἥττον ἐν τοῖς ἄλλοις κακοπαθεῖν· ὅσοι δ' ἂν μαλακωτέως, ἀναγκάζονται πολλάκις καὶ σκάλλειν καὶ βοτανίζειν ἅτε πολλῆς πόας ἐκφυομένης. οὕτω γὰρ ἀπόλλυται τὰ σπέρματα, προτερεῖ δὲ τοῦ σίτου διὰ τε τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ προὔπ-
 ἀρχειν· ἐπεὶ πρότερον ἀνέξηθέντος τοῦ σίτου πολλὰ καταπνίγεται καὶ ἀπόλλυται καὶ τὸ ὅλον οὐχ ὁμοίως βλάπτει τὰ σπέρματα.

CAP. XXI. Τὰ δ' οἰκεῖα τῇ μὲν ἐπόμβρῳ καὶ ψυχρῷ²⁶¹ τὰ ἀνοστιμώτατα πρὸς τὴν σιτοποιῖαν ὁμοίως καὶ πυρρῶν καὶ κριθῶν καὶ τῶν ἄλλων· ἀραιὰ γὰρ ταῦτα. τὰ δ' ἄλλα πλείονος ὄμβρου δεῖται· καὶ τὰ μέλανα τῶν λευκῶν. ἐν

δὲ ξηρὰ καὶ ἐρυθρὰ καὶ ἐν ψυχροῖς τόποις πολύνυστα·
 καὶ τὰ λευκὰ μᾶλλον τῶν μελάνων ὅπως ἀδρύνηται πρὸ
 τῆς ἀπολήψεως τῶν ὑδάτων· αὖξεται γὰρ καὶ φθάνει
 τὰ λευκὰ μᾶλλον τῶν μελάνων. ἐν δὲ ταῖς εὐκρασίαις
 τὰ ἀνὰ μέσον. οἱ μὲν οὖν οὕτω διαιροῦσιν οἱ δ' ἄλλως.
 ὥς δ' ἀπλῶς εἰπεῖν ἢ μὲν λεπτὴ κριθοφόρος ἀμείνων ἢ 2
 δὲ πείριρα πυροφόρος· αἱ μὲν γὰρ ἐλάττους καὶ κουφο-
 τέρας δέονται τροφῆς οἱ δὲ πλείονος καὶ σωματωδεστέ-
 ρας. τῶν δὲ πυρῶν ὁ μὲν τρίμηνος ἐν τοῖς λεπτογείοις
 καλλίων· σύμμετρος γὰρ ἢ τροφὴ κούφη κούφοις· ὁ δὲ
 λυβικὸς καὶ ὁ δρακοντίας καὶ ὁ στραγγίας καὶ ὁ σελιν-
 ούσιος ἐν ἀγαθῇ, πολύτροφοι γὰρ· σημεῖον δ' ὅτι κά-
 λαμον ἔχουσι παχύν· ἀπλῶς δὲ καὶ εἴ τις ἄλλος τοιοῦ-
 τος. εἰ δέ τις πολυχίτων ὥσπερ ὁ θράκιος ἐν τοῖς χει-
 μερινοῖς· ἀπαθὴς γὰρ ὑπὸ τοῦ ψύχους· ὁ δὲ χαῦνος καὶ
 μανὸς ὥσπερ ὁ καγχρυδίας ἐν τοῖς ἐπόμεβροις· τροφῆς
 γὰρ πολλῆς καὶ οὗτος δεῖται, δι' ὃ καὶ παχυνάλαμος.
 ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν χεδροπῶν. ἢ μὲν γὰρ γλίσχρα 3
 καὶ μελάγγεως ἐρέβινθον ἢ δὲ κούφη κύαμον φέρει καλ-
 λίω, σύμμετρα γὰρ ἐκατέρω τὰ τῆς τροφῆς. καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον αἰεὶ πρὸς τὰ τῆς τροφῆς
 ἀνακτεόν συμπαραλαμβάνοντα καὶ τὰ τοῦ ἄερος. ἢ γὰρ
 εὖειλος καὶ ἀπλῶς ἢ εὐδιεῖνη τὰ ἀσθενέστερα ἐκφέρει
 μᾶλλον ἢ δ' ἐναντία τὰ ἰσχυρά. καὶ ἢ ἀνύφαμμος δὲ καὶ
 πηλώδης τὰ ὀλιγότροφα καὶ ξηρὰ καθάπερ τὴν ἀχιλληΐδα·
 καὶ γὰρ λευκαίνει μᾶλλον ἐκπέττουσα τὰς τροφάς· καὶ
 φέρει δὲ καὶ τεράμονα τὰ ξηρὰ καὶ τὰ πρόσειλα, πέττει
 γὰρ ὁ ἥλιος μᾶλλον, ἐν δὲ τοῖς εὐγείοις καὶ πίοσιν οὐχ
 ὁμοίως. πυρὸς δὲ κριθῆς ἐν τοῖς ὀμβρώδεσιν εὐθενεῖ 4
 μᾶλλον καὶ τὸ ὅλον δὲ πρὸς τὰς ἐπομβρίας ἰσχυρότατος.
 φέρει δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀκόπροις μᾶλλον· αἴτιον δὲ ὅτι θερ-
 μὸς ὢν ἐκπέττειν δύναται μᾶλλον καὶ κόπρον οὐκ ἐπι-

ζητεῖ διὰ τὸ ἔχειν ἐν ἑαυτῷ ὃ ἔδει ἐκ τῆς κόπρου γίνε-
 σθαι καὶ τὸ ὅλον ἰσχυρότατός ἐστι καὶ πρωῒσπορεῖται
 καὶ ἐν τοῖς ψυχροῖς καταβάλλεται μᾶλλον. ἡ δὲ ἰσχύς
 θερμότητι καὶ τῷ μᾶλλον πολυχίτωνα εἶναι· δι' ὃ καὶ ἡ
 διὰ χρόνου γεωργομένη γῆ πυρρὸς φέρει μᾶλλον ἢ κρι-
 θάς· κατακρατεῖ γὰρ τῆς τροφῆς ἰσχυροτέρας οὔσης ὁ
 πυρρὸς μᾶλλον. ἐνιαχοῦ δ' οὐχ ὁμοίως ἐθέλει φέρειν μὴ
 ἐμπρησθείσης τῆς ὕλης· οὕτως δ' ὥσπερ μανουῦται καὶ
 5 κοπρίζεται. ὥς δὲ ἀπλῶς εἰπεῖν πάντα ἐν ταύταις μεγί-
 σταις καὶ κοινοτάταις ἐστὶν διαφοραῖς, ἐν τῇ τῆς χώρας
 φύσει τῇ τῶν σπερμάτων ἰσχυρῇ καὶ ἀσθενείᾳ καὶ ἐν τῇ
 τοῦ αἱρέως κράσει, δι' ὃ σκεπτέον ταῦτα. χειμῶνες δὲ
 ἐπιγινόμενοι πανταχοῦ μὲν χρήσιμοι· ῥιζοῦνται γὰρ καὶ
 καρκινουῦται μᾶλλον ὥστ' εἰς τὸ ἔαρ σύμμετρον ἀποδί-
 δοται μέγεθος. μάλιστα δ' ἐν ταῖς ἀγαθαῖς χώραις· τὰ
 γὰρ νότια καὶ ὅταν εὐδία ταχὺ ἀναδιδόσῃ καὶ ποιουσί
 λοχαίαν καὶ καρπὸν ἐρυσιβώδη. τὰ δὲ πυκνόσπορα πρό-
 τερον ἀποχεῖται τῶν μαυροσπόρων ὅτι τὰ μὲν ῥιζοῦνται καὶ
 εἰς τὰ κάτω σχίζεται διὰ τὸ ἔχειν τόπον τὰ δ' εὐθύς εἰς
 τὸ ἄνω τρέχει.

CAP. XXII. Χρὴ δὲ καὶ τὰ οἰκεῖα σπέρματα πρὸς 27H
 εὐφορίαν καὶ τὰ νοσήματα τὰ συμβαίνοντα λαμβάνειν
 οἶον ἐρυσίβας· ἐπεὶ ἐν τοῖς κοίλοις καὶ ἀπνόοις γίνε-
 ται . . . τὰ μὴ ἐρυσιβούμενα· τοιαῦτα δὲ τὰ ἐπικλινῇ
 τῷ στάχνι καὶ μὴ ὀρθά. διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ ἐπικύπτειν
 συμφέρει τὸν στάχυν ὅπως ἀπορρέῃ καὶ μὴ ἐμμένη τὸ
 ὕδωρ καὶ ἡ δρόσος. ἐπικλίνουσι δὲ οἱ μακροὶ στάχνες
 μᾶλλον οἱ δὲ πλατεῖς καὶ βραχεῖς ὀρθότεροι δι' ὃ καὶ
 ἐρυσιβοῦνται ταῦτα διυγραινόμενα. καὶ ὧν ὁ στάχυν
 ἀπήρτηται πολὺ τῶν φύλλων· ἐν γὰρ τοῖς φύλλοις ἐμ-
 μένει μᾶλλον ἢ ὑγρότης ὥστε πλησίον μὲν ὄντος εὐθύς
 2 ἄπτεται πόρρω δὲ οὐχ ὁμοίως. δι' ὃ καὶ ἡ μὲν ἀχιλλήτης

κριθὴ καὶ λευκὴ καὶ μέλαινα ἐρυσιβώδης, ὀρθοὶ γὰρ οἱ
 στάχυνες, ἣ δ' ἐτεόκριθος ἀσφαλῆς, ἀπονεύει γάρ. τὰ δὲ
 προσήνεμα τῶν χωρίων ἤττον ἐρυσιβοῦνται· διὰ γὰρ τὴν
 κίνησιν ἀποσείεται καὶ ἀποπίπτει τὸ ὑγρόν. ἐπεὶ καὶ
 ὅταν ὕσαντος πνεῦμα ἐπιγένηται καὶ πάλιν ἐπιλαμβάνη
 νῦξ ἤττον· τὸ μὲν γὰρ διέσεισεν ὁ δ' ἥλιος [οὐκ] εὐθὺς
 ἐπιγενόμενος οὐκ ἐποίησε σῆψιν ἀλλ' ἀνεξηράνθη πρό-
 τερον. ἣ δ' ἐρυσίβη σαπρότης τις οὐδὲν δὲ σαπρὸν ἄνευ
 θερμότητος ἀλλοτρίας. μάλιστα δὲ ἐρυσιβοῦται σῖτος
 ταῖς πανσελήνοις διὰ τὸ καὶ τὴν σελήνην τῇ θερμότητι
 σῆπειν τῇ ἑαυτῆς. ἀσθενέστερα δὲ καὶ ἐπικηρότερα πάνθ'
 ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν τὰ λευκὰ τῶν μελάνων καὶ ἐπὶ τῶν φυ-
 τῶν ἔστι καὶ ἐπὶ τῶν ζώων. ὅτι μὲν οὖν οἰκεία τὰ σπέρ-
 ματα ταῖς χώραις ληπτέον φανερόν ἐκ πολλῶν. νοσή- 3
 ματα δὲ γίνεται πᾶσι τοῖς σπέρμασιν ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν
 διὰ τὴν ἀσυμμετρίαν τῆς τροφῆς τε καὶ τοῦ περιέχοντος
 αἵρος ὅταν ἢ μὲν πλείων ἢ δὲ ἐλάττων ὁ δὲ κάτομβρος ἢ
 κατὰξηρος ἄραν ἢ μὴ κατὰ καιρὸν ἀνυγραινόμενος τύχη·
 τότε γὰρ καὶ οἱ σκώληκες ἐγγίνονται τοῖς ὄχοις καὶ
 τοῖς λαθύροις καὶ τοῖς πισοῖς καὶ αἱ κάμπαι τοῖς ἐρεβίν-
 θοις ὅταν οἱ μὲν ἀνυγρανθῶσι καὶ μεταξὺ ἐγγίνωνται
 θερμομερίαι· τῶν δὲ ἐρεβίνθων ὅταν ἢ ἄλμη κατακλυσθῇ
 καὶ ἀναγλυκανθῶσι· πανταχοῦ γὰρ ἡ φύσις ζωογονεῖ
 μιξαμένη πως τῇ ὑγρότητι τὸ θερμὸν καθάπερ ὕλην οὐ-
 σαν τὴν ὑγρότητα τῷ θερμῷ πρὸς τὴν σῆψιν. ὁ καὶ ἐπὶ 4
 τῶν πυρῶν συμβαίνει κατὰ τοὺς σκώληκας· γίνονται
 γὰρ ἐν ταῖς ρίζαις ὅταν νότια πλείω μετὰ τοὺς σπόρους
 ἐπιγένηται· τότε γὰρ ἀνυγραιομένης τῆς ρίζης καὶ τοῦ
 αἵρος ὄντος θερμοῦ ζωοποιεῖ πως ἡ θερμότης συσσή-
 πουςα τὴν ρίζαν, ὁ δὲ γενόμενος εὐθὺς κατεσθίει. πέ-
 φυκε γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν ἐκάστοις ἢ γένεσις καὶ ἡ τροφή.
 ἔτερος δ' ὅταν ἀποχυθῆναι διὰ τὸν αὐχμὸν μὴ δύνηται

τὸ ἐγκατακλειόμενον ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ σήψεως γι-
 νομένης ἐξωποιοίησεν, εἴθ' ὁμοίως ἡ τροφή διὰ τοῦ αὐ-
 5 τοῦ. ταὐτὸ δ' ἔοικε τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν μηλέων καὶ ὅλως
 ἐπὶ τῶν δένδρων συμβαίνειν ὅσα σκωληκουῦται διψή-
 σαντα· διὰ γὰρ τὸ ὀλίγον εἶναι τὸ ὑγρὸν καὶ μένειν ἐν
 τῷ δένδρῳ θερμαινόμενον σῆψιν ἐποίησεν ἐξ ὧν ὁ σκώ-
 ληξ. σημείον δὲ ὅταν ἄφθονος ἡ τροφή γίνηται· τότε
 γὰρ καὶ ἡ ἐπιρροή πρὸς τὰ ἄνω διαδίδεται καὶ πλείων
 οὕσα κατακρατεῖ καὶ οὐ σήπεται. παραπλήσιον δὲ τὸ
 συμβαίνόν ἐστι καὶ τῇ ἀμπέλῳ· καὶ γὰρ ἐν ταύτῃ τοῖς
 νοτίοις οἱ ἵπες γίνονται μᾶλλον ἅτε διυγραιομένης καὶ
 τοῦ αἵματος γονεύοντος· εἴτ' εὐθὺς ἐξεσθίουσι τὸ ὁμο-
 6 γενές. ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαῶν αἱ κάμπαι καὶ
 ἐφ' ὧν ἄλλα ἐγγίνεται ζῶα περὶ τὴν βλάστησιν ἢ τὴν
 ἄνθησιν ἢ καὶ ὕστερον· πάντα γὰρ ἐκ παραπλησίας αἰ-
 τίας ἐστὶ συνιστάμενα. τῇ δ' ἀμπέλῳ μάλιστα τοῦτο
 συμβαίνει δι' ὅτι φύσει ὑγρὸν ἐστὶ καὶ ἡ ὑγρότης αὐτῆς
 ἄχυλος καὶ ὑδατώδης· εὐπαθεστάτη γὰρ ἡ τοιαύτη.
 ἐνιαχοῦ δὲ οὐ γίνονται τὸ ὅλον ἵπες ὅταν εὐπνοὺς τε
 καὶ μὴ ἐνυγρὸς μὴδ' εὐτροφὸς ὁ τόπος ὑπάρχῃ. καὶ περὶ
 μὲν νοσημάτων ἐν τοῖς ὕστερον ἐπὶ πλέον ρητέον.

CAP. XXIII. Σπείρειν δὲ κελεύουσιν οἱ μὲν πρὸ 211
 πλειάδος· ξηρὰν γὰρ ἀνικμὸν τε οὕσαν διαφυλάττειν τὸ
 σπέρμα τὴν γῆν. οἱ δ' ἅμα πλειάσι δυομέναις ὥσπερ
 καὶ Κλειδήμος· ἐπιγίνεσθαι γὰρ ὕδατα τὰ πολλὰ τῇ
 ἐβδόμῃ μετὰ τὴν δύσιν. ἄριστον δὲ ἴσως καὶ ἀσφαλέ-
 στατον εἰς ὀργῶσαν τὴν γῆν ἐμβληθῆναι εὐλαβούμενον
 ὅπως μήτ' ἐμβληθῇ πηλῷ μήθ' [εἰς] ἡμιβρεχῇ καὶ ἡμί-
 ειλον ἢν δὴ καλοῦσί τινες ἀμφίεργον. ἡ μὲν γὰρ ὑγρὰ
 καὶ πηλώδης διαχεῖ καὶ ἐκγαλακτοῖ καὶ ἐὰν ξηρανθῇ συν-
 αλείφει καὶ οὐ διαδίδωσιν, ἡ δὲ ἡμιβρεχῆς κατασῆπει·
 τοσοῦτον γὰρ ἔχει τὸ θερμὸν καὶ τὸ ὑγρὸν ὥστε κινῆσαι

μὲν μὴ ἐκβιάσασθαι δὲ μὴδ' ἐκβλαστεῖν. καὶ χεῖριςτος 2
 οὗτος τῶν σπόρων. ὁ γὰρ ἐν ξηρᾷ σπόρος γινόμενος καθ'
 ὥραν ἔτους οὐκ ἀπόλλυσι τὸ σπέρμα· τοὺς δὲ περὶ τρο-
 πὰς σπόρους Κλειδήμος φησιν ἐπισφαλεῖς εἶναι· διερὰν
 γὰρ οὕσαν καὶ βαρεῖαν τὴν γῆν ἀτμιδῶδη γίνεσθαι καὶ
 εἰκέναι ἐρίοις κακῶς ἐξαμμένοις· ἔτι δ' οὐ δύνασθαι
 τὰς ἀτμίδας ἔλκειν οὐδὲ διαπέμπειν ἅτε θερμὸν οὐκ
 ἔχουσιν ἱκανὸν καὶ ἐπαλείφειν ἔλαττον. ἀλλὰ τὰ ὄψια
 δεῖ σπείρειν ὑπὸ τροπᾶς. συμφέρει δὲ σπειρομένοις καὶ 3
 σπαρεῖσιν εὐδίας ἐπιγίνεσθαι πλείους ἡμέρας ὅπως δια-
 βλαστῶσι, μετὰ δὲ ταῦτα ψύχη βόρεια καὶ μέτρια λεπτὰ
 χειμῶνος ἰσχυρῶς ἐρριζωμένων ἥδη καὶ ταρρουμένων·
 ἀνθ' ἑξοῦσι γὰρ μᾶλλον· ἐπεὶ πιλούμενά γε βελτίω καὶ
 ἐγκαρπότερα. τῆς γὰρ ρίζας ἰσχυούσης ἢ τε τροφὴ πλείων
 καὶ ἢ αὐξήσις μετὰ ταῦτα θᾶττον· τὰ γὰρ εὐθύς ἀνα-
 τρέχοντα λεπτά καὶ ἀσθενῆ γίνεται καὶ ἅμα πρὸ τῆς
 ὥρας κυτσκομένα καὶ ἀποχεόμενα φθείρεται. τὸ γὰρ
 ὅλον ἢ πάρωρος εὐτροφία σφαλερὰ δι' ὃ καὶ ἐπιτέμνου-
 σιν οἱ δὲ κείρουσιν. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἡ χιὼν ὅτι ἀναζυ- 4
 μοῖ καὶ μανοῖ τὴν γῆν καὶ τροφήν τε παρέχει καὶ ἐγκα-
 τακλείουσα τὸ θερμὸν αὖξει τε καὶ ἰσχύειν ποιεῖ τὴν
 29H ρίζαν. ἢ καὶ τὸ ἀπορούμενον οὐκ ἀφανὲς διὰ τί αἱ ψυ-
 χεῖναι χῶραι καὶ αἱ θερμαὶ σιτοφόροι καθάπερ ἡ Θράκη
 καὶ ὁ Πόντος καὶ ἡ Λιβύη καὶ ἡ Αἴγυπτος. πρὸς γὰρ τοῖς
 ἄλλοις ποιεῖ τι ὁ χειμὼν καὶ τὰ καύματα καθάπερ ἐν
 ταῖς ἐργασίαις ἐλέχθη τῆς γῆς. οὐδὲν δὲ ἔλαττον. ἀλλὰ
 πάντων μέγιστον ὁ περιέχων ἄηρ πρὸς εὐκαιρίας ὑδά-
 των καὶ βίας χειμῶνων καὶ πνευμάτων. ὅποια γὰρ ἂν
 ἢ ταῦτα καὶ τὰ σπέρματα οὕτως ἐκτελεῖται ὃ καὶ ἡ πα-
 ροιμία καλῶς „ἔτος φέρει οὔτι ἄρουρα.“ μέγα δὲ καὶ ἡ 5
 θέσις τῆς χώρας ἢ πρὸς τὰ πνεύματα καὶ τὸν ἥλιον ὥσπερ
 καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων ἐλέχθη· πολλὰ γὰρ οὕσαι λεπταὶ

καὶ φαῦλαι τελέσφοροι γίνονται διὰ τὸ πρὸς ταῦτα κεί-
σθαι καλῶς. ὥς δ' ἀπλῶς εἶπεῖν ἢ ἀγαθὴ χῶρα καὶ χει-
μῶνων δεῖται πολλῶν· ἂν γὰρ εὐδαίαι καὶ τὰ νότια ἐνι-
σχύωσι λοχαίους ποιοῦσιν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐρυσιβώ-
δεις. ὁ δὲ χειμὼν πιλώσας καὶ καρκινώσας τὰς ῥίξας
σύμμετρον εἰς τὸ ἕαρ ποιεῖ τὸ μέγεθος ὅλως δὲ καὶ τὴν
χώραν ἂν εἰργασμένην λάβῃ μανοῖ. διὰ ταύτην δὲ τὴν
αἰτίαν καὶ εἰς τὸ ἕαρ αἱ αὐξηήσεις ταχεῖαι γίνονται καὶ
ἐκφύσεις καὶ τελειώσεις ὥστε δοκεῖν μὴ κατὰ λόγον ἀπο-
λείπεσθαι τῶν ἐν ταῖς ἀλειναῖς ἀλλὰ καὶ προτερεῖν
ὥςπερ καὶ τὰ περὶ Ἑλλήσποντον. ἰσχυρᾶς γὰρ τῆς ὁρ-
μῆς γενομένης διὰ τὸν ἀθροισμόν καὶ τοῦ ἀέρος ὑπηρε-
τοῦντος ταχεῖαι καὶ αἱ ἐπιδόσεις καὶ αἱ τελειώσεις γί-
νονται. ταῦτα μὲν οὖν ἐν ταῖς τῆς χώρας διαφοραῖς
ἐστὶ.

- CAP. XXIV. Τὰ δὲ σπέρματα καθάπερ ἐπὶ τῶν δέν-
δρων ἐκ τῶν ὁμοίων ἢ τῶν χειρόνων ληπτέον ὅπως δὴ
μηδεμία μεταβολὴ ἢ ἐπὶ τὸ βέλτιον γίνηται. καίτοι φα-
σὶν ἐκ τῆς ἀγαθῆς ἰσχυρότερα εἶναι δι' ὃ καὶ ἐπὶ δύο
ἔτη διαμένειν τὴν δύναμιν. εἰ δὲ τοῦτο ἀληθὲς ὁμοιον
ἂν εἴη καὶ τὸ ἐπὶ τῶν φυτευμάτων τὸ τὰ κάλλιστα καὶ
ἰσχυρότατα λαμβάνειν ὥστ' ἀμφοτέρως ἂν ἔχοι λόγον.
- 2 χορὴ δὲ καὶ ταῖς τοῦ ἀέρος ἀνωμαλίαις προσέχειν. οὔτε
γὰρ τὰ ἐκ τῶν εὐείλων καὶ πρωῒνων εἰς τοὺς ὀψίους καὶ
διαχειμέρους οὔτε τὰ ἐκ τούτων εἰς ἐκείνους ἀρμόττει.
τὰ μὲν γὰρ προτερεῖν δοκεῖ τὰ δ' ὑστερεῖν ὥστε τὰ μὲν
ὑπὸ χειμῶνος τὰ δ' ὑπ' αὐχμῶν ἀπόλλυται καὶ ἀνυ-
δρίας ὅψια γὰρ ὄντα βραδέως τε κυῖσκειται καὶ ἀποτί-
κτει δι' ὃ καὶ ὑστερεῖ. ταὐτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ
ἐπὶ τῶν σπερμάτων ὅσαπερ εὐβλαστεῖ καὶ ταχὺ παραγί-
3 νεται καθάπερ τὰ τριμηνιαῖα. σπαρέντα γὰρ πρῶτα προ-
τερεῖ καιρῶν εἰ μὴ τι τοιοῦτον ὥστε προλαβεῖν τοὺς χει-

μῶνας πρὸς τὴν ρίζωσιν ὥσπερ καὶ τὸν κύαμον διὰ τοῦτο
 πρωῒσποροῦσι καὶ ἅμα διὰ τὸ φιλεῖν ἀνθοῦντα βρέχε-
 σθαι καὶ ἀπανθεῖν πολὺν χρόνον· ὁψὲ γὰρ σπειρόμενος
 οὐκ ἂν βρέχοιτο. τὸ δὲ ὕδωρ ἐν τῷ ἀνθεῖν τούτῳ μὲν
 συμφέρει διὰ τὴν μακρότητα, τῷ σίτῳ δὲ ἀσύμφορον διὰ
 τὴν λεχθεῖσαν πρότερον αἰτίαν, τοῖς δὲ ἄλλοις χεδρο-
 ποῖς ἀβλαβὲς πλὴν ἐρεβίνθῳ, τοῦτον δὲ ἀπολλύει· κατα-
 πλυθείσης γὰρ τῆς ἄλμης ὥσπερ συμφύτου τινὸς στερό-
 μενος σφακελίζει τε καὶ ὑπὸ καμπῶν κατεσθίεται· ζω-
 γονεῖται γὰρ ὥσπερ εἴρηται. βραχέντος δὲ οἴνω τοῦ 4
 σπέρματος ἦττον δοκεῖ νοσεῖν, ὅπερ οὐκ ἄλογον ἔχοντά
 τινα δριμύτητα· διατηροῦσι γὰρ αὗται. τὸ γὰρ ὅλον ἐάν
 τις ἀλλοιώσας μεταβάλλῃ τὸ σπέρμα καθάπερ πρότερον
 ἐλέχθη μεταβάλλειν καὶ τὰ φυτὰ καὶ τοὺς καρποὺς οὐκ
 ἄλογον· οἷα γὰρ ἡ ἀρχὴ τοιαῦτα καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς.
 ἔτι δ' ὁρῶμεν ὅτι καὶ ταῖς τροφαῖς ἀλλοιούμενα μετα-
 βάλλει καὶ ὅλα γένη τῶν δένδρων ὥσπερ ἐξ ἀγρίων ἡμερα
 γινόμενα καὶ ἐκ μελάνων λευκά· καὶ κατὰ τοὺς καρποὺς
 ὁμοίως ὥστε καὶ πρὶν πεσεῖν αὐτὸ ποιόν τι γινόμενον
 οὐκ ἄτοπον ἀλλοιοῦν καὶ τὴν ρίζαν εὐθὺς καὶ τὸν καυ-
 λὸν καὶ τὸν καρπὸν. ἀπηνθηκότος δ' οὐ συμφέρει κατὰ
 μικρὸν ἐφύειν οὐδ' ἥλιον ἐπιλαμβάνειν ἀλλὰ ψύχῃ γί-
 νεσθαι καὶ ἐπινεφεῖν ὅπως μὴ ἐπικαθήμενον τὸ ὕδωρ
 ἐπιλαβὼν ὁ ἥλιος ἐρυσιβώσῃ σῆψιν ποιήσας. δι' ὃ καὶ αἱ
 δροσοβόλοι χῶραι καὶ ἐγκοίλοι καὶ ἀπνεύματοι μάλιστα
 ἐρυσιβώδεις.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΤΟ Δ

- CAP. I. Ἐπειδὴ πλείους αἱ γενέσεις τῶν φυτῶν
 τούτων δὲ κοινοτάτῃ πᾶσιν ἢ ἀπὸ σπέρματός ἐστιν ὅσα
 ἔχει σπέρμα καὶ καρπὸν ἀπορῆσειεν ἂν τις διὰ τί ποτε
 οὐκ ἀνὰ λόγον ἢ ἰσχύς ἐκάστῳ ἐστὶ τῶν σπερμάτων ἀλλ'
 ἀσθενεστέρα τῶν ἰσχυροτέρων οἶον τὰ τῶν δένδρων τῶν
 ἐπετειῶν. ἀμφοτέρως γὰρ φαίνεται τὸ ὁμολογούμενον.
 καὶ εἰ ἀπὸ τῶν ἀσθενεστέρων ἰσχυρότερα [τὰ] γινόμενα.
 τὰ γὰρ σπέρματα γεννᾷ τὰ δένδρα· τῆς δὲ ἀσθενείας
 καὶ τῆς ἰσχύος ἐκεῖνα σημεῖα· τὰ μὲν γὰρ ἐπέτεια ὅταν
 σπαρῇ διαμένει τὰ αὐτὰ καὶ ἑξομοιοῖ τοὺς καρποὺς τὰ
 δὲ τῶν δένδρων μεταβάλλει καὶ χεῖρω ποιεῖ, καὶ τὰ μὲν
 ταχεῖαν ἀποδίδωσι τὴν τελείωσιν τὰ δὲ χρόνιον καὶ βρα-
 2 δεῖαν. καὶ ἀνάπαλιν δὲ λαμβανομένων· ἰσχυρότερα γὰρ
 ὄντα τὰ δένδρα βραδύτερον ἐκπέττει τοὺς καρποὺς. ἔτι
 δὲ τὰ μὲν ἐν κελύφεσι δερματικοῖς καὶ ξυλώδεσιν· τὰ
 δ' αὐτὰ πάλιν ἐν περικαρπίοις σαρκώδεσιν οἶον τὸ τῆς
 ἐλάας καὶ τὸ τῆς κοκκυμηλέας καὶ τὰ τῆς ἀπίου καὶ ἀμ-
 πέλου καὶ μηλέας· ἔνια δ' ἐν ξυλώδεσιν ἅμα καὶ σαρ-
 κώδεσιν καὶ ὅλως ὅσα κάρουν ἐντὸς ἔχει τῆς σαρκός. τὰ
 δὲ τοῦ σίτου γυμνὰ καὶ μάλιστα τοῦ πυροῦ καὶ τῆς κρι-
 θῆς, εἰ δὲ μὴ χιτῶσί γε περιέχεται λεπτοῖς. αἰὲ δὲ τὸ
 ἀσθενέστερον ἢ φύσις εἰς πλείω τίθεται φυλακὴν. αἱ
 3 μὲν οὖν ἀπορίαι σχεδὸν τοιαῦται. δεῖ δὲ λαβεῖν πρὸς
 αὐτάς ἀρχὴν τήνδε, τὸ σπέρμα μὴ μόνον ἔχειν δύναμιν
 τοῦ ποιεῖν ἀλλὰ καὶ τοῦ πάσχειν, ὅπερ καὶ κατὰ πάντων
 τῶν τῆς φύσεως ἀληθές, καὶ κατ' αὐτὴν δὲ τὴν γένεσιν
 ἀμφοῖν εἶναι τὴν ἐνέργειαν καὶ τρόπον τινὰ οὐχ ἥττον
 τοῦ πάσχειν· τότε γὰρ καὶ ἡ ἐν τοῖς σπέρμασι κινεῖται
 δύναμις οἶον διαθερμαινομένων. δι' ὃ καὶ οὐ πάντα

βλαστάνει κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἄλλ' ὅταν ἡ οἰκεία
 τοῦ ἄερος κατάσχη κράσις. ὑποκειμένου δὲ τούτου φα-
 νερόν ὡς οὐκ ἰσχύος ἀλλ' ἀσθενείας μᾶλλον ἢ ταχυ-
 βλαστία· τὸ γὰρ ἀσθενὲς εὐπαθέστερον. δι' ὃ καὶ τὰ
 εὐπαθέστερα ἐπέτει ταχυβλαστότερα καὶ ἅμα τὸ κοινὸν
 αὐτοῖς ὥσπερ ἕτερον εἰς τὸ παθεῖν. ὃ δ' αὐτὸς λόγος 4
 καὶ περὶ τῆς τελειώσεως τὰ ἀσθενέστερα ῥᾶον ἐκτελεώ-
 σασθαι καὶ τῷ περιέχοντι καὶ ταῖς ἐν αὐτοῖς ἀρχαῖς. ὃ
 καὶ περὶ ζώων ἐστίν· αἰεὶ γὰρ τὰ ἰσχυρότερα χρονιωτέ-
 ρας ὥς ἐπὶ πᾶν ποιεῖται καὶ τὰς κνήσεις καὶ τὰς τροφάς.
 ἅμα δ' (ὥσπερ ἐάν) τὰ μὲν αὐτοῦ τοῦ (χειμῶνος) σπέρ-
 ματος γεννητικὰ σώματα (οὐ δὲ) μικρὰ ὑπόκειται, τὰ δὲ
 ἐν ὄργοις μείξουσιν οἱ καταναλίσκουσι καὶ ἀντισπῶσιν
 εἰς ἑαυτοὺς τὰς τροφάς ὥστε τὰ μὲν ὀλιγόκαρπα τὰ δὲ
 ὅλως ἄκαρπα ποιεῖν ὥς ἐπὶ τῶν ζώων συμβαίνει τῶν ἐκ-
 παχυνομένων καὶ εὐτροφουμένων. τοῦ μὲν οὖν θᾶττον 5
 ἐκτελεοῦν οὐχ ἡ ἰσχύς ἀλλὰ ταῦτα τὰ αἰτία, δι' ὃ καὶ
 πολυγονώτερα. καίτοι τάχ' ἂν τις ἀντείποι περὶ τοῦ
 πλήθους φάσκων πλείω τὰ ἀπὸ τῶν δένδρων εἶναι.
 πολλὰ γὰρ ἕκαστον ἔχειν τῶν περικαρπίων τὸ δὲ δέν-
 δρον ἀφ' ἑνὸς γεγενῆσθαι σπέρματος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 ἐλαφρότερα καὶ οἷον ἀπηρτημένα ἂν φανείη. τὸ δὲ μὴ δύ-
 νασθαι τηρεῖν τὰ γένη μὴδ' ἐξομοιοῦν ἐν ἀμφοῖν ἂν ἔχοι
 τὸ αἷτιον, καὶ τῷ πλείω χρόνον τὰ κατὰ γῆς μᾶλλον κα-
 τακρατεῖσθαι καὶ τῷ τοὺς σωματικούς ὄγκους ἀντισπᾶν.
 ὃ γοῦν καὶ τῆς ἀκαρπίας αἷτιον καὶ τῆς κακοκαρπίας 6
 εὐλόγως, φανερόν δὲ μάλιστα ἐκ τῶν ἀμυγδαλῶν εἶπερ
 ἀφαιρουμένης τῆς ὑγρότητος καὶ τῆς εὐτροφίας μετα-
 βάλλουσι. τὰ δ' ἐπέτεια βραχύν τινα χρόνον ἐν τῇ γῇ
 γίνεται καὶ ὀλίγην ἔλκει τροφήν δι' ὃ καὶ οὐκ ἐξίσταται
 μιᾷ σπορᾷ τῶν γενῶν, ἀλλ' εἰ τῇ τρίτῃ, τότε γὰρ ποιεῖ-
 ται τὴν μεταβολήν· ὥστ' ὅπερ ἐκείνοις διὰ τὸ πλήθος

τῆς τροφῆς εὐθύς τοῦτο τοῖς σπέρμασι χρονισθεῖσι κατὰ λόγον· πλήν ὅτι τὰ μὲν εἰς τὸ χειρὸν αἰεὶ μεταβάλλει τὰ δὲ καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐὰν ἡ χώρα τοιάδε καὶ ὁ ἀήρ· ἀλλὰ
 7 δὴ τοῦτο μὲν ἕτερον. εἰς ἄλλο δ' ἐξίσταται γένος μάλιστα τῶν σπερμάτων τὰ ἰσχυρότερα καθάπερ ὁ πυρὸς καὶ ἡ κριθή· μόνα γὰρ ἐξαιροῦνται· μᾶλλον δ' ὁ πυρὸς ἰσχυρότερον ὄν. ὥστε καὶ τοῦτο ὁμολογούμενον τῷ πλείω τροφήν ἔλκειν. ὁ γὰρ θερμός ὥσπερ ἄπεπτόν τι τὸ ὅλον.

CAP. II. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν βλάστησιν ἐν τοῦτοις ἂν εἴη. πρὸς δὲ τὴν ἔξω διαμονὴν φυλαττομένων ἄλλοις μὲν ἄλλως συμβαίνει κατὰ τοὺς χρόνους. οὐ μὴν
 ἀλλ' οὐδ' ἄλογον ἓνια προτερεῖν τῶν δενδρικῶν εἰς τὴν φθορὰν οἶον ὅσα ἐν περικαρπίοις ἐστὶ σαρκώδεσιν (οἶον) ὅταν χωρισθῇ καὶ σαπῇ· γυμνούμενα γὰρ ἀναξηραίνεται καὶ θνήσκει· τὰ δὲ ἐν δερματικοῖς καὶ μὴ χωριζόμενα· καὶ γὰρ ὑγρότερα καὶ παρειαδέχεται τὸν ἀέρα. μάλιστα δὲ διαμένει τὰ ἐν ξυλώδεσι καὶ τούτων ὅσα πυκνὸν τε τὸ κέλυφος ἔχει καὶ αὐτὰ λιπαρὰ καθάπερ τὰ κάρυα τὰ ἡρακλεωτικά, πλήν ἐκπικροῦται· τὰ δ' ἀμύγδαλα ἐλάττω χρόνον· ἐλάχιστον δὲ τὰ βασιλικὰ μένει, μανότατον γὰρ τὸ πέριξ καὶ ἥκιστα συμφυές. διαμένει δὲ καὶ τὸ τῆς ἐλάας καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον· τῶν δ' ἐν σαρκώδεσι περικαρπίοις χρονιώτατον τὸ τοῦ φοίνικος
 2 ἅτε ξηρότατον ὄν καὶ πυκνόν. τὰ μὲν οὖν τῶν δένδρων διὰ ταύτας τὰς αἰτίας τὰ μὲν μᾶλλον τὰ δ' ἥττον διαμένει. σχεδὸν δὲ καὶ τὰ τῶν σιτωδῶν διὰ παραπλησίας αἰτίας. ἢ γὰρ τῷ περιέχεσθαι πλείοσι χιτῶσιν ἢ διαμονὴ καθάπερ ὁ κέγχρος, ἢ τῷ λίπος ἔχειν ὥσπερ τὸ σήσαμον ἢ τῷ δριμύτητά τινα καὶ πικρότητα χυλοῦ καθάπερ ὁ θερμός καὶ ὁ ἐρέβινθος καὶ ὁ ὄροβος· μόνα γὰρ δὴ καὶ οὐ ζωοῦται τῶν γεδροπῶν ὁ θερμός καὶ ὁ ἐρέβιν-

θος· ἄλλ' ὃ γε ἐρέβινθος μέλας γίνεται διαφθειρόμενος. ὁ δὲ πυρὸς μᾶλλον τῆς κριθῆς καὶ τῶν χεδροπῶν διὰ τὸ θερμότερον εἶναι καὶ χιτῶνας ἔχειν πλείους· ἡ γὰρ (αὖ) κριθὴ καθάπερ γυμνόν. τὰ δὲ χεδροπὰ παχέα μὲν τοῖς κελύφεσιν ἀλλὰ μανὰ καὶ γλυκύτητά τινα ἔχοντα φαίνεται· οὐχ ἦττον δ' αἷτια ταῦτα τῆς φθορᾶς. δι' ὃ καὶ ὁ κύαμος καὶ ὁ ὠχρος τάχιστα κόπτεται. τάχα δ' ἀληθέστερον εἶπεῖν ὥς κατὰ τὰς χώρας· ἐν Ἀπολλωνίᾳ γοῦν τῇ περὶ τὸν Ἰόνιον πολλά φασιν ἔτη διαμένειν τοὺς κυάμους, πολλὰ δὲ καὶ περὶ Κύζικον. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς τούτων διαμονῆς καὶ τὸ ὅλον τῆς φύσεως τάχ' ἂν ἐν τοῖς ὕστερον ἐπὶ πλέον ῥηθείη· πρὸς δὲ τὰ τῶν δένδρων συγκρινόμενα ταύτας ἔχει τὰς διαφοράς.

3 H

CAP. III. Ἐν δὲ τοῖς τῶν λαχανωδῶν τὰ μὲν ἄλλα τὴν ἐξομοίωσιν ἀποδίδωσι, ῥάφανος δὲ καὶ μαλάχη δοκεῖ παραλλάττειν καὶ δενδρικώτερα· τὰς δ' ἐκφύσεις πλέον ἀλλήλων ἔτι ταῦτα παραλλάττει τῶν σιτηρῶν. τὰ μὲν γὰρ τριταῖα διαβλαστάνει καθάπερ ὠκιμον σίκυος κολοκύντη, τὰ δὲ πεμπταῖα ἢ ἑκταῖα, τὰ δὲ πεντεκαιδεκαταῖα καθάπερ πράσον, τὸ δὲ σέλινον τεσσαρακοσταῖον ἐνι-αχοῦ δὲ πεντηκοσταῖον, δυσφύεστατον γὰρ τοῦτο πάντων. δυσφύες δὲ καὶ τὸ κορίαννον, οὐ γὰρ βλαστάνει μὴ βρεχθὲν, αἰτία δ' ἡ σκληρότης, ὥςπερ γὰρ ξυλῶδές ἐστι τὸ περιέχον. ἡ δὲ τῶν τευτλίων ἀνωμαλία τῷ τὰ μὲν 2 ὕστερον μηνὶ ἐκβλαστάνειν τὰ δὲ δυοῖν τὰ δὲ πλείοσι τὰ δὲ καὶ ἐνιαυτῷ σημαίνειν ἔοικε τῶν σπερμάτων αὐτῶν ἀτεραμνότητά τινα πρὸς τὴν βλάστησιν. τὰ δὲ θερρινὰ σπειρόμενα δῆλον ὥς δι' ἀσθένειαν· δι' ὃ ταχύ τε παραγίνεται καὶ ταύτην τὴν ὥραν φύεται φέρειν οὐ δύναμενα τὸν χειμῶνα, τὰ μὲν ὄντα ξηρὰ καθάπερ καὶ τὸ ὠκιμον τὰ δ' ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ καθάπερ ὁ σίκυος καὶ ἡ ἀνδράχνη. θανυμαστὸν δ' ἂν δόξειε τὸ τοῦ ἀβροτόνου

- μάλιστα δι' ὅτι θερμὸν ὄν τὴν ἀλέαν διώκει· αἰτία δὲ ἡ
 ἀσθενεία· πρὸς ἄμφω γὰρ ἀσθενεῖ καὶ πρὸς τοὺς χει-
 3 μῶνας καὶ πρὸς τὰ καύματα. τὸ δ' ὅλον οὐ ποιεῖ ἡ θερ-
 μότης μάλιστα εὐβλαστεῖν εἴπερ θερμὰ τὰ δριμέα· καὶ
 γὰρ τὸ πράσον καὶ τὸ γήτειον καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ θύμβρα
 καὶ ἡ ὀρίγανος δυσβλαστῇ· δεῖ γὰρ ἔχειν τινὰ ὑγρότητα
 καὶ οὐχ ἥττον ἀλλὰ μᾶλλον ἴσως εὐκрасίαν τὸ εὐβλαστὲς
 πρὸς τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν. ὅλως δ' ὥς ἐν γένει λαβεῖν
 ξηρότατα τῶν σπερμάτων τὰ στεφανωματικὰ καὶ τὰ τῶν
 λαχάνων ὅθεν καὶ τάχιστα τὰς ἱκμάδας ἔλκει· δι' ὃ καὶ
 4 κρεμαννύνουσιν αὐτὰ καὶ οὐ φαίνουσι τὰ οἰκήματα οὐδ'
 ὕδωρ εἰσφέρουσιν ὅλως. ἡ δὲ διαμονὴ θησαυριζομένων
 πρὸς τε τοὺς σπόρους καὶ πρὸς τὰς ἄλλας χρείας παρα-
 πλησία καὶ τοῖς σιτηροῖς, γόνιμα μὲν εἰς τετραετίαν μᾶ-
 λιστα χρήσιμα δὲ πρὸς τὰλλα πλείω χρόνον ὥσπερ ὁ σῖτος
 εἰς τροφήν. καὶ τοῦτο δὲ καὶ κατὰ λόγον ὥσπερ καὶ τοῖς
 ζώοις πρῶτον ἀπολιπεῖν τὴν τῆς γονῆς [δύναμιν]. καὶ
 γὰρ ἐν τούτοις ἡ ἀρχὴ τοῦ γεννᾶν ὅπερ ἂν τις ὥς σπέρμα
 θεῖη τὸ δὲ λοιπὸν ὥς τροφήν καὶ ὕλην προσηρητημένην·
 ἀλλὰ τὸ ὅλον καλεῖται σπέρμα δι' ὃ καὶ ξῆν αὐτὰ φασι
 καὶ μὴ ξῆν ὅταν διαμένῃ ταύτῃ ἢ φθαρῇ καθάπερ καὶ
 τὰ ὡά· συμβαίνει δὲ (καὶ) τοῦτο καὶ τοῖς βαλανώδεσι
 καὶ τοῖς ἄλλοις. εἰς βλάστησιν δὲ τὰ ἕνα τῶν νέων οὐκ
 ἄλογον εἶναι βελτίω, ξυνεσθηκότα τε καὶ οἶον αὐτὰ αὐ-
 τῶν ὄντα μᾶλλον. πρόσεστι γὰρ τις καὶ τούτων πέψις
 ἀποπνεύσαντος τοῦ ἀλλοτρίου· χρονιζομένου δὲ πάλιν
 5 γῆρας καὶ φθίσις. περὶ δὲ τοῦ ἐκκαυλεῖν τάχιστα μὲν
 τὰ ἀπὸ τῶν ἀκμαζόντων ὥς ἰσχυροτάτων, τελέωσις γὰρ
 τις ἡ ἐκκαύλησις εἴπερ ὁ καρπὸς ὥς τέλος, οὐκ ἄλογον.
 δευτέρα δὲ ἡ ἐκ τῶν παλαιότερων, καὶ γὰρ ἐκ τούτων
 οἶον καθαρωτέρα τις καὶ πλείων ἡ δύναμις. ἐν δὲ τοῖς
 νέοις ἀναμειγμένη καὶ τὸ πλεόν εἰς τὴν τροφήν ἄγουσα

καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις· αἰεὶ γὰρ ὀψιαίτερα τὰ πολύ-
 τροφα· δι' ὃ καὶ εἰ μὴ τὰ ἀπὸ τῶν ἀκμαζόντων ἐκκαυλεῖ
 πρῶτα ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τῶν παλαιότερων οὐκ ἄλογον. περὶ 6
 οὗ δὴ καὶ ἀντιλέγουσί τινες. ἐκκαυλεῖν γὰρ φασι τὰ
 ἀσθενέστερα μᾶλλον ὥσπερ ἐπὶ τῶν λαχάνων. αἴτιον δὲ
 ὅτι εὐπαθέστερά τε καὶ ἐλάττω τροφήν ἔχοντα τελειοῖ
 τὸ δὲ ἐκκαυλεῖν ὥσπερ τελείωσις, δι' ὃ καὶ τῶν δένδρων
 τὰ πρεσβύτερα θᾶπτον πέττει καὶ μᾶλλον τοὺς καρπούς,
 τὰ δὲ ἐν ἀκμῇ πλείους μὲν καὶ καλλίους ἔχει βραδυτέ-
 ρον δέ. φαίνεται δ' οὖν εἰ τοῦτο ἀληθὲς ὅτι ταχυγονώ-
 τερα τὰ παλαιότερα. μεμίχθαι γὰρ τις ἐν τοῖς σπέρμασι
 δοκεῖ οἶον ὕλη καὶ τροφή ταῖς ἀρχαῖς ἣν δεῖ προκατειρ-
 γασθαι πρότερον ἢ εἰς τὴν βλάστησιν ἐλθεῖν. εἴη δ' ἂν 7
 κἀκεῖνο λέγειν πρὸς γε τὸ ἐκκαυλεῖν ὥς ἦττον ῥιζουμέ-
 νων τῶν παλαιῶν εἰς δὲ τὸ ἄνω μᾶλλον φερομένων τα-
 χεῖαν ποιεῖ τὴν τελείωσιν ὥσπερ σχεδὸν καὶ ἐπὶ τῶν
 ὀλιγοχρονίων πάντων ἐστὶ καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν τριμή-
 νων λέγεται. τοὺς δὲ χρόνους δῆλον ὅτι καὶ τὰς ἀκμὰς
 κατὰ τὰς φύσεις ἐκάστων ληπτέον. ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν
 ὁμοιότητά τινα ἔχει. τὰ δ' ἴδια καθ' ἕκαστον γένος αὐτὰ
 καθ' ἑαυτὰ λέγουσιν ἐπὶ πλεον. ῥητέον δὲ τοῖς τῶν δέν-
 δρων καὶ πρὸς αὐτὰ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα θεωροῦσιν.

4 H

CAP. IV. Ἄτοπον δ' ἂν δόξειε καὶ ἅμα θανμαστὸν

εἰ ἀπὸ τῶν ἀτελῶν ἔνια γεννᾷ καὶ ταῦτα δένδρων φύ-
 σεις μεγάλας οὕτως οἶον ἰτέας καὶ πτελέας· ἀτελες γὰρ
 τὸ ὠμόν. ἄρ' οὖν εἴπερ τοῦτ' ἀληθὲς διαιρετέον τὴν τε-
 λειότητα τὴν τε πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν πρὸς γένεσιν. ἢ μὲν
 γὰρ πρὸς τροφήν ἢ δὲ πρὸς δύναμιν τοῦ γεννᾶν· ἔνια
 δὲ ἄτροφα γεννητικὰ δὲ, τὰ δ' ἴσως ἀνάπαλιν. τάχα δ'
 ἐκείνη πρὸς γε τὰ νῦν ἢ διαίρεσις ὅτι τὴν πέψιν τιθέ-
 μεθα χρώμασι καὶ χυλοῖς καὶ πυκνότητι καὶ τοῖς τοιού-
 τοις· ἐπεὶ τό γ' ἐδωδιμον ὑπάρχει καὶ τοῖς τῆς πτελέας

καὶ ἄλλοις· ἀλλ' οὐ τοῦτο κύριον ἀλλὰ τὸ γεννᾶν· ἔκα-
 στον γὰρ τῷ ἔργῳ κρίνεται. καὶ ταῦτα μὲν ὥς πρὸς
 2 ὑπόθεσιν. ἐκεῖνο δὲ ἀτοπώτατον εἰ τελεούμεενα γένους⁵ H
 τινὸς ἄγονα γίνεται τὸ ὅλον καίτοι ἀπὸ σπέρματος γινο-
 μένου τοῦ δένδρου καθάπερ ἐπὶ τῆς κυπαρίττου. τὸ γὰρ
 ἄρρεν γένος ὅλως ἄγονον πολλὰ δὲ καὶ τῶν θηλειῶν.
 ἐπεὶ τό γε μὴ καρποφορεῖν ἓνια τῶν ὁμογενῶν ἦττον
 ἀτοπον. καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν σπερμάτων αὖ τὸ πηρωθῆν
 ἄγονον, ἀλλ' ἴσως τοῦτό γε καὶ ἀναγκαῖον. τὸ δὲ μηδὲν
 ὅλως γόνιμον ὥσπερ ἐλέγχει τὴν φύσιν ὅτι ποιεῖ μάτην,
 3 ὃ καὶ ἡμῖν ὑπεναντίον πρὸς τὰ πρότερον. καὶ τὰ μὲν
 τῆς πετέας ἀμφισβητούμενα καὶ τῆς ἰτέας. ὃ δ' ἔρινεός
 ὁμολογουμένως γεννᾷ καὶ ἄπεπτον εἰς τὴν ἡμετέραν τρο-
 φήν. γεννᾷ δὲ καὶ τὸ θύμου ἄνθος καὶ ἄλλων ἃ πρὸς
 τὴν ἡμετέραν αἰσθησιν ἀφανῆ τὸ δ' ἄνθος μόνον φανε-
 ρόν. ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν δένδρων τινῶν ἔτι καὶ ἄλλας ἴσως
 ἀπορίας ἔχει. καὶ γὰρ τὸ περὶ τοὺς φοινίκας ἀτοπον καὶ
 λόγου δεόμενον, καὶ τὸ οὕτως ἀμενηνὰ τινῶν εἶναι τὰ
 4 σπέρματα καθάπερ καὶ τῆς κυπαρίττου. τὰ γὰρ τοιαῦτα
 δίδωσιν τινα ἔννοιαν καὶ ὑπὲρ τοῦ μὴ ἔχειν ἓνια τροφήν
 πρὸς ἑαυτοῖς· πλὴν ἴσως ἄλλοις ἄλλη καὶ ὕλη καὶ τροφή
 καὶ ἱκανόν τιςιν ἂν ἔχη τὸ διατηρῆσον. ὑπὲρ δὲ τῶν
 σιτηρῶν καὶ ὅλως τῶν ἐπετείων αἱ μὲν τοιαῦται διαφο-
 ραὶ ῥᾶους οἶον αἱ κατὰ τὰς βλαστήσεις καὶ τελειώσεις καὶ
 5 τὰ λοιπὰ πάθη τὰ συμβαίνοντα τοῖς τοιούτοις. περὶ δὲ⁶ H
 τῆς ἐξαλλαγῆς εἰς ἕτερον γένος ὥσπερ ἐκ πυρῶν εἰς αἶ-
 ρας καὶ εἰ δὴ πάλιν τῶν αἰρῶν εἰς πυροὺς καὶ τῶν ξειῶν
 εἰς βρόμον ἀτοπον ἀντὶ τὸ τε τῷ συμβαίνοντι καὶ τῷ ἰδίῳ
 μόνα γὰρ δὴ ταῦτα μεταβάλλει τῶν σπερμάτων φυσι-
 κῶς· ὁ γὰρ ἐκ τῆς τίφης καὶ τῆς ξειᾶς πυρὸς παρασκεύη
 πῶς καὶ τέχνη καθάπερ οἱ τὰ σπέρματα προβρέχοντες
 6 εἰς τὴν γλύκανσιν. ἀτοπον δὲ πρὸς τῷ μόνα καὶ ὅτι

ἰσχυρότερα δοκοῦντα τῶν χεδροπῶν εἶναι· τὸ γὰρ
 ἀσθενὲς εὐφθαρτότερον, φθορὰ δέ τις ἢ ἔκστασις· καὶ
 μᾶλλον πυρὸς εἰ κριθῆς ἰσχυρότερον. ἔτι δὲ τὰ μὲν
 ἰσχυρότερα εἰς τὸ ἀσθενέστερον μεταβάλλειν· ἢ δὲ
 αἶρα καὶ πυροῦ καὶ κριθῆς ἰσχυρότερον ὥσθ' ἅμα συμ-
 βαίνει καὶ τὸ παρὰ φύσιν τοῦ κατὰ φύσιν ἰσχυρότερον.
 ἢ δὲ διαφθορὰ καὶ ἡ μεταβολὴ δυοῖν θάτερον ἢ ἐν τοῖς 7
 σπέρμασιν ἢ ἐν τῇ χλόῃ. σπέρματος μὲν οὖν γαλάκτω-
 σις, σῆψις, ὅλως διάχυσις ὧν οὐδὲν φύσιμον. ἢ δὲ χλόη
 ῥιζωθέντων ἤδη, τὰς δὲ ῥίζας μεταβάλλειν ἄτοπον. ὅθεν
 δὴ τοῖς τοιούτοις παραπεπεισμένοι τινὲς ὡς ἀλόγοις
 ὅλως οὐδὲ γίνεσθαι φασιν τὴν ἔκστασιν ἄλλ' ἐπομβρίαις
 φύεσθαι καὶ συνίστασθαι τὴν αἶραν ὃ καὶ καθ' αὐτὴν
 φαίνεται ποιοῦσα μὴ σπαρέντων πυρῶν ἢ κριθῶν ἐν
 ταῖς ἐπομβροτάταις χώραις. αἱ μὲν οὖν ἐναντιώσεις αὐ- 8
 ται δοκοῦσιν ἐλέγχεσθαι τοῖς ἔργοις· πολλοὶ γὰρ ὥς
 φασι σπείραντες πυροὺς ἢ κριθὰς ἐθέρισαν αἶρας. τὴν
 δὲ ἔκστασιν καὶ τὴν μεταβολὴν θείῃ τις ἂν ἀμφοτέρως
 γίνεσθαι καὶ τοῦ σπέρματος ἀλλοιουμένου καὶ τῶν ῥι-
 ζῶν· ἢ γὰρ ἐν τῇ χλόῃ μεταβολὴ δι' ἐκείνας· συμφυεῖς
 δ' οὕσας οὐκ ἄλογον συμπάσχειν. ἐπεὶ τό γε σπέρμα
 διαφθαρὲν οὐ φύσιμον ὅλως ἦν· (τοῦτο μὲν κοινόν·)
 οὐδὲ γὰρ ῥίζαι φθαρεῖσαι τρέφοιεν ἄν. τὴν δὲ τοῦ σπέρ- 9
 ματος φθορὰν οὐδεμίαν τῶν εἰρημένων ὑποληπτέον,
 σῆψιν ἢ γαλάκτωσιν, ἄλλ' ἑτέραν ἢ γίνεται διὰ πλη-
 θος τῆς τροφῆς ἐκτηκομένων· αὕτη δὲ τὸ μὲν ὅλον
 οὐκ ἀπόλλυνσι μεθίστησι δὲ εἰς ἕτερον ἐπικρατοῦσα
 πως τῆς ἀρχῆς. τὸ δὲ συμβαῖνον ὅμοιον τρόπον τινὰ
 καὶ ἐπὶ τῶν ζώων ὡς κατ' ἀναλογίαν ἂν τὸ θῆλυ κρα-
 τήσῃ τοῦ ἄρρενος ἢ καὶ ἔτι μείζων ἐναλλαγὴ γένη-
 ται πρὸς τὸ παρὰ φύσιν. δεῖ γὰρ δὴ τὴν γῆν ὥσπερ τὸ 10
 θῆλυ νοῆσαι καὶ τὸ ἀνάλογον οὕτω λαμβάνειν. ὅταν οὖν

- ἐκ ταύτης ἢ τροφή πλείων γίνηται διὰ τὰς ἐπομβρίας τότε τὴν ἐκστασιν συμβαίνειν οὐ φθείρουσαν μὲν ὅλως τὴν γεννητικὴν δύναμιν ἐξαλλοιοῦσαν δ' εἰς ἑτέραν. εὐζώου δὲ τῆς φύσεως οὔσης, εὐζωότερα γὰρ πολὺ τῆς τῶν ζώων, εὐλογον καὶ διαμένειν μᾶλλον ταύτην. ἐπεὶ καὶ ἄνευ σπερματικῆς ἀρχῆς αὐτόματα πολλὰ συνίσταται καὶ τῶν ἐλαττόνων καὶ τῶν μειζόνων φυτῶν. ὅθεν
- 11 καὶ τοῦτο ἂν εἴη φανερόν ἐλ' τις ἀκολουθήσει τῇ ἀναλογίᾳ δι' ὅτι τῇ τῶν σπερμάτων ἀλλοιωθεὶ καὶ οὐ τῇ τῆς χλόης μεταβολῇ· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ζώων οὕτω γίνε-
ται. καὶ ἅμα δὴ τότε ἀσθενέστατον ὅταν ἐν μεταβολῇ τυγχάνῃ τῇ κατὰ τὴν βλάστησιν, ἥδη δ' ἐκβεβλαστηκὸς καὶ ἐρριζωμένον ὥσπερ γέγονε. τούτου δὲ καὶ μειώσεις εἰς αὐξήσιν καὶ τροφήν ἢ καὶ τὴν ὅλην φθορὰν οὐκ εἰς μεταβολήν. ἔτι δὲ καὶ φασιν οἱ ἔμπειροι φανερόν εὐθὺς εἶναι τὸ φύλλον ἀνατέλλον τῆς αἵρας λιπαρώτερον ὢν καὶ ποιωδέστερον καὶ στενότερον καὶ οὐχ ὕστερον τοι-
- 12 οὔτον γινόμενον. ἐκ μὲν οὖν τούτων δόξειεν ἂν τοῖς σπέρμασιν. οὐ μὲν οὐδὲ θάτερον ἀδύνατον οὐδ' ἄλο-
γον ὥστε ἐν τῇ χλόῃ μεταβάλλειν ἀλλοιούμενων τῶν ρι-
ζῶν· τοῦτο γὰρ ἀνάγκη συμβαίνειν εἴπερ ἅπαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἑτέρας ἕτερον. φαίνεται δὲ τοῦτο καὶ ἐφ' ἑτέρων συμβαίνειν ὥσπερ τῶν δένδρων ὅσα μεταβάλλει ταῖς θεραπείαις τοὺς καρποὺς ἐξ ὀξέων καὶ πικρῶν εἰς γλυ-
- 13 κεῖς καὶ ποτίμους ἢ ἐκ πολυπυρρήνων εἰς ἀπυρρήνους. ἢ δ' αἰτία τῆς μεταβολῆς ὁμοίως καὶ ταύτης πλήθει τρο-
φῆς ὅταν ἐπομβρίαι γίνωνται καὶ ὥς γε δὴ τινὲς φασι μάλιστα τοῦ ἡρος ἐὰν ἥλιοι συνεπιλάμψωσιν ὥς ἐξ ἀμ-
φοῦν γινομένης τῆς μεταστάσεως. ἐνιαχοῦ γὰρ ἐν τισι τόποις ἐλώδεσιν ὅλως τοῦτο συμβαίνει καὶ τό τε φύλ-
λον μεταβάλλει ὥστε πᾶσιν εἶναι φανερόν. ἐὰν δὲ ὕδατα ἑαρινὰ μὴ γίνηται πολὺ γίνεσθαι πυρῶν πληθους. ὥστε

τοῦτο μὲν οὐδ' ἑτέρως ἄλογον. εἰ δὲ καὶ ἀμφοτέρως συμβαίνει τάχ' ἂν οὐδ' ἄτοπον εἴη διαφορὰν τινα συν-
αιτίαν εἶναι καὶ τῶν ἐδαφῶν καὶ τοῦ ἀέρος· ἐπεὶ καὶ
σπαρέντων εὐθὺς μεγάλη βλάβη πολυῦδρίαν ἐπιγίνε-
σθαι. συμβαίνει γὰρ ἀσθενεστέρας εἶναι τὰς ρίζας, τὸ
δ' ἀσθενὲς εὐπαθέστερον. ἢ μὲν οὖν ἐξαλλαγή διὰ τοῦτ'
ἂν εἴη.

CAP. V. Τὸ δὲ μόνα ταῦτα πάσχειν ἔτι δ' ἰσχυρό-
τατα δοκοῦντ' εἶναι, καὶ γὰρ ἡ ξειὰ ἰσχυρόν, μιᾶ τινι
λύοιτ' ἂν αἰτία καὶ τῇ αὐτῇ· διὰ γὰρ τὸ ἰσχυρότατα καὶ
πολυρριζότατα εἶναι πλείστην ἔχοντα τροφήν καὶ μάλι-
στα πάσχοντα ὑπομένει τὰ δ' ἄλλα φθείρεται τελέως.
ἔτι δ' ἡ ὥρα καθ' ἣν ὁ σπόρος ἐπομβροτέρα καὶ πλείω
χρόνον ἐν τῇ γῇ γίνεται, τὰ δὲ πρὸς τὸ ἔαρ καὶ διαγε-
λῶντος ἤδη τοῦ ἀέρος ἐν εὐκρασίᾳ μᾶλλον καὶ εὐθὺς εἰς
τὴν βλάστησιν ἢ ἀναδρομή· δι' ὃ καὶ οὐδ' ἕτερον οὐδὲν 2
ἐκ τῆς διαφθορᾶς αὐτῶν ἂν ποτε διαφθαρεῖ γίνεται. τὸ
μὲν γὰρ εἰς αἶραν ἀξιοῦν ἄτοπον· εἰς γὰρ τὸ σύνεγγυς
καὶ ὁμογενές πως αἰ μεταβολαί· τὸ δὲ μηδὲ εἰς ἕτερον
μηδὲν εἰς ἀσθένειαν ἀνακτεόν ὥς ὅλως φθειρομένων·
ἀλλὰ τοῖς ὁμοιοπύροις ἂν εἴη καὶ ὁμοιοκρίτοις μᾶλλον
εἰς αἶραν. τούτων δὲ τὰ μὲν ὅλως οὐχ ὑπομένει διὰ τὴν
ἀσθένειαν ὥσπερ ἡ τίφη τὰ δὲ εἰς τὸ σύνεγγυς μᾶλλον
μεταβάλλει καθάπερ ἡ ξειὰ πρὸς τὸν βρόμον. ὁ δὲ πυρὸς 3
εἰς τίφην οὐ μεταβάλλει καὶ ξειὰν ἐξαμβλούμενος ὅτι
πλείων ἢ τροφή καὶ ἰσχυροτέρα δι' ἣν συμμένει. τοι-
αύτη δ' οὔσα οὐκ ἂν ἐκθηλύνειεν ἄλλ' εἰς τὸ σφοδρότε-
ρον ἀγάροι καὶ ὅλως ἐκστήσειε τοῦ γένους. ἐπεὶ μᾶλλον
ἂν τις εὐλόγως θαυμάσειεν ὅτι οὐκ εἰς τὸν ἄγριον πυ-
ρὸν ὥσπερ καὶ ἄλλα. τυγχάνει δὲ καὶ τούτου παραπλη-
σία τις ἢ αἰτία· μετακινεῖ γὰρ ἀπλῶς ἡ φύσις. ἄτοπον 4
δὲ καὶ λόγον δεόμενον εἰ καὶ τὸ λίνον ἐξαίρουται· με-

- γάλη γὰρ ἡ διάστασις· εἰ μὴ ἄρα καὶ τοῦτο τῆς τροφῆς ὄγκω· φιλεῖ γοῦν χώραν ἀγαθὴν ὥστ' ἐκ τῆς ὑπερβολῆς ἡ ἔκστασις. ὁ δὲ θερμός ἰσχυρὸς ὢν καὶ πρῶτος σπειρόμενος οὐδὲ εἰς ἓν μεταβάλλει διὰ τὴν ἄγαν ἰσχύϊν· ἐπικρατεῖ γάρ· δεῖ δὲ τὸ μέλλον μεταβάλλειν μὴ ἀπαθὲς εἶναι μήτ' ἄγαν εὐπαθές· τὸ μὲν γὰρ οὐ μετακινεῖται
- 5 τὸ δ' ὅλως ἀσθενὲς ὃν φθείρεται καθάπερ ἐλέχθη. σκεπτόν δὲ καὶ εἴ τι τῶν ἄλλων σπερμάτων ἢ τῶν ἀγρίων ἢ τῶν ἡμέρων δέχεται τὴν τοιαύτην ἀλλοιώσιν. καὶ περὶ μὲν αἰρῶν ἀρκεῖται τὰ εἰρημένα. τὰς γὰρ ἐν αὐτοῖς τοῖς γένεσι τῶν πυρῶν μεταβολὰς, οἷον εἰ ἐκ τοιῶνδε τοιοῦδε γίνονται, καὶ κριθὰ καὶ τᾶλλα ὡσαύτως οὐκέτι ζητοῦμεν οὐδὲ τοῦτ' ἔχει τι θαυμαστόν. ἡ γὰρ ὥρα καὶ αἱ τροφαὶ καὶ ὁ ἀῆρ καθάπερ εἴρηται ποιοῦσι τὰς ἀλλοιώ-
- 6 σεις ὁμοίως ζώων καὶ φυτῶν· ὃ καὶ πρὸς τὴν ἔκστασιν ὅλως τοῦ γένους χρῆναί φημεν μετενεγκεῖν, ποιάν τινα καὶ ποσὴν ποιήσαντες τὴν τροφήν· ἐπεὶ καὶ τῶν δένδρων καὶ ὅλως τῶν φυτῶν αἱ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἰρημέναι μεταβολαὶ διὰ ταύτας γίνονται τὰς αἰτίας ὥσπερ ἐν τοῖς πρότερον ἐλέχθη· τῶν μὲν ἀτροφούντων ἐν μὴ οἰκείαις τροφαῖς καὶ θεραπειαῖς· ὥσπερ τὸ σισύμβριον ὅταν εἰς μίνθαν· ἀπόλλυται γὰρ τὸ δορυμὸν τῆς ὀσμῆς καὶ οἷον ἀποθηλύνεται, διὰ τὴν τροφήν δὲ καὶ ἀργίαν ἢ ἀπαγρίωσις· ἔνια δ' ὅλως καὶ ἀπόλλυσιν ὥσπερ τὴν μίν-
- 7 θαν καταπνιγομένων τῶν ῥιζῶν ὑφ' αὐτῶν. ἡ δὲ λεύκη τὸ μὲν ὅλον οὐ πόρρω τῆς αἰγείρου καὶ τῇ ὅλῃ μορφῇ καὶ τοῖς φύλλοις· ἀπογηράσκουσιν δὲ ἑξομοιοῦσθαι τῷ καταξηραίνεσθαι καὶ μᾶλλον ἀτροφεῖν οὐκ ἄλογον. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν ἄλλοις διὰ πλειόνων εἴρηται, καὶ ὅτι δὲ καὶ περὶ τὰ ζῶα κατὰ μὲν τὰς γενέσεις τοιοῦτόν τι συμβαίνει, τελεσθεῖσιν δὲ τῶν νεοσσιῶν οὐκέτι, πλὴν εἴ τις τὰς κατὰ τὰς ὀρνίθας ἀλλοιώσεις ἅμα ταῖς

ῥαῖς γινομένας λέγοι. φαίνονται δὲ αὐταὶ γε πάθεσι
μᾶλλον ὅμοιαι σωματικοῖς ἢ μεταβολαῖς.

7 H

CAP. VI. Τῶν δὲ ἄλλων τῶν περὶ τὰ σπέρματα μά-
λιστα ἄπορον εἶπερ ἀληθὲς τὸ παρὰ μέρος καὶ μὴ ἅμα
γεννᾶν ἔνια καθάπερ ἐπὶ τε τοῦ αἰγίλωπος λέγεται καὶ
τοῦ λωτῶ καὶ τοῦ βολβοῦ. τοῦτο δ' οἱ μὲν φασιν εἶναι
ψεῦδος ἀλλ' ἀπὸ τῆς ῥίξης βλαστάνειν τῷ ὕστερον ἔτει
ἢ ἀπὸ τοῦ σπέρματος ὑπολαμβάνουσιν· οἱ δ' ὡς ἀληθὲς
διατείνονται σημεῖα φέροντες ἄλλα τε καὶ ὅτι ἀπολλύν-
τες τὸν αἰγίλωπα διετῇ τὸν ἀργὸν ποιοῦσι ὅπως ἀμφο-
τερα τὰ σπέρματα ἐκβλαστήσῃ καὶ ἐπινεμηθῇ τε καὶ ἐκ-
θερισθῇ τὸ ὅλον ὁ καρπός. ἔχει δὲ τινα καὶ ἄλλως ἀπο- 2
ρίαν ἢ παρ' ἔτος βλάστησις καὶ εἶπερ συνεχὲς ὃν καὶ
δίκρουν ὥσπερ φαίνεται καὶ ἅμα πίπτουν τὸ μὲν ἄλλοι-
οῦται καὶ διαβλαστάνει τὸ δ' ἀπαθὲς διαμένει πάντα
τὸν ἑνιαυτόν· ὅσῳ γὰρ ἀσθενέστερον τὸ ἔλαττον ὃ δὴ
φασι διαμένειν τοσούτῳ καὶ εὐπαθέστερον ἐχρῆν εἶναι
καὶ εἰς τὴν διαβλάστησιν καὶ εἰς τὴν ὅλην φθοράν. ἀνάγ-
κη δὲ δῆλον ὅτι καὶ ὅταν ἐκβλαστήσῃ θάτερον χωρίζε-
σθαι· μὴ γὰρ χωρισθὲν καὶ εἰ μὴ γίνεται συμπαθὲς,
ἀλλ' ἐξαιρουμένων γε τῶν ῥιζῶν συναίρουιτ' ἂν, πολλά-
κις δὲ τοῦτο δοῶσιν οἱ γεωργοὶ καὶ οὗ φασι φθεῖρην.
τὸ δὲ διαρκεῖν ἀπαθὲς ἐν τῇ γῇ μέχρι μὲν τῆς οἰκείας 3
ῥαῖς εἰς τὴν ἔκφυσιν εὐλογόν τε καὶ ἐπὶ πολλῶν γινό-
μενον· τὸ δ' ὅλον ἑνιαυτόν ἐπισχεῖν ἤδη θαυμασιώτε-
ρον. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μὲν τέλεον τὸ δὲ ἀτελὲς αὐτῶν εἶ-
ναι τελεοῦσθαι δὲ παρ' ἑνιαυτόν ἄλογον· οὔτε γὰρ
ἀσθενὲς ἀλλ' ἰσχυρόν ὁ αἰγίλωψ ὥστε ἐκτελεοῦν δύνα-
σθαι πλείω καὶ ἔνια δὴ καὶ τῶν ἀσθενεστέρων τοῦτο
δοᾷ· ἢ τε αὖτε τελέωσις ἢ κατὰ φύσιν οἰκειοτάτη τάχα δὲ
καὶ μόνη· τροφήν γὰρ τότε λαμβάνει τὴν αὐτοῦ διὰ δὲ
τῆς τροφῆς ἢ αὕξη καὶ τὸ τέλεον, χωρισθὲν δὲ ἥτοι φθεί-

ρεται πάμπαν ἢ ἀναυξὲς καὶ ἀνεπίδοτον ἔσται. πολυ-
 χίτωνι δ' εἶναι καὶ τῷ βρόμῳ καὶ τῇ ξειᾷ συμβέβηκεν
 4 ὥστ' ἐχρῆν καὶ ταῦτα διαμένειν ἀπαθῆ. τὰ μὲν οὖν
 ἀντιβαίνοντα σχεδὸν ταῦτ' ἔστιν. οὐ μὴν ἄλλ' εἰ δεῖ
 λέγειν τὴν αἰτίαν ἐκείνην ἃν τις ἴσως μάλιστα εἴποι τὴν
 φάσκουσιν μὴ τελεοῦσθαι ἄμφω πρὸς τὸ φύσιμα ποιεῖν,
 ἀλλ' ὅμοιόν τι συμβαίνειν καὶ τῶν ὠτοτόκων καὶ τῶν
 σκωληκοτόκων τισί· τὰ γὰρ ὡὰ ἀποτικτόμενα τρέφεται
 καὶ ἐκτελεοῦται τὰ μὲν ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῇ θαλάττῃ τὰ
 δὲ ἐν τῇ γῇ καὶ τῷ ἀέρι καὶ ταῦτα δεχόμενα ζωοποιεῖ,
 5 τὰ δὲ φύσαντα καὶ ἐκτεκόντα ἑξαδυνατεῖ. φαίνεται δὲ
 τοῦτό γε καὶ ἄλλως ἀληθὲς ὥς οὐκ εὐθύς ἀλοηθέντα τὰ
 σπέρματα βελτίω τῶν χρονισθέντων οὐδὲ τὰ νέα τῶν
 ἑνῶν ὥσπερ εἴπομεν ἀλλὰ δεῖ τινα λαβεῖν ἐν ἑαυτοῖς οἶον
 πέψιν καὶ δύναμιν ἀποπνεύσαντος τοῦ ἀλλοτρίου. τί
 οὖν ἴσως ἂν τις φαίη κωλύει καὶ ἐπὶ τῶν ἀπορουμένων
 τοιοῦτόν τι συμβαίνειν ὥστε καὶ τελέωσιν λαμβάνειν καὶ
 δύναμιν ἐκπεττόμενά πως τῇ θερμότητι τῇ τε ἐν ἑαυτοῖς
 6 καὶ τῇ περιεχούσῃ. ἢ τοῦτο παράλογον ὥς μᾶλλον ἐν τῇ
 γῇ κατακλεισμένη ἢ θερμότης ἐκπέττει τὴν τροφήν τὴν
 ἐν τῷ σπέρματι καὶ τελεοῖ τῆς ἐν τῷ ἀέρι, καὶ ταῦτα πε-
 φρυγότων ἐν τούτῳ τελεοῦσθαι καὶ ἅμα λαμβανόντων
 τροφήν οὐκ ὥμην ἀλλὰ προπεπονημένην ὑπὸ τοῦ καυ-
 7 λοῦ καὶ τῶν ῥιζῶν; ἔτι δὲ τῶν μὲν ὠῶν μία τις ἢ πέψις
 καὶ τελέωσις ἀπάντων, εἰθ' ὑπὸ τῶν ἔξω· συμβαίνει
 γὰρ ὥσπερ τὸ μὲν κατὰ φύσιν τὸ δὲ παρὰ φύσιν· καὶ
 ταῦτ' ἰσχύοντος ἔτι τοῦ φυτοῦ καὶ οὐ περιλαμβανομέ-
 νου τῇ ὥρᾳ πρὸς τὴν πέψιν. πλὴν εἰ τις λέγοι ὅτι προεκ-
 πηδᾷ τὰ σπέρματα πρὶν τελειωθῆναι διὰ τὸ τὴν φύσιν
 ἔχειν ἀσθενῆ. συμβαίνει μὲν δὴ τοῦτο καὶ πολὺν προτε-
 ρεῖ τῶν κριθῶν ὥστε κενὸν ἐστάναι τὸν κάλαμον· τοῦτό
 τε οὖν εἰς τὴν οὐσίαν ἀνακτέον καὶ τὸ συνεκτρέφεσθαι

δὲ καὶ τελειοῦσθαι τοῖς περιέχουσιν οὐκ ἄλογον. ἐπεὶ
 τό γε διαμένειν ἀπαθὲς ἄλλως τε καὶ ἐν χιτῶσι τοσού-
 τοις ἦττον θαυμαστόν. πολλὰ γοῦν φαίνεται καθάπερ
 ἐλέχθη καὶ τῶν ἄλλων μᾶλλον δὲ πάντα διατηρούμενα
 πρὸς τὴν οἰκείαν ὥραν. ἐκεῖνο γὰρ ἔτι θαυμασιώτερον
 ὅπερ εἴρηται περὶ τῶν τευτλίων ὅτι οὐ μόνον ἐνὶ μηνὶ
 καὶ δυοῖν καὶ τρισὶν ὕστερον ἀλλ' ἐνιαυτῷ διαβλαστά-
 νει τινὰ καὶ ταῦτα βρεχομένου καὶ κηπευομένου τοῦ
 τόπου. ἔστι δὲ καὶ τὸ τοῦ λωτοῦ σπέρμα τοιοῦτον ἢ τό 8
 γε περιέχον τὸν καρπὸν διὰ τὸ μὴ εὐχώριστον εἶναι
 μηδ' ὁμοίως ἀφαδρύνεσθαι. τὸ δὲ τοῦ βολβοῦ καὶ τῷ
 μεγέθει διάφορον, σκεπτέον δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ. εἰ δ' οὖν
 οὕτως ἐνια δυσφυῇ τῶν σπερμάτων ὥστε πολλοῖς ὕστε-
 ρον χρόνοις ἀνατέλλειν δῆλον ὅτι ταῦτα πέττεται καὶ τε-
 λειοῦται πρὸς τὴν βλάστησιν ἐν τῇ γῇ δι' ὃ καὶ αὕτη τις
 ἂν εἴη συννεργοῦσα πίστις. ἀντιβαίνει δ' αὐτῇ τὸ καὶ
 πρότερον λεχθὲν ὅτι καὶ τελειοῦται τινὰ κατὰ τὴν πρὸς-
 φυσιν ἃ καὶ σπειρόμενα διαβλαστάνει παραχοῆμα. μετ- 9
 ζον δ' ἔτι καὶ τῶν περὶ τὰ σπέρματα καὶ τοὺς καρποὺς
 ἀπορημάτων οὐχ ὑποπίπτον δὲ ὑπὸ τὴν αἰτίαν ταύτην
 τὸ περὶ τὸν λωτὸν συμβαῖνον· τοῦτο δὲ ἔστι δένδρον
 παρόμοιον ἔχον τὸν καρπὸν τῷ λωτῷ· καὶ τὸ περὶ τὸν
 τιθύμαλλον τὸν μυρτίτην καλούμενον· τοῦτο δ' οὐ δέν-
 δρον ἀλλὰ θάμνος ἐπιγειόκανυλος· ἀμφότερα γὰρ ταῦτά
 φασὶ παρὰ μέρος φέρειν ἐξ ἑκατέρων τῶν βλαστῶν ὥστ'
 ἀνάγκη τὸν μερισμὸν τῶν δυνάμεων ἐν ταῖς ῥίζαις ποι-
 εῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐπισκεπτέον.

8 H

CAP. VII. Τῶν δὲ σιτηρῶν σπερμάτων εἴ τινας δια-
 φοραὶ κατὰ τὴν ἔκφυσιν ἢ τοὺς καρποὺς ἢ τὴν ἄλλην
 οὐσίαν δεῖ πειραῖσθαι λέγειν. οἷον ὅτι πυρὸς μὲν καὶ
 κριθῇ καὶ τὰ ὅμοια πρωῒσπορεῖται, χεδροπὰ δὲ πρὸς τὸ
 ἔαρ πλὴν κνάμου καὶ θέρμου. τοῦτο γὰρ ποιοῦσιν ὅτι

- τὰ μὲν σιτώδη ρίζωθῆναι δεῖ πρὸς τὸ μὴ μονόκανλα γίνεσθαι τῆς ἀναφορᾶς εὐθὺς ἄνω γινομένης. ρίζοῦνται δὲ κατεχόμενα καὶ πιλούμενα τοῖς χειμῶσιν ὥστε πολλὰς
- 2 ἀρχὰς λαμβάνειν τῆς βλάστης. τὰ δὲ χεδροπὰ μονόρριζά τε καὶ ἰσχυρόρριζα καὶ εὐθὺς τὴν ὁρμὴν ἄνω ποιούμενα προςφόρως ἔχει τῇ ὥρᾳ· τὸ γὰρ πολὺ τῆς φύσεως ἐν τῷ ἄερι. τὸν δὲ κύαμον πρωῒσποροῦσιν ὥσπερ εἴρηται διὰ τὴν ἀσθένειαν ὅπως ρίζωθῆις ἐν ταῖς εὐδαίαις ἀντέχῃ τοῖς χειμῶσι, τὸν δ' αὖ θερμὸν εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἄλλω δι' ὅτι μὴ καταβληθῆις ἔτι θερμῆς οὐσης τῆς γῆς κακοβλαστῆς γίνεται. τούτου δ' αἴτιον ὅτι ἀτέραμον φύσει καὶ ὥσπερ ἄπεπτον· δηλοῖ δ' ἡ πικρότης δι' ὅτι πολλῆς δεῖται θερμότητος. ἐὰν μὲν οὖν προσλάβῃ τὴν ἐκ τῆς χώρας δύνα-
- 3 ται κατεργασθῆναι καὶ εὐβλαστεῖν, εἰ δὲ μὴ κακοβλαστεῖ καὶ παρόμοιον τὸ ξυμβαῖνον ὥσπερ εἴ τις ὀλίγον πυρὶ τὸ ἰσχυρότατον κρέας ὁπτᾶν ἐπιχειροίῃ. διὰ τοῦτο δ' ἔοικεν οὐδὲ τὴν ἀγαθὴν χώραν φιλεῖν ἀλλὰ τὴν ὑφάμμου· εὐθερμαντοτέρα γὰρ αὕτη καὶ οἶον εὐκατεργαστοτέρα. καὶ κρύπτεσθαι οὐκ ἐθέλει κατὰ βάθους ἀλλ' ἐπιπολῆς ὅπως μᾶλλον ἀπολάβῃ τῆς θερμότητος τῆς ἀπὸ τοῦ ἀέρος καὶ μετέωρος ὣν ἐκβλαστάνῃ καὶ
- 4 καθίῃ τὴν ρίζαν. καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα σχεδὸν ὥσπερ γεωργικά· τὰ δὲ αὖ τῆς φύσεως οἶον ὅτι τῶν μὲν χεδροπῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους ἢ τε ρίζα καὶ ὁ κανλὸς ἐκβλαστάνει καὶ τὸ μὲν εὐθὺς ἄνω τὸ δὲ κάτω νεύει καὶ ὁρμαῖ, πυροῦ δὲ καὶ κριθῆς καὶ ὅλως τῶν σιτωδῶν ἐξ ἐκατέρων τῶν ἄκρων, ἀπὸ μὲν τοῦ παχέος ἢ πρὸς τῷ στάχυϊ προσπέφυκεν ἢ ρίζα ἀπὸ δὲ τοῦ λεπτοῦ ὅθεν ὁ ἀθήρ ὁ κανλὸς ὡς ὃν ἐκάτερον ἀνὰ λόγον τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ ἄνω τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ κάτω, καὶ γὰρ ἡ ρίζα καὶ ὁ κανλὸς οὕτω.
- 5 τὴν δ' αἰτίαν εὐθὺς ἐν τῇ φύσει ληπτέον ὅτι τὰ μὲν χεδροπὰ δίθυρα ὄντα μίαν τινὰ καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ἀμ-

φοῖν ἔχει κατὰ τὸ ἄκρον ὃ καὶ φαίνεται προςπεφυκὸς ὥσπερ ἐξωθεν ἥ καὶ συνάπτουσι πρὸς τὸν λόβον. ἅτε γὰρ ἐναγγειόσπερμα ὄντα ταύτην μὲν ἐξ ἀνάγκης ἔχει, τρέφεσθαι γὰρ ἄλλως οὐκ ἦν, τὴν δ' ἐκ τοῦ ἐτέρου μέ-
ρους ἀδύνατον συνεχῆ τ' ἀλλήλοις ὄντα καὶ περιεχόμενα τῷ λοβῷ· τὸ δ' εἶναι τοιαῦτα τῆς οὐσίας. ὥστε τούτων 6
μὲν εἰκότως ἡ φύσις εἰς ταὐτὸ τὰς ἀρχὰς ἔθηκε, τῶν δὲ σιτωδῶν καθ' αὐτά τε πεφυκότων καὶ περιεχομένων ἐτι δ' ὥσπερ εὐθέων πως ὄντων τὴν μορφήν ἐχώρισε τὴν ἔκφυσιν ἀπὸ μιᾶς μὲν ἀρχῆς ἀμφοτέρως ποιήσασα συν-
εχοῦς δέ τινος οὔσης καὶ διηκούσης ἐφ' ἑκάτερον τῶν ἄκρων ὥσπερ καὶ κατὰ τὴν βλάστησιν φανερά διατείνουσα κατὰ τὴν ἐντομήν. τοῦ μὲν οὖν μὴ ὁμοίως ἔχειν ταύτην ὑποληπτέον τὴν αἰτίαν· ἐκεῖνο δ' ὁμοίως ἐν ἀμ- 7
φοῖν ἐστίν ὥστε τὴν τῆς ῥίζης φύσιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐν τῷ στάχυϊ καὶ τῷ λοβῷ γίνεσθαι πρόσφυσιν ἀφ' οὗ ἀμφοτέρων αἱ τροφαί, τοῦ μὲν καλάμου καὶ τῆς πρώτης βλάστης ἡ ῥίζα τῶν δὲ καρπῶν ἡ πρόσφυσις ἡ τε πρὸς τὸν λοβὸν καὶ πρὸς τὸν στάχυν· . . . . . πίπτοι δὲ τῶν καρπωδῶν καὶ βαλανωδῶν. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν ἔκφυσιν οὕτως ἂν τις διέλοι.

9 H

CAP. VIII. Τὴν δὲ ταχυβλαστίαν τοῖς χεδροποῖς ἀποδοίη τις ἂν διὰ τὴν ὥραν ὅτι μαλακωτέρα καὶ γονιμωτέρα τῆς χειμερινῆς· ἀλλὰ μᾶλλον τούτου αἰτιάσαιτ' ἂν τις τὴν ἀσθένειαν δι' ἣν καὶ σπείρονται πρὸς τὸ ἔαρ καὶ διαβλαστάνουσι θᾶττον· τὸ γὰρ ἀσθενέστερον ὥσπερ πολλάκις ἐλέγομεν εὐπαθέστερον. τάχα δὲ καὶ τῆς πολυκαρπίας, πολυχούστερα γὰρ δὴ τὰ χεδροπά, τὴν αὐτὴν ἢ παραπλησίαν, καὶ τοῦ θᾶττον δὲ ἐκτελεοῦν καὶ μὴ καρπίζεσθαι τὴν γῆν ἀλλὰ νειὸν ποιεῖν· ἅπαντ' αὖ γὰρ ταῦτα ἢ τὰ τοιαῦτα συμβαίνει σχεδὸν ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν διὰ τὴν ἀσθένειαν. καὶ γὰρ ἐκθρέψαι καὶ τελειῶσαι ῥᾶον 2

τὸ ἀσθενέστερον ὥστε καὶ πολυκαρπεῖν καὶ τὴν γῆν ἥ-
 του καρπίζεσθαι καὶ τὴν ἐκφυεῖν δὲ τὴν πρώτην ῥάω
 καὶ θάπτω ποιεῖσθαι. πλήν εἴ τι κωλύεται διὰ τὴν ἰσχὺν
 τοῦ περιέχοντος ὥςπερ ὁ κύαμος· αἰτία γὰρ τούτῳ τῆς
 δυσφυΐας ἢ τοῦ κελύφους παχύτης· ἐὰν δὲ καὶ ἐφύση
 σπαρέντι δυσφυέστερον ἔτι καθάπερ ἐδαφιζομένης τῆς
 γῆς. ἐν δὲ τοῖς σιτηροῖς καὶ ταῦθ' ὁμολογούμενα πρὸς
 τε τὴν χρονιότητα τῆς πέψεως καὶ πρὸς τὸν καρπισμὸν
 τῆς γῆς οἶον ἢ τε πολυρριζία καὶ ἡ γλίσχρότης τῶν καρ-
 πῶν· βραδέως γὰρ τὰ γλίσχρα καὶ καθαρὰ καὶ ἐν τοῖς
 3 δένδροις πεπαίνεται. δι' ὃ καὶ πυροὶ κριθαὶν ὀψιαίτε-
 ροι καὶ ὀλιγοχούστεροι· καὶ αἱ ῥίζαι δὲ τῶν σιτηρῶν
 πολλαὶ καὶ κατὰ βάθους οὔσαι καρπίζονται μᾶλλον τὸ
 ἔδαφος, τῶν δὲ χεδροπῶν ὅ τε καρπὸς γεωδέστερος καὶ
 ἡ ῥίζα μία καὶ ἐπιπολῆς καὶ ἡ σπορὰ μανή. πάντα δὲ
 ταῦτα συνεργεῖ καὶ πρὸς πλῆθος καρποῦ καὶ πρὸς κου-
 φότητα τῆς γῆς καὶ τὸ [μὴ] ὁμοίως καρπίζεσθαι πρὸς
 ταχύτητα πέψεως. ἅπαντα γὰρ ἡ δύναμις ἄνω φερομένη
 καὶ οὐκ ἀντισπώσης τῆς ῥίζης πλῆθος ἀποδίδωσι καὶ
 συνεργοῦντος τοῦ ἀέρος ἐκπέπτει ῥαδίως. ἐπεὶ ὦν τε
 πλείων ἡ ῥίζα καὶ κατὰ βάθους καὶ οἱ καρποὶ ξυλώδεις
 τάχιστα ἐκκαρπίζεται τὰ ἐδάφη καθάπερ ὁ ἐρέβινθος δι'
 ὃ καὶ μόνος οὐ ποιεῖ νειὸν οὐδ' ἐστὶ τῆς τυχούσης χώ-
 4 ρας ἄλλ' ἀγαθῆς. ἄλογον δὲ ἐπὶ τούτῳ φαίνεται τὸ
 ταχὺ τελειοῦσθαι εἴπερ ἐν τετταράκοντα ἡμέραις ἢ μι-
 κροῖς πλείοσι τέλειος. αἰτίαν δ' ἂν τις ὑπολάβοι τὴν
 ἰσχὺν ἢ δύναται τῶν τε ἄλλων κρατεῖν καὶ πρὸς τοῦτο
 διαρκεῖν εἴπερ καὶ ὕδατος ἐλαχίστου δεῖται πρὸς τὸ δια-
 βλαστεῖν μόνον εἴτα αὐτὸς αὐτὸν ἐκτρέφει, εἰ μὴ ἄρα τι
 καὶ ἡ ἄλμη πρὸς τὴν τελείωσιν συμβάλλεται καταξηραί-
 νουσα καὶ ἐξικμάζουσα τὴν ὑγρότητα τὴν πλείω τῆς συμ-
 μέτρου. φαίνεται δὲ συνεργεῖν πως τῇ γενέσει καὶ οἱ-

κεῖον εἶναι· σημείον δ' ὅτι καὶ οἱ πρὸς τῇ θαλάττῃ βελ-
 τίους γίνονται καὶ ὅτι καταπλυθείσης τῆς ἄλμης ἀπόλ-
 λυται καὶ ἐκξωοῦται· δι' ἣν δ' αἰτίαν μόνον τοῦτο σε-
 πτεόν εἰ μὴ ἄρα τῆς οὐσίας. μόνα δ' ἀπὸ τῶν ῥιζῶν 5
 ἀποφύεται τῷ ὕστερον ἔτει πυρὸς καὶ κριθῇ καὶ αὐτοε-
 τεῖς δὲ καὶ ἀπὸ τῶν εἰς κράστιν σπαρέντων ἑτέρου κα-
 λάμου παραβλαστάνοντος· αἴτιον δ' ὅτι μόνοις ὕπεστι
 πληθὺς ῥιζῶν καὶ δύναιμις, τὰ χεδροπὰ δὲ μονόρριζα
 καὶ ξυλώδη καὶ ἐπιπολῆς. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κα-
 ταπατουμένων ὑπὸ τῶν στρατοπέδων ὥστε μηδὲν εἶναι
 δῆλον. ἐξ ἀπάντων δὲ οἱ στάχυες μικροὶ καὶ ἀτελεῖς ἅτε
 παλιμβλαστεῖς ὄντες.

10 H

CAP. IX. Περὶ δὲ τοῦ εἶναι βαρύτερα τὰ χεδροπὰ
 πρὸς τὰς τροφὰς ἢ τὸν σῖτον ἡμῖν καίπερ ἐλάττω χρόνον
 ἐν τῇ γῇ γινόμενα — δοκεῖ δὲ καὶ πρὸς κουφότητα δια-
 φέρειν τοῦτο, δι' ὃ καὶ τῶν πυρῶν οἱ τρίμηνοι κουφό-
 τατοι καὶ τῶν κριθῶν ὁμοίως ὥς ἐλάττονος ἐνυπάρχον-
 τος τοῦ γεώδους διὰ τὴν βραχύτητα τοῦ χρόνου —, τοῖς
 δὲ ἄλλοις ξώοις καὶ προσφιλεῖ καὶ ἄλυπα ταῦτ' εἶναι ἃ
 χαλεπώτατα ἡμῖν καὶ πάλιν ἃ ἡμῖν εὐκατέργαστα ταῦτ'
 ἐκείνοις χαλεπώτατα καίπερ ἰσχυροτέροις οὖσι. πολλὰ
 γοῦν ἀπόλλυται χορτασθέντα πυρῶν· καίτοι τὸ γεῶ-
 δες ἐλάχιστον ἔχουσι. πρὸς δὲ ταύτας τὰς ἀπορίας καὶ 2
 εἴ τις ἄλλη παραπλησία ταύταις καθόλου μὲν καὶ κοινὴν
 τήνδε λαβεῖν χρή τὴν ἀρχὴν ὥς οὐ πᾶσι ταῦτὰ πρόσφορα
 κατὰ τὰς τροφὰς ἀλλ' ἑκάστοις κατὰ τὰς ἰδίας φύσεις.
 ὅπερ ἐν πολλοῖς μὲν φανερόν ἐκ πλείστης δ' ἀποφάν-
 σεως ὥς εἰπεῖν τῶν γε γνωρίμων τὸ περὶ τὰς ἐλάφους
 αἱ τοὺς ἔχεις ἐσθίουσιν ὑφ' ὧν τὰ ἄλλα θνήσκουσι πολὺ
 μείζω καὶ ἰσχυρότερα τὴν φύσιν ὄντα· καὶ ἐπ' ἄλλων δὲ
 τό γε τοιοῦτόν ἐστι ὥστ' ἀναιρεῖσθαι ταῖς πληγαῖς ὑφ'
 ὧν οὐδὲν ἄνθρωποι πάσχουσιν καθάπερ οἱ ὄφεις ὑπὸ

- 3 τῶν σκορπίων. ὑποκειμένου δ' οὖν τούτου καὶ τῶν ἄλ-
λων γεωδεστέρα τροφῇ χρωμένων οὐκ ἄλογον ἐκείνην
μᾶλλον αὐτοῖς ἀρμόττειν, ταύτην δ' ἄλλοτριωτέραν εἶ-
ναι καὶ ἀπρόσφορον καὶ διὰ τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν ἡδο-
νὴν πλείω προσενηγαμένων ῥήγνυσθαι. τοῦτο μὲν οὖν
καθόλου καὶ κοινόν. ἴδιον δ' ὅτι καὶ συμβαίνει τὰς κοι-
λίας ἐκπνευματοῦσθαι ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς ἔχουσιν ἐχῖνον·
φυσῶδες γὰρ καὶ οὐκ εὐκατέργαστον ὁ πυρὸς ὠμὸς ὢν
ἔτι δ' ἦττον τὸ ἄχυρον· μέγα δὲ καὶ τὸ ἀσύνηθες εἶναι·
τὰ γὰρ ξένα κἂν ἢ κοῦφα διαταράττει πλήθος λαμβά-
4 νοντα. διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν οὐκ
ἀλόγως μὲν ἔχει δοκεῖ δὲ τῇ παραλλαγῇ· ὥς δὲ (ἀπλῶς)
εἰπεῖν τύπῳ πρὸς βαρύτητα καὶ κουφότητα τροφῆς καὶ
ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις τῆς κατὰ φύσιν ἐκάστοις οἰκείας
αἰ χῶραι καὶ ὁ ἀῆρ ποιεῖ τὰς διαφοράς· τὰ μὲν γὰρ ἐκ
τῶν εὐείλων καὶ εὐπνων καὶ λεπτογείων κουφότατα· τὰ
δ' ἐκ τῶν ψυχρῶν καὶ ἐπόμεβρων βαρύτερα διὰ τὸ πλείω
5 τροφὴν καὶ ἰσχυροτέραν ἔχειν. καὶ διὰ τοῦτο τοῦ μὲν
ἄλλου πυροῦ δοκεῖ τοῦ Ἀθήναζε καταπλέοντος ὁ σικε-
λικὸς ἰσχυρότατος εἶναι, τούτου δ' ἔτι βαρύτερος μᾶλ-
λον ὁ βοιωτίας ὥσπερ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἴρηται· καὶ γὰρ
ἡ χώρα πίειρα καὶ ὁ ἀῆρ ψυχρός. καὶ τὰ ἄλλα γένη τῶν
καρπῶν παραπλησίως ἔχει τῇ βαρύτητι. ἐν δὲ ταῖς Πιε-
σάγγαις ὁ διαρρηγνύων ὃν εἶπαμεν ὑπερβάλλων δῆλον
ὅτι τῇ βαρύτητι. ὁ δὲ ποντικὸς κουφότατος καὶ σκληρό-
τατος καίπερ ψυχροῦ τοῦ ἀέρος ὄντος ὅτι καὶ τὰ σπέρ-
ματα καὶ τὰ ἐδάφη κουφότερα καὶ ἡ χιὼν συνεκπέττει
6 μᾶλλον. ὅτι δὲ καὶ τὰ σπέρματα ῥοπὴν οὐ μικρὰν ἔχει
φανερὸν ἐκ τῶν τριμήνων καὶ εἴ τινες ἐν ἐλάττονι χρόνῳ
τελειοῦνται τούτου· οὐ πολὺ γὰρ τοῦ γεώδους ἔλκοντες
ἀλλὰ κουφοτέρα τῇ τροφῇ χρώμενοι κουφοτέραν ποιοῦσι
καὶ τὴν προσφοράν. εἰκε δὲ καὶ ἡ ὥρα τι συμβάλλεσθαι

πρὸς τὸ μὴ χρονίζειν. οἶον γὰρ εἰς ὀργῶσαν πίπτει τὴν γῆν καὶ παραπλήσιον τὸ συμβαῖνον ὥσπερ τὰ ἐπὶ τὸ ζέον ἐμβαλλόμενα τῶν ἐψομένων· οὐδεμίαν γὰρ οὐδὲ κἀκεῖνα λαμβάνει μόλυνσιν. εἰ δέ τινες τῶν ὀλιγοχρο- νίων τούτων βαρεῖς ὥσπερ φασὶ τοὺς περὶ Αἴμνον ἐν- ταῦθα τοῦ σπέρματος τὴν φύσιν αὐτοῦ κατάλοιπον αἰ- τιᾶσθαι. καὶ περὶ μὲν τούτων ἀρκεῖ τὰ εἰρημένα.

11 H

CAP. X. Τὴν δὲ ἄνθησιν πολυχρονιωτέραν ποιοῦν- ται τὰ χεδροπὰ τῶν σιτωδῶν ὅτι τῶν μὲν ἀσθενὲς τὸ ἄνθος· εἴρηται δὲ ὅτι τὰ ἀσθενέστερα πανταχοῦ θᾶττον τελεοῦται. δι' ὃ καὶ βρέχεσθαι τὰ μὲν οὐ δύναται τὰ δὲ καὶ ζητεῖ καὶ ὀνίναται· τάχα δὲ τοῦτό γε κατὰ συμβεβη- κὸς ὅτι τὸ ὅλον φυτὸν εὐτραφεὶ βρεχόμενον, ὃ δὲ καρ- πὸς δεῖται βοηθείας πρὸς τὴν τελέωσιν, μάλιστα δ' ὁ κύαμος ὅτι μανότατον καὶ πολυανθέστατον καὶ πολυ- καρπότατον. ὃ δὲ ἐρέβινθος ἀπόλλυται διὰ τὴν εἰρημέ- νην αἰτίαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ σίτου τῆς διαφθορᾶς λε- κτέον. αἰτιάσαιτο δ' ἂν τις μάλιστα τὴν ἀσθένειαν· οὐχ 2 ὑποφέρει γὰρ ἀλλὰ φθείρεται καὶ ἀποπίπτει καθάπερ καὶ τῶν δένδρων ἐνίων ὅτε μὲν οἶον ἐρυσιβούμενα ὅτε δὲ ἐξυγραινόμενα λίαν. εὐλόγως δὲ καὶ ἡ ἄνθησις οὐχ ἅμα πᾶσι τοῖς μέρεσι· κεχώρισται γὰρ ἐκτὸς τῶν λοβῶν καὶ διὰ τὴν εὐτροφίαν· τὰ μὲν γὰρ ἤδη κύει καὶ ἀνθεῖ τὰ δ' ἄνω προσάύξεται· δι' ὃ καὶ τὰ μὲν αὖα καὶ τέλεια καίπερ ἐγγυτάτω τῆς τροφῆς ὄντα τὰ δ' ἐπὶ τῶν ἄκρων χλωρά· τοῦτο δ' οὐκ ἴδιον ἀλλὰ καὶ ἐτέρων καὶ πλειό- 3 νων κοινόν· πολλὰ γὰρ ἀνθεῖ καὶ γονεύει κατὰ μέρος καὶ ἅμα τὴν βλάστην ἀφίησι εἰς τὸ ἄνω, δι' ὃ καὶ τὰ μὲν τέλεια τὰ δ' ἀτελῆ τὰ δὲ μέλλοντα. καὶ οὐκ ἐμποδί- ζεται τὰ κάτω διὰ τὴν ἐπιρροὴν καὶ τὴν ἀναφορὰν τὴν εἰς τὸ ἄνω. καθάπερ γὰρ ὑποκείμενόν τι πᾶσιν ὁ καυ- λὸς ἐξ οὗ τὴν τροφήν ἔχουσιν ὥσπερ ὁχετοῦ τινος. ἡ μὲν

οὖν ἀνθησις εὐλόγως χρόνιός τε καὶ ἀβλαβὴς αὐτοῖς ὑπὸ τῶν ὑδάτων· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ὅταν ἀπανθήσῃ σχεδὸν ἐπισινέστερα τοῦ σίτου διὰ τὴν ἀσθενείαν καὶ μάλιστα ὁ κῦαμος, ἀσθενέστερον γάρ. καὶ περὶ μὲν τῶν πρὸς ἄλληλα διαφορῶν τοσαῦτα εἰρήσθω.

- CAP. XI. Περὶ δὲ τῶν ὁμογενῶν τάχα ἂν τις ἀπο-¹²¹ ρήσειε τίποτ' οὐκ ἐν ἴσοις χρόνοις ἅπαντα τελειοῦται ἀλλ' οἱ μὲν τρίμηνοι τῶν πυρῶν οἱ δὲ δίμηνοι καὶ τῶν κριθῶν ὡσαύτως. εἰ δὲ καὶ ἐν ἐλάττονί τινες χρόνοι πλείων ἢ διαφορὰ πρὸς τοὺς χειμοσπόρους. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν εἰρημένων τάχα δὲ καὶ μόνων αἱ διαφοραί. καὶ τοῦτ' εὐλόγως· τὰ μὲν γὰρ ὅσπρια σπαρέντα χειμῶνος οὐκ ἂν ὑπομείνεις διὰ τὴν ἀσθενείαν πλὴν εἴ τινων ὀλίγων. ὄροβον γὰρ σπείρουσι καὶ πρῶτον ὥστε μὴ ὥρα καταλείπεται· ἡ κριθὴ δὲ καὶ ὁ πυρὸς ἀμφοτέρως καὶ ὅσα μήτηρην ἀπλὴν ἐλάτους καὶ ἀσθενεστέρους φέρει τοὺς στάχυς. τοῦτο μὲν
- 2 οὖν ὡς καθόλου τῷ γένει πρὸς τὸ γένος. τὸ δὲ μὴ ἰσοχρονίους εἶναι κοινὸν καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων· ἔστι γὰρ ἐν ἐκάστοις τὰ μὲν πρῶτα τὰ δ' ὄψια καθάπερ ἄμπελος συκῇ μηλέα ἄπιος. αἴτιον δ' ἐν ἀμφοῖν ὅτι τῆς ἰδίας φύσεως ἢ διαφορὰ τὸ δ' ὄνομα κοινὸν ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ζώοις ἐπὶ τῶν κινῶν, οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο τὸ γένος ἐν. ἢ δ' αἰτία παραπλησία καὶ διὰ τί τὰ μὲν πρῶτα τὰ δ' ὄψια. εἴτε γὰρ θερμότης εἴτε ψυχρότης εἶδ' ὅτι ποτὲ καὶ ἐν-
- 3 ταῦθ' ὁμοίως τὸ αἴτιον. καὶ καθόλου μὲν οὕτω. τοῖς δὲ σπέρμασι καὶ ἐμφανέστερον ἐκ τῶν συμβαινόντων τὸ αἴτιον. ὁ μὲν γὰρ χειμοσπορούμενος πυρὸς πολύρριζος ὢν καὶ ἐνταῦθα πρῶτον ἀποδοὺς τὴν δύναμιν ἀποδί-δωσι πλῆθος καλάμου, καὶ γὰρ πολυκάλαμος. ὁ δὲ τρίμηνος καὶ δίμηνος ὀλιγόρριζος καὶ ὀλιγοκάλαμος δι' ὅτι τὴν τε ἀναφορὰν εὐθύς ἄνω ποιεῖται καὶ τὴν τελείωσιν

ταχεῖαν, ῥᾶρον γὰρ τὸ ἔλαττον ἀποτελεῖσθαι· δι' ὃ καὶ ὁ
 μὲν πολύχους ὁ δ' ὀλιγόχους καὶ κοῦφος. ὁ δὲ βαρὺς
 ὥσπερ ἐλέχθη πλείω τὴν τροφήν ἔλκων καὶ θολερωτέ-
 ραν ἢ δ' ἀναδρομὴ ταχεῖα κατὰ λόγον ἄτε καὶ μὴ χρονί-
 ζοντος ἐν ταῖς ῥίζαις δι' ὀλιγότητα. μέγα δὲ καὶ ἡ ὥρα 4
 συνεργεῖ· καὶ γὰρ ὁ πολὺρριζος σπαρεῖς ἐν ταύτῃ θᾶτ-
 τον ἀναβλαστάνει καὶ ὀλιγοκαλαμώτερος καὶ ὁ στάχυς
 μικρὸς καὶ ὀλιγόπυρος. ὁ δὲ τρίμηνος πρωῒσπορηθεὶς
 οὐκ ἂν ὑπομείνειε διὰ τὴν ἀσθένειαν. ἄτοπον δὲ καὶ
 ὑπεναντίον τὸ συμβαῖνον εἰ βαρεῖς οἱ ὀλιγοχρόνιοι κα-
 θάπερ οἱ περὶ Αἶνόν φασι τοὺς ἰσημερίνους. λοιπὸν γὰρ
 αἰτιᾶσθαι τὴν ἰδίαν φύσιν ἣν ὀρῶμεν ἐν πλείοσι μεγά-
 λας ἔχουσιν διαφορὰς καὶ κατὰ τὴν ἔκφυσιν καὶ τελεί-
 ωσιν καὶ κατὰ τὰς ἰδίας μορφὰς οἷον μεγέθους καὶ μι-
 κρότητος καὶ σχήματος· καὶ τὸ πολυάχυρον εἶναι καὶ μὴ
 κατωφελῇ τὸ πρὸς ἡμᾶς κατὰ τροφήν καὶ σίτησιν. τάχα 5
 δὲ καὶ τὰ γένη ποιοῦσιν αἱ χῶραι ἥτοι πάντα ἢ ἔνια·
 συνεξομοιοῦσι γὰρ πῶς ἑαυταῖς ἢ διαφορὰν γενῶν ἐμ-
 ποιοῦσιν καὶ πρὸς τὸ χρήσιμον, ὥσπερ τῷ θρακίῳ πυρρῷ
 τὸ πολύλοπον εἶναι καὶ ὀψιβλαστῇ· διὰ τοὺς γὰρ χει-
 μῶνας ἄμφω συμβαίνει. καὶ διὰ ταῦτα καὶ ἐν ταῖς ἄλ-
 λαις πρωῒσπορούμενος ὁ θράκιος ὁψὲ διαβλαστάνει καὶ
 ἐξάύξεται καὶ πάλιν ὁ παρὰ τῶν ἄλλων ἐκεῖ σπειρόμενος
 ὁψὲ βλαστάνει· γέγονε γὰρ οἷον φύσις ἥδη τὸ ἔθος. οἷον 6
 ἐν τοῖς Ἐπισυνάγραις καλουμέναις τῆς Ἀσίας οἱ διαρρη-
 γνύναι λεγόμενοι καὶ οἱ τὰ μεγέθη τοῖς πυρρῆσιν ἴσοι
 χώρας ἰδιότητι καὶ φύσει τὰς δυνάμεις ἔχουσι ταύτας
 καὶ οὐκ ἂν τηροῖεν μετενεχθέντες. ὁ γὰρ ἐπὶ τῶν ἀμ-
 πέλων λέγουσιν ὡς ὅσα χώρας εἶδη τοσαῦτα καὶ ἀμπέ-
 λων τοῦτ' ἀληθὲς καθόλου. καὶ οὐχ ἥττον ἐφ' ἐτέρων
 ἐὰν ἅμα τῇ χώρᾳ καὶ τὸν ἄερα τις προσθῇ. διὰ τοῦτο
 γὰρ αἱ τε ἀνωμαλῖαι τῶν καρπῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν φυ-

- τευομένων αἰθ' ὅλως ἀκαρπία μὴ φερούσης τῆς χώρας.
 7 ἐκ δυοῖν γὰρ ἢ καὶ πλειόνων ὅταν γένηται τι δύναμιν
 ἔχόντων ἀνάγκη κατὰ τὰς τούτων διαφορὰς καὶ τὸ ὅλον
 διαφέρειν, ὃ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων συμβαίνει· καὶ γὰρ καὶ
 τῷ ἄρρενι καὶ τῷ θήλει καὶ τῇ χώρᾳ καὶ τῷ ἄερι καὶ
 ἀπλῶς ταῖς τροφαῖς λαμβάνουσι διαφορὰς ὅθεν καὶ γε-
 νῶν ιδιότητες γίνονται καὶ πολλάκις τὸ παρὰ φύσιν
 ἐγένετο κατὰ φύσιν ὅταν χρονισθῇ καὶ λάβῃ πλήθος.
 8 ἀλλὰ γὰρ τοῦτο καθόλου μὲν καὶ κοινόν. αἱ δὲ τῶν
 σπερμάτων διαφοραὶ γίνονται διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας·
 ἐπεὶ καὶ τοῦ θᾶττον τελειοῦσθαι παρὰ τισιν, ὥσπερ ἐν
 Αἰγύπτῳ φασὶ μηνὶ πρότερον ἢ ἐν τῇ Ἑλλάδι, τὸν ἄερα
 τις ἂν αἰτιάσαιτο μαλακὸν ὄντα καὶ εὐτραφεῖ· τὸ δ' ὅλον
 ἐν δυοῖν τούτοις θετέον τὰς αἰτίας ὥσπερ εἴρηται ἄερι
 καὶ ἐδάφει. τὸ γὰρ αὖ περὶ Μῆλον συμβαῖνον τῆς τελε-
 ώσεως ὥστε τὸν ὕστατον σπείροντα θερίζειν ἅμα τοῖς
 πρώτοις ἐπὶ τὴν χώραν ἀνοιστέον ὥς εὐτροφον, ὃ γὰρ
 9 ἀῖρ παραπλήσιος. τὸ γὰρ μὴ ἰσοχρονεῖν τὰ σπέρματα
 καθάπερ καὶ τὰ ζῶα παρὰ πᾶσιν ὁποιασοῦν οὔσης τῆς
 χώρας οὐδὲν ἄτοπον. ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἐν ἑαυτοῖς ἔχει
 τὰς ἀρχὰς τὰς κυριωτάτας τὸ δὲ σπέρμα καὶ ὅλως τὸ φυ-
 τὸν ἐν τῷ ἄερι μᾶλλον. εἰ δὲ μὴ τὴν γε πρὸς βλάστησιν
 καὶ ὅλως γένεσιν καὶ διαφθοράν. διόπερ οἶον ἂν ἢ τὸ
 ἔτος ἀκολουθεῖ καὶ τὰ τῶν καρπῶν ἐν τε τοῖς ἄλλοις καὶ
 10 ἐν τῇ πρωϊότητι καὶ ὀψιότητι. σύμφωνον δὲ τρόπον τινὰ
 καὶ οὐ πόρρω τούτων καὶ τὸ μὴ κινεῖσθαι πρότερον μήτε
 σπέρμα μηδὲν μήτε φυτὸν ἀλλὰ κατὰ τὴν οἰκείαν ὥραν.
 ὃ καὶ θαυμάζεται περὶ τῶν σπερμάτων ὅτι διαμένει πρὸς
 τὸ θέρος ἕνια καὶ οὐ διαφθείρεται πολλῶν ὑδάτων καὶ
 εὐδιῶν γενομένων. ἐπεὶ τό γε μὴ διαβλαστάνειν ἥττον
 ἄλογον μὴ ἔχοντα τὴν οἰκείαν κρᾶσιν. αἵτιον δὲ τούτου
 πως ὑποληπτέον, ἐς ἀσφαλὲς τῆς φύσεως πρὸς ἅμφω τι-

θεμένης ἐν τῇ τῶν περιεχόντων ἰσχύϊ· φαίνεται γὰρ τὰ μὲν ξυλώδη καθάπερ τὰ ἀνθικὰ τὰ δὲ πολυχίτωνα τὰ δ' ἄλλας τοιαύτας ἔχοντα φυλακάς. καὶ ταῦτα μὲν δὴ κοινὰ πῶς τῆς φύσεως.

13H

CAP. XII. Ὅτι τῶν σπερμάτων πῶς ποτε τὰ τεράμωνα ἢ ἀτεράμωνα γίνεται πότερα διὰ τὴν χώραν ἢ διὰ τὸν αἴρα καὶ τὰς ιδίας διαθέσεις ἢ δι' ἄλλο τι πάθος καὶ πάντα ἢ ἕνια. δοκεῖ γὰρ δὴ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν κυάμων καὶ φακῶν συμβαίνειν, πολλάκις δὲ καὶ τὸ χωρίου ὅτε μὲν τεράμωνα φέρειν ὅτε δὲ ἀτεράμωνα τῆς αὐτῆς ἐργασίας τυγχάνον· καὶ τῶν συνεχῶν αὐλακος μόνον διειργούσης τὸ μὲν ἀτεράμωνα τὸ δὲ τεράμωνα· καὶ τῶν σπερμάτων ὅτε μὲν ἐκ τῶν ἀτεραμόνων τεράμωνα γίνεσθαι ὅτε δ' ἐκ τῶν τεραμόνων ἀτεράμωνα. κατὰ δὲ τὴν ἔκφυσιν καὶ βλάστησιν καὶ τὴν ἀδρότητα καὶ εὐκαρπίαν οὐδὲν διαφέρει τὸ ἀτεράμον ὥσάν τι νενοσηκὸς ἢ πεπονηκός. ὕπερ δὴ τούτων ἢ εἰ ἄλλο τι συνάπτει πρὸς τὴν 2 ἀπορίαν ταύτην πρῶτον ἐκεῖνο λεκτέον ὅτι τὸ τεράμον καὶ ἀτεράμον πρὸς τὴν πύρωσιν λέγεται καὶ διάχυσιν καὶ ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν πρὸς τὴν τροφήν τὴν ἡμετέραν. τὸ μὲν γὰρ εὐδιάχυτον καὶ τῇ ἐψήσει ταχὺ ἀλλοιούμενον τεράμον τὸ δ' ἀδιάχυτον ἢ ἀναλλοιώτον ἢ βραδέως ἀλλοιούμενον ἀτεράμον. τοιοῦτον δ' ἐκάτερον εἰ τὸ μὲν μανὸν εἴη καὶ μαλακὸν τὸ δὲ πυκνὸν καὶ σκληρόν· οὕτω [γὰρ] ἂν τὸ μὲν δέχοιτο τὴν θερμότητα καὶ ὑγρότητα δι' ὧν ἡ διάχυσις τὸ δ' οὐ δέχοιτο ἀλλ' ἀποστέγοι τῇ πυκνότητι καὶ σκληρότητι. διηρημένου δ' οὕτω τοῦ τερά- 3 μονος καὶ ἀτεράμονος σκεπτέον παρὰ τίνας καὶ ποίας τινὰς αἰτίας ταῦτα συμβαίνει. τὸ μὲν οὖν ἀπλοῦν ἐκεῖνο καὶ [νῦν] ἀληθὲς ὃ καὶ ἐπὶ τῶν πρότερον εἴρηται δι' ὅτι παρὰ τὴν τροφήν τὰ τοιαῦτα γίνεται πάντα τῷ ποιᾶν τε καὶ ποσὴν εἶναι. μεθίστησι γὰρ αὕτη· συμβαίνει γὰρ τὰ

μὲν ἐν τοῖς ἀλεινοῖς καὶ διακόπροις καὶ λεπτογείοις καὶ
 ἡλιοβόλοις κούφην τε τὴν τροφήν καὶ εὐκατέργαστον
 ἔχειν ὥστε καὶ τὰ ξυνιστάμενα μανὰ καὶ μαλακὰ γίνε-
 σθαι. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὰ λήμνια τεράμονα δι' ὅτι
 τοιαῦτα τὰ ἐδάφη. τὸ γὰρ ὅλον τὴν γῆν τεράμονά τινες
 καλοῦσι τὴν τοιαύτην, ἐν δὲ τῇ τεράμονί φασι γίνεσθαι
 [τεράμονα]. τεράμονα δὲ καὶ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ διὰ τε τὸ
 ἔδαφος καὶ διὰ τὸν ἀέρα· τὸ γὰρ θερμὸν οἰκεῖον τῇ τε-
 ραμότητι καὶ ὅλως τῇ πέψει· δι' ὃ καὶ τὰ κοπριζόμενα
 προτερεῖν φασι τῶν ἀκοπρίστων σχεδὸν εἰκοσιν ἡμέραις.
 4 τὰ μὲν οὖν ἐν τῇ ἀλεινῇ καὶ κούφῃ διὰ ταύτας τὰς αἰ-
 τίας τεράμονα τὰ δ' ἐν τῇ ψυχρᾷ καὶ πιείρῃ καὶ γλίσχρῃ
 καὶ ὥσπερ κεραμίᾳ καὶ ἔτι δὲ τῇ λειμωνίᾳ καὶ ἐφύδρῳ
 καὶ ἐλώδει πάντ' ἀτεράμονα διὰ τε τὸ πλῆθος καὶ τὴν
 ἰσχὺν τῆς τροφῆς πυκνά τε καὶ βαρέα καὶ σκληρὰ τοῦ
 γεώδους τε πολλοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ καταμιγνυμένων· ἡ
 γὰρ δὴ πῆξις καὶ ἡ πύκνωσις ἐκ τούτων ἐξ ὧν περ καὶ ἡ
 σκληρότης. ἐν δὲ τοῖς ἐλώδεσι καὶ ἐφύδροις ἀχρεῖα τὸ
 ὅλον· οὐ γὰρ ἐνδιδοῖ βρεχόμενα δι' ὃ καὶ καταχρῶνται
 πρὸς τὰς ὕς. αἱ μὲν οὖν ἐκ τῶν ἐδαφῶν αἰτίαι σχεδὸν
 5 αὗται. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ ὕδατα τὰ οὐράνια καὶ ὁ ἀῆρ συν-
 εργεῖ ταῖς τροφαῖς διὰ τοῦτο ταῖς γε ἐπομβρίαις ἀτε-
 ράμονα μᾶλλον γίνεται πλέονος οὔσης καὶ ἀπεπτοτέρας
 τῆς τροφῆς. σχεδὸν γὰρ τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰ ἐκ τῆς
 τοιαύτης γῆς καὶ εἰ τοιαύτη τοῦ ἀέρος ἡ ψυχρότης ὥστε
 ἐνυδρός τις εἶναι καὶ μὴ πνευματική· πῆξιν γὰρ οὕτω
 ποιήσει καὶ πύκνωσιν. διηρημένων δ' εἰς ταῦτα τῶν
 αἰτίων οὐδὲν κωλύει καὶ τὸ αὐτὸ χωρίον ὅτε μὲν τερά-
 μονα φέρειν ὅτε δὲ ἀτεράμονα μὴ ὁμοίων ἀλλ' ἐναντίων
 γινομένων τῶν ἐκ διὸς καὶ τῶν διειργομένων αὐλάκι
 τὰ μὲν τεράμονα τὰ δὲ ἀτεράμονα γίνεσθαι εἶπερ τοῦ
 6 μὲν τοιόνδε τοῦ δὲ τοιόνδε τὸ ἔδαφος. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς

μετάλλοις ῥάβδους οὕτως κὰν τοῖς ἐργασίμοις υπολα-
 βεῖν χρὴ διατετάσθαι τὴν μὲν τοιάνδε τὴν δὲ τοιάνδε
 παρ' ἀλλήλας ὥστε τῶν αὐτῶν ἐκ τοῦ ἀέρος γινομένων
 ταῖς ἰδίαις δυνάμεσι ποιεῖν τὰς διαφορὰς, ὅτε δὲ καὶ
 τοῦ αὐτοῦ χωρίου μικρόν τι μέρος εἶναι τοιοῦτον· ὥς-
 αὐτως δὲ καὶ εἴ τις ἀέρος ἢ πνεύματος προσπέσοι τοι-
 αύτη ψυχρότης ὥστε ποιῆσαι πῆξιν ἢ καθ' ὅλον ἢ κατὰ
 μέρος. ὃ καὶ κατὰ τὴν φθορὰν συμβαίνει τῷ τὰ μὲν
 παραλλάττειν τὰ δ' ἐπιβαίνειν. καὶ εἴ τις ἐν αὐτοῖς τοῖς
 σπέρμασιν ἀνόμοια διάθεσις ὑπάρχει· τὰ γὰρ ἀσθενέ-
 στερα δῆλον ὡς εὐπαθέστερα, τὸ δ' ἀσθενὲς κὰν φύσει
 14H γίνοιτο τῷ λαμβάνειν τινὰ μεταβολὴν ἐν ἑαυτῷ. δι' ὃ 7
 καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ καυλοῦ κυάμων οὐδὲν κωλύει
 τῶν μὲν ἀτεράμονα τὸν λοβὸν εἶναι καὶ ἐν τῷ αὐτῷ λοβῷ
 καθάπερ τινὲς φασὶ εἶπερ λέγουσιν ἀληθῆ· τὸν μὲν γὰρ
 ἀσθενέστερον εἶναι τὸν δὲ ἰσχυρότερον ἐνδέχεται. τῆς
 δ' ἀσθενείας τοῦ κυάμου κἀκεῖνο σημεῖον ἂν τις λάβοι·
 μόνος γὰρ δοκεῖ μεταβάλλειν τὴν χροῶν ἐκ λευκοῦ μέ-
 λας. ὅτι δὲ πῆξις τις καὶ πύκνωσις ἐστὶν ὑπὸ τοῦ ψυ- 8
 χροῦ δι' ἣν ἀτεράμονα γίνεται μαρτυρεῖ καὶ τὸ περὶ Φι-
 λίππους συμβαίνειν περὶ τοὺς κυάμους· ἐκεῖ γὰρ σφόδρα
 ψυχροὶ ἄνεμοί τινες γίνονται· ἐὰν οὖν ἐν τοῖς ἀχύροις
 μὴ ἡλοημένοι ἐν τῇ ἄλῳ κατατεθῶσιν οὐ μεταβάλλουσιν
 ἀλλὰ τεράμονες· ὅτε μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν ἀχύρων ὅτε δ'
 ὑπὸ τῆς πρὸς ἀλλήλους συναφῆς σκεπάζονται καὶ ἅμα
 τῇ τῆς γῆς θερμότητι· ὅταν δὲ μετέωροι ληφθῶσι τό τε
 πνεῦμα μᾶλλον ἰσχύει καὶ οὐδαμόθεν ἐχόντων σκέπην
 εἰσδύεται καὶ πῆγνυσιν· ἅμα δὲ καὶ ἀσθενέστατοι τότε
 γίνονται γυμνούμενοι πρῶτον τῶν ἀχύρων καὶ τῆς
 θερμότητος τῆς περιεχούσης. αἱ δὲ μεγάλαι μεταβολαὶ
 μάλιστα κινοῦσιν. ἐπιγενομένου δὲ χρόνου καὶ ὥσπερ 9
 ἤδη συνεστηκότων ἐὰν διῆκμῶνται πάλιν μηδὲν πάσχειν

- ὑπὸ τοῦ πνεύματος· ἰσχυρότερόν τε γὰρ ἤδη καὶ τὸ κέ-
 λυφος τὸ περιέχον. τὸ δὲ πλείω χρόνον ἔαν ἡλοημένους
 ὑπαιθρίους ποιεῖν ἀτεράμονα ὥσπερ τινὲς φασιν οὐκ
 ἄλογον· ἀποψύχονται γὰρ δήλον ὅτι μᾶλλον τοῦ συμμέ-
 τρου καὶ ἅμα κατασκληρύνονται. ἀκόλουθον δὲ πως
 τούτῳ καὶ ὅτι τὸ μετὰ τὴν σπορὰν εὐθύς ἐπιγινόμενον
 ὕδωρ ἀτεράμονας ποιεῖ· ἀσθενῇ γὰρ αὐτὸν λαβὼν ἐν τῷ
 διαβλαστάνειν ὄντα κατέψυξεν ὃ πρὸς μὲν τὴν φύσιν
 10 οὐκ ἔβλαπτε πρὸς δὲ τὴν ἔψησιν. ἐν ἑτέροις δὲ καὶ δι'
 ἄλλα τῆς δυνάμεως οὔσης οὐκ ἄλογον τὸ μὲν ὑπάρχειν
 τὸ δὲ μὴ. τό τε γὰρ ἀβλαστὲς καὶ ἄγονον ἢ καὶ δυσανξὲς
 ὅταν κακωθῇ πρὸς τὴν γέννησιν οὐκ ἄλογον. οὐδ' ἐξ
 ἀτεραμόνων τεράμονα γίνεσθαι σπαρέντα πάλιν· ὑπὸ
 γὰρ τῶν αὐτῶν ἐναντίως διατιθεμένων ὥσπερ εἴπομεν
 οὐκ ἄλογος ἡ τεραμότης. ὥστ' εἰ ὁ ἀῆρ καὶ τὰ ὕδατα
 καὶ τὰ ἐδάφη τοιαῦτα τί κωλύει καὶ τὰ σπέρματα μετα-
 11 βάλλειν. εἰ δὲ συμβαίνει τὰ μὲν τεράμονα μᾶλλον ἐν-
 δεδωκέναι τὰ δὲ ἀτεράμονα περιτετάσθαι τῷ κελύφει
 καθάπερ τινὲς φασὶ καὶ καταχασμωμένων τὰ μὲν μετα-
 βάλλειν τὴν χροάν τὰ δὲ μὴ καὶ τὰ ἐγχυλότερα θεριζό-
 μενα τεραμονέστερα γίνεσθαι, καὶ γὰρ τοῦτο λέγουσιν,
 οὐθὲν ἄτοπον· ἢ τε γὰρ περίτασις σκληρότητος καὶ πῆ-
 ξεως καὶ ἀδρύνσεως οὐθὲν δὲ τούτων ἀλλότριον τοῖς
 ἀτεράμοσιν. τό τε μὴ ἀλλοιοῦσθαι καταπνεόμενα σημαί-
 νει σκληρότητά τινα καὶ ἀπάθειαν, θάτερον δὲ τούναν-
 τίον· καὶ τὸ μὴ ἐγχυλα θερίζεσθαι σκληρότητα πλέω καὶ
 12 πῆξιν· τὸ δὲ ἄγαν σκληρὸν οὐκ εὐδιάχυτον. ὃ καὶ ἐπὶ
 τῆς ἄλω φασὶ τινες ἂν συμβῇ γίνεσθαι ἀτεράμονα οὐκ
 ἄγαν τοῦτό γε λέγοντες πιθανόν. ἢ γὰρ ἀπὸ τοῦ ἡλίου
 ξηρότης ἀχυλότερα μὲν ποιεῖ καὶ ἥττον ἡδέα εὐεψητό-
 τερα δὲ οὐδὲν ἥττον ἀλλὰ μᾶλλον. τὰ γοῦν ἐρέγματα
 διηλιωθέντα θᾶττον διαχεῖται. εἰ δ' ἄρα καὶ τοῦτ' ἀλη-

θές οὐκ ἐναντιοῦται τοῖς πρότερον. οὐδ' εἰ παλαιοῦ-
 μενα γίνεται μᾶλλον ἀτεράμονα· καὶ γὰρ οὕτω ξηρό-
 τερα συμβαίνει γίνεσθαι διὰ τε τοῦ περιέχοντος καὶ ὑπὸ
 τῆς διεκπνοῆς τοῦ θερμοῦ ὃ συνεξάγει καὶ τὸ ὑγρόν.
 εὐλογον δὲ καὶ θᾶττον καὶ μᾶλλον κόπτεσθαι τὰ τερά-
 μονα· καὶ γὰρ γλυκύτερα, ταῦτα δὲ μᾶλλον ζωοποιεῖ,
 καὶ πεπεμμένα, μεταβολὴ δὲ καὶ τούτων θᾶττον. καὶ
 ταῦτα μὲν ἂν ἔχοι τὰς εἰρημένας αἰτίας. τὸ δὲ μόνον τῶν 13
 ὀσπρίων ἢ καὶ τοῦ παντὸς σίτου κύαμον καὶ φακὸν ἀτε-
 ράμονα γίνεσθαι ψεῦδος ὑποληπτέον ἀλλὰ μάλιστα δια-
 πειρώμενοι τούτων διὰ τὴν χρεῖαν ταῦτα μόνον φαρμέν
 ὅτι τοῖς μὲν ἀλήθοντες χρώμεθα τοῖς δ' ὅλοις· αὕτη δ'
 οὐ μικρὰ διαφορὰ· καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνων εἰ λεπτύνοντες
 οὐκ ἂν ὁμοίως ἐνδηλον ᾗν. ἐκφαίνεται γοῦν καὶ ἐπὶ τῶν
 ἐρεβίνθων καὶ τῶν ἄλλων ἐφομένων ὅλων τὸ ἀτεράμον.
 εἰ δ' ἀτεράμονα μόνον ταῦτα οὐδὲ τοῦτ' ἄλογον· ἀσθε-
 νέστερα γὰρ ὥς εἰπεῖν, τὸ δ' ἀσθενὲς παθητικώτερον.
 ὃ δὲ λέγουσιν οἱ πολλοὶ ὅτι τὸ κερασβόλον ἀτεράμον γί-
 νεται μὴ ποτ' ἄγαν εὐηθὲς ἢ· σκληρότερος γὰρ ὁ λίθος
 πρὸς ὃν πολλάκις προσπίπτει τὰ σπέρματα. καὶ μὴ προς-
 κόψη μηδὲ βουστὶν ἀροτριᾷ τις οὐδὲν ἦττον ἀτεράμον γί-
 νεται. περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανῶς εἰρήσθω.

CAP. XIII. Ὅσα δὲ τῶν ὁμογενῶν μὴ ἅμα διαβλα-
 στάνει τοῖς ἄλλοις ἀλλ' ὕστερον πολλῶ καθάπερ ἐλέχθη
 περὶ τοῦ τευτλίου παραπλησία τις ἢ αἰτία ταύτη καθά-
 περ εἰπομέν ἐστιν· ὥσπερ γὰρ πρὸς ἐψησιν καὶ ὅλως
 πύρωσιν ἀτεράμονα, καὶ πρὸς ἐκφυσιν οὕτω καὶ πρὸς
 βλάστησιν· ἢ γὰρ τοιαύτη ἀτέλειά τις τῶν σπερμάτων.
 ὁμοίως δὲ ἐπὶ πάντων ὧν τοῦτο συμβαίνει. περὶ μὲν οὖν
 τούτων ἐπισκεπτέον. περὶ δὲ τοῦ ἰσχυρότερα καὶ εὐχυ- 2
 λότερα γίνεσθαι καὶ νοστιμώτερα ἢ ἀνοστότερα καὶ πρὸς
 τὴν σίτησιν βελτίω ἢ χείρω τὰ μὲν τοῖς τόποις διαφέρει

- καθάπερ εἴρηται τῷ ξηρότερα ποιεῖν καὶ πυκνότερα καὶ
 ξυνεστηκότα μᾶλλον οἷον τὰ ὀρεινὰ τῶν πεδυνῶν καὶ
 ἔτι μᾶλλον τῶν ἐπόμβρων· εὐπνούνστερά τε γὰρ καὶ ἐν
 τροφῇ συμμετρότερα. νοστιμώτερα δ' ἐκ τῆς αὐτῆς παρὰ
 τὴν τοῦ ἀέρος κρᾶσιν· οὐ γὰρ πάντως ὅταν πλείστος καὶ
 ἀδρότατος γένηται καὶ νοστιμώτατος ἀλλ' ἑτέραν δεῖ
 3 διαθεσιν ἔχειν. δοκεῖ δὲ μεγάλα συμβάλλεσθαι καὶ ἡ
 σκάλσις πρὸς τὸ νοστιμώτερον ποιεῖν καὶ τὸ ἐγχυλότερα
 θερίζειν· ἐξαναλωθέντος γὰρ παντός τοῦ ὑγροῦ καὶ
 χεῖρω πρὸς τὴν σίτησιν καὶ ἐλάττω. τὰ δ' ὅσπρια θερί-
 ζουσιν ἐγχυλότερα καὶ πρὸς τὸ δύνασθαι συλλέγειν, ξη-
 ρανθέντα γὰρ καταρρεῖ. τὸν δὲ θέρμον ἤδη λήγοντος
 τοῦ θέρους ἀνυγραινόμενου τοῦ ἀέρος κατὰ τὸ ἐωθινόν·
 ἂν γὰρ πρότερον θίγῃ τις ἐκπίπτει καὶ οὐκ ἔστι λαβεῖν.
 4 καὶ ταῦτα μὲν ὥς γεωργικά. τὰ δὲ τῆς φύσεως οἷον τὸ
 ἀδρύνειν τὰ πνεύματα καὶ τὸ βόρεια μᾶλλον καὶ ὅλως ἅ
 ἐκάστοις ψυχρὰ καὶ τάναντία δὴ φθείρειν καὶ ὅσα δὴ
 τοῖς ὕδασιν ἢ τοῖς πνεύμασιν ἀπόλλυνται τοῖς παρώ-
 ροις, ὥσπερ ἐλέχθη περὶ ἐρεβίνθων τῶν ἀνθούντων. ὁ δὲ
 κύαμος ἐὰν πνεῦμα ἐπιγένηται λαμπρόν καὶ ὁ πυρὸς καὶ
 ἡ κριθὴ καὶ ἀπηνθηκότα ὑγρὰ δ' ἔτι ἂν ληφθῇ· δια-
 πνεῖται γὰρ καὶ κοπτόμενα πρὸς ἄλληλα κενοῦται. τε-
 λεοιμένων δὲ ἐπιγινόμενον ὕδωρ ἐναντίως τὴν μὲν κρι-
 θὴν βλάπτει τὸν δὲ πυρὸν ὠφελεῖ μᾶλλον· καὶ γὰρ
 γυμνὴ καὶ τὸ ὅλον ἀσθενὴς, ὁ δὲ καὶ ἐν χιτῶσι καὶ πυκ-
 νότερον καὶ ἰσχυρότερον ὥστε τὴν μὲν ὀλίγης δεῖσθαι
 τροφῆς καὶ σχεδὸν τῆς ἀπὸ τοῦ ἀέρος μόνης τὸν δὲ πλείο-
 5 νος· ἔτι δὲ ἰσχυρότερος ὢν καὶ κατακρατεῖ καὶ συμπέτ-
 τει μᾶλλον καὶ τὸ ὅλον οὐδὲ πολλὴν δέχεται διὰ τὴν
 πυκνότητα καὶ τοὺς χιτῶνας, ἡ δὲ πλείω τε ἔλκει μανὴ
 τὴν φύσιν οὕσα καὶ ταύτην οὐ καταπέττει δι' ἀσθένειαν
 καὶ ὑγρᾶς γενομένης ὁ ἥλιος ἅμα τῇ ἐπιγενομένῃ συνεξ-

ἀγει τὴν οἰκείαν ὑγρότητα συνεφελκομένην. καὶ τὰ
 πνεύματα δὲ κόπτοντα φθείρει μᾶλλον διὰ τὴν ἀσθέ-
 15H νειαν. ἀπορεῖται δὲ καὶ διὰ τί ἀδροῦ ὄντος τοῦ σίτου 6
 καὶ σχεδὸν ὥσπερ ξηροῦ ἐφυσθεῖς οὐχ ὅτι βελτίων ἀλλὰ
 καὶ χείρων γίνεται, ἐὰν δὲ θεωρισθεῖς εἰς θωμούς συν-
 τεθῇ ἀδρότερος καὶ βελτίων· ἐνιοι δὲ καὶ ῥαίνουσιν.
 αἴτιον δὲ ὅτι τότε μὲν ἀνυγραινεται καὶ ὁ ἥλιος ὅταν
 ἀναλάμψη συνεξάγει τὴν οἰκείαν ὑγρότητα καὶ ἰσχάνει·
 ὅταν δὲ εἰς θωμούς συντεθῇ συνικμάζεται τε καὶ ἡ ἀνα-
 γομένη ἀτμὶς λεπτή καὶ πνευματώδης οὕσα παρειαυθε-
 7 ται καὶ ἀδρύνει τοὺς ὄγκους. τὰντὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει
 καὶ ὅταν εἰς τὰ οἰκία τεθῇ χύδην, δι' ὃ καὶ τὸ ἐπίμετρον
 ποιεῖ· τὸν γὰρ ἀτμὸν τὸν ἀνιόντα λεπτὸν ὄντα δέχεται
 καὶ διὰ τοῦτο εἰς βάθος καταβάλλουσιν ὅπως πλέον ἀνίη·
 πάντα δὲ ταῦτα διασημαίνει καὶ ἔτι πρὸς τούτοις ἡ ἐμ-
 βαλλομένη γῆ καὶ ἄκοπον παρέχουσα καὶ ἀνοιδίσκονσα
 ὅτι δύναται τινα δι' αὐτῶν ἔλκειν τροφὴν ἀνευ τῶν ῥι-
 ζῶν, ὅθεν καὶ ἡ ὑπὸ τῶν πνευμάτων καὶ τοῦ ἀέρος οὐκ
 ἄλογος.

CAP. XIV. Τὸ δὲ τῆς ἐρυσίβης κοινὸν οὐχ ἥττον
 ἀλλὰ μᾶλλον ἄπτεται τῶν σιτωδῶν, κριθῆς δὲ μᾶλλον
 ἢ πυροῦ διὰ τε τὸ γυμνοτέραν εἶναι τὸν δ' ἐν χιτῶσι
 πλείοσι καὶ διὰ τὸ ἐγγυτέρω τοῦ στάχνος ἔχειν τὸ φύλ-
 λον ὅθεν ἡ ἀπόχυσις ἐν ᾧ μένει καὶ ἡ ὑγρότης ὥστε σα-
 8 πείσα μᾶλλον ἄπτεται· καὶ ἔτι τὸν στάχυν ὀρθὸν εἶναι
 καὶ πυκνότερον· ἀπορρεῖ γὰρ ἥττον δι' ὃ καὶ ἐπικύπτειν
 ξυμφέρει· καὶ ἀπολλύει τὸ συνεχὲς θάπτον, ἐν δὲ τῷ
 μανῶ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ διεκπίπτει ἡ ὑγρότης. ἡ δ'
 αὐτὴ αἰτία καὶ τῇ λευκῇ πρὸς τὰς ἄλλας, ἅπαντα γὰρ
 μάλιστα ἔχει τῶν ἄλλων. τῶν δ' ὀσπρίων μάλιστα ἐρυ-
 2 σιβᾶ κύαμος καὶ διὰ τὸ πολύφυλλος εἶναι πολλαχόθεν
 καὶ διὰ τὸ πυκνοσπορεῖσθαι καὶ διὰ τὸ τὴν ὑγρότητα

μάλισθ' ἔλκειν εἰς ἑαυτὸν διὰ τὴν μάνωσιν καὶ ἔτι διὰ τὸ
 πρὸς τῇ γῇ μάλιστα τὸν καρπὸν ἔχειν· σήπεται γὰρ μάλ-
 ιστα τὰ κάτω διὰ τὴν ἄπνοϊαν. καὶ ὅλως δὲ τῶν χε-
 3 δροπῶν τὰ τοιαῦτα. ἐρυσίβη δὲ σῆψίς τις ἐστὶ τοῦ ἐφι-
 σταμένου ὑγροῦ, δι' ὃ πολὺ μὲν ὕσαντος οὐ γίνεται,
 καταπλύνεται γάρ· ἐὰν δὲ ψεκάδες ἢ καὶ δρόσοι πλείους
 γένωνται καὶ ὁ ἥλιος ἐπιλάβῃ καὶ ἄπνοια τότε σήπεται·
 δι' ὃ καὶ ἐν τοῖς εὐπνοῖς καὶ μετεώροις ἤττον ἐν δὲ τοῖς
 κοίλοις καὶ δροσοβόλοις μᾶλλον. καὶ πανσελήνοις δὲ
 μᾶλλον ὅτι συνεργεῖ καὶ ἡ τῆς σελήνης θερμότης καὶ
 4 ὅλως ὁ ἀήρ ὑγρότερος. πάντων δ' ἐπικηρότατον ὁ πί-
 σος· πρὸς μὲν τὰς ἐρυσίβας ὅτι πολὺφυλλον καὶ χαμαι-
 σχιδές καὶ εὐανξές· συμπληροῖ γὰρ τὸν τόπον καὶ ἀραιὸς
 ἢ· πρὸς δὲ τὰ ψύχη καὶ τοὺς πάγους ὅτι ἀσθενόρριζον.
 σκωληκοῦται δὲ μάλιστ' ἢ μόνον πυρὸς καὶ ἐρέβινθος,
 οὐκ ἐν τοῖς αὐτοῖς δὲ ἐκάτερος, ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τῷ καρ-
 πῳ ὁ δὲ ἐν ταῖς ῥίζαις, ἄμφω δὲ διὰ γλυκύτητα. ὁ μὲν
 ἐρέβινθος ὅταν ἢ ἄλμη περιπλυθῇ καθάπερ εἴρηται, ὁ
 5 δὲ πυρὸς ὅταν ἢ ῥίζα ὑγρανθῇ. ζωοποιεῖ δὲ σηπόμενα
 τὰ γλυκέα· γλυκύτερον γὰρ ὁ πυρὸς κριθῆς δι' ὃ καὶ
 τὸ ἄχυρον ἡδιον. ὁ δὲ σκώληξ γινόμενος ὅταν ἐξαναλώσῃ
 τὴν ἐν τῷ καλάμῳ τροφὴν αὐτὸς ἢ ὥστε ὅλον ἐξαπολλύ-
 ναι τὸν στάχυν ἢ κατὰ θάτερον μέρος. ταῦτα μὲν οὖν
 καὶ τὰ τοιαῦτα καθάπερ νοσήματος ἔχει χώραν ὧν οὐ
 χαλεπὸν τὰς αἰτίας ἰδεῖν.

CAP. XV. Περὶ δὲ τῶν θερυνῶν σπερμάτων οἷον
 σησάμου ἐρυσίμου κέγχρου ἐλύμων ἐπὶ τοσοῦτον μὲν εἰ-
 πεῖν ἐστὶ παντὶ πρόχειρον ὅτι δι' ἀσθένειαν ταύτην τὴν
 ὥραν σπείρεται καὶ διὰ τὸ ταχὺ τελεοῦν· ἢ δὲ φύσις
 αὐτῶν ποία τις ἂν εἴη σκεπτέον· οὐδὲ γὰρ γεώδης ὥσπερ
 τῶν ὀσπρίων οὔτε πάντῃ κούφῃ· τὸ γὰρ σησάμον λιπα-
 ρὸν καὶ δεόμενον πέψεως. καὶ τοῦτο μὲν μονόρριζον ὁ

δὲ κέγχρος καὶ πολύρριζον καὶ βαθύρριζον καὶ πολυκά-
 λαμον ὥστ' εἰς ἀμφοτέρω μεριζομένης τῆς τροφῆς καὶ
 τῆς δυνάμεως χρονιώτερον ἐχρῆν εἶναι. τὸ γὰρ σήσα-
 μον ἐπεὶ μονόρριζον καὶ βαθύρριζον ἄνω πᾶσαν ἀφίησι
 τὴν δύναμιν· ἀλλ' ἀντίκειται τούτῳ τὸ λιπαρόν· τὰ γὰρ
 αὐτῷ γλίσχρα πλείονος πέψεως δεῖται. ταῦτα δ' ὥσπερ
 εἴρηται πάντα πολύκαρπα. περὶ μὲν οὖν τούτων σκε-
 πτέον. ἐπεὶ δ' ὅλως εἰπεῖν τὰ μικρόκαρπα πολυκαρπώ- 2
 τερα καθάπερ τὰ τε νῦν εἰρημένα καὶ οἱ φακοὶ δὴ καὶ
 ὅσα τοιαῦτα καὶ ἐπὶ πᾶσι τὰ πολυχουστάτα λεγόμενα
 κύμινόν τε καὶ μήκων καὶ ὅλως δὴ τὰ λαχανώδη πάντα
 καὶ τὰ ἐναγγειόσπερμα πολύχρα τίς ἂν οὖν αἰτία τούτων
 εἴη; πότερον ὅτι τὰ μικρὰ ῥᾶον ποιῆσαι· καὶ γὰρ ζῶά
 φάμεν ἕνια τοιαῦτα καὶ μάλιστα δὴ τὰ ὠτοκά καὶ σκω-
 ληκοτόκα· ἢ αὕτη μὲν ἔξωθεν ἄλλην δέ τινα οἰκειότεραν
 ζητητέον; ἐπεὶ καὶ τῇδε διαφέρει τῶν περὶ τὰ ζῶα· τῶν
 μὲν γὰρ ἐκτρέφει τὰ ὠὰ καὶ τελειοῖ καὶ ὅλως ζωογονεῖ
 τὸ περιέχον ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς πρότερον εἴρηται. τῶν δὲ
 καρπῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς φυτοῖς ἢ ἐκτροφὴ καὶ τελειώσις
 ὥστε πλείονος δεῖ δυνάμεως. πρὸς δὲ θησαυρισμὸν ἄρι- 3
 στα μὲν κέγχρος καὶ ἔλυμος καὶ σήσαμον καὶ θέρμος καὶ
 ἐρέβινθος, τὰ μὲν ὅτι πολυχίτωνα καὶ ξηρὰ, τὸ δ' ὅτι
 λιπαρὰ, ὁ δὲ θέρμος καὶ ὁ ἐρέβινθος ὅτι πικρότητά τινα
 ἔχουσι καὶ δριμύτητα. διατηροῦσι δ' αὐταὶ τὸ ἀπαθὲς
 ὥσπερ εἴρηται ὅθεν καὶ διαφθειρόμενα [μόνα] τῶν σι-
 τωδῶν οὐ ζωοῦνται καθάπερ οὐδὲ τὰ τῶν λαχάνων·
 καὶ γὰρ ταῦτα ἄζωα καὶ ὅσα δὴ τῇ ξηρότητι ἢ τῇ δριμύ-
 τητι. συμβαίνειν γὰρ ὥσπερ ἀνάμιξιν τινα γίνεσθαι τοῦ 4
 ἔξωθεν. σηπόμενον δὲ ἕκαστον ἰδίον γεννᾷ ἐκ τῆς οἰ-
 κείας ὑγρότητος οἷον οἱ μὲν πυροὶ καὶ αἱ κριθαὶ τοὺς
 κίας ὁ δὲ κύαμος τὸν ὑπὸ τινων καλούμενον μίδαν· ὡς-
 αὐτως δὲ καὶ οἱ φακοὶ καὶ αἱ ἀφάκαι καὶ πίσοι καὶ ἄλλα.

τὸ δὲ αἷτιον κοινὸν πλειόνων· οὐ γὰρ μόνον ἐν τοῖς καρποῖς ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς δένδροις καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ξύλοις· καὶ ὅλως ὅσα τῶν ἀψύχων ζωογονεῖται διαφόρους ποιεῖ πάσας τὰς μορφὰς ὡς ἂν ἐξ ἐτέρας ὕλης.

CAP. XVI. Ὁ δὲ κονιορτώδης σῖτος θᾶπτον σήπε-¹⁷⁸

ται καὶ ὁ ἐν τοῖς κονιατοῖς ἢ ἀκονιάτοις οἰκήμασι διὰ τὸ πλείω θερμότητα ἔχειν. καὶ γὰρ ὁ κονιορτὸς θερμὸς ἅτε ξηρὸς ὢν καὶ τὸ κονίαμα ὅταν ἀναδέξηται τηρεῖ τὴν θερμότητα· ἐπεὶ καὶ ἀθρόος καὶ κατὰ βάρους ὢν, πλείων γὰρ ἢ θερμότης. θᾶπτον δὲ πολὺ κόπτεται κριθὴ πυροῦ διὰ τὸ μανότερον εἶναι καὶ γυμνότερον. τάχιστα δ' ὁ κύαμος· θερυσθεὶς γὰρ εὐθύς καὶ συντεθεὶς ἐνιαχοῦ

² καθάπερ ἐν Θετταλίᾳ. φαίνεται δὲ κατὰ τοὺς τόπους. παρ' ἐνίοις γὰρ ἀσηπτότατος ὥσπερ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἴρηται περὶ Ἀπολλωνίαν καὶ περὶ Τάραντα. καὶ ἀναπληροῦσθαι δὲ φασὶ κοπέντα. τοῦτο μὲν οὖν σκεπτέον. ἀκόπως δὲ ἔχει τάδε· θερμὸς κέγχρος αἰγίλωψ αἶρα σήσαμον ἐρέβινθος καὶ ὅλως τὰ δριμέα. ὁ μὲν οὖν αἰγίλωψ πολυχίτων ἢ δ' αἶρα γυμνὴ δι' ὃ καὶ ἄλλη τινὶ δυνάμει. τὸ δ' ὅλον ἄκοπα τὰ μὲν ξηρότητι δι' ὃ καὶ ἢ κήχρους χρονιώτερον, τὰ δὲ ἀμιξία καὶ καθαρότητι καθάπερ ὁ χόνδρος, τὰ δὲ χυμῶν φύσει καὶ δυνάμει φυσικῇ καθάπερ ἐρέβινθος θερμὸς σήσαμον, τὰ δὲ τῷ πολὺ τὸ ἀποστέγον ἔχειν ὥσπερ ὁ ὠχρος, ἅμα δὲ τοῦτό γε καὶ ξηρὸν καὶ θερμόν. τῷ δὲ σίτῳ κοπέντι βοήθεια ταχίστη τὸ εἰς τὴν ἄλῳ φέροντας ἀπικμηῆσαι. καὶ τούτων μὲν

³ σχεδὸν ἐνταῦθα πού τὸ αἷτιον. ὃ δὲ παρὰ τινων ζητεῖται διὰ τί ποτε ὁ κεκομμένος σῖτος καὶ παλαιὸς ὕδατος μὲν ἐπιχεομένου θερμοῦ διαβλαστάνει — ταύτην γὰρ δὴ διάπειραν λαμβάνουσιν εἰ φύσιμος ὅταν ἐμβάλλοντες εἰς σκαφίον ἐπιχέωσι, — σηπόμενος δ' οὐ διαβλαστάνει, — καίτοι ἢ σῆψις ὑπὸ θερμοῦ καὶ ἐν ὑγρῷ ἐστι

— κομιδῇ δόξειεν ἂν παρ' ὁμωνυμίαν εἶναι. διαφέρει γὰρ ἢ τε φθαρτικὴ καὶ ἢ γόνιμος θερμότης καὶ ἡ ὑγρό-
της δὲ ὡσαύτως. ἔστι δ' ἡ μὲν σήπουσα ἀλλοτρία καὶ
φθαρτικὴ ἡ δὲ τοῦ ὕδατος τοῦ θερμοῦ συμμετρίας τινὰ
ἔχουσα· δεῖται γὰρ τοιαύτης πρὸς τὴν βλάστησιν. ἐπεὶ 4
τρόπον τινὰ παρόμοιον καὶ εἴ τις ἀποροίη διὰ τί ἡ θερ-
μότης καὶ ἡ ὑγρότης καὶ ὑγείαν ἐν τοῖς σώμασι ποιῶσι
καὶ νόσον· δῆλον δ' ὡς οὐχ αἱ αὐταὶ ἀλλ' ὡς ἕτεραι καὶ
ἐναντίαι. θερμὸν δ' ἐπιχέουσι διὰ τὴν ἀσθενείαν τῶν
σπερμάτων ὅπως μὴ καθάπερ ἐκπαγῇ διὰ τε τὸ θᾶττον
ἀποδηλοῦν· ἐπεὶ οἱ γε μὴ παντελῶς διεφθαρμένοι καὶ
ἐν ψυχρῷ διαβλαστάνουσι. συμβαίνει δὲ καὶ κόπτεσθαι
καὶ σῆπασθαι δι' ἀλλοτρίας θερμότητος.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΤΟ Ε.

1H

CAP. I. Τῶν δ' ἐν τοῖς δένδροις καὶ φυτοῖς τὰ μὲν
αὐτόματα γίνεσθαι, τὰ δὲ ἐκ παρασκευῆς καὶ θεραπειάς,
ἐκάτερα δὲ αὐτῶν ἔχει διαίρεσιν· τῶν γὰρ αὐτομάτων
τὰ μὲν ἐστὶ φύσει, τὰ δὲ παρὰ φύσιν· καὶ γὰρ ἐν τοῖς
φυτοῖς ὑπάρχει τι τοιοῦτον ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ζώοις·
οἷον ἐάν τι μὴ τὸν οἰκεῖον ἐνέγκῃ βλαστὸν ἢ καρπὸν ἢ
μὴ κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν ἢ μὴ ἐκ τῶν εἰωθότων
μερῶν ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον· ἅπαντα γὰρ ταῦτα παρὰ
φύσιν· τῶν δὲ ἐκ τέχνης καὶ θεραπειάς τὸ μὲν ἐστὶ συν-
εργοῦν τῇ φύσει πρὸς εὐκαρπίαν καὶ πληθός, τὸ δὲ εἰς
ιδιότητα καὶ τὸ περιστὸν τῶν καρπῶν, οἷον τὸ ποιῆσαι
βότρυν ἀγίγαρτον ἢ ἐκ τοῦ αὐτοῦ κλήματος μέλανα καὶ
λευκὸν φέρειν ἢ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ βότρυνι καὶ ὅσα δὴ τοι-

- 2 αὐθ' ἕτερα ποιοῦσι, πλείω γάρ ἐστιν· περὶ μὲν οὖν τῶν κατὰ φύσιν καὶ τῶν συνεργούντων τῇ φύσει πρότερον εἴρηται· περὶ δὲ τῶν παρὰ φύσιν καὶ ὅσα πρὸς τὸ περιττὸν ἦκει νῦν λεκτέον καὶ πρῶτον μὲν ὑπὲρ τῶν παρὰ φύσιν ἢ ὄντων ἢ δοκούντων· καὶ γὰρ τούτων ἐστὶ τις αἰτία καθάπερ ἐν τοῖς ζώοις· οἷον ὅσαι πάρωροι καρποτοκίαι καὶ μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν μερῶν γίνονται· λέγω δ' οἷον εἰ ποτε συκῇ κατὰ χειμῶνα τοῦ ἥρος ὑποφαίνοντος ἦνεγκε καρπὸν καὶ ρόα καὶ ἄμπελος ἐκ τῶν ἀκρεμόνων καὶ ἐκ τοῦ στελέχους καὶ εἰ δὴ τι παραπλήσιον τουτοισί·
- 3 πρὸς δὴ ταῦτα λαβεῖν δεῖ πρῶτον ὅτι συμβαίνει τὰ τοιαῦτα τοῖς πολυκάρποις καὶ ὑγροῖς οἷον ἁμπέλῳ καὶ τοῖς εἰρημένοις· ἅπαντα γὰρ ταῦτα ὑγρὰ καὶ πολυκαρπα· ξηρῷ δ' οὐδενὶ καὶ ὀλιγοκάρπῳ. δεύτερον δὲ πρὸς τὰς βλαστήσεις καὶ καρποτοκίας τὰς παρώρους ὅτι πάντων ἔχουσί τινας ἀρχὰς ἐν αὐτοῖς βλαστητικὰς ἢ κλῶνες ἢ πτόρθοι ἢ ἀκρεμόνες ἢ ὅτι χρὴ καλεῖν τὰ ἐσχατεύοντα τῶν δένδρων· οὐδὲν γὰρ ἐπὶ πᾶσι κοινὸν, ἀλλ' ἕνια προσηγορίας τινὰς ἔχει καθάπερ θαλία, κράδη, κλήμα·
- 4 καλοῦσι δέ τινες καὶ κλῶνας· ὅτι δὲ ἔχουσιν ἀρχὰς τινὰς τοῦ βλαστάνειν φανερόν ἐκ τῶν καταπηγνυμένων ἃ πολλάκις ἀρριζώτων ὄντων τῶν κάτω μεθίησι βλαστὸν. [οἷον κλήματα καὶ κράδαι καὶ ἐλάας χάρακες] ἐνίοτε δὲ καὶ μὴ καταπαγέντα, ἀλλ' ἀφηρημένα καθάπερ τὰ τε κλήματα καὶ τὰ τῆς ἐλάας ξύλα. τρίτον δ' ὅτι συμβαίνει τὴν πάρωρον βλάστησιν γίνεσθαι χειμῶνων μαλακῶν ἢ νοτίων γενομένων· ἐκ τούτων γὰρ οὐκ ἂν δόξειεν ἄλογον εἶναι τὸ συμβαῖνον ἡθροισμένης τῆς γονίμου δυνάμεως καὶ ὑγρότητος ὅτε μὲν καθ' αὐτήν, ὅτε δὲ λειπομένης τῆς ἔμπροσθεν, ἀφ' ἧς ὁ καρπὸς ἦλθεν. ὥσπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς συκῆς· ὑπολειπομένης γὰρ πλείονος τῆς τοιαύτης ὑγρότητος ὅταν ἀγὼ ἐπιγένηται μαλακὸς καὶ ὑγρὸς

καὶ θερμὸς, ἐξεκαλέσατο τὴν βλάστησιν. ὅτι δὲ τοῦτο 5
 συμβαίνει φανερὸν εἰ ἐκ τούτου τοῦ μέρους ὁ καρπὸς
 ἀνίσταται ὅθεν καὶ οἱ προδόδρομοι. τάχα δὲ καὶ οἱ προδόδρο-
 μοι διὰ τὴν μαλακότητα τοῦ ἄερος προτεροῦσί τε καὶ
 πέττονται μᾶλλον· εἰ δ' ἄρα μὴ τοῦτο, ἀλλὰ τὰλλὰ γε
 πάντα διὰ τὰς αὐτὰς καὶ παραπλησίας αἰτίας ἐστὶν ἥτοι
 γενομένων τινῶν ὑπολειμμάτων ἢ καθ' αὐτὰ συνιστα-
 μένων ἀμφοῖν· οὐκ ἄλογον δὲ, οὐδ' ἕτερον· προϋπάρχει 6
 γὰρ ἡ τοῦ δένδρου πρὸς ἄμφω φύσις ὑγρὰ τις οὔσα καὶ
 πρόβλαστος ὥστ' ἂν εὐδαίᾳ πλείω χρόνον ἐπιγέωνται
 καὶ τοῦ χρώματος ποιεῖν τὴν μεταβολήν· ἐπεὶ τὸν γε
 χυλὸν οὐ δύναται πέττειν οὐδαμῶς, ἀλλ' ἡ φαντασία
 σχεδὸν γίνεται κατὰ τὴν χροάν. οἱ δ' ὄλυνθοι συνερ-
 γούσης ἤδη τῆς ὥρας πεπαίνονται μέχρι τινός· ἔτι δ'
 οὗτοί γε κατὰ φύσιν πῶς εἰσιν. ἀεὶ γὰρ γίνονται τὴν
 αὐτὴν καὶ τεταγμένην ὥραν ὥσπερ καὶ ὁ τῶν διφόρων
 συκῶν λεγομένων καρπός· ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτον τὸ ὅμοιον 7
 ληπτέον ὅτι παραπλησία τις ἡ αἰτία πάντων ἐκ τοῦ συν-
 ἵστασθαι τὴν τοιαύτην ὑγρότητα καὶ δύναμιν δι' ὃ καὶ
 ὀπισθεν τοῦ φύλλου πάντα ταῦτα γίνεται καὶ οὐχ ὥσπερ
 τὸ σῦκον ἔμπροσθεν· ἀλλ' αἱ μὲν φύουσιν τοὺς προδόδρο-
 μούς ἀσθενέστεραι τυγχάνουσιν ὥστε οὐδ' ἐπιμένειν
 δύνανται τῆς βλαστήσεως γινομένης ἐκεῖσε· ὅλως δὲ πο- 8
 λυειδές τι τὸ τῶν συκῶν ἐστίν· αἱ μὲν γὰρ ὄλυνθοφόροι
 μόνον σῦκα δ' οὐ φέρουσιν οἶον αἱ τοὺς λευκοὺς ὄλύν-
 θους φέρουσαι τοὺς ἐδωδίμους. ἕτεραι δὲ φέρουσι καὶ
 σῦκα καὶ ὄλύνθους μέλανας, ἀβρώτους δὲ τούτους ἢ
 καὶ ἐδωδίμους φέρουσιν δὲ τὸν ὄλυνθον ὀπισθεν τοῦ
 θρίου· γίνονται δ' ἐν αὐτοῖς καὶ ψῆνες· αἱ δ' ὅλως οὐ
 φέρουσιν ὄλύνθους. πάλιν δὲ τοὺς προδόδρομους αἱ μὲν
 φέρουσιν οἶον ἢ τε λακωνικὴ καὶ λευκομφάλιος καὶ ἕτε-
 ραι πλείους, αἱ δ' οὐ φέρουσιν· τῶν δὲ φερουσῶν οὐ

- συνεχῆς, ἀλλὰ παραλλάττουσα ἢ φορὰ κατὰ τὴν διάθε-
 σιν. ὅτε μὲν γὰρ ἤνεγκαν, ὅτε δ' οὐκ ἤνεγκαν, ἐὰν δὲ
 9 κακῶς οὐκ ἤνεγκαν. φέρουσι δὲ οὐ παρ' αὐτὸ τὸ θρίον
 μόνον, ἀλλὰ καὶ κατωτέρω πολὺ καὶ ἔναιί γε ἐκ τῶν
 παχέων σφόδρα· συμβαίνει δὲ ἐνίους καὶ ἐκπέττειν τι-
 νὰς τῶν ὕστερον· οὐ γὰρ ἅμα πάντας, ἀλλὰ τοὺς μὲν
 πρότερον φέρουσι, τοὺς δὲ μικρῷ πρὸ τῶν ἐρινῶν· ἐγ-
 γύτεροι δὲ οὗτοι τοῦ βλαστοῦ καὶ τῶν σύκων· ἀποπί-
 πτουσι δ' ἐκεῖνοι πρότερον καὶ ἥττον ἐκπέττονται· τὰ μὲν
 10 οὖν συμβαίνοντα ταῦτ' ἐστίν, οὐκ ἀλόγως δ' ἂν δόξειεν
 οὐδέν. τὸ γὰρ μὴ πάσας φέρειν, ἀλλ' ὅσαι ὑγρότεραι
 καὶ ἰσχυρὴν ἔχουσαι εἰς τὴν ἐπίσπασιν εὐλογον· ἐκ γὰρ
 τῆς ὑπολοίπου τροφῆς ἐβλάστησεν ἡ σύστασις· ἐφελκυ-
 σαμένη δὲ πλεον οὐκ ἄλογον τὸ μὴ πᾶσαν καταπέσαι
 τότε· τό τε μὴ ἐνδελεχὲς αὐτῶν τούτων διὰ τὸ μὴ ὁμοίας
 εἶναι τὰς διαθέσεις. ἀσθενεστερώς γὰρ ἔχουσα καὶ χει-
 ρον θεραπευθεῖσα δῆλον ὥς ἐλάττω λήψεται τὴν ὑγρό-
 τητα, μὴ λαβοῦσα δὲ πληθὺς, οὐδ' ὑπόλειμμα ποιήσει·
 ἐπεὶ γεωργηθεῖσα ὁμοίως καὶ τῶν ἐκ τοῦ ἀέρος συνερ-
 11 γησάντων ἀποδώσει καὶ τὸ ὕστερον. ἐνίστε δὲ κακεῖνο
 συμβαίνει μὴ τυχούσης θεραπείας ὥστε τοὺς μὲν προ-
 δρόμους ἐνεγκεῖν, τὸν δὲ καρπὸν μὴ δύνασθαι. τοῦτο
 δ' ὅτι τὸ μὲν ὑπῆρχε προκατειργασμένον, θάτερον δ'
 ὥςπερ ἐκ καινῆς ἔδει ποιεῖν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ μὴ ἐκπέτ-
 τειν τοὺς ἐκ τῶν παχέων, ἀλλὰ τοὺς ἄνω μᾶλλον· ἡ γὰρ
 τροφή ἅμα καὶ ἡ θερμότης ἄνω φέρεται καὶ ὅλως ἡ τοῦ
 δένδρου ὁρμὴ πρὸς τὴν βλάστησιν· ὥςθ' ἅμα συνανα-
 φερομένου καὶ τοῦ θερμοῦ δι' ἀμφοτέρων ἡ ὑπόλειψις·
 δι' ὃ καὶ αἱ βλαστήσεις καὶ αἱ κατὰ μέρος ἀνθήσεις καὶ
 αἱ καρποτοκίαι τῶν αὐτῶν ὕστερον· ἀλλὰ περὶ μὲν τού-
 12 των ἱκανῶς εἰρησθῶ. παραπλήσιον δὲ καὶ τὸ συμβαῖνον ² H
 καὶ ἐπὶ τῶν ἀμπέλων ἐστίν· καὶ γὰρ αὗται προβλαστά-

νουσιν ἐνίοτε συνηθροισμένης τῆς γονίμου καὶ βλαστη-
 τικῆς ἀρχῆς· ὁ δὲ τόπος ὠρισμένος αὐταῖς, ἐκ τῶν
 ὀφθαλμῶν γὰρ ἢ βλάστησις· ὅποια δ' ἂν καὶ τὰ τοῦ
 ἀέρος ἐπιγένηται καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον, οὕτω καὶ τὰ τῆς
 ἀνξήσεως ἀκολουθεῖ. σχεδὸν δὲ καὶ ὅσα πρωῒ βλαστῇ
 καὶ πρωῒ ἀνθῇ φύσει ταὐτὸ τοῦτο πάσχει· κυῖσκόμενα
 γὰρ ἐν ὥρᾳ προκαλουμένων τῶν εὐδιδῶν πολλάκις ἀπο-
 τίκεται πρὸ τῶν καιρῶν καὶ προάγει μέχρι οὗ ἂν ὁ ἀῆρ
 ὀμαλίσῃ· τὰς μὲν οὖν παρώρους βλαστήσεις ἐν ταύταις
 ὑποληπτέον ταῖς αἰτίαις εἶναι.

CAP. II. Τὰς δὲ μὴ ἐκ τῶν οἰκείων μερῶν, ἀλλ'
 οἷον ἀκρεμόνων καὶ στελέχους οὐ πόρρω ταύτης ὅταν
 ἀθροισμὸς εἰς ταῦτα γένηται τῆς γονίμου δυνάμεως·
 ἀρχῆς γὰρ ἐπισυστάσης ἢ ἐπιρροῇ τῆς τροφῆς ἐξομοιού-
 ται τῷ ὑποκειμένῳ καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις. ἢ δὲ σύστα-
 σις οὐκ ἄλογος εἰ τοιαύτην τινὰ κατὰ μόριον ἔλαβε κρᾶ-
 σιν, ἀλλ' εὐλογωτέρα πολὺ τῆς ἐν ζώοις γινομένης οἷον
 εἰ κέρας ἐκ τοῦ στήθους ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον· αὕτη γὰρ
 μείζων ἢ παραλλαγὴ τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς ὅσῳ μᾶλλον
 ὁμοιομερῇ τὰ φυτὰ τῶν ζώων· ἐὰν δὲ δὴ καὶ προβλά- 2
 στημὰ τι γένηται τῷ καρπῷ ἑλάττον ἐστὶ τὸ ἄτοπον· ἐνί-
 οτε γὰρ καὶ φύεται κλήμα ἐκ τοῦ στελέχους ἰσχύσαντα
 δὲ καρποτοκῆσαι ταῦτ' οὐκ ἄλογον. ἀλλ' ὅταν αὐτὸς ὁ
 καρπὸς ἐκ τοῦ ἀκρεμόνος ἢ τοῦ στελέχους ἀτοπώτερον
 ὥσπερ ἐπὶ τῶν ῥοῶν· αἰτίαν δὲ τὴν εἰρημένην ὑπολη-
 πτέον. αἱ δὲ τοιαῦται παραλλαγὰι τῶν τόπων ἐλάττους
 εἰσὶν οἷον εἴ ποτε συκῇ τις ἦνεγκεν ἐκ τοῦ ὀπισθεν τοῦ
 θρίου τὸν καρπὸν· μικρὰ γὰρ ἢ μεταβολὴ καὶ ὁ τόπος
 ὅλως οὐκ ἀλλότριος τοῦ συμβαίνοντος. αἴτιον δὲ ὅτι τὴν 3
 μὲν ἐπιβλάστησιν ἀσθενῇ, τὴν δ' ἐνταῦθα συρροὴν ἰσχυ-
 ρότεραν ἔσχευ ὥστ' ὀψιαιτέρας γενομένης τῶν προδρό-
 μων ἐπένειμέ τε καὶ ἐξέπεψεν. φαίνεται δὲ καὶ τῇδε

- ἥττον ἄτοπον ὅτι γένος τί φασιν εἶναι τοιοῦτον ὃ δὴ καλοῦσιν ὀπισθοκάρπιον· εἰ γὰρ ὅλως τι πέφυκεν οὕτω καρποτοκεῖν τῶν ὁμογενῶν οὐκ ἄτοπον συμβῆναί ποτε καὶ τοῖς μὴ πεφυκόσι τῆς ὁμοίας διαθέσεως γενομένης.
- 4 ἐπεὶ καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀκρεμόνων ἐνεργεῖν τινα ὁμοιότητα ἔχει τῇ ἐν Αἰγύπτῳ συκαμίνῳ· φέρει γὰρ δὴ κακείνη τὸν καρπὸν ἐκ τοῦ στελέχους, οὐκ ἐκ τῶν ἀκρεμόνων εὐβλαστής τις οὔσα καὶ εὐτονος ὥς ἔοικε πρὸς καρποτοκίαν· σημαίνει δὲ τὸ πλεονάκεις ἀπὸ τῶν αὐτῶν φέρειν ἀφαιρουμένων. οὐ πεπαίνει δὲ καλῶς μὴ ἐπικνισθέντων καὶ περιλαειφθέντων ἐλαίῳ καθάπερ ἐλέχθη διὰ τὴν εὐτροφίαν καὶ τὸ πλῆθος τῆς ἐπιρροῆς· ἀφαίρεσίς τε γὰρ γίνεται τῇ ἐπικνίσει καὶ τὸ ἐλαιον ἅμα διαθερμαῖνον καὶ ὁ ἥλιος ἀνεργγμένων ταχεῖαν ποιεῖται τὴν πέψιν.
- 5 ἔοικε δὲ παραπλήσιον τρόπον τινὰ τὸ συμβαῖνον τοῖς κατὰ μέρος ἀνθοῦσιν ἀπὸ τῶν κάτωθεν ἀρχομένοις. ἐκείνων τε γὰρ τὰ μὲν ἰσχύοντα καὶ οἷον τετελεωμένα καὶ ἀνθεῖ καὶ καρπογονεῖ, τὰ δ' ἀσθενέστερα καὶ ἐπάνω προσάυξεται καὶ βλαστάνει καὶ αἰεὶ τὸ τελεούμενον ἀνθεῖ, τὴν δὲ τῆς τροφῆς ἐπιρροὴν ἕκαστον εἰς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν καταμερίζεται καὶ δύναμιν· καὶ τούτων ὁμοίως μὲν εἰς τὴν βλάστησιν φέρεται τι τῆς τροφῆς, ἢ δ' εἰς τὸ ἰσχυρὸν ἥδη καὶ καρπογονοῦν· ἐκεῖνο δ' οὕτω δύναται διὰ τὴν ὑγρότητα καὶ τὴν ἀτέλειαν· καὶ περὶ μὲν τούτων ἀρκεῖται τὰ εἰρημένα.

CAP. III. Τὰς δὲ μεταβολὰς τῶν καρπῶν εἴ τινες^{3, H} ἢ ἐκ λευκῶν μέλανες ἢ ἐκ γλυκέων ὀξεῖς ἢ ἀνάπαλιν καθάπερ φασιν ἐπὶ τε συκῆς καὶ ἀμπέλου καὶ ῥόας τοῦτο συμβαίνειν ἐνιαχοῦ μὲν οὐδὲ θαυμαστὸν οὐδ' ὅλως ἄτοπον φαίνεται τὸ τὴν φύσιν, ὅτε μὲν οὕτως, ὅτε δὲ ἐκείνως καὶ τοῖς μέρεσιν ἀνομοίως φέρειν οἷον τὴν κάπνεον ἄμπελον καλουμένην· αὕτη γὰρ δοκεῖ τοὺς μὲν λευκοὺς

ἐνίοτε, τοὺς δὲ μέλανας καὶ ὅτε μὲν πάντας τοιούτους,
 ὅτε δὲ τοιούτους φέρειν. δι' ὃ καὶ οὐδ' οἱ μάντεις εἰώ-
 θασι τοῦτο κρίνειν ὥς τέρας· τὸ γὰρ εἰωθὸς οὐ τέρας.
 αἷτιον δὲ τῆς παραλλαγῆς ὅτι τὸ χρώμα τούτων τῶν βο- 2
 τρῶων οὔτε μέλαν οὔτε λευκὸν ἔστιν ἀλλὰ καπνωδές, ὅθεν
 καὶ τὴν προσηγορίαν ἔσχεν. ἔαν οὖν μικρά τις ἐναλλαγὴ
 γένηται δοκεῖ μεταβεβληκέναι τὴν χροάν· οὐδ' ἕτερον δ'
 εἰλικρινές οὔτε τὸ μέλαν οὔτε τὸ λευκὸν ἔχει δι' ὃ καὶ ἐνίοτε
 τῶν βοτρῶων ἐτερόχροοί τινες, οἱ μὲν εἰς τὸ λευκόν, οἱ
 δ' εἰς τὸ μέλαν μᾶλλον ἀποκλίνοντες. αἰτία δ' ἡ τροφή 3
 καὶ ἡ διάθεσις αὐτῆς τῆς ἀμπέλου. τοῦτο μὲν οὖν ὥσπερ
 ἐλέχθη συγχωρεῖται τῷ μὴ θαυμαστῷ. τὸ δ' ἐπὶ τῶν
 ῥοῶν εἰ μὲν ὅλων τῶν δένδρων γίνονται μεταβολαὶ παρ-
 ὅμοιον ἂν τι τὸ συμβαῖνον εἴη τοῖς περὶ Κιλικίαν καὶ
 Αἴγυπτον εἶπερ αὐτόματος ἡ μεταβολή. τῆς γὰρ χώρας
 τὸ πάθος καὶ ἡ δύναμις. εἰ δὲ μὴ ὅλων ἀλλὰ ποτε τοῦτο
 συνέβη τῇ τροφῇ καὶ τῇ διαθέσει τὴν αἰτίαν ἀποδοτέον
 ὥς ἐκ τοιαύτης γεγεννημένης καὶ κρατηθείσης ἐν τῇ ἀν-
 θήσει. εἰ δ' ἀνωμάλους ἤνεγκεν ἐν ταῖς ῥίζαις ἡ αἰτία
 καὶ εἴ τι μέρος ἄλλο κύριον τῷ τὰ μὲν τοιαύτην, τὰ δὲ
 τοιαύτην λαβεῖν ἢ καὶ ποιῆσαι καὶ ἀναδοῦναι τὴν τρο-
 φήν· ἅμα δὲ καὶ τὸν ἀέρα συνεργεῖν τι, καὶ γὰρ ὑπὸ 4
 τούτων γίνονται διαφοραί. δόξειε δ' ἂν ἀτοπώτατον
 ἐνταῦθα εἶναι τὸ μερίζεσθαι τὰς ῥίζας· ἐνίοτε γὰρ ἐκ
 θατέρου μέρους οὐκ ἔχει τὸ δένδρον ἢ ἐλάττους, ὃ δὲ
 καρπὸς ὁμοίως πανταχόθεν ὥς ἀναμειγνυμένης δῆλον
 ὅτι πανταχοῦ τῆς τροφῆς. οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως ἔαν μὲν ἐκ-
 λείπωσί τινες ἀπὸ τῶν ἐτέρων ἢ τροφῇ πᾶσιν. ἔαν δὲ
 πανταχόθεν ἔχη τῷ καθ' αὐτὴν ἐκάστην οὐ κατὰ λόγον
 ὥς ἂν τις φράσειεν εὐθυπορούντων πως τῶν πόρων·
 ἔνια γὰρ συμβαίνει καὶ ξὴν τῶν φυτῶν ἐκ θατέρου μέ-
 ρους· ἀνξινόμενα γὰρ συμπληροῦν πως τὸ ὅλον τὰ μὲν

ἐμπεριλαμβάνοντα, τῶν δὲ καὶ ἀποπιπτόντων διὰ τὸ
 αὖτον· εἰ δέ τις καὶ αὕτη πίστις ἐστὶν ἐκ τῶν συντιθεμέ-
 νων κλημάτων μὴ ὁμογενῶν ὅτι μία μὲν ἢ ἄμπελος,
 φέρει δ' ἐκάτερον τῶν μερῶν τὸν οἰκεῖον καρπὸν ὥς οὐ
 μιγνυμένης ἀλλ' εὐθυπορούσης τῆς τροφῆς εἴη δ' ἂν
 καὶ ταύτῃ χρῆσθαι· τοῦτο μέντοι ἥκιστα γινόμενον καὶ
 5 ἥκιστα πίστιν ἔχον ἐστίν· αἱ δ' ἄλλαι μεταβολαὶ μάλιστα
 τὰς εἰρημένας ἂν ἔχοιεν αἰτίας ὁμοίως ἐπὶ πάντων εἴτε
 χρώμασιν εἴτε χυλοῖς εἴτε ἄλλῳ τινὶ μεταβάλλουσιν. αἱ
 γὰρ τροφαὶ τὰς διαθέσεις ἀλλοιοῦσι καὶ μεθίστασιν ὅτε
 μὲν κρατούμεναι, ὅτε δὲ κρατοῦσαι καθάπερ καὶ ἐν τοῖς
 ἀπὸ τῶν σπερμάτων φρυομένοις, πλὴν ἐνταῦθα ἡ ἔκστα-
 σις αἰεὶ πρὸς τὸ χεῖρον, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐξειργασμένων καὶ
 6 ἡμερωμένων ἔχει τὴν ὁμοίωσιν. ἀπλῶς δ' ὥςπερ ἐλέχθη
 μικρὰν τινα χρῆν νομίζειν ἐν τούτοις εἶναι τὴν μεταβολὴν
 ὅπου μὴ ἡ χώρα μεταβάλλει· τὰ δὲ τοιαῦτα χρόνῳ γίγ-
 νεται καὶ οὐκ ἐπέτεια καθάπερ οὐδὲ τὰ ἡμερούμενα καὶ
 ἀγριούμενα. μέγα δ' οὖν πρὸς πίστιν τῆς μεταβολῆς
 τῆς παρὰ τὰς χώρας καὶ ὅτι θεωρεῖται τινες τῶν ῥιζῶν
 καὶ τῆς τροφῆς ποιοῦσι μεταβολὰς, ἀλλὰ τὸ οὕτως ἐν
 βραχεὶ χρόνῳ καὶ ταχέως ἄπιστον εἰ μὴ τις ἄμφω ταῦτα
 συνθήσει καὶ τὸν χρόνον λανθάνειν καὶ τὴν μεταβολὴν
 7 εἶναι βραχεῖαν· ἐπεὶ ἐν γε τοῖς ἐπετελοῖς οὐκ ἄλογον
 οὐδ' ὁμοίως ἐφ' ὧν συμβαίνει θαυμαστὸν εἶπερ ἄρα
 συμβαίνει καθάπερ ὅταν ἐκ πυρῶν αἶρα γένηται διὰ τε
 τὸ πολλάκις γίνεσθαι καὶ διὰ τὸ τὴν αἰτίαν οἶεσθαι πως·
 αἱ γὰρ ὑπερομβρίαι ποιοῦσιν· εἰ δὲ καὶ ἐκ τῶν αἰρῶν
 εἰς πυρὸς πάλιν ἀποκαθίσταται, τοῦτο θαυμασιώτε-
 ρον· εἴη δ' ἂν ὥςπερ ἀσθενεία τις ἢ νόσος γεγεννημένη
 τοῦ σπέρματος ἥτις ἀπολύεται μεθίσταμένων ἄρα τῶν
 περὶ τὸν ἄερα καὶ τὴν τροφήν. ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ἐπὶ

πλέον εἴρηται συμπαραλαμβάνοντα πρὸς τὴν τῆς αἰτίας
πίστιν τὰ ὁμολογούμενα.

4H

CAP. IV. Τὸ δ' ἐνεργεῖν ἄμπελόν ποτε καρπὸν
ἄνευ φύλλων ὥς μὲν ὅλως εἰπεῖν οὐ πιθανόν, ὥς δὲ μι-
κρᾶς τινος γενομένης βλαστήσεως καὶ ταύτης διὰ τὴν
ἀσθενείαν ἀπορρυσίσης μᾶλλον πιθανόν ὥς ἐνταῦθα
πλείονος καὶ σφοδροτέρας τῆς ὁρμῆς γινομένης· ὅπερ
ἐπὶ γέ τινων δένδρων καὶ συμβαίνει σχεδὸν ὅταν εὐκαρ-
πήσωσιν ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἀμυγδαλῆς· διὰ γὰρ τὸ πλήθος
οὐδὲ φαίνεται τὰ φύλλα καὶ ἄλλα μικρὰ καὶ ἀσθενῆ γί-
νεται τῆς φύσεως ἐνταῦθα ὠρηκυίας. ὥσπερ καὶ ἐν τῷ
ἀνθεῖν ἢ ἄμπελος ὅταν ὀψίσῃ καὶ διατηρῇ τὸν καρπὸν
ἄνευ τῶν οἰνάρων ὥσπερ καὶ ἡ συκὴ τῶν θρίων· ἰσχυ- 2
ρότεροι γὰρ ὅταν ἅπαξ συστῶσι γίνονται τῶν φύλλων,
οἱ μὲν διὰ τὸν μίσχον καὶ τὴν προσάρτησιν, οἱ δὲ διὰ τὸ
πιλοῦσθαι τῷ ψύχει. τῶν μὲν γὰρ φύλλων ἐξαιρεῖται
τὴν ὑγρότητα καὶ τὸν ὀπὸν, τῶν δὲ καρπῶν διὰ τὸ πλή-
θος καὶ τὸ μᾶλλον ἔχειν θερμότητα τοῦτο μόνον δύνα-
ται συμπυκνῶσαι καὶ πιλῶσαι. παραπλήσιον δὲ τούτῳ
καὶ εἴ ποτέ τις ἐλάα τὰ μὲν φύλλα ἀπέβαλε, τὸν δὲ καρ-
πὸν ἐξήνεγκεν. ἀσθενέστερον γὰρ ὃν μᾶλλον ὑπήκουσε
τοῦ ψύχους ἢ εἴ τι πάθος εἴη ἕτερον· πεπανθεὶς μὲν γὰρ
ὁ καρπὸς αὐτόματος ἀπορρεῖ, πρὸ δὲ τοῦ πεπανθῆναι
μᾶλλον ἰσχύει καὶ προσήρηται. δι' ὃ καὶ ῥαβδίζουσι τὰς
ἐλάας. ταῦτα μὲν οὖν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα φυσικὰς 3
τινας ἀρχὰς τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν, τὰ δ' ἐκ τοῦ περιέχοντος
ἔχει· ἐπεὶ καὶ τὰ αὐτόματα διαβλαστάνοντα ξύλα, καθά-
περ τὰ ἐλάϊνα καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον ἅπερ εἰς τέρατα
καὶ σημεῖα ἀνάγουσιν οὐκ ἔστιν ἄλογον· φύσει τε γὰρ
εὗζωα καὶ βλαστητικὰ διὰ πυκνότητα καὶ τὸ ἐγγχυμον.
καὶ ὅταν ἐξωθεν ἱκμάδα τινὰ λάβῃ, ταχὺ ἀναδίδωσιν,
ὥς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ κατορυτιόμενα καὶ ἐν ὑγρῷ τόπῳ βλα-

- στάνει πλὴν εἴ τι κοπὲν ὕστερον μικρῷ διεβλάστησεν
 ἔχον ἐν ἑαυτῷ συνηθροισμένην τὴν γόνιμον ὑγρότητα
 ἅμα δὲ καὶ τῆς ὥρας ὑπογυίου τῆς βλαστητικῆς οὔσης.
- 4 τούτῳ δὲ ὁμοιον τρόπον τινὰ τὸ ἐπὶ τῆς σκίλλης καὶ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων τῶν ἔξω βλαστανόντων· ὥσανύτως δὲ καὶ τὰ
 ἐκ τῶν ξύλων ἐκφυόμενα καὶ μάλιστα ἐκ τῶν ἐλατίνων
 ἃ καλοῦσιν οἱ μάντις εἰλειθυίας· ἀνειμένου γὰρ ὄντος
 καὶ μαλακοῦ τοῦ ἀέρος ἐκφύεται μάλιστα ὁπότε ἡ ἐνυπ-
 ἀρχουσα ὑγρότης συρρνεῖσα καὶ ἡ ἔξωθεν προσπίπτουσα
 συνεπάγῃ καὶ ἐποίησεν οἶον σφαιροειδές· ὁμοίως δὲ καὶ
 ὅσα ἰδίει τῶν ξύλων· καὶ γὰρ ταῦτα νοτίου καὶ ὑγροῦ
 τοῦ ἀέρος ὄντος τουτὶ πάσχει καὶ οὐ πάντα, ἀλλ' ἐν οἷς
 ἐστὶ λιπαρότης οἶον κέδρου κυπαρίττου ἐλάας, ἃ δὴ καὶ
- 5 σημεῖα καὶ τέρατα νομίζουσιν. ὅσα δὲ ἄλλα συμβαίνει
 καὶ προφέρεται τῶν τοιούτων οἶον ὥς ποτέ φασιν ἐν
 πλατάνῳ φῦναι δάφνην ἢ ἀπλῶς περὶ τὰς ἐμβλαστήσεις
 τὰς ἐν ἀλλήλοις ἐκ λανθανούσης ἀρχῆς ὑποληπτέον γί-
 νεσθαι καθάπερ ἐλέχθη· τὸ γὰρ αὐτοῦ τοῦ δένδρου τοι-
 αύτην τινὰ γίνεσθαι σῆψιν ἢ ἀλλοίωσιν ἄλλως τε καὶ
 πολὺ διεστώσης οὐκ εὐλογον· οἱ δὲ τρόποι τοιοῦτοι·
 λέγω δὲ λανθανούσης εἰ ἐπιπέσοι σπέρμα καὶ ἔμβιον γέ-
 νοιτο σῆψιν ἔχοντος γεώδη τινὰ τοῦ δένδρου· βλαστοίη
 γὰρ ἂν οὕτως ἕτερον ἐν ἑτέρῳ· ἀλλ' ἡ τοιαύτη βλάστη-
 σις ὁμοία τῇ τῶν ἰξιῶν· ἢ ὥς διὰ πλείονος ἐπὶ τῇ πλα-
 τάνῳ ἐκ τοῦ χαλκοῦ τρίποδος· μᾶλλον δ' ἀμφοτέραι τῇ
- 6 ἐκ τῆς γῆς· οὐ γὰρ οἷόν τε φῦναι μὴ γεώδους τινὸς
 ἐνυπάρχοντος ὥσπερ οὐδ' ἐκ τῶν τοίχων τῶν λιθίνων
 εἶναι μὴ τοιαύτη τις συρροὴ γένηται καὶ σῆψις ἐξ ἧς πέ-
 φυκε βλαστάνειν ἔτι δ' ὕστερον ἐπιρροὴν τινα λαμβάνῃ
 τῆς τροφῆς· οὕτω γὰρ αὐτῶν ἢ αὐξησις. ἀλλὰ τὰ μὲν
 τοιαῦτα καὶ αὐτομάτως ἢ πάντα ἢ ἔνια γίνεται, τάχα δὲ
 καὶ σπερμάτων τινῶν καταρρυνέντων ἅμα τῇ σήψει καὶ

συστάσει· δάφνη δὲ καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον ἀπὸ τῶν
 καρπῶν· εἰ δ' ἄρα καὶ τοῦτο ἀπὸ σήψεως τινος οὐδὲν
 διαφέρει πρὸς τὴν αἰτίαν. εἰ δέ ποτε δένδρον ἐκπεσὸν 7
 ὑπὸ χειμῶνος ἀνέστη πάλιν αὐτόματον ὥσπερ ἐν Φιλίπ-
 ποις μὲν ἰτέα, ἐν δὲ Ἀντάνδρῳ πλατάνος καὶ τῆς μὲν
 οὐδὲν ἀφηρέθη πλὴν ὅσοι τῶν ἀκρεμόνων κατεκλάσθη-
 σαν ἐν τῇ πτώσει, τῆς πλατάνου δὲ ἀφηρέθη καὶ τι παρ-
 ελεγκήθη τὴν δ' αἰτίαν ὑπελάμβανον ὅτι πεσοῦσα ἐπὶ
 θάτερον μέρος ἀνέσπασε πολλὴν γῆν, ἐπιγενομένου δὲ
 εἰς νύκτα τότε πνεύματος ἐναντίου καὶ μεγάλου κινή-
 σαντος αὐτὸ διὰ τὸ ἐμπίπτειν τοῖς ἀκρεμόσι ῥοπήν ἐποί-
 ησεν ἐγκείμενον τὸ μέρος καὶ κατασπάσαν ὥρθωσεν·
 οὕτω γὰρ συνέβη τῷ ἐν Φιλίπποις· τὸ δ' ἕτερον ἐκινήθη
 μὲν ὁμοίως καὶ τὴν ἀνάσπασιν εἶχε τῆς γῆς, διὰ δὲ τὴν
 περικοπὴν ἀνέστη ῥᾶον· ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ἴσως ἔξω
 φυσικῆς αἰτίας ἐστίν· ὑπὲρ δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς φυτοῖς
 ἐκ τῶν εἰρημένων πειρατέον μετιέναι καὶ θεωρεῖν.

5 H

CAP. V. Ἐπόμενα δὲ πῶς ἐστὶ τούτοις εἰπεῖν ὅσα
 δὴ διὰ τέχνης καὶ παρασκευῆς γίνεται τῶν περιττῶν
 ὑπὲρ ὧν φανερωτέρας ἂν τις ὑπολάβοι τὰς αἰτίας εἶναι
 καθάπερ καὶ εἰσὶν. ἀγινάρτους μὲν γὰρ ποιοῦσι τοὺς
 βότρους ἐξαίρουντες τὴν μήτραν, ἀφ' ἧς γίνεται τὸ γί-
 γαρτον. ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ κλήματος φέρειν λευκὸν καὶ
 μέλανα βότρουν ἢ ἐν αὐτῷ τῷ βότρυνι τὰς ῥᾶγας τὰς μὲν
 τοιαύτας, τὰς δὲ τοιαύτας, ὅταν διελόντες συνθῶσι ἐκα-
 τέρου τοῦ ἡμισυ πλὴν τοῦ κάτω μέρους καὶ συνδήσαντες
 καταπῆξωσι· συμφύεται γὰρ ἀλλήλοις· σύμφυτον μὲν 2
 γὰρ ἅπαν τὸ ζῶν τῷ ζῶντι καὶ μάλιστα τὸ ὁμογενὲς,
 ὅταν ἀφελκωθῇ καὶ γένηται μία τις φύσις. ἐκάτερον δὲ
 καθ' ἑαυτὸ τὴν τροφὴν διῆσιν ὥστε μὴ ἐπιμιγνυμένης
 ἀποδιδόναι τὸν οἰκεῖον καρπὸν· ὅπερ καὶ οἱ ποταμοὶ ποι-
 οῦσιν οἱ συμβάλλοντες ἀλλήλοις ὥσπερ ὁ τε Κηφισὸς ἐν

τῇ Βοιωτίᾳ καὶ ὁ Μέλας· ἐκάτερος γὰρ ῥεῖ τὸν αὐτοῦ πόρον. ἐνταῦθα δ' οὐδὲ συμβάλλουσιν, ἀλλὰ παρ' ἀλ-
 3 λήλας ὀχετεύονται καὶ ῥέουσιν αἱ τροφαί. ταῦτό δὲ καὶ παραπλήσιον τούτῳ καὶ ὅταν τὸ αὐτὸ δένδρον παντο-
 दापὰς φέρῃ ῥόας ἢ μῆλα· τῇ σφυρᾷ γὰρ οἶον μαλάξαν-
 τες τὰς ῥάβδους ἵνα συμφύωσιν (ἢ) διὰ τὴν ἀφέλκωσιν
 συνδῆσαντες ἐφύτευσαν, εἴτα γίνεται τὸ μὲν δένδρον ἐν
 τῇ συμφύσει, διατηρεῖ δὲ ἕκαστον τὸ γένος ἕλκον καθ'
 αὐτὸ καὶ πέττον τὴν τροφήν, οὐδὲν δὲ ἄλλο ἢ τῆς συμ-
 φύσεως κοινωνοῦν. σχεδὸν δὲ καὶ παρόμοιον τούτῳ καὶ
 ἐπὶ τῶν μειζόνων γίνεται καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀγρίων
 τῇ φύσει· περιπλακειῖσα γὰρ συκῇ καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦ-
 4 τόν ἐστι συμφύεται τε καὶ ἐν ποιεῖ τὸ στέλεχος· καὶ τού-
 των τὰ μὲν ἐξεπίτηδες ποιοῦσιν, ἕνια δὲ καὶ αὐτομάτως
 λαμβάνει τοιαύτην σύμφυσιν, ὅσα προσφιλῇ τε καὶ μὴ
 ἐναντία ἀλλήλοις· ὅταν γὰρ ἅπαξ συμπλακῇ καὶ δέξηται,
 καθάπερ φύσις τις αὕτη μία γίνεται, δι' ὃ καὶ ἀφαιρῇ
 καὶ λύῃ τις αὐαίνονται, καθάπερ καὶ τῶν μὴ ὁμογενῶν
 τὰ ὁμοβλαστῇ καὶ σύντροφα γενόμενα ἀλλήλοις ὥσπερ
 ἐπὶ τῆς ἀναδενδράδος ἐλέχθη καὶ τῆς συκῆς. ἐπεὶ ὅσα
 γε βλάπτει περιφυόμενα καὶ ἐμφυόμενα, καθάπερ ὁ
 κιττός, ἐκ τούτων γε οὐ γίνεται μία φύσις· αὐαίνεται
 γὰρ θάτερον. πολυφορεῖν μὲν οὖν ταῦτό διὰ ταύτας
 ὑποληπτέον τὰς αἰτίας· ὅμοιον γὰρ τρόπον τινὰ καὶ
 ὥσπερ εἴ τις ἐνοφθαλμίσειε δένδρον ἐν ἀπὸ πλειόνων
 καὶ διαφόρων· ἀρχὰς γὰρ πεποίηκε καὶ φύσεις πλείους
 ἀπὸ μιᾶς οὐσίας, ἐκεῖνο δὲ ἐξ ἀρχῶν πλειόνων μίαν οὐ-
 σίαν τῇ φύσει.

CAP. VI. Τὰ δὲ τῶν καρπῶν μεγέθη τῶν κατο-
 ρυττομένων ἐν ταῖς χύτραις ὅταν κατάγωσι τοὺς ἀκρε-
 μόνας, οἶον ῥοῶν καὶ μῆλων εὐλόγως γίνεται. τό τε γὰρ
 ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ αἴρος ἀφαιρούμενον ἢ χύτρα κω-

λύει ἀποστέγουσα καὶ ἅμα τὴν ἐκ τῆς γῆς ἔλκει νοτίδα δι' ἧς τρέφεται· τὴν γὰρ ἀπὸ τοῦ δένδρου ἐπιρροὴν οὐκ εὐλογον γίνεσθαι πάρωρον οὔσαν ἢ βραχεῖάν τινα πάν-
 παν, δι' ὃ καὶ ὁ μὲν κόκκος οὐδὲν μείζων τῆς ῥόας γί-
 νεται, τὸ δὲ σίδιον παχύτερον ὥς οὐ διικνουμένης εἰς
 ἐκείνον τῆς τροφῆς· ἔοικε γὰρ ὁ οἰκεῖος χυλὸς τῇ φυσι-
 κῇ δυνάμει πάντων γίνεσθαι καὶ πεπαλίνεσθαι, δι' ὃ καὶ
 τὰ μῆλα χεῖρω καὶ ἀχυλότερα γίνεται· τὸ δὲ σίδιον καὶ
 ἐκ τῶν ἔξωθεν λαμβάνει τὴν αὔξησιν ὥς ἀλλοτριώτερον
 τῆς φύσεως. ἡ δ' ὀλκὴ τῆς νοτίδος, ἐξ ἧς ἡ τροφή καὶ 2
 ἐπίδοσις οὐκ ἄλογος ὥσπερ τοῦ ἄρου καὶ ἐτέρων ὥσπερ
 πρότερον εἴπομεν. ὁμοίως δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐν
 τοῖς λαχάνοις, ἐφ' ὧν παχύνουσι τὰς ῥίζας τῶν μὲν
 ἀφαιροῦντες τὰ φύλλα, καθάπερ τῆς ῥαφανίδος, ὅταν
 μάλιστα ἀκμάζωσι τοῦ χειμῶνος, καὶ κατασάττοντες τὴν
 γῆν ὥστε καὶ τὸ ὕδωρ ἀποστέγειν. ἐν γὰρ τῷ θέρει γί-
 6H νονται θαυμασται τῷ πάχει. τοῦ δὲ σελίνου περιορύ- 3
 ξαντες κάτω μέχρι τῶν ῥιζῶν καχρύδιον περιβάλλοντες
 καὶ ἄνωθεν τὴν γῆν. αἴτιον δὲ ὅτι τὴν τροφήν ἄπασαν
 αὐταὶ λαμβάνουσιν καὶ οὐ διδόασιν εἰς τοὺς βλαστούς·
 μὴ μεριζομένης δὲ πλείων ἢ αὔξεσις. ὅσα μὲν οὖν παρα-
 βλαστικά οἶον κρόμνα ῥίζας ἐτέρας ἀφήσι καὶ ἄλλα δὲ
 τῶν ἀγρίων· ἡ δὲ ῥαφανὶς μὴ οὔσα παραβλαστικὴ, τρο-
 φὴν δὲ λαμβάνουσα καὶ οὐ διαπέμπουσα εἰς τὸ ἄνω πα-
 χύνεται καὶ μείζων γίνεται. τοῦ δὲ μὴ συμβαίνειν φθο-
 ρὰν καὶ σῆψιν ἢ ἐπίσαξις αἰτία τῆς γῆς ἀποστέγουσα τὸ
 ὕδωρ καὶ ὅλως πᾶν τὸ ἀλλότριον· τοῖς δὲ σελίνοις τὸ
 καχρύδιον θερμὸν καὶ πυκνὸν ὃν συνανέλκει μὲν τῇ
 πυκνότητι τὴν τροφήν, κατέχει δὲ καὶ οὐ διαδίδωσιν
 εἰς τὸ ἄνω καὶ ἅμα τῇ θερμότητι πέττει· πολλῆς οὖν
 τροφῆς γινομένης καὶ πεττομένης πολλὴ καὶ αὔξεσις.
 παραπλήσια δὲ τούτοις καὶ τὰ περὶ τοὺς σικύους καὶ τὰς 4

- κολοκύντας γινόμενα κατὰ τε τὴν ἀπαλότητα καὶ τὴν
 αὐξησιν οἷον ἐάν τις μικρὰς οὐσας κρύψη κατὰ τῆς γῆς·
 οὐδὲν γὰρ ἀφαιρεῖται τῆς τροφῆς, ὁ δ' ἥλιος καὶ τὰ
 πνεύματα ἀναξηραίνοντα τοὺς ὄγκους ἐλάττους ποιοῦ-
 σιν ὥσπερ καὶ τῶν δένδρων τῶν ἐν τοῖς προσηνέμοις καὶ
 εὐεῖλοις. ὥσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐν τοῖς ἀγγείοις τιθέμενοι
 καθάπερ ἐν νάρθηκι καὶ καλυπτῆρσιν. ἡ μὲν γὰρ τροφή
 πλείων διὰ τὸ μήτ' ἀποπνεῖσθαι μήτ' ἀποξηραίνεσθαι
 μηδὲν, ἡ δ' αὐξησις εἰς μῆκος καὶ διὰ τὸ εὐροεῖν τὴν
 τροφήν εὐθυποροῦσαν καὶ διὰ τὸ μηδὲν ἀντισπᾶν μηδ'
 5 ἀντιπίπτειν. ὁμοία δ' αἰτία καὶ τοῦ διαμένειν χλωροῦς
 ἐάν τις φυτεύσας περὶ φρέαρ ὅταν ὥσιν ὥραῖοι καθεῖς
 ἀποστεγάσῃ· ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ πνεύμα-
 τος οὐ γίνεται ξηρότης, ἅμα δὲ καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ ὕδατος
 ἀτμὶς οἷον θάλλοντάς τε παρέχει καὶ κωλύει ξηραίνε-
 σθαι. τροφήν δὲ λαμβάνοντες διαμένουσι σωζομένων
 τῶν ῥιζῶν· ἔμβιοι δὲ γίνονται καὶ θεραπενόμεναι πλείω
 χρόνον δι' ὃ καὶ ἂν τις περιτεμὼν τὴν βλάστησιν ὅταν
 καρποτοκῆσωσι περισάξῃ γίνονται πάλιν ἐκ τῶν ῥιζῶν
 σίκυνοι καὶ πρωῖτεροι πολὺ τῶν σπειρομένων ὅτι προῦπ-
 6 ἄρχει τὸ τῶν ῥιζῶν. ἔτι δὲ ἡ περισάξις ἀλέαν παρέχουσα
 θᾶττον ἀνιέναι ποιεῖ βλαστόν· μέγα γὰρ καὶ ἡ ἀλέα πρὸς
 τὸ πρωῖβλαστεῖν. σημεῖον δὲ καὶ τοῦτο φανερόν· ἐὰν
 γὰρ τις χειμῶνος ἐν ταλάροις φυτεύσῃ σικύου σπέρματα
 καὶ ἄρδῃ τε θερμῷ καὶ πρὸς τὸν ἥλιον ἐκφέρῃ καὶ πρὸς
 τὸ πῦρ τιθῇ καὶ ὅταν ἡ ὥρα τοῦ σπείρειν καθήκῃ σὺν
 αὐτοῖς ταλάροις φυτεύσῃ πρῶτοι σφόδρα γίνονται· ταῦτα
 7 μὲν οὖν διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας συμβαίνει. τῷ δὲ σχή-
 ματι καὶ τῇ μορφῇ μεταβάλλει τὸ σέλινον ἐὰν σπαρὲν
 καταπατηθῇ καὶ ἐπικυλινδρωθῇ· γίνεται γὰρ οὐλον διὰ
 τὸ μὴ διέναι τὴν βλάστησιν, ἀλλὰ . . . . . ἔξομοιοῦται
 γὰρ ἐν ᾧ ἂν τεθῇ ἀγγεῖω· τοῦτο δ' ὅτι ἡ τροφή κωλυο-

μένη καὶ ἀποστεγομένη τῷ περίῃ φέρεται πρὸς τὸ ἐφελ-
 κόμενον καὶ εὐοδοῦν, οἷον γὰρ ὀχετεία τίς ἐστίν, ὥστε
 λαμβάνειν τὴν ὁμοιότητα τῷ περιέχοντι. συμβαίνει δὲ
 τρόπον τινὰ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων τοῦτο κατὰ μικρότητα
 καὶ μέγεθος καὶ βραχύτητα καὶ μῆκος· μεμορφωμένα
 γὰρ εὐθύς ἐκεῖνα ταῦτα δ' ἅμᾳ τῇ γενέσει μορφοῦται·
 δι' ὃ καὶ τὸ σέλινον ὅταν μεταφυτεύηται κελεύουσιν
 ὅποσον ἂν τις βούληται ποιῆσαι τηλικούτον πάτταλον·
 κατακρούειν ὥστ' ἐκπληροῦν πάντα τὸν τόπον τὴν ῥίζαν.
 7H ὁμοιον δὲ τρόπον τινὰ τούτῳ καὶ ἡ τῶν ῥιζῶν αὔξησις 8
 ἐν τοῖς ἡμερώμασιν· εὐοδοῦσαι γὰρ καὶ ἔχουσai τροφήν
 αὔξονται μᾶλλον καὶ εἰς μῆκος καὶ εἰς πᾶχος. ποιεῖ δὲ 9
 μεγάλας καὶ τὰς ῥίζας καὶ τὰς βλάστας καὶ ἐὰν πλείω τις
 εἰς ταῦτὸ σπέρματα ξυνδήσας εἰς ὀθόνιον φυτεύσῃ, δι'
 ὃ καὶ ἐπὶ τινων τοῦτο ποιοῦσι, καθάπερ ἐπὶ τοῦ πρά-
 σου καὶ σελίνου καὶ ἐτέρων· ἰσχύει γὰρ τὰ πλείω δῆλον
 ὅτι μᾶλλον καὶ ἐξ ἀπάντων γίνεται μία τις φύσις. ἔνια
 δὲ κατὰ τὴν τῆς σπορᾶς ὥραν λαμβάνει μορφήν ἁλλοίαν,
 οἷον ἡ γογγυλὶς ἂν εὐθύς τις ἐπὶ τῆς ἄλω φυτεύσῃ πλα-
 τεῖα γίνεται· οὕτω δ' ἦττον ῥιζοῦται καὶ διευρύνεται
 μᾶλλον. ὅσα δ' ἐν σχίνῳ φυτεύουσιν ἡ σκίλλῃ πάντα τῆς 10
 εὐβλαστίας ἔνεκα καὶ εὐτροφίας φυτεύουσιν· ἔχει γὰρ
 τινὰ ἄμφω θερμότητα καὶ ὑγρότητα καὶ γίνεται καθά-
 περ ἐμφυτεία τις. ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τι ἕτερον ἐν ἐτέρῳ
 καθάπερ τὸ πῆγανον ἐν συκῇ, δοκεῖ γὰρ δὴ κάλλιστον
 γίνεσθαι. φυτεύεται δὲ παρὰ τὸν φλοιὸν παραπηγνύ-
 μενον καὶ τῇ γῇ κατακρύπτεται· καὶ συμβαίνει δὲ τὸν
 ὀπὸν ἅμᾳ τῇ τροφῇ καὶ θερμότητι καὶ βοήθειάν τινα
 ἔχειν εὐκαιρον ὥσπερ καὶ τὴν τέφραν παραπαττομένην
 εἴτ' οὖν πρὸς τὸ μὴ σκωληκοῦσθαι τὰς ῥίζας εἴτε καὶ
 πρὸς τὸ τρέφεσθαι ἄλμῃ· ἔχει γὰρ τινὰ ὁμοίαν θερμό-
 τητα. μέγεθος δὲ γίνεται φακῶν καὶ ἐρεβίνθων τῶν μὲν 11

ἂν ἐν βολίτῳ φυτεύηται τὸ σπέρμα· συντρέχει γὰρ τῇ
 θερμότητι καὶ ξηρότητι· τῶν δ' ἐρεβίνθων ἂν μετὰ
 τῶν κελύφων βρεχθέντες· ἔλαττον γὰρ τὸ ἀποσηπόμε-
 νον καὶ ἡ τροφή πλείων ἢ πρώτη· πρώτοι δὲ ἂν ἅμα τοῖς
 ἄλλοις σπαρῶσι· καὶ ταῦτα μὲν δὴ τι θαυμαστὸν ἔχει
 καὶ ἕνια δοκεῖ καὶ παρὰ φύσιν. αἱ δὲ τοιαῦται μεταβο-
 12 λαι καὶ αὐτόματοι γίνονται καὶ τέχνη καὶ κατὰ φύσιν·
 οἶον ἐπὶ τίφης καὶ ξειᾶς περιπλαττομένοις πυροῖς, ὥσπερ
 καὶ ὅσα τῶν σπερμάτων ἢ ἐν λίτῳ προβρεχόμενα τερα-
 μονέστερα ἢ ἐν μέλιτι καὶ γάλακτι γλυκύτερα γίνεται·
 πέφυκε γὰρ οἶον ἂν σπαρῇ τοιοῦτον καὶ γεννᾶν· σπεί-
 ρεται δὲ διηλλοιωμένον καὶ μεταβεβηκός· ἐν ἀμφοῖν δέ
 πως ἢ ἐν ἅπασι συμβαίνει μετακινεῖσθαι τὴν ἀρχήν,
 ἔνθα μὲν κατὰ τὸ ποιόν, ἔνθα δὲ καθάπερ ταῖς τίφαις
 καὶ ξειαῖς καὶ τῷ μορίον τι μὴ ἔχειν ὅπερ ἐξ ἀρχῆς μὲν
 περιαιρεθὲν οὐκ ἀδυνατεῖ γεννᾶν· πλεονάκεις δὲ τοῦτο
 παθοῦσα καὶ ὥσπερ τελέως γυμνωθεῖσα καὶ παθητικω-
 τέρα γινομένη τῷ τε ποιῷ μεταβάλλει καὶ τὸ πλῆθος οὐκ
 13 ἴσχει τοῦ ἀχύρου· συμβαίνει δὲ καὶ ἐν ἄλλοις μορίων
 τινῶν ἀφαιρουμένων ποιεῖν τινα διαφορὰν ὥσπερ ταῖς
 ἀμπέλοις ὅταν ἡ μήτρα τοῦ κλήματος ξυσθῇ τοὺς βότρους
 ἀγριγάρτους εἶναι· καὶ πίστιν ταῦτα παρὰσχοιτ' ἂν ἴσως
 τοῖς ἀφ' ἐκάστου τῶν μερῶν λέγουσιν ἀπιέναι σπέρμα·
 λύσις δ' ἢ περ εἴρηται καὶ ἐπὶ τῶν ζώων.

CAP. VII. Αἱ μὲν οὖν τούτων μεταβολαὶ διὰ τὰς 811
 εἰρημένας αἰτίας. ἡ δὲ τοῦ σισυμβρίου εἰς μίνθαν ὥσπερ
 ἐναντία δι' ἀργίαν γινομένη· συμβαίνει γὰρ ὅταν μὴ τις
 ἐξεργάζεται μηδ' ἀποδιδῷ τὴν οἰκείαν θεραπειάν ῥιζοῦ-
 σθαι μᾶλλον εἰς τὸ κάτω, ῥιζούμενον δὲ καὶ τὴν δύνα-
 μιν ἐκείσε τρέπον πᾶσαν ἀσθενέστερον ἄνωθεν γίνεσθαι
 καὶ τὴν δριμύτητα ἀποβάλλειν τῆς ὁσμῆς ὥστε ἐξ ἀμφο-
 τέρων ἢ ὁμοιότης τῆς τε βλάστης καὶ τῆς ὁσμῆς· τῆς γοῶ

δριμύτητος ἀφαιρουμένης ἡ κατάλοιπος ὁσμὴ μαλακὴ
 τις οὕσα καὶ ἀνειμένη προσεμφερῆς τῇ μίνθῃ γίνεται
 δι' ὃ μεταφυτεύειν κελεύουσι πολλάκις ὅπως τοῦτο μὴ
 συμβαίνει· καὶ τοῦ μὲν σισυμβρίου τοιαύτην τὴν αἰτίαν
 ὑποληπτέον. τὸ δ' ὠκιμον τὸ ἐν ἡλίῳ πολλάκις κείμε- 2
 νον ἀφερπυλλοῦται διὰ τὸ καταξηραίνεσθαι μᾶλλον· καὶ
 γὰρ τὸ φύλλον ἑλάττον γίνεται καὶ ἡ ὁσμὴ δριμυτέρα
 τῶν ξηρῶν· ἐλάττων γὰρ καὶ ἡ τροφή· δεῖ δὲ τὰς μετα-
 βολὰς τοιαύτας ὑπολαμβάνειν ὥς ἂν ὁμοιότητά τινα ἐχού-
 σας οὐχ ὥς τελέας [ὥσπερ καὶ ἡ ἐξαιγριουμένη λεύκη].
 ἡ δὲ λεύκη πλατυφυλλότερόν τε τῆς αἰγείρου καὶ λειο-
 φλοιότερον καὶ τὸ ὅλον εὐτροφώτερον· ἀπογηράσκουσιν
 δὲ καὶ ἐλάττονι τροφῇ χρωμένην οὐκ ἄλογον καὶ τὸ
 φύλλον στενότερον καὶ τὸν φλοιὸν τραχύτερον ἔχειν καὶ
 εἴ τι ἄλλο συνακολουθεῖ τοῖς μὴ ὁμοίως εὐτρόφοις. τὸ 3
 δ' ὅλον οὐκ ἄγαν ἴσως τὸ συμβαῖνον θαυμαστὸν τῷ τε
 εἰς τὸ σύνεγγυς καὶ τὸ ὅμοιον πως μεταβάλλειν καὶ ἔτι
 τῷ ὁρᾶν καὶ ἐπὶ γε τῶν ζώων γινομένας τοιαύτας τινὰς
 μεταβολὰς τὰς μὲν κατὰ τὴν γέννησιν οἷον ἐπ' ἄλλων
 καὶ ἐπὶ τῶν καλουμένων ψυχῶν· ἐκ κάμψης γὰρ χρυ-
 σαλλίς, εἴτα ἐκ ταύτης ἡ ψυχὴ· τοῦτο δὲ πλὴν τῶν ψυχῶν
 ἐπ' οὐδενὸς συμβαίνει. τῶν δὲ καὶ τετελειωμένων ἥδη
 κατὰ τὰ πάθη καὶ τὰς διαθέσεις τοῦ σώματος, αἱ γίνον-
 ται διὰ τὰς ἐπετείους ὥρας ὥσπερ ταῖς ὄρνιθιν· ἐπὶ τού-
 των γὰρ μάλιστα καὶ λέγεται καὶ ἐνδηλος τῶν χρωμάτων
 μεταβολὴ καὶ τῶν ὅλων σωμάτων ὥστε δοκεῖν ἑτέρους
 εἶναι. ταῦτα μὲν οὖν ὥσπερ εἴρηται φυσικῶς ὑπολη-
 πτέον· τὰ δ' ἐξ ἀρχῆς λελεγμένα μᾶλλον κατὰ φύσιν.

9 II

CAP. VIII. Ἀκόλουθα δὲ πως τοῖς εἰρημένοις καὶ
 ὥσπερ ἐσχάτης θεωρίας περὶ νοσημάτων καὶ φθορᾶς εἰ-
 πεῖν ἀμφοτέρων μετέχοντα καὶ τῶν κατὰ φύσιν καὶ τῶν
 παρὰ φύσιν. φθοραὶ μὲν γὰρ εὐθύς αἱ μὲν οὕτως, αἱ

- δ' ἐκείνως λέγονται, νόσοι δὲ τῇ μὲν ὅλως δόξαιεν ἂν εἶναι παρὰ φύσιν, ἔκβασις γὰρ τις αἰεὶ καὶ σύγχυσις τοῦ κατὰ φύσιν ἢ νόσος, τῷ δ' εἰωθέναι καὶ πολλάκις συμβαίνειν κατὰ φύσιν λέγομεν ὁμοίως ἔν τε ζώοις καὶ φυτοῖς, αὐτὰ ταῦτα διαιροῦντες τὰ βίαια πάθη καὶ φανερώως ἀπὸ τῶν ἔξωθεν αἰτιῶν, οἷον τραυμάτων καὶ πληγῶν· τὰ γὰρ ὑπὸ ψύχους ἢ καύματος ἢ τινος ἐτέρου συμβαίνοντα τῶν ἐν τῷ ἄερι παθημάτων οὐ λέγομεν παρὰ φύσιν· καίτοι βίαιά γέ πως καὶ ταῦτα καὶ ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐστίν· ἀλλὰ γὰρ τοῦτο μὲν οὐτ' ἰδιὸν ἐστὶν ἐπὶ τῶν φυτῶν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων οὔτε διάφορον
- 2 πρὸς ὃ νῦν ζητοῦμεν· τῶν δὲ νόσων ἀρχαὶ καθάπερ τοῖς ζώοις ἢ ἀπ' αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἔξωθεν καὶ ἡ φθορὰ ἢ ὅλως ἢ εἰς καρπογονίαν. ἀπ' αὐτῶν μὲν ὅταν ἢ πληθὸς ἢ ἐνδεια τῆς τροφῆς ἢ ποιότης, ἀπὸ δὲ τῶν ἔξωθεν ὅταν ἢ χειμῶνες ὑπερβάλλοντες ἢ καύματα ἢ ἐπομβρίαι ἢ ἄλλη τις δυσκρασία τοῦ ἀέρος· ἐτι δὲ ὅσα διὰ πληγὴν ἢ ἔλκωσιν ἐκ σκαπάνης ἢ ἐκτομῆς ἢ διακαθάρσεως ἢ ἐξ ἄλλης τοιαύτης αἰτίας· ὧν γ' ἔνιαι καὶ ἀπὸ τοῦ δαίμονος συμβαίνουσι καθάπερ ἡ χαλαζοκοπία· εἰ δὲ καὶ ἡ ἐνδεια καὶ ἡ ὑπερβολὴ τῆς τροφῆς τῶν ἔξωθεν ὥς τινές
- 3 φασιν οὐδὲν ἂν διαφέρει. πάντα δὲ ἰσχύει μᾶλλον τὰ ἀπὸ τοῦ ἀέρος ἐν τοῖς ἀσθενῶς διακειμένοις· τὰς γὰρ ὑπερβολὰς ἥττον δύνανται φέρειν. ἀσθενεστάτη δὲ διάθεσις μελλόντων τε καὶ ἀρχομένων βλαστάνειν καὶ πάλιν μετὰ τὴν καρποτοκίαν ὥσπερ ἐξηραμμένων· τότε γὰρ ἐν μεγίστῃ μεταβολῇ· δι' ὃ καὶ τὰ ἄγρια μάλιστα πονεῖ πρὸ τῆς βλαστήσεως ἢ ὑπ' αὐτὴν τὴν βλάστησιν ὅταν χαλαζοκοπηθῇ ἢ πνεύματα ἐπιγένηται ψυχρὰ σφόδρα ἢ θερμά· κρατεῖται γὰρ ταῖς ὑπερβολαῖς. οἱ δ' ὠραῖοι χειμῶνες ὠφελοῦσι καὶ τὰ ἄγρια καὶ τὰ ἥμερα· καὶ γὰρ ἰσχύν ἐμποιοῦσι καὶ τῇ πιλήσει καὶ πυκνώσει καὶ εὐβλαστίαν.

10H

CAP. IX. Ταῦτα μὲν οὖν ἀμφοῖν κοινά. νοσήματα

δὲ τῶν ἀγρίων οὐ λέγεται, τῶν δ' ἡμέρων λέγεται πλείω, τάχα δὲ καὶ ἔστι διὰ τὴν ἀσθενείαν ὧν τὰ μὲν ἀνώνυμα, τὰ δὲ ὠνομασμένα, καθάπερ ἡ ψώρα καὶ ὁ σφακελισμὸς καὶ ἀστροβλήτα καὶ σκωληκόβροτα γίνεσθαι. ἀστροβλήτα μὲν οὖν μάλιστα γίνεται τὰ φυτὰ καὶ οἱ μόσχοι διὰ τὴν ἀσθενείαν. συμβαίνει δὲ τὸ πάθος ὅταν ἡ γῆ ξηρανθῇ καὶ μὴ ἔχῃ ὑγρότητα, δι' ὃ καὶ ὑπὸ τὸ ἄστρον πλείστα· τὰ δὲ πρესβύτερα διὰ τὴν ἰσχύν 2 ἀντέχει τε μᾶλλον καὶ ἔλκει πόρρωθεν, ἔτι δ' ὑγρότης ἢ οἰκεία πιότερα καὶ λιπαρωτέρα καὶ πρωϊκαρότερα τῶν νέων καὶ ὅσα ἂν προδείξωσιν πάντ' ἐκφέρουσιν· ὅλως δὲ πᾶσαν μεταβολὴν ἥττον δύναται τὰ ἀσθενέστερα φέρειν, ὑπὸ δὲ τὸ ἄστρον καὶ διυγραίνεται πῶς μᾶλλον τὰ δένδρα, καθάπερ πρότερον ἐλέχθη, δι' ὃ καὶ ἡ ἐπιβλάστησις· ἡ μὲν οὖν ἀστροβολία διὰ ταῦτα συμβαίνει καὶ ἔτι διὰ τὰς πληγὰς τὰς ἔξωθεν καὶ τὰς ἐλκώσεις· ἀσθενέστερα γὰρ διὰ ταῦτα γίνεται καὶ ἐπὶ πλεον αὐτῶν αἱ δυνάμεις διῴκνουται· σκωληκοῦται δὲ μᾶλλον τὰ πρესβύτερα. συμβαίνειν δὲ δοκεῖ καὶ τοῦτο τὸ πάθος 3 ἢ διὰ τὰς ἐλκώσεις τῶν περισκαπτομένων ἢ ὅταν ἐκδιψήσῃ διὰ τοὺς ἀύχμους· ἐκ μὲν γὰρ τῆς πληγῆς σήπεται, ἀλλοιούμενα δὲ τῇ σήψει ζωογονεῖ καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα· ἐκ δὲ τοῦ διψῆσαι διὰ τὸ ἔλαττον ἔχειν τοῦ συμμέτρου τὸ ὑγρόν· οἷον γὰρ ἐκστασις γίνεται τις ἐκ φύσεως, ἐν δὲ τῇ ἐκστάσει μεταβολὴ καὶ ἀλλοιώσις, ἐν δὲ τῇ μεταβολῇ διὰ τὴν σήψιν ἡ ζωογονία. συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἐν ταῖς ἀφαναινομέναις· ἐνισχύει γὰρ τότε τὸ θερμόν· σκωληκοῦνται δὲ μάλιστα αἱ μηλέαι δι' ὃ καὶ τοῖς ἐμ-

11H πύροις φαῦλαι· ταχὺ γὰρ αἱ ῥίζαι ξηραίνονται. κοινό- 4
τατα δὲ φαίνεται τῶν νοσημάτων εἶναι τοῦτό τε καὶ ἡ ἀστροβολησία. πάντα γὰρ ὡς εἶπεῖν σκώληκα ἔσχει πλὴν

τὰ μὲν πλείους καὶ θᾶττον ἀπόλλυται, καθάπερ μηλέα
 συκῇ ἄπιος, τὰ δ' ἐλάττους καὶ βραδύτερον. ἥκιστα δὲ
 σκωληκοῦται τὰ δριμύεα οὐχ ὅτι ἄσηπτα μόνον, ἀλλ' ὅτι
 καὶ ἡ δριμύτης κωλύει ζωογονεῖν· σημεῖον δὲ τὸ τῆς
 δάφνης· αὕτη μὲν γὰρ σήπεται ταχέως, σκωληκοῦται δ'
 οὐχ ὁμοίως· ἐπεὶ διὰ τοῦτο οὐδ' ἐρίνεος ὁμοίως τῇ συ-
 5 κῇ· δριμύτερος γὰρ ὁ ὀπός. ὅλως γὰρ τὰ γλυκέα σήπε-
 ται θᾶττον, εὐμετάβλητος γὰρ ὁ χυλὸς ἀσθενέστερος ὢν,
 δι' ὃ καὶ αἱ μηλέαι καὶ αἱ ῥόαι μᾶλλον αἱ γλυκεῖαι τῶν
 ὀξειῶν· πάντων δὲ αἱ ἥριναὶ μᾶλλον διὰ τὴν ἀσθένειαν
 τοῦ τε χυλοῦ καὶ τῆς ὅλης φύσεως. ἐν σκίνῳ δὲ φυτευό-
 μενα πάνθ' ἥττον σκωληκόβρωτα διὰ τε τὴν θερμότητα
 καὶ τὴν ὁσμήν. ταῦτα μὲν οὖν τὰ νοσήματα συμβαίνει
 6 διὰ τὰς ῥηθείδους αἰτίας. οἴονται δέ τινες καὶ τὸν σφα-
 κελισμὸν ἀπὸ τῶν πληγῶν καὶ τῶν ἔξωθεν γίνεσθαι
 τραυμάτων καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων· μετενεχθῆναι
 γὰρ τοῦνομα κατὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ πάθους. οὐ μὲν
 ἔοικεν ἀληθὲς οὐδὲ ποῦτ' ἐπὶ πάντων εἶπερ ὁ ἐρέβινθος
 ἀπόλλυται σφακελίσας ὅταν ἀνθοῦσιν ὕδωρ ἐπιγινόμε-
 νον ἀποκλύσῃ τὴν ἄλμην· τὸ γὰρ ἔφαλμα οἶον σφακε-
 λίζειν ἐστίν· φαίνεται δὲ καὶ ἄλλα χωρὶς πληγῆς πάσχειν
 7 τοῦτο τὸ πάθος. ἐνιοὶ δὲ καὶ τὸ ἀστροβολεῖσθαι σφακε-
 λίζειν καλοῦσι· τοῦτο μὲν οὖν τάχ' ἂν ὀνόματος εἴη
 διαφορά· δι' ὑπερβολὴν γὰρ καὶ ἐνδειαν τροφῆς καὶ
 οὕτως ἀπόλλυται τὰ δένδρα, τάχα δὲ μᾶλλον δι' ἀπε-
 ψίαν καὶ τὴν ἔξωθεν δύναμιν οἶον ὅταν μετὰ τὴν καρ-
 ποτοκίαν λεπτῆς οὔσης ἔτι τῆς ὑγρότητος διὰ τὴν ἀσθέ-
 νειαν ἐπιγένηται πάγος ἰσχυρός· ἀποθνήσκει γὰρ κατα-
 ψυχόμενα· τὸ γὰρ ὀρρωδὲς καὶ λεπτὸν ψυχρόν, τὸ δὲ
 παχὺ καὶ ὥσπερ πῖον θερμόν. αὕτη μὲν οὖν εἴτε διὰ
 πληθους εἴτε δι' ἀπεψίαν εἴτε δι' ἄμφω καὶ ἔτι ἀσθένειαν
 8 ἡ φθορά. δι' ἐνδειαν δὲ κατ' ἄλλον τε τρόπον καὶ ὅταν

αἱ ῥίζαι μετέωροι γένωνται καὶ ἐπιφανεῖς· οὐ γὰρ δύ-
 νανται παρέχειν ἱκμάδα διὰ τὸν ἥλιον ὥστε συγκάεται
 καὶ παχύνεται μᾶλλον τοῦ δέοντος ὁ ὁπός, ἐκ τούτου δὲ
 νόσος καὶ φθορά. παραπλήσιον δὲ τὸ συμβαῖνον καὶ
 ὅταν ἐξαυχμῶσι δι' ἀνυδρίαν, οὐδὲ γὰρ τότε διαδιδόα-
 σιν. βοήθεια δὲ καὶ φυλακὴ πρὸς τὰς ἐνδείας τὸ κινεῖν
 αἶμα καὶ ὁμαλίζειν τὴν γῆν· οὕτω γὰρ τοῦ θέρους ἔλξει
 τινὰ ἱκμάδα καὶ τοῦ χειμῶνος ἐννυπάρξει μᾶλλον τὸ θερ-
 μόν, ὃ διαδίδωσι τὴν τροφήν. ἐξ ὑπερβολῆς δὲ διὰ τὴν 9
 ἐπομβρίαν. τότε γὰρ διὰ τὴν ἀτροφίαν — ἀτροφεῖ γὰρ
 τὸ μὴ κρατοῦν μηδὲ πέττον — ἐκλευκαίνεται τε καὶ
 ἀπόλλυται τὰ δένδρα, καθάπερ ὁ σῖτος· ἐνίστε δὲ οὐκ
 ἀπόλλυται μὲν, εἰς δὲ τὴν καρπογονίαν νοσοῦσιν· ἀκαρ-
 πεῖ γὰρ τὸ μὴ πέττον μηδὲ κρατοῦν. τῇ δὲ συκῇ καὶ νό-
 σημά τι συμβαίνει περὶ τὰς ῥίζας, ὃ καλοῦσι λοπαῖν· τοῦτο
 δ' οἶον μάδισις τίς ἐστι τῶν ῥιζῶν καὶ [τῶν] μικρὸν ἐπά-
 νω διὰ τὴν πολυῦδρίαν. ἐξ ὑπερβολῆς δὲ καὶ τὸ τραγᾶν 10
 τῆς ἀμπέλου καὶ ὅσοις ἄλλοις ἀκαρπεῖν συμβαίνει διὰ
 τὴν εὐβλάστηαν· οὐ δύνανται γὰρ οὐδὲ ταῦτ' ἐκπέττειν,
 ἀλλ' εἰς τὴν βλάβησιν ἢ ὁρμὴ τρέπεται, καθάπερ ἐπι-
 σπωμένη διὰ τὸ πλῆθος. ὥς ἐπὶ πολὺ δὲ ἐκ τῶν τοιού-
 των συμβαίνει συκῇ μὲν ψωριᾶν, ἐλάᾳ δὲ λειχηνιᾶν, ἀμ-
 πέλω δὲ ρεῖν ὥσπερ καὶ Κλείδημός φησιν· λεπτός γὰρ
 ὁ καρπὸς ἀπεπτὸς ὢν καὶ ῥοώδης. ἡ βοήθεια δ' ἐν θυεῖν 11
 ἐν τετῷ παραιρεῖσθαι τὴν εὐτροφίαν ὥσπερ καὶ τὰς ἀμυγ-
 δαλαῖς καὶ τὰς ῥόας τινὲς κολάζουσι καὶ ἐν τῷ δύναμιν
 τινὰ προστιθέναι τῷ δένδρῳ καὶ ἰσχύν. τοῦτο γὰρ αἱ τε
 διακόψεις ποιοῦσι τῆς συκῆς, ὅταν ἄρχηται βλαστάνειν,
 ὅπως μὴ παλίσκιος οὕσα παχύνῃ τὸν ὁπὸν καὶ αἱ ἀποψι-
 λώσεις τῶν ἀμπέλων καὶ ἀποκνίσεις τῶν οἰνάρων τῶν
 μεγίστων παρ' ὅλον τὸ θέρους ὥς τινες κελεύουσιν· καὶ
 αἱ περικαθάρσεις δὲ τῶν ἀνωτάτων ῥιζῶν καὶ τὰ κλή-

- ματα ἐπιβαλλόμενα καὶ ἀποκατώρυγες καθιέμεναι· καὶ ἡ σκαπάνη βοηθεῖ γενομένη καιρία γυμνοῦσα τὰς ῥίζας, ὅπως ἐθισθῶσι πνεύματι καὶ ψύχει, καθάπερ ἐνιοὶ κελεύουσι πάγον εὐλαβουμένους καὶ μετὰ ταῦτα δὲ τὴν κατεργασίαν ἀποδιδόναι. πάντα γὰρ ταῦτα τῆς τροφῆς ἀφαιρεῖ καὶ συναύξει τὴν δύναμιν. ἐναντίως δὲ τοῖς ἐξησθενηκόσι διὰ τὴν ἔνδειαν ἡ κατεργασία καὶ ἡ ἄλλη θεράπεια τὴν τε δύναμιν ἅμα καὶ τὴν εὐτροφίαν ἀπο-
- 12 δίδωσιν. τὴν δὲ ψώραν οἴονται τινες γίνεσθαι καὶ ἄλ- 13H λως οἷον ὅταν ὕδωρ ἐπὶ Πλειάδι γένηται μὴ πολὺ· τότε γὰρ ἀναζυμοῦνται τὰ ἀναθερμαινόμενα καὶ δίλυσιν ἔξω καθάπερ τὰ ἔξανθήματα· ἐὰν δὲ πολὺ γένηται, ἀποκλύζεται τὰ αἷτια, τάχα δὲ καὶ διαδίδωσιν εἰς τὰ ἐντὸς καὶ παύει· συμβαίνει δὲ τότε καὶ τὰ ἐρινὰ καὶ τοὺς ὀλύνθους ἀπορρεῖν· διῴκνεται γὰρ εἰς ταῦτα ἡ ὑγρότης· τῆς
- 13 μὲν οὖν ψώρας ταῦτ' αἷτια τῇ συκῇ λέγουσιν· τῇ δὲ ἀμπέλῳ τοῦ τραγᾶν, ὅταν ἡ ὑπὸ πνεύματος βλαστοκοπηθῇ, ἢ ὅταν τῇ ἐργασίᾳ συμπάθῃ, ἢ τρίτον ὅταν ὑπὲρ τμηθῇ· συμβαίνει γὰρ πλείω τὸν ἀθροισμὸν γινόμενον μᾶλλον εἰς τὴν βλάστησιν σφοδροτέρως ὀρμᾶν, ὥστε μὴ δύνασθαι καρπογονεῖν. τοῦ δὲ ρυάδα γίνεσθαι δύο αἷτια ἢ ὅταν ἐπινιφθῇ κατὰ τὴν ἀπάνθησιν ἢ ὅταν κρειττωθῇ· τοῦτο δ' εἰ ἀληθὲς ἔοικε κατὰ μὲν τὴν ἀπάνθησιν ὑγρότερος ὢν ὁ ἀήρ ὥσπερ ἀπερυσιβοῦν, ἢ δὲ κρείττωσις οἷον ἀντισπᾶν καὶ μεθιστάναι τὴν τροφήν, ὥστε ἐξ ἀμφοτέρων εὐλογον ἀπορρεῖν τὰς ῥάγας καὶ τὰς ἐπιμενούσας μικρὰς εἶναι. ἢ δ' ἄμβλωσις τῶν ὀφθαλμῶν ὅταν ῥιγῶσι ταὐτὸν καὶ παραπλήσιόν ἐστιν, ὅπερ ἐπὶ τῶν ἀγρίων προβλαστάνειν ἀρχομένων ἐὰν ἐπιγένηται χειμῶν. πάσχει δὲ τοῦτο καὶ ἡ πρὸ ὥρας ἄνθησις· ἐπ' ἀσθενεῖ γὰρ πνεύσας ἄνεμος ψυχρὸς ἀπέκλυσεν. ταῦτα μὲν οὖν τῶν δένδρων αὐτῶν ἐστι νοσήματα καὶ πάθη.

CAP. X. Τὰ δὲ τῶν καρπῶν οἶον τῶν μὲν βοτρυῶν
 ὁ καλούμενος κράμβος· τοῦτο δ' ὅμοιον τῇ ἐρυσίβῃ· γί-
 νεται γὰρ ὅταν ἐπούσης ὑγρότητος μετὰ τὰς ψεκάδας
 ἐπικαύσῃ σφοδροτέρως ὁ ἥλιος, ὅπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ
 τῶν οἰνάρων. μηλέας δὲ καὶ ἐλάας καὶ συκῆς καὶ σκω-
 ληκοῦνται οἱ καρποί. καὶ τὰς μὲν μηλέας καὶ συκᾶς αἰὲν
 διαφθείρουσιν οἱ σκώληκες· τὰς δὲ ἐλάας, ἐὰν μὲν ὑπὸ
 τὸ δέρμα γένωνται, διαφθείρουσιν· ἐξεσθίουσι γάρ·
 ἐὰν δ' ἐν τῷ ἔσω τὸν πυρῆνα διαφάγωσιν, ὠφελοῦσιν·
 ἐντὸς γὰρ ὄντες οὐχ ἄπτονται τῆς σαρκός. κωλύονται
 δ' ὑπὸ τῷ δέρματι εἶναι ὕδατος ἐπ' ἀρκτουρῶ γενομέ-
 νου· καταψυχόμενοι γὰρ φεύγουσιν. νοσεῖ δὲ πολλάκις
 καὶ τὰ σῦκα καὶ οἱ ἄλλοι καρποί. τὸ δ' αἴτιον, ὡς ἀπλῶς ²
 εἶπεῖν, ἐν δυοῖν· ἢ γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δένδρου καὶ τῆς
 τούτου διαθέσεως ὥσπερ ὅταν ἐν ταῖς ἀμυγδαλαῖς ἡ
 ὑγρότης κομμιδώδης ὑπογένηται, ἢ ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν
 αἆρα ξυμβαινόντων· τῇ δ' οὖν ἐλάᾳ καὶ τὸ ἀράχνιον ἐμ-
 φύεται δι' ὑγρασίαν τινὰ τοῦ αἆρος τοῦ περὶ αὐτάς, ὃ
 καὶ διαφθείρει τὸν καρπὸν. ἢ δὲ ἐκ τοῦ ἔνου βλάστησις
 ὑδάτων ἐπιγινομένων γίνεται, δι' ἣν ἀποβάλλει τὸν καρ-
 πὸν ἐνταῦθα τῆς τροφῆς ῥεούσης, ἅτε μὴ ἰσχύοντος τοῦ
 καρποῦ, τῆς δ' ὑγρότητος ἡθροισμένης . . . . τῆς βλα-
^{14H}στήσεως. χείριστον δ' ἐὰν ἀνθούσαις ἐφύσῃ καὶ ἐλάαις
 καὶ ἀμπέλοις καὶ τοῖς ἄλλοις· ἀπορρεῖ γὰρ τὰ ἄνθη καὶ
 οἱ καρποὶ δι' ἀσθένειαν. ἐνιαχοῦ δὲ ἴδια πάθη συμ- ³
 βαίνει, καθάπερ ἐν Μιλήτῳ καὶ Τάραντι περὶ τὰς ἐλάας.
 ἐν Μιλήτῳ μὲν γὰρ, ὅταν περὶ τὸ ἀνθεῖν ὦσι, νοτίου
 αἆρος ὄντος καὶ εὐδαινοῦ κάμποι γενόμενοι κατεσθίου-
 σιν αἱ μὲν τὰ φύλλα, αἱ δὲ τὰ ἄνθη ἕτεραι οὔσαι τῷ
 γένει. βοηθεῖ δὲ πρὸς ταῦτα, ἐὰν ἐπιγένηται καῦμα·
 διαρρήγνυνται γάρ. ἐν Τάραντι δὲ περὶ τὴν ἄνθησιν
 ὅτε μὲν ἀπερυσσιβοῦνται διὰ τὴν ἄπνοιαν, ὅτε δὲ πνεῦμά

τι πνεόν ἐκ τῆς θαλάττης ὁμιχλῶδες καὶ παχὺ προσίξον
 ἐν τοῖς ἄνθεσιν ἀπόλλυται τὰ ἄνθη τῇ ἄλμῃ· διὰ τοῦτο
 καλλίστων ὄντων καὶ μεγίστων τῶν δένδρων ἐλάχιστος
 4 παρ' αὐτοῖς ὁ καρπός. ὅλως δὲ ἕκαστοι τῶν τόπων ἰδίως
 ἔχουσι κῆρας, οἳ μὲν ἐκ τοῦ ἐδάφους, οἳ δ' ἐκ τοῦ ἀέρος,
 οἳ δ' ἐξ ἀμφοῖν. ἐκείνη δὲ αἰτία κοινὴ πᾶσιν ἢ ἀπὸ τῶν
 πνευμάτων κατὰ τὰς χώρας ἐκάστας, ὅσα θερμὰ τοῦ
 θέρους πνεῖ καὶ τοῦ ἥρος ψυχρὰ σφόδρα τῶν δένδρων
 ἄρτι βλαστανόντων καὶ ὑπὸ τὴν ἄνθησιν· τὸ γὰρ ὅλον
 ἀληθὲς καὶ ἐπὶ τούτων, ὅτι δι' ὑπερβολὴν καὶ ἔνδειαν
 5 τροφῆς καὶ καύματος καὶ ψύχους νοσοῦσιν· ἔτι δ' ἂν μὴ
 κατὰ καιρὸν τὰ πνεύματα καὶ τὰ ὕδατα οὐράνια γένηται.
 συμβαίνει γὰρ ὅτε μὲν ἀποβάλλειν γενομένων ἢ μὴ γε-
 νομένων ὑδάτων, ὥσπερ τὰς συκᾶς, ὅτε δὲ χεῖρους γί-
 νεσθαι σηπομένους καὶ καταπνιγομένους ἢ πάλιν ἀπο-
 ξηραιομένους παρὰ τὸ δέον. ἐπεὶ καὶ καύματα ἔνια καὶ
 βότρυν καὶ ἐλάαν ἀποκάει καὶ ἄλλους καρπούς· τῶν δὲ
 σκωλήκων πολλοὶ διαφέρουσι μὲν ταῖς μορφαῖς οὐ μὴν
 ἀλλ' ἐκείνη μείζων ἢ διαφορὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὰ ἐξ
 ἐτέρου δένδρου καὶ καρποῦ μετατεθέντα ἐν ἐτέρῳ γένει
 σῶζεσθαι· τοῦτο δ' εὐλογον· ἐκάστῳ γὰρ ἐκ τῆς οἰκείας
 ὕλης ἢ τροφῆς· πλήν ἰδίου τὸ περὶ τὸν κεράστην καλού-
 μενον ξυμβαῖνον· τοῦτον γὰρ φασὶ καὶ ἐν τῇ ἐλάᾳ γίνε-
 σθαι καὶ εἰς τὴν συκῇν ἐντίκτειν· ἔχει δὲ ἡ συκὴ καὶ ἐξ
 ἑαυτῆς σκώληκας καὶ τοὺς ἐντικτομένους τρέφει, πάντα
 δ' εἰς κεράστην ἀποκαθίστανται· φθέγγονται οἶον τριγ-
 μόν· περὶ μὲν οὖν νοσημάτων ἱκανῶς εἰρήσθω.

CAP. XI. Περὶ δὲ φθορᾶς ἀπλῶς τῶν δένδρων^{15H}
 ἐκεῖνο· προῶτον δεῖ διελεῖν ὅτι εἰσὶν αἱ μὲν κατὰ φύσιν,
 [αἱ δὲ παρὰ φύσιν]. κατὰ φύσιν μὲν αἱ γήρα καὶ δι'
 ἀσθένειαν ἀνάσσεις ὥσπερ ἀποπνεόντων καὶ ἀπομαραι-
 νομένων αὐτομάτων· παρὰ φύσιν δὲ αἱ ἀπὸ τῶν ἑξωθεν,

τούτων δὲ αἱ μὲν βιαίότεραι φαίνονται καθάπερ ἂν
 κοπὲν ἢ πληγὲν, αἱ δ' ἥττον αἱ διὰ χειμῶνας ἢ πνεύ-
 ματα, πασῶν δ' ἥκιστ' αἱ διὰ νόσον ὥσπερ ἐπὶ τῶν
 ζώων· ἐγχρονίζουσι γὰρ αὗται μάλιστα δι' ὃ καὶ οὐδὲ
 φαίνονται παρὰ φύσιν ὁμοίως ἔν τε ζώοις καὶ φυτοῖς
 εἴπερ ἐκείνη τῆς φύσεως ἢ ἐκλειψις. ἔστι δέ τις καὶ 2
 ἑτέρα ἢ διὰ τὴν εὐκαρπίαν καὶ πολυκαρπίαν· ταῦτα μὲν
 οὖν, ὥσπερ ἐλέχθη, φύσει βραχύβια ἔξαναλισκομένης
 ἐνταῦθα τῆς οὐσίας, ὅσα πολυκαρπήσαντα ἀφαναίνεται
 καθάπερ ἐλέχθη· συμβαίνει γὰρ τοῦτο πλείοσιν· ἐπεὶ
 καὶ ἐλάαι αἱ νέαι δοκοῦσι φθείρεσθαι δι' εὐκαρπίαν ὅτι
 οὐπω τετελεσμέναι τὴν τῆς αὐξήσεως τροφὴν ἔξαναλί-
 σκουσιν εἰς τοὺς καρπούς· ταύτην δ' οὐ τῶν κατὰ φύ-
 σιν ἂν τις θείη τὴν φθορὰν οὐδ' ὥς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν
 καὶ βιαίως, ἀλλ' ὥς ἀπ' αὐτῶν διὰ τὴν ἐπὶ πλεόν ὁρμὴν
 τοῦ συμμέτρου πρὸς τὸν καρπὸν ἢ συναίτιός πως καὶ
 ὁ ἀήρ καὶ ἡ τοῦ ὅλου κατάστασις· εὐκαρπία γὰρ γίνεται
 τοιαύτη διὰ τὴν τοῦ ἀέρος εὐκρασίαν· ταύτην μὲν οὖν
 εἴτε κατὰ φύσιν εἴτε παρὰ φύσιν εἴτε καὶ μέσῃν τινὰ
 χρῇ λέγειν οὐδὲν διαφέρει. τάχα δὲ καὶ γένει τινὶ δέν- 3
 δρων ἐνὶ κατὰ φύσιν αὐτομάτως τε γινόμεναι καὶ οὐ
 κακουμένοις, ἀλλ' εὐθινοῦσι, οἷον τῆς πεύκης ὅταν αἱ
 ρίζαι δαδωθῶσι· πάσχουσι μὲν γὰρ τοῦτο δι' εὐτροφίαν
 καὶ ὑπερβολὴν, ἅμα δὲ τῇ δαδῶσει τὴν τροφὴν οὐ διεῖ-
 σαι φθείρονται. καὶ ἔοικε παραπλήσιον τὸ συμβαῖνον
 καὶ ἐπὶ τῶν ζώων, ὅταν ὑπερπαχυνθῶσιν· οὐ δυνά-
 μενα γὰρ ἔλκειν τὴν πνοὴν οὐδ' ὅλως τῷ πνεύματι χρῇ-
 σθαι διὰ τὴν σύμφραξιν καὶ τὴν πύκνωσιν ἐκείνᾳ τε
 ἀποπνίγονται καὶ αἱ πεῦκαι δι' ὃ καὶ οὐ κακῶς οἱ ὀρεΐ-
 τυποι τοῦνομα τέθεινται· φασὶ γὰρ ἀποπνίγεσθαι τὴν
 πεύκην διὰ τὴν πιότητα· πάντα γὰρ ὥς ἔοικε δεῖται
 πνεύματός τινος ἢ μανώσεως ἢ πόρων. τὰς μὲν οὖν τοι-

αύτας μᾶλλον ἂν τις θείῃ φυσικὰς ἐκείνας δὲ ὁποτέρως δεῖ προσαγορεύειν μηδὲν διαφερέτω καθάπερ ἐλέχθη.

CAP. XII. Περὶ δὲ τῶν κατὰ φύσιν λεκτέον ἐπείπερ 16H

αἱ κατὰ φύσιν ἀπλαῖ τινές εἰσι καὶ φανεραί. τούτων δὲ σχεδὸν ἐν δυοῖν αἱ αἰτίαι τῶν κατὰ τὸν ἄερα γινομένων ὑπερβολῇ ψύχους τε καὶ καύματος· αἱ γὰρ δι' ἐνδειαν τροφῆς οἶον ἢ λειψυδρίαν ἢ χώρας κακίαν ἕτερον εἶδος ἔχουσι καὶ φανεραὶ ἐκ τῶν εἰρημένων. αἱ μὲν οὖν ὑπὸ καύματος ἐλάττους ἂν μὴ τις αὐχμὸς ὑπερβάλλων γένηται, καὶ οὗτος δὲ μᾶλλον τᾶλλ' ἀπόλλυσιν ἢ τὰ δένδρα, ταῦτα δ' ἂν συνεχῆς γίνηται καὶ πλείω χρόνον· ἀλλ' οἷα δὲ τὰ ἐπέτεια καύματα γίνεται κατὰ τὸν οἰκεῖον καιρὸν οἶον ὑπὸ κύνᾳ ἀπόλλυται τὰ φυτὰ ἀστροβολούμενα καὶ ἐὰν ἄρα τι τύχῃ πεπηρωμένον ἢ ἀσθενές· οὐδὲ γὰρ 2 ταῦτ' ὑπομένει. ὑπὸ δὲ τοῦ χειμῶνος πλείω καὶ κατὰ πλείους τρόπους, ὅτε μὲν γὰρ αἱ αἰθρίαὶ καὶ πάγων σφοδρότητες ἐκπηγνύνουσιν, ὅτε δ' ἄνεμοι ψυχροὶ πνεύσαντες ἀπέκασαν· ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπνοίας οὔσης ἢ μετρίας πνοῆς, οὐ καθαρῷ δὲ τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ θολεροῦ καὶ ἐπινεφοῦς. καὶ σχεδὸν οὕτως ἢ γε τῶν δένδρων γίνεται πῆξις ἐὰν τε αἰθριὸς ἐὰν τε μὴ ὁ οὐρανὸς ἦ. γίνεται δὲ περὶ μὲν Ἀρκαδίαν καὶ Εὐβοίαν αἰθρίας καὶ πνεύματος, περὶ δὲ Θετταλίαν καὶ τούτους τοὺς τόπους ἀπνοίας καὶ ἐπινεφοῦς, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ πνευμάτων ὄντων συμβαίνει τὸ πάθος, ὅτανπερ τὰ ὄρη λάβῃ χιόνα τὰ περικείμενα καθ' ἐκάστους τόπους· ἀφ' ἐκάστου γὰρ αἱ ἀπόπνοιαὶ καὶ τὸ ψύχος τὸ ἀποκάον, ὅτε δὲ νηνεμίας 3 οὔσης εἰσδυόμενος ὁ ἀήρ. ὃ δὲ λέγουσιν, ὡς ἦττον γίνεται περὶ Εὐβοίαν καὶ τὴν Βοιωτίαν, ὅταν ἡ ὀρχομενία λίμνη πληρωθῇ, τάχ' ἂν τις ἀμφοτέρως λάβοι καὶ ὡς κατὰ συμβεβηκός, ὅτι ἔπομβρα συμβαίνει τότε μᾶλλον εἶναι τὰ ἔτη καὶ χιόνα μὴ πίπτειν καὶ ὡς ὑδρωδε-

στέραν τὴν ἀναθυμίασιν γινομένην διὰ τὸ ἀπὸ πλέονος·
 ἡ τοιαύτη δ' ἦττον ψυχρὰ καὶ κακοποιός· καὶ φανερόν
 ἐν τισι τόποις γέγονεν· ἀλειυνότεροι γὰρ γεγένηται λι-
 μνωθέντων τῶν πλησίον· πνεῖ δὲ τὰ πνεύματα τὰ ἀπο- 4
 καίοντα περὶ γε τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τόπους ἀπὸ δυ-
 σμῶν ὥσπερ ὁ Ὀλυμπίας ὁ ποιῶν ἄλλοθί τε καὶ ἐν Χαλ-
 κίδι τὸν καλούμενον καυθμόν· ἐν Θετταλίᾳ γὰρ ἀμφο-
 τέρωθεν πνέοντες ἐκπηγνύουσιν· ἡ δ' ὥρα τῆς πνοῆς
 μάλιστα πῶς περὶ τροπὰς ὑπὸ τὰς τετταράκοντα· τότε
 γὰρ καὶ ὁ ἀῆρ ὅλως ψυχρότατος. τὰ μὲν οὖν γινόμενα
 ταῦτ' ἐστίν, ἡ δ' αἰτία σχεδὸν ὡς καθόλου γε εἰπεῖν
 φανερά· τὸ γὰρ θερμὸν ἐξελαυνόμενον ὑπὸ τοῦ ψύχους
 συνεξάγει καὶ τὸ ὑγρὸν ὥστε διαπνεῖσθαι. συμβαίνει δὲ 5
 τοῦτ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεόν ἐν τοῖς ὑπὲρ γῆν, τὰ δὲ κατώ-
 τατα περὶ τὰς ῥίζας ἀπαθῇ, πολλάκις δὲ καὶ αὐτοῦ τι
 τοῦ στελέχους· οὐ μὲν ἄλλ' ἐνίοτε διῖκνεῖται καὶ πρὸς
 τὰς ῥίζας ὥσθ' ὅλως ἐξαυαίνειν τὸ δένδρον· ἀπλῶς γὰρ
 ἄνωθεν ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ παρεῖςδυσις τοῦ ψύχους εἴτ' ἀπὸ
 τούτων ὥσπερ ὀχετῶν τινῶν καταβαίνει πρὸς τὰ κάτω
 δι' ὃ καὶ παρ' οἷς συμβαίνει τὸ πάθος κατακρύπτουσι
 τὰς ἀμπέλους καὶ τὰς συκᾶς θαμνωδεις ποιοῦσιν· οὐδὲν
 δὲ δεῖ πολλῆς γῆς, ἀλλὰ μετρία τις ἐποῦσα δύναται δια-
 τηρεῖν· ἐνιοι δὲ μόνον παρὰ τὰ ἄκρα τῶν κλημάτων καὶ 6
 τὰς κοράδας αὐτὰς καθάπερ ἐν τε τῷ Πόντῳ καὶ περὶ
 Μῆδειαν οἷον ἐμφράττοντες τὰς ἀρχάς· ἐὰν γὰρ ταῦτα
 συγκλεισθῇ καίπερ τὰλλα ὄντα γυμνὰ οὐδὲν πάσχουσι
 διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐξοδον. διῖκνεῖται γὰρ ἀπὸ τῶν ἄνω
 πρὸς τὰ κάτω καὶ τὰς ῥίζας· ἡ δ' ἰδιότης ἰσχυρὰ καθά-
 περ ὑφ' ἡλίου καὶ χρόνου πολλοῦ διὰ τὴν σφοδρότητα
 καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ ψύχους· ἐξάγει γὰρ μᾶλλον καὶ ἀθρο-
 ώτερον τὸ ὑγρὸν ἅμα τῷ θερμῷ. τὸ δὲ πονεῖν μάλιστα 7
 τῶν τόπων ὅσοι κοῖλοι καὶ αὐλῶνές εἰσι καὶ ὅσοι περὶ

τοὺς πόταμοὺς καὶ ὅλως τοὺς ἀπνευστοτάτους οὐκ ἄλο-
 γον. ἴσταται γὰρ μάλιστα ἐνταῦθα φερόμενον τὸ πνεῦμα
 καὶ πλεῖστον διατρίβει χρόνον ὥστε καὶ μάλιστα ἀπερ-
 γάζεται. καὶ γὰρ ὅπου μὴ διὰ πνεύματα τὸ πάθος, ἀλλὰ
 διὰ παρουσίαν καὶ στάσιν τινὰ τοῦ ἀέρος γίνεται καθά-
 περ ἐν Μακεδονίᾳ τε καὶ Θετταλίᾳ ἐνιαχοῦ καὶ περὶ Φι-
 λίππους ἐνταῦθ' οἱ κοῖλοι τόποι μάλιστα πονοῦσιν· ἐφε-
 στηκὼς γὰρ ὁ ἀήρ πῆγνυται καὶ πῆγνυσιν καὶ τὸ ὅλον
 πλείω χρόνον ἐργάζεται. κατὰ δὲ τοὺς ὑπτίους οὐδὲ γί-
 νεται πῆξις ὅλως ὥσπερ ἡ τοῦ ὕδατος ἢ πνεύματος· κω-
 8 λύει γὰρ ἡ κίνησις. ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμαστὸν καὶ λόγου ¹⁷¹¹
 δεόμενον ὅτι οὐ τὰ ἀσθενέστατα μάλιστα πονεῖν εἴωθεν,
 ἀλλ' ἐνίοτε τὰ ἰσχυρὰ μᾶλλον· ἐλάαν γὰρ καὶ συκῆν οὐ-
 δὲν ἄλογον ἀποκαυνθῆναι· τῆς μὲν γὰρ μετέωροι, τῆς δὲ
 μανὰ αἰ ρίζαι, ὥστε καὶ ἄνωθεν τὸ ψύχος δίκνεϊσθαι·
 καὶ ἡ ἄμπελος δὲ ἔχει τινὰ αἰτίαν ἐκ τῆς φύσεως καὶ ἐκ
 τῆς ἐλκώσεως τῆς περὶ τὴν τομὴν· ἀλλὰ τὸ τὸν κότινον
 μᾶλλον πονῆσαι τῆς ἐλάας ἄτοπον καὶ τὸ τὴν ῥόαν μὴδὲν
 παθεῖν ἀσθενῆ πρὸς τοὺς χειμῶνας οὕσαν· ἐκπῆγνυ-
 9 σθαι γὰρ τάχιστα δοκεῖ. καὶ γὰρ εἰ διαφέρουσιν αἱ ἐκ-
 πῆξεις αἱ ὑπὸ τῶν πάγων καὶ τῶν πνευμάτων ὅλως οὐκ
 ἄλογον ἀμφοτέρων τὰ ἀσθενέστατα μάλιστα ὑπακούειν,
 εἰ μὴ ἄρα τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐνταῦθα τῷ πρότερον εἰ-
 ρημένῳ· μᾶλλον γὰρ ἐφίσταται καὶ ἐμμένει τοῖς πυκνοῖς
 ἢ τοῖς μανοῖς, τὰ δὲ μανὰ διῆσιν ὃ καὶ τοῦ μὴ ἐκπῆγνυ-
 σθαι τὰς μηλέας αἴτιον ἢ ἡττόν γ' ἑτέρων ἀσθενεῖς οὕ-
 σας ὥσπερ καὶ περὶ Θετταλίαν· τῇ γὰρ μανότητι διῆσιν
 καὶ οὐκ ἀποστέγει· τὸ δὲ μὴ χρονιζόμενον μὴδὲ ἀθρόον
 οὐδ' ἐργατικόν, ὥσπερ οὐδ' ἐν τοῖς κεραινοῖς. δεῖ δὲ
 δυοῖν θάτερον ἢ μὴ δέχεσθαι, καθάπερ τὰ πυκνὰ καὶ
 ἰσχυρὰ, τοιοῦτον γὰρ ἢ ἄπιος καὶ τὰ ἄγρια δὲ καὶ τὰ
 ἄκαρπα ἔτι μᾶλλον οἶον πετελέα ὁστρύνῃ, ἢ δεξάμενον

διέναι καὶ μὴ κατέχειν. ὑπὲρ μὲν οὖν τούτων ἐνταῦθα
 πού τὸ αἴτιον. ἡ δὲ τοῦ πνεύματος φορὰ, καθ' ὃν ἂν 10
 γένηται τόπον, ἐπέκλυσεν οἶον ποταμός τις ῥυεῖς, ὥσπερ
 ἐν τοῖς λοιμοῖς δι' ὃ καὶ τὰ ἀπτόμενα καὶ τὰ σύνεγγυς
 ἀπαθῇ πολλάκις, ἐνίοτε δ' οὕτως εἰς ἀκριβὲς διῆλθεν,
 ὥστε τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κλήματος ὀφθαλμῶν οἱ μὲν
 ὑγρεῖς, οἱ δὲ πεπηγότες εἰσὶν· πολλάκις δὲ κεκορυμμένης
 ὑπὸ χιόνος ὅλης τῆς ἀμπέλου, γίνεται γὰρ τοῦτο ἐν τοῖς
 ψυχροῖς τόποις, ἐὰν λάβῃ γυμνὰ τὰ ἄκρα κλήματα, ταῦτα
 ἀπέκασσε καὶ ἀπὸ τούτων διαδίδωσι πρὸς τὰς ῥίζας....
 ὥστ' ἐνίοτε ξῆν· περὶ δὲ τὸν Πόντον ὑπὸ τῶν πνευμά- 11
 των ἐκπῆξις γίνεται, ὅταν αἰθρίας οὔσης [λεπίδες] κατα-
 φέρονται· ταῦτα δὲ ἐστὶ πλατέα ἅττα φερόμενα μὲν
 φανερά, πεσόντα δ' οὐ διαμένει· δηλον δὲ ὅτι πῆξις τις
 τῆς ὑγρότητος ἐν τῷ ἀέρι, καθάπερ τῆς πάχνης· ὅταν
 οὖν τοιοῦτος ὁ ἀήρ προσπίπτων ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἢ
 καὶ ταῦτα σὺγκαταφέρεται, κατὰ λόγον ἢ ἐκπῆξις γίνε-
 ται. τὰ δὲ πνεύματα τοῖς μὲν ψυχροῖς φύσει τῶν τόπων,
 ὥσπερ ἐγγῶρι' ἅττ' ἂν εἴη, καθάπερ ἐν τῷ Πόντῳ καὶ
 τῇ Θράκῃ, τοῖς δ' ἁλεινοτέροις ἐκ τῶν ἔξωθεν ἢ ἐπι-
 φορὰ, καθάπερ ἐν Εὐβοίᾳ· δηλοῖ δὲ καὶ ἡ φύσις, ὥς
 οὐκ αὐτόθεν καὶ οὐκ ἐκ στασίμου τινὸς καὶ ὅλου πνεύ-
 ματος, ἀλλ' ἢ ἂν τοῦτο τύχῃ, ῥυέν· οὐδὲ γὰρ ἂν ἦν
 ἀκέραια τὰ πλησίον· τῶν μὲν οὖν πνευμάτων καὶ αὕτη
 τις ιδιότης.

18H

CAP. XIII. Ὁ δὲ τῆς γῆς πάρος χαλεπώτατος, ὅταν
 περιβεβोधρωμένα καὶ γυμνὰ λάβῃ τὰ δένδρα, μάλιστα
 δὲ ἐὰν καὶ ὕδωρ ἐνεστηκός· ἐὰν γὰρ διαμένη πλείω χρό-
 νον, ἐξέπῃξεν εἰς ἀσθενεῖς τε καὶ γυμνὰς τὰς ῥίζας εἰς-
 δυόμενος· ἐπεὶ καὶ ὅλως ἂν διεργασμένην λάβῃ τὴν
 γῆν, χαλεπώτερος· μανῆς γὰρ οὔσης, ἐσικνεῖται μᾶλ-
 λον· ἀπαθέστεραι δὲ, ἐὰν κεκοπρισμένη τύχῃ· θερμὴ

γὰρ ἡ κόπρος οὕσα βοηθεῖ· εὐλόγως δὲ καὶ χιόνος πε-
 σούσης καὶ ἐὰν ἀναξυμωμένης τῆς γῆς ἐπιγένηται ψύχη
 καὶ πάχνη καὶ πάγος ἐκπήγνυσιν· καὶ διαδύεται διὰ
 2 τὴν μανότητα καὶ αὐτὴν τὴν γῆν πήγνυσιν. ὁ δὲ τῆς
 γῆς πάγος ὀλεθριώτερος τοῖς δένδροις· ἄπτεται γὰρ μάλ-
 λον τῶν ριζῶν· ὁ δὲ τοῦ ὕδατος καὶ ἥττον· χαλεπώτε-
 ρος δὲ καὶ οὗτος κἀκεῖνος, ὅταν ἀνίῃ καὶ πάλιν ἐπιπη-
 γνύηται καὶ τοῦτο ποιῇ πολλάκις· ἐξαιρεῖται γὰρ τὴν
 δύναμιν· ὁ δὲ συνεχὴς ἐγκατακλείσας τὸ θερμὸν οὐχ
 ὁμοίως πλὴν ἐὰν ὑπερβάλλῃ τῷ χρόνῳ· καὶ χαλεπώτε-
 ρος δ' ὅλως ὁ κάτωθεν πάγος ταῖς μὴ εὐγείοις μηδὲ πυ-
 κναῖς μηδ' ἐνίκμοις· οὐδὲ γὰρ ὁμοίως θερμαίνεσθαι, καὶ
 3 διαδύεται δὲ πορρωτέρω καὶ ἄπτεται τῆς ρίζης. συμβαί-
 νει δὲ τὰς μὲν τῶν βλαστῶν ἐκπήξεις καὶ ἀπλῶς τῶν
 ἄνω πολλάκις γίνεσθαι, τὰς δὲ τῶν ριζῶν καὶ ὅλων τῶν
 δένδρων ὀλιγάκις καὶ παρ' ὀλίγοις· αἴτιον δὲ τὸ ἔχειν
 προβολὴν καὶ οἶον ἀποστεγασμα τοῦ ψύχους τὴν γῆν,
 εἰς ἣν καὶ συνελαύνεται τὸ θερμὸν· ἐνίοτε δ' οὐκ ἀπόλ-
 λυται οὐδὲ τὰ ἄνω, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπικάεται. καὶ ταῦτ'
 οὐκ εὐθύς ἀφαιρεῖν δεῖ· πολλάκις γὰρ ἅμα τῇ ὥρᾳ διε-
 βλάστησε καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα δοκοῦντα αὖα εἶναι πάλιν
 4 ὑγρὰνθη καὶ ἐγένετο χλωρά. δι' ὃ καὶ οὐκ ἄτοπον, εἴ τι
 συνέβη τοιοῦτον, ὥστε ἐλάας ἀνανθείσης καὶ αὐτῆς καὶ
 τῶν φύλλων πάλιν ἀναβλαστῆσαι· οὐ γὰρ ἦν αὖανσις,
 ἀλλὰ φαινομένη τις ξηρότητι καὶ τῇ ἄλλῃ χροῖα, πρὸς δὲ
 τὴν ἀρχὴν οὕτε τὴν τῶν φύλλων διῆκεν, ἔτι δὲ ἥττον
 τῶν βλαστῶν καὶ τῶν ἀκρεμόνων. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπ'
 ἄλλων τινῶν τοῦτο ξυμβαίνει, μάλιστα δ' εἰκὸς ὦν τὸ
 φύλλον σαρκῶδες καὶ αὐτὰ τῇ φύσει θερμά· τὰ γὰρ
 ἀσθενῆ καὶ λεπτὰ τοῦτ' οὐ πάσχει, καθάπερ τὰ τῶν
 μυρρίνων, ἀλλὰ καὶ τάχιστα ἀποκάεται· λεπτὰ γὰρ καὶ
 αὐτὰ τὰ κλωνία καὶ ἀπαλὰ τῇ φύσει καὶ ὅλον τὸ δένδρον

οὐ θερμὸν, δι' ὃ καὶ ἐκπύγνυται τάχιστα· ἡ γὰρ αὐτὴ
 δάφνη, καίπερ οὐσα μανή, καὶ διαμένει διὰ τὸ θερμὸν,
 ἡ δὲ ῥόα καὶ ἡ συκῇ μαναί τε καὶ ὑγραὶ καὶ οὐχ ὁμοίως
 19H θερμαί· ταχεῖα δὲ ἡ ἐκ τῶν ἐκπυγνυμένων ἀναβλάστη- 5
 σις, ὅτι συμβαίνει τὴν ῥίζαν ἰσχυρὰν γίνεσθαι καὶ πλήρη
 συνηθροισμένης τῆς ἔνης τροφῆς ἣν οὐ διέδωκεν, ἔτι δὲ
 τὴν πρότερον οὐ πολλὴν καὶ ἰσχυρὰν διανεμομένην τότε
 εὐλόγον ἀναλίσκεσθαι, ὥστ' εὐλόγως καὶ ἡ αὔξησις τα-
 χεῖα καὶ ἡ καρποτοκία. τοῦτο μὲν οὖν ὁμολογουμένως
 γίνεται παρὰ πᾶσιν. ὃ δὲ τινες θαυμάζουσιν, ὅτι ἡ μὲν 6
 χιὼν οὐκ ἐκπύγνυσιν, ἡ δὲ πάχνη μετριοτέρα τῆς χιό-
 νος οὐσα, οὐδὲν ἄτοπον· πρῶτον μὲν ὅτι ἡ μὲν οὐκ
 ἐπιμένει, ἀλλ' ἀποτίηκεται ἀπὸ τῶν κλημάτων καὶ τῶν
 βλαστῶν, ἡ δὲ πάχνη ταῦτ' ἀποκάει· ἔπειτα καὶ ἡ διά-
 θεσις αὐτῇ τοῦ κλήματος· ἡ μὲν γὰρ ἀβλαστοῦς, ἡ δὲ
 βεβλαστηκότος ἄρτι πίπτει ὅτε ἀσθενέστατον ἐνίστε δὲ
 ἀνοιδοῦντος πρὸς τὴν βλάστησιν ὅτε οὐχ ἦττον ὥς εἰ-
 πεῖν ἐπίκηρον ἐπὶ πᾶσι διϋγραιομένου ἤδη καὶ μανου-
 μένου· ἔτι καὶ λεπτοτέρα τῆς χιόνος, ὥστε δι' ἄμφω
 σφοδροτέραν τὴν πῆξιν εἶναι. ἡ δὲ χιὼν ὅλως οὐδ' ἂν 7
 ἐπιμένειεν ἐπὶ τοῖς κλήμασι μὴ κατακρυπτομένης ὅλης.
 ὅταν δὲ τοῦτο πάθῃ, σκεπάξει τῷ ἐπιμένειν ἐγκατακλεί-
 ουσά τὴν θερμότητα καὶ ἀποστέγουσα τὴν ἔξω, καθάπερ
 καὶ τὴν γῆν· τὸ δ' ὅλον καὶ τμητικωτέρα δοκεῖ ἡ πάχνη
 τῆς χιόνος εἶναι; δι' ὃ καὶ τὰς νεοὺς οἴονται τινες βελ-
 τίους ταύτην ποιεῖν· διαχεῖν γὰρ τὰς βώλους διαδυ-
 μένην καὶ δάκνουσαν τῷ συνεστάναι μᾶλλον· λεπτοτέρα
 δ' ἐστὶ τῆς χιόνος ὅτι ἡ μὲν ἐκ νέφους καὶ οἶον ἀφρός
 τις ἐμπεριελληφυῖα πνεῦμα, ἡ δ' αὐτὴ καθ' αὐτὴν συνε-
 στηκυῖα καὶ ἐκ λεπτοτέρου τινὸς ἀέρος καὶ ὑγροῦ· τού-
 των μὲν οὖν ταύτας ὑποληπτέον τὰς αἰτίας.

- παχύτητα τοῦ ἀέρος ἢ διὰ τὴν λεπτότητα γίνονται καὶ εἰ δι' ἄμφω, διὰ πότερον μᾶλλον, ἀπορήσειεν ἂν τις· εἰ μὲν γὰρ οὐδὲ τοῦ ἀέρος γίνεται πῆξις, ὅταν μὴ αἰθριος ὁ ἀήρ, μηδ' ἂν τοῦ παχέος δόξειεν· ὁ γὰρ αἰθριος λεπτότερος, ἅμα δὲ καὶ διαδυτικώτερος ὁ λεπτός, ἢ δ' ἐκπῆξις εἰςδυομένου τοῦ τέμνοντος, ἔτι δ' εὐψυχότερος καὶ εὐπαθέστερος ὅλως ὁ λεπτός· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὰ ὕδατα προθερμανθέντα ψύχεται καὶ πήγνυται θάττον
- 2 ὅτι λεπτύνεται τῇ θερμότητι. συνεπιμαρτυρεῖν δὲ καὶ οἱ τόποι δοκοῦσιν οἱ ἐναίθριοι λεγόμενοι· πλείω γὰρ ἐκπήγνυται καὶ πλεονάκεις ἐν τούτοις ἐνιαχοῦ μὲν καὶ μικρὸν πάννυ διεχόντων, ὥσπερ ἐν Κορίνθῳ τὸ Κράνιον καὶ τὸ Ὀλύμπιον. σκληραὶ γὰρ αἱ αἰθρίαι σφόδρα περὶ τὸ Κράνιον, ὥστε καὶ τοῖς φυτοῖς καὶ τῇ αἰσθήσει δηλὸν εἶναι. ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἐπὶ πλείονι διαστήματι. καὶ ὅλως οἱ πρότερον οὐκ ἐκπήγνυντες τόποι παχέος ὄντος τοῦ ἀέρος νῦν ἐκπηγνύουσι, καθάπερ οἱ περὶ Λάρισσαν τὴν ἐν Θετταλίᾳ· τότε μὲν γὰρ ἐνεσθηκότος ὕδατος πολλοῦ καὶ λελιμνωμένου τοῦ πεδίου παχὺς ὁ ἀήρ ἦν καὶ ἡ χώρα θερμότερα· τούτου δ' ἐξαχθέντος καὶ ἐνίστασθαι κωλυθέντος ἢ τε χώρα ψυχροτέρα γέγονε καὶ [αἱ] ἐκπῆξεις πλείους· σημεῖον δὲ λέγουσιν, ὅτι τότε μὲν ἦσαν
- 3 ἐλάαι καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἄστει μεγάλαι καὶ καλαὶ νῦν δὲ οὐδαμοῦ, καὶ αἱ ἄμπελοι τότε μὲν οὐκ ἐξεπήγνυντο νῦν δὲ πολλάκις. ὅτι δὲ τὸ ὕδωρ οὐκ αἰεὶ ψυχροτέρας ποιεῖ, ἀλλ' ὅπερ καὶ τὸ πρότερον ἐλέχθη σημεῖον τὸ περὶ Αἶνον γενόμενον· αὕτη γὰρ ἀλεινοτέρα δοκεῖ νῦν γεγενῆναι πλησιαίτερον ὄντος τοῦ Ἑβρου· ταύτῃ μὲν οὖν δόξειεν ἂν ὁ λεπτός ἀήρ πηκτικώτερος εἶναι· τῇ δὲ πάλιν ὁ παχύτερος· ἀκινήτερος γὰρ, ὁ δ'
- 4 εὐκίνητος εὐπηκτώτερος· ἔτι δὲ αἱ στύγες ἐν τοῖς τοιούτοις γίνονται τόποις, αἵπερ μάλιστα εἰσδύονται εἰς τὰ

σώματα· φυλάξασθαι γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδ' ἐν τοῖς στρώ-
 μασι κατακείμενον· ἐπιβεβαιοῖ δὲ καὶ τὸ ἐν τοῖς ὄρεσιν
 ἦττον, ἢ ἐν τοῖς πεδίοις ἐκπηξιν γίνεσθαι· λεπτότερος
 γὰρ ὁ ἀήρ καὶ εὐκίνητοτερος. οἱ δὲ καθ' ἕκαστα τόποι
 καὶ ἐπὶ τούτων πίστιν ἔχουσι· τῆς τε γὰρ Θετταλίας
 περὶ Κίθρον μάλισθ' ὥς εἰπεῖν ἐκπηξίς ἐστιν· ὁ δὲ τόπος
 κοῖλος καὶ ἔφυδρος· ἐν τε Φιλίπποις πρότερον μὲν μᾶλ- 5
 λον ἐξεπήγνυντο, νῦν δ' ἐπεὶ καταποθεῖς ἐξήρυνται τὸ
 πλεῖστον ἢ τε χώρα πᾶσα κάτεργος γέγονεν ἦττον πολὺ·
 καίτοι λεπτότερος ὁ ἀήρ δι' ἄμφω καὶ διὰ τὸ ἀνεξηράν-
 θαι τὸ ὕδωρ καὶ διὰ τὸ κατειργάσθαι τὴν χώραν· ἢ γὰρ
 ἀργὸς ψυχροτέρα καὶ παχύτερον ἔχει τὸν ἀέρα διὰ τὸ
 ὑλώδης εἶναι καὶ μήτε τὸν ἥλιον ὁμοίως διῴκνεῖσθαι
 μήτε τὰ πνεύματα διαπνεῖν ἅμα δὲ καὶ αὐτὴν ἔχειν ὑδά-
 των συρροὰς καὶ συστάσεις πλείους· ὁ καὶ περὶ τὰς 6
 Κρηνίδας ἦν τῶν Θωρακῶν κατοικούντων. ἅπαν γὰρ τὸ
 πεδίου δένδρων πλήρες ἦν καὶ ὑδάτων· ὁπότε νῦν
 μᾶλλον πρότερον ἐκπήγνυσιν ἐξηραμμένων τῶν ὑδάτων
 οὐ τὴν λεπτότητα τοῦ ἀέρος αἰτιατέον ὥς τινὲς φασιν.
 αἱ μὲν οὖν αἰτίαι ὑπὲρ ἑκατέρου καὶ τοιαῦταί τινες.
 ἴσως δ' ἀμφοτέρων γινομένων ἐκπήξεων, τοῦτο γὰρ
 φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων, διαφέρει καὶ τόπος τόπου
 [καὶ ἀήρ ἀέρος] τῷ μᾶλλον παχύνεσθαι καὶ λεπτύνεσθαι·
 ὁ γὰρ ὑδατώδης καὶ θολερὸς οὐχ ὁμοίως ἐργατικός· οὐδ'
 αὖ πάλιν ὁ λεπτὸς, καὶ γὰρ εὐκίνητος καὶ οὐκ ἔμμονος·
 ἢ πῆξις δὲ δεῖται χρόνου, ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐπιγινόμενα δεῖ 7
 ποτ' ἅττα εἶναι καὶ τὴν ὅλην κατάστασιν καὶ εἴ τι ἄλλο
 τῶν ἔξωθεν· εἰ γὰρ αἱ μεταβολαὶ ταχεῖαι πρὸς τὰς ἀνέ-
 σεις, κωλύουσιντ' ἂν αἱ πῆξεις. ὥς δ' ἀπλῶς εἰπεῖν εὐ-
 παθέστερος μὲν εἰς τὸ πάσχειν ὁ λεπτὸς· ὅταν μέντοι
 καταψυχθῇ ὁ παχύτερος ψυχρότερος, ὥσπερ καὶ θερμό-
 τερος· ἔμμονος γὰρ μᾶλλον ἢ θερμότης καὶ ἢ ψυχρότης

ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τοῖς σωματωδεστέροις. δι' ὃ καὶ εἴ ποῦ μὴ ὑδατώδης, ἀλλ' ἅμα τῷ πάχει ξηρὸς οὐκ ἄλογον εἰ μᾶλλον ἐκπηκτικός. ἀλλὰ γὰρ περὶ
 8 μὲν τούτων ἱκανῶς εἰρήσθω. ἡ δὲ τοῦ καύματος ὑπερ-^{21H}βολὴ τὰ μὲν φυτὰ καὶ τὰ παντελῶς νέα φθείρει διὰ τὴν ἀσθένειαν, ὥσπερ καὶ τὰ ἐπέτεια, τὰ δ' ἐρριζωμένα καὶ ἔχοντα μέγεθος οὐ φθείρει διὰ τὸ μὴ δύνασθαι διαδύεσθαι μηδὲ ὁμοίως διηγάνειν τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' εἴπερ τοὺς βλαστοὺς καὶ τοὺς καρποὺς ἐπικάει. καὶ τὸ ὅλον ἴσως ἄλλοτριώτερον τῇ φύσει τὸ ψυχρόν· ἐπεὶ ὥς γ' ἀπλῶς εἰπεῖν ἐπὶ πάντων γίνεται ἡ φθορὰ ταῖς ὑπερβο-
 9 λαῖς ὅσα συνεργεῖ πρὸς τὸ ζῆν· καὶ γὰρ χώρα τις ἄφορος ἡ μὲν διὰ λιπαρότητα, ἡ δὲ διὰ λεπτότητα καὶ ἀήρ κωλύει περισκελῆς ὢν ἐφ' ἐκάτερα καὶ ὕδατος ἔνδεια καὶ πληθὺς· φθείρει γὰρ καὶ τὸ στάσιμον, ἐὰν ὑπεραίρῃ τὸ μέγεθος τοῦ δένδρου, καθάπερ ἐν ταῖς ἐπομβρίαις καὶ τοῖς λιμνουμένοις τόποις, ὃ καὶ περὶ Φενεὸν ξυνέβαινε· ὅπου δ' ἀπορροὴ γίνεται καὶ ἔχῃ βάθος διαφέρουσι μᾶλλον· βοηθεῖ γὰρ ἡ κίνησις καὶ τῷ ἱκανὸν αἰετὸς πρὸς πίπτον εἶναι· τούτων μὲν οὖν ταύτας ὑποληπτέον τὰς αἰτίας.

CAP. XV. Λοιπὸν δ' ἐστὶν εἰπεῖν περὶ τε τῶν βιαιῶν παθῶν καὶ εἴ τις ἄλλη μὴ ὑπὸ τοῦ ἀέρος καὶ τῶν τῆς φύσεως ἀλλ' ὑφ' ἡμῶν γίνεται· καθάπερ ἡ τε διὰ τὸν περιφλοῖσμον καὶ διὰ τὴν ἔλκωσιν τῶν φυτῶν καὶ ὅσα παραβαλλόμενα παρὰ τὰς ῥίζας ἀναίνει, καθάπερ τὰ τῶν κυάμων κελύφη καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον ἕτερον. καὶ πρῶτον ὑπὲρ τῶν κυάμων λέγωμεν· φθείρει γὰρ τὰ τῶν κυάμων κελύφη περιβαλλόμενα ταῖς ῥίζαις καὶ τοῖς βλαστοῖς οὐ πάντα, ἀλλὰ τὰ ἄρτι ἀναφυόμενα, ταῦτα γὰρ ἀσθενέστερα· φθείρει δὲ ὅτι τῇ σκληρότητι καὶ τῇ
 2 ξηρότητι ἀφαιρεῖται τὴν τροφὴν τὴν μὲν ἔλκοντα αὐτὰ,

τὴν δ' ἀποστέγοντα· μὴ τρεφόμενα γὰρ φθείρεται. καὶ
 ταῦτα καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον ὥσπερ ἐναντία πρὸς τὴν
 βλάστησιν ὄντα φθείρει· ἔνια δὲ καὶ τῶν οἰκείων καὶ
 συνεργούντων, ἐὰν πλείω συνενεχθῇ τῶν συμμέτρων
 ἢ ἰσχυρότερα ἢ μὴ κατὰ καιρὸν οἶον ἢ κόπρος ἢ συνεχῶς
 ἢ πλείων ἢ ἰσχυρότερα παραβαλλομένη καθάπερ ἡ σκυ-
 τοδεψικὴ· πάντα γὰρ ὥς εἰπεῖν αὕτη δοκεῖ φθείρειν
 ἄκρατος οὕσα ἢ μὴ καλῶς κραθεῖσα· καὶ ὅσαι δὲ θερμαὶ
 καὶ ξηραὶ καὶ ἰσχυραὶ τὸ ὅλον καὶ μὴ οἰκεῖται πρὸς ἕκα- 3
 στον. εἰσὶ γὰρ ὥσπερ εἴπομεν αἱ πρὸς τὰς φυτείας ἀρ-
 μόττους καὶ οὐχ ὥσπερ τὸ ὕδωρ πᾶσι κοινόν· ἀλλὰ
 τοῦτο ἐνίοτε τῷ πλήθει διαφθείρει σῆπον τὰς ῥίζας καὶ
 λίαν ἐκμεθύσκον· ἐὰν δὲ δὴ νέα τύχη καὶ μὴ ἄγαν ὄντα
 φίλυδρα καθάπερ ἡ κυπάριστος καὶ τᾶλλα τὰ ξηρὰ καὶ
 μαῖλλον. καὶ ἐὰν δὴ τις μὴ κατὰ καιρὸν ἢ τούτοις ἢ τῇ
 διακαθάρσει ἢ τῇ σκαπάνῃ χορήγηται· πάντα γὰρ συναί-
 τια γίνεται φθορᾶς· ὁ δὲ καιρὸς καὶ πρὸς αὐτὰ καὶ πρὸς
 τὰ ἐπιγινόμενα παρὰ τοῦ θεοῦ κατὰ τὰς ὥρας. αὐταὶ
 μὲν ἐν τοῖς οἰκείοις αἱ φθοραὶ δι' ὑπερβολὴν ἢ δι' ἔλ- 4
 22H λειψιν τροφῆς ἢ ἀκαιρίαν ἔργων. αἱ δ' ἀπὸ τῶν παρα-
 φυτευομένων ἢ παραβλαστανόντων αὐτομάτων τῷ ἀφ-
 αιρεῖσθαι τὰς τροφὰς θᾶττον δ' ἐὰν ἰσχυρότερα καὶ
 πλείω, καθάπερ τὰ ἄγρια καὶ ὅσα δὴ πολύρριζα καὶ πο-
 λύτροφα καὶ ἐπισχίζοντα καὶ περιπλεκόμενα καὶ κατα-
 πνίγοντα καὶ ἐμφυόμενα, καθάπερ ὁ κιττός. ἐπεὶ καὶ ἡ
 ἰξία δοκεῖ καὶ ὅλως τὰ ἐμβλαστάνοντα φθείρειν· ὁ δὲ
 κύτισος καὶ τὸ ἄλιμον τῇ τε πολυτροφίᾳ καὶ τῇ ἀλμυ-
 ρίδι τῇ περὶ αὐτά· ἰσχυρότερον δὲ τὸ ἄλιμον διὰ τὸ
 πλείω ἔχειν. φθοραὶ δὲ καὶ ἄλλοις ὑπ' ἄλλων εἰσὶν ἰδία 5
 καθάπερ ἐν τοῖς ἐλάττοσιν· καὶ γὰρ ἡ ὀροβάγχη καλου-
 μένη φθείρει τὸν ὄροβον· τῷ περιπλέκεσθαι καὶ κατα-
 λαμβάνειν καὶ τὸ λειμόδωρον τὸ βούκερας εὐθύς τῇ

ρίξῃ παραφυόμενον καὶ ἄλλα δ' ἄλλων. καὶ ὅσα δὴ συ-
γεννᾶται καθ' ἕκαστον σπέρμα οἷον αἶρα καὶ αἰγίλωψ
καὶ πυροῖς καὶ κριθαῖς καὶ ἀπαρίνη φακοῖς καὶ ἕτερα δ'
ἐτέροις· ἅπαντα δὲ τῷ τὰς τροφὰς ἀφαιρεῖσθαι τὰς τε
ἐκ τῆς γῆς καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀέρος. καὶ τού-
6 των μὲν σχεδὸν φανεραὶ τινες αἱ αἰτίαι. ἡ δ' ὑπὸ τοῦ
ἐλαίου καὶ τῆς πίττης καὶ τοῦ στέατος — καὶ γὰρ ταῦτα
φθείρει καὶ μάλιστα τὰ φυτὰ τὰ νέα· καὶ οὐκ ἔωσιν
ἄπτεσθαι καὶ περιπλέκουσιν — ἐν ἐκείναις ἐστὶ ταῖς αἰ-
τίαις, ὅτι θερμὰ καὶ λεπτὰ τὴν φύσιν ὄντα διαδύεται τε
πόρρω καὶ πυκνοῖ καὶ ἐπικάει τὸν φλοιόν· σημεῖον δ'
ὅτι σκληρύνεται καὶ ἀφίσταται· πονήσαντος δὲ καὶ ἀπο-
σκληρυνθέντος καὶ τούτου καὶ τοῦ ἐντὸς οὐ δύναται δι-
έναι ἡ τροφή· τοῦ δ' ἐπικάειν καὶ διαδύεσθαι πόρρω
κἀκείνο σημεῖον· οἱ γὰρ ἡμεροῦντες τοῦ θέρους ἐπὶ τὰ
ὑπολείμματα τῶν ριζῶν ἔλαιον ἢ πίτταν ἐπιχέουσιν ἢ
τῷ στέατι ἀλείφουσιν, ἅπερ ὅλως ξηραίνουσι καὶ μάλισθ'
ἢ πίττα διὰ τὸ ἰσχυροτάτη εἶναι.

CAP. XVI. Λοιπαὶ δὲ τῶν φθορῶν αἱ βίαιοι λεγόμε-^{23H}
ναι· αὗται δὲ γίνονται πληγῇ ἢ περικαιρέσει τινῶν ἢ
κολούσει ἢ τὸ ὅλον ἀφαιρέσει. ἔνια μὲν γὰρ ἐλκούμενα
βαθύτερον ἀπόλλυται διὰ τὴν ξηρότητα καὶ ἀσθένειαν·
ὁ δὲ φοῖνιξ καὶ τιτρωσκόμενος εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἐν
τούτῳ γὰρ ἡ ζωὴ καὶ ἡ βλάστησις· ὅταν οὖν ἀναξηρανθῇ
ἢ τὸ ὅλον ἀλλοιωθῇ, παρειαπесόντος ἀέρος τε καὶ ἄλλο-
τρίου θερμοῦ διαφθίρεται καὶ διαφθειρόμενος διῆσιν
εἰς τὰ κάτω· τούτου μὲν οὖν καὶ ἰδία τις ἡ φύσις ὥστε
2 καὶ ἐμφανὲς εἶναι τὸ κύριον τοῦ ζῆν. ἔνια δ' οὐ πρὸς
πληγὴν ἀπαθῇ μόνον, ἀλλὰ καὶ ξύλων ἐξαιρουμένων ἐκ
τοῦ στελέχους οἷον ὅσα φύσει καὶ εὐβλαστῇ καὶ ὑγρὰ,
καθάπερ πετέα πλάτανος, τὰ πολλὰ τῶν παρύδρων·
ἡ δὲ πεύκη καὶ δαδοκοπουμένη σώζεται· μέγα δὲ ταύτη

καὶ ἡ λιπαρότης. ἅπαντα δὲ ταῦτα καὶ τὰλλα μέγεθος
 ἔχοντα ὑπομένει δι' ὃ καὶ ἐκσηπόμενα σώζεται καὶ ζῇ.
 ἐπεὶ καὶ τὴν πεύκην γ' οὐ νέαν δαδουργοῦσι, ἀλλ' ὅταν
 ἐν ἀκμῇ καὶ πορρωτέρω γέννηται· νέα γὰρ οὐκ ἔχει διὰ
 τὸ μὴ πέττειν μηδὲ συναθροίζειν τὸ ὑγρὸν ἀλλ' εἰς τὴν
 βλάστησιν καὶ τὸ μῆκος καταναλίσκειν· ἅμα γὰρ τῇ εἰς
 βάθος αὔξει καὶ ἡ τοιαύτη διάθεσις καὶ δύναμις ἔοικεν
 ἀκολουθεῖν. ὅσα δὲ καὶ τετραωμένα καὶ κολαζόμενα βέλ- 3
 τίω γίνεται καὶ καρπιμώτερα δῆλον καὶ ταῦθ' ὑπομέ-
 νειν. πληγὴν μὲν οὖν καὶ διαίρεσιν τὰ τοιαῦτα δέχεται·
 σχίσιν δὲ τοῦ στελέχους πρὸς τούτοις ἄμπελος καὶ συκῇ
 καὶ ῥόα καὶ μηλέα, τὰ δὲ ἄλλα ἀπόλλυνται· ὅσα γὰρ αὖ
 πληγέντα καὶ σχισθέντα συμμύει πάλιν καὶ συμφύεται
 ταῦθ' ὥσπερ ὑγιασθέντα ζῇ καὶ οὐχ ὥσπερ ἐκεῖνα διε-
 σχισμένα· τῆς δ' ὑπομονῆς αἰτίου ἡ ὑγρότης καὶ ἡ φύσει
 μαυρότης· τροφήν τε γὰρ ἱκανὴν λαμβάνουσι καὶ οὐκ
 ἀναξηραίνεται διὰ τὴν σχίσιν, ὑπὸ δὲ τοῦ ψύχους οὐδὲν
 πάσχουσιν. εἰ δ' οὕτω δεῖ λαβεῖν τὴν σχίσιν ὥστε ἀνέ- 4
 χεσθαι μὲν ἂ μόνον δοκεῖ τῶν ἡμέρων τοῦτο δύνασθαι
 συκῇ, ἄμπελος, ἐλάα, ἀμυγδαλῇ διὰ τὸ συμμύειν τά-
 χιστα . . . . δι' ὃ καὶ δύσσχιστα τῷ κολλώδη τὴν ὑπό-
 στασιν ἔχειν· καὶ γὰρ ὁ ὁπὸς καὶ τὸ τῆς ἐλάας τοιοῦτο
 καὶ πᾶν τὸ λιπαρὸν, τὸ δὲ τῆς ἀμπέλου ξύλον αὐτὸ τοι-
 οῦτον· σημεῖον δὲ ὅτι καὶ σχιζόμενα τὰ κλήματα καὶ τῆς
 ἐντεριώνης ἐξαιρουμένης τάχα συμφύεται· καὶ τούτου
 γε μᾶλλον ὁ κάλαμος, καὶ γὰρ συνέρχεται αὐτόματος·
 φασὶ δὲ καὶ τὴν ἄπιον σχίζεσθαι· περὶ μὲν οὖν τούτων
 σκεπτέον.

24H

CAP. XVII. Ἡ δὲ τοῦ φλοιοῦ περιαίρεσις κοινὴ
 πάντων ἢ τῶν πλείστων ἐστὶ φθορὰ, περὶ ἧς εἴρηται
 πρότερον. εἴτε γὰρ ἐν τοῖς κυρίοις ἐστὶ τοῦ ζῆν εἴτε καὶ
 ἀπὸ τούτων πυκνουμένων διέκνεϊται πρὸς τὸ ὅλον εὐ-

- λογον καὶ οὕτως. ἡ δὲ μήτρα μέχρι μέν τινος ἐξαιρου-
 μένη οὐ φθείρει, δι' ὅλου δὲ φθείρει καθάπερ οἱ περὶ
 Ἀρκαδίαν φασὶ καὶ πεύκην καὶ ἐλάτην καὶ ἄλλ' ὅτι ἂν
 οὐκ ἄλογος δ' οὐδὲ ταύτης ἡ αἰτία· καὶ ταῦτ' εἴη τῶν
 εἰρημένων· ὑγρότατον γὰρ δοκεῖ καὶ ὥσπερ μάλιστα εἰ-
 2 ναι ζωτικόν. σημεῖον δ' ὅτι καὶ τὰ ξύλα τὰ ἐμμητρα
 διαστρέφεται κατειργασμένα ἤδη μέχρι οὗ ἂν τελέως
 ἀναξηρανθῇ, δι' ὃ καὶ ἐνσχιστα καὶ οὐκ ἐμμητρα ποι-
 οῦσι τὰ τῆς ἐλάτης καὶ τῆς πεύκης. ταύτης δ' οὖν μέχρι
 μέν τινος ἐξαιρουμένης οὐκ ἄτοπον διαμένειν τὸ δένδρον
 ὥσπερ καὶ τοῦ φλοιοῦ μέχρι τινὸς ἀφαιρουμένου, τελέως
 δ' ἐξαιρεθείσης αὐαίνεσθαι καθάπερ ἀρχῆς τινος ἢ καὶ
 3 οἰκείας ὑγρότητος συμφύτου στερούμενον. περὶ δὲ τῆς
 ἐπικοπῆς καὶ τῆς κολούσεως ἐν ὀλίγοις ἡ σκέψις· ὀλίγα
 γὰρ τὰ φθειρόμενα κατὰ μέν τὴν ἐπικοπὴν, ἐλάτη,
 πεύκη, πίτυς, φοῖνιξ, ἔνιοι δὲ καὶ κέδρον καὶ κυπάριτ-
 τὸν φασιν· καλοῦσι δ' ἐπικοπὴν, ὅταν ἀφαιρεθείσης
 τῆς κόμης ἐπικόψη τις τὸ ἄκρον· οὐκ ἀλόγως δ' ἂν δό-
 ξειε φθείρεσθαι ξηρά τε τῇ φύσει καὶ εὐθυπορώτατα
 μὲν, μονόρριζα δ' ὄντα. καὶ γὰρ αἱ ἐλκώσεις πόνον παρ-
 ἔχουσι καὶ εὐπαθέστερα ποιοῦσιν εἰς τὸ διῆκνεῖσθαι
 καὶ τὸ καῦμα καὶ τὸ ψύχος ἄλλως τε καὶ πανταχόθεν οὐ-
 4 σαι καὶ διὰ τὴν ὀρθότητα καὶ διὰ τὴν εὐθυπορίαν ταχὺ
 διῆκνεῖται καὶ πρὸς τὰς ῥίζας, ὥστε πολλαχόθεν ἢ φθορά·
 φύσει δὲ ἀπαράβλαστα πάντα καὶ διὰ τὴν ξηρότητα τῶν
 ῥιζῶν καὶ διὰ τὴν εἰς τὸ ἄνω φορὰν καὶ ἔτι τῷ μονόρ-
 ριζα εἶναι καὶ τῷ βαθυτέρας ἔχειν. οὐδαμοῦ γὰρ οὐδὲν
 περιττὸν οὐδὲ παροχετευόμενον ἐκπίπτει τῆς τροφῆς
 ὥστε μὴ εἶναι βλαστήσεως ἀρχήν· ὅταν οὖν πάντα ταῦθ'
 ὑπάρχη πᾶσι σχεδὸν ἀναγκαῖον τὴν φθορὰν εἶναι τε-
 5 λείαν· αἱ δὲ κολούσεις φθείρουσιν ὅλως ὀλίγα· μόνον
 γὰρ μάλιστα τὸ τῆς ἀμπέλου φυτόν ἀπόλλυται καὶ εἴ τι

ἕτερον ἀπαλὸν καὶ ἀσθενὲς καὶ εὐθύπορον· ταῦτα γὰρ
 αἷτια τοῖς τοιούτοις τῆς φθορᾶς· χεῖρω δὲ ποιοῦσι πλείω·
 καὶ γὰρ ἡ ἀμυγδαλῇ πικρὰ γίνεται καὶ ἡ ῥόα σκληρο-
 τέρα καὶ ἕτερ' ἅττα μεταβάλλει· τὸ δ' αἷτιον εἴρηται
 πρότερον ὅτι τῆς ἀρχῆς ἀλλοιουμένης συναλλοιοῦται καὶ
 25H τὸ τέλος· χαλεπαὶ δὲ καὶ αἱ ἐπιβοσκήσεις ὅτι συνεπι- 6
 κάουσιν ἅμα τῇ τομῇ καὶ ἀφαιρέσει δι' ὃ καὶ ὁ πόνος
 πλείων. ἴδιον δὲ τὸ περὶ τὸν φοῖνικα καὶ τὴν πίτυν·
 ὅταν γάρ τι κολουσθῇ ταῦτ' οὐκ ἀπόλλυται μὲν, ἀκαρπα
 δὲ γίνεται· τὴν δ' αἰτίαν παραπλησίαν ὑποληπτέον εἶναι
 τοῖς πρότερον ὅτι τῆς ἀρχῆς ἀλλοιουμένης καὶ ἀσθενε-
 στέρας γινομένης ἀφαιρεῖται [τι] τῆς δυνάμεως καὶ μά-
 λιστα τὸ ἔσχατον καὶ τελεώτατον ὁ καρπός. ἅμα δὲ καὶ
 ἡ μὲν βλάστησις ὑπάρχει καὶ ὥσπερ ἤδη γέγονεν, ἐκεῖ-
 νον δὲ δεῖ γίνεσθαι· τὸ δ' ἐν γενέσει καὶ μέλλον εἶναι
 τοῦ ὄντος ἀσθενέστερον· ἐπὶ τούτων δὲ μάλιστ' ἡ μό-
 νων ὅτι ὀλιγόκαρπα καὶ βραδύκαρπα κατὰ γε τὴν παρ'
 ἡμῖν φυτεῖαν· ἐν δὲ ταῖς οἰκείαις χώραις ἴσως οὐκ ἀκαρ-
 πεῖ οὐδὲ θαυμαστὸν εἰ μὴ ἀκαρπεῖ ταῦθ' ἐκεῖ κολουό-
 μενα. τὰ δὲ τῆς ἀρχῆς ὅτι μεγάλα πολλαχόθεν μὲν φα- 7
 νερόν· εἰ. δὲ μὴ καὶ ἐκ τῶν βλαστήσεων ὅταν κακωθῶσιν
 ἐν ἄλλοις τε καὶ οὐχ ἥκιστα ἐν τῇ ἀμπέλῳ· κατεδεσθεῖσα
 γὰρ ὑπὸ τῶν κτηνῶν οὐκέτι δύναται βλαστάνειν, ἀλλ'
 αὐτὴ ἡ τῆς βλαστήσεως ἐπιρροή παύεται καὶ ἀποσβέννυ-
 ται, ᾧ φαίνεται ὥσπερ τυφλουμένη καὶ πηρουμένη πως·
 ἰσχυρόν δὲ ἐν ἀпасιν ἡ ἀρχὴ καὶ ἀσθενὲς οὐ τὸν αὐτὸν
 δὲ τρόπον· ἐπεὶ ὅτι γε βλαστητικὸν ἄμπελος καὶ αἱ εἰς
 τὸν ὕστερον χρόνον ἐπιβλαστήσεις μηνύουσιν.

CAP. XVIII. Φθοραὶ δὲ καὶ τῶν σπερμάτων εἰσὶ
 τινες τῶν μὴ κατὰ φύσιν σπειρομένων ὁμοίως τῶν τε
 δενδρικῶν καὶ τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἄλλων· ὧν καὶ χρό-
 νοι τινὲς εἰσιν ὠρισμένοι· πάντα γὰρ ζῆ μέχρι τινὸς εἶτ'

- ἀπόλλυται· ζῆν δὲ λέγω δυνάμει· φθείρονται δὲ φυσικῶς ἀποξηραίνόμενα καὶ ὥσπερ διαπνεύσεως ἅμα τῆς θερμότητος καὶ ὑγρότητος· αἱ δὲ ἄλλαι πᾶσαι παρὰ φύσιν οἷον ὅσα θηριοῦται καὶ ἀνυγραίνεται καὶ ἄλλως
- 2 πῶς ἐξίσταται· δι' ὃ καὶ τὰ μὲν πολύλοπα καὶ πολυχίτωνα καὶ λιπαρὰ καὶ δριμέα καὶ πικρὰ καὶ ὀστῶδη καὶ ξηρὰ πάντα πολυχρόνια· τὰ δ' ἄλλα ταχὺ ἐξίσταται· τὰ μὲν γὰρ ὑπ' ἀλλήλων θερμαινόμενα καθάπερ ὁ σῖτος καὶ τὰ χεδροπὰ, τὰ δ' ὑπὸ τοῦ ἀέρος καὶ τῶν ἔξωθεν ὑγραίνόμενα καθάπερ τὰ τῶν λαχάνων καὶ τῶν στεφανωμάτων· οἷον γὰρ μαδᾶ καὶ εἰς διαβλάστησιν ὁρμαῖται· ζωοῦται δὲ θᾶττον καὶ φθίρεται τῶν χεδροπῶν τὰ τεράμωνα· γλυκύτερα γὰρ ἐν τούτῳ δὲ ἢ ζωοποιῖα καὶ ἅμα θᾶττον ἐξίσταται δι' ἀσθενειάν τε καὶ διὰ τὸ ὥσπερ
- 3 ἐν πέρατι εἶναι· καὶ τοῦ σίτου δὲ ὡσαύτως ὁ γλυκύτερος· μέγα δ' οἱ τόποι διαφέρουσιν εἰς φυλακὴν ἐὰν ὦσι ξηροὶ καὶ ψυχροί· διαμένουσι γὰρ πλείω χρόνον ὥσπερ ἐν τε Μηδείᾳ καὶ Παφλαγονίᾳ καὶ τούτων ἐν τοῖς ὑψηλοτάτοις χωρίοις ὡσαύτως δὲ καὶ εἶπου ἄλλοθι τοιοῦτον· ἀμφοτέρω γὰρ ἐξείρονται τὰ διαφθείροντα τό τε θερμὸν καὶ τὸ ὑγρὸν· ἐπεὶ καὶ ἡ διαπαττομένη γῆ τοῦτο
- 4 ποιεῖ, ξηραίνει τε καὶ ψύχει· τῶν δὲ δενδρικῶν ὅσα μὲν μαλακὰ καὶ σαρκώδη καθάπερ ἡ ἀμυγδαλὴ καὶ τὸ κάρυον καὶ ἡ βάλανος τοῖς περιέχουσι σώζεται, τὰ δὲ ξηρὰ καὶ ξυλῶδη καθάπερ τὸ γίγαρτον καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ἑαυτοῖς· ὥς δ' ἀπλῶς εἰπεῖν πάντα πολυχρονιώτερα διὰ τὸ περιέχον· ἐπεὶ καὶ τὸ γίγαρτον καὶ ἡ κερχαμὶς καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα πολλῷ μᾶλλον ἀποξηραίνεται γυμνούμενα· μάλιστα δὲ διαμένει τῶν τοιούτων ὅσα πυρῇ περιέχεται, καθάπερ τὸ τῆς ἐλάας καὶ εἴ τι ξυλῶδες ἢ ὀστῶδες τυγχάνει, καθάπερ τὸ τοῦ φοίνικος καὶ ὁ κνήκος καὶ τᾶλλα τὰ κνηκώδη· πυκνὰ

γὰρ πάντα καὶ προβολὴν ἔχοντα· τὸ δὲ σπέρμα τὸ ἔντος
ὅτε μὲν κεχωρισμένον τι καὶ φανερόν, ὅτε δὲ ἀχώριστον
καὶ ἀφανές, ὥσπερ τὸ τῶν φοινίκων.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΤΟ Ζ.

CAP. I. Περὶ δὲ χυλῶν καὶ ὁσμῶν, ἐπειδὴ καὶ ταῦτα
τῶν φυτῶν οἰκεῖα, πειρατέον ὁμοίως ἀποδοῦναι τοῖς πρό-
τερον τὰ τε συμβαίνοντα περὶ ἕκαστον εἶδος καὶ διὰ τίνας
αἰτίας. ἡ μὲν οὖν φύσις ποῖα τις ἑκατέρου τοῦ γένους
ἐν ἄλλοις ἀφώριστα καὶ ὅτι μικτά πως ἄμφω κατὰ λό-
γον ἐστὶ. χυμὸς μὲν ἢ τοῦ ξηροῦ καὶ γεώδους τῷ ὑγρῷ
ἐναπόμιξις ἢ ἢ τοῦ ξηροῦ διὰ τοῦ ὑγροῦ διήθησις ὑπὸ
θερμοῦ· διαφέρει δ' ἔσως οὐδέν. ὁσμὴ δὲ τοῦ ἐν χυμῷ
ξηροῦ ἐν τῷ διαφανεῖ· τοῦτο γὰρ κοινὸν ἀέρος καὶ ὕδα-
τος. καὶ σχεδὸν τὸ αὐτὸ πάθος ἐστὶ χυμοῦ τε καὶ ὁσμῆς
οὐκ ἐν τοῖς αὐτοῖς δὲ ἑκάτερον. ταῦτα μὲν οὖν οὕτω
κείσθω κατὰ τὸν εἰρημένον ἀφορισμόν. τὰ δ' εἶδη τῶν 2
χυμῶν ὥς μὲν εἰς ἀριθμὸν ἀποδοῦναι ῥάδιον οἷον γλυ-
κὺς λιπαρὸς αὐστηρὸς στρυφνὸς δριμύς ἀλμυρὸς πικρὸς
ὀξύς. ὥς δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν ἑκάστου χαλεπώτερον.
αὐτὸ γὰρ τοῦτο πρῶτον ἔχει τινὰ σκέψιν πότερον (γὰρ)
τοῖς πάθεσι τοῖς κατὰ τὰς αἰσθήσεις ἀποδοτέον ἢ ὥσπερ
Δημόκριτος τοῖς σχήμασιν ἐξ ὧν ἕκαστοι· εἰ μὴ ἄρα καὶ
ταῦτα συνάπτει πως εἰς τὰς δυνάμεις κἀκείνων λέγεται
χάριν· ἢ καὶ εἴ τις ἄλλος τρόπος ἐστὶ παρὰ τούτους. λέ- 3
γω δὲ τοῖς πάθεσι τοῖς κατὰ τὰς αἰσθήσεις οἷον εἴ τις
ἀποδοίη γλυκὺν μὲν τὸν διακριτικὸν τῆς ἐν τῇ γλώττῃ

συμφύτου ὑγρότητος ἢ χυμὸν λεαντικὸν ἢ λεπτὸν ἢ
 λείον· στρυφνὸν δὲ τὸν ξηραντικὸν ἢ πηκτικὸν ἡρέμα
 ταύτης· δριμὺν δὲ τὸν πηκτικὸν ἢ δηκτικὸν ἢ ἐκκριτι-
 κὸν τῆς ἐν τῇ συμφύτῳ ὑγρότητι θερμότητος εἰς τὸν ἄνω
 τόπον ἢ ἀπλῶς χυμὸν καυτικὸν ἢ θερμαντικόν· ἄλμυρόν
 δὲ τὸν δηκτικὸν καὶ ξηραντικόν· πικρὸν δὲ τὸν φθαρτικὸν
 τῆς ὑγρότητος ἢ τηκτικὸν ἢ δηκτικὸν ἢ ἀπλῶς τραχὺν ἢ
 μάλιστα τραχὺν· αὐστηρὸν δὲ τὸν ῥυπτικὸν τῆς αἰσθή-
 σεως ἢ τῆς ὑγρότητος τῆς ἐν αὐτῇ ἢ τῆς ἐπιπολῆς ὑγρό-
 τητος δηκτικὸν ἢ πηκτικὸν ἢ ξηραντικὸν ἢ ἀπλῶς στρυφ-
 4 νότητά τινα ἡρεμαίαν καὶ μαλακὴν. ἢ πάλιν ὡς Πλά-
 των καθόλου τὰς διαφορὰς τῶν δυνάμεων ἀποδίδωσι
 τῷ συγκρίνειν καὶ διακρίνειν κεχρημένος τραχύτητι καὶ
 λειότητι καθ' ἐκάστας δὲ διαιρεῖ τοῖς εἶδεσιν. ὅσα μὲν
 οὖν κἀκεῖ τὰ φλέβια καὶ ἀποξηραίνει τραχύνοντα στρυφ-
 νά· αὐστηρὰ δὲ τὰ τούτων ῥυπτικώτερα καὶ πᾶν τὸ
 περὶ τὴν γλώτταν ἀποπλύνοντα· ὅσα δὲ ῥύπτει πέρα
 μὲν τοῦ μετρίου ὥστε καὶ ἀποτήκειν αὐτῆς τι τῆς φύ-
 σεως οἶον ἢ τῶν νίτρων δύναμις πικρά· τὰ δὲ ὑποδεέ-
 στερα τούτων καὶ ἐπὶ τὸ μέτριον τῇ ῥύψει χρώμενα
 ἄλυνκὰ ἄνευ πικρότητος τραχείας καὶ φίλα μᾶλλον ἡμῖν.
 5 τὰ δὲ τῇ τοῦ στόματος θερμότητι κοινωνήσαντα καὶ
 λεαινόμενα καὶ συνεκπυρούμενα καὶ πάλιν ἀντικαίοντα
 φερόμενα δ' ὑπὸ κουφότητος ἄνω πρὸς τὰς τῆς κεφαλῆς
 αἰσθήσεις καὶ τέμνοντα δριμέα· τὰ δὲ προλελεπτυσμένα
 ὑπὸ σηπεδόνης εἰς δὲ τὰς στενὰς φλέβας εἰσδύομενα καὶ
 ἀνακυκῶντα καὶ ἀναξυμοῦντα καὶ ἀφρίζειν ποιοῦντα
 καὶ ἔλκειν ὀξέα. τὸ δὲ σύμπασι τοῖς περὶ ταῦτα πάθος
 ἐναντίον οἰκείον ἐστὶ τῆς γλυκύτητος· ὅταν γὰρ λεαίνῃ
 ἐπαλείφον τὰ τραχυνθέντα καθιστᾷ δὲ καὶ συνάγῃ τὰ
 παρὰ φύσιν κεχυμένα τὰ δ' αὖ συνεστιῶτα διαχαλᾷ καὶ
 ἅπανθ' ὅτι μάλιστα ἰδρὺν κατὰ φύσιν, γλυκύ. οὗτος

² Ἡμὲν οὖν ὁ τρόπος ταῖς δυνάμεσι ἀφορίζει. Δημόκριτος 6
 δὲ σχῆμα περιτιθεῖς ἐκάστῳ γλυκὺν μὲν τὸν στρογγύλον
 καὶ εὐμεγέθη ποιεῖ· στρυφνὸν δὲ τὸν μεγαλόσχημον
 τραχύν τε καὶ πολυγώνιον καὶ ἀπεριφερῆ· ὀξὺν δὲ κατὰ
 τοῦνομα τὸν ὀξὺν τῷ ὄγκῳ καὶ γωνοειδῆ καὶ κάμπυλον
 καὶ λεπτὸν καὶ ἀπεριφερῆ· δριμὺν δὲ τὸν περιφερῆ καὶ
 λεπτὸν καὶ γωνοειδῆ καὶ κάμπυλον· ἄλμυρόν δὲ τὸν
 γωνοειδῆ καὶ εὐμεγέθη καὶ σκολιὸν καὶ ἰσοσκελῆ· πι-
 κρὸν δὲ τὸν περιφερῆ καὶ λείον ἔχοντα σκολιότητα μέ-
 γεθος δὲ μικρόν· λιπαρὸν δὲ τὸν λεπτὸν καὶ στρογγύ-
 λον καὶ μικρόν. οἱ μὲν οὖν τρόποι τοσοῦτον διαφέ-
 ρουσι.

CAP. II. Τάχα δ' ἂν δόξειεν ὥσπερ ἐλέχθη καὶ
 οὗτος ἐκείνων εἶναι χάριν· αὐτῶν γὰρ τῶν δυνάμεων
 [ὁ] οὕτως ἀποδιδούς οἴεται τὰς αἰτίας ἀποδιδόναι δι' ἃς
 ὁ μὲν στύφει καὶ ξηραίνει καὶ πηγνυσιν ὁ δὲ λεαίνει καὶ
 ὀμαλύνει καὶ καθίστησιν ὁ δὲ ἐκκρίνει καὶ διαχεῖ καὶ
 ἄλλο τι τοιοῦτο δρᾷ. πλὴν ἴσως ἐκεῖνα ἂν τις ἐπιζητή-
 σειε παρὰ τούτων ὥστε καὶ τὸ ὑποκειμένον ἀποδιδό-
 ναι ποιόν τι· δεῖ γὰρ εἰδέναι μὴ μόνον τὸ ποιοῦν
 ἀλλὰ καὶ τὸ πάσχον ἄλλως. τ' εἰ καὶ μὴ πᾶσιν ὁ αὐ-
 τὸς ὁμοίως φαίνεται καθάπερ φησίν. οὐθὲν γὰρ κω-
 λύνει τὸν ἡμῖν γλυκὺν ἑτέροις τισὶ τῶν ζώων εἶναι
 πικρὸν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ ὁμοίως. δῆλον γὰρ ὡς ἐν 2
 τῷ αἰσθητηρίῳ τίς ἐστὶν ἑτέρα διάθεσις. ἐπεὶ τό γε τοῦ
 χυμοῦ σχῆμα ταὐτὸ καὶ ἐν ἄλλῳ ἔοικεν οὐ ταὐτὸ δύνά-
 σθαι πανταχοῦ ποιεῖν. εἰ δὲ τοῦτο ἀληθὲς δεῖ τι ἀνο-
 μοιότητος εἶναι τῶν ὑποκειμένων δι' ὃ δὴ καὶ λεκτέον
 ὑπὲρ αὐτῶν. ἅμα δὲ κακεῖνο φανερόν ὡς οὐ μία τις
 δύναμις τοῦ αὐτοῦ σχήματος εἴ γε τάναντία πέφυκε ποι-
 εῖν ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ· τὸ μὲν γὰρ μὴ πάντα πρὸς τὴν
 αὐτοῦ δύναμιν ἄγειν οὐχ ὁμοίως ἄτοπον ὥσπερ οὐδὲ τὸ

πῦρ κάειν. εἰ δὲ καὶ ἐναντίως ἕνια διατίθεται τοῦτο
 πλείονος λόγον δεῖται. καίτοι κάκεινον δεῖ τινα λέγειν
 3 αἰτίαν. ἐπὶ γοῦν τοῦ πυρὸς ὅσα μὴ δύναται κάειν ἢ τὸ
 ὕδωρ ὑγραίνειν ἔστι τις αἰτία καὶ λόγος· εἰ δὲ καὶ τοῦ-
 ναντίου ἐκάτερον ἐποίει μᾶλλον ἢ ἐδεῖτο καὶ πλειόνων·
 τούτοις μὲν οὖν ὑπὲρ ἀπάντων τούτων λεκτέον· τοῖς δὲ
 κατὰ τὰς δυνάμεις ἐκεῖνο μόνον ἀναγκαῖον ποῖόν τι τῶν
 αἰσθητηρίων ἕκαστον. δεῖ γὰρ εἰδέναι καὶ τὴν τούτων
 φύσιν καὶ διάθεσιν ἐπείπερ οὐχ ὅτιοῦν μόριον αἰσθητι-
 κόν, ἴσως δὲ καὶ ὅταν ἐκ πλειόνων ἓν τι γένηται τὴν ἐκ
 θατέρου δύναμιν καὶ οὐσίαν οὐ δεῖ λανθάνειν. ἄτοπον
 δὲ κάκεινο τοῖς τὰ σχήματα λέγουσιν ἢ τῶν ὁμοίων δια-
 φορὰ κατὰ μικρότητα καὶ μέγεθος εἰς τὸ μὴ τὴν αὐτὴν
 4 ἔχειν δύναμιν. οὐ γὰρ ἐπὶ τῆς μορφῆς ἀλλὰ τῶν ὄγκων
 αἱ δυνάμεις . . . οὐς εἰς μὲν τὸ διαβιάσασθαι καὶ ἀπλῶς
 τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον τάχ' ἂν τις ἀποδοίῃ εἰς δὲ τὸ μὴ
 ταῦτ' οὐ δύνασθαι μηδὲ ποιεῖν οὐκ εὖλογον· ἐπεὶ ἐν τοῖς
 σχήμασιν αἱ δυνάμεις· εἰ γὰρ ὁμοιοσχήματα ταῦτ' ἂν
 εἴη τὸ ὑπάρχον ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις. τὸ γὰρ τρί-
 γωνον τὸ ποδιαῖον καὶ τὸ μυριόπουν ὁμοίως δυσὶν ὀρ-
 θαῖς καὶ τὸ τετράγωνον τέτταρσιν ὀρθαῖς. καὶ ταῦτα
 μὲν καὶ κατὰ τὸ ποσὸν διάφορα· τὰ δὲ λόγῳ μὲν ὄντα
 τὰ αὐτὰ οἷον ἢ ἀσυμμετρία τῆς διαμέτρου τὸ δὲ ποσὸν
 διάφορον· ὥστ' εἰ ἐκ τούτων ἢ ἀπὸ τούτων ἐγίνετο τὸ
 μὲν ποσὸν διάφορον ἂν ἦν τῷ δ' εἶδει ἀδιάφορον. ἀλλὰ
 γὰρ αἱ μὲν κατὰ τὰ σχήματα καὶ τὰς μορφὰς δυνάμεις
 πλείω καὶ περὶ πλειόνων ἔχουσιν ἀπορίαν.

CAP. III. Ὅτι δ' ἐναπομίξει πως ὁ χυμὸς καὶ ἡ
 ὁδμὴ καὶ ἐκ τῶνδε φανερόν· οὐδὲν γὰρ φαίνεται τῶν
 ἀπλῶν ἔχειν χυμὸν οὐδ' ὁδμὴν ἐὰν μὴ λάβῃ μίξιν οἷον
 ὁ ἄηρ ἢ πῦρ ἢ ὕδωρ· ἄχυμον γὰρ καὶ τὸ ὕδωρ καθ'
 αὐτό, δι' ὃ καὶ οἱ παλαιοὶ φασὶ δι' οἷας ἂν γῆς ῥέῃ τοι-

οὗτον καὶ εἶναι. καὶ ἡ θάλαττα δὲ καὶ τὰ νιτρώδη καὶ
σαπρὰ καὶ ὀξέα τῶν ὑδάτων ἔχει τινὰ μίξιν ὧν ἐνίοις
καὶ ἡ ὀσμὴ μάλιστα δὲ τῇ θαλάττῃ συνακολουθεῖ. γῆ δὲ
καὶ λίθος ἄχυμα πλὴν ἐάν τινα τοιαύτην λάβῃ μίξιν.
καίτοι φαίνεται γε ταῦτα μᾶλλον ἔχειν οἶον ὅσαι θ' ἄλ- 2
μώδεις καὶ ὅσαι καὶ ὡς ἡ τέφρα πικραὶ καὶ ἐνίαι γλυ-
κεῖαι δοκοῦσιν εἶναι ὥσπερ καὶ ἡ ἄργιλος. ἅμα δὲ καὶ
οὐκ ἄλογον εἶπερ τῇ τοῦ γεώδους ἐναπομίξει γίνεται
χυμός. τὰ δὲ δὴ μεταλλενόμενα καὶ λίθων ἐνια γένη καὶ
ὀσμάς ἔχει πρὸς τοῖς χυμοῖς. ἅπαντα δ' οὖν ταῦτα μίξει
τινὶ καὶ ἀλλοιωῶσι ἔρχυμα φαίνεται καὶ ὀσμώδη. καὶ γὰρ
ἡ τέφρα διὰ τὴν κατάκαυσιν ἐξαλλοιουμένη καὶ ὅσα πυ-
ροῦται λαμβάνει τινὰ χυμὸν τὰ μὲν ἀπλᾶ τὰ δὲ μιγνύ-
μενα τοῖς ὑγροῖς. ἡ μὲν οὖν φύσις ὅτι τοιαύτη καὶ πρό-
τερον εἴρηται καὶ νῦν. ἐπεὶ δ' ἐν τρισὶν οἱ χυμοὶ — φυ- 3
τοῖς τε γὰρ καὶ ζώοις εἰσὶ τινες καὶ ὀσμαι καὶ χυμοὶ κατὰ
τὰς κράσεις, ἔτι δ' ἐν τοῖς κατὰ τέχνης παρασκευῇν τινα
μιγνυμένοις ἢ καὶ αὐτομάτως ἀλλοιουμένοις ὅτε μὲν ἐπὶ
τὸ βέλτιον ὅτε δ' ἐπὶ τὸ χεῖρον ὥσπερ τῶν σηπομένων —
τὸ μὲν ὑπὲρ ἀπάντων τούτων εἰπεῖν κοινότερόν τε καὶ
καθόλου μᾶλλον ἐστὶν ὑπὲρ δὲ τῶν φυσικῶν πρῶτον
λεκτέον, ἀρχὴ γὰρ ἐν ἅπασιν ἡ φύσις, καὶ τούτων ὅσοι
κατὰ τε τὰ ἀπλᾶ φαίνονται καὶ ὅλως τὰ ἄψυχα καὶ ὅσοι
κατὰ τὰ φυτὰ καὶ τοὺς καρπούς. καὶ γὰρ ταῦτα πρότερόν
ἂν τις τιθεῖτο τῶν ζώων ἅμα δὲ καὶ ἡμῶν ἢ σκέψις ὑπὲρ
τούτων οἶον συνεχῆς οὕσα τοῖς πρότερον. οἱ μὲν οὖν ἐν 4
τῇ γῇ ξυνιστάμενοι χυμοὶ τῶν ὑγρῶν, οὗτοι γὰρ ἐμφα-
νέστατοι, λέγω δ' οἶον ὀξεῖς καὶ [ἀλμυροὶ] γινόμενοι
μὲν δῆλον ὅτι διὰ τὰς αὐτάς πως ἢ παραπλησίως ἀνάγ-
κας δι' ἃς καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς, οὐ μὴν οὔτε ἴσοι τὸ πλή-
θος οὐδ' ὅμοιοι τούτοις ἀλλὰ θολερώτεροι διὰ τὸ μὴ τὴν
αὐτὴν πέψιν μηδ' ὁμοίαν ἔχειν. τὸ δὲ πλήθος οὐ συμ-

βλητοί. πολλοὶ γὰρ οἱ τῶν καρπῶν καὶ ἀνόμοιοι χυμοὶ
καὶ οὐδαμῶς ἔνιοί γε ἐμφαινόμενοι τοῖς ἐκ τῆς γῆς οἶον
5 ὁ αὐστηρὸς καὶ δριμύς καὶ ἄλλοι δὲ πλείους. εἰ μὴ τις
λέγοι τῇ μίξει καὶ τῇ κρᾷσει τῶν ἄλλων γίνεσθαι τού-
τους τοῖς δὲ γένεσιν εἶναι τοὺς αὐτούς· οὕτω δ' ἂν εἴησαν
ἅπειροι, ἅπειροι γὰρ οἱ λόγοι τῶν μίξεων. καὶ ἔτι δὲ κατὰ
τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον αἱ διαφοραὶ δι' ὃ καὶ οἱ ὁμογενεῖς
πλείους οἶον αὐστηροὶ λιπαροὶ πικροὶ γλυκεῖς ὅθεν καὶ
οἱ παλαιοὶ τῶν φυσιολόγων ἀπείρους ἐτίθεντο τοὺς χυ-
μοὺς ὥσπερ καὶ Μενέστωρ· ὁποῖα γὰρ ἂν τις ἡ μίξις καὶ
ἡ πέψις γένηται τοῦ ὑγροῦ ἐμφύτου τοιοῦτον εἶναι καὶ
τὸν χυμόν. οὐ μὲν ἄλλὰ βέλτιόν γε οἱ ὠρισμένους λέ-
γοντες ἐκ τούτων δ' ἤδη κατὰ τὰς μίξεις ποιοῦντες τὰς
διαφοράς. ἴδιος γοῦν τῶν ἐκ τῆς γῆς ὁ ἄλμυρός· οὐδ'
ἐνὸς γὰρ καρποῦ τοιοῦτος ἄλλ' εἴπερ φύλλον καὶ καν-
λουῦ καὶ κελύφους. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου τὴν αἰτίαν
ὕστερον λεκτέον.

CAP. IV. Αἱ δὲ ἰδέαι τῶν χυμῶν ἐπὶ τὰ δοκοῦσιν εἶ-⁴ Η
ναι καθάπερ καὶ τῶν ὁσμῶν καὶ τῶν χρωμάτων, τοῦτο
δὲ ἂν τις τὸν ἄλμυρόν οὐχ ἕτερον τιθῇ τοῦ πικροῦ κα-
θάπερ καὶ τὸ φαιὸν τοῦ μέλανος· ἐὰν δὲ χωρίξῃ συμ-
βαίνει τοῦτον ὄγδοον εἶναι. γλυκὺς γὰρ καὶ λιπαρὸς καὶ
πικρὸς καὶ αὐστηρὸς καὶ δριμύς καὶ ὀξύς καὶ στρυφνὸς
ἀριθμοῦνται· προστίθεται δὲ καὶ ὁ ἄλμυρός ὄγδοος. οἴ-
ονται δέ τινες καὶ τὸν οἰνώδη δεῖν. ἐν τε γὰρ τοῖς καρ-
ποῖς ὑπάρχει πλείοσι καὶ ἐκ τῆς γῆς ἀναπιδύει τις ἐνι-
αχοῦ τοιοῦτος χυμός· ἔτι δ' οὐδ' ὥσπερ ὁ γαλακτώδης
εἰς τὸν γλυκὺν ἂν τεθείῃ — καὶ γὰρ οὗτος ἐν ἐνίοις ὡς
εἶδος ἂν τι τιθοῖτο τοῦ γλυκέος — οὕτω τὸν οἰνώδη τῶν
ἄλλων τινὲ προσνεῖμαι ῥᾷδιον ἄλλ' ἰδίᾳ τις ἡ φύσις καθ'
αὐτὴν ἐπιδεχομένη καὶ τὸ γλυκὺ καὶ τὸ στρυφνὸν καὶ
2 αὐστηρόν. ἀλλὰ γὰρ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν ἴσως διαφέρῃ

πρὸς τὴν τῶν ἄλλων θεωρίαν. ὁ δὲ ἀριθμὸς ὁ τῶν ἑπτὰ
 καιριώτατος καὶ φυσικώτατος. πότερον δὲ τοὺς μὲν
 ὥσπερ ἀρχὰς τοὺς δὲ ὥς στερήσεις δεῖ λέγειν οἶον τὸν
 μὲν γλυκὺν καὶ λιπαρὸν καὶ ὅσοι σύστοιχοι τούτοις ἀρ-
 χὰς, ἐκ τούτων γὰρ αἱ γενέσεις καὶ αἱ τροφαί, τοὺς δ'
 ἄλλους στερήσεις, ἢ πάντας φυσικούς; ἔοικε γὰρ εἰ μὲν
 εἰς τὸ ἄριστον δεῖ τάττειν τὴν φύσιν ἐν τούτοις εἶναι
 μόνον, ἅμα δὲ καὶ τὸ τῆς τροφῆς καὶ γενέσεως ἀληθι-
 νόν. οὐδὲν γὰρ ὥς εἰπεῖν οὔτε τρέφεσθαι δοκεῖ διὰ τῶν
 ἐτέρων οὔτε γίνεσθαι. εἰ δ' εἰς τὸ πλείονα εἶδη εἶναι
 ἐκεῖνοί γε μᾶλλον ἢ οὐχ ἦττον κατὰ φύσιν, ὀλίγοι γὰρ
 ἐν τούτῳ τῷ μέρει. σχεδὸν δέ τι παρόμοιόν ἐστι τὸ ζη- 3
 τούμενον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων πρὸς τὸν ἄνθρωπον
 πότερα κατὰ φύσιν ἢ κατὰ στέρησιν τᾶλλα. καθάπερ
 γὰρ καὶ τούτων ἰδιαίτινες αἱ οὐσίαι καὶ τῶν φυτῶν
 ὁμοίως. εἰ οὖν ἢ μὲν στέρησις ἐν ἀτελείᾳ τινὶ καὶ ἐνδείᾳ
 ταῦτα δὲ καὶ γεννᾷ καὶ ἐκτρέφει τὰ ὅμοια καὶ ἰσχυρότερα
 πολὺ τῶν ἐτέρων οὐκ ἂν εἴησαν κατὰ στέρησιν. ἔτι δὲ
 ἐν γε τοῖς φυτοῖς ἅμα συμβαίνει μὴ τελοκαρπεῖν καὶ
 ἦττον εἶναι πικρὰ τὰ ἐν τούτῳ τῷ γένει, καθάπερ ἐπὶ
 τοῦ κενταυρίου καὶ ἀψινθίου καὶ τῶν τοιούτων, ὥς ἐκεῖσε
 τῆς φύσεως φερομένης καὶ τὴν γλυκύτητα καθάπερ ἀπε-
 ψίαν τινὰ οὔσαν ἢ ἔλλειψιν πέψεως. αἰεὶ γὰρ ἡ φύσις 4
 ἑξομοιοῦν ἐθέλει τῷ ὑποκειμένῳ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ζώοις
 καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς. ποιεῖται γὰρ καὶ τροφή γίνεται πᾶ-
 σιν ὅταν κρατηθῇ τὸ λαμβανόμενον. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐνία
 τρέφεται διεφθαρμένοις τισὶν ὥσπερ καὶ τῶν ζώων ὧν
 καὶ ἡ γένεσις ἐκ τούτων οὐδ' ἂν ἢ τῆς τροφῆς ἱκανὴ πί-
 στις εἴη πρὸς τὸ κατὰ φύσιν οὐδ' ἂν ἢ πρώτη σύστασις
 ἄλλ' ἐκάστοις μεμερισμέναι κατὰ τὰς μίξεις. ἐπεὶ οὐδ' 5
 οἱ γλυκεῖς χυμοὶ τρόφιμοι πάντες ἡμῖν ἄλλ' οἱ μὲν ἐκ-
 στατικοὶ καθάπερ ἡ ὁμοία τῷ σκολύμῳ ῥίζα καὶ ἄλλαι

τινὲς, οἱ δ' ὑπνωτικοὶ πλείους δὲ διδόμενοι καὶ θανα-
 τηφόροι καθάπερ ὁ μανδραγόρας ἐνιοὶ δὲ ὁμολογούμε-
 νως ἐπιθάνοι· πολλοὶ γὰρ ἤδη καὶ πολλαχοῦ ῥίξας
 φαγόντες ἄς ἡγνόουν γλυκείας τε τῇ γεύσει καὶ ἡδείας
 ἀπέθανον καὶ ἄλλα τοιαῦτα πλείω τυγχάνει τὰ μὲν βλά-
 πτοντα τὰ δὲ καὶ ὅλως ἀναιροῦντα τῶν κατὰ τὴν προς-
 6 φορὰν ἡδέων ἢ ἀλύπων. ἐνια δὲ πάλιν ὠφελοῦντα τῶν
 ἀηδῶν καὶ πικρῶν οἶον καὶ τὰ ἄρτι λεχθέντα κενταύ-
 ριον καὶ ἀψίνθιον καὶ ὅσα δὴ φαρμακωδεστέρους ἐτι-
 τοὺς χυμοὺς ἔχει· πολλὰ γὰρ καὶ τούτων ὀνίνησι. τῶν
 δὲ καὶ ὅλως ὁ χυμὸς ἄτροφος ὢν ὥσπερ εἰ ἡδυσμα τῆς
 τροφῆς ἐστὶν οἶον ὁ ἀλμυρὸς καὶ ὀξύς· οὐδὲ γὰρ δυνά-
 μεθα κρατεῖν ἀκράτου καθάπερ οὐδὲ τῶν ἁλῶν ἐνια
 ζῶων δι' ὃ καὶ τούτοις παρέχομεν τοὺς ἄλλας. ἐνια δὲ
 καὶ αὐτὰ ἐαυτοῖς εὐρίσκει τὰ πρόσφορα πρὸς τὴν τοιαύ-
 την ἐπικουρίαν ὥσπερ καὶ οἱ ὀρνίθες ἤδη. καὶ φανερόν
 ἂν δόξειεν ὥς οὐκ ἐστὶν ἀπλῶς μεμερισμένα τὸ μὲν
 ὥσπερ φυσικὸν τὸ δ' ὥς ἐν στερήσει καὶ παρὰ φύσιν.
 ἀλλὰ καὶ τὸ ἡμῖν ἄτροφον ἑτέροις τρόφιμον καὶ τὸ ἄλ-
 λοις τρόφιμον ἄλλοις ἄτροφον. ὥς γὰρ ἂν αἱ φύσεις
 ἔχῃσι κατὰ τὰς κράσεις οὕτως καὶ αἱ τροφαὶ καθ' ἑκα-
 στον ἀρμόσουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἡδοναὶ καὶ αἱ λύπαι
 καὶ ἡ βοήθειαι πρὸς τὰ πάθη καὶ τὰς διαθέσεις ὃ καὶ
 φανερὰ ποιοῦντα πολλὰ τῶν ζώων ἐστὶν οὐ πρὸς τὰ
 συμβαίνοντα πάθη μόνον αὐτομάτως ἀλλὰ καὶ κατ' αὐ-
 τὰς τὰς ἐδωδὰς ὅταν ἄλλο φάγωσιν ἕτερον ἐπεσθίοντα
 καθάπερ οἱ ἔχεις τὸ πήγανον ὅταν τὸ σκόρδον.

CAP. V. Ἐχει δὲ καὶ κατὰ τὰς ὁσμὰς ὁμοίως· ἄλλαι
 γὰρ ἄλλοις ἐναντία καὶ οὐ πρόσφοροι καὶ οὐ μόνον εἰς
 τὸ μὴ δεῖσθαι μηδὲ ζητεῖν ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἡδίστων ἡμῖν
 ἀναιρεῖσθαι καθάπερ οἱ γύπες ὑπὸ τῶν μύρων καὶ οἱ
 κύνταροι ὑπὸ τῶν ῥόδων. πολεμοῦσι δὲ δὴ σφόδρα καὶ

5 Η αἱ μέλιτται τοῖς μεμυρισμένοις. ὅλως μὲν γὰρ ἢ οὐδὲν
 ἢ βραχύ τι πάμπαν ἐστὶν ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις τὸ τὴν
 εὐωδίαν δίδωκον αὐτῆς χάριν, ἀλλ' εἶπερ κατὰ συμβε-
 βηκὸς ὦν ἡ τροφή τοιαύτη· πρὸς ταύτην γὰρ ἦν ἡ ἐπι-
 θυμία καὶ ταύτης. εἰ δ' ἄρα καὶ τοιοῦτόν ἐστι ἡμῖν γε 2
 οὐ σαφές. ἐπεὶ καὶ τὴν πάρδαλιν τοῖς μὲν ἄλλοις ἡδύ-
 φασιν ὅξιν δι' ὃ καὶ θηρεύειν αὐτὴν κατακειμένην καὶ
 ταύτην προσαγομένην, ἡμῖν δ' οὐδεμίαν εὐωδίαν ἐμφαί-
 νει· εἰ μὴ κἀκεῖνο ἀληθὲς ὥσπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὅτι χει-
 ρίστην ἔχομεν πάντων τὴν ὄσφρησιν. καὶ διὰ τοῦτο ὡς
 εἶπεῖν πολλοὶ λαυθάνοιεν ἂν ἡμᾶς ὁσμαι καὶ τὰ ἡδέα
 καὶ τὰ λυπηρὰ τὰ κατὰ ταύτας. ὃ δ' ἂν τῷ δόξειεν ἄτο- 3
 πον εἶναι τὸ τὰ ἄλλα ζῶα σαφεστέραν ἔχοντα μὴδ' αἰ-
 σθάνεσθαι μὴδὲ κρίνειν τὰς εὐωδίας οὐκ ἔστιν ἄτοπον.
 τάχα μὲν γὰρ καὶ αἰσθάνονται πρὸς δὲ τὴν φύσιν αὐτῶν
 οὐχ ἀρμόττουσιν ἀλλὰ καὶ ἐναντίαι καθάπερ ἐπὶ τῶν
 γυπῶν ἐλέχθη καὶ ὡς τὰ ἐντομα πάντα ὑπὸ τοῦ ἐλαίου
 βαρύνεται· φεύγει γὰρ αὐτὰ τὴν ὁσμὴν. ἕτερα δ' ὑφ'
 ἑτέρας τινὸς ἴσως. ἄλογον δ' ἐνταῦθα δόξειεν ἂν συμ-
 βαίνειν πρὸς ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν εἰ ὁ λιπαρὸς τοῦ
 γλυκέος εἶδος ἔνια δὲ προσφιλέστατα τῷ γλυκεῖ καθάπερ
 οἱ κυῖπες . . . οὐδὲν γὰρ τῶν οἰκείων φθαρτικὸν εἰ μὴ
 ταῖς ὑπερβολαῖς. ἀλλὰ τούτου μὲν τὴν αἰτίαν ἐν τῇ δρι- 4
 μύτητι ληπτέον ὥσπερ καὶ τῆς ὀριγάνου καὶ τῶν τοιού-
 των· ἅπαντα γὰρ φεύγει. τὸ δὲ μὴ αἰσθάνεσθαι καθά-
 περ λέγουσιν οὐ σαφές ἡμῖν· εἰ μὴ ἄρα καὶ τοὺς πό-
 ρους ἐνταῦθα ἂν τις αἰτιάσαιτο καθάπερ ἔνιοι τῶν φυ-
 σικῶν τῷ ἢ ἀρμόττειν ἢ μὴ· δι' ὃ καὶ διαιροῦσι τοῖς
 μεγέθεσι τὰ μὲν μικρὰ φάσκοντες τῶν τοιῶνδε αἰσθά-
 νεσθαι τὰ δὲ μείζω τῶν τοιῶνδε μᾶλλον οὐχ ἱκανὴν οὐδ'
 οἰκείαν ἴσως διαίρεσιν διαιροῦντες. οὐδ' ἐν τοῖς πόροις
 ἡ αἰσθησις ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὴν διάθεσιν καὶ τὴν κρᾶ-

- σιν τό τε πάθος ἀποδοίη καὶ τὴν ἀπάθειαν ἐν οἷς τὸ
 5 ἡδὺ καὶ τὸ λυπηρόν. ὅπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἀν-
 θρώπων· οὐ γὰρ πᾶσιν αἱ αὐταὶ προσφιλεῖς ἀλλὰ μᾶλ-
 λον ἐν ταῖς κακώδεσι καὶ βαρείαις ὧν ἐνιαί γε κοιναὶ
 πᾶσιν οἷον αἱ ἐκ τινων ἐκπνεύουσαι χασμάτων καὶ ἄν-
 τρων θανατηφόροι τοῖς προσπελάζουσιν. εἰ δ' ἄρα καὶ
 αὐταὶ τοῖς ἀναπνευστικοῖς μόνον ἀλλὰ τοῦτό γε φανε-
 ρὸν ὥσπερ ἐπὶ τῶν χυμῶν ὅτι καὶ ὁσμάι τινες ἐκάστοις
 εἰσὶν οἰκεῖαι καὶ ὅτι τὸ εὐῶδες τὸ μὴ κατὰ τὴν τροφήν
 ὀλίγοις ἢ οὐδενὶ προσφιλές· εἰ δὲ δὴ τι καὶ συμφέρον
 ἀδηλότερόν ἐστιν. ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ἐπὶ πλέον εἴρη-
 ται τῶν ὑποκειμένων, ὅθεν δὲ ὁ λόγος ἐκείσε ἐπανιτέον.
 6 ἐκάστου τῶν χυμῶν καὶ τῶν ὁσμῶν ἐστὶ τις φύσις ὥσπερ ^{6 H}
 καὶ τῶν ζώων ἢ πρὸς ἐκάστην διάθεσιν ἁρμόττει καὶ
 κρᾶσιν. οὐ μὲν ἀλλ' ὥστε καθόλου καὶ κοινῶς εἰπεῖν
 οἱ γλυκεῖς καὶ οἱ κατὰ ταύτην τὴν συστοιχίαν τροφιμώ-
 τεροι καὶ μᾶλλον εἰσι κατὰ φύσιν· ἐναντίωμα δέ τι τάχα
 δ' οὐκ ἀκόλουθον ἔσται τὸ ἀνάλογον, ὅτι χυμὸς μὲν
 ἅπασι προσφιλὴς ὁ γλυκὺς ὁσμὴν δὲ οὐκ ἔστιν οὕτω λα-
 βεῖν, οὕτω γε τῷ γένει λαμβάνοντας εἰ μὴ τις ἄρα λαν-
 θάνει διὰ τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν τῆς αἰσθήσεως. ἴσως
 δ' οὐδὲ τὸ περὶ τοῦ γλυκέος εἰρημένον ἀπλῶς ἀληθές.
 ὑπὲρ μὲν οὖν τούτων ἀρκείτω τὰ εἰρημένα.

CAP. VI. Τῶν δὲ φυτῶν μᾶλλον δὲ πάντων ἐν οἷς
 οἱ χυμοὶ διὰ τί μὲν ἕκαστα τούτους ἔχει λέγω δ' οἷον
 γλυκεῖς ἢ πικροὺς ἢ λιπαροὺς τὴν πρώτην αἰτιατέον
 σύστασιν ὑπὲρ ἧς οἱ μὲν τοῖς σχήμασι διορίζοντες ὥσπερ
 Δημόκριτος οἴονται λέγειν τινὰς αἰτίας ὁμοίως δὲ καὶ
 εἴ τις κατ' αὐτὴν ἔχει τὸν ἴδιον ἀποδοῦναι περὶ ἐκά-
 στου λόγον· οἱ δὲ κατὰ πέψιν καὶ ἀπεψίαν διαιροῦντες
 τὰ γλυκέα καὶ τὰ πικρὰ καὶ τὰ ἄλλα τάχ' ἂν δόξειαν κω-
 λύνειν τὰ μικρῷ πρότερον ἡμῖν εἰρημένα· πέψει γὰρ

πρότερόν τινι φαίνεται πάντ' ἐξομοιουῖσθαι καὶ τοῖς φυ-
 τοῖς καὶ τοῖς ζώοις. ἀλλὰ τούτοις ὁμοίως λεκτέον ὅτι
 καὶ οἱ γλυκεῖς καὶ οἱ ἀπλῶς τρόφιμοι χυμοὶ καὶ αἱ ὀσμαι
 αἱ εὐώδεις πέψει τινὲ γίνονται καὶ κατεργασία καὶ ὅτι
 μᾶλλον ὥς τῷ γένει λαβεῖν πεπεμμένα τῶν ἀπέπτων
 ἐκατέρων πεττομένων κατὰ τὴν οἰκείαν πέψιν. ὑπὲρ μὲν
 7 Η οὖν τούτων ἐν τοῖς ἐπομένοις ἔσται φανερώτερον. τῶν 3
 δ' ἄλλων ἐκεῖνο δεῖ λαβεῖν πρῶτον ὃ κοινόν ἐστι τῆς
 τῶν φυτῶν οὐσίας. πάντα γὰρ ἐν τῇ γενέσει τῶν χυμῶν
 μεταβάλλει κατὰ τὴν πέψιν ἐξ ἄλλων εἰς ἄλλους χυμοὺς
 ὥς μὲν ἀπλῶς εἰπεῖν ἐκ τῶν στερεητικῶν εἰς τοὺς κατ'
 εἶδος οἶον ἐκ πικρῶν καὶ στρυφνῶν εἰς γλυκεῖς καὶ λι-
 παροὺς καὶ εἴ τις ἄλλος ὁμόστοιχος· ὥς δὲ καθ' ἕναστον
 ὥς ἂν ἡ διάκρισις ἔχη τῆς φύσεως, καὶ τὰ μὲν εἰς πλεί-
 ους τὰ δ' εἰς ἐλάττους· τὰ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ πικροῦ κα-
 θάπερ ἐλάα συνεκβαίνουσα πρὸς τὸ στρυφνόν. τὰ δ' ἐκ
 τοῦ στρυφνοῦ καθάπερ ἄπιοι καὶ τᾶλλα· καὶ γὰρ τὰ
 ὀξέα πρότερον στρυφνά· τὰ δ' ἐκ τοῦ στρυφνοῦ πρῶ-
 τον εἰς τὸν ὀξὺν εἴτ' ἐκ τοῦ ὀξέος εἰς τὸν γλυκὺν ὥςπερ
 βότρυς. ὥς γὰρ ὅλως εἰπεῖν πλείστας ἀλλοιώσεις οὗτος 4
 λαμβάνει καὶ ὅλως οἱ οἰνώδεις χυλοί. τὸ μὲν γὰρ πρῶ-
 τον ὥςπερ ὑδατώδης γίνεται μετὰ δὲ ταῦτα στρυφνὸς
 εἴτ' ὀξὺς εἴτ' ἔσχατον γλυκὺς. ὥσαύτως δὲ καὶ τὸ συκά-
 μινον· ἐκ στρυφνοῦ γὰρ ὀξὺ καὶ ἐξ ὀξέος γλυκὺ καὶ ἐπ'
 ἄλλων δὲ τοῦτο συμβαίνει· τῆς γὰρ οἰνώδους γλυκύτη-
 τος ἐγγυτάτω κεῖται τὸ ὀξύ. δι' ὃ καὶ οἱ ἀποροῦντες δι'
 ὅτι τὸ συκάμινον ἐρυθρόν ὃν ὀξύτερόν ἐστιν ἢ λευκὸν
 ἐγγυτέρω τῆς πέψεως ὃν οὐκ ὀρθῶς ἀποροῦσι· τότε γὰρ
 οἶον γένεσις ἐστιν αὐτοῦ τοῦ οἰκείου χυμοῦ. λευκοῦ δ'
 οὐτος ἢ στρυφνότης πλεον ἀπηρτημένη καὶ κοινοτέρα.
 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐνταῦθα ὅταν ἡ ξηρότερόν ἐστιν· ἐρυ-
 θραινόμενον δὲ ἐξυγραίνεται καθάπερ ἐγχυλον γινόμε-

- 5 νον. ὅλως γὰρ πᾶν τὸ περικάρπιον ξηρὸν [ὄν] τὸ πρῶτον ἀννυγραίνεται καὶ ἔστι γένεσις αὕτη τῶν χυλῶν ἐπιρρέοντος καὶ ὥσπερ διηθουμένου πλείονος ἀεὶ τοῦ ὑγροῦ καὶ ἀεὶ συναύξοντος ἢ καὶ στρουφνὰ τὰ πολλὰ κατ' ἀρχὰς οὐκ ἀλόγως ἅτε καὶ ξηρὰ ὄντα. ξηρότατα δὲ δοκεῖ τῶν ὑγρῶν ὧν ὁπώδης ἢ ὑγρότης ὥσπερ τῆς συκῆς κατὰ τὸ πάχος. τούτοις μὲν οὖν ὥσπερ ὑλικοί τινές εἰσι οἱ κατὰ τὰς στερήσεις ἐξ ὧν ἢ μεταβάσεις εἰς τὴν πέψιν, τοῖς δ' οἶον οὐσία ταῦτα καὶ τέλη· πολλοὶ γὰρ καὶ πικροὶ καὶ στρουφνοὶ κατὰ φύσιν καὶ ὀξεῖς ὧν ἐξ ἀρχῆς ἦττον ἔγχυ-
- 6 μος ἢ ὑγρότης. ἅπαντες δὲ πως ἐμφαίνουσιν οἱ καρποὶ ^{8 H} καὶ τὸν τοῦ φυτοῦ χυλὸν ὅπερ ἴσως ἀναγκαῖον ἐξ ἐκείνου γενομένους. ὥμοι μὲν ὄντες μᾶλλον πεπαινώμενοι δ' ἦττον ἅτε καὶ τῆς ἐκκρίσεως ἀεὶ καθαρωτέρας γινόμενης. καὶ τῶν μὲν τοιαύτη τις σύστασις. ἐνίων δ' ὥσπερ ἄχυμος ἢ πρώτη καὶ ὑδατώδης οἶον τῶν σιτωδῶν ὥσπερ πυροῦ καὶ κριθῆς καὶ τῶν ὁμοίων. ὧν δὲ καὶ ἡ τελέωσις εὐθύς ἐκ ταύτης λαμβάνουσα πλείους μεταβολάς. οὐ γὰρ οὐδ' ἡ γλυκύτης πόρρω ταύτης ὥστε μὴ δεῖσθαι πλειόνων. δι' ὃ καὶ φαίνεται διττὴ τις ἢ γένεσις εἶναι τῶν χυμῶν ἑκατέρα κατὰ τὰς ὑποκειμένας φύσεις· ἡ μὲν γὰρ ἐξ ἀπέπτων καὶ πλειόνων μεταβάλλουσα πρὸς τὴν τελέωσιν ἢ δὲ ὥσπερ ἄχυμος καὶ ἀειδὴς ἐν ἀπλῇ τινι γενέσει καὶ ἀλλοιωσει διὰ τὴν ὑποκειμένην φύσιν· ὧν ἑκάτερον ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν τὸ μὲν ἐν τοῖς ἐπετείοις μᾶλλον τὸ δ' ἐν τοῖς δένδροις ἐστὶν ὡς πλείονος δεομέ-
- 8 νων πέψεως. τάχα δ' ἀληθέστερον ἐκείνως ἀποδοῦναι καὶ μὴ ἐπετείοις καὶ δένδροις ἀλλ' ὅλως τῇ κράσει διορίζοντας· ὅποια γὰρ ἂν τις αὕτη τυγχάνῃ αἱ μεταβολαὶ συνακολουθήσουσι κατὰ λόγον· ἐπεὶ καὶ ἡ ἀμυγδάλῃ τὸ πρῶτον ὑδατώδης ἕως ἂν ἡ χλωρὰ ξηραίνομένη δὲ λίπος λαμβάνει· καὶ ἄλλα δὲ τινα τῶν καρποδῶν· ὧν καὶ τὰ

κελύφη στρουφνὰ τῶν δὲ καὶ ὀξέα καθάπερ τῶν ἀμυγδα-
 λῶν ὥς ἐνταῦθα παντὸς ἐκκρινομένου τοῦ περιττωμα-
 τικοῦ καὶ γεώδους. ἡ δ' οὖν φύσις ἔοικεν ὥσπερ ἐκ 9
 μεμιγμένων τινῶν χυμῶν ἐκκρίνειν τῇ πέψει τὸν ἀπλοῦν
 ἢ καὶ δόξειεν ἂν ἐναντίως ἢ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἐν μὲν γὰρ
 τοῖς ἄλλοις ἐκ μίξεως ἡ γένεσις ἐνταῦθα δ' ὥσπερ ἐξ
 ἀφαιρέσεως καὶ χωρισμοῦ, καὶ ἔνθα μὲν ἐκ τῶν ἀρχῶν
 ἔνθα δ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς· ἀρχὴ γὰρ τὸ γλυκὺ, τούτου δ'
 ἡ πέσις ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ἄλλην 10
 τινὰ ἔχει θεωρίαν. ἔπειτα ἀκείνο ἄτοπον εἰ οἱ χυμοὶ
 πάντες ἐκ τοῦ πικροῦ καὶ γλυκέος μιγνυμένων ὥσπερ ἐκ
 τῶν στοιχείων τὰ σώματα. πάλιν δ' αὖθ' ἕτερον εἰ ἐκ
 μὲν τούτων μηδὲν ταῦτα δὲ ἐκ τῶν ἄλλων· οὐ γὰρ ἀρ-
 χῶν ἡ τοιαύτη φύσις· εἰ μὴ ἄρα πλεοναχῶς αἱ ἀρχαὶ καὶ
 κατὰ πλείους τρόπους ὅπερ ἔοικεν ὥσπερ κατὰ συστοι-
 χίαν ἐνίων λεγομένων. ἀλλ' οὖν δὴ τούτων μὲν πέρι
 λόγος ἕτερος.

9 H

CAP. VII. Αἱ δὲ γενέσεις τῶν χυμῶν ἐν τοῖς εἰρη-
 μένοις τρόποις ἢ ἐκ τοῦ εἶδους εἰς εἶδος ἢ ἐκ τῶν ἐναν-
 τίων εἰς τοὺς ἐναντίους ἀλλοιουμένων. κοινὴ δ' ἡ ὕλη
 πάντων τὸ ὑγρόν· ἀλλοιοῖ δὲ καὶ ποιεῖ τὸ θερμὸν τὸ ἐν
 αὐτῷ καὶ τὸ τοῦ ἡλίου. τοῦτο γὰρ ὥσπερ εἴρηται μάλ-
 λιστα τῶν φυτῶν οἰκεῖον οὐχ ὥσπερ τῶν ζώων τὸ ἐν αὐ-
 τοῖς· ἐπεὶ μεταβολαί γε καὶ ἀλλοιώσεις καὶ ἐν ἐκείνοις
 εἰσὶ τῶν χυλῶν. Δημοκρίτῳ μὲν γε πῶς ποτε ἐξ ἀλλή- 2
 λων ἡ γένεσις ἀπορήσειεν ἂν τις. ἀνάγκη γὰρ ἢ τὰ
 σχήματα μεταρρυθμίζεσθαι καὶ ἐκ σκαληνῶν καὶ ὀξύ-
 γωνίων περιφερῇ γίνεσθαι, ἢ πάντων ἐνυπαρχόντων
 τῶν τε τοῦ στρουφνοῦ καὶ ὀξέος καὶ γλυκέος τὰ μὲν ἐκ-
 κρίνεσθαι τὰ τῶν πρότερον αἰεὶ θάτερα δὲ ὑπομένειν τα
 οἰκεῖα καθ' ἕκαστον, ἢ τρίτον τὰ μὲν ἐξιέναι τὰ δ' ἐπεισι-
 έναι. ἐπεὶ δ' ἀδύνατον μετασχηματίζεσθαι, τὸ γὰρ ἄτο-

- μον ἀπαθὲς, λοιπὸν τὰ μὲν εἰσιέναι τὰ δ' ἐξιέναι ἢ τὰ μὲν ὑπομένειν τὰ δ' ἐξιέναι. ἄμφω δὲ καὶ ταῦτα ἄλογα· προσapoδοῦναι γὰρ δεῖ καὶ τί τὸ ἐργαζόμενον ταῦτα καὶ ποιοῦν. ἀλλὰ γὰρ τούτου μὲν ὑπὲρ πλειόνων ἴσως ὁ λόγος· ἀπάντων γὰρ οὕτω ποιεῖ τὰς γενέσεις οἷον οὐ-
- 3 σίας ποσοῦ ποιότητος. τῶν δ' ἄλλων ἢ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ πέψις γινομένη τὰ μὲν ἐκκρίνει καὶ διατμίζει τὰ δὲ πα-
χύνει καὶ συνίστησι τὰ δὲ λεπτύνει τὰ δ' ὡς ἀπλῶς εἴ-
πεῖν ἄλλοιοῖ καθάπερ καὶ ἐν τοῖς πυρρῶνμένοις. ὅλως δὲ
τοῦτο ληπτέον ὅτι πάντες ἐνυπάρχουσιν οἱ χυμοὶ δυνά-
μει προσiούσης δὲ μεταβολῆς τότε γίνεσθαι καὶ εἶναι
κατ' ἐνεργειαν· πεφθέντων δ' οἱ μὲν εὐθύς φανεροὶ τῇ
αἰσθηθεῖ καθάπερ ὁ γλυκὺς καὶ ὁ λιπαρὸς· καὶ γὰρ ἀπο-
πιεζόμενος οὗτός γε ἐξ ἐνίων ῥεῖ καὶ χωρισμὸς ἐκ γε τῶν
- 4 πλείστων οὕτως αὐτοῦ. οἱ δ' οὐχ ὁμοίως ἐνδηλοὶ κα-
θάπερ ὁ οἶνῶδης ἐν τῷ μύρτῳ· ἐτι δ' ἥττον ὁ λιπαρὸς·
ἔχει γὰρ καὶ τοιοῦτον ὃς ἐφίσταται τῷ οἶνῳ σακκιζομένῳ
καὶ ἀφαιροῦσιν αὐτὸν καὶ κάουσιν ἐπὶ τῶν λύχνων.
ἀκρατέστεροι δὲ πάντες γίνονται χωρισθέντες τῶν πε-
ρικαρπίων καὶ ὅσοι δὲ χρονίζονται μᾶλλον. τότε γὰρ ἢ
τε τοῦ ὑδατώδους ἀποπνοή καὶ ἢ τοῦ γεώδους ὑπόστα-
σις καὶ τὸ ὅλον ἢ τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν αὐτῷ δυνάμεις· ἐπεὶ
καὶ ἀφαιρεθέντων τῶν καρπῶν ἐν αὐτοῖς τούτοις ἄλλοι-
οῦνται καὶ τὰ γε κάρυα καὶ ὅσα γε τοῦτον τὸν τρόπον
ἐλαιώδη χρονιζόμενα μᾶλλον ἐξελαιοῦνται διὰ τὰς εἰρη-
- 5 μένας αἰτίας. ἢ καὶ φανερὸν ὥσπερ ἐλέχθη δι' ὅτι δυ-
νάμει πάντες ἐνυπάρχουσιν τὰς δ' ἐνεργείας αἱ ἄλλοιω-
σεις ποιοῦσιν. εἰσὶ δ' ὥσπερ ἐν αὐτοῖς τοῖς περικαρπίοις
ῥωρισμέναι μεταβολαὶ χωρισθέντων ὁμοίως εἰς τε τοὺς
κατὰ τὰς πέψεις καὶ εἰς τοὺς κατὰ τὰς φθοράς. μάλιστα ^{10H}
δὲ τοῦτ' ἐνδηλον ἐπὶ τοῦ οἶνου· καὶ γὰρ παριστάμενος
καὶ ἐξιστάμενος καὶ οἷον γηράσκων ἐν ῥωρισμένοις τισὶ

μεταβάλλει χυμοῖς· ἀλλοιωθεὶς γὰρ ὁ μὲν ὥσπερ κατὰ φύσιν ὁ παλαιούμενος ἐκπεπύκνεται. τοῦτο δὲ συμβαίνει δι' ὅτι τὸ πότιμον ὁ ἀήρ ἐξάγει καὶ τὸ περιέχον· ἀπιόντος γὰρ τούτου καταλείπεται τὸ γεῶδες καὶ πικρὸν. ὁ δ' ὥσπερ βίᾳ καὶ παρὰ φύσιν εἰς τὸ ὄξυ, τοῦτο γὰρ ἐναντίον. ἔχει δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων παραπλησίως. συμβαίνει δὲ τῷ οἴνῳ τὴν ἐκστατικὴν ταύτην ποιεῖσθαι 6 φθορὰν ἐξ οὗπερ καὶ ἡ φυσικὴ γένεσις· ἐκ γὰρ τοῦ ὀξέος καὶ εἰς τὸ ὄξυ καθάπερ εἰς τὴν ὕλην ἀναλυόμενον μεταβάλλει. καὶ ἀποκαθίστασθαι πάλιν συμβαίνει μὲν ὡς αὐτως σπανίως δὲ καὶ μάλιστα· ὅταν ἡ θαλαττωθῇ ἢ ἐπὶ τῆς τοῦ ἄστρου ἐπιτολῆς παρακινήσῃ· καὶ γὰρ τότε παραπλήσιον τὸ πάθος ἂν μὴ γένηται σφοδρόν· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν τοιούτων ἐν τοῖς ἐπομένοις οἰκειότερον ἐπελθεῖν. ἢ δὲ φθορὰ καὶ ἡ ἀλλοίωσις ἐν τεταγμένοις πά- 7 θεσιν· ἐπεὶ καὶ τὸ μὲν διαφθειρόμενον ἐξυγραινεται πολλακίς δὲ ἐξοξύνεται γηράσκον δὲ καὶ χρονίζόμενον ἀποξηραίνεται καταλειπομένου καὶ ἐνταῦθα τοῦ γεώδους. ὅλως δ' αἱ φθοραὶ πάντων ἢ καταμίξει τοῦ ἀλλοτρίου ἢ ἐκλείψει τοῦ οἰκείου διὰ χρόνον. αἱ δὲ καταμίξεις ὅτε μὲν τῶν ἔξω τινῶν μιχθέντων ὅτε δὲ τῶν αὐτοῦ νοσήσαντος τινος καὶ πλεονάσαντος. τάχα δ' ἀληθέστερον εἰπεῖν ὅτι κινήθέντος τινὸς καὶ διαφθαρέντος ὑπὸ τῶν ἐκτός. οὕτως γὰρ καὶ ἡ τῶν περικαρπίων φθορὰ 8 καὶ αὐτῶν τῶν ὑγρῶν οἶον οἴνου γάλακτος. οὐδὲν δ' ἥττον τεταγμένη καὶ ἐπὶ τούτων ἡ μετάβασις· ἐναντία γὰρ πᾶσιν, αἱ δὲ ἐναντιότητες πλείους· ὥστε τοῦτο μὲν φανερόν. ἢ δὲ πέσις πάντων τῶν καρπῶν γίνεται μὲν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ καθάπερ εἴρηται δοκεῖ δὲ τῶν ὀψικάρων ὑπὸ τοῦ ψύχους διὰ τὴν ὥραν. πέττει γὰρ ὥσπερ αἰεὶ λέγομεν τὸ θερμὸν ἀντιπεριϋστάμενον.

- εἶπερ ἀληθές· λέγουσι γὰρ ὥς οὐδὲν πλεῖον ἴσχει τοῦ-
 λαιον μετ' Ἀρκτοῦρον ἢ ὅσον λαμβάνει τοῦ θέρους·
 ἅμα δὲ καὶ ὁ πυρὴν τότε γίνεται σκληρὸς μεθ' ὃν οὐ-
 κέτι δύνανται τὸ ὑγρὸν ἐξελαίου. ὥστ' εἰ μὲν τῷ φυ-
 σικῷ δεῖ πάθει καὶ συμπτώματι τὸν ὄρον λαμβάνειν τῷ
 πυρῇνι ληπτέον, εἰ δὲ τῇ ὥρᾳ τῇ τοῦ ἄστρου δύσει.
 τάχα δ' ἄμφω συμβαίνει διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τοῦ μὲν
 2 οἶον πεττομένου . . . . διαμφισβητοῦσι δέ τινες τῷ εἰ-
 κότι προσάγοντες ὥς ἄτοπον τὸ μηδὲν πληθύνεσθαι τῆς
 τροφῆς καὶ ὑδάτων ἐπιγινομένων καὶ τῇ αἰσθήσει· φα-
 νερόν γὰρ εἶναι καὶ τῇ πιείρᾳ· λευκὰς γὰρ τριβομένας
 ἔλαττον ἀφίεσθαι· πασῶν γὰρ ἄριστα ρεῖν τὰς ἐσχάτας
 συλλεγομένας καὶ κεχειμασμένας τε μάλιστα καὶ τετε-
 λεωμένας· διὰ γὰρ τὴν τελέωσιν καὶ διὰ τὸ κεχειμάσθαι
 τοῦ ὑδατῶδους ἀφηρημένου τὸ λοιπὸν ἐκπέττεσθαι μᾶλ-
 3 λον· ὁ μὲν οὖν λόγος ὁ ἀντιλεγόμενος οὗτος. ἐνδέχεσθαι
 δὲ δοκεῖ καὶ φαίνεσθαι πλεῖον διὰ τὸ ὑδατῶδες καὶ τὴν
 ἀμόργην· ἐπεὶ ὅτι γε ἔχουσι τὸ ἔλαιον πρὸ τοῦ μελαν-
 θῆναι φανερόν καὶ ὅτι καθαρώτερον καὶ λευκότερον· ἐκ
 γὰρ τῶν φανλίσων ὥμων τὸ λευκόν· τὸ δ' ἐμφαίνειν τινὰ
 πικρότητα τῶν λευκῶν θλιβομένων οὐδὲν ἄτοπον εἰ
 ὕστερον ἐκπεφθεῖσα παύεται. τοῦτο γὰρ οὐκ ὀλιγότητος
 καὶ πλήθους σημεῖον ἀλλ' ὅτι συναπολαύει τι τοῦ πέριξ
 ὁ χυλὸς ὥσπερ καὶ τῶν ἀγγείων. ὅτι δὲ οὐκ ἀναμένει
 τὴν τοῦ περικαρπίου πέψιν φανερόν· ρεῖ γὰρ ἐκ τῶν
 λευκῶν. ὥστε οὐδὲ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ διαιρεῖν ἐστίν
 4 ὅτι τὴν ὕλην ἐξ ἧς μέλλει πρότερον ἔχει. τίς οὖν αἰ αἰ-
 τία καὶ τίς ὁ τρόπος εἶπερ ἀληθές ἢ ἀπλῶς ἢ ὥς βραχεῖ
 τινι πλεόν; ἀμφοτέρω γὰρ ἄλογα μεῖζον δὲ θάτερον. ἢ
 πρῶτον μὲν οὐχ ἡ αὐτὴ πέψις τοῦ τε χυλοῦ καὶ τοῦ πε-
 ρικαρπίου πρὸς ἐδωδὴν· τὸ μὲν γὰρ δεῖ προσφιλές εἶναι
 τῇ γεύσει τοῦτο δ' ἐν ἀλλοιωσει τοῦ γεώδους, ὥς δ'

ἐνιοί φασι σήψει, καὶ γὰρ ἡ δρυπεπὴς ἐν σήψει· τὸ δ'
 ἔλαιον αὐτῇ τῇ τοῦ χυλοῦ μεταβολῇ· τοῦτο δ' ὅσω χα-
 λεπώτερον οὐκ ἄλογον ὑπὸ τοῦ πλείονος θερμοῦ δημι-
 ουργεῖσθαι καὶ εὐθὺς ἀναπομίκτην χυλὸν τῷ γεώδει καὶ
 ὑδατώδει. πρὸς Ἀρκτοῦρον μὲν οὖν ἄμφω ταῦτ' ἐστίν· 5
 καὶ γὰρ ἡ ὥρα θερμοτέρα καὶ ὁ χυλὸς ἀμιγέστερος. μετ'
 Ἀρκτοῦρον δ' ἐναντίως· αὕξεται γὰρ ἡ σὰρξ τότε καὶ
 τελεοῦται. ὅτι δ' οὐκ ἐν πλήθει τροφῆς οὐδ' ἐν εὐσαρ-
 κίᾳ τῶν ἐλαῶν τὸ τοῦ ἐλαίου πλήθος ἐκ πολλῶν φανε-
 ρόν· αἶ τε γὰρ ἐπομβρίαί ποιοῦσιν ἔλαττον αἶ τ' ἀρδό-
 μεναι χεῖρον ῥέουσιν· ὧν δὲ ἡ σὰρξ πολλή ὁ δὲ πυρὴν
 μικρὸς ὀλιγοέλαιοι καθάπερ ἡ φανλῖαι ὡς ἐνταῦθα τῆς
 φύσεως κεκμηκυίας. οὐδὲ δὴ ἐν τοῖς ψυχροῖς ἴσχουσιν 6
 12H ἀλλὰ σάρκα πολλήν. ὃ καὶ ἀποροῦσιν διὰ τί ἡ μὲν ἄμ-
 πελος ἐν τοῖς χειμεριωτάτοις [ἔχει] χυλὸν ἡ ἐλάα δ' οὐ.
 αἷτιον δὲ τό τε νῦν εἰρημένον ὅτι εἰς τὴν σάρκα ἡ δύνα-
 μὴς τοῦ βότρυος δ' ὁ χυλὸς ἐν αὐτῇ τῇ σαρκὶ καὶ ἔτι
 πρότερον ἴσως καὶ κυριώτερον ὅτι ἡ θερμοτῆς ἡ ποι-
 οῦσα τοῦ ἔλαιον ἀσθενής· ἥρι μὲν γὰρ οὐ γίνεται, τὸ δὲ
 θέρος οὐ καλὸν ἀλλὰ τὸ μετόπωρον, οὐκέτι [δὲ] δύναται
 ἐν τούτῳ κατακρατεῖν ὁ ἥλιος, ὃ καὶ σημεῖον ἂν τις λά-
 βῃ διὰ τί τοῦ θέρους γίνεται· τὸν μὲν γὰρ οἰνώδη καὶ
 ὑδατώδη χυλὸν δύναται τὸ ψύχος ἐκπέττειν τὸν ἐλαιώδη
 δ' ἀδύνατον. τὰ ὕδατα δὲ τὰ ἐκ διὸς γινόμενα καὶ τὰ 7
 ἐκ τῶν ὀχετῶν ἄρδοντα τὴν σάρκα πληθύνει καθάπερ
 εἴρηται τὸ δ' ἔλαιον ἄμικτον ὥσπερ καὶ ὅταν τοῦ περι-
 καρπίου χωρισθῇ. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ τὸ μὲν τῶν αἰγυπτίων
 καλουμένων ἐλαῶν γένος τῶν πολυσάρκων τε καὶ μεγά-
 λων ἀνέλαιόν ἐστι θάτερον δ' ἐλαιῶδες· πολλὰ γὰρ εἶδη
 ὥσπερ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἴρηται. περὶ μὲν οὖν τῆς τοῦ
 ἐλαίου γενέσεως τοιαύτην τιν' ὑποληπτέον τὴν αἰτίαν.
 περὶ δὲ τῶν ἄλλων τῶν λιπαρῶν περὶ τούτου συμφωνεῖ-

8 ται ἐκ πάντων. εἰ δ' ἓνια κατ' ἄλλην ὥραν διαιρετέον ἢ τὰς φύσεις ἐκάστων ἢ ποῖόν τι τὸ λιπαρὸν ἢ τὸν τρόπον τῆς γενέσεως· πλὴν [εἰ] χρονιζόμενα καθάπερ τὰ καρνώδη· ταῦτα γὰρ δύναμιν μὲν ἔχει καθάπερ ἐλέχθη τὴν δ' ἐνέργειαν ὁ χρόνος ἀποδίδωσι τοῦ μὲν ὑδατώδους ἀπογινομένου τοῦ λιπαροῦ δὲ ξυνισταμένου καὶ πεττομένου. τῶν δὲ καὶ κομιδῇ ξηρά τις ἢ λιπαρότης εἰ μὴ ἄρα καὶ ἀντιπεριϋστάμενον τὸ θερμὸν ἐν τισιν ἐνδέχεται ταῦτὸ τοῦτο ποιεῖν.

CAP. IX. Ἀπάντων δ' ὅσα χυμὸν ἔχει τὰ μὲν εὐθὺ καὶ ὁσμώδη τυγχάνει τὰ δὲ πολλὰ συνεμφαίνει τινὰ γενομένοις ὁσμὴν ἓνια δὲ καὶ θλιβόμενα μόνον καὶ κινούμενα. καὶ πάλιν τὰ ὁσμώδη διαμασσωμένοις καὶ γενομένοις χυμὸν σύνεγγυς τῶν αἰσθητέων κειμένων. ἀλλὰ τρόπον τινὰ καὶ τῶν αἰσθητῶν, ἣ καὶ οὐ κακῶς ἂν δόξειε λέγεσθαι τὸ κατὰ τοὺς χυλοὺς τελεῖν τὰς ὁσμάς· αὕτη γὰρ εἰς ἐκείνους φέρει τὴν δόξαν ὥς ἐχόντων τινὰ συγγένειαν καὶ ἀπὸ ταύτου πῶς γινομένων. ἃ δὲ καὶ 2 δεῖ διελεῖν εἰ τι ἐκάτερον ἢ πως ταῦτὸ διαφερόν. οὐ^{13H} μὴν ἴσως κατὰ γε τὰς προσηγορίας ἀποδοθήσονται πᾶσαι· πικρὰν γὰρ ὁδμὴν καὶ ἀλμυρὰν καὶ λιπαρὰν καὶ στρυφνὴν οὐκ ἂν ἐθέλοις λέγειν· οὐδὲ γὰρ οἱ χυμοὶ πάντες κατὰ τὰς ὁσμάς. ἀλλ' οὐδὲν ἥττον ἐστὶ πως κατὰλληλα καὶ συνακολουθεῖ καὶ θατέρω θάτερον. ἐκάστου δὲ τῶν χυμῶν ἰδέαι πλείους οἶον γλυκέος πικροῦ τῶν ἄλλων· καὶ γὰρ μελιτώδης καὶ οἰνώδης καὶ γαλακτώδης καὶ ὑδατώδης ἐστίν, τάχα δὲ καὶ τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον διαφερόντων κυριωτάτως δὲ τῇ καταμίξει τῶν ὑποκειμένων· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ταῦτα μὲν 3 οὖν σχεδὸν συμφωνοῦσι πάντες. ἣ δὲ τῇ γεύσει τῶν ὁσμῶν αἰσθησις οὐκ ἄλογος ἥπερ μάλιστα ἐνδηλὸς ἐπὶ τῶν εὐστόμων λεγομένων τῶν τε λαχανηρῶν ὥσπερ ἀνῆ-

θου μαράθου μύριδος. ἐνίων δ' οὐδ' ἐχόντων ὅλως
 ὀσμὴν καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῶν ξηρῶν ἀόσμων δὲ τελέως
 οἶον φακοῦ κνίκου τῶν τοιούτων· διαθραυνόμενα γὰρ
 ἅμα τῇ μασήσει καὶ διαθερμαινόμενα ποιεῖ τινα ἀτμὸν
 ὃς ἀναπέμπεται λεπτὸς ὢν διὰ τῶν πόρων εἰς τὴν ὄσφρη-
 σιν· ἐμφαίνεται δὲ καὶ τινων διαμασσωμένων χυμός. ὥς 4
 ἐπὶ πᾶν δὲ τὰ γ' εὕοσμα πάντα πικρά· τούτου μὲν οὖν
 τὴν αἰτίαν ὕστερον λεκτέον. ἔοικε δὲ δυοῖν ὄντοι ἐναν-
 τίων οἶον τοῦ τε γλυκέος καὶ πικροῦ τὸ μὲν οἶον εὐχυ-
 λίας ἀρχὴ τὸ δ' εὐοσμίας εἶναι καὶ τρόπον τινὰ μᾶλλον
 τὸ πικρὸν τῆς εὐοσμίας. εὕοσμον γὰρ ἔργον λαβεῖν μὴ
 πικρὸν εὐχυμα δὲ πολλὰ καὶ μὴ γλυκέα. σχεδὸν δὲ
 ταῦτα καὶ ὀσμώδη κατὰ τὴν γεῦσιν καὶ τὴν πρόσφοραν
 ἢ δὲ γλυκύτης σπανίως καὶ ἥκιστα εὕοσμον ὥς οὐ μι-
 γνυμένων ἅμα τοῦ γλυκέος καὶ εὐόσμου· καίτοι ἅμφω γε
 διὰ πέψεως. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ὕστερον.

14H

CAP. X. Ἐπεὶ δ' οἱ χυμοὶ πλείους ἀπορήσειεν ἄν
 τις διὰ τί ποτ' οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἐν τοῖς φυτοῖς καὶ
 καρποῖς γίνονται, καὶ γὰρ πικρὸς καὶ δριμύς καὶ ὀξύς,
 ὁ δ' ἄλμυρός οὐκέτι· οὐδὲν γὰρ τῶν φυομένων ἄλνκὸν
 ὥστε καὶ ἐν ἑαυτῷ τοιοῦτον ἔχειν τὸν χυλὸν ἀλλ' ἐν τοῖς
 περὶ τὰ ἔξω γίνεται τις ἄλμυρίς οἶον καὶ τοῖς ἐρεβίν-
 θοις, αὐτοὶ δὲ γλυκεῖς. αἴτιον δ' ὅτι ἄτροφον καὶ ὥσπερ
 ἀγέννητον τὸ ἄλμυρόν. σημειῖον δ' ὅτι οὐδὲ φύεται οὐ-
 δὲν ὥς εἰπεῖν ἐν ταῖς τοιαύταις χώραις· διεσθίει γὰρ καὶ
 ἐξαιρεῖται τὰς δυνάμεις ὥστε κωλύειν τὴν σύστασιν. ὃ 2
 δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις τούτου αἴτιον εὐλογον μὴδὲ καθ' αὐ-
 τὸ γεννᾶν· ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ φυόμενα γλυκύ-
 τητί τινι καὶ ἑτέροις χυμοῖς φύεται καὶ συνίσταται κα-
 θάπερ ἰχθυὺς καὶ τᾶλλα ζῶα τὰ ἐν αὐτῇ. καθόλου μὲν
 οὖν τοιαύτη τις ἡ αἰτία· δεῖ γὰρ ἔξ οὗ τι μέλλει γίνε-
 σθαι μεταβλητικὸν εἶναι· τὸ δ' ἄλμυρόν ἄσαπές καὶ

ἀμετάβλητον δι' ὅπερ οὔτε φύεται οὐδὲν ἐξ αὐτοῦ οὔτε
 3 αὐτοτελὲς οὐδέν. ὅλως δὲ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα καὶ ἐν
 τοῖς παρακολουθοῦσι καὶ τὰ τοιαῦτα δόξειεν ἂν συμφω-
 νεῖν· οἷον ὅτι ὁ ἥλιος καὶ τὸ ἐν ἐκάστῳ θερμὸν ἔλκει τὸ
 κουφότατον καὶ τὸ τροφιμώτατον· τὸ δ' ἄλμυρὸν βαρὺ
 φύσει καὶ ἄτροφον ἔπειτα ἀσαπὲς καὶ ἀναλλοίωτον· κα-
 ταλειπόμενον οὖν καὶ οὐ συνελκόμενον ὑπὸ τῶν ῥιζῶν
 οὐκ ἀναμίγνυται τοῖς φυτοῖς· ἔτι δ' ἐπείπερ ἀπερίττω-
 τον τὸ φυτὸν οὐδ' ἐπισπᾶσθαι καὶ ἔλκειν εἰκὸς τὸ ἄτρο-
 φον· ἔδει γὰρ καὶ ἔκκρισίν τινα γίνεσθαι . . . καὶ διὰ
 τοῦτο ἥκιστα τε ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀνάγεσθαι καὶ ἐπιπολά-
 ξειν. πανταχοῦ γὰρ πλατέα καὶ μεγάλα τοῖς ὕδροις ἐπι-
 φέρεσθαι ἀσύμπλεκτα δὲ καὶ ἄκολλα διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν
 σκαληνὲς ἀλλὰ γωνοειδῆ τε εἶναι καὶ πολυκαμπῆ. ταῦτα
 μὲν εἰ κωλύει πρὸς τὴν τῶν φυτῶν κατάμιξιν ἔξεστι
 4 σκοπεῖν. πρὸς δὲ τὰ πρότερον εἰρημένα ζητήσειεν ἂν
 τις περὶ τὰ καθόλου λεχθέντα διὰ τί ποτε ἐνίοις ἐγγί-
 νεταιί γε καὶ πόθεν ἢ ἄλμυρις. εἰ μὲν γὰρ ἐν αὐτοῖς
 ὑπάρχει δῆλον ὡς οἰκεῖον ἂν τι τῆς τροφῆς εἴη καὶ τῆς
 φύσεως· εἰ δ' ἔξωθεν ἐπιγίνεται (καὶ) τοῦτο μὲν ἦττον
 ἐκείνο δ' ἂν τις ὁμοίως ἀπορήσειε πόθεν καὶ ὑπό τινος·
 ἀνάγκη γὰρ ἐκ τοῦ ἀέρος ἢ ἐκ τῆς ἀτμίδος τῆς ἀναφερο-
 μένης ἢ κατὰ τὰς ῥίζας ἑλκυσθὲν ἔξανθεῖν οἷον περι-
 τωμά τι. φαίνεται δ' ἡ ἄλμη καὶ ὅλως τὸ ἄλμῶδες ἐπι-
 5 πολάζειν. εἰ μὲν οὖν οὕτω φανερόν ὅτι ἔλκοιεν ἂν εἰ δ'
 ἐκείνως ἄτοπον διὰ τί μόνον ἐπικαθίζει τούτοις οἷον περ
 ἐρεβίνθῳ καὶ ἀλίμῳ καὶ τοῖς τοιούτοις. ὅσα γὰρ ἄλμῳ
 νοσηματικῶς ὥς περ ἡ ῥοδωνία καὶ ἄλλ' ἅττα περὶ τού-
 των ἕτερος λόγος, τῷ δ' ἐρεβίνθῳ καὶ οἰκεῖον φαίνεται
 καὶ χρήσιμον· ἀποπλυθέντων γοῦν ὅταν ἀνθοῦσιν ἐφύση
 καὶ ἄρτι συνισταμένοις ἀπόλλυνται καὶ διαφθείρονται
 σφακελίσαντες ὥστε πρὸς σωτηρίαν ἢ φύσιν ἐπάγοι' ἂν

τὰ τοιαῦτα [ὥς] συγγενῇ. φαίνεται δὲ καὶ ὅλως τινὰ 6
 ἔχειν τοιοῦτον χυλὸν ἐν τε τοῖς φύλλοις καὶ τοῖς κλωσίν
 ὅς καὶ ἀποπλυθέντων ὅλως ἐνδηλὸς ἐστὶ κατὰ τὴν γεῦ-
 σιν οὐ μόνον ἐν τούτοις ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ καρπῷ.
 δῆλον δὲ τοῦτο ἐν τῇ γεύσει γίνεται ἐάν τις ἐπὶ τὴν
 γλῶτταν ἐπιθῇ μὴ διαμασησάμενος ὅλως· ἐν τῷ κελύ-
 φει γὰρ ἡ ἀλμυρὸς οὐκ ἐν τῷ ἐντὸς ἢ καὶ συνδιατηρεῖ
 πρὸς τὸ ἄκοπον εἶναι. καὶ φαίνεται τὴν αὐτὴν ἔχειν
 τάξιν ἥπερ καὶ πεφυκότος· καὶ γὰρ ἐν ἀμφοῖν ἔξω καὶ 7
 ὥσπερ φυλακῆς χάριν· χλωροῦ μὲν οὖν ὄντος ἐν τῷ
 καυλῷ καὶ λόβῳ καθάπερ εἴρηται. ξηραينوμένου δὲ καὶ
 τὸ κέλυσος λαμβάνει τοιοῦτον χυλὸν ὥσπερ ἐκκρινόμε-
 νον ἀπὸ τοῦ ἐντός· ἔξω γὰρ ἀφίστασθαι τὰ τοιαῦτα εὐ-
 λογον ὥς ἂν ἀλλότρια καθάπερ καὶ ἐν τοῖς σικύοις ἢ ἐν
 τῷ χνοῖ πικρότης, καὶ ὥς ἐν Καρίᾳ φασὶν ἄπιόν τιν'
 ἔχειν χνοῦν ἀλμώδη θαυμαστῶς ὥστε ἐὰν μὴ ἀποπλύνῃ
 τις μὴ δύνασθαι ἐσθίειν. οὐδὲν δὲ ἄτοπον οὐδ' εἰ πλείω
 τοιαῦτ' ἐστίν. ἐπεὶ οὐδὲ τοῦτο πόρρω τῶν εἰρημένων
 οἶον τὸ ταῖς βαλάνοις ἐπὶ τῶν ἄκρων τὴν πικρίαν εἶναι
 [καὶ] τοῖς βολβοῖς ἐν τῇ καλουμένῃ κορυφῇ καὶ τοῖς
 σκόρδοις τὴν δριμύτητα ἐν τῷ διήκοντι τῆς γελγίδος·
 πλὴν ταῦτα μὲν ὥς καθ' ὁμοιότητά τινα εἰρήσθω. ὅτι 8
 δὲ φαίνεται φυσικόν τι καὶ συγγενὲς ἐκεῖθεν δῆλον·
 ὅπου γὰρ ἂν σπαρῇ καὶ φυῇ πανταχοῦ λαμβάνει τὴν
 ἀλμυρίδα καὶ μὴ τὸ ἔδαφος ἢ τοιοῦτον· ἐπεὶ καὶ τὰ γ'
 ἐν τοῖς ἀλμώδεσι φυόμενα (τὸ) ἔχειν ἀλμυρίδα τινὰ οὐκ
 ἄλογον ὥσπερ ἄλλα τε καὶ τὸ ἄλιμον, ἐνια δὲ καὶ εὐχυ-
 λότερα καὶ βελτίω γίνεσθαι καθάπερ τὴν ῥάφανον· ἐξε-
 σθίει γὰρ αὕτη τὴν δριμύτητα καὶ τὴν πικρότητα τὴν
 ἐννύαρχουσαν ἅμα δὲ καὶ εὐμέριστόν τινα ποιεῖ παραι-
 ρουμένη τὴν ὑγρότητα τὴν πλείω· δεινοὶ γὰρ οἱ ἅλεις
 ἀφελεῖν· ἐμφανὲς δὲ τοῦτο καὶ ὥμῃς οὔσης· πίπτουσιν 9

γὰρ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνια θραύεσθαι φασιν. ὅταν οὖν τοιαύτη καὶ οὕτως ἔχουσα παραδοθῇ τῷ πυρὶ κατὰ λόγον ἤδη τοῦ χυλοῦ εἶναι γλυκεῖαν καὶ ἀπαλὴν. ἐπεὶ καὶ οἱ τὸ λίτρον ἐμβάλλοντες τοῦτο βούλονται ποιεῖν ἀλλ' ἐξ ὀλίγου ποιοῦσιν, ἡ δὲ φύσις ἐκ πολλοῦ καὶ κατὰ μικρὸν ποιήσασα τοιαύτην ἀπέδωκεν. ὅθεν οὐδὲ τοῦτο ἄλογον τὸ περὶ τροπὰς καὶ περὶ τὸ ἄστρον ἐνιαχοῦ καὶ ὅλως τοῦ θέρους εἶναι βελτίω καθάπερ ἐν Ἑρετρίας· τότε γὰρ μᾶλλον ἡ ἀλμυρὶς ἐργάζεται καὶ κρατεῖ αὐτὴ μὲν οὔσα πλείων τῆς δ' ὑγρότητος ἐλάττονος γινομένης ἐν ἐκείνῃ.

10 κατὰ λόγον δὲ καὶ τὸ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τὸ ἐν ἅπασι τοῖς τοιούτοις τόποις εἶναι χρηστήν. ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ἴσως ἐπὶ πλεόν εἴρηται. ἡ δ' ἀλμυρὶς εἴθ' ὑπὸ τῶν ῥιζῶν ἔλκεται εἴθ' ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος ἀναφέρεται κατ' ἀμφοτέρους τοὺς τρόπους οὐκ ἂν ἀκίνητον ἀπὸ τῆς γῆς εἴη περὶ οὐπερ ἦν ὁ ἐξ ἀρχῆς λόγος. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλλης.

CAP. XI. Ἐκεῖνο δ' ὡς οἰκεῖον τῶν χυλῶν πειρα- 15H
σθαι δεῖ διαιρεῖν οἶον ποῖον μᾶλλον καθ' ἕκαστον γένος ἢ τὸ ξηρὸν ἢ τὸ ὑγρὸν, ὥςπερ ὁ ὀξύς ὑγροῦ δοκεῖ μᾶλλον καὶ ὁ ἀύστηρός ὁ δὲ δριμύς ξηροῦ καὶ ὁ γλυκύς· παχυνόμενα δ' οὖν τὰ ὑγρά γλυκύτερα. ὁ δὲ πικρός... τάχα δὲ οὐθὲν ἂν ταῦτα διαφέρει γινομένων γε πάντων.

2 ἐξ ἀμφοῖν εἰ μὴ αὐτῶν τούτων θάτερον μᾶλλον ὑλικόν. οὕτω δὲ πάντες ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ καὶ εἰσιν ὥςπερ ἐλέχθη πάντες ἐν ξηροῖς. ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀποχωρίζομεν αὐτῶν καθάπερ τοῦ βότρυος καὶ τῆς ἐλάας· τοῦτο δὲ (οὐ) πρὸς τὴν χρεῖαν ὀρῶντες. ἐνίους δὲ καὶ ὕδωρ ἐπιχέοντες λαμβάνουσιν ὥςπερ τοὺς ἀπὸ τῶν ἀκροδρύων καὶ σύκων· τοὺς δὲ καὶ ἐξίσταντες τῆς φύσεως καὶ ὑποσήποντες εἰς χυλοὺς ἄγουσι ποτίμους οἶον ὡς οἱ τοὺς οἶνους ποιοῦντες ἐκ τῶν κριθῶν καὶ τῶν πυρῶν καὶ τὸ ἐν Αἰγύπτῳ.

καλούμενον ζῦθος. ἀπάντων δὲ τούτων αἱ μὲν ἀρχαὶ
καὶ [αἱ] δυνάμεις φυσικαὶ τὰ δὲ γινόμενα τέχνης μᾶλ-
λον καὶ συνέσεως. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἀπὸ διανοίας καὶ
τέχνης γινομένων αὐτὰ καθ' αὐτὰ δεῖ θεωρεῖν, τῶν δὲ
φυσικῶν χυλῶν τὰ πάθη καὶ τὰς γενέσεις ἐκ τῶν εἰρη-
μένων θεωρητέον. ὑποκειμένων δ' οἷν καὶ δεδειγμέ- 3
νων τούτων ἀπορήσειεν ἂν τις διὰ τί ποτ' οὐκ ἐν τοῖς
αὐτοῖς μέρεσιν ἢ εὐχυμία καὶ ἢ εὐοσμία γίνεται πᾶσιν
ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐν τοῖς ἄνω τοῖς δὲ ἐν τοῖς κάτω καὶ περὶ
τὰς ῥίζας. καὶ οὐδὲ τῶν ἄνω πάντων ἐν τοῖς αὐτοῖς
ἀλλὰ τῶν μὲν ἐν τοῖς περικαρπίοις τῶν δὲ ἐν τοῖς φύλ-
λοις τῶν δὲ ἐν τοῖς ἄνθεσι καὶ τοῖς κλώσιν, καὶ μᾶλλον
αἱ ὁσμαι τῶν χυμῶν· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς φλοιοῖς ἐνίων·
ἐπὶ δὲ τῶν εὐόσμων ὅλως ἤκισθ' ὥς εἰπεῖν εὐόσμα τὰ
ἄνθη καθάπερ ἐρπύλλου σισυμβρίου ἐλενίου· καίτοι 4
κατὰ λόγον ἦν ὃ καὶ τοῖς ἄλλοις εὐοσμότατον ἀόσμοις
οὔσι τοῦτο καὶ ἐν τοῖς εὐόσμοις εὐωδέστατον εἶναι. θαυ-
μαστὸν δὲ καὶ τὸ ἐνίων τὸ μὲν ἄνθος ἡδιστον ὅξειν
τῶν δ' ἄλλων μορίων ὅλως μηδὲν ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἴων
καὶ τῶν ῥόδων. ἔχει δὲ καὶ τὸ πρῶτον λεχθὲν ἀπορίαν
ὅσων ἐν ταῖς ῥίζαις ἢ εὐχυμία καὶ ἢ εὐοσμία τυγχάνει·
ἅμφω μὲν γὰρ ταῦτα πέψει γίνεται. τὸ δὲ πλείστην ἔχον
καὶ αἰὲ καὶνὴν τροφὴν ἀφ' οὗ τοῖς ἄλλοις ἢ διάδοσις
ἤκιστ' εὐλογον εἰς πέψιν ἤκειν ἢ εὐχυλίας ἢ εὐοσμίας
ὥς οὐδὲ τῶν ζώων αἱ κοιλίαι. περὶ δὲ τούτων καὶ τῶν 5
τοιούτων ἀρχῇ χρωμένους τῇ πολλακίς εἰρημένη δι' ὅτι
πέψει τινὲ ταῦτα γίνεται τὸ μετὰ τοῦτο δεῖ λαβεῖν ἐπὶ
τοῦ τευτλίου λεχθὲν τὸ πρῶτον ὅτι αἱ ῥίζαι ὥς κοιλίαι
τοῖς φυτοῖς εἰσι πάντως διὰ τὸ τὴν τροφὴν ἀλλοιοῦσθαι
πῶς ἐν αὐταῖς. εἰ δὲ μὴ τοῦτό τις θείη ἀλλ' ἐκεῖνό γε
φανερὸν ὥς οὐκ ἔχουσιν οὐδὲν περίττωμα δύναμιν δὲ
ἔχουσιν εἰς τὸ πέττειν. τοιαύτας δ' οὔσας οὐδὲν κωλύει

- εὐχυμίαν καὶ εὐοσμίαν ἔχειν ὅσαι κραῖσιν εἰλήφασιν τοιαύτην. ἐπεὶ καὶ ἐν ταῖς τῶν ζώων κοιλίαις περιττώματα ἔχουσιν ὁμῶς ὅπεστιν ὑγρότης εὐχυλία τις οὕσα καὶ πέψις ὡς μάλιστα τῆς τοιαύτης ἀλλοιωσέως ἐνταῦθα γινόμενης.
- 6 καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων ὅσα πύονα τυγχάνει καθάπερ ἡ πεύκη· πᾶσα γὰρ ἐνδοστος ταῖς ῥίζαις ὥσπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον· αἴτιον δ' ὅπερ ἐπὶ τῶν ζώων ὅτι τὸ διαθερμαινόμενον αἶμα καὶ πεττόμενον καθαρώτατον ὃν προσίξει καὶ ἀθροιζόμενον καὶ πυκνωθὲν ἐποιήσῃ τινα πύονητα. τὸ δὲ ἰὸν εἰς τὰ ἄνω μέρη τροφή γίνεται τοῖς ὑπὲρ γῆς οὐ διὰ τῆς πιότητος ταύτης ἀλλ' ἔχον τινὰς ἐτέρους πόρους· ἐπεὶ πάντων γε θαλασθέντων ἀπόλλυται τὰ δένδρα καθάπερ ἐλέχθη συμπνιγόμενα καὶ οὐδεμίαν ἔχοντα
- 7 δίοδον τῷ πνεύματι. τοῦτο δὲ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ζώων ὅσα διαπναινεται· ξυμφράττονται γὰρ οἱ πόροι διὰ τὴν πυκνότητα τῆς πιμελῆς ὥστε μὴ διέναι εἰς τέλος τὴν πνοήν· οἷς μὲν οὖν μὴ ἐνεστὶν ὅλως λιπαρότης καὶ πιότης ἢ αὕτη μὴ πολλὴ μηδὲ σωματώδης τούτοις οὐ γίνεται τοιαύτη πᾶχυνσις· οἷς δ' ἐνεστι γίνεται κατισχυού-
- 8 σης τῆς θερμότητος. παρόμοιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ περὶ τὴν οὐλότητα τῶν ξύλων ἐστίν· οὐλότερα γὰρ αἶμα τὰ μὲν ἐν τοῖς στελέχεσιν τῶν ἄνω, τούτων δὲ αὐτῶν τὰ κάτω καθάπερ καὶ πυκνότατα καὶ παχύτατα. συμβαίνει δὲ τοῦτο διὰ τὸ μᾶλλον καταλύειν καὶ ξυνίστασθαι τὴν τροφήν ὥσπερ ὅλως καὶ ἡ εἰς βάθος αὕξησις· ἡ δ' εἰς τὸ ἄνω διιούσα πρὸς τὴν βλάστην καὶ τὸ μῆκος ἐστίν. ἐφισταμένης οὖν καὶ ὥσπερ εἰλουμένης ἐνταῦθα καὶ ἡ πυκνότης καὶ ἡ οὐλότης γίνεται τῶν ξύλων, ἐκείνη δὲ αἶμα διῖεται πρὸς τὸ πόρρω. δι' ὃ καὶ οὐκ ἐν τοῖς νέοις ἐστὶν οὐλότης ἅτε καὶ ἐπ' αὕξεσιν ὠρμηκότων ἀλλ' ὅταν στῇ
- 9 τὰ τοῦ μήκους ὥσπερ ἐπὶ τῶν ζώων. ἡ αὐτὴ δὲ καὶ σύγγενος αἰτία καὶ διὰ τί θάλασσα καὶ πίτταν καὶ ῥητίνην ὅλως

οὐκ ἔχει τὰ νέα· καταναλίσκεται γὰρ ἡ τροφή πᾶσα πρὸς τὴν αὔξησιν καὶ καρπογονίαν· ὕστερον γὰρ ἐκδαδοῦνται καὶ ὅλως τὴν τοιαύτην ὑγρότητα [μετὰ] τὴν καρπογονίαν λαμβάνουσιν ὥστε γε καὶ πλήθος εἰπεῖν· τότε γὰρ οἶον περιίττωμα γίνεται τοῦτο φυσικὸν ἀφηρημένης μὲν τῆς εἰς τὸ μῆκος ὁρμῆς, ἰσχυόντων δὲ μᾶλλον τῶν ῥιζῶν καὶ τοῦ ὅλου δένδρου. τοῦτο μὲν οὖν διὰ τὸ συγγενὲς τῆς αἰτίας ἔλαβε τὴν χώραν ταύτην. ἡ δ' εὐχρυμία καὶ ἡ 10 γλυκύτης καὶ ἡ εὐοσμία ἐνίων ῥιζῶν ἄνευ τῶν ἄλλων μερῶν διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν γίνεται. φανερόν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαττόνων ἐστὶν οἶον ποιωδῶν καὶ λαχανωδῶν καὶ ἐνίων ὑληματικῶν ὧν αἱ μὲν ῥίζαι γλυκεῖαι τὰ δὲ ὑπὲρ γῆς οὐχ ὅμοια, λέγω δ' οἶον ἀγρωστίδος κυπείρου τευτλίου σελίνου ἱπποσελίνου τῶν ἐν ταῖς λίμναις καὶ τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς τούτων φανομένων ἐδωδίμων· αἱ μὲν γὰρ ῥίζαι γλυκεῖαι πολλῶν καὶ ἐδωδίμοι καὶ οἱ καν- 11 λοὶ τὰ φύλλα δ' οὐ. τὸ δ' αἷτιον ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ἐν δυσί. ἡ γὰρ ὑγρότερα καὶ ὑδατωδέστερα κα- 11 θάπερ ἐπὶ τοῦ τευτλίου καὶ τῶν λιμναίων· ἅμα γὰρ ὑδατώδη καὶ λεπτὰ καὶ οὐκ ἔχει πέψιν μὴ ἔχοντα δ' οὐδὲ χυλὸν ἐνδηλον εἰς ἡδονήν, ἡ δὲ ῥίζα καὶ ὁ κανλὸς ἔχουσιν. ἡ πάλιν διὰ ξηρότητα τῶν ἄνω καθάπερ ἡ ἀγρωστis καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ καλαμώδη· ξηρὰ γὰρ τὰ ἐπάνω τὰ κάτω δ' ἐνυγρα· χυλὸς δὲ οὔτε ἐν ξηρότητι οὔτε ἐν ὑγρότητι πλήθει δι' ὃ καὶ τῆς ἀγρωστίδος καὶ τοῦ σισυριγχίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων αἱ μὲν ῥίζαι γλυκεῖαι τὰ δ' ἄνω ξηρὰ καὶ οὐχ ἡδέα καθάπερ ἄχυλα. ταῦτό δὲ καὶ ἐπὶ τῶν σελίνων καὶ ἱπποσελίνων· αἱ μὲν γὰρ ῥίζαι σαρκώδεις καὶ εὐστομοὶ τὰ δὲ φύλλα 12 ξηρότερα καὶ ὥσπερ ὀριμύτερα· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ἅπαντα δ' ὡς εἰπεῖν ἐν ταύταις ταῖς αἰτίαις ἐστὶ, δι' 12 ὃ καὶ ὅπου πλείων εὐτροφία καὶ τὰ ἄνω τῶν φύσει ξη-

- ρῶν ἐδῶδιμα καθάπερ ἐν Αἰγύπτῳ τοῦ καλάμου τοῦ ἐν
 τοῖς ἔλεσιν· ἔχει μὲν γὰρ τινα γλυκύτητα καὶ ἄλλος ἐπὶ
 τῶν ἄκρῶν ἀλλ' ἐπὶ βραχὺ πάντως ἐκείνος δὲ διὰ τὴν
 εὐτροφίαν ἀπαλός τε ἐπὶ πλεῖόν ἐστι καὶ γλυκύς. ἔχουσι
 δὲ καὶ αἱ ῥίζαι τὴν γλυκύτητα μέχρι οὗ ἂν ξηρανθῶσι
 ἀναξηρανθεῖσαι δὲ οὐκέτι· τὸ γὰρ ξηρὸν οὔτε ἐδῶδιμον
 13 οὗτ' ἔγχυμον δι' ὃ καὶ τῶν καυλῶν ἀκμή τις. ἡ δ' ὁσμὴ ^{17H}
 σχεδὸν ἀνάπαλιν ἐπὶ γε τούτων· χλωραὶ μὲν γὰρ οὐκ
 ὄξουσιν ἢ οὐχ ὁμοίως ἀποξηρανθεῖσαι δ' ὄξουσιν ὥσπερ
 καὶ τῆς ἱριδος καὶ ἡ τῶν καλάμων δὲ καὶ σχοίνων καὶ
 ἀπλῶς τῶν ἐνύγρων. ἐπεὶ καὶ τὸ κύπειρον καίπερ ὁσμῶ-
 δες ὄν καὶ μὴ ξηρὸν ὄν ἦττον ὄξει πρόσφατον. ἀκμή δέ
 τις καὶ τούτων ὥστ' ἀπομαραινόμενα μᾶλλον ἀοσμότερα
 14 γίνεσθαι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὥσπερ σύμφωνον οἱ δὲ χυμοὶ
 καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὁμοίως ἐχούσι τὰς δυνάμεις. ἐνίων
 γὰρ ἐν ταῖς ῥίζαις μάλιστα εἰσι καθάπερ τῶν δριμύων
 οἷον σκόρδων κρομύων ῥαφανίδων ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν
 φαρμακωδῶν· ἅπασαι δὲ καὶ αὗται σαρκώδεις οὐ μὴν
 ἀλλὰ διαμένουσιν αἱ δυνάμεις τῶν φαρμακωδῶν ἀπο-
 ξηραινομένων μέχρι τινός, εἴτ' ἀκμάζουσιν· ἐπεὶ τὸ ὅλον
 γ' ἰσχυρότεραι ξηρανθεῖσαι διὰ τὸ ἀφηρηθῆναι τὸ ὑδα-
 τῶδες· οὕτω γὰρ καὶ οἱ γ' ὅποἱ πάντες χρήσιμοι καὶ σω-
 ματωθέντες· ἡ δὲ σωματώσις ἐκκρινόμενου τοῦ ὑδατώ-
 δους, δι' ὃ καὶ παρασκευάζουσιν αὐτοὺς τὰ μὲν ἐγχυλί-
 ζοντες καὶ ξηραίνοντες τὰ δ' ἐντέμνοντες ὅπως ὁ ἥλιος
 καὶ ὁ ἀῆρ πῆξῃ καθάπερ τὰς ρητίνας καὶ ὅσα ἄλλα τοι-
 αῦτα καὶ τὸν λιβανωτὸν καὶ τὴν σμύρναν καὶ τὸν ὀπὸν
 15 τοῦ σιλφίου. ἔστι δὲ (καὶ) τῶν μὲν καὶ ἄνω καὶ ἐν ταῖς
 ῥίζαις ἢ ἐντομῇ καθάπερ φαρμακωδῶν τέ τινῶν καὶ τοῦ
 σιλφίου· καὶ γὰρ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καυλὸς ἐντέμνεται καὶ
 ἐκατέρωθεν ὁ ὀπός· τῶν δὲ μεμερισμένη τῶν μὲν ἐν ταῖς
 ῥίζαις τῶν δὲ ἐν τοῖς καυλοῖς ὡς ἂν ἔχωσιν ἑκάτερα τῆς

φύσεως· ἐὰν μὲν τὰς ῥίζας εὐχυλοτέρας ταύτας ἐὰν δὲ τὰ ἄνω τοὺς καυλοὺς· ἐπεὶ ὧν γε ξηραὶ καὶ ξυλώδεις οὐκ ὀπίζουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν αὐτομάτως ἐπιπηγνυμένων δακρύων οἶον ἐπὶ τε τῆς σχίνου καὶ ἀκάνθαις τισὶ καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων διαδίδωσι ὥσπερ ἀμυγδαλῇ καὶ ἡ ἄρρην ἐλάτη καὶ τέρμινθος· τούτων δὲ καὶ τὰ μὲν καὶ εὖστομα καὶ εὐώδη τὰ δ' ἄχρυμα καὶ ἄοσμα καθάπερ τὸ κόμμι τὸ τῆς ἀκάνθης τῆς ἐν Αἰγύπτῳ. καλοῦσι δὲ 16 τὰ μὲν ὀπούς τὰ δὲ δάκρυα, κοινότερον δὲ ὀπὸς, διαφέρει δὲ ἴσως οὐδέν· ἐπεὶ τό γε κοινότατον ἀνωνύμως λεγόμενον ἢ ὑγρότης ἢ οἰκεία καθ' ἕκαστον πέψιν ἔχουσα. διὰ δὲ τὸ σωματωδεστέρας εἶναι καὶ γλίσχρας τὰς δ' ὑδατώδεις ἀγλίσχρους τῶν μὲν γίνεται πῆξις τῶν δ' οὐ. πρὸς ἐνίας δὲ καὶ παρεμβάλλουσί τι τοῦ πῆξι καὶ συλλέγειν.

18H

CAP. XII. Ὅτι δὲ τὰ μὲν ἐν ταῖς ῥίζαις τὰ δ' ἐν τοῖς καυλοῖς τὰς δυνάμεις ἔχει ταύτας ἐκείνην χρὴ τὴν αἰτίαν ὑπολαβεῖν τὴν μικρῶ πρότερον λεχθεῖσαν ὥς ἡ φύσις ἐκατέρων σύμμετρος εἰς τὴν δύναμιν ἔνθα μὲν ὑγρὸν ἱκανὸν ἔνθα δὲ ἔλαττον ἔχουσα καὶ ξηρὸν ὥσαν- τως; ἔτι δ' ὥς ἡ οὐσία μᾶλλον ἐφ' ἑκάτερα ῥέπει. καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ μεγέθους τοῦτ' ἐστί· τὰ μὲν ἐν τοῖς ἄνω τὰ δ' ἐν ταῖς ῥίζαις ἔχει μᾶλλον. οἱ μὲν γὰρ σίκνοι καὶ κολοκύνται καὶ ἄλλ' ἅττα πλείω τὰ ἄνω μείζω ῥίζαν δὲ μικρὰν ἔχουσι, σκίλλα δὲ καὶ βολβὸς καὶ ἀπλῶς τὰ κεφαλόρριζα τὰ μὲν ἄνω λεπτὰ καὶ ἀσθενῆ τὰς δὲ ῥίζας μεγάλας καὶ σαρκώδεις. οἷς δ' ἐνυπάρχει 2 δριμύτης ἢ καὶ ἄλλη τις τοιαύτη δύναμις ἐν ταῖς ῥίζαις γίνεται μᾶλλον ὥσπερ τοῖς κρομύοις καὶ τοῖς σκόρδοις καὶ ταῖς σκίλλαις· τοῦτο δ' εὐλόγως ἐνταῦθα τῆς φύσεως ὠρμηκυίας μᾶλλον· ἀκολουθοῦσι γὰρ ταύτῃ καὶ αἱ δυνάμεις ὃ καὶ ἐπὶ τῶν φαρμακωδῶν ἐστὶ σχεδὸν τῶν

- πλείστων. αἱ γὰρ ρίζαι φαρμακωδέστεραι καὶ μᾶλλον ἔχουσι τὴν δύναμιν· ἡ δ' αἰτία ἐν δυοῖν ἐκείνοις ἄπερ εἴρηται τῷ τε μὴ κάθυγγρα καὶ τῷ μὴ κατάξηρα γίνεσθαι. τὰ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει πέψιν διὰ τὸ πληθὺς τὰ δ' (οἶον) ὕλην εἰς τὴν πέψιν διὰ ξηρότητα. πέψις δὲ ἐκάστων ἐστὶν
- 3 ὥσπερ εἴρηται πρὸς τὴν οἰκείαν φύσιν καὶ δύναμιν. ὅτι μὲν οὖν ὥσπερ ἐναντίως τῶν μὲν ἄνω τῶν δὲ κάτω συμβαίνει τοὺς χυμοὺς καὶ τὰς ὁσμάς καὶ ἀπλῶς τὰς τοιαύτας δυνάμεις ἐκ τῶν εἰρημένων δεῖ θεωρεῖν. ὅτι δ' οὐκ ἐν τοῖς αὐτοῖς μέρεσι τοῖς ἄνω πᾶσιν οὐδ' οἱ χυμοὶ τυγχάνουσιν οὐδ' αἱ ὁσμαὶ σχεδὸν οὐ πόρρω τῶν εἰρημένων αἰτιῶν ἐστίν· ὥς μὲν γὰρ ἀπλῶς εἰπεῖν ἔχει τιν' ὁμοιότητα καὶ κατὰ τοὺς χυμοὺς καὶ κατὰ τὰς ὁσμάς ἔκα-
- 4 στον τῶν μερῶν διαφέρει δὲ τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον. ἐμφανὲς δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀκρατεστέρων ταῖς ὁσμαῖς καὶ τοῖς χυμοῖς οἶον ἐλάτης πεύκης κυπαρίττου πίτυος ἔτι δὲ τῶν ἡμέρων συκῆς. ἐν δὲ τοῖς ὑδαρεστέροις οὐχ ὁμοίως ἄλλ' ἐν τούτοις διαφέρουσιν ὥστε τὰ μὲν ἔγχυμα τὰ δὲ ἄχυμα καὶ δύσχυμα καὶ εὖοσμα τὰ δ' ἄοσμα γίνονται. καὶ διαφέροντα δὲ ταῖς ὁσμαῖς καὶ τοῖς χυμοῖς ὥσπερ τῆς ἀμπέλου τό τε οἶναρον καὶ ὁ βότρυς. καὶ ἀπλῶς δὲ πάντων καὶ τῶν φύλλων καὶ τῶν καρπῶν.
- 5 αἴτιον δ' ὅτι τὸ μὲν ἄπεπτον τὸ δὲ πεπεμμένον, τάχα δὲ μᾶλλον ὅτι οὐδ' ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης ἐκάτερον ἀλλὰ τὸ μὲν ὥσπερ ἐκ καθαροῦ τινος καὶ εἰλικρινοῦς τὰ δ' ἐκ περιττωματικῆς. εἰσὶ δ' ἐκ βλοσυρωτέρας καὶ σωματωδεστέρας οἱ βλαστοὶ καὶ ἀκρεμόνες καὶ ὁ ὅλος ὄγκος, ὥστ' ἀνομοίων οὐσῶν ἀνόμοιον καὶ τὸ τέλος ἐκάστου πρὸς τὴν ἰδίαν φύσιν ὥσπερ ἐν τοῖς ζώοις· ἴσως δ' ἀνάπαλιν, ἐπεὶ καὶ τὸ τέλος ἐκάστου ἰδίου καὶ ἡ ὕλη διάφορος, ὥς δὲ ἀπλῶς εἰπεῖν πάντων πρὸς τὴν ὑποκειμένην φύσιν.
- 6 ἐπεὶ δ' αὐταὶ διάφοροι καὶ κατὰ χυμοὺς καὶ ἀχυμίας καὶ

ὁσμᾶς καὶ ἀοσμίας ἢ δ' ἀναφορὰ πρὸς τὴν ἡμετέραν αἰ-
 σθησιν ἐν ταύτῃ παραλλαγὴ γίνεται τῶν μερῶν· οὐδὲν
 γὰρ κωλύει τὴν μὲν ἐν τοῖς φύλλοις κρᾶσιν ἐνίοτε σύμ-
 μετρον εἶναι τῇ γεύσει τὴν δ' ἐν τοῖς καρποῖς ἀσύμμε-
 τρον καὶ σφοδροτέραν ἢ κατὰ στρουφνότητα καὶ αὐστη-
 ρίαν ἢ κατὰ πικρότητα καὶ ἄλλην τινὰ διάθεσιν. ὅπερ
 φανερόν καὶ ἐπὶ τῶν λαχάνων ἐστὶ· τὰ μὲν γὰρ φύλλα
 σύμμετρα καὶ προςφιλῇ τὰ δὲ σπέρματα δριμέα καὶ πι-
 κρότερα καὶ ὅλον ἰσχυρότερα πρὸς τὴν αἰσθησιν ὥστε
 σχεδὸν ἀνάπαλιν ἔχειν καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τοῦ 7
 σίτου· τῶν μὲν γὰρ οἱ καρποὶ χρήσιμοι τὰ δὲ φύλλα
 ἀχρεῖα τῶν δὲ ταῦτα μόνον χρήσιμα τὰ δὲ ἄλλα ὡς ἂν
 ἐν φαρμάκου λόγῳ. ὅπερ οὖν ἐπὶ τούτων οὐδὲν κωλύει
 [εἰ] καὶ ἐπὶ τῆς φιλύρας καὶ ἐπ' ἄλλων δένδρων τινῶν
 ὁ μὲν καρπὸς ἄβρωτος τὸ δὲ φύλλον γλυκὺ καὶ βρωτόν·
 ἐκεῖνος μὲν γὰρ τὸ ἄκρατον ἔχων καὶ καθαρὸν τῆς φύ-
 σεως, εἴτε ξηρὸς ὢν ἄγαν καὶ ξυλωδῆς εἴτ' αὐστηρὸς
 καὶ πικρὸς ἢ κακώδης ἢ καὶ ἄλλην τινὰ ἔχων δυσχέρειαν
 ἄβρωτος γίνεται, τὸ δὲ φύλλον ὑγρότερον ὂν καὶ ὕμα
 κεκραμένον ἔχει τινὰ συμμετρίαν. ὃ καὶ ἐπὶ τοῦ σιλ- 8
 φίου καὶ ἄλλων δριμέων ἐστίν· ἡδὺ γὰρ τὸ φύλλον αὐ-
 τοῦ καὶ ὁ καρπὸς ἀπαλὸς ὢν διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ὑγρό-
 τητά· σύμμετρος γὰρ ἢ δριμύτης γίνεται κραθεῖσα τῷ
 ὕδατῷ καὶ ποιεῖ τινὰ χυμόν, ἀποξηραινόμενον δὲ
 19H σφοδροτέρα, καὶ ἡ τοῦ σπέρματος δ' ἐτι μᾶλλον. ὅλως 9
 δ' ἐν πολλοῖς τοῦτ' ἔστιν ὥστε χλωρὰ μὲν ὄντα βρωτὰ
 γίνεσθαι καὶ ἔχειν τινὰ χυμόν διὰ τὸ ἀναμεμίχθαι τῷ
 ὕδατῷ καὶ, καταξηραινόμενα δὲ καὶ λυόμενης τῆς κρά-
 σεως ἄβρωτα· καὶ γὰρ οἱ τῶν ἀμπέλων βλαστοὶ τοιοῦτοι
 καὶ οἱ τῶν ἀσφαράγων ἐτι δὲ ἄλλων τινῶν ἀκανθωδῶν
 ὄντων καὶ τῶν χεδροπῶν ἐνίων οἶον ὥχρων κυάμων καὶ
 ἀπλῶς ὅσα γλυκύτητά τινα ἔχει. σχεδὸν δ' ἐστὶ κοινὸν

- τοῦτο ἐπὶ πάντων ὧν στρυφνότεροι καὶ δριμύτεροι καὶ
 πικρότεροι καθ' αὐτοὺς οἱ χυλοί· κεραννύμενοι γὰρ ὑπὸ
 τῆς φύσεως τῷ ὕδατῳ δει βελτίους καὶ γλυκντέρους ποι-
 οῦσι τοὺς χυλοὺς, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν μύρτων γίνεται καὶ
 10 τῶν ῥοῶν. εἰ δέ τις τῶν δένδρων καὶ ὅλως τῶν ὑλη-
 μάτων τοιαύτη φύσις ἐστὶν ὥστε τοὺς μὲν καρποὺς ἀμί-
 κτους ποιεῖν ἔχοντας τὴν οἰκείαν δύναμιν καθαρὰν τὰ
 δὲ φύλλα καὶ ἄλλο τι τῶν μορίων μικτὰ τούτων οὐδὲν
 κωλύει καθάπερ εἴρηται τὰ μὲν φύλλα βρωτὰ τὸν δὲ
 καρπὸν ἄβρωτον εἶναι. παραπλήσιον δέ τι τούτοις καὶ
 ἐπὶ τῶν ῥιζῶν τῶν ἐδωδίων ἐστὶν ὧν τὰ μὲν φύλλα
 σχεδὸν ἄβρωτα διὰ τὸ ξηρὰ εἶναι καὶ ἀκανθώδη οἱ δὲ
 11 καυλοὶ ἐδώδιμοι αὐταὶ δὲ αἱ ῥίζαι καὶ ἡδεῖαι. τῶν δ'
 ἀνάπαλιν τὰ μὲν ἄλλα βρωτὰ καὶ ἔχοντα τιν' ἡδονὴν αἱ
 ῥίζαι δὲ ἄβρωτοι διὰ τὸ ξυλῶδες ἢ πικρὸν ἢ ὅλως δύς-
 χυμον ἢ ἄχυμον· διαφορὰ δὲ οὐ μικρὰ καὶ διὰ τὰς φύ-
 σεις τῶν ζώων· τὰ μὲν γὰρ ἡμῖν ἄχυμα τοῖς ἄλλοις ἔγ-
 χυμα φαίνεται διὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν κατεργασίαν· [ἄλλα
 δὲ] ἄλλοις ἀκείνων προςφιλῇ καὶ κατὰ τοὺς χυμοὺς καὶ
 12 κατὰ τὰς διαθέσεις. χαίρει γὰρ τὰ μὲν τοῖς ἀπαλοῖς τὰ
 δὲ τοῖς ξηροῖς μᾶλλον, ἔνια δὲ καὶ ἀνάπαλιν ἀπαλὰ μὲν
 ὄντα ἄβρωτα ξηραίνόμενα δὲ ἐδώδιμα διὰ τὸ συνεκπέτ-
 τεσθαι καὶ ἐκκρίνεσθαι τὸ πικρὸν ὑπὸ τοῦ ἡλίου καθά-
 περ τὸ σῆσαμον καὶ τὸ ἐρύσιμον· τούτων γὰρ χλωρῶν
 ὄντων οὐδὲν ἄπτεσθαι δοκεῖ ζῶον διὰ τὴν πικρότητα
 καὶ δυσχυμίαν, ξηρανθέντων δὲ μᾶλλον, οἱ δὲ δὴ καρποὶ
 καὶ ἡδεῖς. ἀλλὰ δὴ τούτων μὲν τοιαῦταί τινες αἱ αἰτίαι.

CAP. XIII. Περὶ δὲ δὴ τῶν καρπῶν τῶν τροφίμων
 δῆλον ὅτι ῥᾶων ὁ λόγος· οὗτοι γὰρ καθαροὶ καὶ εἰλικρι-
 νεῖς οἷον ἐξηθημένοι πως ὑπὸ τῆς φύσεως ὥστε πλείοσι
 καὶ μᾶλλον ἀρμόττειν. ἀλλ' ἐπὶ τῶν φαρμακωδῶν καὶ 201
 ὅλως [τῶν] κατὰ τὰς δυνάμεις θεωρητέον· καὶ γὰρ ἐν

τούτοις οὐθ' αἰ αὐταὶ δυνάμεις οὐτ' ἴσαι πάντων εὐθὺς
ἀπὸ τῶν ριζῶν ἀρχομένοις· οὐδὲ δὴ τῶν ἄνω πᾶσιν οἶον
φύλλοις καὶ κλωσὶ καὶ καρποῖς. καὶ τὸ μὲν τῷ μᾶλλον
καὶ ἥττον διάφορον ἔχει τιν' εὐλογίαν τὸ δ' ὅλως ἕνια
μηδὲ δύνασθαι ποιεῖν ὥσπερ τὰ τῶν ριζῶν [τὰ] σπέρ-
ματα καὶ τοὺς καυλοὺς ἢ πάλιν τὰ τῶν φύλλων τοὺς
καρποὺς καὶ τὰς ρίζας μᾶλλον ἢν τις θαυμάσειε. τὰς δ' 2
αἰτίας καὶ τούτων ἐν τοῖς εἰρημένοις ἀνασκεπτέον. ἐκά-
στου γὰρ ἰδίᾳ κρᾶσις οὕσα καὶ φύσις διαφόρους ποιεῖ
καὶ τὰς δυνάμεις ὥστε τὰ μὲν συντήκειν καὶ διακρίνειν
τὰ δὲ μὴ, καὶ τὰ μὲν μᾶλλον τὰ δ' ἥττον καὶ θερμαίνειν
καὶ πέττειν καὶ ψύχειν καὶ ξηραίνειν καὶ τᾶλλα ὡσαύ-
τως. τὸ δὲ δὴ μάλιστα τοὺς καρποὺς εἶναι τοιούτους
οὐκ ἄλογον εἶπερ μηδ' ἢ ὅλη φύσις ὁμοία ρίζης τε καὶ
καρποῦ καὶ τῶν ἄλλων μορίων ἄλλα τὰ μὲν ὅλως ἄπε-
πτα τὰ δὲ πεπεμμένα καὶ ὅλως ἐκ πλειόνων σύνθετα δι'
ὃ καὶ τοῖς χυλοῖς καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἕτερα. τοῦτο γὰρ 3
καὶ ἐπὶ τῶν ἀγρίων καὶ τῶν ἡμέρων ὀρῶμεν, ὧν αἰ ρί-
ζαι πικραὶ καὶ ὀπώδεις τούτων τοὺς καρποὺς γλυκεῖς
ὄντας ὡς ἂν ἐξ ἀπέπτου τινὸς πεπεμμένους ὄντας· ταύ-
τον δὲ καὶ ἐν ταῖς τῶν φαρμάκων δυνάμεσιν ὑποληπτέον
συμβαίνειν ὥστ' οὐκ ἄλογον εἰς ἕνια μὲν τὰς ρίζας ἰσχύ-
ειν μᾶλλον εἰς ἕνια δὲ τῶν λοιπῶν τι μερῶν. ἐπεὶ καὶ
ρίζαι ριζῶν ἐν τοῖς ὁμογενέσι καὶ σπέρματα σπερμάτων
καὶ τᾶλλα μέρη πολὺ διαφέρουσιν ἰσχύϊ· διὰ τὸν ἄερα
ἐκάστης χώρας, ὥσπερ καὶ ὁ σῖτος καὶ οἱ ἄλλοι καρποὶ
τῇ βαρύτητι καὶ κουφότητι διὰ τὰς τροφάς. καὶ διὰ τοῦτο 4
φάρμακα φαρμάκων ἀμείνω κατὰ τοὺς τόπους οὐ μα-
κρὰν ἀπέχοντας· οἶον ὁ ἐκ τῆς Οἷτης ἐλλέβορος τοῦ ἐν
τῷ Παρνασσῷ· δοκεῖ γὰρ ἰσχυρότερος εἶναι οὗτος καὶ οὐχ
ἀρμόττειν εἰς τὴν χρεῖαν. ἢ δὲ ἰσχύς ἐκ παραπλησίας τι-
νὸς αἰτίας γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν καρπῶν· καὶ γὰρ ἐνταῦθα

σκληρότητί τε τοῦ ἀέρος καὶ πλήθει τῆς τροφῆς βαρεῖς
 γίνονται διὰ τὸ πολὺ τὸ γεῶδες ἔχειν ὥσπερ οἱ ἐν τῇ
 5 Βοιωτίᾳ· καὶ κεῖ διὰ τὰς ὁμοίας αἰτίας. ἄλλη δὲ πρὸς ἄλ-
 λην δύναμιν οἰκεία χώρα καθάπερ ἐπὶ τῶν καρπῶν·
 ἔνιαι γὰρ οὐδὲ ἐκπέττουσιν ὅλως τὰς φαρμακώδεις δυ-
 νάμεις· ἐπεὶ πολλαχοῦ καὶ μέλας ἐλλέβορός ἐστι καὶ ἄλλαι
 τῶν ῥιζῶν ἄλλ' ἀμβλεῖαι καὶ ἀδύνατοί τινες. ἥ καὶ δό-
 ξιεν ἂν ψυχροῦ τινος ἀέρος ἅμα καὶ εὐπνου δεῖσθαι καὶ
 ἔτι τροφῆς συμμετρου· φαίνεται δ' οὖν ἐν τοῖς ὄρεσι
 πλείστα φάρμακα γίνεσθαι καὶ ἐν τοῖς ὑψηλοτάτοις καὶ
 μεγίστοις μάλιστα. καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανῶς εἰρήσθω.

CAP. XIV. Περὶ δὲ τῶν ὁδμῶν ἐπειδὴ καὶ αὐταὶ 2111
 κατὰ μέρη γίνονται τὰς αὐτὰς καὶ παραπλησίας αἰτίας
 ὑποληπτέον· ἡ γὰρ πέψις τοῖς μὲν ἐν τῷ ἄνθρῳ μᾶλλον
 τοῖς δὲ καὶ ἐν τῷ καρπῷ τοῖς δὲ καὶ ἐν τοῖς φύλλοις καὶ
 ἐν τοῖς κλωσὶ γίνεται. τοῖς μὲν ἐν τοῖς ὑδαρέσι καὶ
 ὥσπερ ἐν τοῖς ἀχύλοις ἢ δριμέσιν. ἐν τοῖς ἄνθεσιν οἶον
 ῥόδῳ κρόκῳ καὶ τοῖς τοιούτοις. ὅσα δὲ αὐτῶν μὴ εὐχυλα
 καὶ ἐν ταῖς ὁσμαῖς ἐμφαίνει τινὰ βαρύτητα καθάπερ τὸ
 2 κρίνον καὶ τὸ λείριον καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις. ἔνιαι
 δ' ὅλως οὐδ' εὐοσμίαν ἀλλὰ βαρύτητα ἔχει κατὰ τὴν
 ὄσφρησιν καὶ φανερόν ὡς ἀπὸ τοῦ χυλοῦ πως γίνεται
 καὶ οὐκ ἔστιν ἀπηρτημένον τὸ τῆς ὁσμῆς. ὅσα γὰρ ὑδαρῇ
 καὶ ἄχυμα καὶ ἄοσμα ὡς ἐπὶ πᾶν· ἐν δυσὶ γὰρ τούτοις
 ὡς εἶπεῖν ἡ ἄοσμία τῷ τε τὸν χυλὸν ὑδαρῇ τιν' ἔχειν
 φύσει καὶ τὸ πολὺ τὸ ὑδατῶδες. τὸ μὲν γὰρ ὥσπερ ἄμι-
 κτον τὰ δ' ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀφανίζεται δι' ὃ τρόπον
 τινὰ καὶ τοῦθ' ὥσπερ ἄμικτον· ἐν μίξει δέ τι καὶ τὸ
 τῆς ὁσμῆς. ὅσα δὲ ἐν τροφῇ πλείονι καὶ βλοσυρωτέρῳ
 καθάπερ τὰ λιμναῖα ταῦτα καὶ τὰς ὁσμάς ἔχει παραπλη-
 3 σίας βαρείας τινὰς καὶ θολεράς. ἐπεὶ οὖν τῶν μὲν ἐν
 ταῖς ῥίζαις ἢ τοιαύτῃ μίξις καὶ συμμετρία τῶν δ' ἐν τοῖς

κλωσὶ καὶ τοῖς φύλλοις τῶν δ' ἐν τοῖς καρποῖς πλείστων
 δ' ἐν τοῖς ἄνθεσιν εὐλόγως εὖοσμα ταῦθ' ἐκάστων. καὶ
 διὰ τοῦτ' ἐν τοῖς δένδροις τὰ ἐλάττω τῶν ἀνθῶν εὖοσμα
 καὶ ἦττον ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ γεῶδες πλεόν καὶ ἡ ὑγρό-
 της. εἰ δὲ μὴ ζητητέον αἰτίαν. ἴσως μὲν οὖν καθόλου
 καὶ ἀπλῶς εἴρηται. εἰ δὲ καθ' ἕκαστον δεῖ σκοπεῖν τὰς
 εἰρημένας συμμετρίας οὐκ ἂν δόξαιεν ἀλόγως ἐν τῷ ἄν-
 θει τοῖς πλείστοις· ἐνταῦθα γὰρ οἶον πρώτη καὶ ἐλαφρο-
 τάτη πέψις [τοῦ ὑγροῦ] ἀποξηραιομένου θ' ἅμα καὶ
 μεταβάλλοντος· ὅταν δ' εἰς τὸν καρπὸν ἔλθῃ πλείονος 4
 τῆς ὑγρότητος οὔσης οὐκέτι διαμένει τὸ τῆς ὀσμῆς ἐφ'
 ὧν μὴ φύσει τοιοῦτος ὁ χυλός. ὥς δ' ἐπὶ τὸ πᾶν ἐν τε
 τῶν οἰνώδων τισι καρπῶν ἢ εὐοσμία, τοιοῦτο γὰρ καὶ
 τὸ μῆλον καὶ τὸ ἄπιον καὶ τὸ μέσπιλον· καὶ τῶν εὐστό-
 μων διὰ δριμύτητός τινος οἶον κεδρίδος τε καὶ τερμίν-
 θου καὶ τῶν τοιούτων· καὶ τῶν λιπαρῶν ὥσπερ ὅ τε τῆς
 ἐλάτης καὶ τῆς πεύκης καὶ τῆς πίτυος καὶ τῆς δάφνης.
 22H τῶν δὲ γλυκέων οὐδεὶς ὥς εἰπεῖν ἢ ἐπὶ μικρόν· ἐπεὶ καὶ 5
 τὰ μῆλα τὰ γλυκέα πάντων ἥκιστα εὖοσμα καὶ ὅσῳ ἂν
 γλυκύτερα ἦττον· ἅμα δὲ καὶ ταῦτ' ἔχει πως οἰνώδη
 τὸν χυλόν· αἴτιον δ' ὅτι παχύτερος καὶ γεωδέστερος ὁ
 γλυκὺς χυλὸς ἄλλως τε καὶ ἐν τῷ περικαρπίῳ μεμιγμέ-
 νος. ἡ δὲ ὀσμὴ λεπτοτέρου καὶ ξηροτέρου καὶ διαπνεο-
 μένων μᾶλλον ἐστὶν ὑπὲρ ὧν καὶ ὕστερον διασαφητέον.
 ἀλλ' ὥς ἐπὶ κεφαλαίων ἐν τούτοις τοῖς γένεσιν ἢ εὐο- 6
 σμία. τῶν δὲ φύλλων καὶ κλωνῶν καὶ ὅλως τῶν δένδρων
 καὶ ὑλημάτων ἐν οἷς καὶ δριμύτης τις ὑπάρχει καὶ λι-
 παρότης ὥσπερ ἀμέλει καὶ οἱ προειρημένοι καρποὶ καὶ
 ἐπὶ τῶν οἰνώδων ἐνίων· ὁ γὰρ τοῦ μυρρίνου καρπὸς
 εὐώδης, εὖοσμος δὲ καὶ αὐτὴ καὶ εἴ τις ἄλλη τοιαύτην
 ἔχει δριμύτητα εἴτε λιπαροῦ τινος εἴτ' οἰνώδους εἴτε
 καὶ ἄλλου χυλοῦ κατὰ τοὺς καρπούς. ὁμοίως δὲ καὶ 7

ἐπὶ τῶν στεφανωμάτων οἶον ἐρπύλλου σισυμβρίου καὶ
 ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ ἐπὶ λαχάνων οἶον πηγάνου σελίνου
 μίνθης τό τε ξηρὸν καὶ θριμὸν καὶ στυπτικόν πως ἐνδη-
 λον οὐκ ἐπὶ τοῖς καρποῖς οὐδ' ἐν τοῖς ἄλλοις ἐχόντων
 τὴν ὑγρότητα τοιαύτην. ἐν ἅπασιν δ' ἐνυπάρχει καὶ τοῖς
 8 λον ξηροῖ ἀπομιγνύμενον ἐμφαίνειν τινὰ δύναμιν. εὐο-
 σμότερα δὲ καὶ ἡδίω καὶ ὅλα καὶ κατὰ μέρος ἐν τοῖς εὐ-
 πνοῖς καὶ ξηροῖς τόποις ἀφηρημένου τοῦ ὕδατός τους καὶ
 τοῦ καταλοιποῦ πεπεμμένου μᾶλλον. ὥς γὰρ ἀπλῶς εἶ-
 πεῖν ἢ ξηρότης οἰκειότερα ταῖς ὁσμαῖς καὶ μᾶλλον ἐν-
 ταῦθ' ἀποκλίνει πάντα· σημεῖον δὲ καὶ τὸ ἐν ταῖς θερ-
 μοτέραις χώραις πλείω γίνεσθαι καὶ μᾶλλον τὰ εὖοσμα·
 πεπεμμένα γὰρ δῆλον ὅτι μᾶλλον· καὶ ἔνια ξηραίνόμενα
 ὄξει, χλωρὰ δ' οὐκ ὄξει καθάπερ ὁ κάλαμος καὶ ὁ σχοῖ-
 νος, τὰ δὲ καὶ μᾶλλον ὄξει ξηρανθέντα καθάπερ ἔρις καὶ
 9 ὁ μελίλωτος· οὗτος δὲ καὶ οἴνω ῥανθεὶς εὖοσμότερος.
 οὐ μὲν πάνθ' οὕτως ἀλλ' ἔνια καὶ ἀνάπαλιν· ἃ δεῖ δια-
 ρεῖν· ἀπλῇ δέ τις ἢ διαίρεσις· τῶν μὲν γὰρ ἀσθενεῖς αἱ
 ὁσμαι· τοιαῦτα δὲ ὥς ἐπὶ πᾶν τὰ ἄνθη μάλιστα· ταῦτα
 μὲν εὖοσμότερα χλωρὰ καὶ πρόσφατα χρονιζόμενα δὲ
 ἀμβλύνεται διὰ τὴν ἀποπνοήν· ὧν δ' ἰσχυρότεροι, τοι-
 αῦτα δὲ ὅσα γεωδέστερα καὶ ἐν γεωδεστέροις καὶ οὐ μέ-
 μικταί τις ὕδατός της δύναμις, ταῦτ' ἀποξηραίνόμενα
 καὶ παλαιούμενα μέχρι τινός, ὥς καὶ τὰ μῆλα τὰ κυδῶ-
 νια καὶ ὅσα τῶν στεφανωματικῶν θριμείας ἔχει τὰς ὁσμάς
 οἶον τὸ ἀβρότονον μάλιστα καὶ τὸ ἀμάρακον καὶ ὁ κρό-
 10 κος· ἅμα γὰρ ἀποπνεῖται τε τὸ ὕδατός της καὶ ἢ τῆς τρο-
 φῆς ἐπιρροή παύεται καὶ ὥς περ πέψιν ἐν ἑαυτοῖς· ἐνιά
 γε λαμβάνει καὶ ἀφαιρεθέντα ἀπὸ τῶν φυτῶν εὐωδέ-
 στερα καθάπερ τὰ μῆλα καὶ ἄλλ' ἄττα. συμβαίνει δὲ
 καὶ τῶν ποιωδῶν ἔνια χλωρὰ μὲν ὄντα μὴ ὄξειν διὰ τὴν

ὑγρότητα ξηρανθέντα δὲ καθάπερ ἄλλα τε καὶ τὸ βού-
 κρας. ἐπεὶ καὶ ὁ οἶνος τότε μάλιστα παρίσταται καὶ
 ὁσμὴν λαμβάνει ὅταν ἀποκριθῇ τὸ ὑδατῶδες αὐτοῦ. τὰ
 23H μὲν οὖν τοιαῦτα πάντα παλαιούμενα εὐοσμότερα. τὰ δ' 11
 ἀσθενῇ ταχὺ διαπνεῖται καθάπερ τὰ ἴα· καὶ τὰ γε λευκὰ
 πικρὰ καὶ κακώδη παλαιούμενα καὶ οὐχ ὥσπερ τὰ ῥόδα
 διατηρεῖ τὴν εὐοσμίαν ἀποξηραίνόμενα μέχρι οὗ ἂν ἐκλί-
 πῃ· πλὴν τὰ μὲν χλωρὰ καὶ πόρρωθεν ὅξει ταῦτα δ' οὐ·
 τὸ δ' αἴτιον ὅτι κατέσκληκέ πως ἐλλελοιπότος τοῦ οἴ-
 κειου θερμοῦ καὶ οὐ δίδωσιν ἀποπνοήν· ἐπεὶ πρὸς γε
 τὰς χρείας οἱ μυρεψοὶ καὶ ταῦτα ἀποξηραίνουσι μέχρι
 τινὸς ὅπως ἄκρατον καταλίπωσι τὴν ὁσμὴν. ὁ δὲ μελί-
 λωτος καὶ εἰς πλείω χρόνον εὐὸσμος διαμένει. οὐ μὲν 12
 ἀλλ' ἐνιά γε τῶν εὐωδῶν ἄγαν καταξηραίνόμενα χεῖρους
 ἴσχει τὰς ὁσμάς τῷ δριμυτέρας εἶναι καὶ σκληροτέρας·
 ἔστι γὰρ τις ὥσπερ καὶ οἶνου καὶ ἀπλῶς χυλοῦ σκληρό-
 της καὶ ἰσχύς οὕτω καὶ ὁσμῶν ὃ καὶ τῶν ἀγρίων ἐνία
 ὁμογενῇ δοκεῖ πρὸς τὰ ἡμέρα πεπονθέναι καθάπερ ἑρ-
 πυλλος καὶ τὸ σισύμβριον καὶ τῶν λαχανωδῶν μάλιστα
 τὸ πήγανον· σκληραὶ γὰρ αἱ ὁσμαὶ καὶ ἀγλυκεῖς, αἱ δὲ
 τῶν ἡμέρων ἔχουσί τινα ἅμα τῷ ὑφειμένῳ γλυκύτητα
 καὶ εὐμένειαν. ἔστι γὰρ ὥσπερ ἐν χυμοῖς καὶ ἐν ὁσμαῖς
 γλυκύτης. σχεδὸν δὲ καὶ αἱ ἄλλαι προσηγορίαι τῶν εἰ-
 δῶν ὡς οὐ πόρρω τῆς φύσεως ἐκατέρας οὔσης.

CAP. XV. Ἀλλὰ γὰρ ποῖαι μὲν τινες ὁσμαὶ χρόνιοι
 καὶ ποῖαι ξηρανομένων εὐοσμότεραι καὶ τἄλλα τὰ τού-
 τοις ὅμοια διὰ τῶν εἰρημένων θεωρεῖσθω· καὶ γὰρ ὅσα
 μὴ εἴρηται ῥάδιον ἐκ τούτων συνιδεῖν. ὅσα δὲ μὴ κατὰ
 μέρος εὐόσμα ἀλλ' ὅλα τυγχάνει περὶ τούτων ἀπορή-
 σειν ἂν τις ὃ καὶ πρότερον ἐλέγχθη, διὰ τί τὸ ἄνθος οὐκ
 εὐόσμον αὐτῶν ἢ οὐ κατὰ λόγον. ἔδει γὰρ καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις μὴ οὔσιν εὐόσμοις τούτοις μάλιστα διὰ τὸ προὑπάρ-

- 2 χειν τὴν φύσιν. αἴτιον δὲ φαίνεται δι' ὅτι πέψις τις ἢ ἀνθησις τὸ δὲ πεττόμενον ἐν μεταβολῇ τοῦ ὑπάρχοντος. ὅσα μὲν οὖν αὐτὰ μὴ ὁσμώδη τούτων πεττομένων τῶν χυλῶν λαμβάνει τινὰ τὸ ἀνθος εὐοσμίαν ἐπείπερ ἢ πέψις ἐν μεταβολῇ· ὅσα δ' εὐοσμα τούτων διὰ τὴν μεταβολὴν ἀναγκαῖον ἐξαλλάττειν τὴν ὁσμὴν· ὁσμωδῶν δὲ ὄντων ἥττον εὐοσμον ἔσται τὸ ἀνθος. αὕτη γὰρ ἢ ἐξαλλαγὴ ἔοικεν ὥσπερ ἐξάτμισις τις εἶναι τῆς προὑπαρχούσης ὁσμῆς καὶ δυνάμεως, δι' ὃ καὶ ἥττόν φασι νύξειν τότε. τοῦτο μὲν οὖν εἰ γίνεται σκεπτέον· φέρει γὰρ
- 3 τινὰ πίστιν. φαίνεται δὲ παρόμοιον συμβαίνειν ὥσπερ ἐπὶ τῶν χυλῶν τῶν τοιούτων τῶν ἐν τέλει καὶ πεπεμμένων πρὸς τοὺς ἀπέπτους ὅταν πυρῶνται καὶ ἡλιῶνται· μεταβολῆς γὰρ γινομένης οἱ μὲν εἰς τὸ βέλτιον οἱ δὲ εἰς τὸ χεῖρον μεταβάλλουσι· τοὺς μὲν γὰρ πέττει τοὺς δ' οἶον ἐξίστησι τὸ θερμόν· ἀνάγκη γὰρ ὅταν ἐν τῷ τέλει γίνηται τὴν μεταβολὴν εἶναι πρὸς τὸ χεῖρον, ὃ δὴ καὶ ἐνταῦθα φαίνεται συμβαῖνον μαλακωτέρας τῆς ὁσμῆς γινομένης· οἶον γὰρ ἀνεσίς τις γίνεται τῆς ἀκράτου. ἅμα δὲ καὶ διυγραίνεσθαι συμβαίνει ξηρὸν ὃν φύσει κατὰ
- 4 τὴν ἀνθησιν· ὧν γένεσις οὐκ ἄνευ τούτων καὶ ταύτη γίνοιτό τις ἄνεσις· εἰ δὲ μὴ ὑγρότης ἀλλ' οἶον γλυκύτης ἐγγίνεται πρὸς τὴν τοῦ καρποῦ γένεσιν· ἅπαντα γὰρ ἐκ γλυκέος γεννᾶται δι' ὃ καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἀνθῶν ἐστι γλυκέα. καὶ τοῦτο κατὰ λόγον ἐκλελυμένην τε καὶ θηλυτέραν εἶναι τὴν ὁσμὴν οἶον ἐπιγλυκαίνουσιν ἀφηρημένης τῆς ἀκράτου δριμύτητος. τούτων μὲν οὖν τοιαύτην τινὰ αἰτίαν ὑποληπτέον.

CAP. XVI. Διὰ τί δ' οἱ ἄγριοι καρποὶ τῶν ἡμέρων 241
εὐοσμότεροι τῶν ὁμογενῶν οἶον μῆλά τε καὶ ἀχράδες καὶ οὖα καὶ μέσπιλά καὶ τᾶλλα καὶ αὐτῶν δὲ τῶν μῆλων ἐν
τε τοῖς ἀγρίοις καὶ τοῖς ἡμέροις τὰ στρυφνότατα εὐο-

σμότατα — καίτοι διὰ πέψιν γινομένης τῆς ὁσμῆς προςῆ-
 κεν εὐοσμεῖν τὰ μάλιστα πεπεμμένα — περὶ δὲ τούτων
 ἔστι μὲν ἀπλῶς εἰπεῖν ὅτι τὰ ἄγρια ὥς σκληρότερα εὐο-
 σμότερα καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις. ἔστι δὲ καὶ οἰκειοτέρως
 εἰ τις δύναιτο διελεῖν τὰς πέψεις τὴν τε τοῦ χυλοῦ καὶ
 τὴν τῆς ὁσμῆς ἐν τίνι ἐκατέρᾳ γίνεται· φαίνεται γάρ
 τινα ἔχειν διαφορὰν εἴθ' ἑτέρων ὄντων εἴτε τοῦ αὐτοῦ
 μεταβάλλοντος. τοῦτο μὲν οὖν καθόλου διαίρεσιν ἔχει, 2
 πρὸς δὲ τὸ νῦν ἱκανὸν τοσοῦτον ὅπερ καὶ φανερόν ὅτι
 ἢ μὲν γλυκύτης καὶ ὅλως ἢ εὐστομία παχύνσει τῶν χυ-
 λῶν δι' ὃ καὶ γηράσκοντες οἱ καρποὶ καὶ ἡλιούμενοι
 πάντες γλυκύτεροι· παχύνονται γὰρ ἀφαιρουμένου τοῦ
 ὕδατῶδους. ἢ δὲ τῶν ὁσμῶν ἐν προτέρᾳ τινὶ καὶ ἀτε-
 λεστέρα πέψει. σημεῖον δὲ καὶ ὅτι αὐτὰ τὰ εὐώδη κα-
 θάπερ ἄπιοι καὶ μῆλα καὶ τὰ ἄλλα μᾶλλον εὐοσμα γίνε-
 ται μὴ τελέως ἐκπεπανθέντα. καίτοι τότε τοῦ χυλοῦ
 μάλιστα πέψις. καὶ ἔοικε ἐν ταῖς προτέραις μεταβολαῖς 3
 τῶν χυλῶν, πλείους γὰρ, εὐοσμία γίνεσθαι καθάπερ
 ἅμα πνευματική τις οὐσα καὶ οὕτω τοῦ χυλοῦ τὴν οἰ-
 κίαν ἔχοντος φύσιν· ὅταν δ' εἰς ταύτην ἐπέλθῃ παχυν-
 θεῖς καὶ πεφθεῖς τὰ μὲν τῆς ὁσμῆς ἐλάττω τὴν δὲ γλυ-
 κύτητα τὴν οἰκίαν καὶ ὅλως τὴν τῇ αἰσθήσει πρόσφο-
 ρον λαμβάνει. τὰ μὲν οὖν ἄγρια μέχρι τῆς προτέρας
 προϊόντα καὶ τὴν εὐωδίαν ἔχει κατὰ λόγον. τὰ δὲ ἡμερα
 τελεούμενα τῇ πέψει καὶ εὐτροφοῦντα διὰ τὴν κατεργα-
 σίαν μεταβάλλει τοὺς χυλοὺς εἰς γλυκύτητα καὶ εὐστο-
 μίαν. ἅμα δὲ καὶ τὴν ὑγρότητα καὶ τὴν ξηρότητα καὶ 4
 τὴν πολυτροφίαν καὶ τὴν ὀλιγοτροφίαν καὶ τὴν εὐπνοιαν
 εἰκός τι συμβάλλεσθαι πρὸς τὰς ὁσμάς εἴπερ ὅλως καὶ
 τὰ ξηρὰ καὶ ἐν ξηροῖς καὶ ὀλιγότροφα καὶ ἐν εὐπνοις
 εὐοσμότερα· μιγνυμένη γὰρ ἢ πλείων ὑγρότης ἀμβλύνει
 τὴν ὁσμὴν· δι' ὃ καὶ ἐν τοῖς παλισκίοις καὶ ἐφύδροις

οὐκ εὖοσμα καὶ μάλιστα δὴ τῇ παχύνσει καθάπερ εἴρη-
 5 ται λαμβάνει τὴν μεταβολήν. ὥς δ' ἀπλῶς εἰπεῖν καὶ
 ξηρότερα τὰ ἄγρια καὶ ὀλιγοτροφώτερα καὶ ἐν εὐπνοίᾳ
 μᾶλλον καὶ ἐν ἡλιώσει καὶ ἔτι λεπτοχυλότερα καὶ οὐχ
 ὁμοίως τὸν χυλὸν ἀναμεμιγμένον ἔχοντα τῇ σαρκὶ τοῖς
 ἡμέροις· ἅπαντα δὴ ταῦτα συμβάλλεται πρὸς εὖοσμίαν·
 ἰδεῖν δὲ τοῦτ' ἔστι καὶ ἐπὶ τῶν οἴνων· οἱ μὲν γὰρ γλυ-
 κεῖς ὅλως ἄοσμοι καὶ οἱ μαλακοὶ, τῶν δὲ ἄλλων οἱ λε-
 πτοὶ μᾶλλον εὐώδεις καὶ θᾶττον τῶν πιόνων παριστάμε-
 6 νοι καὶ παχέων· ἔτι δὲ ἅμα τῇ εὖοσμῇ συμβαίνει καθά-
 περ χωρισμὸν τινα γίνεσθαι τοῦ ὑγροῦ καὶ τοῦ γεώδους
 ὑφισταμένης τῆς τρυγὸς καὶ πρὸς τούτοις ἀποπνοὴν τοῦ
 ὑδατώδους ὥστε διὰ πάντων εἶναι τὴν εὐωδίαν λεπτό-
 τητός τε καὶ χωρισμοῦ καὶ διαπνοῆς· ἐπεὶ καὶ αὐτοῦ τοῦ
 κεραμίου τὸ πρὸς τῇ τρυγὶ ἦττον εὖοσμον. ἡ δ' αὐτὴ
 αἰτία καὶ τοῦ θᾶττον παρίστασθαι τοὺς ἡθητικούς τῶν
 οἴνων· λεπτότεροι γὰρ καὶ ὥσπερ εὐθύς ἄμικτοι. συνε-
 πιμαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν λεπτοτέρων καὶ εὐέλων
 καὶ εὐπνώων εὐωδεστέρους γίνεσθαι καὶ ἐκ τῶν πρε-
 σβυτέρων ἢ νεωτέρων· ἔτι δ' ὅσοι πολὺοσμοι καὶ ἰσχυροὶ
 ταῖς ὁσμαῖς οὐκ ἔχουσιν ἐν τῇ γεύσει τὸ μαλακὸν ὥς οὐκ
 οὔσης ἅμα τῆς τε κατὰ τὸν χυλὸν εὐστομίας καὶ πολυ-
 7 σμίας καὶ ἰσχύος. ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν μύρων καὶ ἐπὶ τῶν
 θυμιαμάτων καὶ ἐπὶ τῶν στεφανωμάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἄλ-
 λων τῶν εὖόσμων συμβαίνει· πάντα γὰρ πικρὰ καὶ δύς-
 χυμα τὰ τοιαῦτα καθάπερ αἱ ἀμυγδάλαι. καὶ οἱ ὀρεινοὶ
 δὲ τῶν οἴνων ὁσμὴν μὲν ἔχουσιν ἔνιοι σκληροὶ δὲ καὶ
 οὐκ εὐχυλοι. ἐξ ἀπάντων οὖν τούτων δῆλον ὥς ἕτερον
 τὸ τὴν εὖοσμίαν ποιοῦν. ἐὰν οὖν συμμετρίαν τινὰ λάβῃ
 τῆς κρᾶσεως ἡδιστον τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἄλλως τε καὶ ὧν κατὰ
 τὴν γεῦσιν ἢ ἀπόλαυσις. ἐπεὶ καὶ τῶν ἐν ταύτῃ ἀγρίων
 τινῶν ἔφαμεν λυπεῖν τὸ δριμύ καὶ ἄκρατον ὥσπερ ἐρπύλ-

λου καὶ ἀβροτόνου καὶ πηγάνου· μιχθείσης δὲ ὑγρό-
 τητος συμφύτου μᾶλλον εὐστομον γίνεται εὐχυλοτέρων
 γινομένων· ἐὰν δὲ ὑπεραίρη θάτερον ἐπιζητούμεν τὸ
 ἐλλεῖπον· ἅμα γάρ πως ἢ ἀπόλαυσις ἐν τοῖς τοιούτοις
 τῶν γευστῶν ὁσμῶν καὶ χυλῶν. χρή δὲ πειραῖσθαι καθ- 8
 ὅλου διαιρεῖν ὥσπερ εἶπομεν εἰ ἐν τῷ χυλῷ μὲν ἡ εὐ-
 στομία καὶ ἡ γλυκύτης ἀπὸ τοῦ χυλοῦ δὲ ἡ ὁσμὴ ποῖος
 ἐκάτερος καὶ πῶς ἔχων. ἐκεῖνο δ' οὖν φανερόν ἐκ τῶν
 εἰρημένων ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἠπορήθη διὰ τί οἱ ἄγριοι τῶν
 καρπῶν εὐοσμότεροι. φαίνεται δὲ ἀκείνο συμφωνεῖν
 ὥστε ἐν τοῖς ἀτέλεσι καὶ τοῖς στερητικοῖς χυλοῖς μᾶλλον
 εἶναι τὴν εὐοσμίαν εἰ γε τὰ μὲν πικρὰ τὰ δὲ δριμέα τὰ
 δ' αὐστηρὰ τὰ δὲ στρυφνὰ τὰ δὲ ἄλλας ἔχοντα δυσχε-
 ρείας. οὐκ ἀλόγως δ' ἴσως· ἡ ἀποπνοὴ γάρ τις μᾶλλον
 ἀπὸ τούτων ὥστ' ἐὰν μὲν εὐκρατα λάβῃ σύμμετρον εἶναι
 πρὸς τὴν ὄσφρησιν ἐὰν δὲ ὑπερβάλλοντα δυσχερῇ καὶ βα-
 ρεῖαν ἦδη. καὶ οὐκ ἂν δόξειεν ἐν στερῇσει τοιοῦτον εἶναι
 γένος ἄλλ' ἐτέραν τινα φύσιν ἔχειν εἰ γε ἔνια ποιητικὰ
 τῶν ἄκρων. ἡ μὲν οὖν εὐοσμία διὰ τοῦτο ἐν τοῖς μὴ γλυ-
 κέσι καὶ δυσχύλοις μᾶλλον ὥς εἰπεῖν. τῶν δ' ὁσμῶν ἡ μὲν
 ἰσχυρὸς ἐκάστων δῆλον ὅτι κατὰ τὴν ὑποκειμένην φύσιν.

25 H CAP. XVII. Οὐ μὲν ἄλλ' ἐνιά γε τῶν ἀνθέων ἐξ
 ἀποστάσεως ἢ πλησίον ἐλθοῦσιν εὐοσμότερα καθάπερ
 καὶ τὰ ἰα δοκεῖ. τὸ δ' αἴτιον ὅτι πρὸς μὲν τὰ πόρρω
 καθαρὰ φέρεται καὶ ἀμιγῆς ἡ ὁσμὴ πλησίον δ' ὄντων
 ὅτι συναπορρεῖ τινα καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων μορίων ἅπερ
 οὐ διῖκνεῖται πρὸς τὰ πόρρω διὰ τὸ γεωδέστερα καὶ πα-
 χύτερα εἶναι. καθόλου γὰρ ταῖς μὲν ἀσθενέσι τῶν ὁσμῶν
 ἡ ἀμιξία τῶν δ' ἰσχυροτέρων ἐνίαις αἰ μίξεις αἰ οἰκεῖται
 χρησιμώτεραι καθάπερ τοῖς χυλοῖς οἶον καὶ τῇ σμύρνῃ·
 δοκεῖ γὰρ ἄμεινον θυμιαῖσθαι καταβραχεῖσα μελικράτῳ 2
 ἢ γλυκεῖ· μαλακωτέρα γὰρ ὁσμὴ κεραννυμένη καὶ γλυ-

- κυτέρα γίνεται. ταῦτό δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν
 χυλῶν. ἔνιοι γὰρ δέονται μίξεως πρὸς εὐστομίαν. ὥς
 δ' ἀπλῶς εἰπεῖν ἔωθεν καὶ ὁσμαι πλείσται καὶ ἀκρατέ-
 στεραι, προσιούσης δὲ τῆς μεσημβρίας ἦττον, μεσημ-
 3 βρίας δ' ἥκιστα διὰ τὸ ἀναξηραίνειν τὸν ἥλιον. ὥς δ' ἐν
 ταῖς τῆς ἡμέρας ὥραις ὁμοίως καὶ ἐν ταῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ
 κατὰ λόγον πλὴν εἴ τινων ὁσμαι καὶ πεπάνσεις κατ' ἄλ-
 λην ὥραν ἢ εἴ τινων αἱ κράσεις τοῦ ἀέρος σύμμετροι
 πρὸς τὰς ὁσμάς, ὅπερ καὶ καθ' ἐσπέραν ἐστὶν ἐπὶ τῆς
 ἐσπερίδος καλουμένης· αὕτη γὰρ τῆς νυκτὸς ὄξει μᾶλ-
 λον. κατὰ δὲ τὰς ἡλικίας οὐκ ἐν ταῖς ἀκραῖς ἀλλ' ἐν ταῖς
 ἀκμαῖς εὐοσμότερα μικρόν τε παρεγκλίνοντα τὴν ἀκμήν.
 4 οὐ γὰρ ἴσως ἢ αὐτὴ χυλοῦ καὶ ὁσμῆς πέψις. τὸ μὲν γὰρ
 νέον ἅτε πλείω τροφὴν ἐπισπώμενον οὐ πέττει τὸ δὲ γε-
 γηρακὸς ἐξασθενεῖ δι' ἐνδείαν θερμότητος. οὐ μὲν ἀλλὰ
 ταῦτά γε εὐοσμότερα τῶν νέων· ἐλάττων γὰρ ἡ ὑγρότης
 ὥστ' ἐπικρατεῖ μᾶλλον ὥσπερ καὶ τὰ ἐν ταῖς χώραις ταῖς
 λεπτογείοις. ὥς δ' ἀπλῶς εἰπεῖν τὰ ἐν τῇ ἀκμῇ καὶ πρὸς
 εὐχυλίαν ἄριστα καὶ πρὸς εὐοσμίαν ὧν ἑκατέροις ἐν-
 5 ταῦθα τὸ τέλος. ἐν δὲ τοῖς ψύχεσι καὶ πάροις ἀμβλύτε-
 ροι καὶ οἱ χυλοὶ καὶ αἱ ὁσμαι διὰ τὴν πῆξιν· πεπηγότα
 γὰρ οὐ διαδίδωσιν. ἅμα δὲ καὶ ἀφανίζεται πῶς ὑπὸ τοῦ
 ψύχους κατακρατοῦντος μᾶλλον ἀκεῖνα καὶ ἡ αἰσθησις·
 ἀμφοτέρω γὰρ ἐξίστησιν ἐκεῖνα δὲ μᾶλλον. ἐπεὶ καὶ τῶν
 καρπῶν ἐξαιρεῖται τὴν γλυκύτητα διατμίζον τῇ πῆξει
 καὶ ἐξαεροῦν. ὥσανύτως δὲ καὶ ἡ τῶν καυμάτων ὑπερ-
 βολὴ τοὺς χυλοὺς λυμαίνεται· τὰ μὲν γὰρ κατακάει τὰ
 δὲ οὐ πέττει τὰ δ' ὥσπερ σήπει καὶ διυγραίνει καθάπερ
 καὶ ἐπὶ τῶν συκῶν ἐλέχθη· τὰς δ' ὁσμάς ἴσως ἐνίων
 6 μᾶλλον διατηρεῖ. τάχα δὲ καὶ ποιεῖ τὰς γε ἐν τοῖς ξη-
 ροῖς γινομένας, ἀκρατοι γὰρ αὗται. πολλὰς δὲ καὶ φθεί-
 ρει· τὰς δ' ἐν τοῖς καρποῖς ἐγχυλοτέρας καὶ μεμιγμένας

τινὰς εἶναι μὴ πεπαινομένων δὲ καλῶς οὐ γίνεσθαι. τὸ
 δ' ὅλον ἐν συμμετρίας τινὶ τὴν μίξιν ὑπάρχειν καὶ ἐμ-
 φαίνεσθαι πῶς τὴν τοῦ ξηροῦ φύσιν ἐν ταῖς ὁσμαῖς.
 τοῦτο γὰρ τὸ τὰς ὁσμάς ποιοῦν ἢ πάντων ἢ τινων· ὅπερ
 φανερόν εὐθὺ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἐστίν ἐν τοῖς τοιούτοις
 ὑετοῖς. διακεκαυμένης γὰρ ἐν τῷ θέρει τὸ θερμόν πῶς
 καὶ τὸ ὕδωρ ποιεῖ τὴν εὐωδίαν. ταῦτα δὲ ποιεῖ καὶ ἐν 7
 ἄλλοις. καὶ γὰρ τὸ περὶ τὴν ἔριν λεγόμενον ὥς ὅπου ἂν
 κατάσχη ποιεῖ τὰ δένδρα καὶ τὸν τόπον εὐώδη τοιοῦτόν
 ἐστι· ποιεῖ γὰρ οὐ πάντως ἄλλ' ἐὰν ὕλη τις ἢ νεόκαν-
 τος οὐδ' ἴσως καθ' αὐτὴν ἀλλὰ τρόπον τινὰ κατὰ συμ-
 βεβηκός· ἐφύει γὰρ ὅπου ἂν ἐπιστῇ· πεπυρωμένης γὰρ
 τῆς ὕλης ἢ κατὰ μίξιν ποιεῖ τινα ἀτμίδα καὶ εὐωδίαν·
 οὐδὲ γὰρ οὐδὲ γίνεται πλῆθος ὕδατος ἄλλ' ὥς ἐπὶ τὸ
 πολὺ ψεκὰς ὥστε συμμετρίαν εἶναι πρὸς τὴν θερμότητα
 καὶ ξηρότητα. δεῖ δὲ καὶ αὐτὴν τὴν ὕλην ποιεῖν τινα
 προὑπάρχειν, οὐ γὰρ ἐν πάσῃ καὶ πάντως. ὅλως δὲ καὶ 8
 ἐν ἄλλοις ἢ πύρωσις καὶ ἢ κατὰ μίξιν τῶν πεπυρωμένων
 ποιεῖ τινὰς εὐωδίας καὶ τὸ ὅλον ὁσμάς ἐὰν ἔχη τὸ σύμ-
 μετρον. ἐπεὶ καὶ τὰ θυμιάματα ταῦτα πυρωθέντα ἀνίει
 εὐωδίας μαλακῇ δὲ καὶ οὐ κατακαιούσῃ· τὸ γὰρ σύμ-
 26H μετρον οὕτω πρὸς ὁσμὴν ἐκείνως δὲ φθορά. πάρεγγυς δὲ 9
 καὶ ταὐτό πῶς τούτῳ εἰ ἐστὶ μὲν τῶν δένδρων καὶ ὅλως
 τῶν ὕλημάτων εὖοςμα πολλὰ ζῶον δὲ οὐδὲν εἰ μὴ τὴν
 πάρδαλιν φασὶ καθάπερ ἐλέχθη τοῖς θηρίοις. τὰ μὲν
 γὰρ θερμὰ καὶ ξηρὰ τὴν φύσιν ὥστε λεπτοτέρα καὶ κα-
 θαρωτέρα τις ἢ αὐτῶν ἀποπνοή, τὰ δ' ἐν ὑγρότητι πλεί-
 ονι καὶ ὑλωδεστέρα δι' ὃ καὶ ἢ ἀποπνοή τοιαύτη καὶ
 ὅλως ἢ τροφή τῶν μὲν ἀπλῇ καὶ ἀπερίττωτος τῶν δὲ
 ποικίλῃ καὶ περιττωματικῇ. συμβάλλεται δέ τι καὶ τοῦτο 10
 πρὸς εὐοσμίαν ὅταν ἢ φύσις ἅμα προὑπάρχῃ ποιά τις,
 ἀρχὴ γὰρ αὕτη καὶ πρῶτον· ἐπεὶ οὐδὲ τὰ δένδρα πάντα

- εὐώδη διὰ τὸ μὴ τὰς ὁμοίας ἔχειν κράσεις. τάχα δὲ καὶ ἡμῖν οὐκ ἐνδηλον ἐκ τῶν ζώων τὸ εὖοσμον διὰ τὸ χειρίστην εἶναι τὴν ὄσφρησιν· ἐπεὶ τὰ γ' ἄλλα καὶ πόρρωθεν αἰσθάνεται καὶ τὸ σύνεγγυς ἀκριβέστερον· ἢ καὶ τὰ μὲν ἴσως αὐτοῖς εὐώδη τὰ δὲ καὶ ἀηδὴ πάντα φαίνεται καθάπερ καὶ ἡμῖν ἕτερα ἐτέρων μᾶλλον ἔνια δὲ καὶ ὅλως
- 11 φεύγομεν. ἀλλ' ἐκεῖνο ἄτοπον ὃ καὶ πρότερον εἵπομεν εἰ τὸ ἡμῖν κακῶδες καὶ ἄοσμον ἐκείνοις εὖοσμον γίνεται· τάχα δ' οὐκ ἄτοπον. ὀρῶμεν δ' οὖν τοῦτο καὶ ἐφ' ἐτέροις συμβαῖνον οἶον ἐν αὐταῖς εὐδὴ ταῖς τροφαῖς ὧν μάλιστα' ἂν τις αἰτιάσαιο τὰς κράσεις ἀνωμαλεῖς γε οὕσας. ἐπεὶ τὰ γε σχήματα Δημοκρίτου καθάπερ ἐλέχθη τεταγμένα ἔχοντα τὰς μορφὰς τεταγμένα καὶ τὰ πάθη καὶ ...
- 12 ἐχρῆν ποιεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω λεκτέον. ὃ δὲ καὶ μικρῷ πρότερον ἐλέχθη καὶ νῦν πάλιν εἵπωμεν ὅτι καὶ ἡ εὖοσμία καὶ ἡ εὐχυμία ζητεῖ τινα καὶ χώρας καὶ ἀέρος ποιότητα καὶ τροφῆς. δεῖ γὰρ μήτε ὑπερβάλλειν μήτ' ἐλλείπειν μήτε ἀλλοτριάν εἶναι τοῖς ὑποκειμένοις τὴν τροφήν ὥς τὸ μὲν πληθὺς κωλύει τὴν πέψιν τὸ δ' ἐνδεὲς οἶον ὕλην οὐκ ἔχει τὸ δὲ μὴ οἰκεῖον οὐ ποιεῖ τὸ τῆς φύσεως. τοῦτο δὲ μάλιστα ἐν τῷ ποιόν τι τὸ ἔδαφος εἶναι καὶ τὸν ἀέρα καὶ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου· ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ τὰς τροφὰς καὶ τὰς πέψεις οἷας δεῖ ποιοῦντα. πρὸς ἑτέρους δὲ καρποὺς καὶ χυλοὺς ἑτέρα καὶ διάφο-
- 13 ρος. ὅτι δὲ ἀληθὲς τὸ λεγόμενον ἐκ πολλῶν φανερόν. ἄλλα γὰρ ἐν ἄλλῃ χώρα καὶ εὖοσμα καὶ εὐχυλα καὶ ἀρπιμα καὶ ἀκαρπα καὶ βλαστητικὰ καὶ ἀβλαστη. καὶ γὰρ ἂν ταῦθ' ὑπὸ τὴν αἰτίαν τὴν αὐτὴν πίπτει περὶ ὧν οὐδὲν ἕτερον ἂν τις αἰτιάσαιο παρὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀέρος κρᾶσιν καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἐδάφους τροφήν. καὶ γὰρ τὰ κωλύοντα καὶ αὖξοντα ταῦτα καὶ τὰ τὴν πέψιν ποιοῦντα καὶ εὐχυλίαν. ἐπεὶ δὲ καὶ αἱ ὀσμαι καὶ οἱ χυλοὶ πολυειδεῖς

διὰ τοῦτ' οὐ μίᾳ κρᾶσις οὐδὲ μίᾳ τροφῇ πᾶσι πρόσφορος
ἀλλ' ἐκάστοις ἢ πρὸς τὴν ἰδίαν φύσιν.

27 H

CAP. XVIII. Ὅθεν καὶ ταύτης τῆς ἀπορίας λύσις
διὰ τί ποτε μᾶλλον ὄντων εὐόσμων τῶν θερμῶν τόπων
οὐχ ἅπαντα ἐν ἅπασι τοῖς θερμοῖς τὰ εὖοσμα, ἔτι δὲ
μᾶλλον διὰ τί ποτε τὰ μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις ἄοσμα παρὰ
τούτοις εὖοσμα καθάπερ κάλαμος καὶ σχοῖνος ἐν Συρίᾳ,
τὰ δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις εὖοσμα παρ' ἐκείνοις οὐδὲν μᾶλλον
ὥς δέ τινές φασι καὶ ἦττον· καίτοι κατὰ λόγον καὶ ταῦ-
τα μᾶλλον· ὑπὸ γὰρ τὴν λεχθεῖσαν αἰτίαν ἅπαντα ταῦτ'
ἐστίν. ἡ γὰρ ἀνωμαλία τοῦ ἀέρος καὶ τῆς τροφῆς ἐτέρων
ὄντων τῶν εἰδῶν ἄλλη πρὸς ἄλλους ἀρμόττει. διὰ τοῦτο 2
γὰρ καὶ αὐτῆς τῆς Συρίας βραχύς τις τόπος καὶ τοῦ κα-
λάμου καὶ τοῦ σχοίνου. καὶ πάλιν τὸ ὀποβάλαμον καὶ
τῶν ἄλλων τῶν τὰς εὐοσμίας ποιοῦντων πρὸς μὲν τὴν
οἰκείαν ... πρὸς δὲ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐώδη παραπλη-
σίαν ἢ χεῖρω κρᾶσιν ἔχει. καθάπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ
καρπῶν· οὐ γὰρ ἴσης πάντα δεῖ θερμοτήτος οὐδ' ὁμοίας
ἀλλὰ τὰ μὲν πλείονος τὰ δὲ ἐλάττονος καὶ μαλακωτέρας
ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἐφομένων καὶ ὅλως τῶν κατὰ τὰς
τέχνας γινομένων. ἐνιαχοῦ δὲ καὶ τοῖς καθ' ἕκαστα εὐ- 3
δηλον· ἐν Αἰγύπτῳ γὰρ χεῖριστα τὰ ἄνθη καὶ τὰ στεφα-
νώμαθ' ὥς εἰπεῖν ὅτι ὁ ἀῆρ ὁμιχλώδης καὶ δροσοβόλος.
ἐν δὲ ταῖς τοιαύταις χώραις οὐ γίνεται τὸ ὅλον εὐωδία
διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι πέψιν ἀλλὰ μᾶλλον ἐν ταῖς καταξή-
ροις, ἐν ταύτῃ γὰρ ἐκπέττουσιν· ἐπεὶ τὰ περὶ Κυρήνην
διὰ ταῦτα εὖοσμα τὰ τ' ἄλλα καὶ μάλιστα τὸ ρόδον καὶ
ὁ κρόκος. ἡ γὰρ χώρα λεπτή καὶ ξηρὰ καὶ οὐκ ἄγαν
θερμὴ καθαρῶ δὲ τῷ ἀέρι καὶ ἀνύδρῳ. πρὸς εὐωδίαν δὲ
αἱ τοιαῦται τροφαὶ συμμετροῦνται· τὸ δὲ ρόδον καὶ ὁ
κρόκος ὀλιγότροφα δι' ὃ καὶ τῶν ἄλλων εὐοσμότερα.
θαυμασιώτερον δ' ἐν Αἰγύπτῳ τὸ περὶ τὰς μυρρίνας ὅτι 4

- τῶν ἄλλων ὄντων ἀόσμων ὑπερβάλλουσιν αὐταὶ τῇ εὐ-
 οσμίᾳ· καὶ γὰρ ἡ ξηρότης καὶ ἡ θερμότης οὐχ ἥττον ἀλλὰ
 μᾶλλον ἐν τισιν ὑπάρχει τῶν λοιπῶν καὶ τὰ ἄλλα δὲ
 σχεδὸν τὰ κατὰ τὴν αἰσθησιν. ἔστι μὲν δὲ καὶ τι γένος
 ἴσως ὃ μεταφυτευόμενον εἰς ἑτέρας χώρας οἶον Κύπρον
 Ρόδον Κνίδον ἐμφαίνει τι τῆς δυνάμεως· οὐθὲν μέντοι
 τῶν αὐτῶν ἀλλὰ καὶ πλατυφυλλοτέρα γίνεται, λεπτή
 γὰρ ἐκείνη, καὶ τὴν εὐωδίαν οὐκ ἐγγὺς πρὸς ἐκείνην.
 5 οὐ μὲν ἀλλὰ τό γε πλεῖστον ἐν τῇ χώρᾳ τὸ αἷτιον καὶ
 τὴν ιδιότητα ποιεῖ πρὸς τὰ ἄλλα τὴν θαυμαζομένην. τὸ
 γὰρ αὖ πάλιν μικρόκαρπον εἶναι μήτε λευκὴν ἀλλὰ μέ-
 λαιναν οὐχ ὑπεναντίον πρὸς τὴν εὐωδίαν· ἄμφω γὰρ ἡ
 ξηρότης· αἰτιῶνται δὲ ὥς μικρόμυρτον διὰ τὸ μὴ γίνε-
 σθαι τὸ οὐράνιον ὕδωρ ὥς ἐπιζητοῦντα τὸν καρπὸν, τὰς
 6 δὲ δρόσους οὐ βοηθεῖν. τοῦτο μὲν οὖν καὶ εἴ τι τοιοῦτον
 ἕτερον ᾧ συμβαίνει δυνάμεις ἰδίας ἔχειν παρὰ τὰ ἄλλα
 κατὰ τόπους ἐνίοις ιδιωτέρων δεῖται λόγων. ὁ γὰρ κοι-
 νὸς ὅτι πολλὰς ἀνωμαλίας αἱ χῶραι φέρουσιν ἀληθῆς
 μὲν προσαπαιτεῖ δὲ καὶ τὰς οἰκείας δυνάμεις καὶ διαφο-
 ράς. ἔοικεν οὖν ὁμοίως καὶ τὸ ἐν Κιλικίᾳ περὶ τὰς ῥόας
 συμβαῖνον· ὥς γὰρ ἐκεῖ περὶ τὸν χυλὸν ἐνταῦθα περὶ
 7 τὴν ὁσμὴν ἡ δύναμις καὶ ἡ ιδιότης. ἐκεῖ μὲν οὖν αἰτιά-
 σαιτ' ἂν τις τὴν τοῦ ποταμοῦ γειτνιάσιν τε καὶ φύσιν·
 ἡ γὰρ ῥόα φίλυδρον καὶ μεταβάλλειν φασὶν ἐξ ὀξέος εἰς
 γλυκὺν ἐὰν ἔχη πολυῦδρίαν ὥστ' εἰ διαρρέων ὁ ποταμὸς
 ἅμα τῷ πλήθει καὶ τῇ ποιότητι ποιεῖ τοιαύτην μετα-
 βολὴν οὐδὲν ἄτοπον. ἐνταῦθα δὲ πειραῖσθαι γέ τινα δεῖ
 ζητεῖν αἰτίαν ἣτις οἰκεία πρὸς τὴν εὐοσμίαν· ἔοικε δὲ
 μάλιστα τοιαύτη τις εἶναι συντιθεμένων εἰς ταῦτ' ὅπαν-
 των οἶον τοῦ τε κοινοῦ καὶ τοῦ ἰδίου γένους τῆς μυρρί-
 8 νης καὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ἀέρος. αὐτό γε τὸ φυτὸν
 ὅλως ξηρὸν καὶ τὸ γένος τοῦτο μᾶλλον τῶν ἄλλων. δη-

λοῖ δὲ ἡ στενοφυλλία καὶ ἡ μικροκαρπία καὶ ἡ χροά τοῦ
 καρποῦ, πάντα γὰρ ταῦτα ξηρότητος. τὸ δὲ ξηρὸν ὀλί-
 γον ὑγρὸν ἔχει τὸ δ' ὀλίγον εὐπεπτον ἢ εὐωδία δ' ἐν
 πέψει τῇ πρὸς ὄσφρησιν αὕτη δ' ἀγλυκῆς καὶ οὐκ εὐχυ-
 λος. ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ φυτοῦ ταῦτα προϋπάρχοντα ἀπὸ 9
 δὲ τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ἀέρος ὅτι τὸ μὲν ξηρὸν ὁ δ' ἀήρ
 μαλακὸς ἄμφω δὲ ταῦτ' εἰς πέψιν τὸ μὲν τῷ συνέψειν ὁ
 δὲ τῷ καθυγραίνειν. ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα αἱ ἄγριαί τε τῶν
 ἡμέρων εὐοσμότεραι καὶ αἱ ἐν προσείλοις τῶν ἐν παλι-
 σκίοις καὶ μάλισθ' αἱ πρὸς μεσημβρίαν. ἅπασαι δ' αὖται
 τροφήν ἐλάττω καὶ τὸ πέττον πλέον ἔχουσιν δι' ὃ καὶ
 οὐδ' εὐανξεῖς εἰς μῆκος ἀλλὰ θαμνωδέστεραι. καὶ γὰρ
 πάχος λαμβάνουσι καὶ σχίζονται μᾶλλον διὰ τὸ πολλάς
 λαμβάνειν ἀρχὰς πέττοντος τοῦ θερμοῦ καὶ μερίζονται
 πανταχῇ· τῶν δ' ἐν τοῖς παλισκίοις εἰς ἓν μόνον ἢ ὀρμή
 δι' ὃ καὶ μήκη μὲν αἱ ῥάβδοι μᾶλλον λαμβάνουσι πάχη
 δ' οὐ, καὶ ἐκ τούτων αἱ βακτηρίαι καθάπερ ἄλλοθί τε
 καὶ ἐν Σκιάθῳ. κοινὸν δὲ τοῦτο ἴσως ἐπὶ πάντων τῶν 10
 δένδρων ἐστί. λοιπὸν δ' οὖν εἰπεῖν διὰ τί ταῦτα οὐκ
 εὐώδη· τούτων δ' αἰτιατέον δρόσον τὴν πρόσειλον. αὕτη
 δὴ πολλὴ πίπτουσα καθυγραίνει τὰ μὲν ἄνθη καὶ ὑγρό-
 τερα τὴν φύσιν ὄντα μᾶλλον τὰ δὲ ἄμικτα καὶ ξηρὰ ἐλατ-
 τον καὶ ἀσθενέστερον, δι' ὃ καὶ κρατεῖται μᾶλλον ἀπὸ
 τῆς αὐτῆς ὑγρότητος. ὁ δὲ μύρρινος . . . σημείον δὲ καὶ
 τὸ εἰρημένον ὑπὲρ αὐτοῦ· μικρόκαρπος γὰρ εἶναι δοκεῖ
 διὰ τὸ μὴ λαμβάνειν τὸ κατὰ κεφαλῆς ὕδωρ ἱκανόν.
 ὥστε τοῦ μὲν μυρρίνου διὰ τούτων πειρατέον ἀναζητεῖν
 28 ἡτὰς αἰτίας. τῶν δ' ἐν τοῖς ψυχροῖς εὐόδμων τὴν θερ- 11
 μότητα τὴν ἐν τῇ γῇ νομιστέον εἶναι· πανταχοῦ γὰρ τὸ
 θερμὸν τὸ πέττον ἄλλοτε μὲν ἐκτὸς προσπίπτον ὅτε δὲ
 κατακλειόμενον ὥσπερ καὶ ἐν τῇ τῆς ὀπώρας πεπάννσει·
 παρὰ πλῆσιον γὰρ τὸ συμβαῖνον· ἀντιπεριῖσταμένη γὰρ

ἡ θερμότης εἰς τὴν γῆν καὶ συνελαυνομένη πέττει. δεῖ δὲ καὶ τὴν γῆν μήτε πηλώδη μήτε πίειραν εἶναι μήτε γλίσχραν· διὰ γὰρ τὴν ὑγρότητα καὶ τὴν γλίσχρότητα οὐχ ὁμοίως ἐργάζεται τὸ θερμὸν, ἀλλὰ χρὴ τοιαύτην ὥστε μήτε τὸ ἐκ τοῦ ἀέρος δέχεσθαι ψυχρὸν τό τε ἐν
 12 αὐτῇ θερμὸν ἀποστέγειν καὶ θηρεῖν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐν τῇ Ἰλλυρίδι βελτίων ἢ Ἰρις ἢ ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν δὲ τῇ Θράκῃ καὶ ταῖς ἔτι ψυχροτέrais ἅμα καὶ ἀπεπτοτέrais ὅλως ἄοσμος· καὶ γὰρ ἡ γῆ πίειρα καὶ ἡ ὑγρότης πολλή καὶ ὁ χειμὼν ἔκτοπος· ἐν δὲ ταῖς ἀλειναῖς καὶ λεπταῖς διὰ τὴν μαλακότητα τοῦ ἀέρος ἄοδμος· οὐκ ἴση γὰρ ἡ ἀντιπερίστασις. ἐξ ἁμφοῖν δὲ ζητητέον ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ὑπὲρ γῆς εὐόδοις καὶ ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐκ τοῦ ἀέρος τὰς δυνάμεις τὰς εἰς τὴν πέψιν συνεργούσας. ὑπὲρ μὲν οὖν τούτων ἱκανῶς εἰρήσθω.

CAP. XIX. Τὰς δ' ὁσμάς ἤδη τὰς ἀπ' ἀλλήλων οἱ καρποὶ μὲν οὐχ ἔλκουσιν οὐδ' ὅλως οὐδὲν τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς μορίων ὥστε γε καὶ ποιεῖν τι δῆλον. ὥστε καὶ παραφυτεύομέν γ' ἔνια τῶν δριμέων οἷον σκόρδα καὶ κρόμυα τοῖς στεφανώμασι· φασὶ γὰρ ὥφελειν εἰς εὐωδίαν. τοῦτο δ' εἴπερ ἀληθὲς δυοῖν θάτερον αἰτιάσασθαι· ἢν τις ὥς τὸ κακῶδες ἀφαιρουμένων. ἕκαστον γὰρ δὴ τρέφεται τῷ οἰκείῳ καὶ ἔλκει τὸ συγγενὲς, ἀφαιρεθέντος δὲ τοῦ ἀλλοτρίου καθαρώτερον καὶ εὐωδέστερον τὸ λοιπόν· ἢ ὥς καταξηραινόντων τὸν τόπον διὰ τὴν θερμότητα καὶ πολυτροφίαν· ἐν δὲ τοῖς ξηροῖς ἅπαντα εὐωδότερα. τοῦτο μὲν οὖν ὥς ἂν καθ' ὑπόθεσιν εἰρήσθω.
 2 οἱ δὲ χυλοὶ χωρισθέντες ἔλκουσι, καὶ μάλιστα τό τε ἔλαιον καὶ ὁ οἶνος. ὃ δὴ καὶ ἄλογον φαίνεται τί δὴ ποτε τὸ μὲν ὕδωρ καὶ λεπτομερὲς ὃν τοῦτο καὶ ἄοδμον καὶ ἄχυμον καὶ ὅλως ὃν διειδὲς οὐ δέχεται τὰ δὲ καὶ ἐγχυμα καὶ ὀδμώδη καὶ παχύτερα δέχεται ὁ δὲ οἶνος καὶ μὴ ἐμβαλ-

λομένων ἀλλὰ πλησίον ὄντων· ἔλκει γὰρ τῷ ἔχειν τινὰ
 θερμότητα ἐν ἑαυτῷ· τοῦτο γὰρ τὸ ἔλκον, τὸ δ' ὕδωρ
 ἥκιστα ἔχει, φύσει γὰρ ψυχρόν. δεῖ δὲ τὸ δεξιόμενον τε 3
 ἅμα καὶ διατηρηῆσον μὴ οὕτω λεπτόν τι ὥς στεγνὸν καὶ
 φυλακτικόν τι εἶναι· τὸ μὲν γὰρ διῆσιν ὥσπερ ἡθμός
 οὐκ ἔχον ὧς στέγει· τὸ δὲ σωματωδέστερον καὶ πυκνότε-
 ρον εἰς τε τὸ δέξασθαι καὶ τηρεῖν εὐφυὲς πρὸς ἄμφω
 συμμετρίαν ἔχον, ἅπερ ἀμφοτέρω τῷ οἴνῳ καὶ τῷ ἐλαίῳ
 συμβέβηκε. καὶ οἱ μυρεψοὶ δὲ τὰς ὁσμάς εἰς τὸ ἐλαιον
 τίθενται· καὶ γὰρ ἄλλως ἀρμόττον πρὸς τὴν χρεῖαν καὶ
 ἅμα δύνανται μάλιστα θησαυρίζειν διὰ τὴν ἀμεταβλησίαν·
 τὸ δὲ ὕδωρ εὐθύς διαπνεῖ καὶ ὥσπερ ἐκπλύνει καὶ διῆσ-
 σιν. ἡ δὲ λεπτότης ὥσπερ εἴπομεν οὐ χρήσιμος, ἐπεὶ
 οὐδ' ὁ ἀήρ δύναται κατέχειν ἀλλὰ διαπέμψαι μόνον.

29H τῶν δὲ ξηρῶν μάλιστα μὲν ὅσα μανὰ καὶ ἄοσμα καὶ 4
 ἄχυλα καθάπερ ἔρια καὶ τὰ ἱμάτια καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦ-
 τον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα χυλοὺς ἔχει καὶ ὁσμάς ὥσπερ
 καὶ τὸ μῆλον· καὶ γὰρ τοῦτο δέχεται καὶ ἔλκει τὰς ἐκ τῶν
 χυλῶν ὁσμάς· ἔχγυλον γὰρ αὐτὸ μᾶλλον· χρὴ γὰρ ὥς
 ἀπλῶς εἰπεῖν μήτε κατάξηρον εἶναι τὸ δεξιόμενον ὥσπερ
 τέφραν ἢ ἄμμον μήτε κάθυγρον· τὸ μὲν γὰρ διῶν οὐχ
 ἄπτεται ἐν τῷ δὲ διαχεῖται καὶ ἐκκλύζεται. διὰ τοῦτο 5
 γὰρ καὶ τὰ ἔχνη τῶν λαγῶν εὐσημότερα ψεκάσθοντα μα-
 λακῶς ὑπ' αὐτὴν τὴν κυνηγίαν· ἐμμένει γὰρ μᾶλλον διὰ
 τὸ σφοδρῶς ἀπεριδεσθαι καὶ εἰς βάθος καὶ οὐχ ὥσπερ
 ξηρᾶς οὔσης ἐπιπολῆς οὐδ' αὖ πηλώδους ὥσπερ ἐφ'
 ὕδατι καὶ νότῳ. ἐναντία γὰρ καὶ τὰ πνεύματα καὶ τὰ
 ὕδατα καὶ ἀπόλλυσιν ἄμφω τὰς ὁσμάς. ἀλλὰ δεῖ καθά-
 περ τὰ ἀπομάγματα τῶν δακτυλίων μέσῃν τινὰ κρᾶσιν
 ἔχειν. καὶ περὶ μὲν τούτων ἄλλῃς.

CAP. XX. Ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν ἡμέρα τὰ δ' ἄγρια τῶν
 ἀόσμων οὐκ ἀκολουθεῖ κατὰ τὸ γένος ἀλλ' ἐνθα μὲν

- εὖοσμον τὸ ἡμερον καθάπερ τὸ ῥόδον ἔνθα δὲ τὸ ἄγριον ὥσπερ Ἴον τὸ μέλαν καὶ ὁ κρόκος. ὁ δὲ ἔρπυλλος καὶ τὸ ἐλένιον δριμύτερα καθάπερ καὶ τῶν λαχανωδῶν τὸ πήγανον. αἷτιον δὲ ὥς μὲν εἶπεῖν καθόλου τὸ καὶ πρότερον λεχθὲν ὅτι τὴν συμμετρίαν ἐκάτερα λαμβάνει δι' ἐκατέρου τῆς ὑγρότητος καὶ ξηρότητος ἐξ ὧν αἱ ὀσμαι.
- 2 ὥς δὲ καθ' ἕκαστα φανερόν ἐπισκοποῦσι. τὸ μὲν γὰρ Ἴον τό γε μέλαν καὶ ὁ κρόκος οὔτε πολλῆς δεῖται τροφῆς ἐξ αὐτῶν θ' ἱκανήν ... κεφαλόρριζα γὰρ ὥστ' ἐν τοῖς ἡμέροις ἢ πλείων ἀπεπτοτέρα. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τοῖς μὲν τέφραν περιβάλλουσι τοῖς δ' ἐπιπάττουσι. τὸ δὲ ῥόδον καὶ ὁ ἔρπυλλος καὶ ὅσα ὅμοια τούτοις ἄγρια μὲν ὄντα ξηρότερα τοῦ συμμέτρου γίνεται δι' ὃ τὸ μὲν ῥόδον ἀσθενὲς οἷόν τι ἄοδμον καὶ ἄνικμον ὄν· οὐδὲ γὰρ τὸ Ἴον τὸ λευκὸν ἐν ταῖς ἄγαν ξηραῖς καὶ λεπταῖς εὖοσμον οὐδ' ὅπου θερμὸς σφόδρα καὶ ἔμπυρος ὁ ἀήρ· ἀναξηραίνει
- 3 γὰρ. ὁ δ' ἔρπυλλος καὶ τὸ ἐλένιον καὶ τὰλλα τὰ τοιαῦτα διὰ τὴν ξηρότητα δριμείας ἄγαν ἴσχει καὶ σκληρὰς τὰς ὁδμὰς ἡμερούμενα δὲ μαλακωτέρας. ἢ δὲ συμμετρία δι' ὅτι καὶ πέψιν ποιεῖ φανερόν. ἐπεὶ καὶ τῶν εὐωδῶν ὀσμαι πρὸς τῇ τοῦ ἐδάφους καὶ τὴν τοῦ ἀέρος εὐκρασίαν ἀπαιτοῦσιν ὥστ' ἀναμίγνυσθαι μῆτε κωλύεσθαι μῆθ'
- 4 ὑφ' ἐνός. εἰοικε γὰρ τοιοῦτόν τι συμβαίνειν καὶ περὶ τὰ ἔχνη τῶν λαγῶν ὧν καὶ ἀρτίως ἐμνήσθημεν. οὔτε γὰρ θέρους εὖοσμα οὔτε χειμῶνος οὔτε ἡρος ἀλλὰ μάλιστα τοῦ φθινοπώρου. χειμῶνος μὲν γὰρ ὑγρὰ θέρους δ' αὖ ξηρανθέντα δι' ὃ καὶ μεσημβρίας χεῖριστα· τοῦ δ' ἡρος αἱ τῶν ἀνθῶν ὀσμαι παρενοχλοῦσι· τὸ δὲ μετόπωρον σύμμετρον ἔχει πρὸς ἅπαντα τὴν κρᾶσιν. περὶ μὲν οὖν ὀσμῶν καὶ χυλῶν τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς καὶ καρποῖς ἐκ τούτων θεωρητέον. ὅσα δ' ἤδη κατὰ τὰς μίξεις καὶ τὰ πάθη πρὸς ἄλληλα καὶ τὰς δυνάμεις ταῦτα καθ' αὐτὰ λεκτέον.

INDEX NOMINUM.

- Ἀβδηρίτις* 3, 1, 5.
Ἀγαμέμνων 4, 13, 2.
Ἀδράμυττα 9, 4, 2.
Ἀδρία 4, 5, 2. 6.
Ἀθῆναι 3, 18, 6. 4, 13, 2. 6, 2, 4.
     6, 3, 3. 6, 7, 2. 8, 2, 10. 8, 4, 5.
     8, 8, 2. C. 3, 17, 7. 4, 9, 5.
Ἀθηναῖοι 9, 20, 5.
Ἄλγαι Euboeae 9, 20, 5.
Ἀἰγύπτιοι 4, 8, 10. 9, 20, 5.
Ἀἴγυπτος 1, 1, 7. 1, 6, 11. 1, 14, 2.
     2, 2, 7. 10. 2, 3, 2. 2, 6, 2.
     7—9. 3, 1, 5. 3, 3, 5. 3, 5, 4.
     4, 2, 1. 4. 5. 4, 7, 2. 4, 8, 2.
     14. 4, 10, 2. 4, 12, 4. 6, 3, 1.
     6, 8, 5. 8, 1, 6. 8, 2, 7. 8, 6, 6.
     8, 7, 4. 9, 15, 1. C. 1, 9, 2.
     1, 11, 5. 1, 17, 9. 2, 9, 8. 2,
     13, 4. 2, 14, 2. 3, 3, 3. 3, 23, 4.
     4, 11, 8. 4, 12, 3. 5, 3, 3. 6,
     8, 7. 6, 10, 10. 6, 11, 2. 6,
     11, 15. 6, 18, 3. 4.
Ἀἰθιοπία 2, 6, 10. 9, 15, 2. C. 3,
     3, 3.
Ἄϊμος 4, 5, 7. C. 2, 9, 2.
Ἄλγεια 4, 14, 3. 8, 4, 4.
Ἀἰνιανική (ὕλη) 5, 2, 1.
Ἄϊνος 4, 11, 4.
Ἄκανθος C. 3, 15, 5.
Ἀίολοις 3, 8, 5.
Ἀεσίνης Indiae 4, 4, 4. 4, 11, 13.
Ἄκοναι pagus in Mariandynis 9,
     16, 4.
Ἀκτὴ Peloponnesi 8, 2, 11.
Ἀλέξανδρος 4, 4, 1. 5. 4, 7, 3.
Ἀλεξίας discipulus Thrasylæ 9, 16, 8.
Ἄλωπεκόννησος 1, 6, 13.
Ἄμισος 4, 5, 5.
Ἄμμων 4, 2, 1. 4, 3, 5. 5, 3, 7.
- Ἄντανδρος* 4, 16, 2. 5, 6, 1. C.
     5, 4, 7.
Ἀντιγενίδης tibicen 4, 11, 4.
Ἀντίγονος 4, 8, 4. 9, 4, 8.
Ἀντικύρα 9, 9, 2.
Ἀντιλίβανος 9, 7, 1.
Ἀπολλωνία ad ionicum sinum 8, 11,
     3. C. 4, 2, 2. C. 4, 16, 2.
Ἄραβες 9, 4, 2. 8. 9, 20, 5.
Ἀραβία 2, 6, 5. 4, 4, 14. 4, 7, 1.
     8. 5, 4, 7. 9, 4, 10. 9, 7, 2.
Ἀραβικὸς κόλπος 4, 7, 7.
Ἀρία χώρα 4, 4, 12.
Ἀρκάδες 1, 9, 3. 3, 16, 3. 9, 15, 4.
     C. 2, 17, 1.
Ἀρκαδία 2, 7, 7. 3, 1, 2. 3, 4, 5.
     3, 6, 5. 3, 7, 1. 3, 9, 4. 8. 3,
     10, 2. 3, 12, 4. 3, 13, 7. 3,
     16, 2. 4, 1, 2. 4, 5, 2. 4, 13,
     2. 4, 16, 4. 5, 2, 1. 5, 4, 6.
     6, 2, 4. 9, 15, 4. 9, 18, 10.
     9, 20, 2. C. 15, 2, 2. 5, 17, 1.
Ἀρμένιοι 9, 20, 5.
Ἀρπαλος 4, 4, 1.
Ἀρχιππος archon 4, 14, 11.
Ἀσία 4, 4, 1. 4, 5, 5. 8, 4, 5. 9,
     1, 3. 9, 3, 4. 9, 7, 3. C. 4,
     11, 6.
Ἀττική 9, 20, 3.
Ἀχαΐα 8, 4, 4. 9, 15, 8. 9, 18,
     11. 9, 20, 2.
Ἀχαΐς τῆς Πελοποννήσου 9, 1, 3.
Βαβυλῶν 2, 2, 2. 8. 2, 6, 2. 4. 6.
     7. 3, 3, 5. 4, 4, 1. 8, 6, 6.
     8, 7, 4. 8, 11, 7. C. 1, 2, 1.
     8, 3, 7. 2, 17, 3.
Βαβυλώνιοι C. 3, 17, 4.
Βαγώας 2, 6, 7.

- Βάντροι 4, 4, 7. 8, 4, 5. 8, 6, 6.
 Βοηδρία Boeotiae 4, 11, 9.
 Βοιωτία 2, 3, 3. 8, 4, 8. 9, 10, 3.
 C. 5, 5, 2. 5, 12, 3. 6, 13, 4.
 Βοιωτοί 9, 13, 1. 9, 20, 5.

 Γεδρωσία 4, 4, 13.
 Γορτύναια 1, 9, 5.

 Δάμασκος 3, 15, 3.
 Δαρειός 2, 2, 7.
 Δελφοί 4, 13, 2.
 Δῆλος 4, 13, 2.
 Δημήτριος 5, 2, 4. 5, 8, 1.
 Διομήδους ἱερὸν ἐν Ἀδρία 4, 5, 6.
 Διόνυσος 4, 4, 1. ὁ πρεσβύτερος
 4, 5, 6.
 Δίος Macedoniae 1, 13, 11.
 Δωριεῖς 3, 16, 3.

 Ἔβρος C. 5, 14, 3.
 Ἐλάτεια 8, 8, 2.
 Ἐλένη 9, 15, 1.
 Ἐλεφαντίνη 1, 3, 5. 1, 9, 5.
 Ἐλικῶν 9, 10, 3.
 Ἑλλάς 2, 2, 10. 3, 3, 5. 4, 4, 1.
 5. 5, 2, 1. 6, 4, 10. 8, 1, 7.
 8, 2, 7. 8, 11, 6. 9, 6, 2. 9,
 15, 1, 4. C. 1, 2, 1. 4, 11, 8.
 5, 12, 4.
 Ἑλληνες 4, 4, 4. 5. 10. 9, 20, 5.
 Ἑλλήσποντος 8, 2, 10. 3, 23, 5.
 Ἑλπήνωρ 5, 8, 3.
 Ἐπισύναγμα regio Asiae C. 4, 11, 6.
 Ἐρετρία C. 6, 10, 9.
 Ἐρυθρὰ θάλασσα 1, 4, 2. 2, 6, 5.
 4, 7, 1. C. 2, 5, 5.
 Εὐβοία 4, 5, 4. 4, 14, 11. 5, 2, 1.
 8, 4, 4. 8, 8, 5. 8, 10, 4. 8,
 11, 7. 9, 10, 3. 9, 15, 4. 9,
 20, 6. C. 5, 12, 2. 11.
 Εὐβοεῖς C. 2, 17, 1.
 Εὐδημος φαρμάκοπώλης 9, 17, 2.
 Χίος 9, 17, 3.
 Εὐεσπερίδες νῆσοι 4, 3, 2. 6, 3,
 3. 8, 6, 6.
 Εὐρώπη 1, 9, 5. 4, 5, 5. 9, 7, 3.

 Εὐφράτης 4, 8, 10. C. 2, 19, 1.
 Ἔφεσος 5, 4, 2.

 Ζάκυνθος 9, 16, 4.
 Ζεὺς 1, 9, 5.

 Ἡλεία 3, 3, 6. 3, 9, 4. 3, 16, 3.
 Ἡλείων ἡ 1, 6, 13.
 Ἥλιος 9, 5, 2.
 Ἥπειρος 2, 2, 6.
 Ἡρακλέους στήλαι 4, 6, 4.
 Ἡρακλεία ἡ Τραχινία 4, 15, 2. ἡ
 ἐν Πόντῳ 9, 16, 4. Tyrrhenica
 9, 16, 6. Arcadiae 9, 18, 10.
 Ἡρώως κόλπος 4, 7, 2. 9, 4, 4.
 Ἡρώων πόλις 9, 4, 9.
 Ἡσιόδος 3, 7, 6. 8, 1, 2. 9, 19, 2.

 Θάλαττα ἡ παρ' ἡμῶν 1, 4, 2. ἡ
 περὶ ἡμᾶς 4, 6, 1. ἡ ἔσω 4, 6,
 4. ἡ ἔξω 1, 13, 1. 4, 6, 1. 4,
 7, 8. ἡ περὶ Ἡρακλέους στήλας
 4, 6, 4. 4, 7, 1.
 Θάσος 9, 18, 11.
 Θεσπιαί 9, 18, 10.
 Θεσπρωτίς 4, 10, 2.
 Θετταλία 3, 5, 4. 4, 14, 13. 8, 7,
 4. 8, 9, 1. 8, 10, 4. 9, 15, 4.
 C. 4, 16, 2. 5, 12, 2. 4, 7, 9.
 5, 14, 2. 4.
 Θετταλοί 8, 7, 4. 3, 20, 8.
 Θετταλος Pisistrati filius 2, 3, 3.
 Θράκη 1, 16, 13. 4, 5, 2. 5. 4,
 14, 13. 6, 7, 2. 9, 7, 4. 9,
 13, 4. 9, 15, 3. C. 2, 5, 1. 3,
 23, 4. 5, 12, 11. 5, 14, 6. 6,
 18, 12.
 Θηβαϊκὸς νόμος 4, 2, 8.
 Θηβαῖοι 9, 20, 5.
 Θηβαῖς 4, 2, 10.
 Θρασυάς Μαντινεὺς 9, 16, 8. 9,
 17, 1. 2.

 Ἰδαῖα ὄρη ἐν Κρήτῃ 3, 2, 6. 4,
 1, 3.
 Ἰδη 3, 3, 4. 3, 5, 1. 3, 7, 2. 3,
 8, 7. 3, 9, 3. 5. 3, 10, 2. 3,

- 11, 2, 4. 3, 12, 3. 5. 3, 14, 1.
 3, 15, 3. 3, 17, 3. 4. 6. 4, 5, 4.
 9, 2, 5. 7. Τρωάς 3, 11, 2. ἐν
 Ἀσία 4, 5, 5.
 Ἴλιον 4, 13, 2.
 Ἰλλυριοί 4, 5, 2. C. 6, 18, 12. Ἰλ-
 λυριοί 9, 7, 4.
 Ἴλου μνημα 4, 13, 2.
 Ἰνδική χώρα 4, 4, 4, 11.
 Ἰνδοί 4, 4, 1. 5. 14. 4, 7, 3. 8. 7,
 13, 8. 9, 7, 2. 9, 15, 2. C.
 3, 3, 3.
 Ἰνδὸς magus 9, 18, 8.
 Ἰονίος κόλπος 8, 11, 3. C. 4, 2, 2.
 Ἰππίας campus Boeotiae 4, 11, 8.
 Ἰσδὸς 7, 4, 9.
 Ἰταλία 2, 8, 1. 4, 5, 5. 6.
 Ἴωνες 4, 2, 4.
 Ἴωνία 4, 2, 4.
 Καμπὴ ὄξεϊα in Boeotia 4, 11, 8.
 Κάνηθος Euboeae 8, 8, 5.
 Καππαδοκία 8, 2, 9. 8, 11, 5.
 Καρμανία 4, 7, 5.
 Καρυστία 8, 4, 4.
 Καρχηδών 4, 3, 2.
 Κάρυαι Arcadiae 4, 13, 2.
 Κεῖοι 9, 16, 9.
 Κερυνία Achaiae 9, 18, 11.
 Κήρινθος in Euboea 8, 11, 7.
 Κήφισος 4, 11, 8. 9. C. 5, 5, 2.
 Κίθρον Thessaliae 5, 14, 4.
 Κιλικία 2, 2, 7. 10. 3, 2, 6. 4,
 5, 5. 4, 8, 8. 8, 2, 9. C. 1, 9,
 2. 2, 13, 4. 2, 14, 2. 5, 3, 3.
 6, 18, 6.
 Κίλικες 9, 20, 5.
 Κίνδριον mons Cretae 3, 3, 4.
 Κισκαῖον 5, 8, 3.
 Κίρκη 5, 8, 3. 9, 15, 1.
 Κισδὸς C. 6, 18, 9.
 Κιτίβαινα 9, 4, 2.
 Κλειτορία 9, 15, 6.
 Κνίδος 4, 2, 4. C. 6, 18, 4.
 Κόπτος Arabiae 4, 7, 1.
 Κορινθία 2, 8, 1.
 Κορινθος C. 3, 20, 5. 5, 14, 2.
 Κρανιον regio Corinthi C. 5, 14, 2.
 Κρηνίδες in Thracia C. 5, 14, 6.
 Κρήτη 1, 9, 5. 2, 2, 2. 2, 6, 9.
 11. 3, 1, 5. 3, 2, 6. 3, 3, 3.
 4. 4, 1, 3. 4, 2, 3. 4, 5, 2. 4,
 6, 5. 7, 4, 9. 9, 1, 3. 9, 13, 1.
 9, 16, 1—4. C. 1, 2, 2.
 Κύζικος 8, 11, 3. C. 4, 2, 2.
 Κυλλήνη 3, 2, 5. 4, 1, 3. 9, 15, 7.
 Κύπρος 1, 9, 5. 2, 6, 7. 8. 5, 7,
 1. 5, 8, 1. C. 6, 18, 4.
 Κυρηναῖοι 6, 3, 3.
 Κυρήνη 1, 6, 13. 3, 1, 6. 6, 3,
 7. 6, 6, 5. 8, 6, 6. C. 6, 18,
 3. — ηγαία 4, 2, 1. 4, 3, 3. 5,
 3, 7.
 Κύνρος 3, 15, 5.
 Κύνωρα 3, 15, 5.
 Λακεδαίμων 3, 16, 3.
 Λακωνική 4, 5, 2. 8, 4, 5. 9, 15,
 4. 9, 15, 8. C. 3, 3, 4.
 Λάμψακος 1, 6, 13.
 Λαπαία 2, 6, 9.
 Λάρισσα Thessaliae C. 5, 14, 2.
 Λατίνη 5, 8, 1.
 Λάτινοι 5, 8, 3.
 Λεβαδία 4, 11, 8.
 Λεσβος 3, 9, 5. 3, 18, 13.
 Λευκά ὄρη in Creta 4, 1, 3.
 Λήλαντος in Euboea 8, 8, 5. 8,
 10, 4.
 Λήμνος C. 4, 9, 6.
 Λίβανος 9, 7, 1.
 Λιβύα 2, 6, 2. 4, 3, 1—5. 6, 3,
 3. 8, 10, 4. C. 1, 5, 1. 3, 17,
 2. 3, 23, 4.
 Λιβύες 4, 3, 6. 9, 1, 7.
 Λιπάρα 1, 11, 2. 3, 17, 2.
 Λυκείον 1, 7, 1.
 Λυκία 4, 5, 2.
 Λωτοφαγία 4, 3, 2.
 Λωτοφαγοί 4, 3, 1—3.
 Μαγνησία 4, 5, 4.
 Μαιώτις 9, 13, 2.
 Μακεδόνες 8, 4, 5.

- Μακεδονία* 3, 3, 1. 4. 8. 3, 4, 1.
 3, 5, 4. 3, 8, 7. 3, 9, 2. 6. 3,
 10, 2. 3, 11, 4. 3, 12, 2. 3,
 15, 3. 4, 5, 4. 5. 5, 2, 1. 8,
 9, 1. 9, 2, 3. 9, 3, 3. C. 1,
 13, 11. 5, 12, 7. 6, 18, 12.
Μάμαλι 9, 4, 2.
Μαραθῶν 9, 13, 1.
Μαριανδύνοι 9, 16, 4.
Μέγαρα 2, 7, 5. 5, 2, 4.
Μεγαρεῖς C. 3, 16, 3. 3, 20, 4.
Μεγαρίς 2, 8, 1. 8, 2, 11.
Μέλας 4, 4, 8. 9. C. 5, 5, 2.
Μέμφρις 1, 9, 5. 4, 2, 11. 12. 8, 2, 7.
Μεσσηνία in Sicilia 8, 2, 8.
Μεταδίδες 9, 20, 5.
Μηδία 4, 4, 1—3. 8, 11, 6. 9, 1,
 3. 9, 7, 2. C. 5, 12, 6. 5, 18, 3.
Μῆλος 8, 2, 8. 4, 11, 8.
Μηρός mons Indiae 4, 4, 1.
Μίλητος 4, 14, 9. C. 5, 10, 3.
Μιτυληναίων αἰγίαλον 1, 6, 13.
Μουσαῖος 9, 19, 2.
Μύλαι in Sicilia 8, 2, 8.

Νασαμωνική 4, 2, 1.
Νεῖλος 4, 8, 2. C. 3, 3, 3.
Νέσσος in Abderitide 3, 1, 5.
Νικόδομος archon 1, 19, 5.

Οἶτη 4, 5, 2. 9, 10, 2. C. 6, 13, 4.
Ὀλυμπία 4, 13, 2.
Ὀλυμπίας ventus 4, 14, 11. C. 5,
 12, 4.
Ὀλύμπιον prope Corinthum C. 5,
 14, 2.
Ὀλυμπος 1, 9, 3. 3, 11, 2—5. 4,
 5, 3. 5, 7, 7. *πειρικός* 3, 2, 5.
 4, 5, 4. *μακεδονικός* 3, 15, 5.
μύσιος 3, 2, 5. 4, 5, 4. 5.
Ὀλυνθία C. 1, 20, 4.
Ὀλυνθος 8, 11, 7.
Ὀμηρος ὁ ποιητής 3, 1, 3. 9, 15,
 1. 7.
Ὀποῦς 1, 7, 3.
Ὀρδύνος mons Lesbi 3, 18, 13.
Ὀρχόμενος 4, 10, 1. 4, 12, 4.
- λίμνη Ὀρχομενία* 9, 13, 1. C.
 5, 12, 3.
Ὅσσα 4, 5, 2.
Ὀφελλος 4, 2, 3.

Πάγγαιος 6, 6, 4.
Πάνδειος ἀνδριαντοποιὸς 9, 13, 4.
Παντικάπαιον in Ponto 4, 5, 3. 4,
 14, 13.
Πάρνησος 3, 2, 5. 4, 5, 2. 5, 2,
 1. 6, 3, 7. 9, 15, 4. 8. 9, 16,
 3. C. 6, 13, 4.
Παφλαγονία C. 5, 18, 3.
Πατραϊκή 9, 15, 8. 9, 20, 2.
Πειραιεὺς 6, 3, 2.
Πείσαγγαι C. 4, 9, 5.
Πεισίστρατος 2, 3, 3.
Πελεκανία in Boeotia 4, 11, 8.
Πελοπόννησος 8, 2, 11. 9, 1, 3.
Περσὶς 4, 4, 2. 3. 4, 7, 5.
Πέρσαι 4, 2, 7.
Πέτρα Cappadociae 8, 11, 5.
Πήλιον 4, 5, 2. 4. 9, 15, 4.
Πίναρος 2, 2, 7. C. 1, 9, 2.
Πίσσατοι in Asia 8, 4, 5.
Πλοᾶδες νῆσοι in lacu Orchomenio
 4, 12, 4.
Πόντος 4, 5, 2. 3. 4, 14, 13. 5,
 2, 1. 9, 16, 4. 9, 17, 4. C.
 3, 23, 4. 5, 12, 6. 11.
Προβατία in Boeotia 4, 11, 8.
Προποντις 4, 5, 4.
Πυρὰ ad Oetam 9, 10, 2.
Πύρρα 9, 18, 10.
Πυρραῖα ὄρη in Lesbo 3, 9, 5. C.
 2, 6, 4.

Ῥήμιον 4, 5, 6.
Ῥόδος 2, 6, 3. 3, 3, 5. 4, 2, 4. 4,
 5, 2. C. 2, 3, 7. 6, 18, 4.
Ῥύνδακος 5, 2, 1.
Ῥωμαῖοι 5, 8, 2.

Σάβα 9, 4, 2.
Σαβαῖοι 9, 4, 5.
Σάλαμις 8, 2, 11.
Σάρον νηήν in Creta 3, 3, 4.

Σικελία 2, 6, 11. 6, 4, 10. 8, 2,
8. 8, 4, 4. 8, 6, 3. 6.
Σικυών 6, 7, 2.
Σιμωνίδης archon 6, 3, 3.
Σινώπη 4, 5, 5.
Σινωπική χώρα 4, 5, 3.
Σκυθαί 9, 13, 2. 9, 15, 2.
Σόλοι in Cilicia 2, 2, 7.
Σούσα 9, 15, 7. 9, 16, 8.
Στάγαιρα 3, 11, 1. 4, 16, 3.
Στρομῶν 4, 9, 1.
Σύβαρις 1, 9, 5.
Συρακοῦσαι C. 3, 20, 5.
Συρία 1, 11, 4. 2, 6, 2. 5. 7. 8.
3, 2, 6. 3, 15, 3. 4, 2, 4. 4,
4, 1. 14. 4, 5, 5. 4, 8, 4. 8. 5,
7, 1. 5, 8, 1. 6, 3, 7. 8, 6, 3.
9, 1, 7. 9, 2, 2. 9, 6, 1. 9, 7,
2. 9, 9, 2. 9, 11, 1. C. 2, 3, 7.
3, 17, 2. 3, 20, 5. 6, 18, 1. 2.
Συροί 2, 6, 5. 9, 20, 5. C. 3,
20, 5.
Σύρις 6, 3, 3.
Τάρας 4, 14, 9. C. 2, 7, 5. 4,
16, 2. 5, 10, 3.
Ταρασία in Creta 3, 3, 4.
Τάρρα 2, 2, 2.
Ταῦρος 8, 2, 9.
Τέγεα 9, 13, 4. 9, 15, 6.
Τελέθριον 4, 5, 2. 9, 15, 4. 8. 9,
20, 6.
Τιάραι in Asia min. 1, 6, 13.
Τρωῖλος 4, 5, 4.
Τρωώνη 4, 8, 8.

Τροίηνη 9, 18, 11.
Τύλος ins. in mari rubro C. 2, 5, 5.
in sinu arabico 4, 7, 7. 5, 4, 7.
Τυρρηνία 3, 17, 1. 9, 15, 1.
Τυρρηνοί 9, 16, 6.

Τρηττός 6, 7, 2.

Φάλακραι ad Idam 3, 17, 6.
Φάλκος in Megaride 2, 8, 1. 8,
2, 11.
Φάρις insula Lotophagorum 4, 3, 2.
Φένεος in Arcadia 3, 1, 2. 5, 4, 6.
9, 15, 7. C. 5, 14, 9.
Φίλιπποι 2, 2, 7. 4, 14, 12. 4,
16, 2. 3. 6, 6, 4. 8, 8, 7. C.
5, 4, 7. 5, 12, 7. 5, 14, 5.
Φοινίκη 2, 7, 2. 5, 7, 1.
Φρύγες 9, 20, 5.
Φρύγια ὄρη 4, 5, 2.
Φωκεῖς 8, 1, 7.
Φωκίς 8, 8, 2. C. 2, 15, 2.

Χαιρώνεια 4, 11, 3.
Χαλκίς ins. Rhodiorum 8, 2, 9.
Χαλκιδική 4, 8, 8.
Χαλκίς in Euboea 4, 14, 11. C. 5,
12, 4.
Χερρόνησος Ἀράβων 9, 4, 2.
Χερρόνησος Ταυρικὴ 7, 13, 8.
Χῖοι C. 2, 15, 2.
Χύτροι regio Boeotiae 4, 11, 8.

Ψωφίς 9, 15, 7.

INDEX AUCTORUM A THEOPHRASTO LAUDATORUM.

Ἀναξαγόρας 3, 1, 4. C. 1, 5, 2.
Ἀνδροκύδης 4, 16, 6.
Ἀνδρσοθένης C. 2, 5, 5.
Ἀνδρσιών 2, 7, 2. 2, 7, 3. C. 3,
10, 4.

Ἀριστόφιλος 9, 18, 4.

Δημόκριτος C. 1, 8, 2. 2, 11, 7.
6, 1, 2. 6, 1, 6. 6, 6, 1. 6,
10, 3. 6, 17, 11.

Διογένης 3, 1, 4.
 Ἐμπειδοκλῆς C. 1, 7, 1. 1, 12, 5.
 1, 13, 2. 1, 21, 5.
 Ἰππων 1, 3, 5. 3, 2, 2.
 Κλειδῆμος 3, 1, 4. C. 1, 9, 3. 3,
 23, 2. 5, 9, 10.

Μενέστωρ 1, 2, 3. 5, 9, 6. C. 1,
 17, 3. 1, 21, 6. 2, 4, 3.
 Πλάτων 6, 1, 4.
 Σάτυρος 3, 12, 4.
 Χαιρήμων 5, 9, 5.
 Χαρτόδρας 2, 7, 4.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

Ἀβλαβῆς C. 4, 10, 3.
 ἀβλαστεῖν C. 1, 20, 5.
 ἀβλαστῆς 2, 2, 8. 8, 11, 7, 9. —
 C. 1, 10, 6. 2, 4, 1. 6, 17, 13.
 γῆ C. 2, 6, 2. τὸ ἀβλαστές C.
 4, 12, 10.
 ἀβλάστητος C. 1, 3, 2.
 ἄβλαστος 1, 2, 5.
 ἀβοήθητος 9, 16, 6.
 ἀβρότονον δριμύ C. 6, 16, 7.
 αἰφύλλον 1, 9, 4. citius e se-
 mine 6, 7, 3. 4. e surculo C. 1,
 4, 2. inter coronarias 6, 1, 1. ξυ-
 λῶδες C. 1, 4, 3. — C. 4, 3, 2.
 — ἀβροτόνῳ ὅμοιον 6, 3, 6.
 ἄβρωτος καρπός 3, 12, 2. εἶς
 7, 9, 4. — 5, 1, 2. 7, 12, 2.
 ἀγαθὸς πρὸς 1, 10, 4. 4, 3, 7.
 cum dativo 9, 9, 5. cum genitivo
 9, 11, 1. 9, 20, 4.
 ἄγαλμα e ligno cedri, cupressi,
 loti, buxi et oleae 5, 3, 7. ἰδίει
 5, 9, 8.
 ἀγγείδιον 9, 6, 4.
 ἀγγεῖον 4, 12, 2. 1, 11, 1. C.
 5, 6, 4.
 ἀγέννητος 6, 10, 1.
 αγεωργησία C. 2, 15, 1.
 ἀγεωργητος C. 1, 16, 2. 2, 11, 3.
 ἀγήρως 3, 13, 4.
 ἀγίλαρτος βότρυς C. 1, 21, 2.
 5, 1, 1. 5, 5, 1. 5, 6, 13.
 ἄγκυρα instrumentum putationis
 C. 3, 2, 2.

ἄγλισχρος ὑγρότης C. 6, 11, 16.
 ἀγλυκῆς ὁσμή C. 6, 14, 12. 6,
 18, 8.
 ἄγνόνημα προσαγνοεῖν 9, 4, 8.
 ἄγνος arborescit 1, 3, 2. inter
 frutices 1, 14, 2. ἀκρόκαπρος
 ibd. — 3, 12, 1. 2. 4, 10, 2. 9,
 5, 1.
 ἀγνώδες φύλλον 3, 18, 4.
 ἀγνώριστος 1, 2, 3.
 ἀγόννατος 4, 8, 7.
 ἄγονεῖν 9, 18, 3.
 ἄγονος σπέρματα 1, 11, 1. ἄνθη
 1, 13, 4. δένδρον 2, 3, 4. τοῖς
 περικαρπίοις 4, 13, 1. χειμῶν
 6, 8, 4. ἀπὸ τῆς εἵξης 7, 4, 8.
 ὕδατα ἄγονα φυτῶν C. 2, 5, 1.
 γῆ C. 2, 6, 2. — 8, 11, 5. C. 4,
 4, 2. 4, 12, 10.
 ἄγριέλαιος e nucleo olivae 2,
 2, 5.
 ἄγριος. ἀπλῶς ἄγρια 1, 8, 2. τῇ
 φύσει 3, 2, 1. C. 5, 5, 3. ἄγρια
 et ἡμερα in eodem genere 1, 8, 2.
 signa ἀγρίων 3, 15, 1. Compa-
 rantur ἡμερα et ἄγρια 3, 2, 1—4.
 C. 1, 15, 3. 1, 16, 2. sunt fer-
 tiliora 1, 4, 1, πυκνότερα et ὀξω-
 δέστερα 1, 8, 2, ἰσχυρότερα 2,
 2, 6, εὐοσμότερα 2, 16, 1, μακρο-
 βιώτερα 4, 13, 1. C. 2, 11, 3,
 φιλόφυχα καὶ ὀρεινὰ μᾶλλον
 3, 2, 4. ψυχρά C. 1, 16, 7. 8.
 αὐτόματα γενέσεις 3, 1, 4. ἀπὸ

σπέρματος καὶ ἀπὸ ῥίζης 2, 1, 1.
 πᾶν καὶ ἡμερον καὶ ἄγριον 3, 2,
 2. ἡμερα δένδρα ἐξ αγρίων 3,
 24, 4. μεταβάλλει θεραπεία 2,
 2, 6. ἐξημεροῦνται τροφῇ καὶ ἐπι-
 μελείᾳ 2, 2, 9, 11. maxime ἄγρια
 quae cultum recusant 3, 2, 1. ἀνώ-
 νυμα τὰ πλεῖστα 1, 14, 4. ἄκαρπα
 εἰ κάρπιμα 2, 10, 1. ἄρρεν καὶ
 θῆλυ 1, 14, 4. — 1, 3, 5, 6. 1, 14,
 3. 1, 11, 2. 3, 8, 1. C. 1, 10, 6.
 1, 16, 5. 6. 10. 13. 1, 18, 3.
 2, 3, 6. 2, 18, 1. 5, 8, 3. 5, 12, 9.
 5, 15, 4. 6, 13, 3. 6, 16, 4.
 6, 18, 9. 6, 20, 1. — ἀγρία ὕλη 1,
 9, 2. δένδρα 3, 1, 1. καρποὶ C. 6, 16, 1. λάχανα
 7, 6, 1. δάφνη 1, 9, 3. δρυς 1, 5, 2.
 πίνυς 1, 9, 3.
 ἄγριοῦτης 3, 2, 4.
 ἄγριοῦσθαι 5, 8, 2. C. 5, 3, 6.
 ἄγρωστις ῥίζαι γονατώδεις 1, 6,
 7, 10. καυλὸς ἀσθενῆς τὰ κάτω
 μεγάλα 1, 6, 10. φύεται ἐκ καυ-
 λῶν κατακοπέντων 2, 2, 1. —
 δυσώλεθρος 4, 10, 5. 6. 4, 11,
 13. 9, 13, 6. 9, 18, 2. ῥίζα
 γλυκεία C. 6, 11, 10.
 ἄγρώστει similis planta marina
 4, 6, 6.
 ἄγχουσα ἐπιγειόφυλλον 7, 8, 3.
 radix rubra 7, 9, 3.
 ἄγειν εἰς ἐνιαυτὸν 9, 16, 6. τὰς
 ὥρας C. 1, 20, 4. πρὸς τὴν αὐ-
 τοῦ δύναμιν C. 6, 2, 2.
 ἄγρυπνεῖν 9, 18, 11.
 ἄγωγή cultus 1, 3, 2. 3, 5. 1, 9, 1.
 C. 3, 13, 4. 3, 14, 2.
 ἀγώνιος φύλλον 3, 14, 2. 3,
 18, 11.
 ἄδαδος 5, 1, 5.
 ἀδίδαντον ἀείφυλλον 7, 10, 4.
 genera 7, 14, 1.
 ἀδίδρομος καρπὸς 3, 10, 5.
 ἀδιάφρακτος 8, 5, 2. — ὡς 6,
 5, 3.
 ἀδιάφορος C. 6, 2, 4.

ἀδιάχυτος C. 4, 12, 2.
 ἀδύκιμος 9, 17, 1.
 ἀδράφαξ species singula 7, 4,
 1. inter λαχανώδη 1, 14, 2. radix
 7, 2, 6. 8. σπέρματα φυλλώδη
 7, 3, 2. ἐμφλοισπέρματον ibd.
 ἀκρόκαρπος καὶ πλαγιόκαρπος
 1, 14, 2. 7, 3, 4. — 3, 10, 5. 7,
 1, 2.
 ἄδρός καρπὸς 3, 10, 5. 2, 4, 2.
 2, 6, 4. 3, 18, 6. 7, 4, 3. 8,
 4, 5. 8, 7, 4. 8, 11, 7. C. 4,
 13, 6.
 ἄδρότης 7, 4, 11. C. 4, 12, 1.
 ἀδρύνειν 2, 2, 4. 4, 11, 3. 6,
 2, 6. 7, 1, 7. 7, 3, 3. 8, 2, 6.
 8, 4, 4. 8, 6, 6. 8, 10, 3. 8,
 11, 4. 9, 11, 9. 9, 14, 4. C.
 3, 21, 1. 4, 13, 4. 6.
 ἄδρυνσις C. 2, 12, 1. 4, 12, 11.
 ἀδυναμία 9, 18, 4.
 ἀδυνατεῖν 9, 18, 6. C. 5, 6, 12.
 ἀδωνίδος κήποι 6, 7, 3. C. 1,
 12, 2.
 ἀειβλαστής C. 1, 11, 6.
 ἀειβλάστησις C. 1, 11, 6.
 ἀειδής C. 6, 6, 7. — ὡς C. 2, 4,
 11.
 ἀείζων inter ποιώδη 1, 10, 4.
 σαρκόφυλλον ibd. 7, 15, 1.
 ἀείκαρπα C. 1, 22, 4.
 ἀειφυλλία C. 2, 17, 2.
 ἀείφυλλα quae sint 1, 9, 3. στε-
 νοφυλλότερα 1, 9, 4. παρὰ τὸν
 τόπον ibd. ἡ ἀποβολὴ καὶ αὐ-
 ανσις κατὰ μέρος 1, 9, 7. ὀψι-
 καρπότατα C. 1, 22, 4. — 1, 3,
 5. 1, 4, 2. 1, 14, 3. 3, 2, 1.
 3, 3, 3. 3, 17, 1. 6, 6, 2. 7,
 10, 5. 9, 6, 1. C. 1, 10, 7. 1,
 11, 6. 1, 13, 2. 1, 17, 6. 1, 21,
 7. 2, 17, 2. 2, 18, 1. 2, 19, 2.
 ἄζωος C. 4, 15, 3.
 ἀήρ τὰ τοῦ ἀέρος 8, 3, 5. C. 3,
 2, 4. 3, 21, 3. 5, 1, 12. τὰ ἐν
 τῷ ἀέρι παθήματα C. 5, 8, 1.
 ἐκάστης χώρας C. 6, 13, 3. τρέφει

- καὶ αὖξει C. 3, 4, 2. αἰ. οἰκεῖος διατελεῖ τὰ τῆς φύσεως C. 2, 3, 7. συνεργεῖ ταῖς τροφαῖς C. 4, 12, 5. συγκαταφέρει σπέρματα 3, 1, 4. C. 1, 5, 2. — ἀέρος ἀνωμαλῖαι C. 3, 24, 2. διάθεσις C. 2, 3, 3. δυσκρασία C. 5, 8, 2. κατάστασις 8, 8, 6. 2, 8, 1. κατὰψυξις C. 1, 13, 7. κρᾶσις 8, 7, 6. 4, 15, 3. C. 1, 13, 2. 1, 14, 1. 1, 20, 4. 2, 3, 8. 3, 3, 8. 3, 21, 5. 4, 1, 3. 4, 13, 2. 6, 17, 3. 13. μεταβολή 6, 8, 6. C. 1, 17, 4. πύκνωσις C. 1, 13, 7. σκληρότης C. 6, 13, 4. φύσις C. 2, 14, 2. ψυχρότης C. 2, 3, 7. 4, 12, 5. — ἀήρ ἀνειμένος C. 5, 4, 4. διαγελῶν C. 4, 5, 1. ἐφεστηκὸς C. 5, 12, 7. μεταβάλλων C. 1, 17, 4. ὁ ἔξωθεν C. 3, 9, 6. ὁ γονεύων 8, 10, 5. ὁ περιέχων 8, 7, 6. C. 3, 22, 3. 3, 23, 4. ἀνυδρος C. 6, 18, 3. ἀλείμαντος C. 2, 12, 4. δροσοβόλος C. 6, 18, 3. ἔμπυρος C. 1, 13, 5. 6, 20, 2. ἐπιερφής C. 2, 8, 4. 5, 12, 2. ἐρσώδης C. 3, 2, 6. εὐβλαστῆς C. 1, 12, 7. εὐδιεινὸς C. 1, 11, 5. εὐνραῆς C. 1, 11, 6. 2, 3, 3. εὐκρατος C. 1, 13, 11. 1, 18, 5. εὐμενῆς C. 2, 1, 6. 3, 4, 4. εὐπνους 1, 13, 8. εὐτραφής C. 4, 11, 8. εὐτροφος C. 2, 1, 5. 2, 8, 1. θολερὸς C. 5, 12, 2. κατὰξηρος C. 3, 22, 3. κάτομβρος ibd. μαλακὸς 6, 8, 1. C. 1, 11, 3. 2, 1, 3. 2, 3, 6. 4, 11, 8. ὁμιχλώδης C. 6, 18, 3. παχὺς C. 5, 14, 2. περισκελῆς C. 5, 14, 8. σκληρὸς C. 1, 11, 5. ὕγρὸς C. 2, 3, 6. 2, 8, 1. χειμέριος C. 1, 11, 5. — 5, 12, 1. 5, 14, 1. 5, 15, 1. 6, 19, 3.
- ἀθεραπενυσία 2, 2, 12.
 ἀθερίστος σῖτος 8, 11, 4.
 ἀθερώδης στάχυς 7, 11, 2.
- ἀθήρ C. 4, 7, 4.
 ἀθησανύριστος 6, 4, 11.
 ἀθλητῆς 8, 4, 4.
 ἀθραγένη 5, 9, 6.
 ἀθρεῖν C. 1, 22, 6.
 ἀθρόος ἀθρόα φύεται 7, 13, 4.
 ἀνθησις 8, 2, 5. — 8, 3, 3. C. 1, 12, 4. 3, 2, 7. 3, 5, 4.
- αἴγειρος arbor humidicola silvestris sterilis 3, 1, 1. 3, 4, 2. 3, 6, 1. 3, 3, 4. C. 1, 1, 3. εὐζωος C. 1, 3, 5. μονοειδής 3, 13, 3. φλοιὸς σαρκώδης 1, 2, 7. 1, 5, 2. ὄρεινὴ καὶ πεδεινὴ 3, 3, 1. ἔλειον 5, 9, 5. ἐν Κρήτῃ κάριμος 2, 2, 10. 3, 3, 4. — 4, 1, 1. 4, 7, 4. 4, 13, 2. C. 4, 5, 7. 5, 7, 2.
- αἰγίλωψ γένος θρυνὸς 3, 8, 2. 6.
 αἰγίλωψ gramen. 8, 7, 1. 7, 13, 5. 8, 8, 3. 8, 9, 2. 8, 11, 8. σπέρματα γεννᾷ παρὰ μέρος C. 4, 6, 1. — C. 4, 16, 2. 5, 15, 5.
- αἰγίπυρος 2, 8, 3.
 αἰγίς πεύκης 3, 9, 3. 7. εὐχρως. ἐνδαδον ibd. 5, 1, 9.
 αἰδοῖα 9, 18, 2. 9.
 αἰδοιωδῆς σχέσις 3, 7, 4. -δες in seminibus 8, 2, 1.
 αἰθρία 4, 14, 13. C. 1, 9, 5. 5, 12, 2. 11. σκληραὶ C. 5, 14, 2.
 αἵμασία 6, 7, 8.
 αἵματώδης χυλὸς 6, 4, 6. 9, 1, 1.
 αἱμόδωρον 8, 8, 5.
 αἶνος ξύλα 1, 5, 3. φύλλα 8, 3, 1.
 αἶρα gramen. φλοιὸς μονόλοπος 1, 5, 2. ὀρύξη ὁμοιον 4, 4, 10. μεταβάλλει εἰς πυρὸν 2, 4, 1. 8, 8, 3. C. 4, 4, 5. 5, 3, 6. — 8, 4, 6. 8, 7, 1. C. 2, 16, 3. 4, 16, 2. 4, 4, 11. 4, 5, 2. 5, 5, 15, 5.
- αἶριον 9, 16, 6.
 αἰρώδης πυρὸς 8, 4, 6.
 αἰσθησις opp. λόγος C. 1, 21, 4. 6, 9, 1. 6, 12, 6.

αἰσθητήριον C. 6, 2, 2.

αἰσθητικός C. 6, 2, 3.

αἰσθητός C. 6, 9, 1.

αἰτία αἰ ἐπάνω καὶ προτερᾶ C.
1, 4, 6. φυσικὴ C. 5, 4, 7. οὐ-
κεία C. 6, 18, 7. -ας γένος C. 1,
18, 1. 1, 21, 5. 6, 11, 12. 2,
11, 9.

αἰτιᾶσθαι C. 3, 7, 4. 4, 11, 8.
6, 7, 13. 6, 19, 1.

ἀκάθαρτος C. 1, 15, 1.

ἀκαλύφῃ 7, 7, 2.

ἀκαιρία ἔργων C. 5, 15, 3.

ἀκαμπής 3, 10, 4. 3, 11, 1.

ἀκανθα ἢ ἀ. πᾶσιν ὥσπερ φύλ-
λον 1, 10, 6.

ἀκανθα ἀκανθαί ἀπλῶς 6, 1, 3.

ἀκανθαί 4, 6, 10. τινὲς C. 6,
11, 15. — 9, 18, 1.

ἀ. διψᾶς in Arabia 4, 7, 1.

ἀ. βασιλική C. 1, 10, 5.

ἀ. αἰγυπτία δάκρυον ἀφίησι
4, 2, 1. 9, 1, 2. C. 6, 11,
5. Descr. 4, 2, 8.

ἀ. Ἰνδικὴ δάκρυον ἀφίησι 9,
1, 2. 4, 4, 12.

ἀ. ἢ ἱξίνη καλουμένη 9, 1, 2.

ἀ. ἄφυλλος in Gedrosia 4, 4,
13.

ἀ. λευκὴ τρίοχος in Ariana 4,
4, 12.

ἀ. ἀτρακτύλις 9, 1, 1.

ἀκανθικός 6, 1, 3. -ῇ φύσις
ὀψίκαρπος 6, 4, 6. λαχανώδη
7, 7, 3.

ἀκανθοῦσθαι 7, 6, 2.

ἀκανθοφόρος 3, 18, 2.

ἀκανθώδης γένος 1, 10, 6.

φύσις 6, 3, 7. πρόσφυς 4, 3,
11. φύλλον 9, 4, 3. 9, 11, 9.

ὅλως 6, 4, 1. ἐχῖνος 3, 10, 1.

δένδρα 3, 3, 2. — 3, 11, 5. 3,
16, 2. 6, 1, 2. 9, 4, 7. C. 6,
12, 9.

ἀκανίζειν 6, 4, 8.

ἀκανικός 4, 6, 10.

ἀκανος inter ὑλήματα, φυλλά-

κανθον 1, 10, 6. 6, 1, 3. 6,
4, 3. τὸ ἄνθος ἐπ' αὐτῶν τῶν
σπερμάτων 1, 13, 3.

ἀκανος σπερματικός 6, 4, 9.

ἀκανῶδες γένος 6, 4, 3. -ης
κῆσις 6, 4, 8. τὰ ἀκανώδη
καθ' ἑκαστον ἔχει τὸ ἄνθος 1,
13, 3. 6, 4, 11. 6, 6, 6.

ἀκάρδιον ξύλον 3, 12, 1.

ἀκαρπεῖν 3, 3, 4. C. 1, 17, 9.
1, 20, 5. 2, 16, 8. 5, 9, 9.

ἀκαρπία ὅλως C. 4, 11, 6. unde
C. 1, 16, 5. διὰ πῆρωςιν 4,
14, 8.

ἀκαρπος opp. κάρπιμα 1, 14, 3.

τὰ δοκοῦντα ἄ. 3, 1, 2. 3, 4,

2. τῶν ὁμογενῶν C. 1, 5, 5.

τὰ ἄρρενα τῶν ὁμογενῶν 3, 3,

7. γένεσις C. 1, 5, 3. διὰ πλῆ-

θος τροφῆς C. 1, 9, 1. unde

ἄ. fiant C. 2, 10, 1. μακροβιώ-

τερα C. 2, 11, 1. — 1, 3, 5. 1,

4, 2. 2, 2, 8. 3, 3, 6. C. 1,

12, 2. 1, 13, 8. 1, 18, 3. 1,

21, 5. 2, 3, 7. 3, 7, 4. 3, 11,

1. 5, 12, 9.

ἀκάρπωτος γῆ C. 3, 13, 3.

ἀκατασκεύαστος 9, 16, 6.

ἀκέραιος C. 5, 12, 11.

ἀκέλυφος C. 1, 17, 8.

ἀκέφαλος 7, 4, 10.

ἀκιδῶδες σπερμάτιον 4, 12, 2.

ἀκίνητος C. 6, 10, 10.

ἀκλαστος C. 1, 15, 1.

ἀκλων 6, 6, 2.

ἀκμάζειν 4, 6, 4. 4, 13, 6. 5,

1, 4. 7, 3, 4. 9, 15, 4.

ἀκμαῖα ἔργα C. 3, 16, 2.

ἀκμῇ 1, 7, 2. 5, 1, 3. 7, 3, 4.

C. 4, 3, 7. 6, 11, 13. 6, 17,

3. βλαστήσεως 2, 19, 2.

ἀκνισος? C. 2, 4, 6.

ἀκολλος C. 6, 10, 3.

ἀκολουθεῖν 1, 2, 2. C. 4, 11,

9. 5, 1, 12. 5, 16, 2. 6, 20, 1.

ἀκόλουθος 8, 5, 3. C. 6, 5, 6.

3, 9, 1.

ἀκόννη 9, 20, 4.
 ἀκονιάτος 8, 11, 1. C. 4, 16, 1.
 ἀκόνιτον 9, 16, 4. ἄχρηστον
 τοῖς μὴ ἐπισταμένοις 9, 16, 7.
 ἀκοπος σῖτος etc. 4, 4, 2. C. 4,
 13, 7. 4, 16, 2. 6, 10, 6.
 ἀκόπιστος C. 4, 12, 3.
 ἀκοπος 8, 6, 4. 8, 7, 7.
 ἀκορνα φυλλάκανθον 1, 10, 6.
 6, 4, 3. Descr. 6, 4, 6.
 ἄκος 2, 8, 4. C. 3, 6, 4.
 ἀκρασία C. 3, 2, 5.
 ἀκρατος C. 6, 4, 6. 6, 12, 7.
 6, 17, 6. — οἶνος 9, 8, 6. 9,
 11, 5.
 ἀκρεμονικός 4, 6, 8. 7, 1, 8.
 7, 8, 3. C. 2, 12, 2.
 ἀκρεμών 1, 10, 7. 1, 12, 3. 1,
 14, 2. 4, 6, 8. C. 5, 1, 3. —
 ἔχουσι ἐν ἑαυτοῖς ἀρχὰς ζωτι-
 κας C. 1, 12, 9. γένεσις ἀπὸ
 ἀ. 2, 1, 1. 2. φυτεία ἀπὸ ἀ.
 C. 1, 1, 3. καρπὸς ἐξ ἀ. C. 5,
 1, 2. e qua materie fiant C. 6,
 12, 5.
 ἀκρίβεια C. 3, 20, 5.
 ἀκριβής C. 5, 12, 10.
 ἀκριβολογεῖσθαι 1, 3, 5. 1,
 4, 3.
 ἀκρόβλαστος 1, 14, 2.
 ἀκρόδρυα 4, 4, 8. 11. C. 3, 6,
 7. 6, 11, 2. — οἷς ὑπάρχει
 οἰκειόταται 2, 5, 7.
 ἀκρόκαρπα 1, 14, 2. 3, 18, 12.
 7, 3, 4. 8, 3, 4.
 ἄκρος C. 6, 16, 8. 6, 17, 3.
 ἀκροσχιδής 3, 11, 1.
 ἀκροφυής 9, 5, 1.
 ἀκρόφυλλος 1, 14, 2.
 ἀκτέος? πρωτῆβλαστον 3, 4, 2.
 ἀκτὴ inter ἄκαρπα et φίλνυρα C.
 1, 1, 3. Describ. 3, 13, 4. ἄοςος
 1, 5, 4. μήτρα 1, 6, 1. ὀλίγους
 ἔχει ὄσους 1, 8, 1. 4, 13, 2.
 ἀκτινον ξύλον 5, 3, 3.
 ἀκνυλος fructus φελλόδενος et
 πρίνου 3, 16, 3.

ἄλεια C. 1, 12, 6. 2, 11, 8. 2,
 19, 3. 3, 6, 5. 4, 3, 2. 5,
 6, 6.
 ἄλσεινός 4, 5, 2. 8, 8, 1. 9,
 7, 3. C. 3, 23, 5. 4, 12, 3.
 5, 12, 3. 11. 5, 14, 3. 6, 18,
 12.
 ἄλειμμα ἰδρωτικόν 9, 20, 2.
 ἄλεξητήριον 7, 13, 4.
 ἄλεξιφάρμακα 9, 15, 7. 9,
 19, 2.
 ἄλς ἄλς οἱ παραβαλλόμενοι τοῖς
 φοίνιξιν C. 3, 17, 1. 6, 4, 6.
 6, 10, 8.
 ἀλήθειν 4, 12, 13.
 ἄλθαια 9, 15, 5. 9, 18, 1.
 ἄλιμον enecat cytisum 4, 16, 5.
 C. 5, 15, 4. 6, 10, 5.
 ἀλίπεδα 7, 15, 2.
 ἀλιπής 9, 1, 3.
 ἀλίσκεσθαι morbo 4, 14, 4.
 ἀλίφλοιος genus quercus 3, 8,
 2. 5, 1, 2.
 ἀλκνονίδες C. 1, 7, 5.
 ἀλλήλων κατ' ἀλλήλους 3, 12, 1.
 παρ' ἀλλήλα 4, 3, 1.
 ἀλλοῖος 1, 3, 2. 1, 6, 8. μορφὴ
 C. 5, 6, 9.
 ἀλλοιοῦν 8, 7, 4. 9, 16, 2. C.
 1, 9, 3. 2, 16, 3. 3, 17, 6.
 4, 4, 8. 4, 12, 11. 5, 9, 3.
 5, 16, 1. 6, 7, 1. 5. — οὖσθαι
 διὰ θεραπείας C. 2, 14, 1. αὐ-
 τομάτως C. 6, 3, 3. τροφαῖς
 C. 3, 24, 4. σπέρματα 3, 24, 4.
 ἀλλοιώσις C. 1, 1, 2. 1, 5, 2.
 5. 1, 7, 5. 2, 9, 14. 2, 14,
 2. 5. 4, 4. 11. 4, 5, 5. 5, 4, 5.
 5, 9, 3. 6, 3, 2. 6, 6, 7. 6,
 7, 5. 6, 8, 4. — εἰς ποιῶσι ὥραι
 τροφαὶ καὶ ἄηρ C. 4, 5, 5.
 ἀλλοτρίος -ως 9, 8, 6. τροφὴ
 C. 4, 9, 2. τόπος 5, 2, 2. -ιον
 τῷ ζῶντι τὸ μὴ ζῶν 1, 4, 5. —
 C. 2, 5, 4. 3, 1, 2. 3, 18, 3.
 4, 3, 4. 4, 6, 5. 4, 16, 3. 5, 6, 1.
 5, 14, 8. 6, 7, 7. 6, 17, 12. 6, 19, 1.

ἀλμᾶν, quod vocabulum non est
in Lexicis 7, 5, 4. 8, 10, 1. C.
6, 10, 4.

ἄλμη 4, 6, 10. 5, 4, 3. 6, 4, 10.
8, 6, 5. C. 2, 7, 5. 3, 17, 2.
3, 22, 3. 3, 24, 3. 4, 8, 4, 4.
14, 4, 5, 6, 10. 5, 9, 6. 5, 10,
3. 6, 10, 4.

ἄλμυρός 4, 3, 5. C. 2, 5, 2. 2,
6, 3. 3, 6, 3. 5, 15, 4. 6, 10,
1. 4, 10.

ἄλμυρός 4, 7, 6. C. 2, 5, 1. 6,
3, 5. 6, 10, 1. — γῆ C. 2, 4, 12.
χυμός 6, 1, 3. 6.

ἄλμυρώδης C. 3, 17, 2.

ἄλμώδης 8, 7, 6. C. 2, 16, 8.
3, 6, 3. 3, 17, 2. 6, 3, 2. 6, 10, 4.

ἄλοᾶν C. 4, 6, 5. 4, 12, 8. 9.

ἄλογία C. 1, 13, 4.

ἄλόπιστα ξύλα 5, 3, 3.

ἄλσινη 9, 13, 3.

ἄλσώδη 3, 4, 2. 3, 1, 1. 3, 2, 4.
C. 2, 7, 3. 2, 11, 1.

ἄλυνός 4, 3, 5. C. 2, 5, 3. 6,
1, 4. 6, 10, 1. — ὕδωρ 7, 5, 1.

ἄλυνότης C. 2, 5, 4. 3, 17, 8.

ἄλυνώδης 9, 11, 2.

ἄλυνία 2, 4, 2.

ἄλφυτον 8, 8, 2. 8, 11, 3. 9, 9, 1.

ἄλφος 9, 9, 4. 9, 12, 2.

ἄλωπένουρος σταχυώδης 7,
11, 2.

ἄλως area 3, 1, 3. 8, 11, 7. 9,
3, 1. C. 4, 12, 11. 4, 16, 2.
5, 6, 9.

ἄμαξικὰ τὰ 5, 7, 6.

ἄμαξοπηγία 5, 7, 6. 3, 10, 1.

ἄμάρωνος inter coronarias 6, 1, 1.
6, 7, 4. ὁ φρύγιος 6, 8, 3. inter
aromata 9, 7, 3. ὁ χλωρός C.
1, 4, 1. ἄμάρωνον ἀέφυλλον
1, 9, 4.

ἄμανρός 6, 2, 5. 8. ἄνθος 6,
7, 1.

ἄμανροῦσθαι 9, 14, 3.

ἄμᾶν 9, 11, 7. 9.

ἄμβλοῦσθαι 4, 14, 6.

ἄμβλωπῆς C. 3, 15, 2.

ἄμβλωσις C. 5, 9, 13.

ἄμενηνὸς φύλλον 3, 9, 1. 4,
12, 2. σπέρμα C. 1, 5, 4. 1,
19, 1. 4, 4, 3. κλήμα C. 3,
14, 5.

ἄμεταβλησία C. 6, 19, 3.

ἄμετάβλητος C. 6, 10, 2.

ἄμιγῆς C. 6, 17, 1.

ἄμητος πυροῦ 3, 4, 4.

ἄμιξία C. 4, 16, 2. 6, 17, 1.

ἄμισχος φύλλα 1, 2, 7. 3, 7, 5.

ἄμωδης γῆ 4, 8, 12. C. 2, 4, 1.

ἄμόργη ἐλαίου C. 1, 19, 3. 6, 8, 3.

ἄμπελος φλοιός 1, 5, 2. μήτρα
1, 6, 1. ξύλον γλισχρόν 5, 3, 4.

ἄλξαι 1, 6, 3. 5. κλήματα 1, 8, 5.

ἄλιξ propria vitis 1, 2, 2. βλα-
στός C. 6, 12, 9. ὀφθαλμοὶ 1, 8,
5. φύλλα 1, 10, 4. 5. 7. 9.

ἄνθος 1, 13, 1. 3. fructus 1,
11, 4. ὑγρότης 1, 12, 2. C. 3,
22, 6. ῥεῖ C. 5, 9, 10. χυλός

1, 21, 1. φίλνδρον 2, 7, 1. πολ-

λῆς τροφῆς δεῖται C. 2, 4, 4.

3, 11, 4. πρωῒβλαστος 1, 15, 1.

πρωῒκαρπος 1, 17, 1. εὐτραφῆς

3, 5, 4. duratio 4, 13, 4. χώρα

πεδινη οἰκειοτάτη 2, 5, 7. ἐκ

τῶν νέων βλαστῶν φέρει καρ-

πὸν 1, 14, 1. scandit C. 2, 18,

2. ὀσφραντικόν C. 2, 18, 4.

ἄμπέλου φυτόν C. 2, 15, 1. 2,

18, 1. 5, 17, 5. ἀπὸ τῶν κλη-

μάτων βλαστάνει 2, 1, 3. C. 1,

3, 1. 1, 12, 9. ἐκ καρποῦ

χείρων 2, 2, 4. C. 1, 9, 1. τὰ

φυτεντήρια qualia esse oporteat

2, 5, 3. C. 3, 11, 5. προμό-

σχεύουσι τὰ φυτὰ 2, 5, 3. ἐκφ-

θαλμισμός C. 1, 6, 8. φυτενο-

μένη παρὰ φύσιν ἄκαρπος 2, 5,

7. διακάθαρσις 2, 7, 2. C. 3,

13. uva matrescente non est

tangenda 2, 7, 5. κλάσεις C. 2,

14, 4. τομή C. 3, 5, 5. 3, 7, 7.

interserunt hordeum C. 3, 10, 3.

- cultura vitis C. 3, 11. ἀγίγατος quomodo fiat C. 5, 6, 13. μεταβολαὶ ὡς τέρατα 2, 3, 1. καρποί ποτε ἐκ στελέχους 2, 3, 3. καρπὸς ἀνέν φύλλων 2, 3, 3. C. 5, 4, 1. mutat colorem fructus 2, 3, 2. C. 5, 3, 1. morbi 4, 14, 2, 6. τραγᾶ 2, 7, 6. C. 1, 5, 5. 1, 17, 10. 5, 9, 10. μαινομένη C. 1, 11, 3. 1, 18, 4. laurus et raphanus infesta 4, 16, 6. C. 2, 18, 4. ficus et olea infesta C. 3, 10, 6. ὅσα γῆς εἶδη τοσαῦτα καὶ ἀμπέλων 2, 5, 7. C. 4, 11, 6. genera secundum τομήν C. 3, 2, 3. γένος μὴ τελοκαρποῦν 1, 13, 4. πρωτότομος 4, 14, 6. πρώτα ἐκ ὀψία C. 1, 18, 1. 4, 11, 2. ἀφυταῖος C. 3, 15, 5. κᾶπνεος 2, 3, 2. C. 5, 3, 1. κανθάρεως καλουμένη C. 2, 15, 5. λευκή C. 1, 20, 5. 3, 11, 1. in Indiae montanis 4, 4, 11. in Tmolo et Olympo Mysio 4, 5, 4. in insula Tylo 4, 7, 8. Singularis in Ida 3, 17, 4. 1, 9, 1. 3, 15, 3. 3, 17, 3. 4, 14, 13. 4, 15, 1. 5, 4, 1. 5, 9, 5. 6. 9, 13, 5. 9, 18, 11. 9, 1, 6. C. 1, 3, 1. 1, 11, 6. 1, 17, 4. 9. 2, 2, 1. 2. 2, 4, 7. 2, 7, 4. 2, 8, 1. 3. 2, 10, 3. 2, 11, 1. 2, 15, 3. 3, 5, 3. 3, 6, 6. 8. 3, 7, 3. 3, 8, 1. 3, 9, 5. 3, 22, 5. 4, 7, 2. 5, 1, 2. 12. 5, 12, 5. 8. 5, 14, 3. 5, 16, 3. 5, 17, 7. 6, 8, 6. 6, 12, 4.
- ἀμπέλου ἀγρίας εἶζα 9, 14, 1. 9, 20, 6.
- ἄμπελος marina 4, 6, 2. 9.
- ἀμπελοφόρος γῆ C. 2, 4, 4.
- ἀμπελουργεῖν C. 3, 7, 5. 3, 14, 1. 3, 15, 1.
- ἀμπελουργία C. 3, 14, 2. 3, 15, 1.
- ἀμπελουργοὶ C. 2, 4, 8.
- ἀμπέλων 9, 10, 3.
- ἄμπωτις 4, 7, 4. C. 2, 5, 2.
- ἀμυγδαλῇ εἶζα 1, 6, 3. ἀνθος φυλλῶδες 1, 13, 1. ἐνίων ὑπερυθρον ibd. προανθεῖ τῶν φύλλων 7, 13, 7. C. 1, 14, 4. πρωῒ βλαστει 1, 9, 6. χυλὸς καρποῦ ἐλαώδης 1, 12, 1. ἀποβάλλει τὸν καρπὸν πρὸ τοῦ πέψαι 2, 8, 1. καρπὸν φέρει ἐκ τῶν ἔνων βλαστῶν 1, 14, 1. προφαίνει καρπὸν πολὺν C. 2, 11, 11. εὐβλαστής C. 1, 10, 2. πᾶμπαν ἀπαθῆς 4, 14, 12. χαλεπή C. 3, 10, 6. cultura C. 3, 18, 2. ἐνοφθαλμίζουσιν C. 1, 9, 1. βλαστάνει φυτενομένη 2, 1, 3. e semine peior 2, 2, 5. C. 1, 9, 1. ἀπαγριοῦται 2, 2, 9. θεραπεία μεταβάλλει 2, 2, 11. — ἦν κολάζειν 2, 7, 6. C. 1, 17, 10. 2, 14, 1. 4, 5, 9, 11. stercore suillo ex amara fit dulcis 2, 7, 7. C. 3, 9, 3. mutatio C. 3, 17, 6. germinatio 8, 2, 2. fundit lacrymam 9, 1, 2. 5. — 3, 11, 4. 3, 12, 1. 5. 4, 4, 7. 5, 9, 5. 9, 19, 1. C. 1, 3, 2. 1, 17, 9. 1, 20, 5. 1, 22, 7. 2, 9, 3. 2, 11, 10. 2, 15, 1. 2, 16, 8. 3, 6, 8. 3, 10, 2. 4, 1, 6. 5, 4, 1. 5, 10, 2. 5, 16, 4. 5, 17, 4. 5, 18, 4. 6, 11, 15.
- ἀμυγδάλη τὸ σπέρμα εὐδὺ μετὰ τὸ περιέχον 1, 11, 1. περιεχομένη κελύφει ξυλώδει 1, 11, 3. C. 6, 16, 7. 6, 6, 8.
- ἀμύγδαλον C. 4, 2, 1.
- ἀμυγδαλώδης καρπὸς 4, 2, 5.
- ἄμφανξις in ἐλάτῃ 3, 7, 1. 3, 9, 8.
- ἀμφίβια 1, 4, 3.
- ἀμφίδοξος 1, 22, 2.
- ἀμφίεργος γῆ 3, 23, 1.
- ἀμφίκαρπα 1, 16, 12.
- ἀμφίφνα 3, 7, 1.
- ἄμωμον 9, 7, 2.
- ἀναβάπτειν 3, 13, 6.

- ἀναβιώσκεσθαι 4, 3, 11. 4, 14, 12. 4, 16, 2.
 ἀναβλαστάνειν 2, 3, 3. 3, 1, 6. 3, 17, 3. 4, 2, 8. 4, 14, 13. 7, 10, 1. C. 4, 11, 4. 5, 13, 4.
 ἀναβλάστησις 8, 1, 6. C. 5, 13, 5.
 ἀναγκάζον τὸ 1, 4, 3. — ως 4, 4, 1.
 ἀνάγκη C. 2, 6, 1. 2, 10, 2. 2, 11, 7. 2, 13, 5. 6, 3, 4.
 ἀναγκάζινεσθαι C. 3, 22, 3.
 ἀνάγειν εἰς ὕψος 1, 3, 2. πρὸς τὴν φύσιν 1, 5, 5. πρὸς ἀρχὰς C. 1, 21, 4. εἰς οὐσίαν C. 4, 6, 6. εἰς τέρατα καὶ σημεῖα C. 5, 4, 3. — C. 4, 5, 2.
 ἀναγωγὴ C. 3, 7, 4.
 ἀναδάκνειν C. 3, 17, 4.
 ἀναδενδρὰς C. 1, 10, 4. 3, 10, 8. 5, 5, 4.
 ἀναδεύειν 9, 13, 3. 9, 18, 8. 9, 20, 4.
 ἀνάδηξις C. 3, 17, 5.
 ἀναδιδύναμι 8, 1, 6. C. 5, 3, 3.
 ἀνάδοσις ὑδάτων C. 1, 13, 6. — αἰθρὸς δένδρων C. 2, 1, 4.
 ἀναδρομὴ C. 4, 5, 1. 4, 11, 3.
 ἀναζητεῖν C. 6, 18, 11.
 ἀναζυμοῦν C. 2, 1, 3. 3, 23, 4. 5, 9, 12. 5, 13, 1. 6, 1, 5.
 ἀναθεραπεύειν βλαστοὺς 4, 13, 3.
 ἀναθερμαίνεσθαι 5, 6, 3. C. 5, 9, 12.
 ἀναθεωρεῖν 1, 5, 1. 8, 6, 2.
 ἀναθυμιάσις C. 5, 12, 3.
 ἀνακαθαίρειν 1, 3, 3. 1, 9, 1.
 ἀνάκανθος ἔχινος 3, 10, 1. τοῖς φύλλοις 6, 5, 2. — 3, 12, 9. 6, 1, 2.
 ἀνάκλασις φύλλων 1, 10, 2.
 ἀνακολυμβᾶν 4, 6, 5.
 ἀνακομίζεσθαι C. 2, 4, 6.
 ἀνακνυᾶν C. 6, 1, 5.
 ἀναλαμβάνειν 5, 2, 2.
 ἀναλάμπειν C. 4, 13, 6.
 ἀναλίσκειν 2, 6, 8.
 ἀναλλοίωτος C. 4, 12, 2. 6, 10, 3.
 ἀναλογία 1, 1, 4. 1, 1, 11. 4, 1, 4. C. 1, 16, 4. 5. 4, 4, 9, 11.
 ἀναμάχεσθαι C. 3, 2, 5.
 ἀνάμιξις C. 4, 15, 4.
 ἀνανθής 1, 3, 5, 1, 14, 3. 3, 2, 1. 3, 12, 4. 7, 7, 4. C. 2, 19, 1. οὐδεις χρόνος ἀ. 6, 8, 4.
 ἀναξηραίνειν 6, 3, 6. 9, 7, 1. 4. C. 5, 14, 5. 5, 16, 1. 5, 17, 2.
 ἀναξήρασις 3, 1, 3.
 ἀνάπαλιν 2, 6, 12. 5, 6, 1. 7, 4, 9. 8, 3, 51. C. 2, 9, 4.
 ἀναπιδύειν C. 6, 4, 1.
 ἀναπίνειν C. 3, 6, 1.
 ἀναπληροῦσθαι C. 4, 16, 2.
 ἀναπλήρωσις 9, 2, 6.
 ἀνάπλους 4, 7, 3.
 ἀνάπνευεν 5, 9, 6.
 ἀναπνευστικὸς C. 6, 5, 5.
 ἀναπνοή 7, 5, 6. ἀπὸ θαλάττης 6, 2, 4.
 ἀναπόμικτος χυλὸς C. 6, 8, 4.
 ἀνασκάπτειν 3, 18, 5. C. 1, 15, 1.
 ἀνάστημα στελέχους 2, 6, 19. σπιθαμιαῖον 9, 9, 5.
 ἀναστομοῦν C. 2, 5, 4.
 ἀναστόμωσις C. 3, 17, 6.
 ἀνατέλλειν ὕλη 3, 1, 6. φύλλα 7, 13, 5. C. 4, 4, 10. κύαμος 8, 1, 6. σίλφιον C. 1, 5, 7. σπέρμα C. 4, 6, 8.
 ἀνατιθέναι 8, 4, 6.
 ἀνατολὰ 9, 15, 2.
 ἀνατομὴ 1, 1, 4.
 ἀνατρέπειν αἰοῦρας 8, 9, 1.
 ἀνατρέφειν ὑποζύγια C. 2, 17, 6.
 ἀνατρέχειν πρὸς βλάστησιν C. 1, 12, 3. σπέρματα C. 3, 23, 3.
 ἀνανυξὴς ἡ ξηρότης C. 1, 8, 4. — C. 4, 6, 3. H. 3, 5, 2.
 ἀναφέρειν πρὸς τὸ τέλος C. 3, 2, 3. ἐπὶ τὴν χώραν C. 3, 21, 3.
 ἀναφορὰ 1, 1, 4. 11. C. 4, 7, 1. 4, 10, 3. 6, 12, 6.

ἀναφυεῖν 2, 2, 9. 3, 1, 2. 8,
2, 3. 8, 6, 1. C. 5, 15, 1.

ἀναφυεῖν 9, 12, 1.

ἀναχωρεῖν χώρα ἀναχωρη-
κυῖα 9, 7, 4.

ἀνθηρα 7, 15, 1. C. 3, 15, 4.

ἀνδράχλη arbuscula, describ.

3, 16, 5. φλοιορραγῆς 1, 5,

2, 4, 15, 2. αἰθυλλόν 1, 9,

3, 8. ἰδία ὄρεινῶν 2, 3, 1.

eum domestica germinat. 3, 4, 2.

bis fructificat 3, 4, 4. ὀψίκαρ-

πος 3, 4, 6. 3, 6, 1. βραχύρ-

ριζόν 7, 2, 9. usus ligni 5, 7,

6. — 4, 4, 2. 4, 7, 5. 4, 15,

1. 7, 1, 2. 9, 4, 3.

ἀνδράχνη oleracea C. 1, 10, 4.
4, 3, 2.

ἀνδριαντοποιὸς 9, 13, 4.

ἀνδρομήκης φοῖνιξ 2, 6, 7.

ἀνέλαιος C. 2, 3, 8.

ἀνεμώνη ἐπιγειόφυλλον 7, 8, 3.

hieme floret 1, 10, 2. — 6, 8,

1. 7, 7, 3. 7, 10, 2.

ἀνεμώνης C. 3, 12, 3.

ἀνευεργῆς 9, 16, 9. 9, 17, 1.

ἀνεπίδοτος 7, 4, 8. C. 4, 6, 3.

ἀνερίναστος σῦκα 2, 8, 3. C.

2, 9, 12.

ἄνεσις 5, 8, 2. ἄερος C. 2, 1, 6.

ὀσμῆς C. 6, 15, 3. — C. 5, 14, 7.

ἀνήμερος 8, 9, 2.

ἀνηθον λάχανον γυμνόσπερμον

1, 11, 2. ῥίζα ξυλώδης 7, 2, 8.

μονογενὲς 7, 4, 1. ὑγρότης εὐω-

δίαν ἔχει 1, 12, 1. — 6, 2, 8.

7, 1, 2. 7, 6, 4. C. 6, 9, 3.

ἀννησον λάχανον γυμνόσπερμον

1, 11, 2. χυλὸς καρποῦ εὐώδης

1, 12, 1.

ἀννητος inter aromata 9, 7, 3.

ἀνθεμον inter ποιώδη, τὸ ἀν-

θος ἐπ' αὐτῶν τῶν σπερμάτων

1, 13, 3. ἐπιγειόφυλλον 7, 8,

3. τὸ φυλλῶδες ἐπικαυλόφυλ-

λον 7, 8, 3. inflorescentia et

fructificatio 7, 14, 2.

ἀνθερικόν ποτὲ ἐν θαλάσῃ 1,
4, 3. — ος 6, 2, 9. 7, 13, 2—4.

ἀνθερικῶδης καυλὸς 9, 10, 1.

ἀνθεῖν τὰ ἀνθοῦντα opp. τὰ

ἀνανθῆ 3, 2, 1. κατὰ μέρος 7,

3, 1. 7, 14, 2. 8, 2, 5. C. 4,

10, 3. 5, 2, 5.

ἀνθηδών et ἀνθηδοносиδῆς

species μεσιλλῆς 3, 12, 5.

ἀνθήλη 4, 10, 4. 4, 11, 4.

ἀνθησις πολυχρονία χεδροπών

C. 4, 10, 1. ὀλιγοχρονία 6, 8,

2. ἄθρόως γίνεται 8, 2, 5.

ἄθρόα et κατὰ μέρος 8, 3, 3.

7, 9, 2. 7, 13, 2. ἀκολουθοῦσι

τὰς βλαστήσεις 3, 4, 2. πρὸ

ῥαρος C. 5, 9, 13.

ἀνθητικὰ opp. ἀνανθῆ 1, 14, 3.

ἀνθικὸς 6, 6, 2. 11. 6, 8, 2,

7, 13, 7. C. 4, 11, 10.

ἀνθινος 7, 9, 2.

ἄνθος ἐπέτειον μόριον 1, 10,

9. ἐπιγινόμενον κατ' ἐνιαυ-

τὸν 3, 7, 3. compositio 1, 10,

10. differentiae 1, 3, 1. μονό-

φυλλον διαγραφὴν ἔχον τῶν

πλειόνων 1, 13, 2. διατετηρ-

μένα 1, 13, 3. ἐπὶ τῶν καρ-

πῶν 1, 13, 3. κηριῶδες 3,

13, 3. 6. χροῶδες, φυλλῶδες

8, 3, 3. κολοβά ibd. τὸ ἀπὸ

τοῦ ἄρρενος in palma 2, 9, 15.

διαφοραὶ in oleraceis 7, 7, 4.

τὸ στρογγύλον τὸ ὑποκάτω τοῦ

ἀνθους 7, 13, 2. δένδρων τινῶν

3, 3, 8. ἐπιμένει τῶν καρπῶν

ἀνξανόμενων 1, 13, 3. oppo-

situm σπέρματι 3, 1, 3. δέν-

δρα φνόμενα ἀπὸ τῶν ἀνθῶν

3, 3, 7. συμπαραφερόμενα τῷ

ἡλίῳ C. 2, 19, 5. πρόσφατα

εὐοσμότερα C. 6, 14, 9. ηττον

εὐοσμα C. 6, 15, 1. γλυκέα C.

6, 15, 4. eminus odori C. 6,

17, 1. χεῖριστα ἐν Αἰγύπτῳ C.

6, 18, 3. — C. 6, 11, 4. C. 6,

14, 3. C. 6, 20, 4.

- ἀνθοφόρος C. 1, 5, 5.
 ἀνθρακεία 3, 8, 7.
 ἀνθρακίλα 5, 9, 4.
 ἀνθρακεύειν 3, 8, 5. 9, 3, 1.
 ἀνθραξ 5, 9.
 ἀνθρηνοειδὲς ζῶον 7, 13, 3.
 ἀνθρώδης ἄνθρωπος 1, 13, 1. οἰνάνθη
 6, 6, 11.
 ἀνιέναι 5, 3, 3. 5, 5, 1. 8, 4,
 9. 5, 1, 4. 5, 4, 4. 5, 13,
 2. C. 1, 7, 5. 2, 19, 3.
 ἀνικμος O. 6, 20, 2.
 ἀνιμᾶν 4, 3, 5.
 ἀνιστορεῖν C. 1, 5, 5.
 ἀνίσχειν 7, 13, 6.
 ἀνοξος 1, 8, 1. 2. 1, 9, 2. 3,
 10, 1. 3, 11, 3. 3, 13, 3. 3,
 14, 1. 3, 17, 5. 4, 1, 4.
 ἀνοιίγω C. 1, 4, 4.
 ἀνοιδεῖν 7, 4, 12. 9, 8, 5.
 ἀνοιδίσκειν C. 4, 13, 7.
 ἀνομοιότης C. 6, 2, 2.
 ἀνομολογούμενον 8, 4, 5.
 ἀνόστιμος C. 3, 21, 1.
 ἀνοστος C. 4, 13, 2.
 ἀνουλον ξύλον 3, 11, 3.
 ἀνοχος 3, 8, 13.
 ἀντεστραμμένως 6, 4, 8.
 ἀντέχειν C. 4, 15, 3.
 ἀντιβαίνειν C. 4, 6, 4. 8.
 ἀντιδιηρημένα τὰ 4, 13, 1.
 ἀντίθεσις C. 2, 4, 10.
 ἀντικᾶειν C. 6, 1, 5.
 ἀντικεῖσθαι C. 4, 15, 1.
 ἀντικόπτειν C. 1, 12, 6. 2, 1, 5.
 ἀντιλαμβάνεσθαι 4, 1, 5. 4,
 8, 8. C. 3, 5, 1. 3, 11, 5.
 ἀντιληπτικὸς C. 1, 6, 4.
 ἀντίληψις C. 1, 6, 2. 2, 18, 2.
 3, 6, 6.
 ἀντιπεριῖστασθαι C. 2, 9, 8.
 6, 7, 8. 6, 8, 8. 6, 18, 11.
 ἀντιπερίστασις C. 1, 12, 3. 1,
 13, 3, 5. 2, 6, 1. 2, 8, 1. 6, 18, 12.
 ἀντιπίπτειν C. 5, 6, 4.
 ἀντιπληροῦσθαι C. 1, 13, 3.
 2, 1, 2.
 ἀντίρριζον 9, 19, 2.
 ἀντισπᾶν C. 1, 15, 3. 1, 19,
 4. 2, 12, 2. 4. 3, 16, 3. 4, 1,
 4. 4, 8, 3. 5, 6, 4.
 ἀντιστατεῖν 1, 7, 1.
 ἀντωθεῖν 5, 6, 1.
 ἀνυγραίνειν C. 1, 16, 2. 1,
 19, 3. 2, 6, 1. 2, 9, 3. 4, 13,
 3. 6. 5, 18, 1. 6, 6, 5.
 ἀνύδρευτος 7, 4, 6.
 ἀνυδρία 4, 7, 1. C. 5, 9, 8.
 ἀνώλεθρος 3, 12, 2. 9. 3, 15, 4.
 ἀνωμαλῆς C. 3, 6, 5. 6, 17, 11.
 ἀνωμαλία φύλλων 6, 1, 4. με-
 ρῶν 8, 4, 1. αἴρος C. 3, 24,
 2. καὶ τροφῆς C. 6, 18, 1. 6.
 καρπῶν C. 4, 11, 6.
 ἀνώμαλος C. 5, 3, 3.
 ἀνώνυμος 4, 4, 5. κοινῇ προς-
 ηγορία 8, 1, 1.
 ἀξίην 9, 4, 4.
 ἄξιων 5, 7, 6.
 ἀοξος 1, 5, 4. 5, 8, 1. ὅλη
 5, 2, 1. Vide ἀνοξος.
 ἀπαγριοῦσθαι τὰ ἡμέρα 2, 2,
 9. πᾶν ἐξαμελούμενον ἀπα-
 γριοῦται 3, 2, 2. — 8, 8, 2.
 8, 9, 3. C. 2, 15, 1.
 ἀπαγρίωσις 4, 5, 6.
 ἀπάθεια κακῶν 9, 15, 1. C.
 4, 12, 11. 6, 5, 4.
 ἀπανθεῖν 1, 13, 3. 3, 12, 2,
 3, 16, 4. 4, 10, 3. 6, 2, 3.
 7, 3, 1. 7, 4, 12. 8, 2, 5. 8,
 10, 3. C. 3, 16, 1. 3, 24, 3.
 4, 10, 3. 4, 13, 4.
 ἀπάνθησις 7, 7, 4. 8, 2, 5.
 C. 2, 2, 1.
 ἀπαθῆς C. 1, 22, 3. 2, 2, 1.
 3, 7, 3. 4, 5, 4. 4, 6, 2. 7.
 4, 15, 3. 5, 12, 5. 10. 5, 13,
 1. 5, 16, 2. 6, 7, 2.
 ἀπαλλαγὴ 9, 3, 3. 9, 16, 6. 9.
 ἀπαλλάττειν mortem afferre
 9, 15, 2. 9, 16, 5. 6.
 ἀπαλοᾶν C. 4, 12, 8.
 ἀπαράβλαστος 1, 5, 1. 3, 7,

2. 7, 4, 5. 7, 8, 2. 8, 2, 3.
 C. 1, 1, 3. 1, 3, 3. 5, 17, 4.
 ἀπαργία ἐπιγειόφυλλον 7, 8, 3.
 ἀπαρίνη περιαλλόκανλος 7, 8,
 1. ἀντέχεται τῶν ἱματίων 7,
 14, 2. — 8, 8, 4. 9, 19, 2.
 C. 5, 15, 5.
 ἀπαρρενοῦσθαι 7, 4, 3.
 ἀπαρτᾶσθαι ῥάβδοι φοίνικος
 2, 6, 4. ἀπηρτημένα τῶν ῥι-
 ζῶν 3, 1, 2. γένεσις ἀπηρτη-
 μένη τῆς αἰσθήσεως 3, 1, 5. 8,
 4, 1. C. 3, 22, 1. — ἀπηρτη-
 μένα C. 2, 11, 5. καὶ αὖα C.
 3, 7, 6. 2, 9, 15. 4, 1, 5, 6,
 6, 4. 6, 14, 2.
 ἀπάπη ἐπιγειόφυλλον 7, 8, 3.
 τὸ ἄνθος ἐκπαμποῦται 6, 4, 8.
 describ. 7, 11, 4. — 7, 7, 1. 3.
 7, 10, 2. 3. 7, 11, 3.
 ἀπαρχή 8, 2, 7.
 ἀπανδᾶν 5, 6, 1.
 ἀπαφαναίνειν C. 3, 10, 7.
 ἀπεικάζειν 1, 2, 5.
 ἀπειρηκυῖα γῆ C. 3, 20, 3.
 ἄπειρος C. 6, 3, 5.
 ἀπελέκητος 3, 8, 7.
 ἀπεμφερῆς 8, 8, 5.
 ἄπεπτος 3, 15, 4. 7, 2, 4. C. 4,
 7, 2. 6, 18, 12. 4, 4, 3. 4, 12,
 5. 6, 6, 2. 6, 12, 5. 6, 13, 2.
 ἀπέρασις C. 2, 8, 4. 2, 9, 8.
 2, 11, 11. 2, 15, 4.
 ἀπεργάζεσθαι C. 5, 12, 7.
 ἀπερεῖδεν C. 6, 19, 5.
 ἀπερίττωτος φυτόν C. 6, 10, 3.
 τροφή C. 6, 17, 9.
 ἀπερίφερῆς C. 6, 1, 6.
 ἀπερισυβοῦν C. 5, 9, 13. 5,
 10, 3.
 ἄπεινον ξύλον 3, 9, 5. δέν-
 δρον 3, 9, 3.
 ἀπηθεῖν 9, 8, 3.
 ἀπήρωτος C. 3, 5, 1.
 ἀπικμᾶν C. 4, 16, 2.
 ἀπιοειδῆ φύλλα 3, 10, 3.
 ἄπιον C. 6, 14, 4.

ἄπιος cortex 1, 2, 7. μακρόρ-
 ριζος C. 1, 3, 3. οὐ μονο-
 στελέχης 1, 3, 3. διὰ πολλοῦ
 παραβλαστάνει C. 1, 3, 5. φύλλα
 1, 10, 5. σπέρματα 1, 11, 4.
 5. ἄνθος 1, 13, 1. 3. καρ-
 πὸς 1, 14, 1. προφαίνει καρ-
 πὸν πολὺν C. 2, 11, 11. C.
 6, 16, 2. propagatio 2, 1, 2.
 2, 2, 11. 2, 5, 3. cultura 2,
 5, 6. 2, 7, 7. domestica est
 1, 14, 4. 2, 2, 5. 3, 2, 1.
 κρείττων ἐν πεδίοις 3, 3, 2. 3.
 ἀποβάλλει τὸν καρπὸν 2, 8, 1.
 πρωταῖ et ὀψιαῖ C. 1, 18, 3.
 4, 11, 2. germinatio 3, 6, 2.
 α. φωνῆς C. 2, 15, 2. 5. pon-
 tica 4, 5, 3. δικαρχῶν C. 1,
 13, 9. — 1, 8, 2. 3, 10, 1. 3,
 11, 5. 3, 12, 8. 3, 13, 3. 3,
 14, 1. 3. 3, 18, 7. 4, 2, 5.
 4, 4, 2. 4, 13, 1. 5, 3, 2. 5,
 9, 8. 9, 4, 2. 9, 9, 5. C. 1,
 3, 2. 1, 15, 2. 1, 22, 7. 2,
 3, 6. 2, 9, 3. 2, 11, 10. 3,
 2, 2. 3, 2, 8. 3, 7, 12. 5,
 9, 4. 5, 12, 9. 5, 16, 4. 6,
 6, 3. 6, 10, 7.
 ἀπλάστως ἀνλεῖν 4, 11, 4.
 ἄπληκτος? ῥίζα 9, 14, 1.
 ἀπλῶς omnino 1, 1, 2. opp. κατὰ
 τὸ μᾶλλον 7, 2, 5.
 ἀπλοῦς οὐδὲν σχεδὸν γένος
 ἀπλοῦν 1, 14, 3. ἀπλᾶ τοῖς εἶδε-
 σιν 6, 6, 3. 7, 11, 2. τὰ ἀπλᾶ
 καὶ τὰ ἄψυχα C. 6, 3, 3.
 ἀπλυσία 4, 6, 10.
 ἀπνεύματος τόπος C. 1, 8, 3.
 χῶρα C. 3, 24, 4.
 ἄπνευστος 4, 14, 12. C. 5, 12, 7.
 ἀπνοία C. 4, 14, 2. 5, 10, 3.
 5, 12, 2.
 ἄπνους 4, 1. 2. 8, 10, 2. C.
 2, 9, 6.
 ἀποβλάστημα 1, 20, 1.
 ἀποβλητικὰ τῶν καρπῶν C. 2,
 9, 3.

- ἀποβολὴ καρπῶν C. 2, 9, 3.
 ἀποβρέχειν 5, 9, 5. C. 2, 5, 5.
 ἀπόγεια πνεύματα C. 2, 3, 1.
 ἀπογεννᾶν τὸ ὅμοιον κατὰ φύσιν C. 1, 16, 12.
 ἀπογηράσκειν 1, 5, 2. 1, 8, 5. 2, 13, 7. C. 4, 5, 7. 5, 7, 2.
 ἀπογίνεσθαι C. 6, 8, 8.
 ἀπογωνιοῦσθαι φύλλα C. 2, 16, 4.
 ἀποδενδροῦσθαι 1, 3, 2. 3, 17, 2. 3, 18, 9. C. 2, 12, 4. 6.
 ἀποδέω 7, 3, 4.
 ἀποδηλόω C. 4, 16, 4.
 ἀποδιδόναι διαφορὰς 1, 2, 7. καρπὸν 3, 4, 3. 4. πλήθος καλάμου C. 4, 11, 3. τὸ ὕστερον C. 5, 1, 10. τὴν αἰτίαν C. 5, 3, 3. — C. 6, 1, 1. 2. 6, 5, 4. 6, 6, 8. 6, 9, 2.
 ἀπόδοσις 1, 3, 2.
 ἀποδύεσθαι C. 4, 6, 8.
 ἀποθηλύνεσθαι 7, 4, 3. C. 4, 5, 6.
 ἀποκαθαίρειν C. 1, 17, 10.
 ἀποκοθίστασθαι πρὸς τὴν φύσιν C. 2, 15, 3. — 8, 7, 4. C. 5, 3, 7. 6, 7, 6.
 ἀποκαλεῖν et ἀποκάειν 2, 3, 3. 4, 14, 11. 12. C. 2, 1, 6. 2, 3, 1. 12, 2, 4. 2, 7, 5. 5, 12, 2. 8, 6.
 ἀποκάτωρξ C. 5, 9, 11.
 ἀπόκανυλος 7, 2, 4.
 ἀποκεῖσθαι 4, 3, 2.
 ἀποκηρύττειν 4, 4, 5.
 ἀποκιττοῦσθαι 3, 18, 7. 8.
 ἀποκλίνειν φύλλα ἀποκεκλιμένα 6, 2, 8.
 ἀποκλύζειν 9, 13, 3. 9, 20, 4. C. 5, 9, 6. 12.
 ἀποκνίζειν 6, 8, 2.
 ἀπόκνισις C. 5, 9, 11.
 ἀπόλανσις C. 2, 2, 3. 4. 3, 4, 3. 6, 16, 7.
 ἀπολαύειν C. 2, 4, 6. 2, 11, 7.
 ἀπολείπειν 4, 3, 2. 6, 8, 2. C. 4, 3, 4.
 ἀπόληψις ὑδάτων C. 3, 21, 1.
 ἀπολιθοῦσθαι 4, 7, 1. 2.
 ἀπολοχμοῦσθαι 6, 6, 6.
 ἀπόλυσις mors 9, 16, 8.
 ἀπόμαγμα C. 6, 19, 5.
 ἀπομαραλίνειν C. 5, 11, 1. 6, 11, 13.
 ἀπομελαίνεσθαι 2, 7, 5.
 ἀπομισθοῦν 2, 11, 3.
 ἀπονεύειν C. 3, 22, 2.
 ἀποξηραίνειν 8, 11, 3. C. 3, 11, 6. 3, 19, 2. 5, 18, 1.
 ἀποξύνειν 1, 6, 1.
 ἀποπαπποῦσθαι 7, 11, 4.
 ἀποπηνιζόμενος κάλαμος 8, 10, 4.
 ἀποπιέζειν C. 6, 7, 3.
 ἀποπλύνειν C. 6, 10, 5.
 ἀποπνεῖν 9, 16, 2. C. 5, 6, 4. 5, 11, 1.
 ἀποπνίγειν 3, 9, 5. 4, 4, 13. 8, 8, 4. C. 5, 11, 3.
 ἀποπνοή 9, 7, 2. C. 2, 15, 4. 6, 7, 3. 6, 14, 9. 11. 6, 16, 6. 8. 6, 17, 9.
 ἀπόρημα 9, 19, 4. C. 1, 12, 8. 1, 18, 3.
 ἀπορία 1, 1, 1. 1, 6, 9 et saepe.
 ἀπορροή 9, 3, 2. C. 5, 14, 9.
 ἀποσβεννύειν C. 5, 17, 7.
 ἀποσῆπειν C. 5, 6, 11.
 ἀποσελείν C. 1, 20, 3.
 ἀποσημαίνειν 8, 5, 4. C. 1, 22, 3.
 ἀποσκληρύνεσθαι C. 3, 16, 2. 3, 19, 2. 5, 15, 6.
 ἀπόστασις 2, 5, 6. φνυτῶν C. 3, 7, 2. 6, 17, 1. 6, 16, 8.
 ἀποσταφιδοῦν C. 2, 8, 3.
 ἀποστεγάζειν C. 5, 6, 5.
 ἀποστεγάσμα C. 5, 13, 3.
 ἀποστεγείν C. 1, 12, 7. 4, 12, 2. 4, 16, 2. 5, 6, 1. 2, 5, 12, 9. 5, 13, 7. 5, 15, 2. 6, 18, 11.
 ἀποστύφειν C. 2, 8, 1.
 ἀποτελεῖσθαι C. 4, 11, 3.
 ἀποτελειοῦσθαι 7, 1, 8.

- ἀποτήκειν C. 6, 1, 4, 5, 13, 7.
 ἀποτίθεσθαι 8, 11, 3.
 ἀπότομος C. 3, 14, 5.
 ἀποτίκτειν C. 1, 13, 1, 3, 24,
 2, 4, 6, 4.
 ἀποτραχύνεσθαι 6, 4, 2.
 ἀποτρίβειν 6, 7, 1.
 ἀπόφανσις C. 4, 9, 2.
 ἀποφυᾶς 1, 6, 6, 7, 2, 5, 8.
 ἀποφυλλίξειν 7, 12, 2.
 ἀπόφυσις ἀκρεμονική 4, 6, 8.
 — 1, 13, 2, 6, 4, 4, 6, 5, 4,
 7, 2, 6, 9, 7, 11, 3, 7, 12,
 3, 7, 13, 3, 8, 2, 3.
 ἀποφυτεία C. 1, 4, 3.
 ἀποφυτεύειν 7, 2, 1, 2.
 ἀποφύειν 1, 6, 4, 4, 9, 2, C.
 4, 8, 5.
 ἀποχέω 4, 4, 10, 8, 2, 5, 8,
 8, 1, 8, 10, 4, C. 3, 21, 5,
 3, 22, 4, 3, 23, 3.
 ἀπύχυσις 8, 3, 4, 8, 10, 4,
 4, 14, 1.
 ἀποψίλωσις vitis C. 5, 9, 11.
 ἀπαψύχεσθαι 4, 7, 3, C. 4,
 12, 9.
 ἄπτεσθαι C. 5, 12, 10.
 ἀπύρηνος ῥύα 2, 2, 5, 7, 4,
 13, 2, φοινίκος καρπὸς 2, 6,
 6, λωτοῦ κ. C. 4, 3, 1, — 4, 8,
 12, C. 1, 9, 2, 1, 21, 2, 2,
 11, 7, 3, 9, 3, 3, 17, 7, 4, 4, 12.
 ἀραιὸς φυτὸς C. 2, 4, 7, τόπος
 C. 4, 14, 4, — C. 3, 21, 3.
 ἄρακος 8, 8, 3.
 ἀρακῶδες τὸ 1, 16, 12.
 ἀράχιδνα fructus subterraneus 1,
 1, 7, 1, 16, 12.
 ἀράχνιον morbus oleae 4, 14,
 10, C. 5, 10, 2.
 ἄργεμα 7, 6, 2, 9, 9, 5, 9,
 11, 10, 9, 12, 3.
 ἄργία opp. κατεργασία C. 1, 16,
 8, 4, 5, 6, 5, 7, 1.
 ἄργιλος C. 3, 20, 3, 6, 3, 2.
 ἄργιλώδης τόπος 3, 18, 5.
 ἄργὸς γῆ 3, 6, 4, — 5, 9, 8,
 6, 3, 2, 7, 4, 7, 9, 4, 10, 9,
 12, 2, C. 1, 15, 1, 3, 15, 3,
 5, 14, 5.
 ἄργυρεῖα 5, 9, 1, 2.
 ἄρδειν C. 5, 6, 6.
 ἄρδεύειν 7, 5, 2.
 ἄρην vide ἄρες.
 ἄρῖα arbor non florens 3, 3, 8.
 ὀψιβλαστότατον 3, 4, 2. fructi-
 ficat sub hiemem 3, 4, 4. Do-
 riensibus i. q. φελλόδρυν 3, 16,
 3, ἄσαπες 5, 4, 2, δυσεργό-
 τατον 5, 5, 1, ξύλον σκληρό-
 τατον 5, 3, 3, carbones opti-
 mos dat 5, 9, 1, — 3, 17, 1,
 4, 7, 2, 5, 1, 2.
 ἄριθμεῖν 4, 8, 2.
 ἀριστολόχια 9, 13, 3, 9, 14,
 1, 9, 15, 5, 9, 20, 4.
 ἄρκευθος ἡ arbor ἄρῖα ἀεί-
 φυλλος 1, 9, 3, 3, 3, 3, ὄρεινῇ
 3, 3, 1, non florens 3, 3, 8,
 duae species ibd. καρπὸν ἔχει
 ἐπὶ δύο ἔτη 3, 3, 8, ὀψίκαρ-
 πον 3, 4, 1, 6, ἐνιαυτοφορεῖ
 ibd. 3, 4, 5, similis κέδρω 3,
 12, 3, lacrymam fundit 9, 1,
 2, usus 5, 7, 2, 6, — 4, 1,
 3, C. 1, 11, 8, 1, 21, 6.
 ἄρκευθος 4, 5, 1, 2, 9, 15, 2.
 ἄρκευθος μετ' ἄ. 1, 19, 7, 1,
 14, 1, 9, 8, 2, C. 1, 13, 3,
 5, 6, 8, 1, — ἐπ' ἄ. 3, 5, 4,
 C. 1, 6, 3, — C. 3, 4, 1, 5,
 10, 1, 6, 8, 4.
 ἄρμόττειν C. 1, 6, 1, 3, 24, 2.
 ἄρες parvae frumentorum spicae
 e calamis conculcatis 8, 7, 5.
 ἄρνώγλωσσον ἐπιγειόφυλλον
 7, 8, 3, diu floret 7, 10, 3, 7,
 11, 2.
 ἄρον ῥίζα σαρκώδης 1, 16, 6, 7.
 ἐδώδιμος 7, 12, 1, δύο γένη
 ῥιζῶν ἔχει 1, 6, 8, folium 7,
 13, 1, caret caule 7, 13, 2,
 cultura 1, 6, 10, κεφαλόρριζον 7,
 2, 1, — 1, 10, 10, C. 5, 6, 2.

ἀρόσιμος γῆ C. 3, 2, 2.
 ἄροτος ἄροτοι τρεῖς olerum sa-
 torum 7, 1, 2. ἡρινοὶ 8, 1, 5.
 θερινοὶ 8, 1, 1. 8, 9, 3. 8,
 7, 3. δύο παντὸς σίτου ἡρι-
 νὸς καὶ χεμερινὸς 8, 4, 6.
 ὠραῖοι 8, 6, 1. — 7, 13, 6.
 8, 1, 2.
 ἄροτριᾶν 8, 6, 3. C. 4, 12, 13.
 ἄροῦν C. 3, 20, 5.
 ἄρουρα 6, 4, 5. C. 3, 23, 4.
 ἄρουραῖα 7, 6, 1. 7, 7, 1. 9,
 12, 4.
 ἄρουγῆς ξύλον 5, 3, 7. C. 1,
 6, 7.
 ἄρρενογονεῖν 9, 18, 5.
 ἄρρην κοινή τις διαφορὰ ἄρ-
 ρένων καὶ θηλειῶν 3, 9, 3. τὰ
 ἄρρενα ὀξωδέστερα 1, 8, 2. θερ-
 μότερα et ἥττον κάρπιμα C. 1,
 22, 1. plerumque sunt ἐν τοῖς
 ἀγρίοις 1, 14, 4. τῶν ὁμογε-
 νῶν ἄκαρπα 3, 3, 7. 3, 12, 7.
 3, 15, 3. 3, 8, 1. 3, 18, 5.
 lignum 5, 4, 1. ἄ. φοῖνιξ 2, 6, 6.
 ἄρριζα C. 3, 5, 4.
 ἄρρίζωτος C. 3, 7, 3. 5, 1, 4.
 ἄρριχος C. 1, 7, 2.
 ἄρρωστία 9, 11, 2.
 ἄρτιβλαστῆς C. 2, 1, 7. 2, 3, 1.
 ἄρτιτελής conj. 2, 5, 5.
 ἄρτος e loti seminibus 4, 8, 11.
 ἀρχὴ ἑτέρα 1, 8, 4. 7, 13, 7.
 C. 1, 11, 2. τῆς προσφύσεως
 1, 11, 5. 2, 6, 1. τῆς βλά-
 στης C. 4, 7, 1. βλαστητικαὶ
 C. 5, 1, 3. τῶν φύλλων C. 5,
 13, 4. αἱ ῥίζαι ἀρχαί τινες
 τοῖς δένδροις C. 2, 14, 3. in
 semine 4, 7, 4. 8, 2, 1. 8, 5,
 4. C. 4, 4, 10. τοῦ γεννᾶν
 C. 4, 3, 4. κυριώταται C. 4,
 11, 9. γόνιμος C. 1, 15, 1.
 ζωτικὴ C. 1, 2, 3. 1, 3, 3, 1,
 7, 4. 1, 12, 9. εὐκολωτέρα
 C. 1, 4, 4. ἐλάττων 1, 4, 6.
 quibus in rebus natura habeat

τὰς ἀρχὰς C. 1, 6, 12. ἡ ἄ.
 ἀσθενῆς C. 2, 16, 4. ἀκολον-
 θεῖ ταῖς ἄ. τὰ ἄλλα C. 2, 14,
 3. οἷα ἡ ἄ. τοιαῦτα καὶ τὰ
 ἀπὸ τῆς ἀρχῆς C. 3, 24, 4.
 τῆς ἀρχῆς ἀλλοιουνμένης ἀλ-
 λιοῦνται καὶ τὸ τέλος C. 5, 17,
 5. ἀρχαὶ καὶ δυνάμεις C. 6,
 11, 2. ἀρχὴ ἡ φύσις C. 6, 17,
 10. φυσικαὶ C. 5, 4, 3. λαν-
 θάνουσα C. 5, 4, 5. μετακί-
 νεῖται C. 5, 9, 12. opp. στέ-
 ρησις C. 6, 4, 2. — 4, 13, 4.
 C. 1, 1, 1. 1, 4, 4. 1, 11, 3.
 1, 21, 4. 2, 3, 5. 2, 16, 3.
 3, 2, 7. 3, 17, 7. 4, 1, 4. 4,
 4, 4, 12. 5, 17, 2. 5, 17, 7,
 6, 6, 10. 6, 18, 9.
 ἀρώματα enumerantur 9, 7, 3.
 6, 8, 5. 9, 7, 2.
 ἀσαπῆς ξύλον 3, 12, 3. 5. ἄλλο
 ἐν ἄλλῳ 5, 4, 3. 3, 8, 4. 3,
 17, 5. 5, 3, 7. C. 6, 10, 3.
 ἄσαρκον φύλλον 3, 11, 1.
 ἀσαφῆς 6, 1, 4.
 ἄσημος C. 3, 16, 3.
 ἄσηπτος 4, 2, 8. 5, 4, 7. 6,
 3, 2. C. 3, 15, 1. 4, 1, 6, 1.
 ἀσθενῆς τὸ ἀσθενὲς εὐκίνητον
 C. 2, 11, 6. εὐπαθέστερον C.
 4, 1, 3. εὐφρατότερον C. 4,
 6, 6. ἥττον μεταβολὴν φέρει
 C. 5, 9, 2. θᾶττον τελειοῦ-
 νται C. 4, 10, 1. θᾶττον ὑπα-
 κούει τῷ ἀέρι C. 2, 11, 7. τὸ
 ἄ. ἡ φύσις εἰς πλείω τίθεται
 φυλακὴν C. 4, 1. 2. ἀσθε-
 νέστερον τοῦ ὄντος τὸ ἐν γε-
 νέσει C. 5, 17, 6. — C. 4, 4,
 12. 4, 8, 1. 2. 4, 12, 6. 5, 12, 1.
 ἀσθενόρριζος C. 4, 14, 4.
 ἄσθμα 9, 13, 2.
 ἀσινῆς 3, 10, 2. 4, 2, 1. 7,
 12, 3. C. 3, 10, 6.
 ἀσκληπίεον πάνακες 9, 11, 2.
 ἀσπάλθαθος inter ἀρώματα 9,
 7, 3.

- ἄσπερμος 7, 4, 4.
 ἄσπορος 8, 11, 9.
 ἄσπρις γένος δρυὸς 3, 8, 7.
 ἄσταφίς 9, 12, 1.
 ἀστελέχης 1, 3, 1.
 ἀστέρισκος 4, 11, 2.
 ἀστοιχος 8, 4, 2.
 ἀστραβῆς 3, 9, 3. 5, 1, 11. 5, 2, 1. 5, 5, 2. C. 2, 9, 1.
 ἀστροβλήτης 4, 14, 7. C. 5, 9, 1.
 ἀστροβολεῖσθαι 4, 14, 2. C. 5, 9, 7. 5, 12, 1.
 ἀστροβολησία C. 5, 9, 4.
 ἀστροβολία C. 5, 9, 2.
 ἀστρον sidus caniculae. ὑπὸ τὸ ἄ. 9, 6, 2. C. 1, 21, 1. 1, 13, 4. ἅμα τοῖς ἄ. C. 1, 11, 7. — 7, 5, 4. 7, 15, 1. C. 2, 17, 3. 3, 3, 4. 5, 9, 1. 6, 7, 6. 6, 8, 1. 6, 10, 9.
 ἀσύμβλητος 7, 6, 4.
 ἀσυμμετρία C. 1, 1, 3. 3, 22, 3. 6, 2, 4.
 ἀσύμμετρος 5, 9, 7. C. 6, 12, 6.
 ἀσύμπλεκτος C. 6, 10, 3.
 ἀσύμφωνος 8, 8, 1. C. 1, 13, 4. 1, 22, 4.
 ἀσυνήθεια 9, 17, 2.
 ἀσυνήθης 9, 4, 3.
 ἀσφαλῆς C. 4, 11, 10.
 ἀσφαραγία 6, 4, 2.
 ἀσφάραγος ἀκανθώδης ὅλως 6, 4, 1. folia spiniformia 1, 10, 6. 6, 1, 3. Describ. 6, 4, 2. C. 6, 12, 9.
 ἀσφοδελος inter βολβώδη 1, 10, 7. ῥίζα σαρκώδης 1, 6, 7. βολβώδης 7, 9, 4. ἐδώδιμος 7, 12, 1. folia 7, 13, 1. 2. fructus 7, 13, 2. 9, 9, 6.
 ἀσφοδελώδης φύλλον 6, 6, 9.
 ἀσχιδὲς φύλλον 3, 10, 1. 3, 17, 6.
 ἄσχιον ὑπόγειον 1, 6, 9.
 ἀταξία περὶ τοὺς καρπούς 2, 3, 3.
 ἀτέλεια C. 4, 13, 1. 5, 2, 5. 6, 4, 3.
 ἀτελῆς καρπὸς 7, 10, 4. χυλὸς C. 6, 16, 8. ἐνια γεννᾷ ἀπὸ τῶν ἀτελῶν C. 4, 4, 1. — C. 1, 4, 6. 2, 9, 14. 4, 6, 3. 4, 10, 3.
 ἀτέραμνος 2, 4, 2.
 ἀτεραμνότης σπερμάτων C. 4, 3, 2.
 ἀτεράμων 8, 8, 6. C. 4, 7, 2. 4, 12, 1. γίνεται διὰ πῆξιν καὶ πύκνωσιν τοῦ ψυχροῦ C. 4, 12, 8.
 ἀτμιδώδης C. 3, 23, 2.
 ἀτμίξειν C. 2, 4, 11.
 ἀτμίς C. 3, 23, 2. 4, 13, 6. 5, 6, 5. 6, 10, 4. 6, 17, 7.
 ἀτμός C. 4, 13, 7.
 ἀτμώδης C. 3, 16, 4.
 ἄτομος C. 6, 7, 2. 6, 9, 3.
 ἄτοπος 2, 2, 3. 2, 4, 4.
 ἄτρακτος 3, 16, 4.
 ἀτρακτυλὶς ἀκανθώδης 6, 4, 3. folia rubro colore tingunt unde φόνος vocatur 6, 4, 6. 9, 1, 1.
 ἀτραφῆς C. 2, 6, 4.
 ἄτροφος C. 2, 5, 1. 4. 2, 6, 4. 6, 10, 1.
 ἀτροφεῖν 8, 6, 7. C. 4, 5, 6.
 ἀτροφία C. 2, 6, 3. 5, 9, 9.
 ἀττέλεβος 2, 3, 3.
 αὐαίνειν 3, 7, 1. C. 5, 13, 4.
 αὐανσις 1, 2, 4. 1, 9, 7. C. 5, 11, 1. 5, 13, 4.
 αὐδρία 8, 6, 6.
 αὐλαξ 8, 8, 7. C. 4, 12, 1. 5.
 αὐλωτικός κάλαμος 4, 11, 9.
 αὐλῶν τόποι κοῖλοι 4, 14, 12. C. 5, 12, 7. in Syria ubi φοινικόφυτα 2, 6, 5. 9, 6, 1.
 αὐλωνίσκος 9, 7, 1.
 αὕξη C. 4, 6, 3. 5, 16, 2.
 αὕξησις ἄτακτος et ὠρισμένη 3, 6, 2.
 αὕξητικὸς 1, 9, 1.
 αὖος τὰ αὖα nocent 2, 7, 2. ῥίζαι C. 3, 8, 1. C. 3, 7.

αὔρα 8, 6, 6. C. 2, 3, 1.
 αὐστηρία C. 6, 12, 6.
 αὐστηρὸς C. 6, 1, 3. 6, 16, 8.
 αὐστηρότης 7, 9, 5.
 αὐταρκεῖν 4, 13, 5. 8, 6, 1.
 αὐταρκής C. 3, 18, 1.
 αὐτοετής 3, 7, 1. 7, 13, 5. 8,
 7, 5. C. 4, 8, 5. -ετεί C. 3, 12, 1.
 αὐτόθεν C. 5, 12, 11.
 αὐτόματος γενέσεις 2, 1, 1. 3,
 1, 4. 2, 4, 4. βλάστησις 6, 6,
 9. φύσις 1, 16, 13. τὸ α. μη-
 νύει τὴν φύσιν C. 2, 7, 1. ἀπὸ
 τοῦ αὐ. 4, 13, 3. πολλὰ αὐτό-
 ματα συνίσταται C. 4, 4, 10. —
 3, 9, 5. 3, 13, 4. 4, 8, 8. 13.
 4, 15, 1. 7, 7, 3. 9, 1, 5. 9,
 8, 2. C. 1, 1, 2. 1, 4, 1. 1,
 5, 1. 1, 16, 10. 12. 1, 20, 3.
 2, 1, 1. 2, 9, 14. 2, 16, 1. 2,
 18, 1. 3, 1, 1. 5, 1, 1. 5, 3,
 3. 5, 4, 2. 5, 4, 6. 6, 3, 3.
 αὐτοτελής C. 6, 10, 2.
 αὐτοφυῆς γενέσεις C. 3, 1, 6. —
 C. 3, 1, 1.
 αὐχὴν γητῖον 7, 4, 10.
 αὐχμεῖν 4, 10, 7. — μᾶν 8, 10, 4.
 αὐχμηρὸς 9, 11, 10. C. 3, 12,
 4. 6. 3, 13, 1.
 αὐχμὸς 4, 10, 7. 6, 7, 6. 6,
 8, 6. 8, 1, 7. 8, 6, 7. 8, 8,
 1. 9, 2, 5. C. 5, 12, 1.
 αὐχμώδης 6, 7, 3. 8, 7, 6. C.
 3, 3, 4. 3, 10, 1. 3, 11, 1.
 ἀφαδρύνεσθαι C. 4, 7, 8.
 ἀφαίρεσις τῶν αὐτῶν 2, 7, 1.
 ὁρμᾶν πρὸς τὴν α. C. 3, 13, 1.
 φθορὰ ἐξ α. 4, 16, 5. — C. 1,
 17, 3. 2, 14, 1. 2, 15, 4. 3,
 7, 11. 3, 11, 2. 3, 19, 2. 5,
 2, 4. 5, 16, 1. 6, 6, 9.
 ἀφάκη 8, 1, 4. 8, 5, 3. 8, 8,
 3. 8, 11, 1. C. 4, 15, 4.
 ἀφάρκη ἄγριον αἰφύλλον 1, 9,
 3. 3, 3, 3. ὀρεινὸν 3, 3, 1.
 bis fructus dat 3, 4, 4. usus
 ligni 5, 7, 7.

ἀφαναίνειν 3, 18, 9, 10. 4, 3,
 11. 8, 10, 3. C. 2, 10, 2. 5,
 9, 3.
 ἀφεδρος εἰλειθυίας 5, 9, 8.
 ἀφελκοῦν 9, 1, 5. 9, 2, 1. C.
 1, 15, 1.
 ἀφέλκωσις C. 5, 5, 3.
 ἀφερπυλλοῦσθαι C. 5, 7, 2.
 ἀφειψις 9, 2, 5.
 ἀφίλα 7, 7, 3.
 ἀφλεβος ξύλον 1, 5, 3. φύλλον
 3, 3, 1.
 ἀφλοιοις ῥίζα 7, 9, 4. 7, 12, 3.
 ἀφορία 9, 2, 4.
 ἀφορίζειν 1, 1, 1. 1, 8, 2. 5,
 7, 1. C. 3, 3, 2.
 ἀφορισμὸς ἀρχῆς 7, 10, 4. τύ-
 πω ληπτέον 1, 3, 5. — 9, 2, 5.
 C. 3, 14, 2.
 ἀφορος 4, 16, 2. C. 3, 14, 6.
 ἀφρίζειν C. 6, 1, 5.
 ἀφροδίσια 9, 8, 8.
 ἀφυλλα 1, 14, 3.
 ἀφυλλάκανθος 6, 4, 8.
 ἀφυλλανθὲς ἐπιγεϊόκανυλον 7,
 8, 3.
 ἀφνταῖος vitis C. 3, 15, 5.
 ἀχείμαντος C. 2, 12, 4.
 ἀχιλλήτης κριθῆ 8, 10, 2 -εῖαι
 κρ. 8, 4, 2.
 ἀχλὺς 7, 6, 2.
 ἀχολος 9, 15, 1.
 ἀχρὰς ἀγρία ἄπιος 1, 8, 2. 1, 4,
 1. 1, 14, 4. 3, 2, 1. e semine
 ἄπιον 2, 2, 5. non abit in ἄπιον
 2, 2, 12. ὀρεινὸν καὶ πεδινὸν 3,
 3, 2. βελτίων ἐν πεδίῳ 3, 3, 2.
 3. ὕστερον βλαστάνει ἄπιον 3,
 4, 2. fructus non perficit 1, 9, 7.
 genus quoddam autumnō fructi-
 ficat 3, 4, 4. ὀψίκαρπον C. 1,
 17, 7. πορθαάνθος 6, 1, 3.
 — 3, 6, 1. 3, 11, 5. 3, 12, 8.
 3, 14, 2. 3, 18, 7. 4, 13, 1.
 5, 5, 1. C. 1, 22, 7. 2, 3, 6.
 2, 8, 2. 6, 16, 1.
 ἄχρους 3, 11, 5. 6, 6, 6.

ἄχνλος C. 4, 12, 12. 6, 11, 11.
6, 14, 1. 6, 19, 4.
ἄχνυμια 6, 12, 6.
ἄχνυμος 6, 3, 1. 6, 6, 6. 6, 12, 4.
ἄχύνω ψ 7, 11, 2.
ἄχνυρον 4, 4, 9. 8, 4, 1. C. 4,
9, 3. 4, 12, 8. 4, 14, 5. 5,
6, 12.

ἄψανστος 5, 5, 6.
ἀψίνθιον χυλὸς καρποῦ πικρὸς
1, 12, 1. 4, 5, 1. 7, 9, 4. 9,
17, 4. C. 3, 1, 3. 6, 4, 3.
ἄψυχα σώματα 9, 18, 1. C. 4,
15, 4. 6, 3, 3.
ἄωριος ὕδατα C. 2, 2, 1.
ἄωρος 5, 1, 1. 9, 10, 3.

B.

βάθος κατὰ βάθους 1, 6, 3. 9.
12. 3, 6, 4. 3, 10, 4. 3, 12,
9. 3, 15, 9. 4, 7, 6. 6, 5, 1.
6, 7, 4. 7, 2, 5. C. 3, 8, 1.
1, 18, 1. 2, 9, 1. εἰς βάθος
αὔξεις 1, 9, 1. C. 5, 16, 2.
6, 11, 8. 4, 7, 3. 4, 13, 7.
5, 17, 4.

βαθύαγκη loca 3, 11, 4.
βαθύγειον χωρίον 4, 11, 9. C.
1, 18, 1. — γεως C. 2, 4, 10.
βαθύνεσθαι λίμνη 4, 11, 3.
βαθύρριζος 1, 6, 4. 1, 7, 2.
2, 5, 2. 3, 6, 4. πρίνος 3, 6,
4. 3, 16, 1. 8, 2, 3. C. 2,
7, 1.

βαθύς γῆ C. 1, 18, 1.
βαθύσματα λίμνης 4, 11, 8.
βακτηρία 1, 3, 2. 5, 4, 8. 5,
7, 7. C. 6, 18, 9.

βαλανηρὸς σπέρματα 1, 11, 3.
καρπὸς 3, 17, 1.
βάλανος σπέρμα περιεχόμενον
κελύφεσι δερματινοῖς 1, 11, 3.
διαφέρουσι 3, 8, 3. ἐκ κορύνης
3, 8, 6. germinatio 8, 2, 2. ὀψί-
καρπον C. 1, 17, 7. — C. 1, 19,
2. 2, 8, 2. 2, 17, 8. 5, 18, 4.
6, 10, 7.

βάλανος πρίνον 3, 16, 1. 3. —
quercus marinae 4, 6, 9.

βάλανος αἰγυπτία. describ. 4, 2,
1. 6.

βαλανώδης καρπὸς 3, 10, 1. 3,
16, 1. radix 7, 9, 4. τὰ βαλα-
νώδη? C. 4, 3, 4. — C. 4, 7, 7.

βάλασαμον 9, 1, 2. 6. 9, 4, 1.
describ. 9, 6. inter aromata 9,
7, 3

βάπτειν. 4, 6, 5.
βαρὺς digestu difficilis 8, 4, 4. 5.
C. 4, 9, 1.

βαρύτης τροφῆς C. 4, 9, 4. 5.
σίτου C. 6, 13, 3. ὀσμῆς C. 6,
14, 1. κατὰ τὴν ὀσφρησιν C. 6,
14, 2.

βασιλική ἀκανθα C. 1, 10, 5. —
ὄν κάρυον C. 4, 2, 1.

βάτος ἀκανθώδης 1, 5, 3. φύλλα
1, 10, 6. 7. πορϑάκανθος 6,
1, 8. species 3, 18, 4. — 3, 18,
3. 3, 18, 12. 4, 8, 1.

βαφή 4, 6, 5. 8. 5, 3, 3. C. 1,
22, 6.

βέρεθρον 3, 1, 2. 5, 4, 6.
βῆξ 3, 18, 3. 9, 13, 2. 9, 18, 1.
9, 20, 3.

βία χειμώνων C. 3, 23, 4.

βιαῖος φθορά C. 5, 11, 1.

βίβλια e papyro 4, 8, 4.

βιώσιμος 9, 12, 1.

βλάστη C. 1, 6, 3. 1, 12, 7. 2,
4, 3. 2, 15, 4. 4, 10, 3. 6,
11, 8.

βλάστημα ἐπέτειον 1, 1, 9. τυ-
φλόν C. 3, 2, 8. νέα ἀφορώτερα
C. 3, 14, 6.

βλάστησις μετ' ἄρκτουρον 1, 14,
1. ἡρινή 3, 4, 1. 3, 5, 4. συν-
εχῆς εἰ διαλείπουσα 3, 5, 1.
τρεις ὅρμαι βλαστήσεως 3, 5, 1.
φυλλική 3, 5, 5. ἄτακτος, ὠρι-

σμένη 3, 6, 2. παρὰ μέρος 8,
 11, 9. ἀπὸ δακρύων C. 1, 4, 6.
 οἰκεία C. 1, 6, 1. ἐπέτεια οἶον
 δευτέρα γένεσις C. 1, 10, 1. τῶν
 ἄνω καὶ τῶν ὑπὸ γῆς C. 1, 12,
 1. καλλίων τῶν εἰργασμένων C.
 1, 15, 2. παρ' ἔτος C. 4, 6, 2,
 πάρος C. 5, 1, 3. ἐκ μὴ οἰ-
 κείων μερῶν C. 5, 2, 1. — 2,
 8, 6. 3, 1, 5. 5, 3, 3. 3, 5,
 4. C. 1, 1, 2. 2, 1, 1. 2, 15,
 6. 5, 10, 2.
 βλαστητικὸς ἀπὸ ξύλου C. 1,
 4, 4. — C. 2, 4, 2. 6, 17, 13.
 5, 1, 3.
 βλαστοκοπεῖν C. 4, 14, 6. 5,
 9, 13,
 βλαστολογεῖν C. 3, 16, 1,
 βλαστολογία C. 3, 2, 1. 3, 14,
 1. 3, 16, 1.
 βλαστὸς ἐπέτειος 1, 1, 2. νέος,
 ἕνος 1, 14, 1. ἀποτελεντώσιν εἰς
 ἓν φύλλον 3, 6, 3. οἰκείος C. 5,
 1, 1. ἕκαστος ὥσπερ φυτὸν ἐν
 τῷ δένδρῳ C. 1, 11, 4. — 3,
 7, 3. 7, 6, 4. 8, 2, 2. C. 5,
 13, 3. 6, 12, 5.
 βλαστοφνεῖν C. 1, 11, 7.
 βλασφημεῖν 7, 3, 3.
 βλασφημία 9, 8, 8.
 βληχῶ 9, 16, 1.
 βληχρὸν C. 1, 7, 4.
 βλίτον inter λαχανώδη 1, 14, 2.
 fructus ibd. 7, 3, 4. radix 7, 2,
 7. 8. semina 7, 3, 2. μονοσιδὲς
 7, 4, 1.
 βλοσυρὸς πίττα 9, 2, 3. ὕλη C.
 6, 12, 5. τροφή C. 6, 14, 2.
 βοήθεια 2, 8, 3. 4. 9, 17, 3. C.
 2, 14, 4. 3, 8, 5. 5, 9, 8.
 βοηθήσιμος 9, 16, 7.
 βόθρος 4, 2, 2.
 βόθυνος 9, 3, 2.
 βολβίνη βολβώδης 7, 13, 9.
 βόλβιτος 5, 5, 6.
 βολβὸς κεφαλόρριζον 7, 2, 1. ra-
 dix 1, 6, 7. 8. 9. 7, 2, 2. 3.

7, 9, 4. κανλὸς 1, 6, 9. φύλλα
 1, 10, 7. 7, 13, 1. σπέρμα 8,
 8, 3. C. 4, 6, 1. 8. species
 7, 13, 8. — 7, 4, 12. 7, 12,
 1. 7, 13, 4. C. 6, 10, 7. 6,
 21, 1. — βολβοὶ ἐριοφόροι 7,
 13, 8.
 βολβοῦ κώδυνον 6, 8, 1. φύλλα
 7, 13, 1. species 7, 13, 9.
 βύλιτος 2, 4, 2. C. 5, 6, 11.
 βομβυκίας κάλαμος 4, 11, 3.
 βορβορώδης πίττα 9, 2, 3.
 βορέας 5, 1, 11.
 βορεᾶς 4, 1, 4. 5, 1, 11.
 βοτανίζειν C. 3, 20, 9.
 βοτάνη 4, 4, 13. 2, 7, 5. 8,
 6, 7.
 βοτάνιον C. 2, 17, 3.
 βοτρυδὸν 3, 16, 4.
 βοτρυηρὰ σπέρματα 1, 11, 5.
 βοτρυσθεῖν C. 1, 18, 4.
 βότρυνον δάφνης 3, 7, 3.
 βότρυνος περικάζων 2, 7, 5. ὁμο-
 σχήμων 4, 2, 4. ἀγίαρτος C.
 1, 21, 2. 5, 1, 1. 5, 5, 1. 5,
 6, 12. γίνεται ἀπὸ τῆς μήτρας
 C. 3, 14, 6. μέλας καὶ λευκὸς
 ἐκ τοῦ αὐτοῦ κλήματος C. 5,
 5, 1. — ὦν κράμβος C. 5, 10,
 1. — 1, 11, 4. 2, 3, 2. 2, 7,
 5. 3, 7. 3. 4, 2, 4. C. 1, 17,
 3. 1, 21, 1. 2, 8, 3. 5, 3, 2.
 6, 6, 3. 6, 8, 6. 6, 11, 1. 6,
 12, 4.
 βοτρυνώδης ἄνθος 2, 12, 7. 6,
 8, 2. καρπὸς 3, 12, 8. σπέρμα
 7, 3, 4. — 1, 11, 4. 3, 13, 6.
 C. 1, 17, 8.
 βούκερας 4, 4, 10. 8, 8, 5. C.
 5, 15, 5. 6, 4, 10.
 βουμέλιος 3, 11, 4. 5. 4, 8, 2.
 βούπηρηστις 7, 7, 3.
 βοῦς κάμφαγάτατον 9, 15, 4.
 βούτομος inter λοχωῶδη 4, 8,
 1. ἀμφίβιον 4, 10, 6. describ.
 4, 10, 4. κανλὸς 1, 5, 3. φύλλα
 1, 10, 5. edulis 4, 10, 7. 4, 11, 12,

βραδύκαρπος 5, 17, 6.
 βραχύβιος 4, 13, 1. C. 5, 11, 2,
 βραχυβιότης 4, 13. C. 2, 11, 4.
 βραχυρριζία C. 3, 7, 2.
 βραχυστελέχης 1, 5, 1. 4, 6,
 10.
 βραχυτομεῖν vitem C. 3, 14, 2.
 βραχύτομος C. 3, 2, 3.
 βρέχειν C. 3, 8, 4. 3, 11, 6.
 βρόμος πολύλοπον 8, 4, 1. 8,
 9, 2. πολυχίτων C. 4, 6, 3. ζειᾶς
 εἰς βρόμον ἐξαλλαγή C. 4, 4, 5.
 — C. 4, 5, 2.
 βροχή 9, 6, 3.

βρόνον pars annua 1, 1, 2. δρονός
 3, 3, 8. μελίας 3, 11, 4. ἐλάας
 9, 18, 5. arborum 3, 7, 3. —
 1, 2, 1. 4, 11, 12.
 βρόνον θαλάττιον 4, 6, 2. describ.
 4, 6, 6.
 βροφόρος δάφνη 2, 11, 4.
 βρότον τὸ ἀπὸ τῶν κριθῶν 4,
 8, 12.
 βρωτός 9, 7, 5. C. 6, 12, 8. 9.
 βύρσα 9, 5, 3.
 βυρσοδεψικὴ κόπρος C. 3,
 9, 3.
 βῶλος C. 5, 13, 7.

Γ.

Γᾶζα 8, 11, 6.
 γάλα σιλφίου 6, 3, 4.
 γαλακτοποιεῖν 9, 15, 4.
 γαλακτοῦσθαι σπέρματα C. 1,
 7, 3.
 γαλακτώδης χυμός C. 6. 4, 1.
 6, 9, 2.
 γαλάκτωσις C. 4, 4, 7.
 γαλέαγρα 5, 7, 6.
 γαλεός 7, 14, 3.
 γάμβρη? inter φρύγανα 1, 3, 1.
 γανώδης solum 6, 5, 4,
 γαιτνίαν 4, 8, 8.
 γαιτνίασις 6, 18, 7.
 γελγιδοῦσθαι 7, 4, 11.
 γελγίς 7, 4, 11. 12. 1, 4, 5. C.
 6, 10, 7.
 γένεσις γενέσεις plantarum 1, 1,
 1. C. 1, 1, 1. C. 1, 21, 3. C.
 4, 1, 1. modi 2, 1, 1. ἀπλή 3,
 1, 1. C. 6, 6, 7. φυσικὴ 2, 1,
 1. C. 6, 7, 6. αὐτόμαται 3, 1,
 4. C. 1, 5, 1. C. 3, 6, 7. κοι-
 νοτάτη ἀπὸ σπέρματος C. 1, 4.
 1. C. 4, 1, 1. καὶ ἀπὸ παρα-
 σπάδος 2, 1, 3. 3, 1, 1. σπερ-
 ματικὴ C. 1, 2, 1. 3, 1, 1. αὐ-
 τοφυῆς C. 1, 10, 6. C. 3, 1,
 6. πρώτη C. 1, 12, 1. 3. ἐν
 ἄλλοις C. 1, 6, 1. ἐν τοῖς ἐναν-

τίοις C. 1, 22, 6. γ. καὶ τροφή
 ἐν τῶν αὐτῶν C. 3, 22, 4. τὸ
 ἐν γενέσει ἀσθενές C. 5, 17, 6.
 χυμῶν 6, 6, 3. 7. ζώων C. 1,
 5, 2. καρπῶν φοίνικος C. 1, 10,
 2. ἀμπέλου C. 3, 15, 3. — 1,
 13, 4. C. 1, 1, 3. 4, 1, 3. 6, 4, 2.
 γενικὸς χωρισμός 1, 4, 2.
 γεννᾶν ἢ φύσις γεννᾶ C. 1, 22,
 2. 3. ἐν τι τὸ γεννῶν C. 1, 12,
 5. τὸ γ. κύριον C. 4, 4, 1. ἀπὸ
 τῶν ἀτελῶν C. 4, 4, 1.
 γενναία ἄμπελος 2, 2, 4.
 γεννητικὸς C. 1, 2, 3. 4, 4, 1.
 γέννησις C. 1, 22, 3. — 4, 12,
 10. 5, 7, 3.
 γένος ἄλλοιον 1, 6, 8. ἡμερον,
 ἄγριον 2, 2, 4. ὁμώνυμον 2,
 6, 11. γένη ὅλα 6, 1, 2. 8,
 3, 1. 8, 4, 1. 2. 8, 8, 3.
 μέγιστα 8, 1, 1. τὰ διηρημένα
 τῶν γένων 8, 3, 1. κοινὸν καὶ
 ἴδιον C. 6, 18, 7. τὰ ὁμογενῆ
 καθ' ἕναστον γένος 8, 3, 1. γ.
 καθ' ἕναστον C. 6, 11, 1. δια-
 τηρεῖν τὸ γ. C. 1, 9, 3. τὸ γ.
 μεταβάλλει C. 1, 9, 1. τοῦ γ.
 ἐξίστασθαι 2, 2, 4.
 γεράνδρον 2, 7, 2. 3, 12, 9.
 3, 13, 4. 5, 9, 1.

γεώδης τὰ ἀκμάζοντα δένδρα 4, 5. 1. *seminum* C. 4, 9, 1. τροφῆς C. 4, 12, 4. φύσις C. 4, 15, 1. σῆψις C. 5, 4, 5. ἐναπόμειξις C. 6, 3, 2. — C. 6, 1, 1. 6, 6, 8. 6, 7, 3. 5. 6, 13, 4. 6, 14, 3. 6, 17, 1.

γεωργούμενα τὰ, θᾶπτον γεωράσκει τῶν ἀγεωργήτων C. 2, 11, 3. 2, 14, 1. 5, 1, 10.

γεωργία *quid efficiat* 1, 15, 4. μεθίστησιν ἐξημεροῦσα τὰ δένδρα καὶ τοὺς καρποὺς C. 2, 14, 3. πλήθος τροφῆς καὶ ποιότητα παρασκευάζει C. 3, 1, 3. ψιλῇ C. 3, 10, 1. — *ίαν* οὐ δεχόμενα C. 3, 1, 1. — C. 1, 16, 2. 12. 3, 2, 1. 3, 17, 5.

γεωργικὰ opp. τὰ τῆς φύσεως C. 4, 13, 3.

γῆ γῆς διαφοραὶ 3, 2, 5. ἀρίστη C. 2, 4, 3. 9. τεραμῶν C. 4, 12, 3. γῆς κορυφότης C. 4, 8, 3. παγὸς C. 5, 13, 1. δεῖ τὴν γῆν ὥσπερ τὸ θῆλυ νοῆσαι C. 4, 4, 10. — C. 3, 20, 3. 6. 6, 12, 6. γῆθνον ῥίζα 7, 2, 2. 7, 9, 14. καυλὸς 1, 6, 9. 7, 1, 8. 7, 2, 2. καρπὸς 7, 1, 7. σπέρμα 7, 3, 2. φύλιδρον 7, 5, 1. — 7, 1, 2. 3. 6. 7, 5, 3. 7, 12, 3. 9, 11, 6.

γῆρας κοινή τις φθορὰ πᾶσιν 2, 4, 3. C. 4, 3, 4.

γήτειον *inter* λαχανώδη, κοιλόφυλλον 1, 10, 8. ἀκέφαλον, ἐπικεῖρεται 7, 4, 10. κεφαλὴ 4, 12, 3. δυσβλαστές C. 4, 3, 3.

γίγαρτον 1, 11, 6. C. 1, 19, 2. 5, 8, 4. — γίνεται ἀπὸ τῆς μήτρας C. 3, 14, 6. 5, 5, 1.

γίγαρτώδης 3, 17, 6.

γλειῖνος σφένδαμνος πεδεινὴ 3, 3, 1. 3, 11, 2.

γλίσχος *radices* 3, 17, 5. *ligna* 5. 3, 4. *solum* 6, 5, 4. τὸ γλ. πλείονος πέψεως δέχεται C. 4,

15, 1. — 3, 11, 5. 3, 14, 1. 3, 15, 2. 4. 3, 17, 5. 5, 3, 6. 5, 6, 2. 6, 2, 2. 7, 5, 3. C. 4, 8, 2.

γλισχροῦς ἀντιληπτικὴ 1, 6, 4. — C. 4, 8, 2. 6, 18, 11.

γλίχεσθαι 1, 1, 4.

γλοιώδης 5, 4, 1.

γλυκάνειν 7, 4, 3. C. 3, 9, 3.

γλυκάνσις C. 4, 4, 5.

γλυκεῖα ῥίζα 9, 13, 2.

γλυκκαρπεῖν C. 2, 3, 7.

γλυκὺς *sapor* definitur C. 6, 1, 3. 5. 6. χυμὸς πᾶσι προσφιλὴς C. 6, 5, 6. χυλὸς C. 6, 14, 5. ἅπαντα ἐκ τοῦ γλυκέος γεννᾶται C. 6, 15, 4. τὰ γλυκέα σήπεται θᾶπτον C. 5, 9, 5.

γλυκυσίδη 9, 8, 6.

γλυκύστρυφνος 9, 20, 5.

γλυκύτης ἀπεψία τις 6, 4, 3. ἐν ὁσμάς C. 6, 14, 12. παχύνει χυλῶν C. 6, 16, 1.

γλαῦτα *tibiae* 4, 11, 4—7.

γόγγρος πάθος ἐλάας 1, 8, 6.

γογγυλὶς ῥίζα 1, 6, 6. 7. 7, 2, 8. 7, 9, 4. πλαγιόκαρπος 7, 3, 4. ἄρρην καὶ θήλειαν ἐκ τοῦ αὐτοῦ σπέρματος 7, 4, 3. *species* 7, 4, 3. ἀγρία 7, 6, 2. — 7, 1, 2. 7, 2, 5. 7, 5, 3. C. 1, 4, 1. 5, 6, 9.

γονατοῦσθαι 8, 2, 4.

γονατώδης ῥίζα 1, 6, 7. καυλὸς 1, 5, 3. — 4, 6, 6. 4, 10, 6. 4, 11, 13. 8, 3, 2. 9, 11, 2.

γονεύειν 8, 10, 5. C. 1, 14, 1. 3, 16, 2. 3, 22, 5. 4, 10, 3.

γόνιμος ὥρα C. 3, 3, 1. σπέρματα C. 4, 3, 4. μηδὲν ὅλως γόνιμον C. 4, 4, 2. — 7, 5, 2. 8, 11, 5. 9, 18, 5. 6. C. 4, 3, 1.

γονῆ 8, 11, 5.

γόνος C. 3, 15, 3.

γόνυ καθάπερ ὄζος 1, 8, 3. φύλλων 3, 11, 3. στοιχεῖ τῇ

ἐλάτη 3, 5, 3. κατὰ γόνυ 3, 11, 3.
 — 1, 8, 5. 3, 12, 5. 4, 10, 6.
 γραμματεῖα e ligno ἐλάτης 3,
 9, 7.
 γραμμώδης 4, 12, 2, σπέρμα
 7, 3, 2.
 γυμνάσιον 9, 20, 5.
 γυμνόκαρπα ἔνια ὕψια C. 1,
 17, 8.
 γυμνοσπέρματος 7, 3, 2, 8, 4, 1.

γυμνόσπερμος 1, 11, 1. 8,
 3, 4.
 γυναικεῖα 4, 8, 6. 7, 6, 4. 9,
 9, 2. 9, 11, 10.
 γῦρος C. 3, 4, 1. 3, 6, 2. 3, 12, 1.
 γύψ C. 6, 5, 1.
 γωνιώδης 1, 13, 2.
 γωνιόφυλλος 1, 10, 5.
 γωνοειδής 1, 10, 1. 3, 13, 5.
 3, 18, 6. C. 6, 1, 6. 6, 10, 3.

Δ.

Δαδοκοπεῖσθαι C. 5, 16, 2.
 δαδουργεῖν 4, 16, 1. C. 5,
 16, 2.
 δαδουρός 3, 9, 3.
 δαδοῦσθαι C. 5, 11, 3. 6, 11, 6.
 δαδοφορεῖν 9, 2, 8.
 δαδώδης 9, 2, 5, 7.
 δάδωσις C. 5, 11, 3.
 δαίμων C. 5, 8, 2.
 δάκετον 9, 19, 3.
 δάκνω C. 5, 12, 7.
 δάκρυον natura C. 1, 4, 6. ἐν
 τισι τὸ ὑγρὸν 1, 2, 3. κρίνον
 2, 2, 1. ἵπποσέλινου 2, 2, 1.
 ἀμπέλου C. 1, 6, 8. 3, 15, 2.
 ἀμυγδαλῆς 2, 2, 11. 2, 8, 7.
 ἐπιπηγνύμενα C. 6, 11, 5. aro-
 matica 9, 7, 3. — 4, 7, 2. 7,
 6, 3. 9, 1. 9, 4, 4. 9, 6, 2.
 C. 1, 6, 9.
 δάκρυόροσεῖν 3, 13, 2.
 δακρυώδης συρροή 6, 6, 8.
 ὑγρότης 9, 1, 2.
 δάξ 3, 9, 3. 9, 2, 1. 5. C. 6, 11, 9.
 δασύνειν 2, 6, 12.
 δασύς 5, 7, 8. 5, 8, 2. 6, 4,
 5. 7, 6, 3. 8, 7, 1. 4, 4, 4.
 δαῦκον δαφνοειδὲς προκοδὲν 9,
 15, 5, 8. 9, 20, 2.
 δάφνη ἡμερὸν ἀείφυλλον 1, 9,
 3. εἶξαι 1, 6, 3, 4. C. 1, 3,
 3. παραβλαστάνει 4, 13, 3. ra-
 muli C. 1, 3, 2. ὄξους ὀλίγους
 ἔχει 1, 8, 1. cortex 1, 5, 2.

lignum 5, 3, 3. 4. 5, 7, 7. C.
 2, 11, 1. C. 5, 9, 4. πλα-
 τύφυλλος 3, 11, 3. 3, 17, 3.
 3, 13, 5. λεπτόφυλλος 3, 12, 7.
 fert βότρυνον 3, 7, 3. βρύον
 3, 11, 4. θυσανξής C. 1, 8, 4.
 ἄσθενες C. 2, 11, 4. χυλὸς
 καρποῦ ἐλαιώδης 1, 12, 1. e
 semine pejor 2, 2, 6. colorem
 fructus mutat ibd. βλάστησις
 3, 4, 2. frigida loca fugit 4,
 5, 3. infesta vili 4, 16, 6. C.
 2, 18, 4. ἡ ἀκαρπος 3, 7, 3.
 C. 2, 11, 4. ἀγρία 1, 9, 3.
 3, 3, 3. Cultura: 2, 1, 3. 2,
 5, 6. C. 1, 3, 2. loca: 4, 5,
 4. 5, 8, 3. — 3, 14, 3. 3,
 16, 4. 4, 7, 4. 5, 9, 7. 9,
 4, 2. C. 5, 4, 6. 5, 13, 4.
 δάφνη ὅμοιον folio venenato in
 Gedrosia 4, 4, 13.
 δάφνη ἀλεξανδρεία ἐπιφυλλό-
 καρπος 1, 10, 8. 3, 13, 4.
 δάφνη πουτία in mari rubro 4,
 7, 2.
 δαφνὺς semen lauri 1, 11, 3.
 9, 20, 1.
 δαφνοειδῆς φύλλον 3, 11, 3.
 9, 4, 3. 9. 3, 12, 7. 3, 15, 4.
 3, 17, 3. 9, 15, 5.
 δαφνοειδῇ in mari 4, 7, 1.
 δαφνώδης 9, 10, 1.
 δαφιλῆς 3, 9, 7. 9, 4, 5. C.
 1, 11, 6. 2, 4, 3.

δείλη 9, 17, 3.

δενδρινός καρπός 7, 10, 4.

-κάτινα 8, 2, 2. C. 4, 2, 1. —

C. 2, 15, 5. 4, 3, 1. 5, 18, 4.

δενδρολάχανα 1, 3, 4.

δένδρον definitio 1, 3, 1. δια-
φοραί 1, 8. πᾶν δ. πολλὰς
ἀρχὰς ἔχει πρὸς τὴν βλάστη-
σιν καὶ καρποτομίαν C. 1, 11,
4. οὐσία καὶ φύσις δένδρον
μάλιστα τὸ στέλεχος C. 4, 13,
4. ὑγρότης 1, 12, 3. ἄνθη 1,
13, 1. 7, 9, 2. 7, 10, 2. fru-
ctus 1, 14, 2. 1, 20, 3. C. 1, 22,
1. ἄγωνα 2, 4, 3. semina 1, 11, 2.
3, 14, 4. 1, 11, 3. βλάστησις
2, 4, 4. C. 4, 11, 2. 3, 5, 4.
C. 1, 10, 6. διαφοροῦντα 1, 14,
1. πίονα C. 6, 11, 6. θαμνω-
δες 4, 3, 4. 4, 4, 6. ἄγρια quo-
modo proveniant 3, 1, 1. -ων
ἀγριότης 3, 2, 4. φύτευσις 2,
2, 2. satio C. 3, 2, 6. cultus
C. 1, 18, 1. C. 2, 6, 1. C. 3,
12, 5. stercoratio C. 3, 9, 2.
vita et duratio C. 2, 11, 1. C.
2, 13, 3. loca idonea C. 2, 4,
8. C. 1, 18, 1. C. 2, 9, 1. δ.
αὐτὸ ὀpp. καρπός 2, 6, 7. με-
ταβολαί 2, 3, 1. 2. C. 3, 17, 6.
C. 3, 24, 4. C. 4, 1, 1. C. 4,
4, 12. οὐ πάντα εὐώδη C. 6,
17, 10. — 1, 2, 2. 1, 8, 1. 1,
10, 6. 4, 7, 8. 8, 8, 2. C.
1, 11, 7. 2, 1, 2. 5, 1, 3. 6,
6, 7. 6, 12, 7.

δενδροῦσθαι 1, 9, 4. C. 2, 15,
2. 5. 2, 18, 2.

δενδροφόρος γῆ C. 2, 4, 2. 10.

δενδρύφιον 4, 7, 2. 3.

δένδρωσις C. 2, 15, 5.

δέρμα περικαρπίων 1, 2, 6. 1,
10, 10. olivae 4, 4, 10.

δεσματικός κέλφος 1, 11, 3.

ὑμῆν 1, 11, 5. τὰ ἐκτός C. 3,
10, 2. — C. 1, 7, 3. 1, 19, 2.

δεσματώδης 6, 2, 2.

δεσμὴ 9, 17, 1.

δεσμός 9, 16, 2.

δεσμός 7, 11, 3.

δένειν 9, 9, 1. 2. 9, 11, 2.

δέχεσθαι 8, 6, 2. C. 3, 20, 5.

4, 6, 4. 5, 12, 9. 6, 19, 3.

ἢ χώρα 4, 4, 1.

δηγμός 4, 4, 5.

δηκτικός 6, 1, 3.

δήλησις 7, 13, 4.

δημήτριος καρπός C. 2, 4, 5.

δημιουργεῖν C. 1, 9, 4. 6, 8, 4.

δῆξις C. 3, 17, 6.

διαβιάζεσθαι γῆν C. 2, 17, 7.

6, 2, 4.

διαβιβρώσκειν 4, 6, 10.

διαβλαστάνειν 7, 12, 2. C. 1,

7, 3. 3, 20, 6. 4, 6, 7. 4, 8,

1. 4, 13, 1. 5, 13, 1.

διάβλάστησις C. 2, 17, 10. 4,

6, 2. 5, 18, 2.

διαγελᾶν ὥρα 8, 2, 4. C. 1, 12,

8. 2, 1, 4. ἀήρ C. 4, 5, 1.

διαγραφῆ 1, 13, 2. 3, 13, 1.

διάγειν 9, 13, 2.

διαδέχεσθαι 7, 10, 2.

διαδιδόναι 8, 2, 8. C. 1, 22,

6. 5, 6, 3. 5, 9, 8. 12. 5,

12, 10. 6, 11, 15. 6, 17, 5.

διάδοσις C. 2, 19, 4. 6, 11, 4.

διαδυτικός C. 5, 14, 1.

διαζωννύειν 4, 8, 10.

διαθερμαίνειν 8, 7, 7. 9, 16,

2. C. 6, 9, 3. 6, 11, 6.

διάθεσις 3, 18, 7. C. 2, 6, 4.

3, 14, 4. 4, 12, 1. 6. 4, 13,

2. 5, 1, 10. 5, 7, 3. 6, 2, 2.

6, 12, 6. ἀσθενεστάτη C. 5,

8, 3. ἀέρος C. 2, 1, 7. C. 2,

3, 3.

διαθηλύνειν C. 1, 16, 6.

διαθραύεσθαι C. 6, 9, 3.

διαίρεσις C. 5, 16, 3. — τῶν

φυτῶν 1, 4, 3. 3, 2, 1.

διαίρειν 1, 6, 9. 1, 2, 4. 8.

3, 1. C. 5, 5, 1.

διακἀθαίρειν 2, 6, 5. 2, 7.

- διακάθαρσις 2, 7, 2. 4, 13,
 3. C. 2, 12, 6. 3, 2, 1. 3, 7,
 5. 3, 19, 1. 5, 8, 2. 5, 15, 3.
 διακαίειν C. 6, 16, 6.
 διακαυλεῖν C. 2, 12, 4.
 διακαυλίζειν 7, 2, 4,
 διακληροῦσθαι 9, 5, 2.
 διακνίζειν 3, 10, 5.
 διάκοπος χώρα C. 4, 12, 3.
 διακόπτειν 2, 5, 5. 4, 4, 2.
 διάκορος γῆ C. 2, 2, 5.
 διακοσμεῖν 4, 5, 7.
 διάκοψις C. 5, 9, 11.
 διακριβοῦν C. 3, 7, 5. 3, 20, 5.
 διακρίνειν C. 6, 13, 2.
 διάκρισις C. 6, 6, 3.
 διακριτικὸς χυμὸς C. 6, 1, 3.
 διακρούειν C. 2, 15, 4.
 διαλαμβάνειν 1, 2, 2. 6, 1,
 4. 6, 5, 4. 4, 8, 7. 8, 1, 6.
 C. 1, 17, 3.
 διαλάμπειν 9, 3, 2.
 διαλείπειν 1, 9, 5. 8, 6, 4.
 διάλειψις φυλλικὴ 3, 18, 11.
 C. 1, 11, 6.
 διάληψις 3, 18, 11.
 διαλλάττειν 3, 8, 2.
 διαλλοιοῦν C. 5, 6, 12.
 διαμασάσθαι 2, 6, 8. 9, 4, 7.
 C. 6, 9, 1. 3. 6, 10, 6.
 διαμένειν 1, 1, 2. 2, 4, 3. 3,
 18, 10. 7, 1, 7. 8, 11, 3.
 διαμονὴ 7, 5, 5. 8, 11, 3. C.
 1, 6, 1. 4, 3, 4. ἢ ἔξω C. 4,
 2, 1. in frigidis C. 1, 22, 7.
 διαμφισβητεῖν 3, 9, 4. C. 6,
 8, 2.
 διανθής 1, 13, 2.
 διάνοια θέλει βοηθεῖν τῇ φύ-
 σει C. 2, 1, 1. καὶ τέχνη 6,
 11, 2. — C. 3, 14, 1.
 διαπάττειν 8, 11, 6. C. 5, 18, 3.
 διάπειρα C. 4, 16, 3.
 διαπειράσθαι 9, 12, 1. C. 4,
 12, 12.
 διαπαιάνεσθαι C. 6, 11, 7.
 διαπλάττειν 4, 15, 2.
 διαπνεῖν C. 4, 13, 4. 5, 12, 4,
 5, 18, 1. 6, 19, 3. 6, 14, 5. 11.
 διαπνοή C. 6, 16, 6.
 διαποίκιλος 4, 2, 7.
 διαπολλύναι 8, 10, 3.
 διαπτύσσειν 4, 7, 8.
 διαρθροῦσθαι C. 2, 16, 4.
 διαριθμεῖσθαι 1, 1, 9. 1,
 12, 1. 1, 14, 4.
 διάρκεια τροφῆς C. 1, 11, 6.
 διαρκεῖν C. 1, 16, 4. 4, 6, 3.
 4, 8, 4.
 διαρκῆς C. 2, 10, 1.
 διαρρηγνύναι 8, 4, 5. C. 4,
 11, 6.
 διαρρέπτειν 6, 3, 4.
 διάρρηξις 6, 3, 4.
 διάρροια 9, 20, 3.
 διασαφεῖν C. 6, 14, 5.
 διασημαίνειν 1, 1, 2. C. 4,
 13, 7.
 διασήπειν 5, 7, 5.
 διάστασις γενῶν 1, 2, 4. τό-
 πων 8, 2, 9. χρόνον 8, 2, 10.
 — 1, 14, 3. 7, 15, 4.
 διάστημα C. 5, 14, 2.
 διαστολή C. 3, 16, 3.
 διαστρέφειν 5, 1, 10. 11. 5,
 5, 4. C. 5, 17, 2.
 διαστροφή 5, 1, 10.
 διασχίζειν C. 5, 16, 3.
 διατείνεσθαι 3, 18, 7. 6, 7,
 1. C. 4, 6, 1.
 διατεμνόμενα opp. τὰ ὅλα 7,
 4, 10.
 διατενῆς C. 2, 15, 2.
 διατηρεῖν C. 2, 17, 2. 3, 24,
 4. 6, 17, 6. 6, 19, 3.
 διατίθεσθαι 4, 14, 1. C. 4,
 14, 10.
 διατιτράνειν C. 1, 17, 9.
 διατμίζειν C. 6, 7, 3. 6, 17, 5.
 διάτονος C. 2, 3, 1.
 διατορία 4, 11, 4.
 διαττᾶν 3, 18, 5. 9, 16, 9.
 διανγῆς 3, 7, 5.
 διαφάλλειν καρπὸν 3, 16, 1.

- διαφανής C. 6, 1, 1.
 διαφέρειν 3, 8, 8. 4, 8, 13.
 5, 6, 2. 8, 1, 6. 8, 2, 9. 9,
 6, 2. 4. 9, 15, 8. C. 2, 19, 6.
 διαφιλοτιμεῖσθαι 4, 4, 1.
 διαφορὰ -αὶ τῶν φυτῶν 1, 1, 1.
 μερῶν 1, 2, 4. φυσιῆ 1, 3,
 6. τόπων 1, 4, 4. κατὰ μέ-
 ρος 1, 5, 1. κατὰ πάθη 1, 5,
 4. κατὰ τὰς μήτρας 1, 6, 1.
 κ. ῥίζας 1, 6, 3. φύλλων 1, 10.
 κυριώταται 1, 11, 6. C. 3, 6,
 7. μεγίστη 1, 14, 4. C. 3, 21,
 5. κατὰ τὴν καρποτομίαν 1,
 14. κατὰ τὸ ἡμέρον καὶ ἄγρι-
 ον 3, 8, 1. 1, 14, 4. θερα-
 πεία ποιεῖ διαφορὰς 2, 5, 1.
 τῶν δένδρων κατ' εἶδος 3, 8,
 1. συγγενῶν 3, 9, 1. γενῶν
 καὶ εἰδῶν 6, 1, 2. καθ' ἑκα-
 στον 6, 2, 1. C. 3, 6, 7. κοι-
 νή 7, 8, 1. C. 3, 21, 5. ὀνό-
 ματος C. 5, 9, 7. ἀρρένων καὶ
 θηλειῶν 3, 8, 1. 3, 9, 1. 3.
 γῆς 3, 2, 5. χώρας 3, 2, 6.
 — 3, 9, 3. C. 4, 11, 7.
 διάφορος 3, 18, 2. 6, 3, 4. 7,
 4, 11. 9, 12, 1. C. 3, 17, 2.
 διαφράττειν διαπεφραγμένα
 ἔλλοβα 8, 5, 2.
 διαφύεσθαι 3, 17, 2. 7, 1, 3.
 C. 2, 17, 7. 3, 7, 9. 3, 10, 4.
 διάφυσις 4, 8, 7. 8, 1, 6.
 διαφυτεύεσθαι 4, 1, 2.
 διαφωνεῖν 3, 9, 7. 9, 10, 1.
 διαχαίνειν 7, 13, 2.
 διαχαλᾶν C. 6, 1, 5.
 διαχεῖν 3, 18, 6. 6, 4, 9. 9, 15,
 2. C. 3, 4, 1. 3, 23, 1. 4, 12,
 12. 5, 13, 7. 6, 2, 1. 6, 19, 4.
 διάχυσις C. 4, 4, 7. 4, 12, 2.
 διειδής C. 6, 19, 2.
 διείργειν C. 4, 12, 1. 5.
 διείρειν 1, 7, 3. 2, 8, 1. C.
 2, 14, 4.
 διεκπνεῖν C. 2, 9, 6. 7.
 διεκπίπτειν C. 4, 14, 1.
 διεκπνοή C. 4, 12, 12.
 διένος 7, 1, 7. 7, 5, 5. 8, 11, 5.
 διεργάζεσθαι 4, 4, 3. 8, 11,
 8. C. 3, 20, 6. 5, 13, 1.
 διερός C. 3, 23, 2.
 διεσθίειν γῆν C. 3, 20, 7. 6,
 4, 10, 1.
 διετίζειν 1, 2, 2. 1, 6, 13.
 διευρύνειν C. 5, 6, 9.
 διέχειν C. 5, 14, 2.
 διηθεῖν C. 6, 6, 5.
 διηθεῖσις C. 6, 1, 1.
 διηκειν C. 1, 20, 5. 2, 17, 9.
 4, 7, 6. 5, 13, 4. 6, 10, 7.
 διηλιοῦσθαι C. 4, 12, 12.
 διημεροῦσθαι C. 3, 20, 6.
 δίδυρα σπέρματα 8, 2, 2.
 διῖέναι C. 5, 5, 1. 6, 19, 3.
 διῖκμάζειν C. 3, 4, 3.
 διῖκμᾶν C. 4, 12, 9.
 διῖκνεῖσθαι C. 3, 6, 1. 3, 20,
 4. 5, 9, 2.
 διῖσάναι 5, 3, 5. C. 6, 19, 3.
 δίκαρπα 3, 4, 4.
 δικάρπειν C. 1, 13, 9.
 δικάυλειν 6, 6, 8.
 δίκηλλα C. 3, 20, 8.
 δίκραν ῥίζαν 9, 11, 3.
 δίκροος 2, 6, 9. 4, 2, 7. 9,
 18, 5. C. 4, 6, 2.
 δίκταμνον 9, 16, 1. ἕτερος
 ὁμώνυμος 9, 16, 3.
 διμερῆ σπέρματα 8, 2, 2.
 δίμηνος πυρός 8, 4, 4. C. 4,
 11, 1.
 δίζοος ξύλα 5, 1, 9.
 δίοζα 1, 8, 3.
 διολύνεσθαι 4, 7, 8.
 δίοιξις C. 2, 19, 3.
 διόςανθος inter στεφανωτικά
 6, 1, 1. aestivale 6, 8, 3. in-
 odoro flore 6, 6, 2. 6, 6, 11.
 διοςβάλανος ἡμέρον 3, 2, 3.
 ὄρεινόν 3, 3, 1. χυλὸς καρποῦ
 ἐλαιώδης 1, 12, 1. flos 3, 3, 8.
 germinatio 3, 4, 2. fructificatio
 3, 4, 4. ἔχει κάκρον 3, 5, 5.

- fructus ἐν ἐρίνω ἀκανθώδει 3, 10, 1. φιλόψυχρον 4, 5, 1. in Tmolo et Olympo Mysio 4, 5, 4.
 διόςπυρος 3, 13, 3.
 διουρητικὸς οἶνος 9, 10, 3.
 διπάλαιστον 4, 11, 6.
 διστοιχία 4, 8, 6.
 δίστοιχος κριθή 8, 4, 2.
 διυγρᾷνειν C. 1, 13, 5. 3, 22, 1. 5, 9, 2. 6, 17, 5.
 διφορεῖν δένδρα 3, 16, 1. 8, 2, 10. C. 1, 13, 9. 1, 14, 1. 2, 9, 13.
 διφόρος μηλέα 1, 14, 1.
 διφρουρηγία 3, 10, 1. 5, 7, 6.
 διφυής 2, 6, 9.
 διχῆ 6, 6, 2.
 δίχρουν ἄνθος 1, 13, 1.
 διψᾶς ἀκανθα 4, 7, 1.
 διψηῆν δένδρα C. 3, 22, 5.
 διωθεῖσθαι 8, 11, 8.
 διαίκειν C. 1, 16, 9.
 διαώρυσ 4, 7, 6.
 δοκός 4, 1, 2.
 δόλιχος 8, 3, 2. 8, 11, 1. scandit C. 2, 18, 3.
 δόναξ species καλάμου 4, 11, 11.
 δορκάς 4, 3, 5.
 δοχὸς γῆ C. 2, 4, 12.
 δραγμα 8, 2, 8.
 δρακοντίας πυρός C. 3, 21, 2.
 δρακόντιον species ἄρον 7, 12, 2. 9, 20, 3.
 δριμύς τὰ δριμέα θερμά C. 4, 3, 3. ἄσηπτα 5, 9, 4. — C. 6, 16, 7. 8. 3, 19, 2.
 δριμύτης C. 1, 16, 9. C. 6, 12, 2. ἄκρατος C. 6, 15, 4.
 δροσερός C. 3, 6, 8.
 δροσοβόλος χώρα C. 3, 24, 4. ἄρη C. 6, 18, 3. — C. 4, 14, 3.
 δρόσος in Libya 4, 3, 7. — 8, 6, 6. C. 4, 14, 3. 6, 18, 5. 6, 18, 10.
 δρύϊνος ξύλον 5, 3, 3. τροπὶς 5, 7, 2. ἄνθραξ 5, 9, 3.
 δρύϊται C. 1, 2, 2.
 δρυμὸς 4, 2, 8.
 δρυοκόλαπτης 9, 8, 6.
 δρυπεπής 4, 14, 10. C. 2, 8, 2. 6, 8, 4.
 δρυπὶς ὕλημα φυλλάκανθον 1, 10, 6.
 δρυῖς cortex 1, 2, 7. 1, 5, 2. τρίςλοπος 3, 5, 1. μήτρα 1, 6, 1. 2. ζῆσαι 1, 6, 3. 4. 3, 6, 5. φύλλα 1, 10, 6, 7. flores 3, 3, 8. βρόνον δρύϊνον 3, 3, 8. ἔχει κάχρον 3, 5, 5. propagatio 2, 2, 3. e semine peior 2, 2, 6. fructus 3, 4, 4. καρποφόρον 3, 6, 1. πλεῖστα φέρει παρὰ τὸν καρπὸν 3, 7, 4. 6. κηλὶς δρυὸς 1, 2, 2. ἱξία C. 2, 17, 1. μέλι 3, 7, 6. βλάστησις 3, 4, 2. 3, 5, 1. φιλόψυχρον 4, 5, 1. κνῖπες 4, 14, 10. sero caeditur 5, 1, 2. βαρὺ γεῶδες 1, 5, 5. ἀσαπές 5, 4, 2. 3. 5, 7, 5. δυσεργότατον 5, 5, 1. οἰκοδομικὴ 5, 7, 4. 5. ἄνθρακες 5, 9, 1. — 3, 16, 1. 3. 4, 15, 2. 3. 5, 4, 1. 5, 8, 3. C. 2, 9, 2. 2, 11, 13. 2, 17, 4.
 δρυῖς ἀργία 1, 5, 2. 4, 5, 3. ἡμέρα 3, 8, 2.
 δρυὸς γένη 3, 8, 2.
 δρυῖς marina 4, 6, 2. describ. 4, 6, 7. alterum genus 4, 6, 9.
 δρύφακτον 4, 4, 4.
 δρυῶδες φύλλον 3, 16, 1.
 δύνάμεις διαφοραὶ αἱ κατὰ τὰς δυνάμεις φυσικώταται 8, 4, 4. ἁλλοιοῦσθαι κατὰ τὰς δυνάμεις 9, 16, 2. τὰς δ. κρίνομεν ἐκ τῶν συμβεβηκότων C. 1, 21, 4. δυνάμει ζῆν C. 5, 18, 1. ἐνυπάρχειν C. 6, 7, 3. ἰδιαί C. 6, 18, 6. C. 1, 18, 5. γεννητικὴ C. 4, 4, 10. γόνιμος C. 5, 1, 4. 5, 2, 1. φυσικὴ 1, 6, 9. C. 5, 6, 1. ἡ ἔξωθεν C. 5, 9, 7. φαρμακώ-

- δης 9, 17, 1. C. 3, 1, 3. C. 6, 13, 5. ὁπῶν 9, 19, 4. C. 1, 16, 7. θανατηφόρος 9, 16, 4. ριζῶν 9, 18, 1. 9, 19, 4. καρπῶν 9, 19, 4. C. 3, 1, 2. φυλλῶδεις 9, 8, 1. πρὸς σίτησιν 8, 4, 3. δένδρου C. 1, 18, 5. χυλοῦ C. 1, 19, 4. ἄερος καὶ ἡλίου C. 1, 21, 3. ἡ ἐν τοῖς σπέρμασι C. 4, 1, 3. γονῆς πρῶτον ἀπολείπει C. 4, 3, 4. πρὸς καρπογονίαν C. 1, 15, 4. — C. 1, 17, 1. 2, 3, 2. 4, 3, 5. 4, 11, 7. 5, 2, 1. 6, 1, 2. 6, 2, 2. 6, 11, 2. 6, 12, 2.
 δυσἀπόπτωτος καρπὸς C. 1, 4, 8.
 δυσανξής 3, 6, 1. C. 1, 8, 4. 3, 5, 4.
 δυσανξήτος C. 1, 8, 2.
 δυσαφαίρετος 7, 14, 3.
 δυσβλαστής 8, 6, 1. C. 1, 3, 1. 4, 3, 3.
 δυσδιαίρετος καυλὸς 7, 11, 3.
 δυσδιάπνευστος C. 1, 2, 4.
 δυσδιάτηκτος C. 2, 15, 2.
 δυσειδὲς ξύλον 5, 5, 1.
 δυσεντερία 4, 4, 5. 9, 13, 1.
 δύσεργον ξύλον 5, 1, 1. 5, 2, 3.
 δυσθανατῶν 3, 10, 3.
 δύσθλαστος 8, 4, 1.
 δύσκαπνος 5, 9, 4.
 δυσκατάπεπτος C. 1, 14, 4.
 δυσκατέργαστος 9, 16, 9. C. 1, 14, 4. 1, 17, 6.
 δυσκόμιστος 5, 8, 1.
 δυσκρασία ἄερος C. 5, 8, 2.
 δυσμανὲς ὕδωρ 7, 5, 2.
 δυσμορφία 1, 4, 1.
 δυσξήραντος 7, 3, 3. C. 1, 4, 3.
 διςουρία 9, 8, 2.
 δύσπεπτον σπέρμα C. 2, 17, 7.
 δυσπερικαθαίρετος φλοιὸς 5, 1, 1.
 δύσπριστος 5, 6, 4.
 δύσρριγος 6, 7, 3.
 δύσσχιστος C. 5, 16, 4.
 δυστοκεῖν 3, 10, 3.
 δυστοκία 9, 16, 1.
 δύστομον ξύλον 3, 14, 1. 5, 1, 3.
 δύστροφος C. 1, 8, 4.
 δύστρύπητος 5, 6, 3.
 δύσφθαρτος 8, 11, 9.
 δυσφυνής 7, 1, 3. 8, 1, 5. C. 2, 11, 10. 4, 6, 8.
 δυσφυνία C. 4, 8, 2.
 δυσχειμερινὸς 8, 8, 1.
 δυσχείμερος C. 3, 24, 2.
 δυσχέρεια C. 6, 12, 7. 6, 16, 8.
 δύσχυλος C. 2, 5, 4. 6, 16, 8.
 δυσχυμία C. 6, 12, 12.
 δύσχυμος C. 6, 12, 4. 6, 16, 7.
 δυσώλεθρος 3, 6, 5. 3, 12, 5. 9. 4, 13, 5. 4, 10, 5. 4, 11, 13. 6, 5, 4. 7, 11, 3. C. 1, 3, 3.
 δύειν 5, 1, 3. 5, 4, 8.

E.

- Ἐαρ ὥρα ζωτικωτάτη C. 1, 13, 4. -ος φυτεία κοινοτέρα C. 3, 3, 1. 3, 11, 2. 3, 12, 2. Formae ἔαρος et ἥρος promiscue leguntur.
 ἔαρινα 6, 8, 3.
 ἔβενος in India 4, 4, 6. βαρὺ 1, 5, 4. 5. πνικνὸν 1, 5, 5. μήτρα πνικνωτάτη 1, 6, 1. ξύλον 5, 3, 1. ἀσαπὲς 5, 4, 2. 9, 20, 4.
 ἔγγαϊα 4, 6, 1. ἔγγαϊα C. 2, 5, 3.
 ἔγγειόφυλλος 6, 6, 7.
 ἔγγεοτόκα 1, 6, 9.
 ἔγγλύφειν 5, 2, 4.
 ἔγγράφειν 5, 1, 2.
 ἔγγώνιος 1, 10, 1. 3, 15, 4.
 ἔγγωνοειδὲς φύλλον 3, 12, 5.
 ἔγκάρδιον 3, 8, 5. 3, 9, 3. 3, 9, 5. 3, 12, 3. 5, 1, 2. 5, 3, 2.
 ἔγκαρπος γῆ C. 2, 4, 2. ἄμπελος C. 3, 14, 3. 3, 23, 3.

ἐγκαταμένειν 1, 3, 4.
 ἐγκαταμιγνύναι C. 3, 10, 1.
 3, 12, 2.
 ἐγκεντρίζειν ἀμυγδαλήν 2, 2,
 5. C. 2, 14, 4.
 ἐγκέφαλος φοίνικος 2, 6, 2.
 11. 6, 4, 11. C. 1, 2, 1. 3.
 5, 16, 1.
 ἐγκλίνειν 3, 14, 2.
 ἐγκοιλαίνειν 5, 2, 4.
 ἐγκοιλία νεὸς 4, 2, 8.
 ἐγκοίλος φύλλον 7, 13, 1. ἀρχή
 σπερμάτων 8, 5, 4. χωρία 8,
 10. 2. τόπος C. 3, 24, 4.
 ἐγκύησις C. 1, 6, 3.
 ἐγκύμων 9, 18, 8. 11. C. 3, 2,
 8. 3, 16, 2.
 ἐγκυρίδιον 4, 3, 3.
 ἐγγλωρος 3, 5, 2. 3, 12, 5.
 ἐγγρονίζεσθαι C. 5, 11, 1.
 ἐγγυλίζειν C. 6, 11, 14.
 ἐγγυλος 3, 7, 2. 8, 11, 3. C.
 4, 13, 3. 6, 6, 4. 6, 17, 6.
 — καρπὸς 7, 9, 5. περιζόμενα
 C. 4, 12, 11.
 ἐγγυμος C. 5, 4, 3. 6, 3, 2.
 6, 6, 5. 6, 11, 12. 6, 12, 4.
 ἐγγώρια πνεύματα C. 5, 12, 11.
 ἐθαφίζειν 9, 3, 1. 9, 4, 4.
 C. 4, 8, 2.
 ἐθαφος διαφοραὶ C. 2, 4, 1.
 φαῦλον C. 2, 7, 5. εὐγειον
 C. 2, 10, 3. -ους φύσις C.
 2, 14, 2. οἰκεία C. 3, 9, 5. —
 3, 16, 1. 8, 6, 2. 9, 4, 4. C.
 1, 16, 12. 2, 13, 1. 4, 11, 8.
 4, 12, 3. 5, 10, 4. 6, 10, 8.
 6, 17, 12.
 ἔθρα 9, 8, 6.
 ἐδώδιμος C. 6, 11, 10. 12. 6,
 12, 12.
 ἔθος ὥσπερ φύσις γέγονε C. 2,
 5, 5. 4, 11, 5.
 εἶδος opp. ὕλη 1, 12, 2. πλειώ
 κατ' ἑκάστον γένος 1, 14, 3.
 κατ' ἑκάστον 6, 1, 2. ἕτερα
 κατὰ τὸ εἶ. C. 1, 18, 4. τὰ

κατ εἶδος opp. τὰ στερητικά
 C. 6, 6, 3. χυλῶν 1, 12, 1.
 — 1, 3, 1. 2, 6, 9. 3, 3, 1,
 C. 6, 4, 2.
 εἰλεῖσθαι C. 6, 11, 8.
 εἰλειθυία 5, 9, 8. C. 5, 4, 4.
 εἰλετίας κάλαμος 4, 11, 13.
 εἰλικρινής C. 1, 7, 3. 5, 3,
 2, 6, 13. 1. ὕλη C. 6, 12, 5.
 εἰσλάμπειν C. 2, 7, 4.
 ἐκατοντάφυλλα ῥόδα 6, 6, 4.
 ἐκατοντάχοα 8, 7, 4.
 ἐκβαίνειν τῆς φύσεως 1, 3, 2.
 εἶξα C. 3, 2, 7.
 ἐκβασίς C. 5, 18, 1.
 ἐκβιάζεσθαι 8, 10, 4. C. 3,
 23, 1.
 ἐκβλαστάνειν εἶξα 7, 2, 3.
 ἐκβλάστησις 7, 4, 10.
 ἐκβόσκεσθαι C. 2, 9, 11.
 ἐκγαλάντοῦσθαι 8, 6, 1. C.
 3, 23, 1.
 ἐκγαλάντωσις C. 4, 4, 7.
 ἐκδαδοῦσθαι C. 6, 11, 9.
 ἐκδέρειν 3, 13, 1.
 ἐκδηλοῦν C. 2, 6, 4. 2, 10, 2.
 2, 18, 4.
 ἐκδίδοσθαι C. 2, 10, 2.
 ἐκδιψῆν C. 5, 9, 3.
 ἐκδρομή C. 1, 2, 3.
 ἐκζωοῦσθαι C. 4, 8, 4.
 ἐκθαμνοῦσθαι 1, 3, 3.
 ἐκθερίζεισθαι C. 4, 6, 1.
 ἐκθερμαίνεσθαι C. 1, 3, 4.
 3, 9, 1.
 ἐκθηλύνεσθαι C. 3, 1, 3. 4,
 5, 3.
 ἐκθύεσθαι 5, 9, 8.
 ἐκκαίειν 9, 3, 3. C. 3, 9, 5.
 ἐκκαλεῖσθαι C. 2, 1, 3. 5, 1, 4.
 ἐκκαρπίζεισθαι C. 4, 8, 3.
 ἐκκαυλεῖν 1, 2, 2. 7, 1, 7. 7,
 3, 4. 7, 4, 3. C. 4, 3, 5.
 ἐκκαύλησις C. 4, 3, 5.
 ἐκκληματοῦσθαι C. 3, 15, 4.
 ἐκκλύζεσθαι C. 6, 19, 4.
 ἐκκολάπτειν 3, 16, 4.

- ἐκκρίνειν C. 6, 7, 2. 3. 6, 12, 12.
 ἐκκρίσις C. 6, 6, 6. 6, 10, 3.
 ἐκκριτικός C. 6, 1, 3.
 ἐκλαχανίζεσθαι C. 7, 11, 3.
 ἐκλευκαίνεσθαι C. 5, 9, 9.
 ἐκλευκος ξύλον 3, 10, 3. ἄν-
 θος 7, 3, 1. — 3, 18, 2. 4, 2, 4.
 7, 7, 3. 9, 6, 1. C. 2, 19, 2.
 ἐκλιθολογεῖν C. 3, 20, 5.
 ἐκλιμος C. 2, 4, 6.
 ἐκλοχμοῦσθαι C. 3, 19, 1.
 ἐκμεθύσκεσθαι C. 5, 15, 3.
 ἐκνέμεσθαι 8, 11, 9. 9, 16, 1.
 ἐκνέφελος ἥλιος 8, 10, 3.
 ἐκξύλοῦσθαι 1, 2, 7.
 ἐκπαμποῦσθαι 3, 16, 5. 6, 4, 8.
 ἐκπαχύνεσθαι C. 4, 1, 4.
 ἐκπελεκεῖν 9, 2, 7. 9, 3, 4.
 ἐκπεπαίνειν 5, 1, 1. C. 1, 16,
 2. 6, 16, 2.
 ἐκπέττειν C. 1, 11, 2. 3. 1,
 15 4. 2, 4, 3. 3, 17, 7. 3,
 12, 3.
 ἐκπηγνύναι 4, 14, 13. 8, 7, 5.
 C. 4, 10, 4. 5, 12, 2. 4. 5,
 13, 1. 5. 5, 14, 2. 3.
 ἐκπηδᾶν 8, 11, 4.
 ἐκπηκτικός C. 5, 14, 7.
 ἐκπηξίς 4, 14, 11. 13. C. 5,
 21, 9. 5, 13, 3. 5, 14, 1.
 ἐκπικροῦσθαι C. 4, 2, 1. 6,
 7, 5.
 ἐκπίπτειν 3, 8, 4. 3, 9, 3. 9,
 2, 7. C. 5, 4, 7.
 ἐκπλύνειν C. 6, 19, 3.
 ἐκπνευματοῦσθαι 7, 4, 11. C.
 2, 9, 10. 4, 9, 3.
 ἐκποιεῖν C. 1, 14, 1. 2.
 ἐκπνήσεις φλεγμονῶν 9, 9, 3.
 ἐκπυροῦσθαι C. 1, 21, 7.
 ἐκρηγμα ὑδάτων C. 1, 5, 2.
 ἐκρήγνυσθαι 3, 1, 2.
 ἐκροή 9, 2, 6.
 ἐκρουσίς τριχῶν 7, 14, 1.
 ἐκσαρκοῦσθαι C. 1, 19, 5.
 ἐκσήπεσθαι C. 5, 16, 2.
 ἐκσπερματοῦσθαι 7, 1, 7.
 ἐκστάσις φύσεως C. 3, 1, 6.
 φθορά τις C. 4, 4, 6. πρὸς τὸ
 χεῖρον C. 5, 3, 5. — C. 4, 4,
 7. 10. 4, 5, 4. 5, 9, 3.
 ἐκστατικός ῥίζα 9, 13, 4. χυ-
 μοὶ C. 6, 4, 4. φθορὰ οἴνου
 C. 6, 7, 5. — C. 6, 7, 6.
 ἐκτῆκεσθαι C. 4, 4, 9. 9, 3, 4.
 ἐκτίπτειν C. 4, 16, 4.
 ἐκτίλλειν C. 3, 16, 3.
 ἐκτομον μελαμπόδιον, nomen
 hellebori, 9, 10, 4.
 ἐκτοπίζειν 4, 3, 6.
 ἐκτοπος χειμῶν C. 6, 18, 12.
 ἐκτρέχειν 6, 8, 1. C. 2, 15, 5.
 ἐκτρίβειν 4, 11, 6.
 ἐκτρούπημα 5, 6, 3.
 ἐκφαίνειν 6, 8, 1. 7, 14, 3. C.
 1, 13, 11.
 ἐκφανής ῥίζα 1, 6, 8. τὰ ὕπτια
 1, 10, 2.
 ἐκφέρειν 2, 2, 7. 8, 2, 7. 8, 7,
 7. 8, 9, 1. C. 5, 9, 2.
 ἐκφύεσθαι σπέρμα C. 3, 20, 6.
 ἐκφυσίς πρώτη 1, 10, 7. C. 4,
 8, 2. ἄνθους 1, 13, 3. καρπού
 ἐκ τοῦ στελέχους 1, 14, 2. θάβ-
 δων 4, 6, 10. ἀκρεμονιναί 7,
 8, 3. ἐκ τῶν πλαγίων C. 1, 2,
 3. — 8, 1, 5. 8, 11, 5. 8. C. 1,
 2, 6. 4, 7, 1. 5.
 ἐλάα inter αἰφύλλα 1, 9, 3. ἡμε-
 ρος 1, 4, 4. 1, 9, 3. 3, 2, 1.
 ἀγρία 1, 8, 2. 2, 2, 5. πεδει-
 νόν 2, 5, 7. ὁμογενής 3, 2, 1.
 longe a mari non bene viget 6,
 2, 4. radix 1, 6, 3. 4. ὀσῶδες 1,
 8, 1. ἀκρεμόνες C. 1, 3, 2. φύλλα
 6, 2, 1. 1, 10, 4. 7. στρέφει
 τὰ φύλλα 1, 10, 1. C. 2, 19,
 1. φλοιός C. 1, 4, 5. ξύλον 5,
 3, 3. 5, 4, 2. 1, 5, 4. 5, 4,
 4. 1, 5, 5. 1, 8, 6. ἀπὸ ξ.
 ἔμβιος 5, 9, 8. C. 1, 7, 4. 1,
 3, 3. μήτρα 1, 6, 2. ἄνθος 1,
 3, 1. 2. 3. βρύον 9, 18, 3. fru-
 ctus 1, 14, 1. 3. 1, 11, 1. 3. C.

- 1, 19, 2. 2, 8, 2. 1, 11, 4. 1, 12, 1. *πρωΐβλαστος* C. 1, 15, 1. *μακρόβιος* 5, 13, 5. 8. *δυσαυξής* C. 1, 8, 4. *εὐπαθής* 4, 4, 12. *ἀσθενής καὶ ἐπίκηρος* C. 1, 20, 3. *πικρά* 5, 5, 4. *προσφιγής μυρρίνῳ* C. 3, 10, 4. *δυσημενής ἀμπέλῳ* C. 3, 10, 6. *propagatio multiplex* 2, 1, 2. 4. — *cultura*: *φυτῶν* 2, 5, 4. 6. *προμοσχεύεται* 2, 5, 3. 6. 2, 7, 2. 3. C. 3, 9, 3. 1, 3, 3. — *πάθη ἴδια* C. 5, 10, 3. *λεικηνιᾶ* C. 5, 9, 10. *κάμπαι* C. 3, 22, 6. *σκόληξ* in fructu 4, 14, 10. C. 5, 10, 1. *morbi* 4, 14, 3. 9, 10. — *ἀναβλαστάνει* 2, 2, 3. C. 5, 13, 4. *praecisa laete viget* 4, 16, 1. *μεταβολή εἰς κότινον* 2, 3, 1. — in Cyrenaica 4, 3, 1. in Aegypto 4, 2, 9. C. 6, 8, 7. *Athenis vetusta* 4, 13, 2. in Indiae montanis sterilibus 4, 4, 11. — 1, 3, 1. 2, 2, 12. 3, 15, 4. 3, 17, 5. 4, 13, 1. 5, 5, 2. 5, 6, 1. 5, 9, 6. 7. C. 1, 19, 3. 2, 2, 1. 3. 2, 3, 6. 8. 2, 7, 3. 3, 2, 2. 3, 3, 2. 3, 4, 2. 3, 5, 5. 3, 6, 8. 3, 7, 9. 11. 3, 8, 1. 4, 1, 2. 4, 3, 1. 5, 4, 2. 5, 10, 5. 5, 11, 2. 5, 12, 8. 5, 14, 3. 5, 16, 4. 5, 18, 4. 6, 6, 3. 6, 8, 1. 5. 6. 6, 11, 2. *ἐλλάα* in mari rubro 4, 7, 2. *ἐλαία γνος* 4, 10, 2. *ἐλαιηρός* C. 2, 3. 8. *ἐλάϊνον ξύλον* 5, 3, 7. C. 5, 4, 3. *ἐλαιον* infestum arborum radicibus 4, 16, 5. *φθείρει τὰ φυτὰ* C. 5, 15, 6. *βαρύνει τὰ ἔντομα* C. 6, 5, 3. *-ου γένεσις* C. 6, 8, 7. — C. 1, 19, 3. 5. 6, 8, 1. 6. 6, 19, 2. *ἐλαιοφύρος γῆ* 8, 2, 8. C. 2, 4, 4. *ἐλαιώδες φύλλον* 9, 11, 8. — C. 6, 7, 4. 6, 8, 7. *ἐλάτη ἄγριον αἰφύλλον* 1, 9, 3. 3, 3, 1. *ὄρεινόν* 3, 3, 1. *οὐ δέχεται θεραπείαν* 1, 3, 6. *ἰσχυρόν* 1, 8, 3. *καλίσκιον* 4, 1, 1, 3. C. 2, 7, 2. *φιλόψυχρον* 4, 5, 1. C. 2, 3, 3. *θερμόν* C. 1, 21, 6. *φύεται ἀπὸ στέμματος μάνον* 2, 2, 1. 3, 1, 2. *αὐξητική εἰς μήκος* 1, 9, 1. 5, 1, 8. *ὀρθοφυής καὶ μακροστελέχης* 1, 5, 1. *ρίζαι* 1, 6, 3. 4. 5. 3, 6, 4. 5. *στέλεχος* 3, 7, 1. *φλοιὸς πολύλοπος* 1, 5, 2. 5, 1, 6. *ξύλον* 1, 5, 3—5. 5, 6, 2. *μήτρα* 1, 6, 1. 5, 6, 2. *ὄζοι* 1, 8, 3. 3, 5, 3. *κλώνες* 1, 1, 8. *γόνατα* 3, 5, 3. *φύλλα πριονώδη* 1, 10, 5. *ἄνθος* 3, 4, 5. 1, 13, 1. *καρπὸς* 3, 4, 5. 3, 6, 1. 1, 12, 1. *βλάστησις* 3, 5, 1. 3, 9, 6. *ἀπαράβλαστον* 3, 7, 2. C. 1, 2, 2. *praecisa perit* 3, 7, 1. 4, 16, 1. C. 5, 17, 3. *κάχρυς* 3, 5, 5. *ὕγρότης πιττώδης* 1, 12, 2. *δητήνη* 4, 16, 1. *δάκρυον* 9, 1, 8. 6, 11, 15. *λοιῖσσον* 3, 9, 7. *ὕφεαρ* C. 2, 17, 1. 8. *comparatur πένυη* 3, 9, 6. 7. 5, 1, 5. *ἄρρη καὶ θήλεια* 1, 8, 2. 3, 9, 6. in Latio 5, 8, 3. *Parnaso* 1, 9, 2. *Macedonia* ibid. non in Ponto 4, 5, 3. *usus* 5, 1, 2. 7. 5, 7, 1. 4. 5. — 3, 6, 2. 5, 6, 1. 5, 9, 8. C. 2, 9, 2. 2, 11, 8. 5, 17, 1. 6, 12, 3. 6, 14, 4. *ἐλάτη marina* 4, 6, 2. *describ.* 4, 6, 7. *ἐλατήριον φαρμακῶδες* 4, 5, 1. 9, 9, 4. 9, 14, 1. 9, 15, 5. *ἐλάτινον ξύλον* 5, 3, 3. 5, 9, 8. C. 5, 4, 4. *ἐλαττον* 3, 7, 2. *τὸ ἐ. ῥᾶον ἀποτελεῖσθαι* 4, 11, 3. *ἐλαττοῦσθαι* 6, 8, 5. *ἐλαφος* C. 4, 9, 2. *ἐλεγεία* Aeschyli 9, 15, 1.

- ἔλεια 1, 4, 2. 1, 5, 3. 1, 8, 1. 4, 10, 1. 5, 9, 5.
 ἔλειοσέλινον 7, 6, 3.
 ἔλειόχρυσος 6, 8, 1. 9, 19, 3.
 ἔλελίσφανος σφανός ἀγρίος 6, 2, 5. φρύγανον 6, 1, 4.
 ἔλένιον φρυγανῶδες 2, 1, 3. στεφανωτικόν 6, 1, 1. ξυλῶδες 6, 6, 3. odoratum 6, 6, 2. radix 6, 7, 4. — 6, 7, 1. C. 6, 11, 3. 6, 20, 1.
 ἑλίκη ἰτέα μικρά 3, 13, 7.
 ἑλικηδόν 3, 13, 1.
 ἑλικτὸς ἰουλος 3, 13, 11.
 ἑλιξ pars plantae 1, 2, 1. vitis 1, 2, 2. C. 2, 18, 2. arborum 3, 7, 3.
 ἑλιξ genus hederæ 3, 18, 6, 7. περιαλλόκανυλον 7, 8, 1.
 ἑλικηθρον 5, 6, 7.
 ἑλκος 9, 9, 1, 3. 9, 11, 1 — 4. 10, 9, 13, 2. 9, 18, 1. 9, 20, 4. νεμόμενα 9, 9, 5.
 ἑλκοῦσθαι 4, 16, 1. C. 5, 16, 1.
 ἑλκτικὸς 3, 17, 3.
 ἑλκωμα 9, 2, 1.
 ἑλκωσις 4, 14, 7. 4, 16, 1. C. 1, 6, 6. 1, 14, 2. 3, 7, 8. 5, 8, 2. 5, 12, 8. 5, 15, 1. 5, 17, 3.
 ἑλλεβορίνη 9, 10, 2.
 ἑλλέβορος φαρμακώδης in borcalibus 4, 5, 1. μέλας et λευκὸς 9, 10, 1. μέλας 9, 8, 8. 9, 10, 2. C. 6, 13, 5. λευκὸς 9, 18, 2. fructus 9, 9, 2. 9, 14, 4. ubi crescat 9, 10, 3. C. 6, 13, 4. — 6, 2, 9. 9, 8, 4, 6. 9, 15, 5. 9, 16, 6. 9, 17, 1, 3.
 ἑλλείπειν opp. ὑπερβάλλειν C. 6, 11, 12.
 ἑλλειψις C. 5, 18, 3. 6, 14, 3.
 ἑλλοβόκαρπος 6, 5, 4.
 ἑλλοβος 3, 14, 4. 4, 2, 8.
 ἑλλοβοσπέρματα 7, 3, 2.
 ἑλλοβώδης 8, 2, 5.
 ἑλμῆς 9, 12, 1. 9, 18, 8.
- ἔλνυμος 4, 4, 10. 8, 1, 1. 8, 11, 1. C. 4, 15, 1.
 ἔμβιος C. 1, 3, 3. 1, 4, 3. 3, 5, 3. 5, 4, 5. 5, 6, 5.
 ἔμβιοῦν 3, 6, 4. 5. 6, 7, 3. C. 1, 2, 1.
 ἔμβλαστάνοντα C. 5, 15, 4.
 ἔμβλάστησις C. 5, 4, 3.
 ἔμβοθρος 9, 3, 1.
 ἔμβολῇ 4, 11, 8.
 ἔμβύθιος 4, 2, 2.
 ἔμμητρος 1, 6, 5. C. 5, 17, 2.
 ἔμμονος C. 1, 6, 7. 5, 14, 7.
 ἔμπεδόκαρπα C. 1, 13, 2.
 ἔμπειρία C. 2, 13, 5.
 ἔμπειριέχειν 1, 11, 1.
 ἔμπειριλαμβάνειν C. 5, 3, 4.
 ἔμπηγνύναι 1, 8, 3.
 ἔμπλάττειν 5, 6, 3.
 ἔμπλέκειν 6, 8, 1.
 ἔμποδίζοντα τοὺς καρποὺς C. 3, 7, 6.
 ἔμποιεῖν 9, 11, 10. C. 1, 22, 6. 2, 6, 3. 3, 8, 1.
 ἔμπυρρεύεσθαι 5, 9, 6.
 ἔμπύρην α σπέρματα 1, 11, 3.
 ἔμπυρος C. 1, 8, 2. ? τόποι C. 2, 19, 4. 3, 6, 2. — C. 5, 9, 3. 6, 20, 2.
 ἔμφαινέσθαι C. 6, 3, 4. 6, 5, 2.
 ἔμφανῆς 1, 2, 3. 1, 14, 4. 4, 8, 4. 8, 8, 6. C. 4, 11, 3. 6, 3, 4.
 ἔμφερῆς 1, 1, 4. 7, 4, 6. 7, 6, 3. 8, 4, 11. 9, 4, 2. 9, 16, 1.
 ἔμφλοιος 5, 1, 2.
 ἔμφλοιοσπέρματα 7, 3, 2.
 ἔμφράττειν C. 5, 12, 6.
 ἔμφύειν 1, 10, 7. C. 2, 17, 4. 5, 15, 4.
 ἔμφυτεία 2, 1, 4. C. 1, 6, 1. 5. 2, 17, 6. 5, 6, 10.
 ἔμφυτεύεσθαι C. 1, 6, 1. 2, 14, 4.
 ἔμψυχα σώματα 9, 18, 1.
 ἔναγγειοσπέρματα 1, 11, 2.
 ἔναγγειόσπερμα 8, 3, 4. C. 4, 7, 5. 4, 15, 2.

- ἐνάενα σπέρματα 8, 11, 5.
 ἐναίθριος τόπος C. 5, 14, 2.
 ἐναιμον φάρμακον 4, 7, 2.
 ἐναλλαγή C. 4, 4, 9. 5, 3, 2.
 ἐναντίον τὸ C. 1, 22, 2.
 ἐναντιοῦσθαι C. 1, 16, 1.
 ἐναντίωσις C. 4, 4, 8.
 ἐναποθνήσκειν 4, 4, 12.
 ἐναπολαμβάνειν 5, 5, 6. C. 2, 1, 3. 2, 9, 8.
 ἐναπόληψις C. 2, 9, 3.
 ἐναπόμιξις C. 6, 1, 1. 6, 3, 1.
 ἐναρμόζειν 5, 3, 5.
 ἐναστρος? C. 3, 13, 1.
 ἐναυρος 8, 11, 6.
 ἐνδαδος 3, 9, 3. 4, 5, 3. 5, 1, 5. 9, 2, 2. 3, 7. ἑλζαις C. 6, 11, 6.
 ἐνδαδοῦσθαι 9, 2, 7.
 ἐνδεὲς τὸ C. 6, 17, 12.
 ἐνδεκήμερος 5, 8, 1.
 ἐνδελεχής C. 2, 11, 11. 5, 1, 10.
 ἐνδεχόμενον τὸ 2, 1, 2. 3, 1, 1. 9, 2, 3. C. 1, 1, 2.
 ἐνδηλος 3, 5, 4. C. 6, 10, 6.
 ἐνδιδόναι 5, 6, 1. 4. 9, 3, 3. C. 4, 12, 4. 11.
 ἐνδοσις C. 1, 15, 3.
 ἐνδύεσθαι C. 2, 5, 4.
 ἐνείρειν 9, 9, 1. 9, 12, 1.
 ἐνέργεια 4, 1, 3. 6, 7, 3. 6, 8, 3. 8.
 ἐνθεμα C. 1, 6, 7.
 ἐνθροσκον 7, 7, 1.
 ἐνιαύσιος 7, 1, 7.
 ἐνιαυτοφορεῖν 3, 4, 1.
 ἐνικμος 3, 12, 9. 5, 6, 3. 5, 7, 4. 5, 9, 2. 7, 2, 7. C. 1, 2, 1. 3, 10, 1. 5, 13, 2.
 ἐνίστασθαι 7, 10, 4. 9, 8, 2. C. 5, 13, 11. 5, 14, 2.
 ἐνισχύειν C. 3, 23, 5.
 ἐννεατηρὶς 4, 11, 2.
 ἐννευρόκανυλα 6, 1, 4. 6, 2, 9.
 ἐννοια C. 4, 4, 4.
 ἐνος κερπὸς 2, 6, 10. βλαστὸς C. 1, 20. — 3, 16, 1. 4, 2, 4. 5. C. 5, 10, 2. 4, 3, 4.
 ἐνοφθαλμίζειν C. 1, 9, 1. 2, 14, 4. 5, 5, 4.
 ἐνοφθαλμισμὸς 2, 1, 4. C. 1, 6. 2, 17, 6.
 ἐνοχλεῖν 4, 2, 5.
 ἐνσχιστος C. 5, 17, 2.
 ἐντελής C. 5, 1, 10.
 ἐντεριώνη 1, 2, 6. 3, 12, 1. 3, 13, 4. 3, 14, 3. 3, 15, 2. 3, 17, 5. 3, 18, 5. 5, 1, 9. C. 1, 21, 6. 5, 16, 4.
 ἐντεχνος 9, 16, 8.
 ἐντομα 6, 5, 3. 4.
 ἐντομή 9, 1, 5. 6. C. 5, 8, 2. 6, 8, 14.
 ἐννυρα C. 1, 21, 6. 6, 11, 13.
 ἐννύρα 1, 4, 2. 1, 14, 3. 3, 10, 3. 4, 6, 1. βραχυβιώτερα 4, 13, 1. πολλὰ ἄκαρπα C. 1, 22, 4. 2, 3, 5.
 ἐννυμενόςπερμα 8, 3, 4.
 ἐξαγριοῦσθαι 3, 2, 3. C. 1, 9, 1.
 ἐξαδυνατεῖν C. 1, 16, 3. 4, 6, 4.
 ἐξαερούν τὸ ὑγρὸν C. 1, 22, 5. 6, 17, 5.
 ἐξαίγειροῦσθαι λεύκη C. 2, 16, 2.
 ἐξαίροῦσθαι πυρὸς C. 2, 16, 2. 4, 1, 7. 4, 5, 4.
 ἐξακανθοῦσθαι κανυλὸς 6, 4, 2.
 ἐξακριβοῦσθαι 9, 16, 6.
 ἐξαλλαγή χώρας 2, 2, 10. τῶν ἀπὸ σπέρματος 2, 2, 11. εἰς ἕτερον γένος C. 4, 4, 5. 12.
 ἐξαλλάττειν 4, 4, 14. 8, 8, 3. C. 6, 15, 2.
 ἐξαλλοιοῦν C. 2, 15, 2. 3, 17, 7. 4, 4, 10. 6, 3, 2.
 ἐξαμανροῦσθαι C. 2, 16, 4.
 ἐξαμβλοῦσθαι 9, 18, 11. C. 4, 5, 3.
 ἐξάμβλωσις 9, 9, 2.
 ἐξαμελεῖσθαι 3, 2, 2. C. 3, 18, 7.
 ἐξάμηνος 8, 2, 7.
 ἐξανάλισκειν C. 4, 13, 3.
 ἐξάναπληροῦν 3, 17, 1.

- ^ααναχωρεῖν 6, 3, 3.
^αανεμοῦσθαι 8, 10, 3.
^αανθεῖν 4, 7, 2.
^αανθημα C. 5, 9, 12.
^ααπολλύναι 8, 7, 2.
^αάπτειν 9; 8, 6.
^αασθενεῖν C. 5, 9, 11. 6, 17, 4.
^αάστοιχος κριθή 8, 4, 2.
^αατμίζεσθαι C. 1, 1, 3.
^αάτμισις C. 6, 15, 2.
^αανάλινεσθαι 7, 7, 2. C. 5, 12, 5.
^ααύξειν 6, 6, 6. C. 1, 22, 2. 4, 11, 5.
^ααυχμᾶν C. 5, 9, 8.
^αείργειν C. 5, 18, 3.
^αελαιοῦσθαι C. 6, 7, 4. 6, 8, 1.
^αεργάζεσθαι 8, 6, 3. C. 5, 3, 5. 5, 7, 1.
^αεργασία C. 3, 1, 6.
^αέρουθρος 4, 6, 10.
^αερυσιβοῦν C. 4, 10, 2.
^αέχειν 3, 10, 5.
^αηθεῖν C. 6, 13, 1.
^αημεροῦν 2, 2, 12. 2, 4, 1. 3, 15, 1, 2. C. 2, 14, 2. 3, 17, 5.
^αεγκμάζειν 1, 7, 5. 6. 5, 7, 4. 7, 5, 1. 6. C. 3, 6, 1. 4, 8, 4.
^αεἰς vitis C. 3, 14, 5.
^αεἰσπᾶναι 9, 8, 10. 9, 19, 1. C. 4, 5, 3. 6, 11, 2. 6, 15, 3. 6, 17, 5. — ἐξίστασθαι τοῦ γένους 2, 2, 4. C. 1, 16, 12. 1, 8, 2. εἰς ἄλλο γένος C. 4, 1, 7. — 6, 7, 6. 8, 7, 4. 9, 13, 4. C. 5, 18, 1.
^αεἰοιδεῖν 4, 12, 2.
^αεομοιοῦν 2, 2, 4. 7. 4, 7, 3. 7, 3, 5. C. 2, 13, 1. 4, 1, 1. 4, 5, 7. 5, 2, 1. 5, 6, 7.
^αεομοιώσις C. 4, 3, 1.
^αεοξύνειν C. 6, 7, 7.
^αεορος 1, 11, 3.
^αευβρίζειν C. 2, 16, 8. 3, 1, 5. 3, 6, 8.
^αεὐγρᾶλνειν C. 1, 13, 6. 4, 10, 2. 6, 6, 4. 6, 7, 7.
^αξωχρος 4, 6, 3.
^αἐπάγесθαι 1, 1, 9. C. 1, 12, 1. 6, 10, 5.
^αἐπακανθίζειν 3, 10, 1. 3, 11, 3. 3, 16, 1. 4, 8, 8. 6, 4, 1. 6, 5, 2. 9, 4, 3.
^αἐπαλείφειν C. 3, 23, 2.
^αἐπαλλάττειν 1, 3, 2. 4, 6, 10.
^αἐπαλλόκανυλος κητός 3, 18, 9.
^αἐπαμᾶσθαι 4, 13, 5.
^αἐπαναλαμβάνειν 3, 7, 8.
^αἐπανάστασις 3, 7, 4.
^αἐπαναφορά 1, 2, 4.
^αἐπανεστηκότες ὄμφαλοι 3, 7, 5.
^αἐπαρκεῖν C. 3, 11, 2.
^αἐπαφιέναι 8, 7, 4. 8, 11, 9. C. 2, 5, 5.
^αἐπεκτείνεσθαι τῆς οἰκείας ὥρας 6, 8, 4.
^αἐπεσθίειν C. 6, 4, 7.
^αἐπεστραμμένα 3, 9, 3. 6. 3, 12, 3. 3, 17, 5.
^αἐπεστιγμένος 3, 7, 5.
^αἐπετειόκαρπα 1, 2, 2.
^αἐπετειόκανυλα 6, 2, 8. 6, 3, 1. 6, 4, 2. 7, 2, 1—3. 7, 7, 2. 9, 1, 2. C. 1, 4, 2.
^αἐπέτειος οὐσία 1, 1, 2. μέρη 1, 2, 1. 1, 10, 9. ῥίζαι C. 3, 8, 1. σπέρματα 1, 11, 2. με-
ταβολή 2, 4, 1. natura C. 2, 11, 1. spontanea C. 1, 5, 1. — 1, 2, 2. 1, 5, 2. 1, 6, 6. 1, 11, 4. 1, 13, 2. 4, 6, 4. 4, 9, 3. 6, 3, 4. 6, 5, 1. 4. 7, 7, 2. 9, 1, 2. C. 1, 10, 2. 2, 4, 2. 2, 5, 3. 4, 1, 6. 5, 3, 6. 6, 6, 7.
^αἐπετειοφορεῖν C. 1, 20, 3.
^αἐπετειοφόρα C. 1, 20, 3.
^αἐπετειόφυλλος 7, 11, 3.
^αἐπετίνη scandit 7, 8, 1.
^αἐπέχειν 4, 4, 13. C. 4, 6, 3.
^αἐπιβάλλεσθαι βλαστούς 3, 5, 1. — 4, 13, 5. 8, 4, 6. 9, 8, 5. C. 3, 7, 9. 5, 9, 11.

- ἐπιβάπτεσθαι 3, 7, 3.
 ἐπίβαρος 3, 13, 6.
 ἐπιβεβαιούν C. 5, 14, 4.
 ἐπιβλαστάνειν 1, 9, 7. 3, 6, 3. C. 1, 11, 7. 1, 13, 3. 3, 3, 3.
 ἐπιβλάστησις κατὰ πλείους ὥρας C. 1, 13, 3. οἶον γένεσις C. 1, 12, 8. καρποτοκίας ἔνεκα C. 1, 11, 8. — 3, 6, 2. C. 1, 6, 3. 5, 2, 3. 5, 9, 2. 5, 17, 7.
 ἐπιβλαστικὸς C. 1, 13, 8. 10.
 ἐπιβολή C. 3, 16, 4.
 ἐπιβόσκειν 3, 6, 3.
 ἐπιβόσκησις C. 5, 17, 6.
 ἐπιβρέχειν 2, 6, 5. 5, 3, 3.
 ἐπίγειος κάλαμος 4, 11, 13. κιντὸς 3, 18, 6. ὕδατα C. 2, 5, 1. — 6, 2, 2.
 ἐπιγειόκανυλα 6, 4, 5. 7, 8, 1. 8, 3, 2. C. 4, 6, 9.
 ἐπιγειόφυλλα 7, 8, 3. 9, 10, 1.
 ἐπιγινόμενα τὰ κατ' ἐνιαυτὸν 3, 7, 3. πνεύματα C. 2, 2, 4. — 4, 15, 3. 7, 1, 4. 8, 1, 6. 8, 10, 1. C. 5, 14, 7. 5, 15, 3.
 ἐπιγλυκαίνειν C. 6, 15, 4.
 ἐπίγλυκνυς 3, 18, 9.
 ἐπίδασυς 3, 18, 5.
 ἐπιδιαλάμπειν 9, 3, 2.
 ἐπιδέχεσθαι C. 6, 4, 1.
 ἐπιδιδόναι C. 3, 11, 3.
 ἐπιδοξαζόμενον C. 1, 5, 5.
 ἐπίδοσις 2, 12.
 ἐπίδροσος 7, 14, 1.
 ἐπίξευξις 2, 6, 1.
 ἐπιζητεῖν C. 6, 2, 1. 6, 16, 7.
 ἐπιθαλάττια 8, 2, 11.
 ἐπιθάνατος χυμὸς C. 6, 4, 5.
 ἐπίθετος 9, 8, 6. 8. C. 1, 19, 4.
 ἐπικαίειν 1, 8, 4. 6, 6, 6. 6, 8, 5. C. 5, 13, 3. 5, 14, 8. 5, 15, 6.
 ἐπικαθίζειν C. 6, 10, 5.
 ἐπικαρπίζεισθαι 8, 9, 3.
 ἐπικαταλαμβάνειν 2, 6, 10.
 ἐπικανυλόφυλλα 7, 8, 3.
 ἐπικεῖρειν 7, 4, 10. 8, 7, 4. 9, 6, 3.
 ἐπικηρος 6, 7, 3. 7, 5, 1. C. 1, 10, 4. 1, 20, 3. 2, 12, 5. 3, 22, 2. 4, 14, 4.
 ἐπικλινῆς C. 3, 22, 1.
 ἐπικλύζειν 4, 6, 3. C. 5, 12, 10.
 ἐπικυλίζειν 4, 2, 1. C. 1, 17, 9. 2, 8, 4. 3, 14, 3. 5, 1, 4.
 ἐπικυσις C. 5, 2, 4.
 ἐπικολλάειν C. 1, 6, 6.
 ἐπικόλλημα 4, 3, 3.
 ἐπικοπή 4, 16, 1. C. 5, 17, 3.
 ἐπικόπτειν 1, 8, 4. 3, 7, 1. 4, 16, 1. C. 2, 15, 3. 5, 17, 3.
 ἐπικρατεῖν 8, 8, 4. τὸ ἐπικρατοῦν ἀπαθές C. 2, 2, 2. C. 4, 4, 9.
 ἐπικυτίνεσθαι C. 1, 11, 1.
 ἐπικυλινδροῦσθαι C. 5, 6, 7.
 ἐπικύπτειν C. 3, 22, 1. 4, 14, 1.
 ἐπιλαμβάνειν 3, 3, 2. C. 1, 11, 3. 1, 9, 6. 1, 13, 4. 4, 14, 3.
 ἐπιλάμπειν 4, 4, 12.
 ἐπιλευκαίνειν 3, 12, 9. 3, 17, 3.
 ἐπίλευκος 3, 7, 5. 3, 14, 2. 3, 15, 2.
 ἐπίληπτος 9, 12, 5.
 ἐπιμεγαλνεσθαι 3, 13, 2. 3, 15, 6.
 ἐπίμελος 3, 8, 7. 6, 5, 4.
 ἐπίμετρον C. 4, 13, 7.
 ἐπιμονή C. 2, 9, 11.
 ἐπινέμειν 8, 7, 4. C. 4, 6, 1.
 ἐπινεύειν 5, 4, 8.
 ἐπινεφεῖν C. 3, 24, 4.
 ἐπινεφῆς C. 5, 12, 2.
 ἐπίξανθος 3, 10, 4. 4, 2, 7. 6, 4, 6.
 ἐπιξυνδεῖν C. 2, 1, 7.
 ἐπιπάττειν C. 6, 20, 2.
 ἐπίπετρον ἀνανθές 7, 7, 4.
 ἐπιπηγνύναι C. 5, 13, 2. 6, 11, 15.

ἐπιπλάττειν 9, 13, 3.
 ἐπίπλατυς λόβος 8, 5, 3.
 ἐπιπολάζειν 6, 10, 3. 4.
 ἐπιπόλαιος cortex 3, 15, 2. ra-
 dix 3, 6, 4. 3, 10, 2. 3, 12, 4.
 3, 14, 3. 3, 17, 3. 6, 7, 4.
 C. 1, 8, 1.
 ἐπιπολαιόρριζα 1, 6, 4. 2.
 5, 1. 3, 13, 3. C. 2, 7, 1. 3,
 4, 2.
 ἐπίπικρος 6, 4, 10.
 ἐπίπονος C. 3, 7, 1.
 ἐπιπορφυρίζειν 3, 18, 2. 6,
 2, 1. 6, 4, 2. 7, 3, 1. 7, 9,
 2. 8, 4, 2.
 ἐπιπόρφυρος 4, 6, 7. 7, 3, 1.
 ἐπιρροή 9, 1, 5. 9, 2, 7. C.
 1, 9, 1. 1, 10, 7. 1, 7, 6. 1,
 20, 1. 2, 8, 3. 3, 11, 2. 4,
 10, 3. 5, 2, 3. 5, 17, 7. — ἀεὶ
 πρὸς τὸ ζῶν C. 3, 13, 4.
 ἐπίπυρρος 4, 10, 4.
 ἐπίρρυτα ὕδατα C. 3, 8, 3.
 ἐπίσαξις γῆς C. 5, 6, 3.
 ἐπίσαπρος 3, 7, 5.
 ἐπισάττειν 7, 2, 5.
 ἐπισινῆς 8, 6, 1. 9, 8, 6. C.
 2, 3, 2. 3, 10, 8. 4, 10, 3.
 ἐπισκιάζειν C. 2, 18, 3.
 ἐπισπασίς C. 1, 17, 6. τροφῆς
 C. 5, 1, 10.
 ἐπισπᾶσθαι 9, 15, 2. C. 1, 8,
 1. 2, 9, 12. 2, 15, 6. 2, 18, 1.
 ἐπισπείρειν 7, 1, 3. 7, 5, 4.
 C. 2, 17, 3. 10. 2, 18, 1.
 ἐπισπορά C. 2, 17, 10.
 ἐπίσπορα 7, 1, 2.
 ἐπίστασις C. 2, 9, 1.
 ἐπιστρέφειν C. 2, 8, 3. Vide
 ἐπεστραμμένος.
 ἐπιστροφῇ 3, 13, 2.
 ἐπισυμμεύειν C. 1, 6, 3.
 ἐπισυνίστασθαι C. 5, 2, 1.
 ἐπισχίζειν C. 5, 15, 4.
 ἐπισχύειν C. 2, 1, 4.
 ἐπιτείνεσθαι ταῖς ὥραις 7, 10,
 3. C. 1, 7, 5.

ἐπιτελεῖν C. 2, 12, 1.
 ἐπιτέλλειν C. 3, 16, 2.
 ἐπιτέμνειν 6, 6, 6. C. 3, 7,
 4. 3, 23, 3.
 ἐπιτολή 1, 6, 3. 1, 13, 3. C.
 2, 19, 4.
 ἐπιτομος φλοιὸς 3, 13, 1. ξύ-
 λον 5, 1, 12.
 ἐπιτραγωδεῖν 9, 8, 5.
 ἐπιφανῆς ῥίζα C. 5, 9, 8.
 ἐπιφορά 5, 12, 11.
 ἐπίφορος C. 3, 2, 8.
 ἐπιφράττειν 9, 3, 2.
 ἐπιφυλλόκαρπος 1, 10, 8. 3,
 17, 4.
 ἐπιφύειν 3, 12, 4. 4, 8, 9. C.
 1, 6, 3.
 ἐπίφυσις 1, 1, 2.
 ἐπιχαράσσειν 6, 2, 5.
 ἐπιχρόϊσις C. 2, 5, 4.
 ἐπιχωννύναι 9, 3, 2.
 ἐπιχώριος 8, 8, 1.
 ἐποιδεῖν 6, 4, 2. 3, 5, 5. 3, 12, 8.
 ἐποίδησις 3, 5, 5.
 ἐπομβρία 3, 1, 5. 4, 11, 3.
 6, 8, 6. 8, 6, 4. 9, 2, 5. C.
 2, 1, 5. 3, 11, 4. 3, 20, 1.
 4, 4, 7. 5, 14, 9.
 ἐπομβριος et ἐπόμβριος 8, 7,
 6. C. 3, 9, 5. 3, 11, 1. 3,
 20, 2. 3, 11, 5.
 ἐπόμενον εἰπεῖν 6, 4, 1. 7, 1, 1.
 ἐπονλον φύλλον 3, 10, 5.
 ἐποψ 2, 4, 4.
 ἐπωδῇ 9, 10, 4.
 ἐπωτίδες navis 5, 7, 3.
 ἐργάζεσθαι 5, 9, 7. 6, 3, 2.
 8, 6, 3. 6, 7, 4. C. 5, 12, 7.
 6, 10, 9. 6, 18, 11.
 ἐργασία ὁποῦ 6, 3, 3. σπόρον
 8, 7, 7. πίττης 9, 2, 6. ἐδά-
 φους C. 3, 19, 1. πληροῖ C.
 3, 15, 3. — 2, 5, 1. 2, 6, 5.
 5, 1, 9. 10. 5, 2, 4. C. 3, 12,
 2. 3, 20, 8. 4, 12, 1.
 ἐργάσιμος 3, 8, 2. 4. 6, 3, 5.
 6, 5, 2. C. 4, 12, 6.

ἐργατικός 5, 12, 9. 5, 14, 6.

ἐργον 4, 4, 8.

ἐργωδῶς 9, 16, 5.

ἐρεβινθός πλαγιόκαυλος 8, 3, 2.
morbus seminum 8, 10, 1. ἀνο-
πος C. 4, 16, 2. grandescit C.
5, 6, 11. — 2, 6, 6. 8, 1, 1.
4, 8, 5, 2. 4, 8, 6, 5. 8, 7,
2, 8, 9, 1. 8, 10, 5. 8, 11,
2, 6. C. 3, 21, 3. 3, 22, 3. 3,
24, 3. 4, 2, 2. 4, 8, 3. 4, 10,
1. 4, 12, 13. 4, 13, 4. 4, 14,
4. 4, 15, 3. 5, 9, 6. 6, 10,
1. 5.

ἐρεβινθῶδες φύλλον 6, 5, 3.

ἐρεγμα C. 4, 12, 12.

ἐρείκη 1, 14, 2. 9, 11, 11.

ἐρευνθεδανον φρυγανῶδες 6,
1, 4. radix rubra 7, 9, 3. de-
scrib. 9, 13, 4, 6.

ἐρέψιμος ὕλη 5, 3, 3.

ἐρεψις 5, 6, 1.

ἐρινάζειν 2, 8, 1 — 3. C. 2, 9,
5, 9.

ἐρινασμός βοήθεια πρὸς τὸ μὴ
ἀποβάλλειν τὸν καρπὸν τὴν συ-
κῆν 2, 8, 1. C. 3, 18, 1. de-
scrib. C. 2, 9, 5.

ἐριναστός C. 2, 9, 12.

ἐρινον 2, 8, 1. 2. 3. 4, 2, 3.
4, 14, 4. C. 2, 9, 5. 5, 1, 9.
5, 9, 12. προαποπίπτοντα 3,
7, 3. 3, 3, 8.

ἐρινεὸς ἀγρία 1, 14, 4. differt
a ficu silvestri 2, 2, 4. μετα-
βολῇ εἰς συκῆν 2, 2, 12. 2, 3,
1. ὀρεινὸν 3, 3, 1. βλάστη-
σις 3, 4, 2. ὁπῶδες 5, 9, 5.
C. 1, 16, 7. ξύλον 5, 6, 2. οὐ
δυνάμενον πέττειν C. 1, 18, 4.
— 1, 8, 2. 4, 13, 1. 4, 14,
4. C. 2, 9, 5. 4, 4, 3. 5, 9, 4.

ἐριοφόρα δένδρα in ins. Tylo
4, 7, 7. γένος βολβοῦ 7, 13, 8.

ἐριώδης 3, 7, 4. 7, 13, 8.

ἐρνος 2, 1, 3. 2, 3, 3. 2, 5,
5. C. 1, 6, 5.

ἐρπετα 9, 11, 1. 2. 9, 20, 4.

ἐρπυλλος ἀείφυλλον 1, 9, 4.
φρυγανῶδες 2, 1, 3. στεφανω-
τικὸν 6, 1, 1. totus odoratus
6, 6, 2. ξυλώδης 6, 6, 3. e sur-
culis provenit 2, 1, 3. C. 1, 4,
2. δριμύς C. 6, 16, 7. scan-
dit C. 2, 18, 2. radix 6, 7, 4.
— 6, 7, 2. C. 3, 19, 1. 6,
11, 3. 6, 14, 7. 12. 6, 20, 1.

ἐρσώδης ἀήρ C. 3, 2, 6.

ἐρυνθαίνεσθαι 3, 12, 5.

ἐρυνθραίνειν 3, 15, 3.

ἐρυνθροκάρδιος 3, 12, 3.

ἐρυνσίβη σαπρότης τις C. 3, 22,
2. — 8, 10, 1. C. 3, 22, 1. 4,
14. 5, 10, 1.

ἐρυνσιβᾶν 8, 10, 2.

ἐρυνσιβοῦν C. 2, 1, 7. 2, 2, 2.

ἐρυνσιβώδης κάρπος C. 3, 21,
5. — 8, 3, 2. C. 3, 22, 2. 3,
23, 5.

ἐρύσιμον folia 8, 3, 1. caulis
8, 3, 2. flos 8, 3, 3. describ.
8, 7, 3. — 8, 1, 4. 8, 6, 1.
C. 2, 12, 1. 4, 15, 1. 6, 12, 12.

ἐσπερίς C. 6, 17, 3.

ἐσχάρα 5, 9, 7.

ἐσχατεύοντα τὰ τῶν δένδρων
C. 5, 1, 3.

ἐτεόκριθος ἡ C. 3, 22, 2.

ἐτεροσχήμεν 1, 10, 1.

ἐτερόχροοι βότρες C. 5, 3, 2.

ἐτησίαι οἱ 2, 7, 5. 4, 2, 5. C.
3, 3, 3.

ἔτος φέρε οὐχὶ ἄρουρα C. 3, 2,
3. 4, 11, 9.

ἐτυμόδρυσ 3, 8, 2.

εὐανθής θύμον 6, 2, 3.

εὐαπόπτωτος C. 2, 9, 3.

εὐανξής 1, 9, 2. 2, 2, 4. 3,
6, 1. 3, 10, 2. 3, 11, 3. 3,
17, 1. 8, 4, 3. C. 1, 8, 3.

1, 13, 8. 2, 11, 9. 3, 6, 8. 9,
3, 7, 7. 3, 10, 8. 6, 18, 9.

εὐαφής πρὸς διαβλάστησιν C.
2, 17, 10.

- εὐβάτος 2, 6, 12.
 εὐβλαστειν C. 1, 20, 5. 3, 7, 11. 4, 3, 3. 4, 7, 2.
 εὐβλάστεια ἀφαιρεῖται τοὺς καρποὺς C. 1, 20, 5. 3, 6, 1. 3, 7, 5. 3, 17, 1. — εὐβλαστία C. 1, 20, 6. 2, 1, 2. 5, 6, 10.
 εὐβλαστής C. 1, 8, 1. 1, 10, 2. 1, 12, 7. 1, 13, 10. 3, 2, 6. 4, 3, 3.
 εὐβοϊκὸν κάρνον 1, 11, 3. 4, 5, 4. εὐβοϊκή 5, 4, 2. C. 3, 6, 8. 9.
 εὐβοσία 1, 11, 4. C. 1, 2, 3. 2, 10, 2. 3, 7, 5.
 εὐγείος 4, 11, 1. 9. 6, 5, 2. 9, 16, 2. C. 2, 10, 3. 3, 6, 8.
 εὐγενής 4, 11, 9.
 εὐγονεῖν C. 1, 14, 1.
 εὐδία 7, 3, 3. 4. 8, 1, 4. 7. 8, 7, 6. C. 3, 23, 3. 5. 4, 7, 2.
 εὐδιαίρετος 7, 13, 1.
 εὐδιάχυτος C. 3, 2, 6. 4, 12, 2. 11.
 εὐδεινὸς 3, 2, 5. 5, 1, 12. 9, 2, 5. C. 1, 8, 3. 1, 11, 5. 1, 13, 1. 3, 6, 8. 3, 21, 3.
 εὐδίοδος χώρα 1, 7, 1. τόπος C. 1, 12, 7. ταῖς ῥίζαις C. 2, 4, 12. 3, 4, 1. — C. 1, 10, 3. 1, 15, 4. 2, 4, 3. 2, 12, 5. 3, 5, 2. 3, 6, 5.
 εὐδοξία 9, 19, 2.
 εὐεῖλος 4, 1, 1. 5, 9, 2. 6, 8, 2. 7, 1, 4. 9, 2, 5. C. 3, 6, 8. 4, 9, 4.
 εὐεμής 9, 10, 2.
 εὐεργος 3, 9, 2. 5, 1, 1. 3, 9, 6.
 εὐετηρία 8, 8, 2.
 εὐέπητος C. 4, 12, 12.
 εὐζωμον inter ἐπίσκοπα 7, 1, 2. radix 1, 6, 6. 7, 2, 8. 7, 4, 1. 9, 4, 6. salsuginem amat C. 2, 5, 3.
 εὐζωος 4, 11, 13. 6, 6, 10. C. 1, 3, 5. 1, 6, 4. 4, 4, 10. 5, 4, 3.
 εὐήθης λόγος 8, 6, 2. 9, 19, 2.
 εὐήκοος πρὸς μεταβολὴν 2, 14, 5.
 εὐήλιος 1, 8, 1. 4, 1, 1.
 εὐθένεια C. 3, 1, 6.
 εὐθενεῖν 1, 1, 2. 2, 5, 7. 3. 2, 4. 3, 3, 2. 3, 18, 5. 8, 8, 4. C. 2, 4, 5. 2, 16, 7. 3, 3, 3. 3, 10, 2. 3, 21, 4. 5, 11, 3.
 εὐθεράπευτος 9, 16, 6. C. 3, 7, 4.
 εὐθέρμαντος C. 4, 7, 3.
 εὐθετεῖν 5, 7, 4.
 εὐθεώρητος 1, 1, 1.
 εὐθὺ εἰς εὐθύς 3, 8, 2. 9, 13, 12.
 εὐθύγραμμον σχῆμα 1, 12, 1.
 εὐθραυστος 1, 5, 4. 5.
 εὐθύκαυλος 6, 4, 5. 7, 8, 2.
 εὐθύνειν 2, 7, 7.
 εὐθυπορεῖν 1, 5, 5. C. 1, 8, 4. 5, 3, 4. 5, 6, 4.
 εὐθυπορία 5, 6, 2. C. 2, 11, 8. 5, 17, 3.
 εὐθύπορος C. 5, 17, 3.
 εὐθύρριζος 1, 7, 2. 3, 6, 5.
 εὐθύφλοιος γένος δρυὸς 3, 8, 2.
 εὐΐνον ξύλον 3, 10, 1. 3, 11, 1. 3. 3, 14, 1.
 εὐκαιρία C. 3, 23, 4.
 εὐκαιρα ὕδατα 8, 7, 6.
 εὐκαμπῆς φλοιὸς 3, 10, 4.
 εὐκαμπτον ξύλον 1, 5, 5. 5, 6, 2.
 εὐκαρπεῖν 3, 12, 8. 4, 14, 14. C. 1, 20, 5. 2, 7, 4. 2, 15, 3.
 εὐκαρπία 2, 7, 2. C. 2, 1, 2. 2, 15, 5. 3, 1, 6. 3, 6, 6. 3, 17, 1. 5, 1, 1. 5, 11, 2.
 εὐκατέργαστος C. 4, 7, 3. 4. 9, 1. 4, 12, 3.
 εὐκήπευτος γένος στρύχον 7, 7, 2.
 εὐκίνητος C. 1, 10, 2. 1, 14, 3. 1, 15, 2. 5, 14, 3. τὸ ἀσθενὲς C. 2, 11, 6.
 εὐκλεία 9, 19, 2.
 εὐκραῆς 7, 1, 4. C. 1, 11, 6. 2, 3, 3.

- εὐκρασία C. 1, 21, 5. 2, 1, 6.
 2, 7, 5. 3, 21, 1. 4, 3, 3. 4,
 5, 1. 5, 11, 2. 6, 20, 3.
 εὐκρατος καρπὸς 1, 4, 1. ἀήρ
 8, 1, 6. — C. 1, 13, 11. 3, 3,
 4. 3, 15, 1. 6, 16, 8.
 εὐκτέανος 3, 9, 3.
 εὐκτῆδων 5, 1, 11.
 εὐκυκλον δένδρον 4, 4, 4.
 εὐλογία C. 6, 13, 1.
 εὐμελιτεῖν 6, 2, 3.
 εὐμεγέθης 3, 11, 1. 3, 12, 9.
 3, 17, 2.
 εὐμένεια C. 6, 14, 12.
 εὐμενῆς 1, 8, 4. 2, 1, 6. 3,
 4, 4. 2, 12, 4. 3, 10, 5.
 εὐμέριστος C. 6, 10, 8.
 εὐμετάβλητος C. 5, 9, 5.
 εὐμήκης arbor 3, 11, 3. 3, 15,
 5. 3, 17, 1.
 εὐμορφία 1, 4, 1.
 εὐνουχίας κάλαμος 4, 11, 4.
 εὐξήραντος C. 1, 2, 4. 1, 3,
 2. 1, 7, 4. 2, 4, 2.
 εὐξοος 5, 6, 4.
 εὐξυλος 4, 4, 6.
 εὐογκον φάρμακον 9, 16, 8.
 εὐοδμος 9, 7, 3. 9, 13, 1. C.
 6, 18, 11. 6, 19, 1.
 εὐοδεῖν 1, 6, 4. C. 5, 6, 7.
 εὐοσμεῖν C. 6, 16, 1.
 εὐοσμία C. 6, 9, 4. 6, 11, 3.
 6, 14, 4. 6, 16, 3. 5. 6, 17,
 4. 12.
 εὐοσμος 4, 4, 14. 9, 4, 1. 9,
 1, 3. 9, 7, 4. C. 6, 6, 2. 6,
 9, 3. 6, 11, 3. 6, 14, 3. 6,
 15, 1.
 εὐπαγῆς κάλαμος 4, 11, 13.
 εὐπαθῆς C. 2, 9, 13. 3, 22, 6.
 4, 1, 3. 4, 3, 6. 4, 5, 4. 4,
 6, 2. 5, 14, 1.
 εὐπαχῆς 4, 2, 6. 4, 3, 4. 4, 6, 2.
 ευπελέκητος C. 5, 6, 4.
 εὐπεπτος 4, 4, 10.
 εὐπεριείρετος φλοιὸς 3, 5, 3.
 5, 1, 1.
 εὐπηκτός C. 5, 14, 3.
 εὐπληθῆς 4, 11, 4.
 εὐπνοια C. 6, 16, 5.
 εὐπνους τόπος C. 3, 6, 9. ἀήρ
 1, 15, 8. — 8, 11, 6. C. 2, 9,
 1. 6. 4, 9, 4. 4, 13, 2. 6, 14, 8.
 εὐπρόσφυτος C. 1, 6, 2,
 εὐπύρωτος C. 1, 22, 5.
 εὐριζος 4, 2, 5.
 εὐροεῖν C. 5, 6, 4.
 εὐροος C. 2, 11, 7. 3, 5, 2.
 εὐρυθμον φύλλον 3, 18, 6. τῆ
 κόμη δένδρον 3, 12, 9.
 εὐρωτιᾶν C. 1, 6, 8.
 εὐσαρκία C. 1, 9, 2. 6, 8, 5.
 εὐσαρκος 4, 11, 4.
 εὐσημος C. 3, 8, 2. 6, 19, 5.
 εὐσηπτος 4, 2, 8. C. 2, 4, 4.
 2, 11, 1.
 εὐσηψία 8, 9, 1.
 εὐσθένεια C. 2, 1, 7. 2, 5, 2.
 2, 15, 4. 3, 2, 1.
 εὐσθενεῖν 4, 1, 1. 4, 15, 1.
 5, 2, 2. C. 1, 9, 3. 2, 1, 5.
 3, 1, 2.
 εὐσθενῆς 4, 1, 4.
 εὐσιτοῦντα σώματα 4, 8, 13.
 εὐσκεπῆς τόποι 4, 1, 1. C. 1,
 13, 11.
 εὐστομία 4, 4, 7. C. 6, 16, 2.
 8. 6, 17, 2.
 εὐστομός 2, 6, 10. 4, 3, 4. δά-
 κρυον 6, 4, 9. 7, 6, 1. εἶσα
 7, 9, 4. C. 6, 9, 3. 6, 11, 11.
 15. 6, 14, 4.
 εὐσύμφυτος C. 3, 7, 10.
 εὐτοκεῖν 9, 16, 1. C. 1, 14, 1.
 εὐτοκα ζωά βραχύβια C. 2, 11, 4.
 εὐτομον ξύλον 3, 14, 1.
 εὐτορνον ξύλον 5, 6, 2. 3.
 εὐτονος πρὸς καρποτοκίαν C.
 5, 2, 4.
 εὐτραφεῖν C. 4, 10, 1.
 εὐτραφῆς 2, 7, 5. C. 1, 20, 1.
 2, 15, 6. 3, 2, 6. 3, 6, 8. 3,
 14, 3. 3, 16, 4. 3, 17, 3. ἀήρ
 C. 4, 11, 8.

- εὐτροφειν 8, 8, 4. C. 6, 16, 3.
 εὐτροφία 3, 9, 5. 4, 11, 4.
 5, 2, 2. C. 1, 6, 10. 3, 16, 4.
 5, 6, 10. 6, 11, 12. τὸ σαρκ-
 κῶδες αὖξει C. 3, 10, 2. πάρ-
 ωρος C. 3, 23, 3.
 εὐτροφος χώρα C. 1, 14, 1.
 ἄηρ 2, 1, 5. 2, 8, 1. πνεύ-
 ματα 2, 3, 2. γῆ 2, 4, 3. ἔδα-
 φος 2, 10, 3. φντὰ 1, 20, 3.
 — C. 3, 9, 1. 3, 10, 2.
 εὐτρούγητος C. 3, 7, 4.
 εὐφάρεμάκον ὕρος 9, 10, 3.
 εὐφθαρτος C. 2, 11, 4.
 εὐφορία 1, 14, 2. 9, 2, 4. C.
 3, 22, 1.
 εὐφορος 8, 7, 6. ἐξ ἀφύρον
 C. 1, 17, 10.
 εὐφυής 4, 2, 6. C. 1, 6, 4.
 εὐφυία C. 1, 2, 3.
 εὐχείρωτος 4, 14, 7.
 εὐχροία 6, 6, 4. 5. C. 2, 4, 6.
 εὐχρους 3, 9, 7. 3, 11, 2. 5. 3,
 10, 1. 3, 12, 9. 5, 1, 1. 7, 3, 1.
 εὐχυλία C. 1, 9, 2. 6, 9, 4.
 6, 11, 4. 6, 17, 4. 10.
 εὐχυλος 2, 6, 5. 7, 4, 4. C.
 1, 20, 3. 2, 6, 1. 3, 10, 2. 4,
 13, 2. 6, 10, 8. 6, 11, 15. 6,
 14, 1. 6, 18, 8.
 εὐχυμία C. 6, 11, 3. 10.
 εὐχυμος C. 6, 6, 2. 6, 9, 4.
 εὐχώριστος C. 4, 6, 8.
 εὐψυχος C. 5, 14, 1.
 εὐώδης ξύλον 3, 10, 4. τὰ εὐ.
 in calidioribus terris sunt 4, 5,

2. C. 6, 14, 8. δίζαι 7, 9, 3.
 4. δητίνη 9, 2, 2. — 6, 6, 4.
 9, 6, 2. C. 2, 16, 1. 6, 5, 1.
 6, 14, 7. 10. 12.
 εὐώδία 7, 4, 11. 9, 7, 4. C.
 2, 13, 4. 6, 5, 1. 6, 16, 3.
 6, 6, 18, 3. 8. 6, 19, 1.
 εὐώνυμον δένδρον in Lesbo 3,
 18, 13.
 ἔφαλμα? C. 5, 9, 6.
 ἔφαμμος γῆ C. 2, 4, 4. 3, 6, 3.
 ἔφάπτεσθαι C. 3, 15, 1.
 ἔφελκύειν C. 5, 1, 10.
 ἔφηλιν 9, 20, 3.
 ἔφημερον 9, 16, 6.
 ἔφικνεῖσθαι 1, 7, 7. 5, 1, 8.
 C. 1, 12, 7. 1, 16, 6. 2, 4, 10.
 ἔφιστάναι 5, 4, 6. C. 4, 14, 3.
 5, 12, 7. 9. 6, 7, 4. 6, 11, 8.
 ἔφοδος ποταμοῦ 3, 1, 5.
 ἔφυγρα loca 5, 1, 12.
 ἔφυνδρεύειν 2, 7, 1.
 ἔφυνδος 1, 8, 1. 3, 11, 2. 4.
 3, 12, 2. 3. 3, 14, 1. 3. 3,
 15, 2. 4, 1, 1.
 ἐφύειν 4, 14, 8. C. 4, 13, 6.
 5, 10, 2. 6, 10, 5. 6, 17, 7.
 ἐχέκολλον lignum 5, 6, 2.
 ἐχῖνος tegmen fructus 3, 10, 1.
 ἐχῖνος animal intestinum C. 4, 9, 3.
 ἐχιν 2, 4, 4. 9, 11, 1. C. 4, 9,
 2. 6, 4, 7.
 ἐχόμενον ἔτος 7, 1, 6.
 ἔψημα 4, 4, 9.
 ἔψησις 5, 9, 1. C. 4, 12, 9.
 4, 13, 1.

Z.

- Ζῆν C. 1, 4, 5. 5, 18, 1.
 ζειὰ μεταβάλλει εἰς πνρὸν 2, 4,
 1. εἰς βρόμον C. 4, 4, 5. ἰσχυ-
 ρὸν C. 4, 5, 1. πολυχίτων C.
 4, 6, 3. — 4, 4, 10. 8, 1, 3.
 8, 8, 3. 8, 9, 2. C. 5, 6, 12.
 ζεῖδωρος 9, 15, 1.
 ζέσις πίθου οἶνον 9, 17, 3.

- ζευγίτης κάλαμος 4, 11, 3. 5.
 ζευγοποιία 4, 11, 6.
 ζευγος in tibiis 4, 11, 4. 6.
 ζευγρικά πνεύματα 8, 7, 7. C.
 2, 3, 1.
 ζέφυρος πρὸ - ρον 3, 4, 8. με-
 τὰ πνοᾶς - ρον 3, 4, 8. C. 3,
 13, 2. — C. 2, 3, 2.

ξεῖν 9, 17, 3. C. 4, 9, 6.
 ξυγία ὄρεινόν 3, 3, 1. πυκνόν
 5, 3, 3. βλάστησις 3, 4, 2. de-
 scrib. 3, 11, 1. usus 5, 7, 6.
 — 3, 6, 1. 5, 1, 2.
 ξυγόν 5, 7, 6.
 ξυθός 6, 11, 2.
 ζωμός 4, 4, 2.
 ζωογονεῖν 7, 14, 3. 8, 11, 2.
 C. 3, 22, 3. 3, 24, 3. 4, 15,
 2. 4, 15, 5. 5, 9, 3.
 ζωογονία C. 1, 22, 2. 5, 9, 3.
 ζωόν habent ἥθη et πράξεις 1,
 1, 1. ἐξ ἀλλήλων καὶ ἐκ γῆς
 C. 1, 1, 2. relationes ad loca
 C. 2, 3, 4. 5. 3, 17, 3. τὰ
 ἐπὶ τῶν ζ. οὐχ ὅμοιά ἐστι τῶν
 ἐν φυτοῖς C. 2, 6, 2. μεταβο-
 λαὶ κατὰ τὰς ὥρας 2, 4, 4. C.
 2, 13, 5. C. 2, 16, 6. κατὰ
 τοὺς τόπους 2, 14, 4. προς-
 φιλή ἀλλήλοις καὶ σύμβια C. 2,

17, 5. τὰ ἄλλα opp. ἄνθρω-
 πος C. 4, 9, 1. — 1, 1, 2. C.
 4, 1, 4. 4, 3, 4. 4, 4, 9. 10.
 4, 5, 5. 7. 4, 11, 2. 7. 9. 4,
 15, 2. 5, 1, 1. 5, 2, 1. 5, 6,
 7. 13. 5, 7, 3. 5, 8, 1. 5, 11,
 1. 3. 6, 2, 1. 6, 3, 3. 6, 4,
 3. 4. 6. 6, 5, 1. 6. 6, 6, 1.
 6, 7, 1. 6, 10, 2. 6, 11, 4.
 6. 6, 12, 5. 11. 6, 17, 9.
 ζωοποιεῖν σηπόμενα τὰ γλυκεία
 C. 4, 14, 5. 3, 22, 4. 4, 6, 4.
 4, 12, 12.
 ζωοποιεῖν C. 5, 18, 2.
 ζωοποιὸς ἡ φύσις ἐν τοῖς ση-
 πομένοις C. 2, 9, 6.
 ζωοτροφεῖν C. 2, 17, 8.
 ζωοῦσθαι C. 4, 2, 2. 4, 15, 3.
 5, 18, 2.
 ζωστῆρ φύκους γένος 4, 6, 2.
 ζωτικὸς C. 1, 2, 3. 1, 3, 3. 1,
 7, 4. 1, 12, 9. 1, 13, 4. 5, 9, 3.

H.

Ἡδύκαρπον δένδρον 4, 4, 5.
 ἡδυόινος καρπὸς ἀμπέλου C.
 3, 15, 1.
 ἡδυόσμον 7, 7, 1.
 ἡδυσμα C. 6, 4, 6.
 ἡθητικὸς οἶνος C. 6, 16, 6.
 ἡθμός C. 6, 19, 3.
 ἡθός 1, 1, 1.
 ἡϊὼν 5, 8, 3.
 ἡκεῖν C. 5, 1, 2.
 ἡλακάτη in flore citri 1, 13, 4.
 4, 4, 2. in caule calami 2, 2, 1.
 ἡλεκτρον 9, 18, 2.
 ἡλίκος 2, 6, 8.
 ἡλιοβόλος C. 4, 12, 3.
 ἡλιος ἐκνέφελος 8, 10, 3. C. 3,
 3, 1. 3, 15, 3. 6, 17, 2. 3,
 24, 4. 4, 4, 13.
 ἡλιοτρόπιον herba diu florens
 7, 3, 1. 7, 9, 2. ἐπιγεύφυλ-
 λον 7, 2, 1. αἰφύλλον 7, 10,
 5. 7, 15, 1.

ἡλιοῦσθαι 1, 10, 3. C. 3, 4,
 1. 3, 7, 2. 3, 20, 7. 6, 15,
 3. 6, 16, 2.
 ἡλίωσις C. 6, 16, 5.
 ἡλος morbus oleae 4, 14, 3.
 ἡμερὶς γένος δρυὸς 3, 8, 2. gal-
 lae 3, 8, 6.
 ἡμεροκαλλὲς φρυγανικόν 6, 1,
 1. 6, 6, 11.
 ἡμερὸς τὰ ἡμέρα comparantur
 cum silvestribus: 1. 8, 2. 3, 2,
 1. 4, 13, 1. 4, 14, 2. C. 1,
 15, 3. 2, 11, 3. quae sint αἰ-
 φυλλὰ 1, 9, 3. flores 1, 13, 1.
 divisio 1, 14, 4. ἀπαγρινοῦται
 2, 2, 9. πᾶν ἡμέρον καὶ ἄγ-
 ριον, θεραπενόμενον ἡμέρον
 3, 2, 2. morbi 4, 14, 2. γνώ-
 ριμα μᾶλλον 7, 1, 1. θερμὰ
 C. 1, 16, 7. ἀέρα μαλακώτε-
 ρον ζητεῖ C. 2, 3, 6. — 1, 3,
 5. 6. 1, 4, 1. 1, 14, 3. 3,

8, 1. 3, 15, 1. C. 1, 16, 2.
 10. 13. 1, 18, 3. 2, 18, 1. 3,
 1, 4. 6, 13, 3. 6, 14, 12. 6,
 16, 5. 6, 20, 1.
 ἡμεροῦν 2, 2, 6. 3, 2, 3. 4,
 5, 3. 8, 8, 2. C. 3, 1, 6. 5,
 3, 5. 6. 5, 15, 6. 6, 20, 3.
 ἡμέρωμα 1, 7, 1. C. 5, 6, 8.
 ἡμέρωσις 3, 2, 1. C. 2, 4, 3.
 ἡμιβρεχῆς C. 3, 23, 1.
 ἡμιβροχος 3, 1, 6. 8, 6, 1.
 ἡμιγενῆς 1, 14, 1.
 ἡμίσιλος C. 3, 23, 1.
 ἡμιόλιος 8, 8, 2.
 ἡμιόνιον 9, 18, 7.

ἡμιχοαῖα ἀγγεῖα 9, 6, 4.
 ἡμιχοίνικον 8, 4, 5.
 ἡράκλεια ἀκανθα 4, 4, 12.
 ἡράκλεια μήκων 9, 12, 5.
 ἡράκλεια in Arcadia 9, 15, 5.
 ἡράκλειον πάνανthes desc. 9, 11, 4.
 ἡρακλεωτικὴ (καρὺα) 1, 10, 6.
 3, 6, 5.
 ἡρεμαῖος C. 6, 1, 3.
 ἡρίεργον 7, 7, 1. 4. 7, 10, 2.
 C. 1, 22, 4.
 ἡρινός 3, 5, 5. 8, 6, 6. C. 1,
 13, 2. 5, 9, 5.
 ἡρύγγιον φυλλάνανθον 6, 1, 3.
 ἡσυχή 3, 14, 1.

Θ.

Θάλαττα quae gignat C. 2, 5, 2.
 odor 6, 3, 1. 6, 10, 2.
 θαλαττοῦν C. 6, 7, 6.
 θαλλία 2, 2, 12. 2, 3, 3. 5, 1,
 3. θάλεια C. 1, 20, 3. 3, 5, 1.
 θάλλειν 4, 3, 11. C. 5, 6, 5.
 θαμνοειδής 3, 17, 3.
 θάμνον ἰδιον Libycum 4, 2, 5.
 θάμνος defin. 1, 3, 1. 4, 11, 12.
 θαμνώδης 1, 5, 3. 1, 6, 2.
 1, 9, 4. 1, 10, 7. 1, 14, 2.
 3, 12, 1. 3, 13, 4. 3, 14, 1.
 3, 15, 1. 3. 3, 17, 5. 6. 7,
 2, 3. C. 6, 18, 9.
 θανάσιμος radix 7, 9, 4. δῆγμα
 9, 5, 2.
 θανατηφόρος ὀφίδια 9, 15, 2.
 δύναμις 9, 16, 4. — 9, 13, 4.
 9, 15, 2. 9, 16, 7. C. 6, 4, 5.
 6, 5, 5.
 θαψία describ. 9, 9, 6. ξίζα
 ἐμετικὴ 9, 20, 3. — 9, 8, 3. 5.
 9, 9, 1. 5. 9, 11, 2.
 θεός C. 5, 15, 3.
 θεραπεῖα ποιεῖ διαφορὰς 2, 5,
 1. σώζει τὴν ψῆσιν C. 2, 16, 5.
 κατέχει 2, 4, 1. ἄλλοιοῖ C. 2,
 14, 1. τὰ τῆς θεραπείας C. 1,
 16, 11. μὴ οἰκεία C. 4, 5, 6.

5, 7, 1. ἀρμόττουσα 3, 1, 1.
 modi 2, 7, 1. 3. ξιζῶν C. 2,
 14, 2. — C. 1, 16, 13. 2, 11,
 3. 3, 1, 2. 3, 7, 5. 3, 17, 6.
 5, 1, 1. 5, 3, 6.
 θεραπεύειν στέλεχος 2, 7, 3.
 θεραπευόμενον οὐχ ἅπαν βέλ-
 τιον 3, 2, 2.
 θερίζειν 8, 2, 8. 9. 8, 11, 3.
 C. 4, 4, 8. 4, 11, 8. 4, 13, 3.
 θερινός ἀνθη 6, 8, 3. ἄροτος
 7, 1, 1. τροπαὶ 7, 1, 2. λά-
 χανα 7, 2, 9. σπέρματα C. 4,
 15, 1. ὄμβρος C. 3, 3, 3. —
 7, 10, 1. 8, 2, 6. 8, 3, 4. C.
 4, 3, 2.
 θερισμός C. 2, 17, 6.
 θερμαντικός 6, 3, 6. 9, 15,
 8. 9, 20, 1. C. 6, 1, 3.
 θερμασία 8, 11, 7. C. 1, 17, 7.
 θερμημερίαι 7, 1, 7. 8, 10, 5.
 C. 1, 10, 4. 3, 22, 3.
 θερμός planta leguminosa, ma-
 xime vivax ὥσπερ ἄγριον 8, 11,
 2. 8. ὥσπερ ἄπεπτον τι C. 4,
 1, 7. ἰσχυρός C. 4, 5, 4. πρώτος
 8, 1, 3. C. 4, 5, 4. οὐδέ-
 χεται θεραπείαν 1, 3, 6. 3, 2,
 2. ἄκοπος 4, 15, 3. 4, 16, 2.

- satio C. 4, 7, 1. 2. germinatio 1, 7, 3. C. 2, 17, 7. semen 8, 5, 2. 4. — 8, 2, 1. 8, 7, 3. C. 2, 18, 3. 3, 1, 5. 4, 2, 2. 4, 12, 3. 4, 15, 3.
- θερμόν τὸ, τὸ γεννῶν 1, 7, 1. σύμφυτον 1, 11, 1. C. 1, 1, 3. 2, 6, 1. ἀλλότριον C. 5, 16, 1. φυτόν C. 1, 21. 1, 22, 5. τόποι C. 6, 18, 1. — C. 4, 12, 3. 5, 9, 7. 5, 12, 4. 6, 7, 1. 6, 18, 11.
- θερμότης σύμφυτος 1, 2, 4. C. 6, 18; 11. οἰκεία C. 2, 6, 2. ἡ ἔσθθεν C. 2, 8, 3. ἀλλοτρία C. 3, 22, 2. κατεργαζομένη C. 2, 9, 6. σελήνης C. 3, 22, 2. 4, 14, 3. — C. 1, 16, 8. 3, 9, 1.
- θείσις 2, 5, 3. 8, 6, 2. C. 1, 11, 5. 3, 23, 5.
- θεωρεῖν 7, 15, 3. 8, 6, 2. C. 3, 2, 3.
- θεωρία 6, 6, 1. 8, 3, 4. C. 3, 1, 1. 5, 8, 1. 6, 4, 2. 6, 6, 10.
- θηλυγονεῖν 9, 18, 5.
- θηλυγόνος 9, 18, 5.
- θηλυκράνεια 1, 8, 2. 3, 3, 1. 3, 4, 2. κρανεία ὀψία 3, 4, 3. καρπὸς ἄβρωτος 3, 4, 3. 6. κράνεια θήλυν 3, 12, 1. lignum 3, 4, 3.
- θηλύπτερις 9, 18, 8.
- θήλυν Comparantur τὰ θήλεα et τὰ ἄρρενα 1, 8, 2. 2, 2, 6. 3, 9, 3. 5, 4, 1. φοῖνιξ 2, 6, 6. καρποφόρον 2, 8, 4. 3, 8, 1. 3, 12, 7. 3, 18, 5. τῇ προσόψει 4, 11, 4. τὰ θ. τῶν δένδρων C. 1, 22, 1. θηλυτέρα ὁσμὴ C. 6, 15. 4. — 1, 14, 4. C. 2, 6, 3.
- θηλυφόνον vel σκόρπιος 9, 18, 2.
- θηρίδια 2, 8, 3.
- θηρίκλειοι κύλικες 5, 3, 2.
- θηρίον 7, 5, 2. 9, 14, 3. C. 2, 18, 1.
- θηριοῦσθαι C. 1, 7, 2. 5, 8, 1.
- θησανυρίζειν 2, 6, 2. 8. 4, 4, 6. 7, 13, 4. 8, 11, 1. 5. C. 2, 17, 8. 4, 3, 4. 6, 19, 3.
- θησανυρισμός 8, 11, 1. 3. C. 4, 15, 3.
- θήσειον radix medicatrix 7, 12, 3.
- θολερός 3, 1, 4. C. 2, 6, 3. 4, 11, 3. 5, 14, 6. 6, 3, 4. 0, 14, 2. ἀήρ C. 5, 12, 2.
- θολοειδής 3, 9, 6.
- θορός C. 2, 9, 15.
- θράνυπαλος ἐπιπολαιόρριζος 3, 6, 4. πολύρριζος ibd. in umbrosis 4, 1, 3.
- θρανστόν ξύλον 5, 3, 6.
- θρεπτικόν C. 1, 12, 5.
- θριδανίνη species 7, 4, 5. λαχανώδης 1, 12, 2. ἐπίσπορον 7, 1, 2. ἄγριον 7, 6, 2. παπποσπέρματον 7, 3, 2. καυλὸς ὀπίζεται 9, 8, 2. — 1, 10, 7. 4, 6, 6. 7, 5, 4. 9, 11, 11.
- θρίδαξ 7, 2, 4. radix 7, 2, 9. 4, 5, 3. C. 2, 15, 6.
- θρίλον 2, 3, 3. C. 5, 1, 8. 5, 2, 2. 5, 4, 1.
- θριπήδεστος 3, 8, 5. 9, 14, 3.
- θρίψ 5, 4, 4. 5.
- θρυαλλίς 7, 11, 2.
- θρύορον στρυχνὸς μανικὸς 9, 11, 6.
- θρύπτεισθαι 8, 11, 3.
- θύα vel θύον in Cyrenaica, cupresso similis 5, 3, 7. ἄσαπες 5, 4, 2.
- θύεια ὀψιαίτατον 3, 4, 6. 3, 4, 2.
- θύια ἄγριον ἀείφυλλον 1, 9, 3. 4, 1, 3.
- θυλακῶδες τὸ τῆς πτελέας 3, 7, 3.
- θύμβρα suffrutex 6, 1, 4. θριμύ 1, 12, 1. 2. C. 3, 1, 4. δυβλαστῆς C. 4, 3, 3. — 6, 2, 4. 7, 1, 2. 7, 6, 1.
- θυμβρώδης ἔρπυλλος 6, 7, 5.
- θῦμα marinum 4, 7, 1.

- θύμον λιθοειδές in mari rubro 4, 7, 2.
 θύμον ἔχει ἄνθος non semen 3, 1, 2. δριμύ C. 3, 1, 4.
 θύμος 1, 12, 2. species 6, 2, 3. semen haud conspicuum gerit 6, 2, 3. C. 4, 4, 3. C. 1, 5, 3.
 θυμώδης ξερνύλλος 6, 7, 2.
 θυμίαμα C. 6, 16, 7. 6, 17, 8.
 θυμιασθαι 9, 4, 9. C. 6, 17, 1.
 θύρωμα 3, 14, 1. 5, 5, 2.
 θυσανώδης 1, 6, 4.
 θυώδης 3, 15, 5.
 θωμός 8, 11, 4. C. 4, 13, 6.

I.

- Ἰασιώνη scandit C. 2, 18, 2. 3. ἄνθος 1, 13, 2.
 ἱατρεία C. 3, 17, 1.
 ἱατρεύειν 9, 16, 6.
 ἱδαία πένκη 9, 2, 5.
 ἰδέα 1, 12, 1. 1, 14, 4. 6, 2, 7. 7, 7, 2. 7, 15, 3. 8, 5, 1. C. 4, 11, 4.
 ἰδιος 3, 1, 6. 3, 17, 1. 4, 4, 2. κατὰ γένη 4, 14, 2. οὐσίαι C. 1, 1, 1. ἐν τοῖς ὁμογενέσι θαναμάζεται C. 1, 20, 2. τὰ περιττὰ καὶ ἰδία τῶν δένδρων opp. τὰ κοινότερα C. 2, 7, 1. σηπόμενον ἑκαστον ἰδιον γεννᾷ C. 4, 15, 4.
 ἰδιότης φύσεως C. 1, 16, 8. 3, 17, 4. χώρας C. 4, 11, 6. γενοῶν 4, 11, 7. plantarum indicarum 4, 4, 5. περὶ τὸν ἄέρα C. 1, 5, 1. 7, 15, 3. 8, 4, 3. 8, 11, 8. C. 2, 9, 15. 5, 1, 1. 6, 18, 6.
 ἰδίειν ξύλα C. 5, 4, 4. ἀγάλματα 5, 9, 8.
 ἰδρύειν C. 6, 1, 5.
 ἰδρωτικὸν ἄλειμμα 9, 20, 2.
 ἰέραξ μεταβάλλει κατὰ τὰς ὥρας 2, 4, 4.
 ἰεροσύνη 4, 5, 3.
 ἱκανός C. 5, 14, 9.
 ἱκμάς 6, 4, 8. C. 3, 10, 1. 4, 3, 3. 5, 4, 3. 5, 9, 8.
 ἱκμη in lacu Orchomenio 4, 10, 1.
 ἱκνεῖσθαι C. 1, 13, 3.
 ἱκρίον 5, 6, 2.
 ἰλνώδης 4, 11, 9.
 ἰνδικὸς κάλαμος 4, 11, 13.
 ἰνδικὴ συκῇ deser. 1, 7, 3.
 ἰνοειδής 3, 12, 7.
 ἰνώδης ῥίζα 7, 9, 3. 9, 18, 1. ῥάβδοι 9, 5, 3. φύλλον 8, 3, 1. — 3, 9, 7. 3, 12, 1. 3, 14, 3.
 ἰξία cretica lacrymam fundens 9, 1, 3.
 ἰξία parasitica in quercu 3, 7, 6. 3, 16, 1. C. 2, 17, 1. 6. 5, 4, 5. 5, 15, 4.
 ἰξίνη ἀκανθῶδες 6, 4, 3. describ. 6, 4, 9. διὰ μαστίχην 9, 1, 2.
 ἰξὸς C. 2, 17, 8.
 ἰξύα C. 1, 17, 6.
 ἶον 4, 7, 4. 6, 1, 2. 6, 6, 5. C. 1, 13, 12. 6, 11, 4. 6. 14, 11. 6, 17, 1. — τὸ μέλαν 1, 13, 2. 6, 6, 3. 6, 8, 1. 2. C. 6, 20, 1. — τὸ λευκόν 3, 18, 13. 6, 6, 3. 7. 6, 8, 2. C. 6, 20, 2.
 ἶουλος ἐν ταῖς καρύαις 3, 3, 8. βοτρυνῶδες ἡλίκιον σκώληξ 3, 5, 5. 6. 3, 7, 3. 3, 15, 2. 3, 18, 11.
 ἱπνον in lacu Orchomenio 4, 10, 1.
 ἱππακὴ 9, 13, 2.
 ἱππομάραθρον ἐννευρόκαυλον 6, 1, 4.
 ἱπποσέλινον ἀέφυλλον 1, 9, 4. ἀφίησι δάκρυον 2, 2, 1. 9, 1, 3. describ. 9, 1, 4. ἄγριον 7, 6, 3. — 7, 2, 6. 8. 9, 15, 5. C. 1, 4, 6. 6, 11, 10.

- ἑπποφάες* 9, 15, 6.
ἑππόφως planta spinosa 6, 5, 1.
ἑρινον μύρον 9, 9, 2.
ἑρις planta odorata 4, 5, 2. *ῥίζα*
εὐώδης 1, 7, 3. folia 7, 13, 1.
 aestivum 6, 8, 3. inter aromata
 9, 7, 3. — C. 6, 11, 13. 6, 14, 8.
 6, 18, 12.
ἑρις arcus pluvialis C. 6, 16, 7.
ἑς, ἑνός 1, 1, 11. 1, 2, 1. 1,
 2, 5. 3, 10, 3. 3, 12, 7. 3,
 17, 3.
ἑσάξειν 2, 6, 9.
ἑσημερία μετοπωρινή 6, 2, 2.
 7, 10, 4. *φθινοπωρινή* 6, 4,
 2. — 3, 4, 2. 6, 6, 9. 7, 7,
 3. C. 1, 6, 3. 3, 11, 6.
ἑσημερινός C. 4, 11, 4.
ἑσοβαθής C. 3, 4, 2.
ἑσόγεως C. 3, 7, 3.
ἑσόδενδρος 3, 1, 1.
ἑσοπαχής 3, 5, 6. 7, 2, 5.
ἑσοσκελής C. 6, 1, 6.
ἑσοχρόνιος C. 4, 11, 2.
ἑσοχρονεῖν C. 4, 11, 9.
ἑσόχρονος 9, 16, 7.
ἑστορεῖν 4, 13, 1.
ἑστορεῖν 1, 1, 1. 1, 1, 4. 1,
 4, 3. 4, 1, 5. 5, 1, 1. 6, 8,
 5. 7, 11, 1. C. 1, 5, 3. 1, 9,
 1. 2, 13, 5. 4, 5, 6. 4, 9, 4.
 4, 16, 2. 6, 8, 7.
ἑσχαίμον folium nymphaeae 9,
 13, 1.
ἑσχαίμος in Thracia 9, 15, 3.
ἑσχάς 9, 9, 5. describ. 6.
ἑσχάνειν C. 4, 13, 6.
ἑσχιὰς 9, 13, 6.
ἑσχυνά σώματα C. 2, 4, 6.
ἑσχυρός 7, 4, 2. 8, 3, 5. 8,
 4, 2, 5. 9, 1, 1. C. 6, 12, 6.
ἑσχύνειν C. 6, 13, 3.
ἑσχὺς δένδρων 3, 2, 1. *σπερμά-*
των C. 4, 1, 1. *καρπῶν* 6, 13, 4.
ἑτέα φύλνδρον 3, 1, 1. inter
ἄκαρπα καὶ ἀλσώδη 3, 4, 2.
ἀμφίβιος 4, 10, 6. *ἑλειον* 5,
 9, 5. describ. 3, 13, 7. — 3,
 6, 1. 3, 13, 7. 3, 14, 4. 4,
 1, 1. 4, 5, 6. 4, 8, 1. 4, 10,
 1. 4, 11, 13. lignum 5, 3, 4.
 5, 7, 7. C. 1, 1, 3. 1, 3, 2.
 1, 5, 3.
ἑτον 1, 6, 12.
ἑφνον 6, 6, 11. 6, 8, 3. 7, 13, 7.
ἑψ 8, 10, 5. C. 3, 22, 5.
ἑψος ὀψιβλαστότατον 3, 4, 2.
ἑχθὺς C. 6, 10, 2.
ἑχυνος C. 6, 19, 5.
ἑωνία 1, 9, 4. *φοργανῶδες ἀεί-*
φυλλον 2, 1, 3. *στεφανωτικόν*
 6, 1, 1. *μέλαινα* 6, 6, 2. *λεν-*
κῆ 6, 8, 5. — 6, 6, 7. 11. 7,
 6, 4.

K.

- Καγχρυδίας πυρός* 8, 4, 3.
καδύτας in Syria 2, 17, 3.
καθαίρειν 6, 3, 1. 6, 3, 6.
 9, 10, 2. 4. 9, 9, 5. 9, 11, 9.
 11. 9, 12, 3.
καθεύδειν ἄνθος 4, 7, 8.
καθέψεσθαι 7, 5, 2.
καθήμενα χωρία 8, 7.
καθίστασθαι C. 1, 18, 1.
καθιστάναι τὰ δένδρα C. 3, 7,
 6. 6, 2, 1.
καθίστάσθαι 4, 13, 6.
καθυγραίνειν C. 1, 13, 6. C.
 6, 18, 9.
κάθυγρος 1, 4, 2. C. 1, 10, 4.
 1, 17, 4. 6, 12, 2.
καθυστερεῖν C. 1, 17, 2.
καινός C. 3, 20, 4. 5, 1, 11.
καίριος C. 3, 15, 4. 6, 4, 2.
κακοβλαστεῖν C. 4, 7, 2.
κακοβλαστής 4, 14, 1. C. 1,
 20, 6. 3, 2, 7. 4, 7, 2.
κακοκαρπία 1, 4, 1. C. 4, 1, 6.
κακοπάθεια C. 3, 7, 8.

- κακοπαθεῖν* C. 3, 4, 4. 3, 7, 10. 3, 20, 9.
κακοποιός C. 2, 6, 4. 5, 12, 3.
κακόςπερμος 7, 4, 4.
κακοτροφεῖν C. 5, 1, 2.
κακοτροφία C. 5, 2, 3.
κακουργεῖν C. 2, 11, 3.
κακοφυῆς 8, 11, 8.
κακοῦν 1, 9, 4, C. 2, 10, 2. 3, 7, 8. 4, 2, 10. 5, 11, 3. 5, 17, 7.
κάκτος 6, 4, 10.
κακώδης 4, 2, 9. 7, 9, 3. C. 6, 5, 5. 6, 14, 11. 6, 17, 11. 6, 19, 1.
καλαμίνθη C. 2, 16, 4.
κάλαμος culmus frumentaceorum 8, 3, 2. 8, 4, 3. 9, 16, 2. C. 2, 12, 3. 4, 6, 7. 4, 7, 7.
κάλαμος arundo φλοιός 1, 5, 2. γονατώδης 1, 5, 3. μήτρα 1, 5, 2. ρίζα 1, 6, 7. κανλός 1, 6, 10. γόνατα 1, 8, 3. 5. inter θαμνώδη ἀέφυλλα 1, 9, 4. γωνιόφυλλος 1, 10, 5. 9. 6, 2, 8. inter λοχυώδη 4, 8, 1. ἀμφίβιος 4, 10, 6. genera et descriptio 4, 11. θερμός C. 1, 21, 6. — in Syria aromaticus 4, 8, 4. 9, 7, 1. 3. — *Ἰνδικός* 4, 11, 13. — 4, 9, 1. 3. C. 5, 16, 4. 6, 14, 8. 6, 18, 1.
καλαμοῦσθαι 8, 2, 4.
καλαμόφυλλος 1, 10, 5.
καλαμώδης 1, 6, 7. 10. 4, 6, 6. 4, 10, 6. 8, 3, 1. C. 6, 11, 11.
καλλικαρπεῖν 3, 15, 2. C. 1, 6, 10. 1, 9, 3. 2, 3, 7.
καλλικαρπία 1, 4, 1.
καλλίκαρπος 3, 8, 1. 5, 4, 1. C. 1, 6, 9. 1, 17, 10.
καλλίκοκκος ῥόα C. 1, 9, 2.
καλλοῦν ἡ πίττης 9, 2, 4.
καλόφυλλος 5, 3, 2.
καλυνκώδης ἄνθος 3, 10, 4. περικάρπια καρύον 3, 5, 7.
κάλυξ 4, 10, 3. 7, 7, 1. 8, 2, 4. 8, 4, 3.
καλυπτῆρ C. 5, 6, 4.
καμακίας σίτος 8, 7, 4.
καμινία 5, 9, 5.
κάμινος 5, 9, 4.
κάμπη insectum. ἐκ κάμπης γίνεται χονδράλλης 2, 4, 4. C. 5, 7, 3. devastant oleam Miletii 4, 14, 9. in oleribus 4, 14, 10. — 7, 5, 4. 8, 6, 5. 8, 10, 1. 5. C. 3, 22, 3. 6. 5, 10, 3.
κάμπυλος C. 6, 1, 6.
κάμψις 5, 7, 4.
κάνεον 3, 15, 2. 5, 7, 7.
κανθάρεως ἄμπελος C. 2, 15, 5.
κανθαρίς 8, 10, 1.
κάνθαρος 6, 5, 1.
κάπνεος ἄμπελος 2, 3, 2. C. 5, 3, 1.
κάπνος diversorum lignorum 5, 9, 5.
καπνώδες χρώμα C. 5, 3, 2.
κάππαρις οὐ δέχεται θεραπείαν 1, 3, 6. 3, 2, 1. C. 1, 16, 9. spinosa 6, 1, 3. 7, 8, 1. ἐπιγειόκανυλον 7, 8, 1. δριμύν C. 3, 1, 4. describ. 6, 5, 2. — 4, 2, 6. 6, 4, 1. 7, 10, 1.
καπνρός 3, 11, 3. 3, 13, 4. 7.
κάρδαμον μονογενές 7, 4, 1.
χυλός καρποῦ δριμύνης 1, 12, 1. — 7, 1, 2. 7, 5, 5.
καρδάμωμον 9, 7, 2. 3.
καρδία 1, 2, 6. 3, 10, 2. 3, 14, 1. 3, 17, 5. 9, 2, 7. σκληροτάτη μήτρα 5, 5, 4.
καρηβαρεῖν 9, 8, 6.
καρίς 9, 16, 4.
καρκίνος 2, 8, 4. C. 2, 17, 9.
καρκινοῦσθαι ρίζαι 1, 6, 3. C. 1, 12, 3. 3, 21, 5. 3, 23, 5.
καρνεῖος? 3, 16, 4.
καρπιζέσθαι 8, 9. C. 4, 8, 1. 3.
κάρπιμος 1, 3, 5. 2, 6, 6. 7. 3, 3, 4. C. 2, 10, 1. 5, 16, 3.
καρπισμός γῆς C. 4, 8, 2.
καρπογονεῖν 9, 1, 1. C. 1, 11, 7. 3, 9, 2. 5, 2, 5. 5, 9, 13.

καρπογονία C. 1, 5, 5. 1, 10, 2. 1, 13, 1. 3. 1, 15, 2. 1, 20, 6. 2, 11, 3. 6, 11, 9.

καρπολογεῖσθαι C. 1, 15, 1.

καρπὸς quid sit 1, 2, 1. ἐπέτειον 1, 10, 9. τέλος C. 4, 3, 5. τελειοτάτη φύσις 7, 9, 1. ἔσχατον καὶ τελειώτατον C. 5, 17, 6.

compositio: 1, 10, 10. τελειώσεις 3, 4, 3. C. 4, 15, 2. 7, 1, 7.

πέψις 2, 2, 4. C. 2, 8, 1. C. 6, 7, 8. ἐν περιττώσεως φυσικῆς

C. 2, 10, 1. situs: 1, 11, 4. 2,

3, 3. C. 1, 17, 3. 1, 14, 1. 2.

C. 1, 20, 1. C. 5, 2, 2. 4. quae

pl. retineant et perficiant, quae

non 2, 8, 1. 4. C. 1, 11, 8. C.

2, 2, 3. μεγέθη κατορυττομέ-

νων C. 5, 6, 1. bonitas: 2, 2, 4.

9, 14, 4. 2, 1, 6. C. 6, 13, 1.

ἀνωμαλία C. 4, 11, 6. παραλ-

λαγή 3, 4, 1. 3. 2, 3, 2. μετα-

βολαί: C. 5, 3, 1. 2, 3, 1. κατὰ

τὰς χώρας C. 2, 13, 1. κατὰ

τοὺς χυλοὺς 2, 13, 2. — δενδρι-

κοί 7, 10, 4. δημήτριος C. 2,

4, 5. ῥαγάδης 7, 15, 4. πυ-

ρηνώδης C. 2, 7, 3. καρυηρὸς

3, 11, 4. ἔλλοβος 3, 14, 4. 4,

2, 4. βαλανώδης 3, 10, 1. 3,

16, 1. ξυλώδης C. 1, 14, 4. C.

4, 8, 3. γεώδης ibd. ξηροί C.

1, 14, 4. λιπαροί ibd. γυμνὸς

1, 17, 1. ὕγρὸς ibd. ἀμικτος

C. 6, 12, 10. τρώφιος C. 6, 13,

1. γόνιμος 3, 13, 7. οἰκίος

2, 3, 3. C. 5, 1, 1. εὐόσμος C.

6, 16, 1. εὐστόμος 2, 6, 10.

ἀτελής C. 1, 11, 8. C. 3, 11, 2.

ὑποκείμενοι 1, 12, 2. ὑποφύ-

μενος C. 1, 11, 8. νόσοι καρ-

πῶν 4, 14, 8. καρπὸν συνεχῶς

ἔχοντα 3, 5, 6. τοὺς κ. ἑξομοιοῦ

τὰ ἀπὸ φντευτηρίων 2, 2, 4.

ὅσα ἀπὸ καρπῶν φύεται πάντα

χεῖρω ἢ ἐξίσταται τοῦ γένους

2, 2, 4. καρπῶν χυμοὶ πολλοὶ

C. 6, 3, 4. ἐμφαίνουσι τὸν τοῦ
φυτοῦ χυλὸν 6, 6, 6. — 6, 6, 8.
C. 1, 12, 10. 3, 8, 4. 5, 1, 4.
6, 13, 2. 6, 15, 4.

καρποτοκεῖν 7, 14, 3. C. 1,
11, 1. 1, 17, 10. 1, 20, 6. 2,
4, 3. 5, 2, 2. 5, 6, 5. τὸ καρ-
ποτόκησον C. 1, 15, 4.

καρποτοκία 1, 2, 1. 1, 14, 1.
9, 1, 6. C. 1, 11, 4. 8. 2, 1, 1.
2. 2, 10, 1. 2, 11, 1. 3, 10, 5.
5, 13, 5. πάρωρος C. 5, 1, 2.

καρποφόρα 1, 3, 5. 1, 4, 2.
φύλλα 1, 10, 8. sine flore 7, 9, 1.

καρποφορεῖν 2, 6, 7. 3, 12,
2. 4, 10, 4.

καρποφορία C. 1, 18, 5.

καρύα culta silvestris speciem in-
duit 3, 2, 3. in Macedoniae mon-
tanis 3, 3, 1. Tmolo et Olympo
Mysio 4, 5, 4.

καρύα εὐβοϊκὴ ἄσαπῆς 5, 4,
1. 3. 5, 7, 7. lignum utile 5,
6, 1. carbones 5, 9, 2. fructus
1, 11, 3. in Euboea et circa
Magnesiam 4, 5, 4. C. 3, 10, 2.

καρύα ἡρακλεωτικὴ κατακύ-
πτοντες θαμνώδη ποιοῦσιν C.
2, 12, 6. C. 3, 15, 1. 1, 3, 3.
fert ἰούλους 3, 3, 8. 3, 7, 3.
πρωῖβλαστος 3, 4, 2. κάχρυν
ἔχει 3, 5, 5. describ. 3, 15, 1.
χυλὸς καρποῦ ἐλαιώδης 1, 12, 1.

καρύα περσικὴ vegetatio 3, 6,
2. folium 3, 14, 4.

καρυηρὸς σπέρμα 1, 11, 3. καρ-
πὺς 3, 11, 4.

κάρυον πυκν. πίτνος 3, 9, 5. ἐλά-
της 3, 9, 6. κοκκυνήλου 4, 2, 5.
4, 3, 3. τιθύμᾶλλον μυρτίτου
9, 11, 9. κωνοφόρων C. 1, 19, 1.
κασταναῖκόν 4, 8, 11. ἡρακλεω-
τικὰ καὶ βασιλικὰ C. 4, 2, 1. —
3, 15, 2. 4, 4, 7. 8, 2, 2. C.
1, 19, 2. 4, 1, 2. 5, 18, 4. 6, 7, 4.

καρυώδη σπέρματα C. 1, 19, 1.
4, 7, 7. 6, 6, 8. 6, 8, 8.

- καρχαρίας 4, 7, 2.
κασία 4, 4, 14. 9, 4, 2. 9, 5, 1.
9, 7, 2. 3.
κασταναινόν vide κάρνον.
καταβάλλεσθαι C. 1, 12, 4.
semina 8, 4, 6. 8, 6, 1.
καταβόρειος 2, 8, 1.
κατάβορος C. 2, 9, 6.
καταβρέχειν 5, 4, 3. C. 6, 17, 2.
καταβυθίζειν 5, 4, 7.
κατάγειν τὰ δένδρα C. 2, 9, 4.
κατάγματα 4, 8, 6.
καταδέχεσθαι καρπὸν 2, 6, 8.
κατακάμπτειν 3, 18, 8,
κατακάειν C. 6, 17, 5.
κατακάρπιον 4, 10, 3.
κατακλίτης C. 2, 9, 11.
κατακλύζειν C. 3, 22, 3. 3,
24, 3.
κατακοπή 3, 15, 1. C. 2, 12, 6.
κατακόπτειν 3, 15, 1.
κατακόρως χρῆσθαι C. 3, 9, 2.
κατακορὸς χρῶμα 4, 8, 7.
κατακρατεῖν C. 1, 16, 3. 2,
14, 4. 3, 22, 5. 4, 1, 5. 4,
13, 4. 6, 8, 6. 6, 17, 5.
κατακρέμαστος 3, 18, 12.
κατάληψις C. 2, 11, 3.
κατάλληλος C. 6, 9, 2. κατ'
ἀλλήλους 1, 8, 3. 1, 10, 2. 3,
6, 2. 3, 12, 1. 3, 18, 5.
καταμαραίνεσθαι 5, 9, 3.
καταμερίζεσθαι C. 5, 2, 5.
κατάμιξις φυτῶν C. 6, 10, 3.
καταναγκάζειν C. 1, 16, 11.
κατανάλλσκειν 2, 6, 2. C. 1,
13, 8.
κατάξηρος C. 6, 12, 2. 6, 19, 4.
καταξύειν 3, 15, 2.
καταπέττειν C. 2, 11, 10.
καταπηγνύναι 3, 1, 1. C. 5,
1, 4.
καταπίσις C. 2, 1, 4.
καταπίνειν 3, 1, 2. 5, 2, 2.
C. 5, 14, 5.
κατάπλασμα 9, 11, 4.
καταπλάττειν 9, 11, 1:
- καταπλεῖν σῖτος C. 4, 9, 5.
καταπλύνεσθαι C. 4, 14, 3.
καταπνεῖσθαι C. 4, 12, 11.
καταπνίγειν 4, 14, 8. 8, 6, 7.
C. 2, 18, 3. 3, 20, 9. 4, 5, 6.
5, 10, 5. 5, 15, 4.
κατάπνιξις 5, 9, 4.
καταπονεῖν 8, 7, 5.
καταπότιος 9, 8, 3.
κατάποτος 9, 20, 2.
καταριθμεῖν 9, 20, 4.
καταρράπτειν 9, 5, 3.
καταρρεῖν χεδροπά 8, 11, 3. C.
4, 13, 3. γῇ τρώφιμος C. 3,
20, 4.
κατάρριζα καὶ κεφαλοβαρῇ 1,
6, 8. 10.
κατασάττειν C. 5, 6, 3. 5,
14, 7.
κατασκάπτειν 4, 13, 5. 6.
κατασκενάζεσθαι 5, 8, 2.
κατέσκληκε C. 6, 14, 11.
κατασκληρύνεσθαι C. 4, 12, 9.
κατασκεπάζειν C. 9, 3, 2.
κατασπάσματα 4, 11, 5.
κατασταμνίζειν C. 2, 18, 4.
κατάστασις ἔτους 8, 7, 6. ἀέ-
ρος 8, 8, 6. C. 2, 1, 7. τοῦ
ὄλου C. 3, 2, 5. 5, 11, 2.
κατασχάζειν 2, 7, 6. C. 1, 17,
10. 2, 14, 1.
κατατέμνειν 6, 3, 5.
κατατομή 4, 8, 10.
κατατραγεῖν 9, 11, 9.
κατατρίβειν 6, 6, 10.
καταύλησις 4, 11, 5.
καταφέρεισθαι 4, 13, 5.
καταφθίνειν 9, 15, 2. 9, 16, 5.
καταχασμῶν C. 4, 12, 11.
καταψύχειν τὰς ῥίζας C. 1, 18,
1. 3, 4, 2. 3, 17, 3.
κατέδεται ἡ ἄμπελος C. 5, 17, 7.
κατεργασία διαθηλύνει C. 1,
6, 6. — C. 1, 14, 3. 1, 16, 8.
2, 4, 3. 3, 1, 5. 3, 20, 1. 7.
3, 23, 4. 5, 9, 11. 6, 6, 2. 6,
16, 3.

- κατεργάζεσθαι C. 4, 7, 2.
κατεργαστική δύναμις C. 1, 8, 4.
κάτεργος χώρα C. 5, 14, 5.
κατεσθίειν C. 2, 7, 5.
κατέχειν 3, 1, 5, C. 1, 5, 1, 6, 17, 7.
κατισχύειν 8, 8, 5. C. 6, 11, 7.
κάτομβρος C. 3, 22, 3.
κατόπιν 7, 13, 7.
κατόρυξις 5, 7, 7.
κατορύττειν 5, 1, 2. 5, 4, 3. 5, 7, 5, 6.
κατωρυξ C. 5, 9, 11.
κατωφελής C. 4, 11, 4.
καυθμός 4, 14, 11. C. 5, 12, 4.
καυνκαλλίς 7, 7, 1.
καυλίας ὁπὸς σιλφίου 6, 3, 2. 9, 1, 7.
καυλὸς ἔνεκα τοῦ σπέρματος 1, 2, 2. καθάπερ ὑποκείμενόν τι ἐξ οὗ τὴν τροφήν ἔχουσι ὥσπερ ὄχρεοῦ C. 4, 10, 3. καυλοὶ τοῦ ἄνθους 7, 13, 2. διαφοραὶ 1, 5, 3. ἄφυλλος 1, 10, 7. κατακοπέντων φύεται κρίνον etc. 2, 2, 1. 6, 6, 6. σιτῶν γονατώδης δι' ὃ καλεῖται κάλαμος 8, 3, 2. καλαμώδης 4, 6, 6. ξυλώδης 8, 3, 2. ναρθηκώδης ibd. ὀφιώδης 9, 20, 3. παλιμβλαστεῖς 7, 2, 4.
καυλώδης δένδρον C. 3, 6, 9.
καύματα ἐπέτεια C. 5, 12, 1. —ος ὑπερβολή C. 5, 14, 8. 6, 17, 5. C. 5, 10, 5. 5, 12, 1.
καύσιμα 4, 3, 2.
καυσώδης γῆ C. 3, 14, 3.
καυτινὸς C. 6, 1, 3.
καχυρύδιον C. 5, 6, 3.
καχυροφόρος 3, 5, 7.
κάχυς 3, 5, 5. 3, 10, 4. 3, 14, 1. 5, 1, 4. C. 4, 16, 2. — κορυνώδης 3, 17, 3.
κάχυς καρπὸς λιβανωτίδος 9, 11, 10.
καχυρώδης κορύνη 3, 12, 8. ὀφθαλμὸς 3, 17, 3.
καένωνος? 4, 10, 6.
κεγχραμιδώδης σπέρμα 1, 11, 3.
κεγχραμὶς 1, 11, 6. 2, 2, 4. 2, 8, 2. 4, 2, 1. C. 5, 18, 4.
κέγχρος ἐπέτειον 1, 11, 2. φόβην habet 4, 4, 10. καυλὸς καλαμώδης 8, 3, 2. ἄνθος χροῶδες 8, 3, 3. ἰσχυρόρριζον C. 2, 12, 3. ἄκοπος C. 4, 16, 2. — 4, 8, 10. 4, 10, 3. 8, 1, 1. 8, 2, 6. 8, 3, 4. 8, 7, 3. 8, 9, 3. 8, 11, 1. 6. 9, 18, 6. C. 2, 12, 1. 4, 2, 2. 4, 15, 1.
κεγχρώδης 8, 3, 3. 4.
κεδρία? folio ex apice spinoso 4, 10, 6.
κεδρὶς θαμνώδης αἰφύλλον 1, 9, 4. κυλὸς καρποῦ εὐώδης 1, 12, 1. — C. 6, 14, 4.
κέδρος ἄγριον αἰφύλλον 1, 9, 3. καυλὸς 1, 5, 3. φύλλα 1, 10, 4. 6. lignum 3, 10, 2. 5, 9, 8. describ. 3, 12, 3. species 9, 2, 3. radix 3, 6, 5. ἀσαπὲς 5, 4, 2. usus 5, 7, 1. 4. fundit lacrymam 9, 1, 2. patria Syria 4, 5, 5. 5, 8, 1. et Cilicia 3, 2, 6. — 3, 13, 7. 4, 3, 3. 4, 5, 2. C. 1, 17, 6. 1, 21, 6. 5, 4, 4. 5, 17, 3.
κεῖσθαι καλῶς πρὸς τὰ πνεύματα 8, 7, 6. C. 3, 23, 5.
κεῖρειν C. 2, 15, 6. 3, 19, 2. 3, 23, 3.
κελυθανώδη σπέρματα C. 1, 7, 2.
κέλυφος tegmen seminis ἐρεβίνθου 2, 4, 2. βαλάνου 3, 8, 3. tunicae bulbi C. 1, 4, 5. 6, 10, 6. — 1, 11, 3. 4, 4, 7. 4, 12, 3. 9, 16, 9. C. 1, 17, 1. 3. 4, 1, 2. 4, 2, 1. 2. 4, 8, 2. 4, 12, 9. 5, 6, 11. 5, 15, 1. 6, 6, 8.
κενοῦσθαι 7, 4, 8. 9, 14, 3. C. 1, 13, 3. 2, 1, 2. 2, 9, 11. 2, 11, 3. 4, 13, 4.

- πενταυρίον 1, 12, 1. 3, 3, 6.
 4, 5, 1. 9, 11, 6. C. 3, 1, 3.
 6, 4, 3.
 πενταυρίς 9, 8, 7. 9, 14, 1.
 πεντεῖν 9, 15, 3. 6, 4, 9.
 πεντητικὸν φύλλον 3, 9, 6.
 κέντριναί γένος ψηνῶν 2, 8, 2,
 κεντρομυρίνη 3, 17, 4.
 κέντρον 5, 2, 3. 6, 4, 8.
 κεραία 4, 1, 2. 5, 1, 7. 5, 5, 3.
 κεράϊς 9, 15, 5.
 κεράμεος 5, 3, 2.
 κεραμία γῆ C. 4, 12, 4. κεραμῖς
 C. 2, 4, 1.
 κεράμιον C. 6, 16, 6.
 κέρας ἐκ στήθους C. 5, 2, 1.
 κεράσβολος C. 4, 12, 13.
 κέρασος describ. 3, 13, 1. δά-
 κρον 9, 1, 2. 4, 15, 1. C. 3,
 18, 3.
 κεράστης 4, 14, 5. 5, 4, 5. 8,
 10, 5. C. 5, 10, 5.
 κεράτιον 9, 12, 3.
 κερατῖτις μήκων 9, 12, 3.
 κεραύνιον 1, 6, 5.
 κεραυνοβλήτες 3, 8, 5.
 κερκίς populi species 3, 14, 2.
 1, 11, 2.
 κερωνία 1, 11, 2. 1, 14, 2. 4,
 2, 4.
 κεφαλαία 9, 11, 2. C. 6, 14, 6.
 κεφαλαγῆς 8, 4, 6.
 κεφαλὴ ῥίξης 1, 6, 9. στελέχους
 1, 8, 5. σχολίνου 4, 12, 3. βολ-
 βώδης 7, 2, 2. μήκωνος 9, 8,
 2. ἀκανοειδῆς 9, 21, 1. ὕδωρ
 κατὰ κεφαλῆς 4, 10, 7. C. 6,
 18, 10. — 7, 4, 9. 9, 11, 6.
 κεφαλοβαρῆ 1, 6, 8. 7, 2, 8.
 κεφαλόθλαστα 9, 20, 4.
 κεφαλόρριζα 1, 14, 2. 2, 2, 1.
 7, 12, 1. 7, 13, 4. C. 1, 4, 1.
 1, 8, 1. 2, 12, 2. 6, 12, 1. 6,
 20, 2.
 κεφαλώδης ῥίζα 9, 8, 4.
 κηκίς δρυός 1, 2, 2. 3, 5, 2. 3,
 7, 4, 6. 3, 8, 6. 4, 2, 8.
 κήλαστρον ἄγριον αἰφύλλον
 1, 9, 3. 3, 3, 1. οὐ δέχεται
 θεραπεῖαν 1, 3, 6. sero fructi-
 ficat 3, 4, 5. usus ligni 5, 7, 7.
 κήλαστρος 4, 1, 3. — 5, 6, 2.
 κηπέυεσθαι 7, 1, 1. 7, 2, 2.
 7, 5, 6. C. 4, 6, 7.
 κῆποι Ἀδωνίδος 6, 7, 3. C. 1,
 12, 2.
 κηπουρός 7, 2, 5. 7, 5, 2.
 κηπουρίκαλ θύραι 7, 4, 5.
 κῆρ C. 5, 11, 4.
 κηρίον 3, 12, 8. 4, 8, 7.
 κηριῶδες ἄνθος 3, 13, 3. 6.
 κηφῆν 2, 8, 2.
 κιβώτια 5, 7, 5. 6.
 κινάμωμον descr. 9, 5, 1. 4, 4,
 14. 9, 4, 2. 9, 7, 2.
 κινεῖν γῆν 3, 1, 6. C. 4, 12, 8.
 κινεῖσθαι μέχρι τοῦ βλατάνειν
 C. 1, 7, 4. κατὰ τὴν οἰκείαν
 ὥραν 4, 11, 10. — 8, 6, 4. C.
 1, 7, 2. 1, 10, 7. 2, 15, 2. 3,
 7, 3. 3, 17, 7.
 κίς C. 4, 15, 4.
 κισσηροειδὲς λιθάριον 3, 7, 5.
 κίσθος 6, 1, 4. descr. 6, 2, 1.
 κισσηρίς 9, 17, 3.
 κίττα C. 2, 17, 8.
 κίττος θάμνωδες αἰφύλλον 1,
 9, 4. C. 1, 4, 3. 2, 18, 3. ar-
 borescit 1, 3, 2. C. 2, 18, 2.
 radices aëreæ 3, 18, 10. C. 2,
 18, 2. folia 1, 10, 1. 7. ἄνθος
 1, 13, 1. 4. ὀψίκαρπος 3, 5, 6.
 πολυειδῆς 3, 18, 6. θερμὸν 5,
 3, 4. C. 1, 21, 6. φιλόψυχρον
 C. 2, 3, 3. aliis arbuseulis ad-
 haeret C. 1, 18, 2. 2, 17, 4.
 eaque infestat 4, 16, 5. C. 2,
 18, 3. 5, 5, 4. ἔμβιος C. 1, 4,
 3. φύεται καταπηγνύμενος 1,
 4, 3. — 2, 1, 2. 3, 10, 5. 3,
 18, 1. 4, 4, 1. 5, 9, 6. 9, 18,
 5. C. 1, 10, 7. 2, 7, 3. 5, 15, 4.
 κίσση 3, 10, 4. 3, 13, 1. 5, 7,
 5. 7.

- κιχόριον λαχανῶδες 1, 10, 7.
 folia 7, 8, 3. κατὰ μέρος ἀνθεῖ
 7, 9, 2. describ. 7, 11, 3. ἄγριον
 9, 12, 4. πικρὸν C. 2, 5, 4. —
 7, 7, 3.
 κιχόρη 7, 7, 1.
 κιχοριώδη 7, 7, 1. 3. enume-
 rantur 7, 11, 3. — φύλλον 9, 16, 4.
 κλάδος 1, 1, 9. 1, 8, 3. 5. 1,
 10, 7. ἔχουσι ἐν ἑαυτοῖς ἀρχὰς
 ζωτικὰς C. 1, 12, 9.
 κλάσις ἀμπέλου C. 2, 14, 4. 3,
 7, 5. 3, 14, 1.
 κληθῆρα describ. 3, 14, 3. μονο-
 γενῆς ibd. montana et campe-
 stris 3, 3, 1. καρπίμη et ἄκαρ-
 πος 3, 3, 6. radix 3, 6, 5. ἀμ-
 φίβιος 1, 4, 3. — 3, 4, 2. 4. 3,
 6, 1. 3, 15, 1. 4, 8, 1.
 κλημα σικυῦν 1, 13, 4. — ἀμπέ-
 λον 2, 1, 3. ἔνον C. 3, 14, 4.
 πυκνόφθαλμα C. 3, 15, 3. ἐκ
 τοῦ στελέχους C. 5, 2, 2. μὴ
 ὁμογενῇ C. 5, 3, 4. πηγνύμενα
 C. 1, 12, 9. — 2, 6, 11. 3, 18,
 7. 9, 11, 9. C. 1, 3, 1. 2, 18,
 2. 3, 5, 1. 3, 11, 1. 3, 13, 3.
 3, 14, 3. 3, 15, 2. 5, 1, 1. 3.
 4. 5, 5, 1. 5, 6, 13. 5, 9, 11.
 5, 12, 6. 10. 5, 16, 4.
 κλημάτια 9, 11, 9.
 κληματὶς C. 3, 4, 3.
 κληματοῦσθαι C. 2, 10, 3.
 κλινάριον 5, 6, 4.
 κλίνειν κεκλιμένα φύλλα 3, 9, 2.
 κλίνιον 4, 2, 5.
 κλινοπήγλα 3, 10, 1. 5, 7, 6.
 κλινότροχος σφενδάμνον εἰ-
 dos 3, 11, 1.
 κλύμενον 9, 8, 5. 9, 18, 6.
 κλών 1, 1, 8. 1, 10, 2. 2, 1, 1.
 3, 2, 3. 3, 13, 5. 3, 17, 6. 9,
 10, 11. C. 5, 1, 3. 6, 10, 6.
 κλωνίου 3, 13, 5. 3, 18, 5. 4,
 3, 11. 9, 16, 1. 2. C. 5, 13, 4.
 κνέωρος describ. 6, 2, 2. 1, 10,
 4. 6, 1, 4.
 κνήκος φυλλάκανθον 6, 1, 3.
 species 6, 4, 5. 6, 4, 3. 1, 13,
 3. C. 5, 18, 4.
 κνηκώδης 1, 11, 3. 6, 6, 6. C.
 5, 18, 4.
 κνήμη 9, 13, 5.
 κνημοπαχῆς 9, 4, 3. C. 3, 4, 3.
 κνίδιος κόκκος 9, 20, 2.
 κνίζειν 9, 15, 3. 9, 20, 4.
 κνίκος C. 6, 9, 3.
 κνίπες in ficu 2, 8, 3. 4, 14, 10.
 C. 6, 5, 3. in quercu 4, 14, 10.
 κύγχη 9, 6, 2.
 κοιλάινειν 5, 4, 5.
 κοιλία 7, 4, 4.
 κοιλόφυλλος 1, 10, 8.
 κοιλόμισχος 3, 7, 4.
 κοῖλος χωρία 3, 3, 2.
 κοίλωμα 3, 8, 3.
 κοινὸς C. 2, 7, 1. 3, 3, 1. 6,
 3, 3. 6, 5, 6.
 κοινωνεῖν C. 5, 5, 3.
 κόϊξ καλαμόφυλλος 1, 10, 5.
 κοκκοβαφῆς 3, 7, 5.
 κόκκος πρίνου 3, 7, 2. 3, 16,
 1. 9, 11, 5. — ῥόας 2, 2, 5.
 4, 10, 3. C. 5, 6, 1. — κνί-
 διος 9, 20, 2. — παράλιος 9,
 11, 7.
 κοκκυγέα? 3, 16, 6.
 κοκκυμηλέα 1, 11, 1. radix
 3, 6, 4. 5. C. 1, 3, 3. ἄνθος
 1, 13, 1. 3. fructus 1, 12, 1.
 C. 4, 1, 2 — 4, 2, 10.
 κοκκύμηλον 1, 10, 10. 4, 2, 3.
 κόκκυξ C. 2, 17, 9.
 κολλάζειν τὰ δένδρα ὑβρίζοντα
 2, 7, 6. C. 1, 17, 9. 2, 14, 1.
 5, 9, 11. 5, 16, 3.
 κόλασις C. 2, 4, 4. 3, 18, 2.
 κόλλησις 5, 7, 2. 4.
 κολλώδης C. 5, 16, 4.
 κολοβοάνθης 6, 5, 4. 8, 3, 3.
 κολοβός 5, 9, 1. ἄνθος 8, 3, 3.
 κολοβοῦν 3, 6, 3.
 κολοιτία περὶ Αἰπάραν 1, 11,
 2. ἐν Ἰδῇ 3, 17, 3.

κολοκύνθη 1, 12, 2. 1, 12, 3.
3, 7, 5. 7, 1, 2—9. species
7, 4, 6. C. 4, 3, 1. 5, 6, 4.
6, 12, 1. κολοκύνθη C. 2, 8, 4.
κολούειν καυλοὶ 7, 2, 4. ὑπὸ
πνεύματος 3, 7, 1. κατὰ τὴν
πρώτην γένεσιν C. 2, 15, 1. —
C. 1, 4, 3. 3, 7, 7. 3, 19, 2.
κόλουσις C. 2, 15, 4. 3, 16,
3. 5, 16, 1. 5, 17, 3.
κολυντέα 3, 17, 2.
κολυντέα 3, 14, 4.
κόμαρος φλοιὸς περιπίπτει 1,
5, 2. ἄγριον αἰφύλλον 1, 9,
3. describ. 3, 16, 4. carbones
5, 9, 1. 1, 9, 3.
κόμη φοίνικος 2, 6, 4, 10. πα-
πύρον 4, 8, 3. corona arborum
4, 4, 4. C. 5, 17, 3. in bulbo
allii 7, 4, 7. nomen plantae 7,
7, 1. — 3, 7, 4. 3, 12, 9. C.
3, 7, 2.
κόμμι 3, 14, 1. 4, 2, 8. 9, 1,
2. C. 6, 11, 15.
κομμιδῶδης ὑγρότης C. 5, 10, 2.
κονία 4, 10, 4.
κονίαμα 4, 16, 1.
κονιατὸς 8, 11, 1. C. 4, 16, 1.
κονιορτὸς 2, 7, 5. 2, 8, 3. 4.
C. 3, 18, 1. 4, 16, 1. 3, 16, 3.
κονιορτοῦν 2, 7, 5. C. 2, 9, 9.
κονιορτώδης σίτος 8, 11, 1.
C. 4, 16, 1.
κορύζα describ. 6, 2, 6. 6, 1,
4. 7, 10, 1.
κοπὰς 1, 3, 3.
κοπρίζειν 8, 9, 1. C. 2, 18, 1.
3, 7, 8. 3, 9, 1. 3, 18, 2.
3, 20, 2. 4, 12, 3. 5, 13, 1.
κόπρισις 8, 6, 3. C. 2, 4, 3.
3, 2, 1. 3, 9, 1. 3, 19, 1. 3,
20, 6.
κοπριώδη ὕδατα C. 2, 6, 3.
κόπρος genera et quae cuique
arbori convenient 2, 7, 3. 4.
oleribus 7, 5, 1. μανοῦ τὴν
γῆν καὶ διαθερμαίνει C. 3, 6, 1.

quando noceat C. 5, 15, 2. λο-
φούρων 2, 7, 4. C. 3, 6, 2.
3, 9, 5. βυρσοδεψικὴ C. 3, 9,
3. σκντοδεψικὴ C. 3, 17, 5.
— 8, 7, 7. C. 2, 14, 2. 3, 6,
2. 3, 9, 3. 3, 17, 3. 5, 13, 1.
κόπρωσις 2, 7, 1.
κόπτειν semina 8, 11, 2—5. C.
4, 2, 2. 4, 12, 12. 4, 16, 1.
κορίαννον λάχανον γυμνό-
σπερμον 1, 11, 2. 7, 3, 2. δυσ-
φνὲς 7, 1, 3. radix lignosa 7,
2, 3. — 7, 1, 2. 7, 4, 1. 7,
5, 4. C. 4, 3, 1.
κορμὸς 9, 3, 1.
κόρσιον radix loti 4, 8, 11.
κορυμβίας κνιτὸς λευκόκαρπος
3, 18, 6.
κορυνᾶν 4, 12, 2.
κορύνη 3, 5, 1. 3, 8, 6. 3, 12,
7. κακρυώδης 3, 12, 8.
κορύνησις 3, 5, 1.
κορυνώδης κάχρος 2, 17, 3. —
6, 4, 2.
κορυφή C. 3, 14, 8. 6, 10, 7.
κόρχορος παροιμιαζόμενος διὰ
πικρότητα 7, 7, 2.
κορωνοποδῶδη φύλλα 1, 10, 6.
κορωνόπους ἐπιγειόφυλλον 7,
8, 3. πικρὸν C. 2, 5, 4.
κόστος inter aromata 9, 7, 3.
κότινος τὸ ἄγριον τῆς ἐλάας
1, 8, 2. 1, 4, 1. 1, 14, 4. 3.
rami 1, 8, 3. 3, 6, 2. πυκνὸν
5, 3, 3. ἄσαπὲς 5, 4, 2. fruc-
tus 2, 2, 12. μεταβάλλει 2, 3,
1. Olympica 4, 13, 2. Mega-
rensis 5, 2, 4. — 1, 18, 1. 1,
8, 6. 2, 2, 12. 2, 3, 1. 3,
15, 6. 4, 13, 1. 5, 4, 4. 5, 7,
8. C. 1, 3, 3. 1, 6, 10. 5, 12, 8.
κοτυληδόνες 9, 13, 6.
κουκιοφόρον 4, 2, 7.
κουριζομένη κυπάριττος 2, 2, 2.
κουφρίζειν 4, 16, 2.
κοῦφος κατὰ τὴν προσφορὰν
8, 4, 4. 8, 9, 3.

κούφοτης seminum ad victum
 2, 4, 2. C. 4, 9, 4. σίτου C.
 6, 13, 3. γῆς C. 4, 8, 3.
 κοχλιακώδη χωρία 9, 9, 6.
 κοχλία morbus oleae 4, 14, 3.
 κράδη συκῆς 2, 1, 2. 2, 5, 4.
 C. 1, 3, 1. 1, 12, 9. 3, 3, 2.
 5, 1, 3. 5, 12, 6. — morbus
 πτελέας et πλατάνου 1, 8, 5.
 κράδος morbus ficus 4, 14, 4.
 κράμβος morbus uvae 5, 11, 1.
 κράνεια 1, 6, 1. 1, 8, 2. 3,
 2, 1. 3, 3, 1. 3, 4, 2. 3. 3,
 6, 1. descr. 3, 12. 1. 2. 5, 4,
 1. 5, 6, 4.
 κράνεος 4, 4, 5.
 κράνον C. 3, 1, 4. 3, 10, 2.
 κράσις ἰδία ἐκάστου φυτοῦ 1,
 12, 2. C. 6, 13, 2. σύμμετρος
 πρὸς ὥραν C. 1, 10, 1. ὥρας
 C. 1, 11, 1. καὶ σύστασις C.
 1, 11, 8. φύσεως C. 2, 3, 4.
 μέση C. 2, 4, 9. 6, 19, 5. χώ-
 ρας C. 2, 9, 7. οἰκεία C. 4,
 11, 10. αἰέρος C. 4, 4, 1. 8, 7,
 6. 4, 15, 3. C. 1, 13, 2. 1, 14,
 1. 2, 3, 8. 3, 3, 3. 3, 21, 5.
 6, 17, 3. 13. — 8, 8, 2. C. 1,
 20, 1. 2, 1, 5. 3, 2, 7. 3,
 17, 3. 5, 2, 1. 6, 3, 3. 6,
 6, 8. 6, 11, 5. 6, 12, 6. 9.
 6, 17, 10.
 κράστις 7, 5, 4. 8, 7, 5. 4,
 8, 5.
 κράταιγος 3, 15, 6.
 κραταιγόννα 3, 15, 6. 9, 18, 6.
 κρατεῖν C. 1, 8, 4. 1, 9, 1.
 1, 18, 1. 2, 4, 3. 2, 8, 3. 2,
 9, 7. 3, 16, 2. 6, 2, 4. 6, 4,
 6. 6, 10, 9.
 κραῦρος 1, 6, 2. 5, 3, 3. 5, 4, 1.
 κραυρότης 1, 5, 4.
 κρεῖντοῦσθαι 4, 14, 6. C. 5,
 9, 13.
 κρεῖντως C. 5, 9, 13.
 κρεμάστρα 3, 16, 4.
 κρηπὶς 7, 8, 3.

κρητικὸς κάλαμος 4, 2, 7.
 κριθὴ εἶλα 1, 6, 5. 6. σπέρμα:
 ἀρχὴ προσφύσεως 1, 11, 5.
 γυμνόςπερμον 8, 4, 1. γένη:
 δίστοιχοι — ἐξάστοιχοι 8, 4, 2.
 germinatio 8, 2, 3. 8, 7, 5. ma-
 turatio 8, 2, 6, 7. tempora, sa-
 tus 8, 6, 1. comparatur cum tri-
 tico: 8, 4, 1. C. 4, 8, 2. 4,
 13, 4. 4, 14, 1. 5. 4, 16, 1.
 τρίμηνον C. 4, 9, 1. ἐκ πυρῶν
 2, 2, 9. μεταβολή 2, 4, 1. ἰν-
 δική 4, 4, 9. 8, 4, 2. ἀχιλ-
 λείαι 8, 4, 2. ἀχιλλῆς 8, 10,
 2. C. 3, 21, 3. 3, 22, 2. λευ-
 κή C. 4, 14, 1. vermibus infe-
 statur C. 4, 15, 5. — 3, 10, 3.
 8, 1, 1. 8, 8, 2. 8, 9, 1. 8,
 10, 3. 8, 11, 3. 9, 11, 9. 9,
 12, 4. C. 2, 12, 3. 3, 10, 3.
 3, 15, 4. 3, 21, 1. 4, 1, 2. 7.
 4, 2, 2. 4, 4, 6. 4, 5, 5. 4,
 6, 7. 4, 7, 1. 4, 11, 1. 4,
 13, 4. 5, 15, 5. 6, 6, 6.
 κριθοφόρος 8, 8, 2. C. 3, 21, 2.
 κρίκος 4, 2, 7.
 κρίνον διανθές 1, 13, 2. θε-
 ρινὸν 6, 8, 3. φέται ἀπὸ δα-
 κρύου 2, 2, 1. C. 1, 4, 6. —
 4, 8, 6. 9. 6, 6, 3. 7. C. 1,
 7, 4. 2, 2, 2. 6, 14, 1.
 κρινωνία φέται ἐκ κανυλοῦ κο-
 πέντος 2, 2, 1. — 6, 6, 9. — 9,
 1, 4. C. 1, 4, 4.
 κριολὶ ὀροβιαῖοι 8, 5, 1.
 κρόκινον ἄνθος 1, 13, 1. 3,
 4, 5.
 κροκόδειλος 4, 8, 8.
 κροκοεῖς 9, 15, 5.
 κρόκος εἶλα σαρκώδης 1, 6, 6.
 7. βαλανώδης 7, 9, 4. ποιῶ-
 δες 1, 6, 11. species 7, 7, 4.
 flos odoratus C. 6, 14, 1. ὄρε-
 νὸς ἄσμος 6, 8, 3. in Cyre-
 naica 4, 4, 1. — 6, 6, 5. 7, 7,
 1. 7, 10, 2. 7, 13, 1. 2. 9,
 7, 3. C. 6, 18, 3. 6, 20, 1.

κρομυογήτειον 4, 6, 2.
 κρούμυον λαχανῶδες 1, 10, 7.
 κρίσαι 1, 6, 7. 9. 7, 9, 4. γέ-
 νσεις 7, 4, 11. 7, 4, 10. κοι-
 λόφυλλον 1, 10, 8. πολύλοπον
 5, 1, 6. μονόκαυλον 7, 1, 8.
 ἀκρόκαρπον 7, 3, 4. ἀπαρά-
 βλαστον 7, 8, 2. ἀθρόα φύε-
 ται 7, 13, 4. παραβλαστικά C.
 5, 6, 3. species 7, 4, 7. — 1,
 5, 2. 4, 12, 3. 7, 2, 1. 3. 7,
 5, 1, 2. 9, 15, 7. C. 1, 4, 5.
 2, 5, 4. 6, 11, 14. 6, 12, 2.
 6, 19, 1.
 κροτητὰ χωρία 6, 6, 10.
 κρότων φύλλα ἑτεροσχήμονα 1,
 10, 1. 3, 18, 7. C. 2, 16, 4.
 κροτώνη i. q. γόγγρος 1, 8, 6.
 κτηδὼν 5, 1, 9.
 κτηνός insectum vitem corrodens
 C. 5, 17, 7.
 κύαμος δυσφύεστατον 8, 1, 5.
 folium 3, 8, 1. caulis 8, 3, 2.
 diu floret 7, 3, 1. semen 8, 2,
 1. C. 5, 15, 1. germinatio 8,
 2, 1. πρωϊσπορεῖται C. 3, 24,
 3. 4, 7. 2. ἐκ λευκοῦ μέλας
 C. 4, 12, 7. vermes C. 4, 15,
 4. — 3, 10, 2. 5. 3, 13, 3.
 3, 15, 3. 4, 3, 1. 8, 1, 1. 3.
 8, 2, 6. 8, 5, 4. 8, 6, 1. 5.
 8, 8, 6. 8, 9, 1. 8, 10, 5.
 8, 11, 2. 3. C. 2, 12, 5. 3,
 15, 4. 3, 21, 3. 4, 2, 2. 4,
 7, 1. 4, 8, 2. 4, 10, 1. 3. 4,
 12, 1. 7. 4, 12, 13. 4, 13, 4.
 4, 14, 2. 4, 16, 1. 6, 12, 9.
 κύαμος αἰγύπτιος 4, 8, 7. 8.
 κυάμων 4, 8, 2.
 κυδώνιος μηλέα 2, 2, 5. μῆ-
 λον 4, 8, 11. C. 6, 14, 9.
 κυεῖν 1, 14, 1. 4, 2, 4. 6, 4,
 8. 8, 6, 5. C. 1, 3, 4. 1, 6,
 3. 1, 12, 8. 1, 14, 2. 1, 20,
 2. 3, 2, 7. 4, 10, 2. πρὸς
 καρπογονίαν C. 1, 13, 1.
 κύημα 6, 4, 3.

κύησις φυλλική 3, 5, 5. ἀκα-
 νώδης 6, 4, 8. C. 1, 12, 8.
 1, 13, 1. 1, 14, 1. 2. 1, 20, 2.
 κύξ inter βολβώδη 7, 13, 9.
 κύτκεσθαι C. 1, 11, 2. 1, 13,
 9. 3, 2, 8. 3, 23, 3. 3, 24,
 2. 5, 1, 12.
 κυκλάμιος radix 7, 9, 4. —
 9, 9; 1. 3. 9, 18, 2.
 κυλίκιον 5, 9, 8.
 κυλινδροῦν 2, 4, 3.
 κυλινδρώδης λοβός 8, 5, 3.
 κύμα 1, 6, 9.
 κύμιον λάχανον γυμνόσπερ-
 μον 1, 11, 7. 7, 3, 2. πολυ-
 καρπότατον 7, 3, 3. σπέρματα
 γραμμώδη 7, 3, 2. — 8, 3, 5.
 8, 6, 1. 8, 8, 5. 8, 10, 1. 9,
 8, 8. C. 2, 12, 1. 2. 4, 15, 2.
 κυνέα βοιωτία 3, 9, 6.
 κυνηγία C. 6, 19, 5.
 κυνόροdon 4, 4, 8.
 κυνόςβατον 3, 18, 4. 9, 8, 5.
 κύνωψ 7, 7, 3.
 κυπάριστος μακροστελέχης καὶ
 ὀρθοφυῆς 1, 5, 1. ἀύξειτιον
 εἰς μῆκος 1, 9, 1. φύσει ὑψη-
 λὸν C. 3, 7, 4. ἡμερον αἰεί-
 φυλλον 1, 9, 3. ἄρσην καὶ θῆ-
 λυν 1, 8, 2. radix 1, 6, 4. 5.
 καυλός 1, 5, 3. σαρκόφυλλος
 1, 10, 4. propagatio 2, 2, 2. 6.
 C. 1, 2, 2. δυσανξής C. 1, 8,
 4. semen 2, 2, 6. C. 4, 4, 3.
 C. 1, 5, 4. C. 1, 19, 1. ξη-
 ρὸν C. 5, 15, 3. οἰκία τῆς
 Κρήτης 3, 1, 6. 3, 2, 6. sin-
 gularis in Creta 2, 2, 2. C. 1,
 2, 2. in Cyrenaica 4, 4, 1. —
 4, 5, 2. 5, 3, 7. 5, 4, 1. 5,
 4, 2. C. 1, 17, 6. 2, 11, 8.
 4, 4, 2. 5, 4, 4. 5, 17, 3. 6,
 12, 3.
 κύπειρος inter λοχμώδη 4, 8, 1.
 ἀμφίβιον 4, 10, 6. radix 1, 6,
 8. 4, 10, 5. καυλός 1, 5, 3.
 ἄνοξον 1, 8, 1. γωνιόφυλλον

1, 10, 5. *δυσώλεθρον* 4, 10, 5. *θερμόν* C. 1, 12, 6. inter aromata 9, 7, 3. C. 6, 11, 13. Forma *κύνειρον* est 8, 10, 1. 9, 7, 3 et C. 6, 11, 13. — 4, 8, 12. 4, 11, 12. C. 6, 11, 10. *κύριος τοῦ ζῆν* 4, 16, 5. C. 1, 4, 5. C. 5, 16, 1. C. 5, 17, 1. *φλοιὸς* 4, 15, 1. *ἀρχαί* C. 4, 11, 9.
κυστὸν folium 2, 10, 5.
κυστοῦσθαι 7, 4, 12.
κύνινος ῥόας 1, 13, 5. 2, 6, 12. C. 1, 14, 4. 2, 9, 3. 9.
κυστινῶδες 4, 10, 3.
κύντισος θαμνῶδες 4, 4, 6. *μήτρα πνινοτάτη* 1, 6, 1. 5, 3, 1. aliis perniciosus 4, 16, 5. C. 5, 15, 4.
κύνταρος προαποπίπτων πένκης 3, 7, 4. *πιτύλινος* 3, 3, 8. *πτελέας* 2, 8, 3. in nymphaea 4, 8, 7.
κυνὼν ἐπὶ κυνὶ 3, 5, 4. C. 1,

6. 6. *ὑπὸ κ.* 9, 1, 6. C. 1, 13, 3. *περὶ κ.* C. 3, 3, 3. *μετὰ κ.* 1, 9, 5. *-ος ἐπιτολή* C. 1, 6, 3. 1, 13, 3. 5. 3, 16, 2.
κωδύα fructus nymphaeae 4, 8, 7. 9. *papaveris* 9, 12, 4.
κώλυμα C. 2, 7, 5.
κωλυτικὸς C. 1, 17, 5.
κώμακον inter aromata 9, 7, 2.
κώμος 4, 11, 1.
κώνειον 1, 5, 3. 6, 2, 9. 7, 6, 4. 9, 8, 3. 9, 15, 8. 9, 16, 8. 9. 9, 20, 1.
κῶνος 1, 11, 3. 3, 9, 5. 6. C. 1, 19, 1.
κωνοφόρος 1, 12, 2. 2, 2, 2. 6. 3, 9, 4. C. 1, 19, 1.
κωνοποειδῆ θηρία 3, 14, 1. 3, 15, 4.
κωπή 5, 1, 7.
κωπεῶν 4, 1, 4. 5, 1, 7.
κωρυκίς πτελέας 3, 14, 1.
κωρυκώδης 3, 15, 4.

A.

Λαβρῶς ὕει 4, 7, 1.
λαγαρὸς 9, 10, 3.
λαγῶς C. 6, 19, 5. 6, 20, 4.
λάθυρος ἐπιγειόκωνλος 8, 3, 2. folia 8, 3, 1. vermes 8, 10, 5. C. 3, 22, 3.
λαίμαργα ζῶα C. 1, 22, 1.
λακάρη montana et campestris 3, 3, 1. *λάκαρα* 3, 6, 1.
λαμβάνειν 4, 11, 4. 5, 4, 1. C. 1, 6, 4. 1, 10, 7. 2, 5, 1. 6, 5, 6. — 6, 2, 4. 6, 2, 6.
λάπαθος inter *λαχανώδη*, *μονόριζος* 1, 6, 6. *radix carnos* 7, 2, 8. *folium* 9, 11, 1. — *λάπαθον μονοριζότατον* 7, 2, 6. *ἄγριον* 7, 6, 1. *δριμύ* C. 3, 1, 4. 7, 1, 2. 7, 7, 2.
λαχανήρὰ σπέρματα 1, 11, 3.

1, 13, 3. 6, 1, 2. 7, 1, 1. C. 2, 12, 4. 3, 19, 1. 6, 9, 3.
λαχανικά C. 3, 19, 1.
λάχανα sunt πόαι 1, 3, 1. *δενδρούμενα* 1, 9, 2. *πολλὰ γυμνοσπέρματα* 1, 11, 2. *πολύκαρπα* 7, 3, 3. *σπέρματα ξηρὰ* C. 1, 7, 2. 4, 3, 3. 6. *μεταβάλλει* 2, 4, 3. 7, 5, 3. *radices* 3, 6, 4. 7, 2, 5. *propagatio* 7, 2, 1. *δυσξήραντα* 7, 3, 3. *φίλυδρα καὶ φιλόκοπρα* 7, 1, 8. C. 3, 9, 2. *πεινᾶ* 7, 5, 2. *insecta infesta* 4, 4, 10. *silvestria* 7, 7, 1. — 6, 1, 2. 7, 5, 5. C. 1, 7, 2. 1, 16, 6. 2, 4, 5. 2, 6, 1. 2, 18, 1. 3, 9, 4. 4, 3, 6. 4, 15, 3. 5, 6, 2. 5, 18, 2. 6, 12, 6. 6, 14, 7.
λαχανώδη. τὸ γένος τῶν λ. 7,

- 1, 1. μονόρριζα 1, 6, 6. βα-
θύρριζα ibd. folia radicalia 1,
10, 7. succus ὕδαρής 1, 12, 2.
πολύσπερμα 8, 3, 5. ἔνια ἀπέ-
παντα C. 2, 8, 4. — 1, 3, 4.
1, 10, 8. 1, 14, 2. C. 1, 10,
3. 2, 5, 3. 2, 15, 6. 3, 17,
8. 4, 3, 1. 4, 15, 2. 6, 11,
10. 6, 14, 12. 6, 20, 1.
λεαίνειν C. 6, 2, 1.
λεαντικός C. 6, 1, 3.
λειμόσθωρον C. 5, 15, 5.
λειμωνία φυλλόκανθος 6, 4, 3.
λειμωνία άνεμώνη 6, 8, 1.
λειμωνία γῆ C. 2, 4, 4. 3, 6,
8. 4, 12, 4. viti optima C. 3,
11, 3.
λειόκανυλα 7, 8, 2. 7, 13, 3.
8, 4, 1.
λεῖος 3, 7, 1. 3, 8, 2. C. 3,
5, 1.
λειόφλοιος 1, 5, 2. 1, 8, 1.
9, 4, 2. C. 5, 7, 2.
λειόφυλλος 7, 4, 4.
λείπεσθαι 9, 16, 2.
λείρινον άνθος 3, 18, 11.
λείριον = νάρκισσος 6, 6, 9.
flos 1, 13, 2. radix C. 1, 4, 1.
e semine 7, 13, 4. τὸ ἕτερον
autumnale 6, 8, 3. — 6, 8, 1.
C. 6, 14, 1.
λειριώδης εὐωδία 8, 13, 6.
λειχηνηῶν ἑλάα C. 5, 9, 10.
λειψυδρία C. 5, 12, 1.
λεκιθώδης 4, 8, 11.
λέμμα 4, 11, 6.
λέμνα 4, 10, 1.
λεπίζειν 9, 2, 7.
λεπίδες καταφερόμεναι 4, 14,
13. C. 5, 12, 11.
λέπρα 9, 12, 2.
λεπρός C. 2, 6, 4.
λεπτόβλαστα C. 3, 7, 11.
λεπτόγεια 2, 8, 1. 6, 5, 2.
8, 7, 6. C. 1, 6, 9. 1, 18, 1.
3, 21, 2. 4, 9, 4. 4, 12, 3.
6, 17, 4.
λεπτόγεως 8, 2, 11. 8, 6, 6.
8, 8, 6.
λεπτοδερμία 3, 5, 3.
λεπτόινος 3, 9, 3.
λεπτοκάλαμος 8, 9, 2.
λεπτομερής C. 6, 19, 2.
λεπτόρριζα 8, 2, 3.
λεπτός loca 1, 8, 1.
λεπτόφλοιος 1, 5, 2. C. 3, 7, 12.
λεπτόφυλλος 3, 9, 5. 6, 2, 6.
9, 11, 4.
λεπτόχυλος C. 6, 16, 5.
λεπυριώδης εῖζα 1, 6, 7. 4,
6, 2. 7, 9, 4. 7, 13, 9. 9, 9, 6.
λευκαίνειν 7, 5, 4.
λευκάκανθα 6, 4, 3.
λεύκη populi species, describ. 3,
14, 2. folia 1, 10, 1. 3, 18, 7.
C. 2, 19, 2. montana et cam-
pestris 3, 3, 1. ἄκαρπος 3, 4,
2. C. 1, 3, 5. φιλνός 3, 3,
1. 3, 6, 1. 5, 9; 5. εὖζως
C. 1, 3, 5. ἐξαγειροῦται C. 2,
16, 2. 4, 5, 7. 7, 5, 2. — 4,
1, 1. 4, 2, 3. 4, 8, 1. 2. 4,
10, 2. 4, 13, 2. 4, 16, 3.
λευκόγειος χώρα C. 2, 4, 4.
λευκόζον 4, 7, 8. 6, 8, 1. 7,
8; 3. 7, 13, 9. Vide ἶον.
λευκόκανυλος 7, 4, 5.
λευκόκαρπος κητός 3, 18, 6.
λευκομφάλιος σνηῇ 5, 1, 8.
λευκὸς τὰ λευκὰ τῶν μελάνων
ἀσθενέστερα C. 3, 22, 2.
λίβανος δάκρυον 9, 1, 2. 9,
4, 2.
λιβανωτὶς 9, 9, 3. 9, 11, 10.
λιβανωτὸς 4, 4, 14. 9, 1, 6.
9, 4, 1. 2. 5. 9, 11, 2. 10. 9,
20, 1. C. 6, 11, 14.
λιβάς 2, 4, 4.
λιθάριον 3, 7, 5.
λιθιῶν 7, 6, 3.
λίθος 2, 5, 4. 9, 18, 2. ἄχυν-
μον C. 6, 3, 1. ἐκλέγειν C. 3,
6, 5.
λιμναῖα 1, 5, 3. 4, 10, 1. 4,

- 11, 12. C. 6, 11, 11. 6, 14,
 2. ὕδωρ C. 2, 6, 3.
 λιμνοῦσθαι 5, 4, 6. C. 5, 12,
 3. 5, 14, 2. 5, 14, 9.
 λίνον semen 3, 18, 3. πυρινόν
 9, 18, 6. ἐξαιροῦται C. 2, 16,
 2. 4, 5, 4. — 8, 7, 1.
 λίνόςπαρτον 1, 5, 2.
 λίπα 9, 8, 5.
 λιπαρός χυμός C. 6, 4, 1. 3. —
 C. 5, 16, 4. 6, 8, 8.
 λιπαρότης C. 5, 16, 2. 6, 8,
 8. 6, 11, 7.
 λίπος 9, 1, 3. C. 6, 6, 8. 6, 8, 8.
 λιπῶδες φύλλον 3, 12, 1.
 λίτρον ἐκ δυνός 3, 7, 6. — C.
 3, 17, 8. 5, 6, 12. 6, 10, 9.
 λοβός ὀσπρίων 4, 6, 7. 3, 14,
 4. 1, 11, 1. λεπτός 3, 11, 4.
 κυλινδρώδης 8, 5, 3. — 3, 17,
 2. 3, 18, 3. 6, 5, 4. 7, 11,
 3. 8, 2, 1. 8, 3, 4. C. 4, 7,
 5. 4, 10, 2. 4, 12, 7. 6, 10,
 7. — φύλλον 3, 12, 7.
 λόγος κατὰ λόγον 1, 2, 2. 1,
 3, 2. 1, 6, 6. 1, 8, 3. 2, 2,
 6. 9, 6, 4. παρὰ λόγον 2, 3,
 3. ἀνά λ. 1, 9, 1. πιθανός
 9, 4, 9. φυσικός C. 2, 1, 1.
 ἐπινοητικός C. 2, 1, 1. ἰδιώ-
 τερος C. 6, 18, 6. αἰτία καὶ
 λ. C. 6, 1, 3. λ. ὁ τὴν αἰτίαν
 ἔχων C. 3, 2, 3. λόγον δεό-
 μενον C. 5, 12, 8. ἐν φαρμά-
 κων λόγῳ C. 6, 12, 7. opp.
 αἰσθησις C. 1, 21, 4.
 λοιμός C. 5, 12, 10.
 λοπάς morbus oleae 4, 14, 3.
 ficus 4, 14, 5.
- λοπάς animal 4, 6, 7.
 λοπαῖν δένδρα 3, 5, 1. 3. 3,
 13, 2. 4, 15, 3. 5, 1, 1. C.
 5, 9, 9.
 λοπητός 5, 1, 1. 2.
 λοπίξειν 3, 13, 1. 4.
 λοῦσσον ἐλάτης 3, 9, 7.
 λόφουρα 2, 7, 4. 3, 10, 2. 5,
 7, 6. 6, 7, 6. C. 3, 6, 1. 3,
 9, 5.
 λοχαία C. 3, 21, 5. 3, 23, 5.
 λοχμάδη 4, 8, 1. 4, 11, 11. 13.
 λυμαίνεσθαι C. 1, 9, 4. 6,
 17, 5.
 λυπρός 4, 15, 4. φυτὰ C. 2,
 4, 5. 6. χώρα 3, 20, 2.
 λύρα 5, 7, 6.
 λύσις ἀπορίας C. 6, 18, 1.
 λυτικὸν φάρμακον 9, 16, 5.
 λυχνὶς 6, 8, 3.
 λύχνος 3, 7, 4.
 λωτινὰ ξύλα 4, 2, 9. 5, 5, 6.
 λωτοειδής 4, 2, 12.
 λωτός καυλός ἄσκαρος 1, 5, 3.
 μήτρα 1, 6, 1. 5, 5, 4. ὀλί-
 γοζον ἢ ἄνοζον 1, 8, 2. ξύ-
 λον μέλαν 4, 2, 5. πικρὸν 5,
 3, 1. ἄσκαρος 5, 4, 2. — λω-
 τὸς δένδρον παρόμοιον ἔχων
 τὸν καρπὸν τῷ λωτῷ etc. C.
 4, 6, 9. — 5, 8, 1.
 λωτός herba ἐπικαυλόφυλλος 7,
 8, 3. 5. 7, 13, 5. C. 4, 6, 1.
 C. 4, 8, 8. εἶδη πολλὰ 7, 15, 3.
 λωτός aquaticus in Aegypto 4,
 8, 9. 10. C. 2, 19, 1.
 λωτός λυβικός 4, 3, 2. 4.
 λωτός inter aromata 9, 7, 3.
 λωτοφάγοι 4, 3, 1.

M.

- Μάγεια 9, 15, 7.
 μαγύδαρις semen silphii 6, 3,
 4. ἔτερον τοῦ σιλφίου 6, 3, 7.
 1, 6, 12.
 μαδᾶν 4, 14, 5. C. 5, 18, 2.
 μάδισις ξιζῶν C. 5, 9, 9.
 μαδωνάις = νυμφαία 9, 13, 1.
 μακρόβια 4, 13, 1. C. 2,
 11. τὸ μ. ἐν τῷ ἰσχύειν C. 2,
 11, 3.

- μακροβιότης 4, 13, 2. C. 2, 4, 4.
 μακρόλοβα 8, 5, 2.
 μακρόρριζος 7, 11, 3.
 μακροστελέχης 1, 5, 1.
 μακροτομεῖν vitem C. 3, 14, 2.
 μακρότομος vitis C. 3, 2, 2.
 μαλακοπύρηνος ξόα C. 1, 21, 2. 2, 11, 7. φοῖνιξ 2, 6, 6.
 μαλακός ἄηρ 6, 8, 1. C. 1, 11, 3. 2, 1, 3. 2, 3, 6. 4, 11, 8. — χειμῶν C. 5, 1, 14. πύρῳσις C. 6, 17, 8.
 μαλακόφλοιος C. 1, 6, 4.
 μαλάχη ἀποδενδρουῖται 1, 3, 2. 1, 9, 2. λάχανον 1, 9, 2. ἐπιγεύκων 7, 8, 1. ἀγρία 9, 15, 5. folia solem sequuntur C. 2, 19, 5. — 7, 7, 2. 9, 18, 1.
 μαριναθάλλη 4, 8, 12.
 μάλλον cum comparativo C. 1, 6, 10. 2, 15, 6.
 μανδραγόρας 6, 2, 9. 9, 8, 8. 9, 9, 1. θανατηφόρος C. 6, 4, 5.
 μανικός στρύχνος 9, 11, 6.
 μανός 1, 8, 2. 1, 9, 1. 3, 11, 2. 5.
 μανοσπορεῖν 8, 6, 2.
 μανόσπορα C. 3, 21, 5.
 μανότης 8, 9, 1. φυτευομένων C. 3, 7, 1. εὐτροφόν τι καὶ εὐβλαστον C. 1, 8, 2.
 μανόφυλλος 6, 7, 3.
 μανοῦν 9, 14, 3. C. 3, 20, 7.
 μάνωσις C. 4, 14, 2. 5, 11, 3.
 μάντεις 2, 3, 1. 2. C. 5, 3, 1.
 μάρathon λαχανον γυμνόσπερμον 1, 11, 2. 7, 3, 2. ἐννευρόκων 6, 1, 4. 6, 2, 9. εὐῶδες 1, 12, 2. — 9, 9, 6. C. 6, 9, 3.
 μάρathon marinum 4, 6, 3.
 μάσημα 4, 8, 4.
 μάσησις C. 6, 9, 3.
 μασᾶσθαι 4, 8, 4.
 μασπετον φύλλον σιλφίου 6, 3, 1.
 μαστίχη ἀκανθική 6, 4, 9. ab ἱξίνῃ 9, 1, 2.
 μασχάλη 3, 15, 1. C. 1, 6, 4.
 μασχαλὶς ξάβδων 3, 17, 5.
 μεγαλόκαρπος 4, 4, 3.
 μεγαλόκωνυλος 7, 6, 3.
 μεγαλόσταχυς 8, 4, 3.
 μεγαλόσχημος C. 6, 1, 6.
 μεγαλόφυλλος 7, 4, 4. C. 2, 10, 2.
 μεθιστάναι πρὸς τὸ βέλτιον C. 1, 9, 2. ἡ τροφή C. 5, 3, 5. εἰς ἕτερον C. 4, 4, 9. C. 2, 13, 2.
 μεθύσκειν 9, 9, 3.
 μείωσις C. 4, 4, 11.
 μελάγγειος χώρα 8, 7, 2.
 μελάγγεως γῆ C. 3, 21, 3. 2, 4, 12.
 μελάγκρανις species σχοίνου 4, 12, 1.
 μελαμπόδιον ἔκτομον = ἐλλέβορος 9, 10, 4.
 μελάμπυρον 8, 4, 6.
 μελάνδρον 1, 6, 2. 5, 3, 1.
 μελέννος 5, 7, 8.
 μέλη 1, 2, 7.
 μέλι 3, 15, 5.
 μελίλα montana et campestris 3, 3, 1. duo species 3, 11, 3. describ. ibd. radix 3, 6, 5. fruct. 3, 4, 4. caeditur 5, 1, 2. ὑγρότατον 5, 6, 4. — 3, 6, 1. 3, 17, 1. 4, 5, 3. 4, 8, 2. 5, 7, 3.
 μελίκρατον 9, 11, 2. 9, 12, 5. 9, 16, 5. C. 6, 17, 2.
 μελίλωτος 7, 15, 3. C. 6, 14, 8. 11.
 μέλινος κωνὸς καλαμώδης 8, 3, 2. ἰσχυρόρριζος C. 2, 12, 3. ἄνθος χνοῶδες 8, 3, 3. — 8, 1, 4. 8, 2, 6. 8, 7, 3.
 μελίσσόφυλλον suffrutex 6, 1, 4.
 μελιτηρὸς χυλὸς 3, 7, 4.
 μελιτουργός 6, 2, 3.
 μελιτώδης χυμός C. 6, 9, 2.

μελιτταὶ C. 2, 17, 9. 6, 5, 1.
μελιττοῦτα 9, 8, 7.

μέλλειν μέλλον βλαστός 4, 15,
1. C. 5, 17, 6.

μερίζειν 1, 10, 10. C. 1, 11, 3.
1, 12, 3. 5. 10. 1, 15, 2. 1,
16, 4. 3, 9, 1. 6, 4, 4. 6.
6, 11, 15. 6, 18, 9. δίξαι C.
5, 3, 4. τροφή C. 5, 6, 3.

μερισμός φυσικός C. 1, 12, 6.
τρεις ἐν τοῖς φυτοῖς C. 1, 16,
5. C. 4, 6, 9.

μέρος 1, 1, 1—6. ἀποβαλλόμενα
1, 1, 2. μέγιστα 1, 2, 4. — ἐν
φαρμάκον μέρος C. 3, 10, 3.
βλαστήσεις ἐκ μὴ οἰκείων με-
ρῶν C. 5, 2, 1. τὰ κατὰ μέ-
ρος in foliis pinnatis 3, 12, 7.
παρὰ μέρος C. 4, 6, 1. κατὰ
μέρος ἀνθεῖν 7, 3, 1. 7, 9, 2.
C. 5, 1, 11. πέττειν C. 1, 17,
3. 8. ὁδοὶ C. 6, 14, 1.

μέσος ἀνὰ μέσον 1, 8, 5. 3, 7,
5. 3, 16, 3. C. 2, 5, 2. 3, 6,
1. 3, 11, 5.

μεσοσχιδής 3, 11, 1.

μεσοῦν ἥλιος C. 2, 4, 8.

μεσότης C. 3, 19, 2.

μεσπίλη describ. 3, 12, 5. spe-
cies ibd. ἀγρία 3, 15, 6. mor-
bus 4, 14, 10. — 3, 13, 1. 3. 3,
15, 6. 3, 17, 5. — μέσπιλος 4,
2, 10. μέσπιλον 4, 8, 12. C. 2,
8, 2. 6, 14, 4. 6, 16, 1.

μεσπιλώδης 3, 15, 6. ἄνθος
3, 17, 5.

μεταβαίνειν 3, 1, 5. C. 5, 6, 12.

μεταβάλλειν τὰ φυτὰ μετα-
βάλλει τροφῇ καὶ ἐπιμελείᾳ 2,
2, 9. θεραπεία καὶ ἀθερα-
πεία 2, 2, 12. αὐτομάτως
2, 2, 10. σπέρματα καὶ ζῶα
τριγωνήσαντα C. 2, 13, 3. εἰς
τὸ ὅμοιον καὶ σύνεγγυς C. 5,
7, 3. εἰς βέλτιον, χεῖρον C.
6, 15, 3. ἐξαλλαγῇ χώρας 2,
2, 10. σισύμβριον εἰς μίνθαν

2, 4, 1. πῦρ εἰς αἶραν 2, 4,
1. καὶ κριθῇ 8, 7, 1. τίφῃ
καὶ ξειὰ εἰς πῦρον 2, 4, 1. σέ-
λινον C. 5, 6, 7. τόπους 2, 2,
10. τὸ μέλλον μ. C. 4, 5, 4.
μεταβάλλειν transitivum 2, 3, 2.
— C. 2, 13. 4, 4, 6.

μετάβασις C. 6, 7, 8.

μεταβλαστάνειν 2, 4, 4.

μεταβλητικὸς 6, 10, 2.

μεταβολὴ αὐτομάτῃ 2, 3, 1. C.
2, 16, 2. 5, 3, 3. 5, 6, 12.
διὰ θεραπείας 3, 17, 6. τέχνη
C. 5, 6, 11. τῆς φύσεως C. 3,
1, 6. τῆς ὅλης φ. 2, 3, 3.
καρπῶν 2, 3, 1. C. 3, 17, 7.
5, 3, 1. κατὰ τὰς ὁδοὺς C. 2,
16. χλόης C. 4, 4, 11. χώρας
2, 4, 1. ὥρας 7, 10, 4. κατὰ
τὰς ὥρας C. 3, 2, 1. ἄερος C.
1, 7, 5. 3, 6, 9. ἀπὸ τῶν δι-
ξῶν C. 2, 14, 3. τῶν ἀσθενῶν
C. 1, 7, 5. 3, 5, 2. 4, 1, 6.
φυσικαὶ 2, 4, 4. ζῶων ibd. τε-
λέα C. 5, 7, 2. εἰς τὸ βέλτιον,
χεῖρον C. 2, 13, 4. 3, 24, 1.
2, 15, 1. 3, 5, 2. causae 2,
13, 5. 2, 14, 2. — C. 2, 1, 7.
3, 24, 1. 4, 4, 7. 8. 4, 12, 8.
5, 3, 6. 6, 15, 2.

μεταδιώκειν 1, 2, 3.

μετακινεῖν C. 1, 16, 12. 3,
5, 2. 4, 5, 3. 5, 6, 12.

μεταλαμβάνειν 6, 8, 4.

μετάλλα 6, 3, 2. C. 4, 12, 6.

μεταλλευόμενα τὰ C. 6, 3, 2.

μεταρροθμίζειν C. 6, 7, 2.

μετάστασις ποταμῶν C. 1, 5,
2. 4, 4, 12.

μετασχηματίζειν C. 6, 7, 2.

μετασχηματισμός C. 2, 16, 4.

μετατιθέναι 3, 1, 1. C. 1, 16,
12. 3, 1, 6. 3, 7, 6.

μεταφέρειν 2, 2, 8. 7, 4, 3.

8, 2, 9. C. 4, 5, 6. 4, 11, 6.
5, 9, 6.

μεταφυτεία σώζει τὴν φύσιν
C. 2, 16, 5.

μεταφυτεύειν 2, 2, 12. 2, 4,
1. 2, 6, 4. 6, 6, 6. 6, 7, 4.
7, 4, 8. 7, 5, 3. C. 5, 7, 1.
6, 18, 4.

μετεωρισμός ριζῶν C. 1, 3, 5.

μετεωρόριζος 4, 2, 4.

μετέωρος 3, 2, 5. 3, 10, 3. 3,
11, 1. 3, 13, 4. 5, 9, 7. 8,
10, 2. C. 2, 3, 6. 4, 7, 3. 4,
12, 8. 4, 14, 3. 5, 9, 8. 5,
12, 8.

μετοπωρινά C. 1, 13, 8.

μετόπωρον 1, 9, 6. 3, 5, 4.
3, 12, 8. C. 1, 13, 4. 3, 2,
6 — 8. 6, 20, 4.

μηδικὴ πᾶσα 8, 7, 7. κειρομένη
βελτίων C. 2, 15, 6.

μηδικὴ μηλέα s. περσικὴ μη-
λέα. σπέρματα διεστῶτα καὶ
στοιχηδόν 1, 11, 4. ἄνθη γό-
νιμα καὶ ἄγωνα 1, 13, 4. C. 1,
11, 1. 1, 18, 5. describ. 4,
4, 2.

μήκων αἰφύλλον 1, 9, 4. ἐναγ-
γείοςπερμον 1, 11, 2. ὑγρότης
ὁπώδης 1, 12, 2. κεφαλὴ 9, 8,
2. — 4, 8, 7. 10. 4, 10, 3. C.
4, 15, 2. — μ. μέλαινα 9, 11,
9. — μ. ξοιάς 9, 12, 4. — μ.
ἡρακλεία 9, 12, 5. — 9, 16, 8.
C. 2, 12, 1.

μηκωνικά 1, 11, 2. 9, 20, 1.

μηκόνιον 9, 8, 2.

μηλέα οὐ μονοστελεχὴς 1, 3, 3.
1, 9, 1. cortex 1, 5, 2. μήτρα
1, 6, 1. ρίζαι 1, 6, 3. 4. ὄζοι
1, 8, 4. φύλλα 1, 10, 4. 5.
ἄνθος 1, 13, 3. καρπὸς 1, 14,
1. 3, 4, 4. δίφορος 1, 14, 1.
C. 1, 13, 9. ὀψίβλαστος 3, 4,
2. πρωίβλαστος C. 1, 15, 1.
πρώται et ὄψιαι C. 1, 18, 3.
4, 11, 2. βραχύβιος 4, 13, 2.
παραβλαστάνει 4, 13, 3. in
montanis 3, 3, 3. προανθεῖ C.

1, 10, 2. vermibus infestatur C.
5, 9, 3. 5, 10, 1. — 1, 12, 2.

2, 2, 4. 5. 2, 5, 3. 6. 2, 8, 1.
3, 3, 1. 2. 4, 5, 3. 5, 3, 3.
5, 4, 1. C. 1, 3, 2. 2, 3, 6.
2, 9, 3. 3, 2, 2. 8. 3, 17, 2.
3, 22, 5. — 5, 9, 5. 5, 12, 9.
5, 16, 3. — γλυκεῖα 9, 11, 5.

μηλέα ἑαρινή 2, 1, 3. 4, 13, 2.
4, 14, 7. C. 2, 11, 6. 3, 17, 7.

μηλινοειδὲς ἄνθος 6, 2, 8. 7,
3, 1. 7, 11, 4.

μήλινον ἄνθος 9, 18, 1.

μήλον 1, 11, 5. 1, 12, 1. 6,
6, 6. C. 5, 5, 3. 5, 6, 1. 6,
14, 4. 5. 10. — ἄγρια C. 2, 8,
2. 6, 16, 1. 6, 19, 4. — ἑα-
ρινόν 4, 7, 7.

μήλωθρον 3, 18, 11. φρυγα-
νικόν 6, 1, 4.

μήνανθος in lacu Orchomenio
4, 10, 1.

μηρυνάζοντα 3, 10, 2.

μήτρα defin. 1, 2, 6. 1, 6. σαρ-
κώδης, ξυλώδης, ὕμενώδης 1,
6, 1. exemta quid fiat 4, 16, 4.
παρεστραμμένη 5, 1, 11. γυ-
μνωθεῖσα 5, 5, 3. ἐβένου 5, 3,
1. δρυὸς ibd. — 1, 2, 1. 3,
9, 3. 3, 10, 5. 3, 16, 3. 5,
2, 2. 5, 5, 2. 4. 5. C. 3, 11,
1. 3, 14, 4. 6. 5, 5, 1. 5, 6,
13. 5, 17, 1.

μηχανάσθαι C. 1, 16, 2.

μίδας vermis in κυάμφ C. 4, 15, 4.

μικρόκαρπα πολυκαρπότερα C.
4, 15, 2. — C. 2, 10, 2. 2, 11,
10. 6, 18, 5. 10.

μικροκαρπία C. 6, 18, 8.

μικρόμυρπον C. 6, 18, 5.

μικροπύρηνος C. 1, 16, 2.

μικρόσπερμος 8, 3, 5.

μικρόσταχνς 8, 4, 3.

μίλαξ φύλλα 1, 10, 5. 6. deser.
3, 18, 11. flos 6, 8, 3. ὄψιον
C. 1, 17, 8.

μίλος describ. 3, 10, 1. loca ibd.

- usus 5, 7, 6. ἄγριον αἰφύλλον 1, 9, 3. 3, 3, 3. ὀψίβλαστον 3, 4, 2. ἀνθεῖ 3, 4, 5. ὀψιαίτατον 3, 4, 6. 3, 6, 1.
 μιμαίνυλον fructus κομάρον 3, 16, 4. ἄγριον C. 2, 8, 2.
 μίνθα σισυμβριον μεταβάλλει εἰς μίνθαν 2, 4, 1. 6, 7, 2, C. 2, 16, 2. 4, 5, 6. 5, 7, 1. βαθύρριζον C. 2, 16, 5. — C. 6, 14, 7.
 μίξις γῆς C. 3, 26, 3. 6, 4.
 μίσγειν C. 3, 20, 3.
 μίσιν in Cyrenaica, ὑπόγειον 1, 16, 12. 4, 1, 3.
 μίσχος definit. 1, 2, 1. διαφοραὶ 1, 10, 7. ἐπέτειον 1, 10, 9. ἰνώδης 3, 12, 7. 3, 13, 5. περισταχυώδης 4, 12, 2. — 1, 11, 5. 7, 9, 1. C. 5, 4, 2.
 μίσχος instrumentum Thessalorum ad effodiendum agrum. C. 3, 20, 8.
 μνάσιον in Aegypto 4, 8, 2. 6.
 μόλυνσις C. 4, 9, 6.
 μοναχοῦ 9, 10, 2.
 μονογενῆς 3, 10, 2. 3, 14, 3.
 μονοσιδῆς 1, 1, 12. 3, 10, 3. 3, 12, 3. 3, 14, 2. 6, 2, 6. 7, 11, 2. 8, 5, 1.
 μονοκάλαμος 8, 4, 3. 4. 8, 9, 2.
 μονόκανλος 4, 6, 8. 6, 2, 7. 6, 4, 4. 7. 7, 1, 8. 7, 8, 2. C. 4, 7, 1.
 μονόκολος 2, 15, 5.
 μονόλοπος φλοιός 1, 5, 2.
 μονόξοον lignum 5, 1, 10.
 μονόρριζος 3, 15, 6. 6, 5, 2. 7, 2, 5. 8, 2, 3.
 μονοστελέχης 1, 5, 1. 1, 9, 1. 2, 6, 9.
 μονόστροφος 5, 7, 6.
 μονοφυῆς φοῦνιξ 2, 6, 9. 3, 17, 2. ῥίζα 3, 18, 5. κανλοὶ C. 2, 12, 2. — 4, 2, 7. C. 1, 1, 3.
 μόριον 1, 1, 12. 1, 12, 3.
 μορφὴ μορφαὶ καὶ μόρια 1, 14, 4. ἰδίαι 3, 8, 1. C. 4, 11, 4. 4, 15, 4. opp. ὕλη 1, 12, 2. ὅλη 1, 12, 1. 7, 11, 2. — 1, 11. 1, 4, 1. 8, 4, 2. 8, 5, 1. C. 2, 2, 1.
 μορφοῦν C. 5, 6, 7.
 μόρφωσις C. 3, 7, 4.
 μόσχευμα 2, 2, 5. C. 3, 11, 5.
 μοσχεύειν 2, 5, 3. C. 1, 2, 1. 3, 5, 1. 3, 11, 5.
 μόσχος 5, 9, 1.
 μοχθηρὸς 9, 2, 4. C. 3, 6, 4. 7, 4, 3.
 μοχλεύειν 2, 5, 2.
 μύα 3, 7, 5.
 μνάκανθος ἀκανθώδης 6, 5, 1.
 μυελός 1, 2, 6.
 μυθόλογος 4, 13, 2.
 μῦθας 9, 5, 2.
 μυθώδης 2, 2, 9. 9, 18, 2.
 μύκης 1, 1, 11. 1, 5, 3. 1, 6, 5. 3, 7, 6. — ἀπολιθούμενοι in Arabia 4, 7, 2. — morbus oleae 4, 14, 3.
 μυόδοχον 5, 4, 5.
 μυξώδης 3, 12, 2.
 μυοφόνον ἐννευρούανλον 6, 1, 4.
 μνόφα? 7, 11, 1.
 μυρεψός 4, 2, 6. C. 6, 14, 11. 6, 19, 3.
 μυρίκη ἀμφίβιος 1, 4, 3. ἄγριον αἰφύλλον 1, 9, 3. 3, 3, 3. σαρκόφυλλος 1, 10, 4. 6, 2, 2. ἄνθος ἐκπαπποῦται 6, 4, 8. lignum 5, 4, 8. — 3, 3, 1. 3, 16, 4.
 μυρικώδης 4, 6, 7.
 μυρίζειν C. 6, 5, 1.
 μύρις C. 6, 9, 3.
 μύρον 6, 6, 5. 9, 7, 2. C. 6, 5, 1. 6, 16, 7. ἱρίνον 9, 9, 2.
 μύρρα 7, 6, 3.
 μυρρίνη mutatur e semine propagata 2, 2, 6. fugit frigida 4, 5, 3. odoratissima in Aegypto

6, 8, 5. C. 2, 13, 4. 6, 18, 4.
 — 5, 8, 3. C. 6, 18, 7.
 μύρρινος frutescit 1, 3, 2. ἡμε-
 ρον ἀειφύλλον 1, 9, 3. φύλλα
 1, 10, 2, 4. 8. ἄνθος 1, 13, 3.
 καρπὸς 1, 14, 1. C. 2, 8, 1.
 6, 14, 6. βλάστησις 2, 1, 4.
 2, 5, 6. 3, 6, 2. cultura 2, 7,
 2. 3. C. 3, 9, 3. in montibus
 ad Propontidem 4, 5, 4. in
 Latio 5, 8, 3. in Circaeο 5, 8,
 3. amica oleae C. 3, 10, 4.
 τάχιστα ἀποκάεται C. 5, 13, 4.

— ἔμβριος ἀπὸ ξύλων C. 1, 3, 3.
 detractio corticis nocet C. 1, 4, 5.
 — 9, 11, 9. C. 1, 13, 10. 2,
 7, 3. 2, 11, 7. 3, 5, 5. 3, 7,
 1. 11. 3, 10, 5. 3, 17, 5. 7.
 6, 18, 10.
 μυρτίτης τιθύμαλλος 9, 11, 9.
 μύρτον 1, 12, 1. 3, 12, 4. 3,
 16, 4. 4, 2, 1. C. 6, 7, 3.
 6, 12, 9.
 μυττωτὸς 7, 4, 11.
 μῶλν 9, 15, 7.
 μωλύειν 2, 2, 2.

N.

Ναῖρον 9, 7, 3.
 ναματιαῖον ὕδωρ 2, 6, 5. 4,
 2, 9. 8, 7, 3. C. 1, 19, 5.
 2, 5, 5.
 ναματωδης C. 3, 6, 3.
 νάπν 1, 12, 1. 7, 1, 2. ἔλλο-
 βοσπέρματον 7, 3, 2.
 νάρδον 9, 7, 2. -ος 9, 7, 3.
 inter aromata.
 ναρθηκία 6, 1, 4. 6, 2, 7.
 ναρθηκώδης γένος 6, 2, 7.
 καυλὸς 8, 3, 2. 9, 9, 6. φρυ-
 γανικὰ 1, 6, 10. radices 1, 6,
 10. — 6, 3, 7. C. 2, 12, 2.
 νάρθηξ 1, 2, 7. 1, 6, 1. 2.
 6, 2, 7. 6, 1, 4. 6, 3, 1. 9,
 10, 1. 9, 16, 2. C. 5, 6, 4.
 νάρκισσος=λείριον 6, 6, 8. 6,
 8, 1. folium 7, 13, 1. καυλὸς
 7, 13, 5. 7, 13, 2. 7, 13, 6. 7.
 νάρτη inter aromata 9, 7, 3.
 ναυπηγεῖν 5, 4, 3. 7.
 ναυπηγήσιμος ὕλη 4, 5, 5.
 5, 7.
 ναυπηγία 3, 10, 1. 4, 1, 2.
 4, 2, 6. 8.
 νέαι χειμεριναὶ C. 3, 20, 7. τὰ
 νέα C. 6, 17, 4. νέος καρπὸς
 2, 6, 10.
 νεανικὸς 5, 1, 11. C. 3, 14, 6.
 νεᾶν C. 3, 20, 1. 7. 8.

νέανσις θερυνή C. 3, 20, 7.
 νεῖος 8, 6, 3. 8, 7, 2. C. 4,
 8, 1.
 νεόβλαστος κλάδος 1, 8, 8.
 νεόδορος βύρσα 9, 5, 3.
 νεόκαντος ὕλη C. 6, 17, 7.
 νεοσσιὰ C. 4, 5, 7.
 νεοργὸς γῆ C. 3, 13, 3.
 νευρόκανυλα 7, 2, 8. 7, 8, 1.
 νεύειν κάτω 3, 18, 4. εἰς βύ-
 θον 4, 9, 1.
 νεωλεῖν 5, 7, 2.
 νεωκία 5, 7, 2.
 νέωτα εἰς ν. βλαστάνειν 7, 13,
 5. φέρειν 9, 11, 9. καρπὸς
 C. 3, 16, 2.
 νήνεμα loca 1, 8, 1.
 νηνεμία 5, 12, 2.
 νηπενθὲς 9, 15, 1.
 νήπιος plantae iuveniles 8, 1, 7.
 νίτρον 2, 4, 2. C. 2, 5, 3. 6,
 1, 4.
 νιτρώδη ὕδατα C. 2, 5, 1. 6, 3, 1.
 νοσεῖν C. 5, 9, 9. 6, 7, 7.
 νόσημα κατὰ γῆς 2, 7, 3. δέν-
 δρων 4, 14. κατὰ τοὺς τόπους
 4, 14, 3. σπερμάτων 8, 10, 1.
 τῶν ἀγρίων οὐ λέγεται C. 5, 9,
 1. δι' ἀσυμμετρίαν τροφῆς C.
 3, 22, 3. — C. 3, 22, 1. 4, 14,
 5. 5, 8.

νοσηματικῶς C. 6, 10, 4.
 νόσος ἱερὰ 9, 11, 3. ἔμβασις
 τοῦ κατὰ φύσιν C. 5, 8, 1. —
 C. 5, 8, 2.
 νόστιμος C. 4, 13, 2.
 νοτερός ὅπως 5, 9, 8.
 νοτία 7, 14, 1. — νότια πνεῖ C.

1, 13, 5. νότια (πνεύματα) 4,
 14, 9, 10.
 νοτὶς ἐκ γῆς 5, 6, 1.
 νυκτερινὰ ὕδατα 2, 6, 1.
 νυμφαία 9, 13, 1.
 νωθεστέρα φλόξ 5, 9, 3.

Ξ.

Ξαίνειν C. 3, 23, 2.
 Ξανθύνειν 3, 15, 6.
 Ξενικά σπέρματα 8, 8, 1. 9,
 20, 3.
 Ξηραντικὸς C. 6, 1, 3.
 Ξηρασία 7, 2, 2.
 Ξηρόκαρπα C. 2, 8, 1.
 Ξηρὸς ξηροῦ φύσις ἐμφαίνεται
 ἐν ταῖς ὁσμαῖς C. 6, 17, 6.
 Ξηρότης ἀπλῇ καὶ μαλακῇ C. 3,
 16, 4. effectus C. 6, 18, 5.
 Ξίρις 9, 8, 7.
 Ξιφίον 6, 8, 1.
 Ξιφοειδὲς φύλλον 7, 13, 1.
 Ξίφος=φάσγανον 7, 13, 1.
 Ξύλον defin. 1, 2, 6. διαφοραὶ
 1, 5, 3. usus 5, 1, 1. quae-
 nam ad usum optima 5, 3, 4,
 1, 4. ad flammam 5, 9, 3. ad
 onera ferenda 5, 6. γένσεις ἀπὸ

Ξ. διαιρουμένων 2, 1, 1. 4.
 C. 1, 3, 1. 5, 1, 4. αὐτόματα
 διαβλαστώνοντα C. 5, 4, 3. ὅσα
 ἰδίει C. 5, 4, 4. περιμήτρον 3,
 9, 3. ἔμητρον C. 5, 17, 2.
 στρογγύλα, τετράγωνα 5, 1, 1.
 5, 5, 2. 6. ἀσαπῇ 5, 4, 2.
 χρονιάτα 5, 4, 2. ὁμογενῇ
 5, 4, 8. εὖεργα, δύσεργα 5, 5.
 ἐλκόμενα 5, 5, 2. — 2, 5, 4,
 3, 5, 3. 3, 9, 7. 3, 10, 1.
 3, 15, 6. 3, 16, 1. 2. 5, 3.
 5, 5, 6. 5, 6, 1. — 4. 5, 9, 8.
 Ξυλώδης κελύφη 1, 11, 3. C.
 1, 7, 3. ἔξαι 7, 9, 3. — C.
 4, 11, 10.

Ξύσμα 4, 14, 13.
 Ξύειν C. 5, 6, 13.
 Composita cum praepositione ξυν
 vide sub litera Σ.

Ο.

Όγκος ὁ ὅλος C. 1, 12, 4. 8. 6,
 12, 5. σωματικὸς C. 1, 14, 4.
 4, 1, 5. τροφῆς C. 4, 5, 4.
 opp. μορφῇ C. 6, 2, 4. ἀδρῦ-
 νειν τοὺς ὄ. C. 4, 13, 6. —
 4, 10, 3. C. 4, 1, 4. 5, 6, 4.
 ὀγγνῇ 2, 5, 6.
 ὀδμῇ C. 6, 3, 1. 6, 9, 2. 6,
 14, 1.
 ὀξος=ἀκρεμῶν 1, 1, 9. διαφο-
 ραὶ 1, 8. ἄτακτοι, τεταγμένοι
 1, 8, 3. τυφλοὶ 1, 8, 4. C. 3,
 5, 1. κατ' ἀλλήλους 3, 6, 2.
 σκληροὶ 3, 9, 7. πνυνοὶ 3, 9,

7. γόνιμοι 1, 8, 4. ὄξω re-
 spondet in vite ὀφθαλμὸς in ca-
 lamo γόνυ 1, 8, 5. καταπίνον-
 ται 5, 2, 2. -ους ἐμποιεῖ πνεύ-
 ματα C. 2, 9, 1. — 1, 9, 1.
 3, 9, 7. 5, 1, 6.
 ὀξειν 3, 9, 3. 3, 18, 13. 9,
 19, 1.
 ὀξοῦν C. 3, 5, 1.
 ὀξώδης δένδρα 1, 8, 1. ὕλη 5,
 2, 1. 2. ὁ. ξύλα δύσεργα 5, 5,
 1. — 1, 5, 4. 3, 8, 4. 3, 10,
 4. 3, 11, 5. 3, 12, 3. 3, 17, 3.
 ὀξωτὸς 1, 3, 1.

- ὄη ἀκαρπὸς ἐν ἀλεείνοις 2, 2, 10.
 ψυχρὸν ibd. εὐθύνειν 2, 7, 7.
 κάχρως 3, 5, 5.
 οἷη 3, 11, 3. genera et describ.
 3, 12, 7. 9. 3, 15, 4. C. 3,
 1, 4.
 ὀθόνιον 3, 8, 6. 7, 3, 4. 9,
 12, 5. C. 5, 6, 9.
 οἰκεῖος τόποι 1, 9, 2. 2, 3, 3.
 3, 3, 2. χῶραι 2, 5, 7. πνεύ-
 ματα C. 2, 7, 5. κυλὸς C. 2,
 8, 2. τὰ οἰκεῖα C. 3, 1, 3. 3,
 20, 1. καὶ συνεργοῦντα 5, 15,
 2. τὸ μὴ οἰκεῖον οὐ ποιεῖ τὸ
 τῆς φύσεως C. 6, 17, 12. ἔκα-
 στον τρέφεται τῷ οἰκεῖῳ C. 6,
 19, 1. — οἰκεῖος 9, 8, 5. σκιο-
 πεῖν 1, 4, 3. — C. 2, 4, 8. 6,
 5, 3. 6, 7, 7.
 οἰκίον C. 4, 13, 7.
 οἰκοδομή 3, 8, 5.
 οἰκοδομία 5, 7, 5.
 οἰνάνθη ἀγρία 5, 9, 6. — ἀν-
 θῶδες 6, 6, 11. vitis C. 3, 14,
 8. — 6, 8, 1. C. 1, 13, 12.
 οἰναρὸν 9, 13, 5. C. 5, 4, 1.
 5, 9, 11, 5, 10, 1. 6, 12, 4.
 οἶνος ἀγόνους ποιῶν 9, 18, 11.
 ὑπνωτικὸς ibd. μεταβάλλει χυ-
 μοῖς C. 6, 7, 5. φθορὰ 6, 7,
 6. ἐκ κριθῶν καὶ πυρῶν 6,
 11, 2. ὀσμὴν λαμβάνει 6, 14,
 10. γλυκεῖς μαλακοὶ λεπτοὶ
 πίονες 6, 16, 5. — C. 6, 19, 2.
 οἶνοχρῶς 9, 13, 4.
 οἶνώδης-υγρότης 3, 13, 6. χυ-
 μὸς C. 6, 4, 1. κυλὸς C. 6, 6,
 4. καρποὶ C. 6, 14, 4. — C.
 6, 7, 3. 6, 9, 2.
 οἶνωπὸς ξύλον 3, 16, 3. 3, 18, 2.
 οἶσον 3, 18, 1. 2. — 6, 2, 2.
 οἶτον? 3, 18, 1.
 οἶωνίζεσθαι 8, 6, 2.
 ὀλιγαχοῦ 9, 10, 3.
 ὀλιγογόνος 8, 4, 4. C. 1, 22, 1.
 ὀλιγογόνατος κάλαμος 4, 11,
 10. 11.
 ὀλιγοέλαιος C. 6, 8, 5.
 ὀλίγοζος 1, 8, 2.
 ὀλιγότινος 5, 1, 5.
 ὀλιγοκάλαμος C. 4, 11, 4.
 ὀλιγόκαρπος C. 1, 18, 4. 2,
 11, 1. 2, 11, 10. 4, 1, 4. 5,
 17, 6.
 ὀλιγόκλαδος 1, 5, 1. 3, 17, 1.
 ὀλιγόπνυρος C. 4, 11, 4.
 ὀλιγόκανυλος 7, 8, 2.
 ὀλιγόσπερμος 7, 4, 4.
 ὀλιγοτρόφος C. 3, 13, 4. 3,
 21, 3. 6, 16, 4. 6, 18, 3.
 ὀλιγόϋδρος 6, 7, 6.
 ὀλιγόφυλλος 1, 10, 8.
 ὀλιγόχονος 8, 4, 3. C. 4, 8, 2.
 4, 11, 3.
 ὀλιγοχρόνιος ἀνθησις ῥόδον
 6, 8, 2. — C. 4, 3, 7. 4, 11, 4.
 ὀλιγοχρονιότης C. 2, 12, 1.
 ὀλκᾶς 5, 7, 2.
 ὀλκῆ 9, 16, 8.
 ὀλμος 9, 16, 9.
 ὀλόρριζος 3, 18, 5.
 ὀλοσχερῆς 3, 18, 5.
 ὀλόσχοινος 4, 12, 1. 9, 12, 1.
 ὀλυνθαίξειν in phoenice 2, 8,
 4. C. 2, 9, 15.
 ὀλυνθος an καρπὸς? 3, 7, 3.
 λευκοί, μέλανες C. 5, 1, 8. —
 1, 14, 1. 4, 2, 1. 4, 14, 5.
 C. 5, 1, 6. 5, 9, 12.
 ὀλυνθοφορεῖν 3, 7, 3.
 ὀλυνθοφόρος συνῆ 5, 1, 8.
 ὀλύρα ὁμοίόπνυρον 8, 1, 3. πο-
 λύλοπον 8, 4, 1. 8, 9, 2.
 ὀμαλής 3, 3, 2. 1, 5, 3. 9, 3,
 1. C. 3, 13, 3.
 ὀμαλίζειν 5, 2, 3. 5, 9, 8.
 C. 5, 1, 12.
 ὀμαλύνειν 6, 2, 1.
 ὀμβρος C. 3, 3, 3. 3. 20, 4.
 ὀμβρώδης C. 3, 21, 4.
 ὀμιλία 9, 18, 3.
 ὀμίχλη C. 2, 7, 5.
 ὀμιχλώδης πνεῦμα C. 5, 10, 3.
 ἀήρ C. 6, 18, 3.

ὁμοβλαστάνειν C. 1, 11, 1.

ὁμοβλαστής C. 5, 5, 4.

ὁμογενής ὁμογενῇ καὶ ἐν μιᾷ
προσηγορίᾳ 3, 3, 6. ἄγρια καὶ
ἡμερα 3, 2, 1. τὰ ἄρρενα τῶν
ὁ. 3, 3, 7. τὰ ὁ. καθ' ἑκα-
στον γένος 8, 3, 1. τῶν ὁ. τὰ
ὁμοειδέστερα C. 1, 22, 1. τὰ
κεχωρισμένα τῶν ὁ. C. 1, 11,
1. τὸ ἴδιον ἐν τοῖς ὁμογενέσι
θανυμάζεται C. 1, 20, 2. — 1,
18, 1. 1, 9, 2. 1, 13, 3. 3,
4, 1. 3, 8, 1. 3, 18, 1. 4,
1, 1. 5, 1, 12. 8, 4, 1. 8,
8, 1. C. 1, 5, 5. 1, 18, 3.
? 1, 20, 2. 2, 4, 8. 2, 7, 3.
2, 10, 1. 2, 15, 3. 2, 17, 2.
2, 19, 1. 3, 19, 3. 4, 4, 2.
4, 11, 1. 4, 13, 1. 5, 2, 3.
5, 5, 2. 6, 3, 5. 6, 6, 2. 6,
14, 2. 6, 16, 1.

ὁμοειδής C. 1, 4, 1. 1, 22, 1.
3, 6, 6.

ὁμοιόκριθα 3, 1, 1. 8, 9, 2.
C. 4, 5, 2.

ὁμοιομερής 1, 2, 1. μάλλον
τὰ φυτὰ τῶν ζώων C. 5, 2, 1.

ὁμοιον τὸ quid possit C. 1, 22,
2. τὸ ὁ. ἐπὶ τὸ ὁ. φέρεται 2,
5, 4. τὰ ὅμοια ζητεῖ τὸ ὅμοιον
2, 7, 2.

ὁμοιοπαθής 5, 7, 2. C. 1, 6,
2, 4.

ὁμοιόπυρα 3, 1, 1. 8, 9, 2.
C. 4, 5, 2.

ὁμοιοσχήματος C. 6, 2, 4.

ὁμοιοσχημάτων 4, 2, 4. 6, 2,
1. 7, 3, 5.

ὁμοιοφόρος φύσις ἀμπέλων 4,
13, 5.

ὁμοιόφλοιος C. 1, 6, 2, 4.

ὁμοιώσις 7, 4, 3. C. 5, 3, 5.

ὁμοκαρπεῖν C. 1, 11, 1.

ὁμολογούμενα τὰ C. 5, 3, 7.

ὁμόστοιχος C. 6, 6, 3.

ὁμοσχημων βότρυς 4, 2, 4.

ὁμόχρους 9, 4, 10.

ὁμφακώδης 3, 13, 6.

ὁμφαλός 3, 7, 5.

ὁμωνυμία 7, 15, 4. 9, 12, 5.
C. 1, 18, 3. 4, 16, 3.

ὁμώνυμος 2, 6, 11. 7, 15, 3.
9, 10, 1. 9, 12, 5. 9, 16, 3.

C. 1, 22, 1.

ὄνησις 7, 13, 3. C. 2, 6, 1.

ὄνινάναι C. 6, 4, 6.

ὄνιννοι 4, 6, 8.

ὄνοθήρας 9, 19, 1.

ὄνομα κοινόν C. 4, 11, 2.

ὄνοπυξος ἀκανθώδες 6, 4, 3.

ὄνος 4, 3, 6.

ὄνοχειλές 7, 10, 3.

ὄνυξ σιδηροῦς 4, 2, 1. 9, 6, 2.

ὄνωνις spinosa 6, 1, 3. 6, 5, 1.
describ. 6, 5, 3.

ὄξινη 9, 11, 1. 9, 20, 4.

ὄξύη describ. 3, 10, 1. flos 3,

3, 8. radix 3, 6, 5. μονογε-

νές 3, 10, 1. ἐλάτη similis ibd.

λευκή ἐν τῷ ὄρει ibd. ἀσαπής

ἐν ὕδατι 5, 4, 4. usus ligni 5,

7, 6. in Latio 5, 8, 3. — ὄξύα

est 5, 6, 4. — 3, 11, 5. 5, 7, 2.

ὄξύακανθος ἄγριον αἰφνύ-

λον 1, 9, 2. 3, 3, 1. βλάστη-

σις 3, 4, 2. καρπός 3, 4, 4,

6, 8, 3. — 4, 4, 3.

ὄξύτης 5, 7, 2.

ὄξύκεδρος 3, 12, 3.

ὄξύνειν 4, 3, 4.

ὀπίζειν 7, 6, 2. 9, 1, 3. 7. 9,

8, 2. 9, 11, 8. 9, 14, 4. C.

6, 11, 15.

ὀπισθόκαρπος 5, 2, 3.

ὀπισθοχειμῶν C. 2, 1, 6.

ὀπισμός 9, 8, 2, 3.

ὀπιτίων inter βολβώδη 7, 13, 9.

ὀποβάλαμον 4, 4, 14. C. 6,

18, 2.

ὀπός ἐν τισιν τὸ ὕγρον 1, 2, 3.

σιλφίον 6, 3, 2. κενταυρίον

9, 11, 6. συκῆς C. 3, 3, 2. φαρ-

μακώδεις 7, 6, 2. 9, 1, 7. δα-

κρυώδης 9, 8, 2. ἀντόματος

- συνίσταται 9, 8, 2. οὐ πάν-
 των γεννητικὸς 1, 4, 6. πῆξις
 C. 2, 9, 7. δύναμις C. 1, 16,
 7. σωματωθέντες χρήσιμοι C.
 6, 11, 14. — 4, 2, 3. 6, 4, 7.
 7, 11, 4. 9, 1, 1. 9, 8, 1.
 9, 15, 4. C. 1, 17, 4. 1, 21,
 6. 5, 4, 2. 5, 9, 5. 8. 5, 16,
 4. 6, 11, 16.
 ὁπώδης 4, 4, 12. 4, 14, 2. 7,
 2, 4. 7, 4, 5. 9, 1, 1. C. 2,
 15, 6. 6, 6, 5. 6, 13, 3.
 ὁπώρα 9, 20, 3.
 ὀργάν C. 1, 6, 2. 3. 1, 13, 1.
 2, 17, 10. 3, 2, 6. 3, 3, 1.
 3, 4, 4. 3, 23, 1. 4, 9, 6.
 ὀργανόν 5, 7, 4. 9, 3, 4.
 ὀρεινὰ 1, 8, 1. 3, 3, 1 — 3.
 3, 11, 5.
 ὀρεινόμορος αἰξ 9, 18, 3.
 ὀρειπτελέα 3, 14, 1.
 ὀρεξις 2, 7, 2.
 ὀρεοσέλινον 7, 6, 3.
 ὀρεοτύποι 3, 3, 7. 3, 12, 4.
 4, 13, 1. — ὀρείτυποι C. 5, 11, 3.
 ὀρθάκανθος 3, 18, 11.
 ὀρθίος 3, 6, 3.
 ὀρθός C. 3, 5, 4.
 ὀρθοφυής 1, 5, 1. 2, 6, 4. 3,
 8, 4. 3, 9, 5. 3, 10, 1. 2. 3,
 12, 9. 3, 13, 1. 3, 14, 2. 3.
 3, 18, 4. 4, 1, 4.
 ὀρθοφυία 2, 8, 5. C. 2, 9, 2.
 ὀρίγανον αἰφύλλον 1, 9, 4.
 fructus 1, 12, 1. — ὀρίγανος
 7, 2, 1. C. 4, 3, 3. — 7, 6,
 1. C. 6, 5, 4.
 ὀρμαῖσθαι C. 2, 10, 2. 2, 15,
 6. 3, 13, 3. 4, 5, 7.
 ὀρμή αὐξήσεως C. 1, 12, 8. 1,
 19, 5. πέψεως C. 3, 16, 3.
 εἰς τὸ μῆκος C. 6, 11, 9. δέν-
 δρου C. 5, 1, 11. φυσική C.
 2, 15, 2. ἐπὶ πλεον τοῦ συμ-
 μέτρου C. 5, 11, 2. ἀθρόα C.
 1, 20, 1. — C. 1, 13, 9. 3, 3,
 3. 3, 23, 5. 5, 4, 1. 5, 9, 10.
 ὀρμητικὸς 9, 18, 10.
 ὄρμινον 8, 1, 4. 8, 7, 3.
 ὄρνις μεταβολή χρημάτων C.
 5, 7, 3. ἀλλοιώσις κατὰ τὰς
 ᾠρας C. 4, 5, 7. C. 6, 4, 6.
 ὄροβάγχη 8, 8, 4. C. 5,
 15, 5.
 ὄροβιαῖος 8, 5, 1.
 ὄροβος πλαγιόκανλος 8, 3, 2.
 ἀδιάφρακτος 8, 5, 2. λόβος
 στρογγύλος 8, 5, 3. enecatur
 ab orobanche C. 5, 15, 5. — 2,
 4, 2. 3, 13, 6. 7, 5, 4. 7,
 6, 3. 8, 1, 4. 8, 2, 5. 8, 8,
 4. 8, 10, 1. 8, 11, 2. 6. 9,
 20, 1. C. 2, 18, 1. 3, 10, 3.
 4, 2, 2. 4, 11, 1.
 ὄροδάμνος 9, 16, 3.
 ὄρος 3, 2, 5. 6. 3, 3, 2. 6, 8, 6.
 ὄρρος 3, 9, 2. 9, 2, 5.
 ὄρρωδης C. 5, 9, 7.
 ὄρτυξ 7, 11, 2.
 ὄρτζα 4, 4, 10.
 ὄρχις 9, 18, 3.
 ὄρχος 4, 8, 4.
 ὄσκαλσις 2, 7, 5.
 ὄσμη βαρεῖα 6, 2, 6. δορμεῖα
 ibd. C. 6, 20, 3. ἀκράτος 6,
 6, 5. μαλακή 6, 7, 4. C. 6,
 15, 3. 5, 7, 1. θηλυτέρα C.
 6, 15, 4. ἀμυγῆς 6, 17, 1. σκλη-
 ρὰ 6, 20, 3. ἀρίστη ἡ μέση
 2, 16, 1. ἰδέαι ἔπτα 6, 4, 1.
 οἰκεῖαι 6, 5, 5. διὰ πέψιν γί-
 νεται 6, 16, 1. 2. — C. 5, 7,
 1. 6, 1, 1. 6, 5, 1. 6, 9,
 1. 6, 12, 3. 6, 14, 2. 8. 6,
 17, 4.
 ὀσμάδης C. 2, 16, 1. 6, 3, 2.
 6, 9, 1. 4. 6, 15, 2.
 ὀσπρία 2, 4, 2. 4, 6, 7. 8, 1,
 1. 5. 8, 2, 8. 8, 4, 6. 8, 5,
 1. 8, 6, 5. 8, 8, 6. 8, 10, 2.
 C. 4, 11, 1. 4, 12, 13. 4, 14,
 2. 4, 15, 1. — πάντα ἔλλοβα
 8, 5, 2.
 ὀστυλλες 3, 18, 5.

ὄστρακον 4, 4, 3. 4, 6, 7.
 ὄστρακώδεσμα 4, 6, 8.
 ὄστρακώδης 1, 11, 3.
 ὄστρεύα 3, 3, 1. 3, 6, 1. 3, 10, 3. C. 5, 12, 9. = ὄστρεως descr. 3, 10, 3.
 ὄστρεως 1, 8, 2.
 ὄστρώδης 3, 18, 5. 5, 18, 2. 4.
 ὄσφραίνεσθαι ἄμπελος 4, 16, 4.
 ὄσφρησις C. 6, 5, 2. 6, 9, 3. 6, 14, 2. 6, 17, 10.
 ὄσφρς 9, 13, 6.
 οὐα radices 3, 6, 5. C. 2, 8, 2. 6, 16, 1.
 οὐέγγον in Aegypto 1, 1, 7.
 ὑπόγειον 1, 6, 9. descr. 1, 6, 11.
 οὐλος σέλινον 2, 4, 3. 9, 4, 3. C. 5, 6, 7. — δένδρον 3, 9, 6.
 ξύλον 3, 11, 1. 2. 4, 1, 4. ὀλίγα 3, 11, 1. C. 6, 11, 8. τὰ οὐλα πικρὰ 5, 3, 3. 7. δύσεργα 5, 5, 1. — 3, 9, 8. 3, 17, 3.
 οὐλότης 1, 8, 6. 5, 2, 3. ξύλων C. 6, 11, 8.
 οὐλόφυλλος 7, 4, 4.
 οὐράνια τὰ 2, 4, 4. 4, 14, 8. 4, 7, 8. C. 2, 4, 4. 2, 5, 5. 3, 8, 3. 3, 11, 3.
 οὐρητικὸς 9, 13, 6.
 οὐριος 2, 9, 5.
 οὐρός 3, 17, 5.
 οὐσία ἐπέτειος 1, 1, 2. ὅλη 1, 14, 3. δένδρον 4, 13, 4. C. 2, 19, 6. φυτῶν 6, 6, 3. ἴδιαι C. 1, 1, 1. — 1, 2, 4. 7. 1, 14, 4. C. 1, 11, 4. 4, 6, 7.

4, 7, 1. 5. 4, 8, 4. 5, 5, 4. 5, 11, 2. 6, 1, 1. 6, 2, 3. 6, 4, 3. 6, 6, 5. 6, 7, 2. 6, 17, 1.
 ὀφθαλμία 9, 11, 10. 9, 20, 4.
 ὀφθαλμὸς ἐν ἀμπέλῳ ὡς ὄζος 1, 8, 5. οἱ ὁ. παρὰ τὰ φύλλα 3, 17, 3. — 3, 8, 6. C. 1, 6, 1. 3, 13, 3. 3, 15, 2. 5, 1, 12. 5, 9, 13. 5, 12, 10.
 ὄφεις ἄποτα 4, 3, 6. — 4, 4, 13. C. 4, 9, 2.
 ὀχετεία C. 3, 7, 6. 5, 6, 7.
 ὀχετεύεσθαι 5, 5, 2.
 ὀχετὸς 3, 1, 5. 7, 5, 2. 7, 6, 3. C. 5, 12, 5.
 ὄψια 8, 2, 8. 8, 4, 3. C. 1, 10, 5. 1, 17, 8. 1, 18, 3. 2, 9, 8. 3, 23, 2. 4, 11, 2.
 ὀψιανθεῖν 6, 2, 6.
 ὀψιανθής 6, 4, 4. 6, 6, 10.
 ὀψιβλαστειν 1, 9, 6. 6, 2, 6.
 ὀψιβλαστής 1, 14, 3. 6, 5, 4. 6, 6, 10. 7, 10, 3. C. 1, 10, 5. 1, 17, 8.
 ὀψιβλαστος 3, 4, 2. C. 1, 10, 7.
 ὀψίζειν 5, 4, 1.
 ὀψικαρπεῖν C. 1, 17, 9.
 ὀψικαρπία 3, 2, 1.
 ὀψικαρπος 1, 14, 3. 3, 4, 6. 5, 1, 3. C. 1, 10, 7. 1, 17, 4. 6. 2, 8, 1. 3, 7, 9. 6, 7, 8.
 ὄψιμα 8, 2, 8.
 ὀψιότης C. 1, 17, 1. 4, 11, 9.
 ὀψισπορα 3, 1, 4. C. 2, 12, 4.
 ὀψισπορεῖν 8, 6, 5.
 ὀψιτόμος C. 3, 2, 3.
 ὀψιφόρος C. 1, 17, 9.

Π.

Παγκαρπία 9, 8, 7.
 πάγος 4, 14, 13. C. 2, 1, 2. 5, 12, 2. 5, 13, 1. 2.
 παγώδης γῆ 2, 4, 12.
 πάδος 4, 1, 3.
 παιδεῖα τῶν φυτῶν C. 3, 8, 4.

πάθος 1, 1, 1. τὸ συμβαῖνον 4, 3, 11. ἀναιροῦντα 4, 14, 11.
 βιαία C. 5, 8, 1. 5, 15, 1. σωματικὸν C. 4, 5, 7. φνσικὸν C. 6, 8, 11. κοινὰ C. 2, 19, 6. ἴδια C. 5, 10, 3. — 8, 4, 2.

9, 18, 10. C. 2, 13, 3. 4, 4,
4. 4, 5, 7. 5, 3, 3. 5, 4, 2.
5, 7, 3. 6, 1, 2. 6, 4, 7.
παθήματα τὰ ἐν τῷ ἀέρι C. 5,
8, 1.
παθητικὸς C. 1, 22, 3. 4, 12,
13. 5, 6, 12.
παιδογόνον ὕδωρ 9, 18, 10.
παιωνία 9, 8, 6.
παλάθη 4, 2, 10.
παλαιὰ τὰ C. 4, 3, 6, 7.
παλαιοῦσθαι C. 6, 7, 5. 6,
14, 10.
παλαιστιαῖος 4, 6, 4.
παλιμβλαστεῖς καυλοὶ 7, 2, 4.
C. 2, 15, 6. 4, 8, 5.
παλίουρος θάμνος 1, 3, 1.
προθάκανθος 6, 1, 3. 1, 5,
3. arborescit 1, 3, 2. folia
1, 10, 6. βλάστησις 3, 4, 2.
fructus 3, 4, 4. species 3, 18,
3. describ. 4, 3, 3. — 3, 11,
2. 3, 18, 1. 4, 4, 1. 4, 3, 2.
4, 8, 1. 4, 12, 4.
παλίςκιος 1, 8, 1. 4, 1, 1. 5,
1, 12. 5, 9, 2. 9, 2, 3. 9, 13, 6.
πάμμεστον 3, 15, 3.
πάμφαγος 9, 15, 4.
πανάκεια 9, 15, 7.
πάνανκες e quo χαλβάνη 9, 7,
2. 9, 9, 2. inter ἀρώματα 9,
7, 3. π. τὸ ἀσκληπίειον 9, 8,
7. genera 9, 11, 1. 4. — 9, 9, 1. 2.
πανσέληνα 8, 10, 2. C. 3, 22,
2. 4, 14, 3.
παντάδουσα 6, 5, 1.
πάππος 7, 7, 1.
παπποσπέρματα 7, 3, 2.
παππῶδες σπέρμα 6, 4, 11.
6, 6, 6.
παπυρος in Aegypto 4, 8, 2.
describ. 4, 8, 3. 6, 3, 1.
παραβλαστάνειν 2, 6, 11. 3,
7, 1. 4, 13, 3. 5, 1, 3. 7,
13, 4. caussa τοῦ π. explicatur
C. 1, 3, 4. 2, 15, 5. 5, 15, 4.
παραβλάστη 1, 2, 6.

παραβλάστημα 4, 9, 2.
παραβλάστησις 4, 9, 3. 5, 1,
8. 7, 1, 8. C. 1, 3, 3. 2, 11, 5.
παραβλαστητικὰ 1, 3, 3. 1,
5, 1. 7, 11, 3. 8, 4, 2.
παραβλαστικὸς 7, 8, 2. C.
5, 6, 3.
παράγειος 4, 6, 7.
παράγινεσθαι 6, 6, 6. 6, 7,
1. 7, 1, 6.
παράδειςος 4, 4, 1. 4, 5, 6.
5, 8, 1. 9, 6, 1. 4.
παράδοξα C. 2, 17, 3.
παράθριγκίξειν 3, 18, 12.
παραιεῖσθαι 4, 13, 5. 4,
15, 1. 5, 5, 5. τροφήν 4, 16,
5. C. 5, 9, 11.
παρακαθιέναι 8, 2, 3.
παρακανθίξειν 1, 10, 5. 6.
8. 3, 6, 1.
παρακαταπηγνύναι 8, 3, 2.
παρακανλίξειν 6, 2, 8.
παρακεντεῖν 5, 9, 4.
παρακινεῖν 5, 5, 3. C. 6, 7, 6.
παρανόλλημα 5, 7, 6.
παρακολουθεῖν 6, 4, 8. C.
1, 22, 4.
παρακμάξειν 9, 4, 7. C. 1, 16, 3.
παρακονᾶν 5, 5, 1.
παραλιθάξειν 3, 8, 3.
πράξιος τιθύμαλλος 9, 11, 7.
παραλλαγή 2, 3, 2. καρπῶν
3, 4, 1. 5. φύσεως C. 2, 7, 2.
τόπων C. 2, 7, 5. κατὰ γένη C.
2, 19, 6. μερῶν C. 6, 12, 2. —
5, 1, 12. 6, 6, 5. 8, 8, 6. C.
1, 6, 2. 1, 20, 4. 2, 3, 2. 2,
4, 10. 4, 9, 4. 5, 3, 2.
πράλλαξ 6, 2, 8.
παραλλάττειν 1, 12, 3. 3, 4,
3. 4, 9, 2. 4, 13, 3. 5, 1, 3.
5, 1, 7. 11. 5, 6, 3. 6, 6, 5.
7, 1, 5. 8, 11, 5. ταῖς ὥραις
C. 1, 10, 1. οἱ χρόνοι τῆς
φυτείας C. 3, 11, 6.
πράλογος C. 1, 3, 2. 2, 15,
1. 4, 6, 6.

- παραλυπεῖν C. 1, 6, 7.
 παραμίσγειν 9, 7, 2.
 παρανθεῖν 7, 11, 3. 4. 8, 2, 5.
 παραπάττειν C. 5, 6, 10.
 παραπείθειν C. 4, 4, 7.
 παραπειράσθαι 4, 16, 2.
 παραπελεκαῖν 4, 16, 2. C. 5, 4, 7.
 παραπλάγιος 4, 12, 2.
 παραποτάμια 3, 2, 4. 4, 5, 6.
 παρασημασία 3, 12, 3.
 παρασκευῇ 2, 4, 1. συνεργεῖ τῇ φύσει πρὸς τὸ τέλος C. 3, 1, 1. τῶν περιττῶν C. 5, 5, 1. — C. 4, 4, 5. 5, 1, 1. 6, 3, 3.
 παρασπὰς γένεσις ἀπὸ π. 2, 1, 1. κοινοτάτη 2, 1, 3. ἀπὸ π. οὐδὲν φύεται τῶν μὴ παραβλαστανόντων 2, 5, 3. ἀπὸ π. ταχίστη γένεσις 2, 2, 4. — 3, 3, 1. 3, 12, 3. 6. 9. 6, 7, 3. 7, 2, 1. C. 1, 1, 3. 1, 3, 1. 1, 4, 2.
 παρασπειρόμενα C. 3, 10, 3.
 παραστρέφειν 5, 5, 3. — παραεστραμμένον δένδρον 4, 1, 6. μήτρα 5, 1, 11.
 παράταξις C. 1, 6, 1.
 παρατείνειν C. 1, 10, 4.
 παρατέμνειν 6, 3, 2.
 παρατηρεῖν 4, 14, 14.
 παραναίνεισθαι C. 3, 7, 4.
 παραφιέναι 7, 4, 12.
 παραφνὰς 2, 2, 4. C. 1, 2, 2.
 παραφύεσθαι 3, 6, 3. 3, 12, 1. 3, 17, 3. 6, 5, 4. 7, 2, 2. 5. 7, 7, 4. 3, 18, 9. 4, 8, 13. C. 3, 19, 3. 5, 15, 5.
 παράφυσις 7, 2, 5. C. 3, 10, 8.
 παραφντευσόμενα C. 3, 10, 3. 5, 15, 4. — εἰν C. 6, 19, 1.
 πάρεδαισις C. 6, 5, 2. 6, 17, 9.
 πάρεγγυς C. 6, 17, 9.
 παρεγκλίνειν C. 6, 17, 3.
 παρειαδύεσθαι C. 4, 13, 6.
 παρείδουσις C. 1, 7, 2. 5, 12, 5.
 παρειαπίπτειν C. 5, 16, 1.
 παρειαβαίνειν 3, 1, 5.
 παρειατείνειν C. 1, 13, 9. 1, 17, 9.
 παρειααντοφόρα C. 1, 20, 3.
 παρειαοχλεῖν C. 6, 20, 4.
 παρειαένιον λάχανον 7, 7, 2.
 παρειαέναι 5, 3, 6.
 παρειαόχρονος C. 1, 18, 3.
 παρειαστασθαι C. 6, 7, 5. 6, 14, 10. 6, 16, 5.
 παρειαομία C. 3, 23, 4.
 παρειαομιάζεσθαι 7, 7, 2. 8, 7, 6.
 παρειαογίζεσθαι 9, 16, 6.
 παρειαοσία ἀέρος C. 5, 12, 7.
 παρειαοτετεύεσθαι C. 5, 17, 4.
 παρειαοχλεῖν δίζαι C. 5, 10, 5.
 πάρευδρα εὐανξῆ 3, 6, 1. 3, 13, 7. 4, 13, 2. C. 2, 7, 3. 2, 11, 1. 5, 16, 2.
 πάρεωρος καρποτομία C. 5, 1, 2. ἐπιρροή C. 5, 6, 1. πνεύματα C. 4, 13, 4.
 πάσχειν ὑπὸ τῶν ἐναντίων C. 3, 2, 1. — τὸ πάσχον C. 6, 2, 1.
 πατεῖσθαι φιλεῖ ὁ κρόκος 6, 6, 10.
 πάτος 6, 6, 10.
 πάτταλος 2, 2, 11. 2, 5, 5. 2, 7, 6. C. 1, 17, 10. 2, 14, 1. 3, 12, 1. 5, 6, 7.
 πάχυνη C. 3, 20, 7. 5, 12, 11. 5, 13, 1. 6.
 παχυνκάλαμος 8, 9, 3. C. 3, 21, 2.
 παχύκαυλος 6, 2, 6.
 παχύνειν 5, 13, 4. 6, 16, 2.
 πάχυνσις C. 6, 11, 1. 6, 16, 2.
 παχύρριζος 3, 11, 3. 3, 13, 3.
 παχύφλοιος 1, 5, 2.
 πεδεινὸς εἰ πεδινὸς 1, 8, 1. 2, 5, 6. 7. 3, 3, 2. 3, 11, 2. 5.
 πεδίον 3, 3, 2.
 πέξις 1, 6, 5.
 πεινήν 8, 6, 2.
 πελάγιος 4, 6, 5.

πελεκαῖσθαι 3, 8, 7.
 πελέκησις 4, 16, 2. δένδρων
 5, 1, 9.
 πελέκητον ξύλον 5, 5, 6.
 πελεκῖνος 8, 8, 3.
 πέλιος 3, 17, 5.
 πελίωμα 9, 20, 3.
 πέλτη 4, 4, 4.
 πενταετής 2, 6, 7.
 πεντάοξος 1, 8, 3.
 πενταπετὲς s. πεντάφυλ-
 λον 9, 13, 5.
 πεντάστοιχος κριθή 9, 4, 2.
 πεντεγκέφαλος 2, 6, 9.
 πεντηκοντάχοα 8, 7, 4.
 πέπανσις καρπῶν οὐ κατὰ τὴν
 βλάστησιν 3, 4, 1. C. 1, 14, 3.
 ἐνδεής C. 1, 13, 2. βραχύτε-
 ραι τῶν γλυκυτέρων C. 1, 17,
 3. ἀφαιρεθέντων C. 2, 8, 2.
 φυσικὴ ibd. — C. 1, 14, 3. 1,
 16, 6.
 πεπειρὸς 3, 6, 9.
 πέπερι 9, 20, 1.
 πέρας C. 5, 18, 2.
 περδίκιον inter ποώδη, radice
 crassa 1, 6, 5.
 περιαιρεῖν φλοιὸν 3, 17, 1.
 κύκλω 4, 15, 1.
 περιαιρέσις 5, 17, 1. C. 5, 16, 1.
 περιαιλείφειν 9, 3, 4.
 περιαιλλόκαυλα 7, 8, 1. C.
 2, 18, 2.
 περιάπτειν C. 2, 9, 9.
 περιάπτων 9, 9, 3. 9, 19, 2.
 περιβοθροῦν C. 5, 13, 1.
 περιδεῖν C. 1, 6, 6.
 περιενίστασθαι C. 2, 10, 2.
 περιέχειν τὸ περιέχον 1, 11, 1.
 3, 4. ζωογονεῖ C. 4, 15, 2. ἀήρ
 C. 3, 17, 4. ἰσχύς τοῦ π. C.
 4, 8, 2. τὸ π. τὸν καρπὸν C.
 4, 6, 8. 5, 18, 4. — C. 1, 15,
 2. 1, 17, 7. 2, 3, 4. 3, 3,
 3. 4, 12, 12. 4, 1, 4. 4, 3,
 1. 4, 6, 7. 4, 11, 16. 5, 4,
 3. 5, 6, 7.

περιῖστασθαι ὥρα C. 2, 11, 2.
 περικαθαίρειν 4, 11, 6. 4,
 13, 5. 9, 7, 4.
 περικαθάρασις ριζῶν 5, 9, 11.
 περικάειν C. 2, 3, 8.
 περικαρπιάκανθος 6, 1, 3.
 6, 3, 3.
 περικάρπιον 1, 11, 5. οὐδὲν
 σχῆμα εὐθύγραμμον ἔχει 1, 12,
 1. C. 6, 6, 5. ὁ χυλὸς ἐν τοῖς
 π. κατεργασίαν λαμβάνει 1, 12,
 1. πέψις C. 6, 8, 3. καλυκῶ-
 δες 3, 5, 7. σαρκώδη 1, 19,
 2. C. 4, 2, 1. δερματικά, ξυ-
 λώδη ibd. πρότερον ἢ ὁ καρ-
 πὸς καὶ τὸ σπέρμα C. 1, 21,
 1. — 1, 13, 3. C. 1, 6, 1. 1,
 7, 4. 1, 19, 1. 2. 3, 9, 4. 3,
 10, 2. 4, 1, 2. 5. 6, 8, 7.
 περικατάγνυσθαι 3, 7, 4.
 περικαταλαμβάνειν 3, 16, 1.
 4, 2, 5. 7, 10, 4. C. 2, 8, 1.
 περικατάληψις 7, 10, 3.
 περικεφαλαία morbus quercus
 3, 8, 7. 3, 13, 4.
 περικλᾶν 4, 6, 10.
 περικλείειν 4, 4, 1.
 περίκομος φυτεία 3, 8, 4. 3,
 12, 5. 3, 17, 5.
 περικοπή 5, 4, 7.
 περικόπτειν 4, 16, 1. 5.
 περιλέπεται 6, 4, 10.
 περιλαμβάνειν 3, 13, 1. C.
 1, 17, 8. 2, 10, 1. 4, 6, 7.
 περιλοπίζειν 3, 15, 2.
 περίμετρος 3, 13, 1. 3, 17, 5.
 4, 12, 4.
 περίμητρον ξύλον 3, 9, 3. 6.
 περίοδος C. 1, 13, 1.
 περιοχή C. 1, 17, 4. 1, 19, 2.
 περιπάττειν ἄλας 2, 6, 2. 9,
 1, 7.
 περιπλάττειν 5, 5, 6. 9, 20, 2.
 περιπλέκειν C. 5, 5, 3. 5, 15,
 4, 6.
 περιπλύνειν C. 4, 14, 4.
 περιπνους 5, 1, 11.

περιποιεῖν 9, 3, 4.
 περιπτίσειν 4, 4, 10. 9, 16, 9.
 περιρρεῖν 4, 8, 9.
 περισάξις C. 5, 6, 6.
 περισάπτειν C. 5, 6, 5.
 περισκελής 9, 10, 4. C. 2, 3, 3. 5, 14, 8.
 περισκεπέσθαι 5, 4, 3.
 περισκεπής ὥρα τῷ ἄρι 7, 1, 4.
 περισπᾶν 1, 16, 2.
 περισταχυώδεις μίσχοι 4, 12, 2.
 περιστέγασθαι C. 1, 19, 3.
 περίτασις C. 4, 12, 11.
 περιτείνειν C. 4, 12, 11.
 περιτέμνειν 2, 4, 6.
 περιττὸς quod natura sua fortius est 3, 3, 3. φύλλον foliolum impar 3, 12, 7. eximius 9, 7, 2. nomien στρόχον 9, 11, 5. τὰ π. καὶ ἴδια τῶν δένδρων C. 2, 7, 1. τὰ π. τῶν καρπῶν C. 5, 1, 1. — 3, 15, 4. 9, 7, 3. 9, 15, 2. C. 5, 5, 1.
 περίττωσις φυσικὴ C. 2, 10, 1. stercus avium C. 2, 17, 5.
 περίττωμα C. 1, 19, 4. 6, 10, 4. 6, 11, 5. φυσικόν 6, 11, 9.
 περιττωματικὸς ὕλη C. 6, 12, 5. 6, 6, 8. 6, 17, 9.
 περιφέρεια φύλλον 3, 10, 5.
 περιφερῆς 1, 10, 1. 5. 3, 18, 7. 8, 3, 1.
 περιφλεῦσαι 9, 5, 3.
 περιφλοῖσμός C. 5, 15, 1.
 περιφορά 3, 2, 5.
 περιφύεσθαι 3, 7, 1. 4, 16, 2. 8, 11, 4.
 περιφύειν C. 5, 5, 4.
 περίφυσις 5, 2, 2.
 περιχαράσσειν 3, 12, 5. 3, 14, 1.
 περκάζειν βότρυς 2, 7, 5. 3, 4, 4. 9, 11, 7. C. 3, 16, 3.
 περσεά in Aegypto 3, 3, 5. 4, 2, 1. descr. 4, 2, 5. 8.
 περσικὴ καρύα 3, 6, 2.

περσικὴ μηλέα 1, 11, 4. — ὄν μῆλον 4, 4, 2.
 πέρσιον 2, 2, 10. C. 2, 3, 7.
 περυσινὸς καρπὸς 3, 5, 4. 3, 12, 4.
 περσὸς 9, 20, 4.
 πέτασος 4, 8, 7. 9.
 πευνέθανον 9, 14, 1. 9, 15, 5. 9, 20, 2.
 πένυη ἄγριον ἀείφυλλον 1, 9, 3. 3, 3, 3. 1, 3, 6. ἡμεροῦται 3, 2, 3. μακροστελέχης καὶ ὀρθοφυῆς 1, 5, 1. C. 3, 7, 4. ὀσώδης 1, 5, 4. 1, 8, 1. ὄζοι ἐξ ἴσον 3, 5, 3. μήτρα ξυλώδης 1, 6, 1. radix 1, 6, 3. 5. 2, 5, 2. 3, 6, 4. folia 1, 10, 4. 6. flores 3, 3, 8. fert κύταρον προαποπιπτόντα 3, 7, 4. fructus 1, 12, 1. 3, 6, 1. 3, 9, 2. 1, 9, 2. βλάστησις 3, 4, 3. 3, 5, 1. ἔχει κάχρον 3, 5, 5. 1, 4. provenit e semine 3, 3, 1. C. 1, 2, 2. praecisa exsiccat 3, 7, 1. 3, 9, 5. 4, 16, 1. C. 5, 17, 3. ὀρεινὴ 3, 3, 1. φιλόψυχρον 4, 5, 1. θερμὴ C. 1, 21, 6. 1, 22, 5. εὐμενὴς πᾶσι C. 3, 10, 5. ligni natura 1, 6, 1. 3, 9, 3. 5, 6, 2. usus 5, 7, 1. 4. 5. πιττώδης C. 1, 19, 1. 9, 1, 2. 6. 9, 2, 2. 5, 4, 2. 4, 5, 2. 3, 9, 4. 1, 12, 2. genera: ἡμερον καὶ ἄγριον 3, 9, 1. ἰδαία καὶ παραλία ibid. 9, 2, 4. ἀκαρπον γ. 3, 9, 2. 9, 2, 3. ἡ κωνοφόρος 2, 2, 6. C. 1, 9, 1. morbi 5, 4, 4. 3, 9, 5. fert ὑφέαρ C. 2, 17, 1. 8. differt πίνυς 3, 9, 4. ἐλάτη 3, 9, 7. 4, 5, 2. non in Ponto 4, 5, 3. in Latio 5, 8, 3. — 3, 5, 3. 4, 16, 1. 5, 1, 2. 5, 6, 1. C. 1, 8, 4. 1, 17, 6. 1, 22, 5. 2, 7, 1. 5, 11, 3. 5, 16, 2. 5, 17, 1. 6, 11, 5. 6, 12, 2. 6, 14, 4.

- πεύκινος 5, 7, 2. 5, 9, 3.
 πέψις ισχυρά C. 1, 13, 11.
 ἀθροωτέρα C. 1, 17, 3. ὕδα-
 ρῆς C. 1, 17, 4. πρώτη καὶ ἐλα-
 φροτάτη C. 6, 14, 3. προτέρα
 καὶ ἀτελεστέρα C. 6, 16, 2.
 καθαρὰ καὶ ἐλλικρινῆς 1, 12,
 2. ἐνδόσει ὑγρότητος C. 1, 15,
 3. ἐν τῷ περικαρπίῳ C. 1, 16,
 1. αὐτοῦ τοῦ καρποῦ ibd. χυ-
 λῶν C. 1, 16, 8. καὶ ὁσμῆς
 C. 6, 17, 4. 12. ὑπὸ θερμοῦ
 C. 6, 7, 3. ἡ ἀνθησις π. τις
 C. 6, 15, 2. — C. 3, 1, 2. 4,
 3, 4. 4, 4, 1. 4, 6, 5. 4,
 12, 3. 6, 3, 4. 6, 4, 3. 6,
 6, 1. 6, 12, 2. 6, 16, 1.
 πηγάνιον 1, 10, 4.
 πηγανον φρύγανον 1, 3, 1.
 μονοστελεχὲς 1, 3, 4. αἰφύλλ-
 ον 1, 9, 4. λαχανηρόν 6, 1,
 2. δριμύ C. 6, 16, 7. salsu-
 ginem amat C. 2, 5, 3. — 2, 1,
 3. 6, 7, 3. 7, 2, 1. 2. 7, 4,
 1. 7, 5, 1. 7, 6, 1. 9, 4, 2.
 9, 6, 1. C. 1, 4, 2. 3, 17, 1.
 3, 19, 2. 5, 6, 10. 6, 4, 7.
 6, 14, 7. 6, 20, 1.
 πηγνύναι πεπηγώς 6, 17, 5.
 C. 5, 12, 10.
 πηδᾶν ἀνθραξ 3, 8, 7. 5, 9, 1.
 πηδός? 5, 7, 6.
 πηκτικὸς C. 5, 14, 3. 6, 1, 3.
 πηλώδης C. 6, 19, 5.
 πημαίνεσθαι 6, 4, 5.
 πηνίον 6, 4, 5.
 πῆξις ὁποῦ 9, 1, 5. C. 6, 11,
 16. δένδρων C. 5, 12, 2. 6,
 17, 5.
 πηροῦν C. 1, 5, 5. 1, 14, 2.
 2, 11, 8. 3, 5, 1. 5, 12, 1.
 5, 17, 7.
 πήρωσις 2, 4, 3. 4, 14, 8.
 πιέζειν 4, 15, 1. 5, 2, 2. C.
 2, 1, 3. 2, 10, 2.
 πίσιρα γῆ C. 2, 4, 2. 3. — δᾶς
 9, 3, 1.
 πικρία C. 6, 10, 7.
 πικρὺς 7, 11, 4.
 πικρός defin. C. 6, 1, 3. τὸ
 πικρὸν ἀτροφον καὶ δύσχυλον
 C. 2, 5, 4. C. 6, 16, 8.
 πίλλησις C. 2, 1, 4. 5, 8, 3.
 πιλοῦσθαι C. 1, 12, 3. 2, 3,
 3. 3, 23, 3. 5. 4, 7, 1. 5, 4, 2.
 πῖλος δρυὸς 3, 7, 4. in nym-
 phaea 4, 8, 7.
 πινάκιον 3, 9, 7.
 πίναξ σκντοτόμων 5, 5, 1. γρα-
 φόμενος 5, 7, 4.
 πίννα C. 2, 17, 8.
 πιότης 9, 1, 3. C. 6, 11, 6.
 πισὸς leguminosa ἀδιάφρακτος 8,
 5, 2. legumine tereti 8, 5, 3.
 ἐπιγειόκαυλος 8, 3, 2. — 8, 1,
 1. 4. 8, 3, 1. 8, 10, 5. C. 3,
 22, 3. 4, 14, 4. 4, 15, 4.
 πίστις 1, 9, 2. C. 1, 16, 8. 4,
 6, 8. 5, 3, 4. 6. 7. 5, 6, 13.
 5, 14, 4. 6, 4, 4. 6, 15, 2.
 πίττα εὐώδης 3, 9, 4. — αν καί-
 ει 9, 3. — ης γένεσις C. 2, 7,
 2. φθείρει τὰ φντά C. 5, 15,
 6. — 9, 2, 3. 6, 11, 9.
 πιττοκαυτεῖσθαι 9, 2, 2. 9,
 3, 4.
 πιττοκοπεῖσθαι 5, 4, 5.
 πιττώδης ὕδωρ 3, 1, 6. C. 1,
 5, 1. ὑγρότης 1, 12, 2. 3, 9,
 2. πιττοειδὴς κηλὶς 3, 5, 2.
 — 9, 2, 2.
 πιτύα 9, 11, 4.
 πῖτυρον 8, 4, 4.
 πιτυρώδης σπέρμα 1, 5, 4.
 πῖτυς ἄγριον αἰφύλλον 1, 9, 3.
 3, 3, 3. μήτρα 1, 6, 1. φύλλα
 1, 10, 4. 6. flores 3, 3, 8. κύτ-
 ταρος πῖτύνος ibd. βότρως 5,
 1, 4. germinatio et fructificatio
 3, 4, 5. κάχρον ἔχει 3, 5, 5.
 χυλὸς καρποῦ ἐλαιώδης 1, 12,
 7. e semine provenit 2, 2, 2.
 3, 3, 1. adustis radicibus re-
 pullulat 3, 9, 5. praecisa mo-

- ritur 4, 16, 1. C. 5, 17, 3.
 δάκρυον 9, 1, 2. carbones 5,
 9, 2. ligni usus 5, 7, 1. non
 est in Ponto 4, 5, 3. ἡ ἀγρία
 3, 3, 1. ἡ φθειροποιός 2, 2,
 6. C. 1, 9, 2. — 3, 6, 1. 3,
 9, 4. 3, 17, 1. 4, 14, 8. 5,
 1, 2. 5, 7, 3. 5. 9, 2, 2. C.
 1, 17, 6. 5, 17, 6. 6, 12, 3.
 6, 14, 4.
 πίων C. 2, 4, 5. 5, 9, 2.
 πλάγια 3, 6, 2. C. 3, 5, 4.
 πλαγιόκαρπα 1, 14, 2. 3, 18,
 12. 7, 3, 4. 8, 3, 4.
 πλαγιόκανυλα 8, 3, 2.
 πλακουντωδες 4, 10, 4.
 πλακώδης γῆ 9, 4, 8.
 πλάσις 4, 11, 5.
 πλάσμα 4, 11, 5.
 πλαστός 9, 4, 10.
 πλάτανος inter κάθυγρα 1, 4,
 2. 3, 1, 1. 3, 6, 1. 5, 9, 5.
 κράδαι 1, 8, 5. radix 1, 6, 3.
 1, 7, 1. folia 1, 10, 4. 7. 1,
 9, 5. quomodo φύεται 3, 1, 3.
 βλάστησις 3, 4, 2. fert βρύα
 σφαιροειδῆ 3, 11, 4. φλοιορ-
 ραγῆς 4, 15, 2. ἐν τρίποδι
 χαλκῷ 3, 1, 4. C. 5, 4, 5.
 laurus in platano C. 2, 17, 4.
 5, 4, 5. non in Hadria 4, 5, 6.
 — 3, 11, 1. 4, 7, 4. 4, 8, 1.
 2. 4, 13, 2. 4, 16, 2. 5, 3,
 4. 5, 7, 3. 9, 11, 6. C. 5, 4,
 7. 5, 16, 2.
 πλάτος 4, 6, 10.
 πλατύκανυλος 7, 4, 5.
 πλατύσχιστον φύλλον 9, 10, 1.
 πλατύφυλλος 1, 10, 4. γένος
 δρυός 3, 8, 2. C. 6, 18, 4.
 πλειὰς ἅμα πλ. 6, 5, 1. δυο-
 μέναις C. 3, 23, 1. ἄχρι πλ.
 6, 5, 2. μετὰ πλ. 7, 7, 3. 7,
 11, 3. C. 3, 7, 9. μετὰ πλ.
 δύσιν C. 3, 4, 1. 3, 12, 2.
 περὶ πλ. δύσιν 8, 1, 2. πρὸ
 πλ. C. 3, 23, 1.
 πλειστοφόρος 3, 7, 6.
 πλεκτάνη 8, 8, 4. 9, 13, 6.
 πλέον 4, 4, 1. 8, 8, 6.
 πλεονάζειν C. 6, 7, 7.
 πλεονάκεις C. 5, 14, 2.
 πλευροειδῶς 3, 10, 3. 3, 17, 3.
 πληθύειν C. 2, 9, 13. 3, 1, 4.
 6, 8, 2.
 πλημμυρὶς 4, 7, 4.
 πλησιάζειν 9, 18, 9.
 πληγὴ ἀρχὴ φθορᾶς δένδροις
 C. 2, 11, 6. φθορὰ βιαίως C.
 5, 16, 1. C. 5, 8, 1. 5, 9, 2.
 πλοῖα? 1, 20, 2.
 πλόκανα 4, 10, 4.
 πλόκιμος κάλαμος 4, 11, 1.
 πλυντρὶς γῆ C. 2, 4, 3.
 πνεῦμα κατὰστασις 2, 8, 1. quid
 faciant C. 2, 2, 4. 5, 10, 4.
 qualia esse debeant C. 2, 3, 2.
 φορὰ C. 5, 12, 10. λαμπρόν
 C. 4, 13, 4. νυκτερινὰ βελτίω
 C. 2, 2, 4. πόντια 2, 3, 1.
 ἀπόγεια, σκληρά, διάτονα ibd.
 καθεστῶτα C. 3, 12, 3. ὁμι-
 χλῶδες C. 5, 10, 3. πάρωρα
 C. 4, 13, 4. 5, 10, 5. ἐγγώ-
 ρια C. 5, 12, 11. ἀποκαίοντα
 C. 5, 12, 4. βόρεια 8, 7, 7.
 C. 4, 13, 4. ξεφουρικά, νότια
 8, 7, 7. — 8, 10, 3. C. 3, 6, 9.
 4, 13, 5. 5, 11, 3.
 πνευματικός C. 4, 12, 5. 6,
 16, 3.
 πνευματώδης C. 1, 8, 3. 3,
 6, 9.
 πνίγος 9, 6, 2.
 πόα defin. 1, 3, 1. radices 1, 6,
 6. 7, 9, 3. ἀναβλαστάνει γῆς
 κινουμένης 3, 1, 6. 8, 6, 1.
 πόας σπέρματα 7, 5, 2. ἐπι-
 γειόφυλλον 7, 8, 3. — 8, 7, 1.
 2. 8, 7, 4. 9, 8, 1. 9, 16,
 4. C. 3, 16, 3. 3, 20, 8. 9.
 ποάριον circa Opuntia 1, 7, 3.
 9, 10, 2. ἐλάττονα 3, 3, 6.
 ποασμός 3, 20, 6.

- ποδαγρικὰ 9, 9, 1.
 πόδεια ὑφαίνεται ἐκ βολβοῦ
 ἐριοφόρον 7, 13, 8.
 ποδιαῖος C. 6, 2, 4.
 πόθος flos in tumultis adhibitus
 6, 8, 3.
 ποιητικὸς τῶν ἄκρων C. 6, 16, 8.
 ποικιλία 1, 1, 1. 7, 12, 2.
 ποικιλόκανυλος 7, 4, 6.
 ποιότης τροφῆς C. 5, 8, 2. 6,
 7, 2. 6, 17, 12.
 ποιῶδης radices 1, 16, 11.
 σπέρματα ἐπάγουσιν ὅχστοι 3,
 1, 3. comprehenduntur olera et
 frumenta 7, 1, 1. κοινή δια-
 φορὰ τῶν π. 7, 8. sunt quae
 flore, alia quae fructu careant 7,
 9, 1. omnibus anni temporibus
 germinant et florent 7, 10; 2.
 multae sponte proveniunt C. 1,
 5, 1. δι' ἀσθένειαν εὐβλαστῇ
 C. 1, 10, 5. — 1, 3, 6. 1, 6,
 5. 6. 1, 9, 4. 1, 10, 4—6.
 1, 13, 1. 3, 18, 8. 6, 1, 1.
 6, 4, 10. 6, 6, 1. 7, 7, 1.
 C. 1, 1, 1. 1, 3, 5. 2, 2, 2.
 2, 15, 6. 4, 4, 11. 6, 11, 10.
 πόλιον σαρκόφυλλον 1, 10, 4.
 ἐρινάξει 2, 8, 3. αἰφύλλον 7,
 10, 5.
 πολλαχῇ 6, 5, 3.
 πολλαχῶς 1, 13, 1. 8, 8, 6.
 πολυάκανθος 6, 4, 3.
 πολυάλφιτος κριθῇ 8, 4, 2.
 πολυάχυρος C. 4, 11, 4.
 πολυβλαστῆς C. 3, 7, 4. 3,
 19, 2.
 πολυβλαστία C. 3, 7, 5.
 πολυγόνος C. 4, 1, 5.
 πολυγώνιος C. 6, 1, 6.
 πολυειδῆς 3, 18, 6. 4, 6, 2.
 C. 6, 17, 13.
 πολυειδία τόπων 3, 2, 5.
 πολύτνος 3, 10, 3. 3, 11, 1.
 3, 17, 3. 5, 1, 5.
 πολυκάλαμος 8, 4, 3. 8, 9, 2.
 C. 4, 11, 3. 4, 15, 1.
 πολυκαμπῆς C. 6, 10, 3.
 πολυκαρπεῖν C. 2, 11, 3. 10.
 πολυκαρπία C. 4, 8, 1. 5,
 11, 2.
 πολύκαρπος 8, 3, 4. C. 1, 18,
 4. 2, 11, 1, 5, 1, 3. τὰ θε-
 ρινὰ π. C. 4, 15, 2. τὰ π.
 θᾶττον καταγρηῶ C. 2, 11, 1.
 πολύκανυλος 4, 6, 8. 6, 4, 4.
 7, 2, 7. 8. 7, 8, 2.
 πολύκλωνος 6, 2, 6.
 πολυκλαδῆς 1, 5, 1. -δος 1,
 9, 1. 4, 3, 4. 7, 2, 7. 7, 4,
 4. 8, 2, 3. 9, 4, 2. C. 3, 7, 4.
 πολύλοπος 1, 5, 2. 5, 1, 6.
 8, 4, 1. C. 5, 18, 2.
 πολυμάσχαλος φυτεία 3, 8, 4.
 — 3, 10, 2. 3, 12, 3. 3, 17, 3.
 πολύνομος βοῦς 8, 8, 2.
 πολύνοστος 8, 8, 2. 3, 21, 1.
 πολυοξία 5, 2, 2.
 πολύοζος 1, 8, 5. 3, 13, 3.
 3, 14, 4. 7, 2, 8.
 πολύοπος 4, 2, 2. 4, 7, 5. 9,
 8, 2.
 πολυοσμία C. 6, 16, 6.
 πολύοσμος C. 6, 16, 6.
 πολυπόδιον radix 9, 13, 6. 9,
 20, 4. C. 2, 17, 4.
 πολύπους 4, 6, 8. 9, 13, 6.
 πολυπύρηνοι καρποὶ C. 4,
 4, 12.
 πολυρριζία 3, 10, 6.
 πολύρριζος 8, 2, 3. C. 5, 15, 4.
 πολύσιτος 8, 6, 6.
 πολυσπέρματα 7, 3, 4.
 πολυστελέχης 1, 5, 1.
 πολύστοιχοι κριθαί 8, 4, 2.
 πολυσχιδὲς φύλλον 3, 12, 5.
 πολυτοκεῖν C. 1, 22, 1.
 πολυτροφία C. 6, 16, 4.
 πολύτροφος C. 4, 3, 5. 5,
 15, 4.
 πολυῦδρία C. 2, 1, 5. 2, 14,
 1. 4, 4, 12. 5, 9, 9. 6, 18, 7.
 πολυφάρμακος 9, 15, 1. 8.
 πολυφορεῖν C. 5, 5, 4.

- πολύφυλλος 1, 10, 3. 8. 7, 4.
 4. 8, 2, 3.
 πολυχίτων C. 3, 21, 2. 4, 6,
 3. 4, 11, 10. 5, 18, 2.
 πολυχοῖα 1, 14, 4.
 πολύχοος 1. 1, 10. 1, 2, 3.
 7, 3, 4. 8, 3, 4. 8, 4, 3. C.
 2, 12, 1. 3, 9, 1. 4, 8, 1. 4.
 11, 3. 4, 15, 2.
 πολυχρηστία 9, 20, 5.
 πολυχρόνιος 2, 7, 3. 7, 2, 7.
 7, 3, 1. C. 5, 18, 2.
 πονεῖν 3, 7, 1. 4, 4, 1. C. 3,
 20, 9. 4, 10, 3. 5, 12, 7. 5,
 15, 6.
 πόντιος 4, 6, 2. πνεύματα 8,
 6, 6. 8, 7, 7. C. 2, 3, 1. 2,
 7, 5.
 πόρος 1, 10, 3. ὁ μέγας in fo-
 liis 1, 10, 5. -ους ἀνοίγειν C.
 3, 17, 3. -ων εὐθύτης C. 1,
 8, 2. — C. 2, 5, 4. 3, 11, 2.
 5, 11, 3. 6, 5, 4. 6, 9, 3. 6,
 11, 6.
 πόρφυρα 4, 6, 5.
 πορφυρόκανυλος 7, 4, 6.
 ποτάμιος 4, 10, 1.
 ποταμὸς -ων ἔφοδοι ἐπάγουσι
 σπέρματα καὶ κάρπους 3, 1, 5.
 -οὶ συμβάλλοντες C. 5, 5, 2.
 ποτιμὸς ὕδαρ 7, 5, 2. C. 2,
 5, 1. καρποὶ C. 4, 4, 12. τὸ
 ποτιμώτατον ἀφαιρεῖται σκώ-
 ληξι C. 2, 11, 6. — C. 2, 6, 1.
 6, 7, 5.
 ποώδης χρωῶμα 4, 6, 2. 3. 4,
 10, 3. 6, 2, 5. 6, 6, 9. 10.
 6, 8, 2. 7, 9, 2. 9, 4, 2.
 πραγματεύεσθαι 4, 4, 1.
 πρανῆς τὰ πρανή τῶν φύλλων
 1, 10, 1, 2, 3. fructus phoenicis
 seruntur πρανεῖς 2, 6, 1. — 3,
 14, 2. C. 2, 19, 2.
 πρασιαλ 4, 4, 3.
 πράσιον φρύγανον 6, 1, 4. de-
 scrib. 6, 2, 5.
 πρασώδη φύλλα 3, 11, 3.
- πρασοκουρίδες 7, 5, 4.
 πράσον καρπὸς δένος 7, 1, 7.
 παραφύει κάτωθεν βολβώδη
 κεφαλὴν 7, 2, 2. ἀρόκαρπον
 7, 3, 4. ἀπαράβλαστον 7, 8, 2.
 κειρόμενον βέλτιον C. 2, 15, 6.
 infestatur πρασοκούρισι 7, 5, 4.
 — 4, 6, 2. 4. 4, 7, 1. 7, 1,
 2 — 6. 7, 4, 11. 7, 5, 3. C.
 4, 3, 1. 3. 5, 6, 9.
 πρέμνον = γόγγρος in olea 1, 8,
 6. φυτεύειν ἀπὸ πρ. 2, 1, 2.
 4. τοῦ φυτευτηρίου C. 3, 6, 3.
 — C. 1, 3, 5.
 πρεμνώδης 4, 10, 3.
 πρίνος ἄγριον ἀείφυλλον 1, 9,
 3. 3, 3, 3. ὄρεινόν 3, 3, 1.
 radix 3, 6, 4. μήτρα 1, 6, 1.
 2. 5, 5, 4. lignum 5, 4, 8.
 usus ligni 5, 7, 6. φύλλα 1,
 10, 6. fert κόκκον φοινικούν
 3, 7, 3. βλάστησις 3, 4, 1.
 καρπὸς 3, 4, 1. 4. 3, 5, 5. ἡ
 μὲν κάρπιμος ἡ δ' ἀκαρπος 3,
 3, 6. θήλυσ 3, 16, 3. — 3, 16,
 4. 4, 15, 3. 5, 9, 7. 9, 4, 3.
 πρινώδες φύλλον 4, 3, 1.
 πριονώδη φύλλα 1, 10, 5.
 πρίσματα 5, 6, 3.
 πρίσις 5, 5, 4.
 πριστα ξύλα 5, 5, 4.
 προανθεῖν τὰ προανθοῦντα
 τῶν φύλλων 7, 13, 7. μηλέα
 πρ. C. 1, 10, 2. 1, 13, 12.
 προαλλοιοῦν C. 1, 17, 1.
 προαπόπτωτα ἔρινα 3, 3, 8.
 προαφειψεῖν 7, 12, 1.
 προαφαιρεῖν 7, 3, 4.
 πρόβατα οὐκ ἔχοντα χολὴν 9,
 17, 4.
 προβλαστάνειν C. 1, 13, 12.
 5, 9, 13. 5, 1, 12.
 προβλάστημα τῷ καρπῷ C. 5,
 9, 13.
 πρόβλαστος φύσις δένδρου C.
 5, 1, 5.
 προβολή C. 2, 7, 4. 3, 7, 2.

- 3, 10, 4. 3, 16, 4. 3, 20, 5.
 5, 13, 1. 5, 18, 4.
προβρέχειν 7, 1, 6. 3, 17, 2.
 C. 5, 6, 12.
προγεννᾶν C. 1, 20, 3.
προδεικνύναι καρπὸν C. 1,
 13, 10. 5, 9, 2.
πρόδρομος ficus C. 5, 1, 4. 7.
 8. 5, 2, 3.
προεκπηδᾶν C. 1, 19, 1. 4,
 6, 7.
προεκτρέχειν C. 2, 1, 6.
προεργάζεσθαι 8, 1, 7. C. 3,
 20, 5.
πρόεσις 9, 18, 9.
προηγείσθαι τὸ προηγούμε-
νον τῶν βλαστῶν C. 3, 16, 2.
προθεραπεύειν 7, 3, 5.
προΐεσθαι C. 1, 12, 9. 2, 17,
 5. 3, 13, 4.
προκαταύλησις 4, 11, 4.
προκατακλύζειν 9, 11, 2.
προκατεργάζεσθαι C. 3, 20,
 8. 4, 3, 6. 5, 1, 11.
προλαμβάνειν 8, 1, 3. 4. C.
 2, 12, 5. 3, 24, 3.
προλεπτύνειν C. 6, 1, 5.
πρόμακρος 3, 10, 3. 4, 10, 5.
προμηκῆς φύλλα 1, 10, 5. 3,
 10, 1. 2, 6, 8. 3, 13, 5.
ρίζα 7, 9, 4. 7, 12, 1. καρ-
πὸς 3, 12, 7. 4, 2, 6. — 3,
 5, 6. 3, 7, 5. 8, 3, 1. 3, 11,
 1. 2.
προμοσχεύειν φυτὰ 2, 5, 3.
 6, 7, 3. C. 3, 5, 3.
προορμᾶν C. 1, 10, 7. 1, 12,
 6. 8. 3, 3, 1. 2.
προπερυσινὸς καρπὸς 3, 12, 4.
προπονεῖν 3, 5, 3. 4, 6, 6.
πρόρριζος 3, 6, 4.
προσαγνοεῖν 9, 4, 8.
προσάγειν 3, 13, 1. C. 6, 8, 2.
προσαγωγή 3, 10, 5.
προσαναλαμβάνειν 5, 7, 7.
προσαπαιτεῖν C. 1, 16, 12. 6,
 18, 6.
προσαποδιδόναι C. 6, 7, 2.
προσαρτᾶν C. 3, 7, 8. 3, 8, 1.
προσάρτησις C. 5, 4, 2. 2,
 9, 4.
προσανύξεσθαι 1, 8, 5. C. 4,
 10, 2. 5, 2, 5.
προσβάλλειν 9, 7, 2.
προσβόρειος 1, 9, 2. 4, 1, 4.
 5, 1, 11.
πρόςβορος 2, 5, 3. 4, 6, 5.
 4, 11, 8. 5, 9, 2. 9, 2, 3.
 C. 3, 5, 2.
πρόςγειος 4, 6, 2. 3. 8.
πρόςδενδρα C. 2, 18, 2.
πρόςειλος 4, 1, 1. 2. 9, 2, 3.
 C. 1, 13, 11. 3, 21, 3.
προσεμφερῆς 3, 7, 4. 3, 10,
 1. 3, 18, 11. 4, 12, 2. 6, 4,
 5. 6. 7, 6, 3. 9, 13, 3. 9,
 15, 7. C. 5, 7, 1.
προσεπιβλαστάνειν C. 3, 7, 7.
προσεπιγεννᾶν C. 1, 11, 6.
προσεπιλαμβάνειν 8, 2, 7.
προσεπιλέγειν C. 1, 21, 7.
προσηγορία 3, 3, 6. 6, 1, 2.
 C. 6, 9, 1. 6, 14, 12.
προσηνέμος 3, 2, 5. 8, 10, 2.
 C. 2, 3, 3. 2, 9, 1. 3, 6, 9.
πρόςθεσις φύλλον 7, 6, 2. C.
 2, 14, 1.
πρόςθετον 9, 9, 3. 9, 11, 4.
προσίζειν 3, 7, 6. C. 5, 11, 3.
πρόσκαθήμενον ἄνθος 7, 13, 6.
προσκαίειν 9, 3, 4.
προσκατεύχεσθαι 9, 8, 8.
προσκοπτειν 4, 8, 8.
προσλαμβάνειν 6, 2, 2.
πρόσοψις 4, 3, 11. 7, 6, 4.
προσριζόφυλλος 6, 6, 2.
πρόσφατος 4, 6, 5. 6, 3, 5.
 C. 6, 11, 13. 6, 14, 9.
προσφέρεισθαι 4, 2, 5. 8, 4,
 5. 9, 7, 2. 9, 15, 2. 9, 18, 9.
προσφιλῆς C. 5, 5, 4. 6, 5, 5.
 6, 8, 4. 6, 12, 6.
προσφορὰ 4, 8, 11. 7, 9, 4.
 8, 4, 4. 9, 19, 1. C. 1, 22, 6.

- 4, 7, 2. 4, 9, 2. 6, 4, 5. 6, 9, 4.
 πρὸςφορος C. 2, 4, 10. 2, 5, 3. 2, 16, 8. 4, 7, 2. 6, 4, 6.
 προςφυῆς C. 1, 6, 3.
 πρὸςφυσις μίσχον 1, 10, 7. φύλλον 1, 10, 8. καυλική 7, 9, 1. seminis πρὸς τὸν λόβον 8, 2, 1. — 1, 11, 5. 3, 16, 4. 3, 18, 11. 4, 11, 12. 7, 14, 2. 8, 5, 4. 9, 2, 6. C. 2, 2, 2. 4, 6, 8. 4, 7, 7.
 προσχωννύναι 5, 8, 3.
 προτερεῖν flores in Aegypto 6, 8, 5. — εἰς φθοράν C. 4, 2, 1. — 7, 9, 1. 8, 1, 5. 8, 2, 2. 10. 11. C. 1, 2, 4. 3, 20, 9. 3, 23, 5. 3, 24, 2. 4, 6, 7. 4, 12, 3. 5, 1, 5.
 προτρέχειν 8, 7, 7.
 προύμνη 9, 1, 2.
 προφαίνειν καρπὸν 3, 2, 1. C. 1, 15, 4. 1, 13, 10. — φύλλον 7, 13, 7.
 προφανέστατα γένη 3, 18, 8.
 προωθεῖν germina 3, 6, 2. — 7, 9, 3. 8, 2, 2. C. 1, 10, 2.
 πρωῒανθῆς 6, 6, 10. 7, 11, 4. C. 5, 1, 12.
 πρωῒβλαστεῖν 1, 9, 6. C. 1, 10, 2. 5. 7. 1, 15, 1. 1, 7, 7.
 πρωῒβλαστῆς 1, 14, 3. C. 1, 11, 5. 1, 21, 7. 5, 1, 12. — πρωῒβλαστα 3, 4, 2.
 πρωῒβλαστία C. 1, 21, 3.
 πρωῒκαρπεῖν C. 1, 13, 9.
 πρωῒκαρπία C. 1, 17, 8.
 πρωῒκαρπος 1, 14, 3. C. 1, 10, 7. 1, 11, 5. 1, 17, 1. 4. 7. 1, 21, 7. 2, 11, 7. 9.
 πρωῒτος 6, 5, 3. 8, 2, 9. 8, 4, 3. C. 1, 10, 5. 1, 17, 4. 1, 18, 3. 4, 11, 2. 5, 6, 11.
 πρωῒότης C. 4, 11, 9.
 πρωῒσπορεῖν 8, 1, 2. 7. C. 2, 12, 5. 3, 21, 4. 4, 7, 1. 4, 11, 4.
 πρωῒσπορος 8, 1, 3.
 πρώρα? 2, 1, 3.
 πρωτοτόμος 4, 14, 6. C. 3, 2, 3.
 πτελέα inter ἀλσώδη et φίλυδρα 3, 1, 1. 3, 4, 2. 3, 6, 1. — describ. 3, 14, 1. species ibd.
 κραῖται 1, 8, 5. φύλλα 1, 10, 6. στρέφει 1, 10, 1. C. 2, 18, 1. κύτταροι 2, 8, 6. βότρως et θυλακώδες 3, 7, 3. καρπὸς 3, 1, 1—3. 3, 3, 3. semina obscura C. 1, 5, 3. δάκρυον 9, 1, 2. ἀσαπῆς 5, 4, 3. usus ligni 5, 7, 6. — 3, 11, 5. 3, 15, 4. 3, 17, 3. 3, 18, 5. 4, 2, 3. 4, 5, 3. 6. 4, 9, 1. 5, 1, 2. 5, 3, 4. 5, 6, 4. 5, 7, 3. 5, 12, 9. 5, 16, 2. 9, 4, 3. C. 4, 4, 1.
 πτελεῖνος 5, 3, 4.
 πτέρις 1, 10, 5. 4, 3, 11. 8, 7, 7. 9, 13, 6. 9, 18, 8. 9, 20, 5.
 πτέρνιξ 6, 4, 10.
 πτερυγοειδῶς 3, 12, 7.
 πτερυγῶδες τὸ 3, 12, 7.
 πτορθάκανθος 6, 1, 3. 6, 5, 4.
 πτόρθος C. 5, 1, 3.
 πτώξ 4, 3, 5.
 πυγωνιαῖος 3, 17, 6.
 πυθμὴν 2, 2, 9. 4, 11, 13. C. 3, 13, 3.
 πυκνόβλαστος 3, 7, 11.
 πυκνόρριζος 3, 11, 3.
 πυκνὸς φυτεία 1, 8, 2. 1, 9, 1. 2, 5, 6.
 πυκνοσπορεῖν 8, 6, 2. 8, 7, 2. C. 4, 14, 2.
 πυκνόσπορος C. 3, 21, 5.
 πυκνότης τῶν φυτεομένων C. 2, 7, 1.
 πυκνόφθαλμος 5, 4, 1. κλημα C. 3, 15, 3.
 πυκνοῦν C. 5, 15, 6. 5, 17, 1.
 πύκνωσις C. 2, 9, 2. 4, 12, 4. 5, 8, 3. 5, 11, 3.

πυλαία 9, 10, 2.

πύξος ἄγριον ἀείφυλλον 1, 9, 3.

3, 3, 3. ὄρεινόν 3, 3, 2. πν-

κνόν 1, 5, 5. ἀσαπές 5, 4, 2.

φιλόψυχρον 4, 5, 1. C. 2, 3,

3. μήτρα 1, 6, 2. 5, 5, 4.

usus ligni 5, 3, 1. 5, 7, 7.

ὀψίκαρπον 3, 4, 6. καρπὸς

ἄβρωτος ibd. describ. 3, 15, 5.

— 1, 5, 4. 1, 8, 2. 3, 6, 1.

4, 4, 1. 5, 4, 1. 5. 5, 5, 2.

πυρὰ 9, 3, 3.

πυραμητὸς 3, 4, 4. 7, 6, 2.

9, 9, 2.

πυρεῖον 5, 3, 4. 5, 9, 6. C.

1, 21, 7.

πυρευτική χρεῖα 5, 1, 12.

πυρήν 1, 11, 1. τὰ σαρκώδες

τοῦ σπέρματος ἐν π. 1, 11, 3.

ἐκ τοῦ γεώδους καὶ ξυλώδους

C. 1, 16, 6. ῥόας 1, 11, 6.

ἐλάας 2, 2, 5. 8, 4, 5. — 3,

12, 2. 5. 3, 13, 3. 3, 18, 12.

4, 2, 7. C. 2, 14, 1. 3, 10, 2.

4, 11, 6. 5, 10, 1. 5, 18, 4.

6, 8, 1.

πυρηνίον 3, 7, 4.

πυρηνώδη σπέρματα 1, 11, 3.

C. 1, 7, 3. 1, 21, 1. 2, 7, 3.

2, 11, 7. 3, 7, 1.

πυρίκανστα 9, 19, 3.

πυρὸς φλοιὸς 1, 5, 2. ῥίξα 1,

6, 5. 6. ἐπέτειον 1, 11, 2.

σπέρμα 1, 11, 5. germinatio

8, 2, 3. 8, 7, 5. maturatio 8,

2, 5. satio 8, 6, 1. 4. C. 4,

11, 3. differt ab hordeo 8, 4,

1. C. 4, 8, 2. 4, 13, 4. 4,

14, 1. 5. 4, 16, 1. πολλά

γένη 8, 4, 2. 8, 2, 3. secun-

dum loca denominata 8, 4, 3.

C. 3, 21, 2. 4, 9, 5. ἄγριος

2, 4, 1. C. 4, 5, 3. Ἰνδικὸς

4, 4, 9. δίμηνος τρίμηνος C.

4, 9, 1. 4, 11, 1. χειμοσπο-

ρούμενος C. 4, 11, 3. digestu

gravis C. 4, 9, 3. 5. μεταβάλ-

λει θεραπεῖα 2, 4, 1. ἐξαι-

ροῦται 2, 4, 1. C. 2, 16, 2.

4, 4, 5. 5, 3, 7. ἐκ τίφης

καὶ ξειᾶς C. 4, 4, 5. ἐκ κρι-

θῶν 2, 2, 9. vermes 4, 15, 5.

— 7, 11, 4. 8, 6, 4. 8, 8, 2.

8, 9, 1. 8, 10, 1. 3. 8, 11,

3. C. 2, 12, 3. 3, 21, 1. 3,

22, 4. 4, 1, 2. 7. 4, 4, 6.

12. 4, 5, 3. 5. 5, 6, 12. 4,

2, 2. 4, 7, 1. 4, 13, 4. 4,

14, 4. 5, 15, 5. 6, 6, 6.

πυροτομία 5, 1, 2. 9, 8, 2.

9, 11, 11. 9, 12, 3.

πυροῦν 8, 11, 7. C. 6, 3, 2.

6, 7, 3. 6, 15, 3. 6, 17, 7.

πυροφόρος γῆ C. 3, 21, 2.

πυρρός 3, 11, 3. 4, 7, 3.

πύρωσις C. 4, 12, 2. 4, 13, 1.

6, 17, 8.

πωγωνοσπέρματα 6, 4, 5.

πωλεῖσθαι 9, 6, 3.

πωροῦσθαι 4, 15, 2.

P.

Ῥαβδίξιν C. 1, 19, 4. 1, 20,

3. 5, 4, 2.

ῥαβδίων 3, 15, 2. 3, 17, 6.

βελσάμον εὖοςμα 9, 6, 2.

ῥάβδος ῥόας 2, 1, 2. φοίνικος 2,

6, 4. C. 1, 2, 1. 1, 20, 2. δρυὸς

3, 7, 5. ἐπέτειος 3, 13, 4. — 1,

3, 3. 3, 12, 1. 3, 13, 2. 7.

3, 14, 3. 3, 15, 1. 3, 18, 2.

6, 6, 6. 9, 5, 3. C. 1, 2, 3.

2, 9, 4. 4, 12, 6. 5, 5, 3. 6,

18, 9.

ῥαγικοί μίσχοι 3, 18, 12.

ῥαγώδης καρπὸς 7, 15, 4.

ῥάμνος θαμνώδες ἀείφυλλον 1,

9, 3. describ. 3, 18, 2. — 1,

5, 3. 3, 18, 1. 4. 12. 5, 9, 7.

C. 1, 10, 7.

ῥάξ 1, 11, 5, 3, 17, 6. C. 1, 21, 1. 3, 16, 1. 5, 5, 1. 5, 9, 13.

ῥαφανίς radix 1, 2, 7. 1, 6, 6. 7. 7, 2, 8. παραβλαστικὸν 7, 8, 2. ἔλλοβοσπερματα 7, 3, 2. πλαγιόκαρπον 7, 3, 4. γένη: 7, 4, 2. infestantur ψύλλαις 7, 5, 4. hinc interserunt ὀρόβους C. 2, 18, 1. 3, 10, 3. — 7, 1, 2—5. 7, 2, 5. 7, 5, 3. 7, 6, 3. 9, 9, 1. 9, 12, 1. C. 1, 4, 1. 5, 6, 2. 3. 6, 11, 14.

ῥάφανος λαχανώδης μονόρριζος 1, 6, 6. 6, 1, 2. μονοστελέχης 1, 3, 4. αἰφύλλον 1, 9, 4. φύλλα 1, 10, 4. pesumdat vitem 4, 16, 6. C. 2, 18, 4. Species: 7, 4, 4. ἀργία 7, 6, 2. 9, 15, 5. ὄρεία 9, 12, 1. salsuginem amat C. 2, 5, 3. 4. 2, 16, 8. κειρομένη βελτίων C. 2, 15, 6. vermes noxii 7, 5, 4. provenit e surculis C. 1, 4, 2. — 4, 4, 12. 7, 1, 2. 7, 2, 1. 4. 7, 5, 3. 7, 6, 1. — C. 3, 19, 2. 6, 10, 8.

ῥάχης φύλλον 3, 7, 5. 3, 17, 3. 4. 3, 18, 11.

ῥάχος C. 3, 7, 3.

ῥεῖν ἄμπελος C. 5, 9, 10. πνεῦμα 5, 12, 11. ἐλαία 6, 8, 2, 5.

ῥέπειν C. 6, 17, 1.

ῥῆγμα 7, 12, 2. 9, 9, 5. 9, 18, 1.

ῥηξίφλοια 1, 5, 2.

ῥητίνη τερμίνθου 5, 7, 7. 9, 9, 2. πεύκης 9, 2, 2. — 3, 15, 4. 4, 16, 1. 9, 1, 6. 9, 2. C. 6, 11, 9.

ῥητινώδης 3, 15, 3. 5.

ῥίγος C. 3, 15, 2.

ῥιγοῦν ῥίζαι C. 3, 2, 7. φντὰ C. 3, 4, 4.

ῥίζα διαφοραὶ 1, 6, 3. 7, 9, 3. 9, 13, 1. δύο γένη ἐν τισιν 1, 6, 8. τῶν κεφαλοβαρῶν οἶον κῦμα

ἡ καρπὸς 1, 6, 9. οὐ πᾶν τὸ κατὰ γῆς ῥ. 1, 6, 9. αἱ ῥ. πρότερον αὐξοῦνται τῶν ἄνω 1, 7, 1. οἱ χυλοὶ ἐν ταῖς ῥ. δεινότεροι 1, 7, 2. ἐκ τῶν φύλλων 1, 7, 3. γένεσις ἀπὸ ῥ. 2, 1, 1. 2, 2, 3. 7, 2, 2. ῥ. ἐκ τῶν βλαστῶν 3, 18, 10. ὅσα ἀπὸ ῥ. φύεται τούτων ἡ μὲν ῥ. χρόνιος αὐτὰ δὲ ἐπετειόκαυλα 7, 2, 2. ἄνω ὠθονμένη 7, 4, 2. fructu maturo radix deterior 9, 13, 4. δυνάμεις πολλαὶ 9, 8, 1. 9, 18, 1. καθιέμεναι ficus indicæ 2, 10, 2. αἱ ῥ. ἀρχαὶ τινες δένδρων C. 2, 14, 3. 3, 9, 4. radicis functio C. 2, 1, 3. 2, 14, 3. φύσις C. 4, 7, 7. κνυῖσα C. 3, 2, 7. μερίζονται C. 5, 3, 4. quatenus deorsum descendant 1, 7, 2, 5, 2. C. 3, 3, 1. ὡς κοιλταὶ τοῖς φντοῖς C. 6, 11, 5. siccatae dulcedinem amittunt C. 6, 11, 12. δαδούμεναι C. 5, 11, 3. quando incrementum capiant C. 1, 12, 1. 7. ἐπιπολαῖοι 6, 7, 4. χρόνιος 7, 2, 2. ἐπέτειος C. 3, 8, 1. σαρκώδεις 7, 9, 3. 7, 12, 1. C. 1, 4, 1. ξυλώδεις 7, 9, 3. ἰνώδεις ibd. λεπυριώδεις 7, 9, 4. 7, 12, 1. ἄφλοιοι ibd. πρεμνώδης C. 1, 3, 3. κεφαλώδης 9, 8, 4. βολβώδης 7, 9, 4. βαλανώδης ibd. στρογγύλη 7, 9, 4. 7, 12, 1. ταρρώδεις 6, 7, 4. ῥαφανιδώδης 7, 6, 2. μετέωροι C. 5, 9, 8. 5, 12, 8. 1, 3, 4. 5. ἐδώδιμοι 7, 9, 4. 7, 12, 1. C. 6, 12, 10. ἄβρωτοι ibd. φαρμακώδεις 1, 7, 2. 7, 9, 4. νοσώδεις ibd. ἐκστατικάι 9, 13, 4. θανάσιμοι, θανατηφόροι 7, 9, 4. 9, 13, 4. 9, 15, 2. C. 6, 4, 5. εὐχυμα καὶ εὐόσμα 1, 7, 2. C. 6, 11, 4. — 1, 6, 4.

5. 8. 1, 7, 2. 2, 2, 4. 9, 13,
4. C. 3, 4, 3. 3, 8, 2. 4, 4,
7. 4, 7, 4. 6, 12, 2. 6, 13, 2.
ρίζιας ὁπὸς σιλφίου 6, 3, 2.
9, 1, 7.
ρίζιον 4, 2, 3. 9, 7, 4. 9, 16, 6.
ρίζοκέφαλα C. 1, 10, 5.
ρίζοτομεῖν 4, 5, 1. C. 1, 17,
10. 3, 8, 1.
ρίζοτομία 6, 3, 2. 9, 8, 2. 9,
8, 4.
ρίζοτόμος 9, 1, 7. 9, 8, 1. 5.
ρίζοϋν C. 1, 2, 1. 3. 1, 6, 3.
1, 8, 1. 1, 12, 2. 3, 2, 7. 3,
4, 2. 3, 7, 3. 3, 13, 1. 3,
21, 5. 4, 3, 7. 4, 7, 1. 5,
7, 1.
ρίζοφοίτητος 5, 9, 5.
ρίζοφυεῖν C. 1, 2, 1.
ρίζοφυῆς 7, 10, 1. C. 1, 8, 1.
ρίζόφυλλος 6, 4, 9. 7, 11, 3.
ρίζωδης 7, 2, 1.
ρίζωμα 3, 3, 4.
ρίζωσις 8, 1, 3. C. 2, 4, 1. 3,
3, 1. 3, 4, 4. 3, 20, 5. 3,
24, 3.
ῥοὰ et ῥοιὰ radix 1, 6, 3. 4. 5.
truncus 1, 3, 3. 1, 5, 1. 1, 9,
10, 4. flos. 1, 13, 1—5. κύ-
τινος εὐαπόπτωτος C. 2, 9, 3.
καρπὸς 1, 10, 10. 1, 11, 4—6.
1, 12, 1. 2, 3, 3. 2, 8, 1. C.
1, 9, 2. 1, 13, 10. semina 1,
11, 4—6. germinatio 2, 1, 3.
3, 5, 4. 3, 6, 2. propagatio
2, 2, 4. 5. 2, 5, 5. 6. C. 1,
9, 1. cultura 2, 6, 12. 2, 7,
3. C. 3, 9, 3. 5, 5, 3. 5, 9,
11. μεταβολαί 2, 2, 5. 11. C.
2, 14, 5. 3, 9, 3. 5, 3, 1. in
Aegypto fructus dulces ex austera
2, 2, 7. C. 1, 9, 2. 2, 13, 4.
5, 3, 3. ἐν Κιλικίᾳ ἀπύρηνου
2, 2, 7. 4, 13, 2. C. 1, 9, 2.
C. 6, 18, 6. φιλνδρον 2, 7, 1.
βραχύνιος 4, 13, 2. πορσθά-

κανθος 6, 1, 3. εὐανξής C. 1,
8, 4. εὐβλαστής C. 1, 20, 2.
καλλίκοκοι C. 1, 9, 2. κου-
φότατον 3, 10, 7. in Ponto 4,
5, 3. Tmolus et Olympo Mysio
4, 5, 4. — 1, 13, 4. 2, 2, 5.
9. 10. 2, 3, 1. 2, 6, 8. 3,
18, 4. 4, 10, 3. 4, 13, 3. 4,
14, 10. 7, 13, 4. 9, 6, 1. C.
1, 3, 5. 1, 6, 8. 1, 14, 4. 1,
18, 3. 1, 20, 5. 2, 2, 2. 2,
7, 3. 2, 11, 6. 2, 14, 1. 3.
3, 7, 1. 3, 7, 11. 3, 17, 5.
5, 1, 2. 5, 2, 2. 5, 6, 1. 5,
9, 5. 5, 12, 8. 5, 13, 4. 5,
16, 3. 5, 17, 4. 6, 12, 9.
ῥοὰ fluxus arborum C. 1, 13, 5.
ῥοόδον διάνθεσ 1, 13, 2. φύλλα
ὅταν ἐν κάλυξιν ὡς 4, 10, 3.
species 6, 6, 4. πεντάφυλλα
ἐκατοντάφυλλα ibd. ἄγρια 6,
2, 1. inter στεφανωτικά 6, 8,
2. ἄνθησις ὀλιγοχρόνια ibd.
flores suave olentes C. 6, 14, 1.
11. — 1, 13, 1. 3. 5. 9, 19,
1. C. 1, 11, 13. 2, 2, 2. 6,
5, 1. 6, 4, 4. 6, 18, 3. 6, 20, 1.
ῥοδωνιὰ ἀείφυλλον 1, 9, 4. φου-
γανικόν 1, 13, 3. ἄνθος ibd.
inter στεφανωτικά 6, 1, 1. ἐκ
σπέρματος 6, 6, 6. ἐκ καυλῶν
κατακοπέντων 2, 2, 1. C. 1,
4, 4. πορσθάκανθος 6, 1, 3.
— 6, 8, 5. C. 3, 19, 1. 6,
10, 5.
ῥοιὰς μήκων 9, 12, 4.
ῥοπή 5, 3, 5. C. 4, 9, 5. 5, 4, 7.
ῥοῦς 3, 18, 1. ἄρρην καὶ θή-
λυς 3, 18, 5. φαρμακῶδες ibd.
ῥοῦς morbus 9, 12, 1.
ῥοώδης φύλλον 3, 18, 13. καρ-
πὸς in vite C. 5, 9, 10. — C.
3, 3, 4.
ῥυὰς ἄμπελος 4, 14, 6. C. 5,
9, 13.
ῥυθμίζειν C. 3, 7, 9.
ῥύπτεισθαι 9, 9, 3. C. 6, 1, 4.

δυπτικὸς C. 6, 1, 3.

ρύσις olei 4, 14, 10. C. 1, 19, 5.

ρυτιδοῦν 3, 10, 3.

ρυτιδώδης φύλλον 4, 6, 6.

ρύτρος φυλλάκανθον 6, 4, 4.

Σ.

Σακκίζεσθαι C. 6, 7, 4.

σανιδώματα 5, 7, 5.

σαπρὸς οὐδὲν ἀνευ θερμότη-
τος ἀλλοτρίας C. 3, 22, 2. —
4, 14, 10.

σαπρότης C. 3, 22, 2.

σάρι in Aegypto, edule 4, 8, 2.
deser. 4, 8, 5. emittit σάριον
e radice.

σάρισσα 3, 12, 2.

σαρκόρριζα describ. 7, 12, 1.

σαρκόφυλλος 1, 10, 4. 4, 6, 7.

σαρκόφαγα ζῶα C. 1, 22, 1.

σαρκώδης φύλλα 1, 10, 4. 3,
13, 5. σπέρματα 1, 11, 3. ῥί-
ζαι 7, 9, 3. 4. —

σάρεξ defin. 1, 1, 1. 1, 8, 6. in
floribus 1, 10, 10. in fructu
ibd. 1, 11, 1, 7. acinorum C.
3, 14, 6. olivae C. 6, 8, 5. —
1, 10, 9.

σατάνειος species mespili 3,
12, 5.

σαῦροι ἄποτα 4, 3, 6.

σελήνη 5, 1, 3. C. 4, 14, 3.

σέλινον λαχανῶδες 1, 6, 6. διε-
τίξει 1, 2, 2. 7, 1, 7. μονόρ-
ριζον, ἀποφνάδας ἔχον 1, 6,
6. ῥίζα 7, 2, 2. 5. 8. φύλλα
1, 9, 4. quomodo οὐλον fiat
2, 4, 3. C. 5, 6, 7. ὄνυξις
στατον 7, 1, 3. transplantatio
7, 3, 5. species 7, 4, 6. τὸ
ἐλειον 4, 8, 1. C. 9, 11, 10.
— 1, 10, 7. 1, 12, 2. 6, 3,
1. 7, 1, 2. 7, 3, 4. 7, 5, 3.
7, 6, 3. C. 4, 3, 1. 5, 6, 3.
6, 11, 10. 6, 14, 7.

σελινοειδὲς φύλλον 3, 12, 5.

σελινόσιος πυρὸς C. 3, 21, 2.

σέσελι 9, 15, 5.

σημεῖον 1, 1, 3. 2, 3, 1. 3,
18, 12. 8, 8, 7.

σημειοῦσθαι C. 1, 21, 7.

σημύδα describ. 3, 14, 4. usus
ligni 5, 7, 7.

σηπεδῶν C. 6, 1, 5.

σήπειν σηπόμενον ἕκαστον ἴδι-
ον γεννᾷ C. 4, 15, 4.

σηπες 9, 8, 1.

σηπτικὸς 9, 16, 5.

σητες 9, 11, 11.

σηψις οἰκεία 5, 4, 5. γῆς καὶ
ὑδατος 3, 1, 5. quomodo fiat
C. 3, 22, 3. — C. 3, 22, 5,
4, 16, 3. 6, 8, 4.

σησαμοειδὲς σπέρμα 3, 13, 6.
— ὠδες σπέρμα 6, 5, 4.

σήσαμον folia 8, 3, 1. κανλὸς
ναρθηκῶδης 8, 3, 2. flos φυλ-
λώδης 8, 3, 3. ἐλλοβόσπερμον
3, 18, 13. 8, 5, 2. ἄνοπον
C. 4, 16, 2. — 1, 11, 2. 4, 8,
14. 8, 1, 1. 8, 2, 6. 8, 3, 4.
8, 6, 1. 8, 7, 3. 8, 9, 3. 9,
11, 9. C. 2, 12, 1. 4, 2, 2.
4, 15, 1. 6, 12, 12.

σητάνια κρόμυα 7, 4, 7.

σίδη in lacu Orchomenio 4, 10,
1. describ. 4, 10, 3. edulis 4,
10, 7.

σιδηρεῖον 5, 9, 2.

σιδήριον 5, 3, 4. 5, 5, 1.

σιδηροουργοὶ 4, 8, 5.

σίδιον ξόας C. 5, 6, 1.

σικύα λαχανηρὸν 1, 13, 3. ἄν-
θος ἐπὶ τῶν καρπῶν ibd. σπέρ-
ματα διεσπῶτα καὶ στοιχηδὸν
1, 11, 4. τὰ πρὸς ἐτέρῳ διώ-
κει C. 2, 18, 2. — 7, 2, 9. 7,
3, 5. C. 1, 10, 4. 2, 11, 4.

σίκυος ῥίζα 7, 2, 9. ἐπιβλα-

- στάνει 7, 3, 1. ἄνθος ibd. 1, 13, 3. 4. species 7, 4, 6. ἄγριος 7, 6, 4. 7, 8, 1. 7, 10, 1. cultura mutat saporem 7, 3, 5. aquae coelestes nocent 7, 5, 2. a bestiolis minime infestatur 7, 5, 6. quomodo dulcis fiat C. 3, 9, 4. — 7, 1, 2—6. 7, 5, 3. 9, 9, 4. 9, 15, 5. C. 1, 10, 4. 2, 14, 3. 3, 16, 3. 4, 3, 1. 5, 6, 4—6. 6, 10, 7. 6, 12, 1. — σίκνον 1, 10, 10. 1, 12, 2.
- σίλφιον ναρθηκῶδες 6, 3, 1. ἐν ταῖς ῥίζαις ἢ φύσις 1, 6, 12. ἐφάνη ἐξ ὕδατός τινος γενομένον οὐκ ὄν πρότερον 3, 1, 6. C. 1, 5, 1. proprium agri Cyrenaiici 4, 4, 1. οὐ προςδέχεται γεωργίαν 3, 2, 1. φεύγει τὴν ἐργασίαν 6, 3, 3. C. 1, 16, 9. describ. 6, 3, 1. — 6, 5, 2. 7, 3, 2. 9, 1, 3. 4. 6. 7. C. 3, 1, 4. 6, 11, 14. 6, 12, 8.
- σίνδων 4, 7, 7.
- σίνεσθαι 9, 18, 3.
- σίνος 2, 7, 5.
- σισύμβριον φρυγανῶδες 2, 1, 3. στεφανωτικόν 6, 1, 1. totum odoratum 6, 6, 2. ξυλῶδες 6, 6, 3. μεταβάλλει εἰς μίνθαν 2, 4, 1. C. 2, 16, 2. 4, 5, 6. 5, 7, 1. 6, 7, 6. expurgari vult C. 3, 19, 1. — 6, 7, 2. 9, 16, 3. C. 1, 4, 2. 6, 11, 3. 6, 14, 7. 12.
- σισυρίγγιον βολβῶδες 1, 10, 7. 7, 13, 9. C. 6, 11, 11.
- σιτανίας πυρὸς 8, 2, 3.
- σιτηρὰ τὰ σταχνῶδη ἀκρόκαρπα 1, 14, 2. — ὦν φύσις 6, 1, 1. σπέρματα C. 7, 4, 1. — 1, 10, 7. 8, 3, 5. C. 1, 7, 2. 4, 3, 1. 4. 4, 4, 4. 4, 8, 2. 5, 18, 1.
- σίτησις 8, 4, 3. 8, 11, 5. 7. C. 4, 11, 4. 4, 13, 2.
- σιτοποιῖα C. 3, 20, 1.
- σῖτος πόα 1, 3, 1. radix 7, 9, 3. folia 1, 10, 9. flos 7, 11, 2. αὐξήσις 3, 6, 3. ἄροτοι δύο 8, 4, 6. χειμῶνος ῥιζοῦται C. 1, 12, 3. terra pinguis maxime convenit C. 1, 18, 1. 2. nimis stercoris recusat C. 3, 9, 2. διαφέρει κατὰ χώρας C. 6, 13, 3. ἐκλευκαίνεται C. 5, 9, 9. ἐρυσibuῦται C. 3, 22, 2. διαφθορὰ C. 4, 10, 2. — 8, 6, 4. C. 1, 17, 2. 3, 20, 5. 9. 3, 24, 3. 4, 1, 2. 4, 3, 4. 4, 9, 1. 4, 12, 13. 4, 13, 6. 4, 16, 1. 4, 16, 2. 5, 18, 2. 6, 12, 7.
- σιτοφόρος χώρα 8, 2, 8. C. 3, 23, 4. γῆ C. 2, 4, 2. 10.
- σιτώδης γένος μέγιστον 8, 1, 1. γένεσις 8, 1, 2. φύλλα καλαμώδη 8, 3, 1. ὀρθόκανυλα 8, 3, 2. flos 8, 2, 4. 8, 3, 3. C. 4, 10, 1. germinatio 8, 2, 1. C. 4, 7, 4. πρωῖσπορα et ὀψίσπορα 8, 1, 3. ἐρυσιβᾶ C. 4, 14. duratio seminum C. 4, 22. — 7, 1, 1. 7, 15, 4. 8, 6, 6. 8, 8, 6. 8, 10, 2. C. 2, 12, 1. 3, 2, 1. 3, 7, 12. 3, 10, 1. 4, 15, 3. 6, 6, 6.
- σκαληνῆς C. 6, 7, 2. 6, 10, 3.
- σκαλίας 6, 4, 11.
- σκάλλειν C. 3, 20, 9.
- σκαλοπιὰ 7, 12, 3.
- σκάλσις C. 3, 20, 6. 4, 13, 3.
- σκαμμωνία φαρμακῶδες in borealibus 4, 5, 1. e radice lacrymam fundit 9, 1, 3. 4. partes utiles 9, 9, 1. ὁπὸς μόνον χρήσιμος 9, 20, 4.
- σκανδικῶδη 7, 7, 1. 7, 11, 1.
- σκάνδιξ λάχανον ἄγριον 7, 7, 1. ἐπιγειόκανυλον 7, 8, 1.
- σκαπάνη πᾶσι συμφέρει 2, 7, 5. ὠρεία C. 3, 16, 1. — 2, 7, 1. C. 3, 20, 2. 5, 8, 2. 5, 9, 11. 5, 15, 3.

σκάπτειν C. 3, 16, 1. 3, 20, 1. 4.

σκαφητὸς C. 3, 16, 2.

σκαφίον C. 4, 16, 3.

σκέπη C. 4, 12, 8.

σκευάζειν C. 4, 12, 8. 5, 13, 7.

σκεῦος 9, 17, 3.

σκιάδιον 9, 12, 2.

σκιατροφεῖσθαι C. 2, 7, 4.

σκιερός 3, 13, 4. 7, 14, 1.

σῖλλα βολβῶδες 1, 10, 7. εἶξαι

παραβλαστάνουσιν 7, 2, 2. C.

1, 4, 1. 1, 6, 7—9. κανλὸς

7, 13, 5. φῦλλα 1, 10, 7. 7,

13, 1. ἄνθος 7, 13, 2. χερ-

σαῖον 1, 4, 3. πᾶν ἐν σκ. φυ-

τενόμενον εὐβλαστὲς 2, 5, 5.

συκὴ ἐν σκ. 2, 5, 5. C. 5, 6,

10. φιλόζων 7, 13, 4. — 7,

4, 12. 7, 9, 4. 7, 13, 6. 7.

9, 15, 7. C. 1, 7, 4. 3, 5, 5.

5, 4, 4. 6, 12, 1.

σκιλλῶδες φύλλον 9, 18, 3. C.

1, 17, 4.

σκινοθὸς 4, 6, 9.

σκιώδης 9, 18, 2.

σκληρότης C. 4, 12, 4. 6, 14, 12.

σκληρόφυλλος 3, 9, 2.

σκολιόκανλος 7, 8, 2.

σκολιουῖσθαι 1, 6, 4.

σκολιώτερα 1, 5, 1. 4, 1, 4.

σκολόπενδρον 9, 18, 7.

σκόλυμος φυλλάκανθον 6, 4,

3. 4. radix 6, 4, 7. θερινὸν

7, 10, 1. 7, 15, 1. 9, 12, 1.

9, 13, 4. C. 6, 4, 5.

σκόροδον εἶξαι 1, 6, 9. δια-

ρεῖται κατὰ γέλγεις 7, 4, 11.

C. 1, 4, 5. ἀπαράβλαστον 7,

8, 2. μονόκανλον 7, 1, 8.

ἀθρόα φύεται 7, 13, 4. δριμύ

C. 2, 5, 4. — 9, 8, 6.

σκόροδον = σκόροδον. λαχα-

νῶδες 1, 10, 7. species 7, 4,

7. εἶξης γένεσις 7, 4, 11. —

C. 6, 4, 7. 6, 10, 7. 6, 11,

14. 6, 12, 2. 6, 19, 1.

σκόρπιος ἀκανθῶδες 6, 1, 3.

6, 4, 1. 2. radix 9, 13, 6. C.

1, 10, 5.

σκόρπιος = θηλύφονον 9, 18, 2.

σκηθικὴ εἶξαι s. γλυκεῖα 9,

13, 2.

σκηταλίας σίκνος 7, 4, 6.

σκητάλιον 4, 4, 12.

σκητοδεψῆς 3, 18, 5.

σκητοδεψικὴ κόπρος C. 3, 17,

5. 5, 15, 2.

σκηλήκιον 9, 5, 3.

σκηληκόβορος 3, 12, 8.

σκηληκόβρωτος 3, 12, 6. 8.

4, 11, 1. C. 5, 9, 1.

σκηληκοτόκα ζωά C. 4, 15, 2.

C. 4, 6, 4.

σκηληκοῦσθαι 4, 14, 2. C.

2, 11, 6. 3, 17, 1. 4, 14, 4.

5, 6, 10. 5, 9, 3.

σκηλήκωσις 7, 5, 6.

σκήληξ unde in lignis oriantur

5, 4, 5. in aliena arbore vivere

nequeunt C. 5, 10, 5. — 2, 5, 5,

3, 12, 6. 8. 5, 1, 2. 5, 4, 4,

7, 13, 3. 8, 10, 4. 8, 11, 2.

C. 3, 8, 7. 3, 22, 3. 5. 4,

14, 5.

σμίλαξ arbor 3, 16, 2. — περι-

αλλόκανλον 7, 8, 1. C. 2, 13,

2. vide μίλαξ.

σμύρνα 4, 4, 12. 14. describ.

9, 4, 3. 5. δάκρυον 9, 1, 2.

inter aromata 9, 7, 3. — 9, 1,

4. 9, 1, 6. 9, 4, 1. 2. C. 6,

11, 14. 6, 17, 1.

σόγκος 4, 6, 10. 6, 4, 3. 7.

7, 8, 3.

σογνώδης κανλὸς 6, 4, 5.

σομφώδης εἶξαι 9, 14, 1.

σοφοὶ οἱ σ. τῶν Ἰνδῶν 4, 4, 5.

σπάθη φοινίκιος 2, 6, 6. ἐφ' ἧς

τὸ ἄνθος τοῦ ἄρρενος 2, 8, 4.

σπάλαξ ποιῶδες 1, 6, 11.

σπανίζειν 5, 7, 1.

σπανόφυλλος? 1, 10, 4.

σπάσμα 9, 9, 2.

σπεῖραι δένδρων 5, 2, 3.

σπειραία θαμνωδες ἀκρόκαρ-
πον 1, 14, 2. 6, 4, 1.

σπείρειν σπειρόμενα ἄνθη 6,
6, 11. σπέρματα 7, 5, 3. quan-
do oporteat C. 3, 23, 1. allium
satum et plantatum 7, 4, 9.

σπέρμα ἔσχατον ἐν ἅπασι 1, 11,
1. κοινὸν τέλος πάντων φυ-
τῶν C. 1, 16, 3. 1, 21, 1.
τῆς φύσεως ἰδιώτερον C. 4, 21,
2. πρῶτον καὶ κυριώτατον C.
1, 1, 1. ἐπιγίνεται τοῖς ζώ-
οις τελειουμένης τῆς φύσεως
C. 1, 16, 3. ἐν καθαρωτάτης
περιττώσεως C. 1, 16, 7. γέν-
εσις ἀπὸ σπ. φυσικωτάτη 2,
1, 1. C. 1, 1, 1. 1, 16, 1.
ὅσα ἔχει σπ. καὶ ἀπὸ σπ. γί-
νεται 2, 1, 3. φύσις παραπλη-
σία τοῖς ὁμοῖς C. 1, 7, 1. ἔχει
ἐν ἑαυτῷ σύμφυτον θερμὸν καὶ
ὕγρὸν 1, 11, 1. C. 1, 7, 3.
...τροφὴν C. 1, 7, 1. 2. 4, 6,
6. δύναμιν ἔχει τοῦ ποιεῖν
καὶ πᾶσχειν C. 4, 1, 3. πάν-
των ἰσχυρότατον C. 1, 16, 3.
ἰσχύς καὶ ἀσθένεια C. 3, 21,
5. 4, 1, 1. τὸ τοῦ καρποῦ
1, 2, 1. singula semina suam
habent ἀρχὴν προσφύσεως 1,
11, 5. βίος ὥρισμένος εἰς γέ-
νεσιν 8, 11, 3. exspectant tem-
pus suum 7, 1, 7. πάντα ἐν
σπ. φυτόμενα χεῖρον 1, 16, 12.
C. 4, 1, 1. ...μεθίσταται C. 2,
13, 2. ἕνια παρὰ μέρος γεννᾷ
C. 4, 6, 1. ab omnibus partibus?
C. 5, 6, 13. ἐγκατακτοῦται 8,
6, 1. μεταβάλλει 2, 4, 1. 8,
7, 1. C. 2, 13, 2. 4, 4, 11.
4, 12, 10. ἐξαλλοιοῦται πρὸς
τὸ χεῖρον C. 2, 15, 2. νοσή-
ματα, φθορά 8, 10, 1. 8, 11,
2. C. 4, 4, 8. 5, 3, 7. 5,
18, 1. δυνάμεις C. 6, 13, 3.
duratio C. 1, 7, 2. 4, 2. unde
semina sumenda sint C. 3, 24,

1. διαφοραὶ σπερμάτων 1, 11,
1. C. 4, 11, 8. 6, 13, 3.
φαρμακώδη 9, 14, 4. τερά-
μονα, ἀτεράμονα C. 4, 12,
1. ἐν ἁέρι συγκαταφερόμενα
3, 1, 4. φανερά 3, 1, 3. 6,
2, 3. ἄγρονα 1, 11, 1. C. 4,
4, 2. ἀβλαστῇ 8, 11, 3. δυσ-
φυῇ C. 4, 6, 8. κάρπιμον 6,
2, 3. ἄγρια 2, 2, 7. ἡμερα
C. 2, 2, 2. ξενὰ 4, 9, 3. ἕνα
C. 4, 6, 1. εὐθὺν σαρκώδη 1,
11, 3. C. 1, 7, 3. ξυλῶδη C.
1, 21, 1. ἐμπύρην 1, 11, 3.
πυρηνώδη 1, 11, 3. C. 1, 21,
1. ξηρά 1, 11, 3. ἀθρόα 1,
11, 4. διεστῶτα στοιχηθὸν ibd.
διμερῇ, δλίθον 8, 2, 2. natura
seminis frumentacei 8, 2, 1. le-
guminacei 8, 2, 1. 8, 5, 4.
φυλλῶδες σιλφίου 6, 3, 1. 7,
3, 2. παπκώδη 6, 4, 11. ση-
σαμῶδες 6, 5, 4. figurae variae
7, 3, 2. βοτρυνῶδες 7, 3, 4.
κελυφανώδη C. 1, 7, 2. πιτυ-
ρῶδες C. 1, 5, 4. — σπέρμα-
τα plantae parvae seminiferae
8, 8, 2. σιτώδη 2, 4, 1. 8,
11, 9. τὰ ἐλάττω C. 2, 12, 1.
ἐπέτεια C. 1, 9, 3. οἰκεία ταῖς
χώραις C. 3, 22, 3. θερυνὰ 4,
15, 1. — 1, 12, 2. 2, 1, 3.
2, 2, 6. 4, 4, 9. 7, 1, 7. 7,
3, 4. 7, 5, 3. 8, 6, 4. 8, 8,
2. 8, 11, 7. 9, 16, 4. C. 1,
5, 4. 1, 7, 3. 1, 19, 1. 2, 17,
1. 3, 22, 1. 4, 3, 4. 4, 11, 3.
9. 4, 12, 6. 5, 6, 9. 5, 18, 4.
σπερμάτιον 3, 10, 5.
σπερματικὸς 6, 4, 3. C. 1, 16, 4.
σπερματισμὸς 7, 4, 3. 7, 5, 3.
σπερματοῦσθαι 6, 8, 2. C.
3, 2, 1.
σπερμογονεῖν 7, 14, 3.
σπερμοτοκεῖν 6, 4, 8.
σπερμοφόρα περικάρπια C. 1,
21, 1.

- σπερμοφορεῖν 1, 2, 2. 6, 7, 1.
 σπερμοφυνεῖν 7, 4, 7. C. 1, 16, 4, 7.
 σπερμοφυνῆς 7, 10, 1.
 σπερμούσθαι 3, 18, 8.
 σπεύδειν 1, 21, 2. 3, 7, 10.
 σπιθαμῇ 2, 5, 3.
 σπιθαμιαῖος 2, 5, 5. 2, 6, 4. 7, 2, 1.
 σπιλὰς γῆ C. 2, 4, 4.
 σπινθηρίζειν 3, 8, 7.
 σπλῆν 9, 11, 2. 9, 18, 7. 9, 20, 2.
 σπογγιὰ 4, 6, 5. 10.
 σπογγιεύς 4, 6, 5.
 σποδιας 3, 6, 4.
 σπορευτὴ χώρα C. 3, 20, 6.
 σπορητὸς 8, 2, 8. 10.
 σπόριμος 6, 5, 4.
 σπορὰ 8, 6, 1. 8, 11, 5.
 σπόρος ἐργασία σπόρου 8, 7, 7. πρῶτος, ὅψιος C. 3, 20, 5. χεῖριστος C. 3, 23, 2. περὶ τροπᾶς 3, 23, 2. — 8, 6, 1. 8. 8, 8, 1. 8, 4, 5. C. 4, 3, 4.
 σπουδάζειν — ὁμενα ἔργα 5, 3, 2. 5, 4, 2. 5, 3, 5. 9, 15, 6.
 σπουδαιότατα τῶν μύρων 9, 7, 2.
 σπυρὶς in palma 2, 6, 11.
 σταθεύειν? 7, 13, 3.
 σταθμαῖσθαι 9, 4, 9.
 σταθμὸς 9, 4, 10. 9, 11, 6.
 στακτὸς 9, 4, 10.
 στάσιμον ὕδωρ 2, 6, 3. 5, 14, 9. πνεῦμα 5, 12, 11.
 στάσις ἀέρος C. 5, 12, 7.
 σταφύλη ἀγρία 3, 18, 11. 8, 2, 5. 9, 11, 7.
 σταχυερὰ 1, 11, 4. 5. σπέρμα 9, 16, 4. C. 1, 20, 2.
 σταχυοβολεῖν C. 1, 20, 2.
 στάχys θείη ἂν τις ὡς περιέχον 1, 11, 4. ἀπηρτημένος τοῦ φύλλου 8, 4, 1. ἐπικλινῇ τῷ στ. C. 3, 22, 1. — 7, 11, 12. 8, 2, 1. 4. 8, 3, 4. 8, 7, 5. 8, 10, 3. C. 1, 20, 2. 4, 7, 4. 4, 11, 1. 4. 4, 14, 1.
 σταχυώδη τῶν σιτωδῶν 1, 14, 2. inter herbas 7, 11, 1. flores 8, 3, 3.
 στέαρ φθείρει τὰ φυτὰ C. 5, 15, 6. — 9, 20, 2.
 στεγάζειν C. 1, 12, 3.
 στεγνὸς C. 6, 19, 3.
 στέγειν 5, 4, 5. 5, 7, 4.
 στελεφοῦρος σταχυώδης 7, 11, 2.
 στελεχόκαρπα 4, 2, 4.
 στέλεχος οὐσία καὶ φύσις τοῦ δένδρου 4, 13, 4. ὀπόθεις ibd. σχίσαις 4, 16, 1. C. 5, 16, 3. — 1, 14, 2. 2, 1, 1. 2, 2, 2. 2, 5, 5. 2, 6, 1. 9. C. 3, 14, 7. 5, 1, 2. 5, 2, 1. 5, 5, 3. 5, 12, 5. 5, 16, 2. 6, 11, 8.
 στελεχώδης 3, 15, 1. 3, 17, 1.
 στελλίς C. 2, 17.
 στενοφυλλία C. 6, 18, 8.
 στενόφυλλος 8, 4, 1. C. 2, 16, 7.
 στερεὸς C. 2, 4, 7. 3, 20, 2.
 στερέωμα navis 5, 7, 3.
 στέρησις 1, 2, 5. C. 6, 4, 2. 6. 6, 6, 5. 6, 16, 8.
 στερητικὸς opp. τὸ κατ' εἶδος C. 6, 6, 3. χυλοὶ C. 6, 16, 8.
 στέριφα C. 2, 11, 1.
 στεφανῆ 5, 6, 2.
 στεφανῆ πλοκοι 6, 8, 1.
 στεφανώματα 6, 1, 2. 6, 6, 1. 7, 6, 4. C. 1, 13, 11. 5, 18, 2. 6, 14, 7. 6, 16, 7. 6, 18, 3. 6, 19, 1.
 στεφανωματικὰ εὐώδη τὰ ἄνθη καὶ οἱ κλώνες 1, 12, 4. ἔχει τὰ σπέρματα κάτω ὑπὸ τὸ ἄνθος 1, 13, 3. φρονιτικὰ ἡμερα 6, 1, 1. enumerantur ibd. ξηρότατα τῶν σπερμάτων C. 4, 3, 3. — 6, 6, 1. C. 3, 19, 1.

- στεφανωτίδες μύρριναι 5, 8, 3.
 στεφανωτικά C. 1, 4, 2. 2, 2, 2.
 στημόνιοι διαλήψεις φύλλον
 3, 18, 11.
 στίλβηδών 5, 4, 2.
 στιφορός 3, 11, 4. 5, 1, 11.
 σπλεγγύς πυρός 8, 4, 3.
 στοίβη φρυγανική σαρκόφυλ-
 los 1, 10, 4. φέως dicta 6, 1, 3.
 στοιχεῖν 3, 5, 3. 3, 18, 5.
 στοιχειώδης κριθή 8, 4, 2.
 στοιχηδόν 1, 11, 4. 3, 12, 7.
 στραγγίας πυρός C. 3, 21, 2.
 στραγγουρία 7, 6, 3. 7, 14, 1.
 9, 11, 10.
 στραγγίς 9, 18, 9.
 στρεπτός 3, 13, 2.
 στρέφειν 3, 9, 2. 3, 15, 3. τὰ
 φύλλα C. 2, 19, 1.
 στροβιλοειδὲς σχῆμα κόμης 3,
 12, 9.
 στροβίλος 3, 5, 6. 3, 9, 1.
 στρογγύλα ξύλα 5, 1, 1. 5, 5,
 3. σπέρματα 7, 3, 2. radix
 7, 9, 3. 7, 13, 9.
 στρογγυλόκανυλος 7, 4, 5.
 στρογγυλόλοβος 8, 5, 2.
 στρογγυλότης 4, 12, 2. 1, 10, 4.
 στρουθίον 6, 4, 3. 6, 8, 3.
 στρούθιος 2, 2, 5.
 στροῦθος 4, 3, 5. 4, 4, 5. 9,
 12, 5.
 στροφενὲς θυρῶν 5, 3, 4. 5,
 6, 4. 5, 9, 8.
 στροφίγξ 5, 5, 4. 6.
 στρυφνός 3, 12, 4. 5. 8. C. 2,
 8, 2. 2, 15, 3. defin. 6, 1, 3.
 6, 16, 1. 8.
 στρυφνότης 2, 14, 1. 6, 1,
 3. 6, 12, 6.
 στρύχνος 5, 18, 11. 7, 7, 2.
 7, 15, 4.
 στρύχνος duo genera, alterum
 somnum alterum delirium et mor-
 tem afferens 7, 15, 4. συνώνυμοι
 9, 11, 5. ὑπνώδης describ. 9,
 11, 5. 9, 15, 5. 9, 19, 1.
- στρώμανα 4, 8, 4.
 στρωματεῖς 4, 2, 7.
 στῦξ C. 5, 14, 4.
 στυπτηριώδη ὕδατα C. 2, 5, 1.
 στυπτικός C. 6, 14, 7.
 στύφειν C. 6, 2, 1.
 στύραξ inter aromata 9, 7, 3.
 συγγεννᾶν 3, 1, 5. C. 5, 15, 5.
 συγγενῆς C. 1, 10, 2. 2, 9, 6.
 συγγράφεισθαι 5, 5, 4. 5. C.
 2, 11, 3.
 συγκάειν 1, 13, 3. C. 5, 9, 8.
 συγκατακλείειν C. 2, 8, 3.
 2, 9, 6.
 συγκαταρρεῖν C. 1, 19, 1.
 συγκαταφέρεισθαι C. 5, 12, 11.
 σύγκεισθαι 1, 2, 1. 3, 18, 5.
 9, 18, 2.
 συγκλείειν C. 5, 12, 6.
 συγκρίνειν γένος πρὸς γένος
 C. 1, 8, 2.
 σύγχυσις C. 5, 8, 1.
 συγχωρεῖν C. 2, 3, 5. 5, 3, 3.
 συζυγία paria folio pinnati 3, 11,
 3. 3, 12, 7. 3, 13, 5. 3, 15, 4.
 σνκάμινος αἰγυπτία 1, 1, 7.
 4, 1, 5. describ. 4, 2, 1. fru-
 ctus e trunco 1, 1, 7. 1, 14,
 2. καρπός 1, 10, 10. 1, 12,
 1. flos 1, 13, 1. 1, 13, 4.
 ἀσαπὲς 5, 4, 2. εὐκαμπτον 5,
 6, 2. πρωῖναρπος C. 1, 17, 1.
 ἀπέπαντος μὴ ἐπικινσθεῖσα C.
 2, 8, 4. — 1, 9, 6. 4, 4, 8.
 5, 3, 4. 5, 7, 3. C. 1, 17, 9.
 2, 9, 8. 2, 11, 11. 5, 2, 4.
 τὸ σνκάμινον 6, 6, 4.
 σνκαμινᾶδες δένος 3, 7, 4.
 σνκῆ αἰγυπτία = κερωνία 1,
 11, 2. 1, 14, 2. describ. 4, 2, 1.
 σνκῆ τις ἰδία περὶ τὴν Ἰδην 3,
 17, 4. 5.
 σνκῆ θαλαττία 4, 6, 2. describ.
 4, 6, 9.
 σνκῆ Ἰνδική 1, 7, 3. describ.
 4, 4, 4. C. 2, 10, 2.
 σνκῆ radix 1, 6, 3. 4. 1, 7, 2.

- κανλὸς v. στέλεχος 1, 5, 1. 8.
 κράδη 2, 1, 2. ὄξοι 1, 8, 1.
 φύλλα 1, 3, 5. 1, 10, 5. 9. 4,
 7, 8. cortex 1, 5, 2. μήτρα
 1, 6, 1. ξύλον 1, 5, 3. 5, 6,
 1. ὑγρότης ὁπάδης 1, 12, 2.
 5, 9, 5. ὁπὸς C. 1, 16, 7.
 καρπὸς 1, 11, 6. 1, 14,
 1. 2, 3, 3. 5, 2, 3. χυλὸς
 μελιτώδης 1, 12, 1. ὀλυνθο-
 φοροῦσαι 3, 7, 3. ἐρίνα προ-
 ἀπόπτωτα 3, 7, 3. σπέρματα
 1, 11, 4. 6. βλάστησις 3, 4, 2.
 3, 5, 4. 3, 6, 2. C. 1, 1, 3.
 propagatio: 2, 1, 2. 2, 2, 4.
 C. 1, 3, 1. ἐκ κεγχράμινος 2,
 2, 4. C. 1, 9, 1. cultura:
 2, 7, 5. 2, 5, 4. — 6. 2,
 7, 6. 2, 6, 12. C. 2, 14, 11.
 πολυστελέχης fī 1, 3, 3. προ-
 μόσχευσις 2, 5, 3. φυτὰ συ-
 κῆς 2, 5, 4. ἐρινασμός 2, 8,
 1. — εὐτραφῆς 3, 5, 4. εὐαν-
 ξῆς C. 1, 8, 4. πρωῒβλαστος
 C. 1, 15, 1. βραχύβιος 4, 13,
 2. εὐπαθέστατον 4, 14, 12. —
 μεταβάλλει εἰς ἐρινεὸν 2, 2, 4.
 2, 3, 1. ἐκ λευκῆς μέλαινα 2,
 3, 1. C. 5, 3, 1. χώρα πε-
 δεινὴ οἰκεία 2, 5, 7. morbi:
 4, 14, 2—5. infesta viti C. 3,
 10, 6. multa genera: 2, 6, 6.
 C. 5, 1, 8. ἀγρία 1, 8, 2. ἡμε-
 ρος 1, 14, 4. 3, 17, 5. πρῶ-
 ται ὄψιαι 1, 9, 7. 2, 8, 1. C.
 1, 18, 3. C. 4, 11, 2. πρωῒ-
 καρπος 1, 17, 1. δίφορος C.
 5, 1, 6. λευκομάλιος C. 5, 1,
 9. λακωνικὴ 2, 7, 1. 2, 8,
 1. C. 3, 6, 6. C. 5, 1, 9. κυ-
 πρία in Creta 4, 2, 3. αἰγυ-
 πτία 2, 3, 7. in Ponto 4, 5, 3.
 in ins. Tylo 4, 7, 8. — 3, 3, 8.
 4, 7, 7. 4, 13, 1. 5, 9, 6.
 C. 1, 3, 1. 1, 6, 8. 1, 11, 6.
 1, 20, 5. 2, 7, 4. 2, 8, 2. 2,
 9, 3. 2, 10, 3. 2, 11, 1, 9.
 3, 3, 2. 3, 4, 2. 3, 5, 3, 4.
 3, 6, 6. 8. 3, 7, 9. 10. 3, 10,
 8. 3, 17, 1. 3, 18, 1. 5, 1,
 2. 4. 5, 2, 2. 5, 4, 1. 5, 5,
 3. 4. 5, 9, 4. 5, 16, 3. 6,
 6, 5. 6, 12, 3. 6, 17, 5.
 σύκινον ξύλον 5, 3, 3.
 σῦκον fructus ficus idaeae 3, 17,
 5. αἰγύπτιον 6, 4, 2. 4. — 7,
 13, 3. C. 1, 1, 2. 1, 17, 3.
 2, 14, 4. 5, 1, 7. 5, 10, 2.
 6, 11, 2.
 συλλαμβάνειν C. 1, 18, 2.
 συλλέγειν C. 6, 11, 16.
 συμβάλλεσθαι 8, 7, 7.
 συμβαίνειν ἐκ τῶν συμβεβη-
 κόντων σκοπεῖν C. 1, 21, 4. ὥσπερ
 συμβεβηκὸς C. 2, 17, 8. ὁ τοῖς
 συμβαίνονσι ἀκολουθῶν C. 3,
 2, 3. κατὰ συμβεβηκὸς C. 5,
 12, 3. 6, 5, 1. 6, 17, 7.
 σύμβιος C. 2, 17, 5.
 συμβιοῦν 2, 1, 2.
 συμβλητὸς C. 6, 3, 4.
 συμμετρεῖσθαι C. 6, 18, 4.
 συμμετρία πρὸς τὴν ὥραν C.
 1, 10, 5. προφῆς καὶ ἄερος
 C. 2, 9, 12. κράσεως C. 6, 16,
 7. — C. 1, 14, 4. 1, 16, 2.
 1, 19, 4. 1, 22, 2. 2, 3, 4.
 3, 6, 9. 4, 16, 3. 6, 17, 6.
 6, 19, 3. 6, 20, 1. 3.
 σύμμετρος C. 6, 12, 6.
 συμμύειν 3, 5, 7. 5, 7, 7—9.
 4, 11, 4. 5, 3, 5. 5, 6, 3. 5,
 7, 4. C. 2, 9, 9. 11. 5, 16, 3.
 — ἄνθη ἔνια νύκτωρ συμμύει
 C. 2, 19, 1.
 σύμμυσις C. 2, 19, 3.
 συμπαθῆς C. 1, 7, 4. 4, 6, 2.
 συμπαθεῖν 8, 7, 5.
 συμπαρεκολουθεῖν C. 1,
 22, 4.
 συμπαρελαμβάνειν C. 5, 3, 7.
 συμπαρεμινύειν 9, 11, 6.
 συμπάσχειν C. 5, 10, 13.
 συμπεριῖστασθαι 5, 5, 2.

- συμπεριλαμβάνειν* 6, 1, 1.
 6, 6, 1. 7, 1, 1.
συμπεριφέρειν 7, 5, 2.
συμπέττειν 6, 3, 6. 8, 7, 7.
συμπιλεῖν 3, 7, 5.
συμπίπτειν C. 1, 4, 4.
συμπλέκειν C. 5, 5, 4.
συμπλήρης 4, 11, 10.
συμπληροῦν C. 1, 3, 5.
συμπνίγесθαι C. 6, 11, 6.
σύμπτωμα 5, 4, 7. C. 6, 8, 1.
συμπτωματικὴ αἰτία 7, 15, 1.
συμπυκνοῦν C. 5, 4, 2.
συμφανῆς C. 3, 18, 2.
συμφθείρεσθαι 4, 15, 2.
σύμφραξις C. 5, 11, 3.
συμφράττειν C. 6, 11, 7.
συμφύεσθαι C. 5, 16, 3. — *ύειν*
 4, 12, 3. 9, 2, 6.
συμφυῆς 5, 2, 4. C. 3, 6, 5.
 4, 2, 1. 4, 4, 8.
σύμφυσις 9, 2, 6. C. 5, 5, 3.
σύμφυτον θερμόν 1, 11, 1. C.
 2, 6, 1. 2, 14, 1. 3, 17, 8.
 3, 24, 3. 5, 5, 2.
συμφωνεῖσθαι C. 1, 1, 1. 6,
 8, 8.
σύμφωνος C. 4, 11, 10. 6,
 11, 13.
συμψαύειν 1, 11, 5. 8, 5, 2.
συνάγκεια C. 2, 4, 8.
συνάγειν φύλλα συνηγμένα εἰς
ὅξυ 3, 10, 3. 3, 11, 3.
συναγωγή 3, 10, 5.
συναίτια 9, 6, 3.
συνακολουθεῖν 7, 2, 9. C.
 2, 11, 9. 3, 13, 4. 5, 7, 2.
 6, 3, 1. 6, 9, 2.
συναλλοιοῦν C. 5, 17, 5.
συναλείφειν C. 3, 23, 1.
συναναβλαστάνειν 3, 4, 2.
συναναμίγνυσθαι 8, 8, 3.
συναναπληροῦσθαι 4, 13, 4.
συναναφέρεσθαι C. 5, 1, 11.
συνανέλκειν C. 5, 6, 3.
συνανθροπενόμενα ζῶα 3,
 2, 2. C. 1, 18, 3.
- συναπολαύειν* C. 6, 8, 3.
συναπεργάζεσθαι C. 3, 10, 3.
συνάπτειν 3, 18, 4. 4, 4, 1.
 4, 4, 8, 6. 4, 10, 3. 8, 11,
 8. 9, 18, 2. C. 6, 1, 2.
συναπορρεῖν C. 6, 17, 1.
συναρτᾶν 1, 2, 5.
συναύξειν 9, 19, 3.
συναφή C. 4, 12, 8.
συνδηλοῦσθαι 1, 1, 8.
συνδιατηρεῖν C. 6, 10, 6.
σύνεγγυς 8, 2, 1. 8, 6, 5. C.
 1, 3, 5. 1, 14, 3. 6, 9, 1. 6,
 11, 9.
συνεθίζειν 9, 16, 9.
συνειλεῖν C. 3, 14, 8.
συνιέναι ὕγρον C. 2, 19, 3.
συνεκβαίνειν C. 6, 6, 3.
συνεκπέττειν C. 6, 12, 12.
συνεκπυροῦσθαι C. 6, 1, 5.
συνεκραίνειν 3, 13, 2.
συνεκτελεῖν C. 1, 13, 9.
συνεκτρέφεσθαι 8, 8, 8.
συνεκτρέχειν C. 5, 6, 11.
συνελίττεσθαι 4, 7, 5.
συνεμφαίνειν 1, 12, 2. 3, 8,
 1. C. 6, 9, 1.
συνεξομοιοῦν C. 1, 9, 3. 3,
 9, 4. 4, 11, 5.
συνεπάδειν 9, 10, 4.
συνεπιλάμπειν C. 4, 4, 12.
συνεπικαίνειν C. 5, 17, 6.
συνεπιμαρτυρεῖν C. 6, 16, 6.
συνεργάζεσθαι 6, 3, 3. C. 3,
 12, 1.
συνεργεῖν C. 2, 18, 1. 3, 1, 1.
 4, 8, 4.
συνεστηκὼς καρπὸς 3, 18, 6.
ζητήνῃ 9, 2, 2. — 6, 2, 6. C.
 3, 12, 2. 4, 3, 4. 4, 12, 9.
 4, 13, 2.
συνεστραμμένα ξύλα 3, 11, 2.
 — 3, 18, 9. 4, 8, 5. 7. 9, 4, 8.
σύνεσις αἰσθητικὴ C. 4, 2, 8.
συνεφέλκεσθαι C. 4, 13, 5.
συνέχεια *florum* 6, 8, 4. 7, 10,
 3. *nutritionis* C. 1, 12, 4.

- συνέχεσθαι 3, 15, 4.
 συνεχῆς C. 1, 5, 4. 1, 10, 7.
 3, 7, 8. 4, 6, 2. 4, 12, 1. 4,
 14, 1.
 συνέψειν C. 1, 21, 2. 2, 2, 4.
 6, 18, 9.
 συνήκειν 3, 11, 1. 3, 12, 7.
 3, 13, 5. 3, 14, 2.
 συνημεροῦσθαι 6, 3, 3.
 συνηρεφεῖν 3, 1, 5.
 συνηρεφῆς locus 5, 1, 12.
 συνθερμαίνειν C. 1, 3, 4.
 συνθεωρεῖν 1, 14, 4.
 συνηκμάζεσθαι C. 4, 13, 6.
 συνιστάναι C. 1, 8, 3. 6, 7,
 3. — συνίστασθαι C. 3, 16, 1.
 2. 4, 12, 3. 6, 8, 8. 6, 11, 8.
 συνορεῖν C. 3, 18, 7.
 σύνορος 3, 3, 6. 8, 2, 10. 8,
 8, 7.
 σύνταρρος 3, 7, 2. 3, 10, 7.
 συνταροῦσθαι C. 3, 7, 7.
 συντήκειν C. 6, 13, 2.
 σύντηξις C. 1, 22, 6.
 συντηρεῖν 8, 11, 7.
 συντίθεσθαι 9, 17, 2.
 σύντομος 7, 1, 4.
 σύντονος C. 2, 8, 1.
 σύντροφος C. 5, 5, 4.
 συριγγίας κάλαμος 4, 11, 10.
 συρματῖτις κόπρος 2, 7, 3.
 7, 5, 1.
 συρροή δακρυώδης 6, 6, 8. ἄμ-
 μώδης γῆς 7, 15, 2. — 9, 3,
 1. C. 1, 1, 2. 1, 3, 4. 1, 5,
 4. 1, 11, 4.
 συσκάπτειν C. 3, 12, 1.
 συσκεπάζειν C. 2, 7, 4.
 σύσκιος 9, 20, 6.
 συσπᾶν 4, 6, 6.
 συσπειροῖν 4, 3, 6. 4, 4, 13.
 συσσήπειν C. 3, 22, 4.
 σύστατις τῶν ὄλων C. 1, 12, 5.
 καρποῦ C. 1, 20, 2. ἡ πρώτη
 C. 6, 4, 4. 6, 6, 1. — C. 1,
 11, 8. 5, 1, 10. 6, 6, 6. 6,
 10, 1.
 συστέλλειν C. 1, 8, 3. 1, 15, 1.
 συστοιχία C. 6, 5, 6. 6, 6, 10.
 σύστοιχος C. 6, 4, 2.
 συστροφῇ 5, 2, 3. 5, 5, 1.
 σφαιρίον in quercu 3, 7, 4. 5.
 — fructus cupressi C. 1, 5, 4.
 σφαιροειδὲς βρόνον 3, 11, 4.
 C. 5, 4, 4.
 σφακελίζειν 4, 14, 6. 8, 6, 5.
 C. 3, 24, 3. 5, 9, 6. 6, 10, 5.
 σφακελισμὸς 4, 14, 2. 4, 8,
 10, 1. C. 5, 9, 1. 6.
 σφακὸς frutex 6, 1, 4. descr. 6,
 2, 5.
 σφένδαμνος montana ζυγία 3,
 3, 1. 3, 11, 1. campestris
 γλεῖνος 3, 3, 1. radix 3, 6, 5.
 flos 3, 3, 8. fructus 3, 4, 4.
 genera 3, 11, 1. usus 7, 5, 6.
 πυκνὸν 5, 3, 3. — 3, 6, 1.
 σφηκίον 4, 8, 7.
 σφήν C. 2, 15, 4.
 σφηνοειδὲς ἐνθεμα C. 1, 6, 8.
 σφοδρότης C. 5, 12, 2. 6.
 σφονδύλη animalculum 9, 14, 3.
 σφάνδυλος 3, 16, 4.
 σφραγίς 5, 1, 2.
 σφύρα 2, 5, 4. C. 1, 6, 8. 5,
 5, 3.
 σφυρίον 5, 7, 8.
 σχάσις συνῶν C. 2, 14, 4.
 σχεδιά 5, 8, 2.
 σχῆμα foliorum 3, 10, 3. τὰ
 ὅλα 3, 11, 1. — 3, 11, 3. 3,
 12, 7. 3, 17, 5. 7, 1, 8. C.
 6, 1, 2. 6, 2, 2. 3.
 σχηματισμὸς C. 3, 7, 4.
 σχηματοποιεῖν 9, 4, 10.
 σχίζα 9, 3, 1.
 σχίζειν 1, 1, 6. 9. 1, 6, 12.
 1, 9, 1. 3, 6, 2. 3, 17, 2. C.
 3, 13, 4. 3, 21, 5. 5, 16, 3.
 σχινὶς καρπὸς σχίνου 9, 4, 7.
 σχίνος 9, 1, 2. 9, 4, 7. C. 5,
 6, 10. 5, 9, 5. 6, 11, 15.
 σχίσις φύλλον 3, 11, 1. δίξης
 7, 2, 5. στελέχους 5, 16, 3.

σχίσμα 3, 11, 1.
 σχιστὰ ξύλα 5, 2, 2. 5, 5, 4. 6.
 κρόμνα 7, 4, 7.
 σχοινιά 4, 12, 2.
 σχοίνιον 4, 8, 4. 4, 15, 1. 5,
 7, 5.
 σχοῖνος καυλός 1, 5, 3. 1, 8,
 1. inter λοχυώδη 4, 8, 1. ge-
 nera et describ. 4, 12. Syriacus
 9, 7, 1. inter aromata 9, 1, 3.
 radix sicca suaveolens C. 6, 11,

13. 6, 14, 8. — 1, 21, 6. C.
 6, 18, 1.
 σχοῖνος λίθινος in mari rubro
 4, 7, 3.
 σωματικά οἶον πνεῦμα πῦρ C.
 1, 12, 5.
 σωματοῦσθαι C. 6, 11, 14.
 σωματώδης C. 5, 14, 7. 6, 11,
 7. 6, 19, 3. ὕλη C. 6, 12, 5.
 σωμάτωσις C. 6, 11, 14.

T.

Ταινία 4, 6, 5.
 ταινιοειδής fucus 4, 6, 1.
 τάλαρος C. 5, 6, 6.
 ταμιεύεσθαι 5, 8, 1. 6, 3, 2.
 9, 2, 8. C. 3, 1, 5.
 τανεία 4, 1, 2.
 τάξις 6, 6, 1.
 ταξιόζωτος 1, 8, 3.
 ταξιφυλλος 1, 10, 8. 3, 18, 8.
 ταριχεύειν 4, 2, 2. 5, 4, 3. 8.
 ταρροῦσθαι C. 3, 23, 3.
 ταρρώδης ῥίζα 6, 7, 4. 8, 2, 3.
 τάφος C. 3, 6, 3. 4. 3, 12, 1.
 ταχυβλαστής C. 4, 1, 3.
 ταχυβλαστία C. 4, 1, 3. 4,
 8, 1.
 ταχύγονος C. 4, 3, 6.
 τεκμαίρεσθαι C. 3, 11, 6.
 τεκνοῦν 9, 18, 10.
 τεκτονία 5, 7, 6.
 τεκτονική χρεία 5, 1, 12. 5,
 2, 1. 5, 7, 4.
 τελειογονεῖν C. 1, 11, 3. 3,
 18, 1.
 τελειοκαρπεῖν 1, 13, 4. 5. 4,
 8, 8. C. 3, 6, 9. 6, 4, 3.
 τέλειος C. 1, 16, 6.
 τελειότης διαιρετέον τὴν τ. C.
 4, 4, 1.
 τελείωσις οἰκεία C. 1, 10, 6.
 ἢ κατὰ φύσιν τ. οἰκειοτάτη C.
 4, 6, 3. — C. 1, 16, 11. 4,
 3, 5.

τελειουργεῖν C. 2, 9, 6.
 τελεσφορεῖν 8, 7, 6.
 τελεσφόρος C. 2, 6, 4. 3, 23, 5.
 τέμνειν ligna, quo tempore 5,
 1, 3.
 τερέβινθος δάκρυον ἀφίησι 9,
 1, 2.
 τερέτριον 5, 7, 8.
 τεράμων 8, 8, 6. 8, 11, 1. C.
 3, 21, 3. 4, 12, 1. 5, 6, 12.
 5, 18, 2.
 τεραμότης C. 4, 12, 3.
 τερήδων 5, 4, 4.
 τερμίνθινος 9, 2, 2.
 τέρμινθος ἄγριον ἀίφυλλον 1,
 9, 3. in Syria 3, 3, 1. in In-
 dia 4, 4, 7. βλάστησις 3, 4,
 2. fructus 3, 4, 4. genera et
 descr. 3, 15, 3. resinifera 4,
 16, 1. 9, 1, 6. C. 6, 11, 15.
 fert ἑξίαν C. 2, 17, 1. lignum
 nigrum et densum 5, 3, 2. — 5,
 7, 7. 9, 2, 1. 9, 3, 4. 9, 4,
 7. 8. C. 2, 17, 4. 6, 14, 4.
 τεσσαρακοσταῖος 8, 2, 6.
 τετανδὼν φύλλον 3, 11, 1. 3,
 12, 5. 3, 15, 6.
 τεταρτημόριον 9, 11, 3.
 τετραγωνία ὀψιαίτατον 3, 4,
 2. 6.
 τετράγωνα ξύλα 5, 1, 1.
 τετταράκοντα αἱ τ. ἡμέραι C.
 5, 12, 4.

- τετραετία C. 3, 3, 7.
 τετραλίξ ἀκανθῶδες 6, 4, 4.
 τετράξοος 5, 1, 9.
 τετράστοιχος κριθή 8, 4, 2.
 τετραστοιχία 3, 18, 13.
 τευτλίον φύλλα σαρκώδη 1, 10, 4. ῥίζα σαρκώδης 7, 2, 8. πα-
 ραβλαστάνει 7, 2, 2. 5. 6. ἐμ-
 φλοιοσπέρματον 7, 3, 2. sal-
 suginem amat C. 2, 5, 3. spe-
 cies: 7, 4, 4. — 7, 1, 2. 3. 5.
 C. 2, 17, 7. 4, 3, 2. 4, 6, 7.
 4, 13, 1. 6, 11, 5. 10.
 τεῦτλον λαχανῶδες μονόρριζον
 1, 6, 6. 1, 9, 2. 1, 6, 7. 1,
 5, 3. 1, 3, 2.
 τευτλὶς 7, 7, 2.
 τέφρα C. 3, 17, 1. 5, 6, 10. 6,
 19, 4. 6, 20, 2. πικρὸν C. 6,
 3, 2.
 τέχνη μιμεῖται τὴν φύσιν C. 1,
 18, 2. συνεργεῖ τῇ φύσει C.
 5, 1, 1. τὰ κατὰ τ. C. 6, 3,
 3. τ. καὶ σύνεσις C. 6, 11, 2.
 τηκτικὸς C. 6, 1, 3.
 τήλις 3, 17, 2.
 τίγρις 5, 4, 7.
 τιθάσεια 3, 2, 2.
 τιθήνησις C. 2, 1, 6.
 τιθύμαλλος 9, 8, 2. 9, 11, 1.
 species 9, 11, 7. 9, 15, 6. C.
 4, 6, 9.
 τίλλειν 8, 2, 5.
 τίμιος 9, 6, 3.
 τιτραίνειν 5, 4, 5.
 τιτρώσκειν C. 5, 16, 3.
 τίφη πολύρριζος 1, 6, 5. πο-
 λύλοπον 8, 4, 1. πυρὸς ἐκ τί-
 φης 2, 4, 1. C. 4, 4, 5. ma-
 turatio 8, 2, 6. — 8, 1, 1. 8,
 8, 3. 8, 9, 2. C. 4, 4, 5. 4,
 5, 2. 3. 5, 6, 12.
 τίφνον C. 1, 10, 5.
 τμητικὸς C. 5, 13, 7.
 τομή modi 2, 2, 2. καλάμον 4,
 11, 7. plantarum vitis C. 3, 13.
 vitis C. 3, 13, 1. — C. 3, 2, 1.
 τοξικὸς κάλαμος 4, 11, 11.
 τόπος κρείττων ἐργασίας καὶ θε-
 ραπείας 2, 2, 8. τόπων φύσις
 μεγάλη διαφορὰ πρὸς καρπὸν
 καὶ ἀναρπῖαν 3, 3, 5. διαι-
 ρεῖν δεῖ κατὰ τοὺς τόπους 4,
 10, 1. τ. ποιούσι διαφορὰν 8,
 2, 11. τὸ συγγενὲς τῆς φύσε-
 ως ἕκαστον ἄγει πρὸς τὸν οἰ-
 κεῖον τόπον C. 2, 7, 1. τοὺς
 τ. δεῖ καλῶς κεῖσθαι πρὸς τὰ
 πνεύματα C. 3, 6, 9. τόπων
 πολυειδία ἐν τοῖς μεγάλοις ὄρε-
 σιν 3, 2, 5. οἰκεῖος τ. ἐν ᾧ
 εὐθeneῖ C. 2, 16, 7. 3, 3, 4.
 οἰκειότατος τ. οὗ ἢ φύσις αὐ-
 τῇ γεννᾷ C. 3, 6, 7. οἰκεῖος
 2, 3, 3. 4, 1, 1. C. 1, 16, 11.
 1, 22, 3. 2, 7, 1. 2, 16, 7.
 3, 1, 6. 3, 17, 3. σύμμετροι
 ibd. τόπων διαφοραὶ 3, 2, 5.
 C. 2, 7, 1. 3, 17, 2. εὐτρο-
 φος 3, 3, 4. τραχεῖς 3, 15, 5.
 κοῖλοι 4, 1, 2. 4, 14, 12. C.
 5, 12, 7. πρῶτοι 8, 2, 9.
 ὕπτιοι C. 5, 12, 7. θερμοὶ
 μᾶλλον εὐοσμοὶ C. 6, 18, 1.
 πάντες τ. μετέχουσι τῶν φαρ-
 μάκων 9, 15, 2. — 2, 5, 6.
 3, 3, 1. 2. 4, 4, 1. 4, 5, 4.
 6, 8, 5. 8, 6, 5. C. 1, 5, 2.
 1, 8, 3. 1, 13, 11. 2, 3, 3.
 5, 12, 7.
 τορνεῖα 5, 7, 3.
 τορνευτήριον 5, 6, 4.
 τορνεύειν 4, 2, 7.
 τοσανταχῶς 8, 7, 5.
 τραγάκανθα 9, 1, 3. 9, 8, 2.
 9, 15, 8.
 τραγᾶν ἄμπελος 4, 14, 6. 1, 5,
 5. C. 5, 9, 10. 5, 10, 13.
 τραγήματα 4, 8, 12.
 τραγοπῶγων 7, 7, 1.
 τραπεζία 3, 10, 1.
 τραύματα περισναπτόντων 4,
 14, 7. — 9, 9, 5. C. 5, 8, 1.

τραχὺς=πολύοχος 1, 8, 5. τὸ
 τρ. δυσβλαστὲς C. 1, 3, 1.
 τραχύφλοια 1, 5, 2. C. 3,
 14, 3.
 τρέφειν ἕκαστον τρέφεται τῷ
 οἰκείῳ C. 6, 19, 1. — 6, 4, 2.
 τριακοντάχοα ὕσπρια 8, 2, 8.
 τρίβολος ἀκανθώδης 6, 1, 3.
 describ. 6, 5, 3. — 3, 1, 6. 6,
 4, 1. 6, 5, 1. 7, 8, 1. 8, 7, 2.
 τρίβολος aquaticus 4, 9, 1.
 τρίβειν τετριμμένη ἕξις C. 2,
 4, 6.
 τριγμὸς 4, 14, 5. C. 5, 10, 5.
 τριγουνεῖν C. 1, 9, 3. 1, 13, 3.
 τρίγωνος 4, 8, 3.
 τρίενος κάλαμος 4, 11, 5. 7,
 5, 5. σπέρματα 8, 11, 5.
 τριετία C. 1, 20, 4.
 τριμηνιαῖος σπέρματα C. 3,
 24, 2.
 τρίμηνος πυροὶ et κριθαὶ 8, 1,
 4, 8, 4, 4. σπέρματα C. 2, 2,
 3. — C. 3, 21, 2. 4, 3, 7. 4,
 11, 1.
 τρίοχος 1, 8, 3.
 τριόρχης 9, 8, 6.
 τριπόλιον 9, 19, 2.
 τρισάλυπος ὄροβοι 2, 4, 2.
 τρισκαιδεκόργγιος 5, 8, 1.
 τρίςλοπος 3, 5, 1.
 τρίστοιχος κριθή 8, 4, 2.
 τριφορεῖν C. 2, 9, 13.
 τριφυῆς 2, 6, 9.
 τριχομανὲς ἀδιάντου species
 7, 14, 1.
 τριχόφυλλα 3, 9, 4. 6, 6, 10.
 τριχόφυλλον planta marina 4,
 6, 3.
 τριχοῦν C. 1, 6, 7.
 τροπαὶ θεριναὶ 1, 9, 7. 1, 10,
 1. 6, 2, 3. C. 2, 19, 1. 3, 4,
 1. χειμῶνος 8, 1, 2. ἡλίου
 C. 3, 11, 6. — C. 2, 3, 1. 5,
 12, 4. 6, 10, 9.
 τρόπις folii 1, 10, 5. navis 5,
 7, 2.

τροφή (loci omnes e libris de
 Causis) ἰσχυρὸν πρὸς ὁμοίωσιν
 2, 13, 1. ἀπὸ τῆς γῆς τοῦ
 ἡλίου καὶ τοῦ αἵματος 3, 12, 2.
 quid efficiat 3, 17, 7. τρ. καὶ
 γένεσις ἐκ τῶν αὐτῶν 3, 22, 4.
 διὰ τῆς τρ. τὸ τέλος 4, 6, 3.
 τρ. ὑπὸ τῶν πνευμάτων καὶ
 τοῦ αἵματος 4, 13, 7. ἡ τρ. ἄνω
 φέρεται 5, 1, 11. αἱ τρ. τὰς
 διαθέσεις ἀλλοιοῦσιν 5, 3, 5.
 ἀλλοιοῦνται ἐν ταῖς εἰσῆταις 6, 11,
 5. τροφῆς πλήθος ἐν ὄμβρῳ
 πλήθει 1, 2, 3. 4, 4, 12. ἐξ
 αἵματος καὶ ἐδάφους 2, 13, 1. 3,
 2, 1. βελτίους ἐν εὐπνοις τό-
 πους 3, 6, 9. ἡ ἐν τῷ σπέρ-
 ματι 4, 6, 6. ἐν τῷ αἵματι ibd.
 βαρύτες καὶ κοφύτης 4, 9, 4.
 ὑπερβολὴ καὶ ἐνδεια 5, 9, 7.
 σύμμετρος 1, 18, 1. 2, 9, 7.
 3, 10, 2. κινουμένη καὶ πεττο-
 μένη 2, 1, 3. κατειργασμένη
 καὶ πεπεμμένη 2, 17, 6. ἀλ-
 λολιότερα 3, 1, 6. πρὸς τὴν
 φύσιν σύμμετρος 3, 6, 6. σω-
 ματώδης 3, 6, 8. 3, 21, 2.
 ἰσχυρὰ 3, 21, 4. δεινὴ Hist. 8,
 2, 8. μὴ οἰκεῖται 4, 5, 6. ὥμη,
 προπεποιημένη 4, 6, 6. ἀλ-
 λοτριωτέρα 4, 9, 3. γεώδης 4,
 9, 3. κοφύτερα 4, 9, 6. θα-
 λερωτέρα 4, 11, 3. βλοσυρω-
 τέρα 6, 14, 2. ἡ ἡμετέρα 4,
 12, 2. εὐθιγοροῦσα 5, 3, 4.
 ἐνη 5, 13, 5. — 4, 4, 1. 5,
 15, 5. 6, 4, 2. 4. 6. 6, 17,
 11, 12.
 τροφίμος οὐ τὰ ἰσχυρότερα τρο-
 φιμώτερα C. 1, 15, 4. τρ. γῆ
 καταρρεῖ C. 3, 20, 4. γῆ C.
 2, 4, 12. — C. 2, 17, 6. 6,
 4, 4.
 τροχηλιά 4, 3, 5.
 τροχίσκος 9, 9, 1. 3.
 τροχμαλός C. 3, 6, 4.
 τρογᾶσθαι C. 3, 15, 3.

τρογγητός 5, 1, 2.

τρούξ 9, 9, 3. 9, 12, 1. C. 6, 16, 5.

τρούπανον 5, 9, 7.

τρουπᾶν 3, 16, 4.

τρούχος ὀθονίου 3, 8, 6.

τρώξανα C. 3, 2, 2.

τρώσις 4, 16, 1.

τύπος 2, 6, 12.

τύφη ἀμφίβιος 4, 10, 6. in lacu Orchomenio 4, 10, 1. descr. 4, 10, 4. — 1, 5, 3. 1, 8, 1. 4, 10, 7.

τυφλὰ βλαστήματα C. 3, 2, 8. ὄξοι 1, 8, 4. C. 3, 5, 1.

τυφλοῦν C. 5, 17, 7.

T.

Τάκινθος 6, 8, 1—3.

ὑβρίζειν C. 3, 15, 4.

ὑβριστικὸς ἄμπελος C. 3, 15, 4.

ὑγεία 9, 18, 3. C. 4, 16, 3.

ὑγιαίνειν 6, 3, 6. C. 5, 16, 3.

ὑγιαίνειν C. 5, 16, 3.

ὑγραίνειν C. 5, 13, 3.

ὑγρασία μυξώδης 3, 13, 2. οὐ-
νώδης 3, 13, 6. ἀέρος C. 5, 11, 2.

ὑγρὸς ὁπὸς 1, 2, 3. ὑγρῶν δι-
αίρεσις 1, 4, 2. σύμφυτον 1,
8, 1. τὸ σαρκώδες ὑγρὸν 1,
11, 6. τὰ ὑγρά κάλλιον ἀπὸ
τῶν ἄνω βλαστάνει C. 3, 5, 3.
τὸ ὑγρὸν ὕλη τῶν χυμῶν C. 6,
7, 1. — 1, 2, 1. 4. 1, 10, 9.
C. 3, 15, 3. 1, 2, 3.

ὑγρότης ἡ οἰκεία τῶν φυτῶν
9, 1, 1. C. 6, 11, 16. 4, 13,
5. 4, 15, 4. 5, 9, 2. οἰκεία
σύμφυτος C. 5, 17, 2. σύμ-
φυτος 1, 2, 4. ἅπαντα ὑ. κατὰ
τὴν ἰδίαν φύσιν δένδρου καὶ
φυτοῦ 1, 12, 2. ἐν τοῖς περι-
καρπίοις κατεργασίαν λαμβάνει
1, 12, 2. αἰτία τῆς ἀποβολῆς
τῶν καρπῶν C. 2, 9, 4. ἡ ὑ.
ὕλη τῷ θερμῷ πρὸς τὴν σῆψιν
C. 3, 22, 3. ἡ τῶν δένδρων
ὑ. ἔχει διάφορα εἶδη 1, 12, 2.
ἀνώνυμος 1, 2, 5. γλίσχρα 1,
6, 5. C. 1, 7, 4. ὁπώδης 1,
12, 2. C. 6, 6, 5. πιττώδης
1, 12, 2. ἐλαιώδης 5, 9, 8.
ὑδαρῆς 1, 12, 2. C. 1, 17, 3.

δορμεῖα 1, 12, 2. εὐώδης 1,
12, 2. κοῦφη C. 1, 7, 4. λι-
παρὰ C. 1, 7, 4. λεπτή C. 1,
17, 3. κομιιδώδης C. 5, 10,
2. φθαρτική C. 4, 16, 3. γό-
νιμος C. 1, 4, 4. 1, 6, 1. 1,
11, 3. 4, 16, 3. 5, 4, 3. ἔμ-
βιος C. 1, 1, 3. — 3, 13, 2.
C. 2, 9, 10.

ὑδαρῆς 9, 1, 1. 5. C. 2, 15, 3.
2, 16, 1. 3, 1, 3. 6, 12, 3.
6, 14, 2.

ὑδάτιον C. 2, 9, 9.

ὑδατώδης 5, 1, 4. 5, 3, 4.
C. 6, 6, 8. 6, 8, 2. 6, 14, 2.

ὑδνον ὑπόγειον 1, 6, 9. — 1,
1, 11. 1, 6, 5. 12.

ὑδρεῖα 2, 6, 3. C. 3, 9, 2.

ὑδρεύειν 2, 6, 3. C. 3, 6, 6.

ὑδρευσις C. 3, 8, 5. 3, 19, 1.

ὑδρηλος 7, 14, 1.

ὑδρος μεταβάλλει εἰς ἔχιν 2, 4, 1.

ὑδρωψ 7, 6, 2.

ὑδωρ ὑδατος σηπομένον καὶ
μίξιν λαμβάνοντος πρὸς τὴν
γῆν γεννᾶται φυτὰ 3, 1, 4.
βλάπτει τὴν ἀνθήσιν τοῦ θυ-
μου 6, 2, 3. ἥρινα καιριώτατα
πᾶσιν 8, 6, 6. παρακαιρότατα
τὰ περὶ τὰς ἀνθήσεις C. 2, 2,
2. τὰ ὑπὸ γῆς C. 2, 19, 4.
qualis mixtio sit utilis C. 2, 6,
3. ὁυτὸν 2, 2, 11. C. 2, 6, 3.
ἐπύρνον 5, 9, 5. C. 3, 8, 3.
ναματιαῖον 2, 2, 11. 8, 7, 3.
C. 1, 19, 5. 2, 5, 5. 2, 6, 3.

- ἐκ διὸς 2, 6, 5. 7, 5, 2. 8, 7, 3. C. 1, 19, 5. 2, 6, 1. 3, 8, 3. 3, 9, 5. 6, 8, 7. ἐν-
ράνιον 4, 7, 8. C. 2, 4, 4. 2, 5, 5. 3, 8, 3. 3, 11, 3. 4, 12, 5. 5, 10, 5. 6, 18, 5.
κατὰ κεφαλῆς 4, 10, 7. C. 6, 18, 10. ἐκ τῶν ὀχετῶν 7, 5, 2. C. 6, 8, 2. ὀχετευόμενον C. 3, 8, 3. πηγαῖα 9, 4, 8. φρεατι-
αῖον C. 2, 6, 3. ὄμβριον, λι-
μναῖον, στάσιμον ibd. ὕδατα
πρῶτα 6, 8, 3. C. 1, 10, 5.
2, 4, 11. εὐκαιρα 8, 7, 6.
ὥραία C. 2, 2, 1. πάρωρα C.
4, 13, 4. ἁώρια C. 2, 2, 2.
θερινὰ C. 1, 13, 8. χειμερινὰ
C. 2, 2, 1. 2, 4, 10. ἐπὶ τῷ
ἄστρῳ C. 3, 4, 1. ὄψιον 8, 8,
1. βόρεια, νότια, C. 2, 2, 3.
νυκτερινὰ C. 2, 6, 1. ἐπίγεια
C. 2, 5, 1. πότιμα, ψυχρά,
ἀλυνὰ 7, 5, 2. C. 2, 5, 1. λε-
πτομερές, ἄοδμον, ἄχυνμον, δι-
ειδές C. 6, 19, 2. παιδογόνον
9, 18, 10. πιττῶδες 3, 1, 6.
C. 1, 5, 1.
ὕεια κόπρος 2, 7, 4. C. 2,
14, 2. 3, 9, 3.
ὔεσθαι 8, 11, 3. 8, 6, 6. 9,
4, 8.
ὕετος 6, 4, 4. πρῶτοι 7, 7, 3.
ἥρινοι C. 2, 1, 4. C. 6, 17, 6.
ὕλη opp. εἶδος καὶ μορφή 1, 12,
2. ὕλης πλήθος C. 1, 10, 3.
ἐκάστῳ ἐκ τῆς οἰκείας ὕλης ἡ
τροφὴ C. 5, 10, 5. ἡ ὑγρότης
ὕλη τῷ θερμῷ πρὸς τὴν σῆψιν
C. 3, 22, 3. περιττωματικὴ C.
1, 14, 3. C. 4, 3, 4. 6, 7, 1.
6. 6, 8, 3. 6, 12, 5. 6, 17, 12.
ὕλη ἀγρία 1, 9, 2. 4, 5, 3. αὐ-
τομάτη μεταβλαστάνει 2, 4, 4.
διαφοραὶ ὕλης 5, 3, 1. ναυ-
πηγήσιμος 4, 5, 5. 5, 7. οὐ-
κοδομικὴ ibd. δύσεργος εὐσερ-
γος 5, 1, 1. 11. νεόκαντος
C. 6, 17, 7. — herbae sylve-
stres C. 3, 20, 7. 3, 21, 4.
ὕλημα τὰ ἄλλα opp. δένδρα 1,
10, 6. 4, 5, 1. ἐλάττονα 3,
3, 6. ἴδια 4, 3, 11. — ὧν δυνά-
μεις 9, 18, 1. — 1, 5, 3. 1,
6, 2. 7. 3, 18, 1. 4, 4, 5. 12.
4, 6, 1. 4, 10, 1. 5, 9, 3. 9,
16, 4. C. 1, 3, 5. 1, 10, 6.
3, 1, 1. 6, 12, 10. 6, 14, 6.
6, 17, 9.
ὕληματικὰ C. 6, 11, 10.
ὕλικός C. 6, 6, 5. 6, 11, 1.
ὕλομανεῖν C. 3, 1, 5.
ὕλοτόμος 3, 9, 3.
ὕλώδης C. 5, 14, 5. 6, 17, 9.
ὕμενώδης C. 1, 7, 4. 1, 19, 1.
ὕμην σπέρματα ἐν ὕ. 1, 11, 1.
δερματικός 1, 11, 5. λεπτός C.
1, 17, 4. — 4, 10, 3. 6, 6, 9.
C. 1, 19, 2.
ὕπαλθριος 4, 5, 3. 4, fl, 6.
5, 7, 6. 9, 18, 1. C. 1, 17, 3.
4, 12, 9.
ὕπακούειν C. 1, 15, 1. 2, 12,
1. 5, 4, 2. 5, 12, 9.
ὕπαργίλος γῆ 9, 4, 8.
ὕπαροῦν 8, 11, 8. C. 3, 20, 8.
ὕπεναντίος 5, 1, 3.
ὕπεραίρειν 4, 8, 10. 4, 6, 8.
6, 6, 4. C. 2, 7, 2. 6, 16, 7.
ὕπερβάλλειν 8, 2, 9. 9, 7, 1.
C. 5, 12, 1.
ὕπερβλαστάνειν C. 1, 20, 6.
ὕπερβλαστῆς C. 1, 20, 6.
ὕπερβολή C. 5, 8, 3. 5, 12,
1. 5, 14, 8.
ὕπεργάζεσθαι 3, 1, 6.
ὕπερείδειν C. 2, 18, 2.
ὕπερινος 9, 14, 2.
ὕπερίσχειν C. 1, 15, 3.
ὕπερισχύειν C. 3, 18, 2.
ὕπερκαρπεῖν C. 2, 11, 2.
ὕπερομβρεῖν C. 5, 3, 7.
ὕπερπαχύνειν C. 5, 11, 3.
ὕπερπυρος C. 1, 21, 5.

- ὑπερτείνειν 4, 13, 1. 7, 5, 5.
 8, 11, 5.
 ὑπερτοκεῖν C. 2, 11, 4.
 ὑπερυνθρος 3, 13, 4. 9, 4, 7.
 ὑπερῶν C. 1, 7, 2.
 ὑπήνεμος C. 3, 6, 9.
 ὕπνος 9, 9, 1. 9, 20, 4.
 ὑπνώδης στρόγχνος 9, 11, 5.
 θάνατος 9, 13, 4.
 ὑπόβαθρον 5, 7, 6.
 ὑποβάλλειν 2, 5, 3. μέρος τι
 φνυτοῦ C. 3, 5, 4.
 ὑποβιβρώσκειν 4, 7, 5.
 ὑπόγλισχος 7, 13, 1.
 ὑπόγνιος C. 1, 13, 10. 5, 4, 3.
 ὑποδεής 3, 7, 1.
 ὑποδεικνύναι 9, 15, 1.
 ὑπρὸς γὰρ 4, 8, 14. 7, 5, 1. C.
 2, 17, 6.
 ὑποθεσις 2, 6, 11. 4, 13, 4.
 C. 4, 4, 1. 6, 5, 3. 6, 19, 1.
 ὡς πρὸς ὑ. λεγόμενον C. 1, 2,
 2. ὡς καθ' ὑ. θεωρεῖσθαι C.
 1, 13, 2. ὡς ἐξ ὑ. εἰρησθαι C.
 2, 5, 5.
 ὑποκαθαίρειν 7, 12, 3.
 ὑποκαταβαίνειν 4, 8, 10.
 ὑπόκεισθαι C. 3, 4, 1.
 ὑποκείμενος καρποὶ 1, 12, 2.
 C. 1, 6, 10. 2, 14, 4. 2, 17,
 10. 5, 2, 1. 6, 2, 2. 6, 4,
 4. 5. 6, 6, 7. 6, 9, 2. 6,
 17, 12.
 ὑποκονίζειν βότρυν 2, 7, 5.
 ὑποκόνισις C. 3, 16, 3.
 ὑποκόπτειν 3, 18, 9.
 ὑπολαῖς C. 2, 17, 9.
 ὑπολαμβάνειν C. 3, 3, 2.
 ὑπόλειμμα C. 1, 11, 3. 5, 1,
 5. 5, 15, 6.
 ὑπόλειψις C. 5, 1, 11.
 ὑπολείπειν 1, 2, 4.
 ὑπολιπής 3, 13, 2.
 ὑπόλεπρος 3, 14, 2.
 ὑπόλευκος C. 2, 4, 3.
 ὑπολίπαρος 3, 12, 9.
 ὑπολοπᾶν 5, 1, 4.
 ὑπομονή C. 5, 16, 3.
 ὑπονείζειν 3, 1, 6.
 ὑπόξανθος ῥίζα 9, 12, 2.
 ὑποπαράβορρα δένδρα 5, 1,
 11.
 ὑποπέλιος φλοιὸς 3, 11, 1.
 ὑπόπετρος γῆ C. 3, 20, 5.
 ὑπόπικρος 9, 11, 3.
 ὑποπίπτειν C. 3, 12, 3. 4,
 6, 9.
 ὑπόπρεμνος 2, 1, 3.
 ὑποπτίσσειν 4, 8, 14.
 ὑπόρριζος 2, 1, 3. φνυτευτη-
 ρία 2, 5, 3. 4. παραφνὰς C.
 1, 2, 2. — C. 1, 8, 1. 3, 5, 3.
 ὑποσήπειν C. 6, 10, 2.
 ὑποσκάπτειν 2, 7, 5.
 ὑπόσκιος καρπὸς C. 1, 17, 3.
 ὑποστασις 9, 8, 3. κολλώδης
 C. 5, 16, 4. γεώδης C. 6, 7, 4.
 ὑποστρόγγυλος ῥίζα 8, 8, 5.
 ὑποτίλλειν 2, 7, 5.
 ὑποτομή 9, 2, 7.
 ὑποφαίνειν καρπὸν 3, 5, 6.
 3, 12, 4. 7, 13, 9. C. 5, 1, 2.
 ὑποφέρειν 9, 14, 4.
 ὑποφύεσθαι 3, 13, 2. 4, 15,
 2. C. 1, 11, 8.
 ὑπόφυσις 4, 15, 1.
 ὑποφυτεύεσθαι C. 3, 10, 5.
 ὑποχοιρὶς 7, 7, 1. 7, 11, 4.
 ὕπιος τὰ ὑ. τῶν φύλλων 1,
 10, 1. 2. 3, 14, 2. C. 2, 19,
 2. καρποῦ φοίνικος 2, 6, 1.
 ἄμπελος ὑ. τμηθεῖσα 4, 14, 6.
 C. 5, 9, 13. τόποι C. 5, 12, 7.
 ὑπιότης ποιεῖ τὸ πρᾶνές 1,
 10, 2.
 ὑπώπια 9, 20, 3.
 ὑπώρεια C. 3, 6, 7.
 ὕστερα 9, 20, 4. C. 3, 2, 6.
 ὕστερεῖν C. 3, 24, 2.
 ὕστερον τὸ 1, 2, 7. C. 5,
 1, 10.
 ὕφαιμος 1, 6, 12. 6, 5, 2. 8,
 11, 8. C. 2, 16, 8. 4, 7, 3.
 ὑφάπτειν 9, 3, 2.

ὑφειμένον τὸ 6, 14, 12.
 ὑφέαρ 3, 16, 1. C. 2, 17, 1.
 ὑφήγηται 1, 2, 3.

ὑφίστασθαι 3, 15, 4. C. 6,
 16, 5.
 ὑψηλοφυνής 3, 12, 3.

Φ.

Φακὸς 2, 4, 2. 3, 15, 3. 3,
 17, 2. 4, 4, 9. 10. 8, 1, 4.
 8, 3, 2. 8, 3, 4. 8, 5, 2. 8,
 8, 4, 6. C. 4, 12, 1. 7. 4, 15,
 2. 4. 5, 6, 11. 5, 15, 5. 6,
 9, 3.

φαλάγγιον 8, 10, 1. 9, 11, 1.
 φαντασία C. 5, 1, 6.

φαραγγῶδες ἡ ὄστρεος 3, 10, 3.
 φάραγξ 9, 5, 2.

φάρμακον ἐναιμον 4, 7, 2. λυ-
 τικὸν 9, 16, 5. διαφοραὶ C. 6,
 13, 4. πλεῖστα ἐν τοῖς ὄρεσι
 C. 6, 13, 5. ἐν φαρμάκον μέ-
 ρει C. 3, 10, 3. . . . λόγῳ C.
 6, 12, 7. — 9, 14, 1. 2. 9, 15,
 2. 9, 17, 1. 2. C. 6, 13, 3.

φαρμακοποιὸν ἔθνος 9, 15, 1.
 φαρμακοπώλης 6, 2, 5. 9,
 17, 1. 2. 9, 18, 4. 5.

φαρμακώδης ρίζαις καὶ ὀποῖς
 4, 5, 1. τόποι 4, 5, 2. 9, 15,
 1. 4. δυνάμεις C. 6, 13, 5.
 ρίζαι 7, 9, 3. 9, 8, 1. γάλα
 9, 15, 4. χυμοὶ C. 6, 4, 6. —
 4, 2, 8. 7, 12, 2. 9, 1, 3.
 9, 7, 2. 9, 8, 1. 9, 14, 4.
 C. 2, 1, 3. 6, 11, 14. 15. 6,
 12, 2. 6, 13, 1.

φάσαννον=ξίφος, radix edulis
 7, 12, 3. 7, 13, 1. 4.

φάσκον 3, 8, 6.

φανλία 2, 2, 12. C. 6, 8, 3. 5.

φελλόδρουs describ. 3, 16, 3.
 1, 9, 3. 3, 3, 3.

φελλός 1, 2, 7. 1, 5, 2. 4. 3,
 17, 1. 4, 15, 1. 5, 3, 6.

φέως=στοίβη, ἀκανθώδης 6, 1,
 3. 6, 4, 1. 6, 5, 1.

φηγὸς γένος δρυὸς 3, 8, 2.
 βλάστησις 3, 4, 2. ὄρεινόν 3,

3, 1. lignum 3, 8, 2. 5, 1, 2.
 fructus 3, 8, 2. 3. vetustae ad
 Jliam 4, 13, 2.

φήμη 4, 13, 2.

φθαρτικὸς C. 6, 5, 3.

φθειρὸς ἐξ αἵματος διαφθαρέντος
 C. 2, 9, 6.

φθείρεται τὰ φυτὰ ὑπὸ τοῦ
 ὁμοίου διὰ τὴν ὑπερβολὴν C.
 1, 21, 5.

φθειροποιὸς πίνυς 2, 2, 6.

φθινόπωρον 4, 7, 4. 5, 1, 4.
 C. 6, 20, 4.

φθίσις C. 4, 3, 4.

φθορά φθορᾶς ἀρχαὶ C. 2, 11,

6. αἷτια C. 4, 2, 2. δένδρων

ab externa vi 4, 14, 11 — 14. a

partium iactura 4, 15. a radi-

cibus praecisis 4, 16, 5. ὅλη

C. 4, 6, 2. σπέρματος C. 4, 4,

8. 5, 18. 1. ἡ ὅλως ἡ εἰς

καρπογονίαν C. 5, 8, 2. γίνε-

ται ταῖς ὑπερβολαῖς 5, 14, 8.

βίαιοι 5, 16, 1. τέλεια 5, 17,

4. ἐκστατική 6, 7, 5. — C. 2,

16, 2. 2, 17, 9. 4, 4, 5. 4,

12, 6. 5, 6, 3. 5, 8, 1. 5,

11. 5, 15, 3. 5, 17, 1. 6, 17, 8.

φιληδεῖν 9, 16, 1.

φιλόζωος 3, 12, 9. 7, 13, 4.

φιλόθερμος C. 2, 3, 3.

φιλόκοπος 2, 7, 1. 6, 7, 6.

7, 1, 8. 7, 5, 1. 4.

φιλόσκεπα δένδρα C. 2, 7, 3.

φιλόσκια 6, 7, 6. C. 3, 7, 1.

φιλόψυχρα 3, 2, 4. 3, 3, 2.

4, 1, 3. 4, 5, 1. C. 2, 3, 3.

φίλτρα 9, 9, 1. 3.

φίλυδρα 2, 7, 1. 3, 1, 1. 3,

2, 4. 4, 5, 6. 4, 8, 1. 4, 13,

3. 6, 7, 6. 7, 1, 8. 7, 5, 1.

- φιλόκη ἄγριον αἰφύλλον 1, 9.
 3. 3, 3, 3. ὄρεινόν 3, 3, 1.
 βλάστησις 3, 4, 2. fructif. 3,
 4, 4. lignum 5, 6, 2. 5, 7, 7.
 φίλνρα φλοιός 1, 5, 2. 5. στρέ-
 φει τὰ φύλλα 1, 10, 1. C. 2,
 19, 1. καρπὸς ἄβρωτος 1, 12,
 4. 3, 4, 6. C. 6, 12, 7. ὄρει-
 νόν 3, 3, 1. φιλόψυχρον 4, 5,
 1. C. 2, 3, 3. ἄρρην καὶ θή-
 λεια 3, 10, 4. num sit καρυο-
 φόρος 3, 5, 7. lignum 5, 3, 3.
 5, 5, 1. 5, 6, 2. 5, 7, 5. —
 3, 4, 2. 3, 11, 1. 3, 13, 1. 3.
 3, 17, 5. 4, 4, 1. 4, 8, 1. 4,
 15, 1. 5, 1, 2. 5, 3, 3. 5, 9,
 7. C. 1, 6, 7. 1, 22, 5.
 φίλνρεά 1, 9, 3. 3, 3, 3.
 φλέγμα 9, 11, 9.
 φλέψ 1, 2, 1. 3. 6. 1, 10, 2. 3. 10.
 φλέως inter λοχυώδη 4, 8, 1.
 ἀμφίβιος 4, 10, 6. in lacu Or-
 chomenio 4, 10, 1. describ. 4,
 10, 4. pars subradicalis edulis
 4, 10, 7. 4, 11, 12.
 φλόγινον τὸ ἄγριον 6, 8, 1.
 φλοιῶειν 3, 16, 3. 9, 20, 4.
 φλοιορραγῆς 4, 15, 2. C. 3,
 18, 3.
 φλοιός defin. 1, 2, 6. differen-
 tia 1, 5, 2. 3, 10, 1. in foliis
 1, 10, 9. in floribus 1, 10, 10.
 cortice abstracto arbores mori-
 untur 4, 15, 1. κύριος, ἐπιπο-
 λῆς 4, 15, 1. quibus arboribus
 detrahatur 5, 1, 2. C. 3, 18, 3.
 5, 17, 1. — 1, 2, 1. 3, 17, 1.
 4, 6, 9. 9, 5, 1. 3. — C. 5, 15, 6.
 φλοιῶσμός 5, 1, 1.
 φλοιώδης ῥίζα 1, 6, 7.
 φλόμος μέλαινα 9, 12, 3.
 φλόξ inter στεφανωτικά 6, 6,
 2. 11.
 φλόξ flamma 5, 9, 3. 8.
 φόβη inflorescentia oryzae 4, 4,
 10. fructus κεγχρωδῶν 8, 3, 4.
 καλαμώδης ἀπόχυσις 8, 3, 4.
 φοινικοῦς ξύλον 3, 10, 2. καρ-
 πὸς 9, 15, 5. — 3, 13, 7. 4,
 6, 9, 10.
 φοῖνιξ ἡμερον αἰφύλλον 1, 9,
 3. φλοιός 1, 5, 2. μήτρα 1,
 6, 2. ξύλον 1, 5, 3. 5, 3, 6.
 5, 6, 1. φύλλα 1, 10, 5. 1,
 14, 2. αὐξητικὸς εἰς μῆκος 1,
 9, 1. C. 3, 7, 4. μακροστελέ-
 χης καὶ μονοφυῆς 2, 6, 9. ἐν
 τῷ ἄνω πᾶν τὸ ζωτικόν 1, 14,
 2. ὀλιγόκλαδος 1, 5, 1. ἐγκέ-
 φαλος 6, 4, 11. C. 1, 2, 3. 5,
 16, 1. σπάθη 2, 6, 6. καρ-
 πὸς 1, 21, 1. 1, 14, 2. 2, 6,
 4—7. 2, 8, 1. 4, 4, 13. — ὦν
 γένεσις C. 1, 20, 2. σπέρμα 1,
 11, 1. 3. C. 1, 9, 1. 1, 19, 2.
 4, 2, 1. πρόσφορον τὸ ἄλνικόν
 C. 2, 5, 3. φιλόθερμον C. 2,
 3, 3. δυνάμεις C. 1, 8, 4.
 quomodo φύεται 2, 2, 6. 4,
 4, 2. C. 1, 2, 1. 3. φυτεία 2,
 6, 1. θεραπεία 2, 6, 2—5.
 C. 3, 17, 1. ὀλυνθάζουσιν 2,
 8, 4. C. 2, 9, 15. nutritio 4,
 3, 7. ἐπικοπῇ emoritur 4, 16,
 1. C. 5, 17, 3. usus 2, 6, 6.
 9, 4, 4. γένη 2, 6, 6. 7. 3,
 13, 7. 4, 1, 5. ἄρρην, θήλυν
 1, 13, 5. 2, 6, 5. 3, 18, 1.
 quae loca inhabitet 1, 4, 3. 2,
 6, 2. in Graecia ἀκαρπὸς 2, 2,
 8. 3, 3, 5. Cypro 2, 6, 7. Ba-
 bylonia optima 2, 6, 2. 3, 3,
 5. C. 2, 3, 7. Libya 2, 6, 2.
 4, 3, 5. Aegypto 2, 6, 2. 7. 9.
 4, 3, 1. 4, 2, 7. Phoenicia 2,
 6, 2. Syria optima 2, 6, 2. 5.
 7. C. 2, 3, 7. Creta διφυεῖς
 2, 6, 9. India 4, 4, 8. Gedro-
 sia fructus crudi letiferi 4, 4, 13.
 ins. Tylo 4, 7, 8. Delo 4, 13, 2.
 φοῖνιξ marina 4, 6, 2. describ.
 4, 6, 10.
 φοινικόφυτα ἐν τῷ ἀλῶνι τῆς
 Συρίας 2, 6, 5.

- φολίδωτα μόρια τῇ τάξει 3, 5, 6, 7.
 φόνος = ἀτρακτύλις 6, 4, 6.
 φονώδης ὁσμή 6, 4, 6.
 φορὰ 3, 15, 1. 5, 3, 5. νεανική C. 1, 17, 2. καρπού C. 3, 14, 5. συνεκῆς C. 5, 1, 9.
 φορὰς 4, 16, 2.
 φορμὸς 2, 6, 11.
 φορὸς γῆ C. 3, 20, 3.
 φράττειν 9, 5, 2.
 φρέαρ 5, 6, 5.
 φρεατιαῖον ὕδωρ C. 2, 6, 3.
 φρίσσειν πεφρικότα φύλλα 3, 9, 4. .. κῶνος 3, 9, 5.
 φρύγανον defin. 1, 3, 1.
 φρυγανικά 1, 3, 6. 1, 5, 3. 1, 6, 5. 1, 9, 4. 1, 13, 3. 3, 1, 3. 6, 1, 1. 6, 6, 1. 7, 2, 3. C. 2, 2, 2. 3, 7, 12. 3, 19, 1.
 φρυγανώδη 1, 3, 4. 2, 1, 3. 2, 2, 1. 6, 6, 2. 9, 5, 2.
 φρύγειν 7, 13, 3.
 φύκιον 4, 7, 3.
 φύκος 4, 6, 2. 5.
 φυκώδης 4, 7, 6.
 φυλακή C. 4, 11, 10.
 φυλλάκανθος 1, 10, 6. 7. 6, 1, 3. 6, 4, 1. 6, 5, 3. 7, 8, 3.
 φυλλικός 3, 5, 5. 3, 7, 5. 3, 18, 11.
 φυλλοβολεῖν 1, 9, 3. 6. 7. 3, 12, 7. 3, 17, 1. 8, 7, 3. C. 1, 21, 7. 3, 15, 1.
 φυλλοβολία 1, 9, 6. αἰτία τῆς φ. C. 2, 9, 7.
 φυλλοβόλος 1, 3, 5. 1, 4, 2. 1, 9, 3. 1, 14, 3. 3, 2, 1. C. 1, 11, 6. 2, 17, 2. 2, 18, 1.
 φυλλομανεῖν 8, 7, 4.
 φύλλον compositio 1, 10, 9. ἐπιγινόμενα κατ' ἐνιαυτὸν 3, 7, 3. τῷ καρπῷ φυλακὴν παρέχει 1, 20, 2. differentiae 1, 10. 7, 9, 1. infinitae 6, 1, 4. positio 1, 10, 2. 7. 8. 6, 2, 8. 7, 9, 3. 7, 14, 1. nutritio 1, 10, 3. σχήματα 1, 10, 5. 6. ὅλον φύλλον 3, 11, 3. τὰ καθ' ἕκαστον 3, 11, 3. 3, 13, 5. στρεφόμενα C. 2, 19, 1. ἀπογωνιούμενα 2, 16, 4. καρποφόρα 1, 10, 8. κεκλιμένα 3, 9, 3. 4. 3, 14, 2. πεφρικότα 3, 9, 4. κεντητικὰ 3, 9, 6. ἐπεστραμμένα 3, 9, 3. 6. ἐπακανθίζοντα 3, 10, 1. 6, 4, 1. ἀσχιδὲς 3, 14, 1. ἀκροσχιδὲς, μεσοσχιδὲς 3, 11, 1. πολυσχιδὲς 6, 2, 8. 6, 5, 1. εἰς ὅξυν συνηγμένον 3, 10, 11. ἐπικεκαργαμένον 3, 10, 3. 6, 2, 5. αὐχμηρόν 3, 9, 4. 6, 2, 5. τριχωδὲς 6, 2, 8. στενὸν 6, 6, 10. 8, 7, 1. περιφερὲς 7, 4, 4. 8, 3, 1. ἀγωνότερον 7, 6, 2. μονόκλωνον 9, 18, 8. δασὺ 8, 7, 1. 7, 4, 6. μανὸν 7, 4, 6. σῶλον ibd. δερματῶδες 6, 2, 1. σαρκῶδες 3, 13, 5. λιπαρόν 3, 15, 4. 6, 2, 6. 8, 7, 1. περιττὰ 3, 12, 7. κωρνωδὲς 3, 15, 4. δρυῶδες 3, 16, 1. ἀγνώδες 3, 18, 4. πρινωδὲς 4, 14, 1. ἀσφοδελῶδες 6, 6, 9. σκολυμῶδες 7, 4, 5. ὠκίμῶδες 7, 7, 2. καλαμῶδες 7, 13, 1. σικνωδὲς 7, 13, 1. κίχοριῶδες 9, 16, 4. σικιλῶδες 9, 18, 3.
 φύλλον ἀρρενόγονον θηλύγονον 9, 18, 5.
 φύλλον σπέρμα σιλφίου 6, 3, 1. 4.
 φυλλορροεῖν 3, 11, 3. 3, 12, 5. 3, 13, 5. 9, 8, 2. C. 1, 11, 6. 2, 19, 2.
 φυλλορροία 3, 13, 4. C. 2, 19, 2.
 φυλλόφορεῖν C. 3, 9, 2.
 φυλλώδης σπέρμα 7, 3, 2. ἄνθη 8, 3, 3. δυνάμεις 9, 8, 1.
 φύμα 9, 11, 1.

- φύσα 9, 9, 2.
 φύσεις 5, 9, 3.
 φύσιγξ in σκορόδω 7, 4, 12.
 φυσικὸς διαφοραὶ 8, 4, 4. φ.
 καὶ οἰκεία C. 1, 16, 13. φ.
 καὶ αὐτόματον C. 2, 1, 1. φυ-
 σικῶς opp. ἐκ θεραπείας C. 2,
 16, 1. — C. 3, 3, 2. 6, 4, 2. 6.
 φυσικὸς C. 4, 4, 7. 4, 6, 4.
 4, 16, 3.
 φυσιολόγοι 3, 1, 4. C. 6, 3, 5.
 φύσις ἀρχὴ ἐν ἅπασιν ἡ φ. C.
 6, 3, 3. 6, 17, 10. ἐν αὐτῇ
 τὰς ἀρχὰς ἔχει C. 1, 16, 10.
 τὸ αὐτόματον μὴνύει τὴν φύ-
 σιν C. 2, 7, 1. ἀεὶ πρὸς τὸ
 βέλτιον ὁρμᾷ C. 1, 16, 11. οὐ-
 θέν ποιεῖ κατὰ μέρος C. 1, 2,
 4. . μᾶτῃν C. 1, 1, 1. τὸ
 ἔθος ὥσπερ φ. γέγονε C. 2, 5,
 5. 3, 8, 4. 4, 11, 5. συνα-
 κολουθεῖ τῇ ὥρᾳ 7, 2, 9. opp.
 τόπω 1, 8, 1. 1, 9, 5. opp.
 πηρώσει 1, 8, 4. πρότερα τὰ
 τῆς φ. C. 2, 1, 1. — φύσις φύ-
 τῶν 1, 1, 1. C. 4, 4, 10. δέν-
 δρον C. 1, 18, 5. γένους 3,
 18, 1. τόπων 3, 3, 5. θερ-
 μοῦ 1, 19, 4. αἴρος καὶ ἐδά-
 φους C. 2, 14, 2. φύσεως με-
 ταβολὴ καὶ ἐκστασις C. 3, 1, 6.
 κρᾶσις C. 2, 3, 4. τὸ συγγενὲς
 C. 2, 7, 1. παραλλαγὴ C. 2,
 7, 2. ὁρμὴ C. 2, 19, 4. 2, 10,
 2. — τὸ ἴδιον τῆς φ. 3, 3, 1.
 τὸ κυριώτατον C. 2, 11, 1. τὸ
 οἰκείον C. 2, 16, 8. τὸ ἐνδὲς
 C. 3, 20, 2. τὸ πολὺ C. 4, 7,
 2. — ἰδίᾳ 1, 1, 2. 1, 10, 3.
 1, 12, 4. C. 1, 8, 2. 1, 18,
 4. 4, 11, 2. 6, 12, 5. ἐκά-
 στου 2, 7, 2. C. 1, 21, 3. C.
 4, 9, 2. ὅλη 1, 2, 1. 1, 12,
 3. 2, 3, 3. 3, 2, 3. C. 2, 2,
 2. 3, 17, 7. σύμμετρος πρὸς
 τὴν ὥραν C. 1, 10, 3. οἰκεία
 C. 6, 12, 2. ὑποκειμένη C. 6,
 6, 7. 6, 12, 5. 6, 16, 8. τε-
 λειοτάτη καρπὸς 7, 9, 1. ζωο-
 ποιὸς C. 2, 9, 6. 3, 22, 3. τὸ
 κατὰ φύσιν C. 1, 16, 10. 4,
 4, 6, 4, 6, 7. 3, 11, 1. παρὰ
 φ. 2, 3, 2. 2, 5, 7. 3, 11, 1.
 4, 14, 6. C. 4, 4, 6. 4, 6, 7.
 4, 11, 7. 5, 1, 1. 5, 1, 2' sqq.
 5, 6, 11. — ἡ πᾶσα φ. i. e.
 totum plantae corpus C. 6, 6, 2.
 φύσεις i. e. genera aut familiae
 plantarum σιτηρὰ 6, 1, 1. στε-
 φανωματικὴ 6, 6, 1. φρυγα-
 νικὴ 6, 1, 4. 6, 6, 2. ἐπέτεια
 6, 6, 2. δένδρων C. 4, 4, 1.
 μία i. e. unum genus 9, 16, 2.
 C. 2, 17, 1. 3, 10, 8. 5, 5,
 4. διαιρετέον τὰς φ. C. 1, 16,
 13. — 1, 5, 5. 1, 6, 4. 12.
 1, 10, 2. 2, 1, 2. 3, 18, 1.
 6, 3, 1. C. 1, 16, 13. 1, 20,
 1. 5. 1, 22, 2. 2, 3, 7. 2,
 4, 1. 7. 2, 11, 2. 2, 13, 5.
 2, 15, 3. 2, 16, 7. 3, 1, 1.
 3, 7, 7. 3, 16, 2. 4, 1, 3. 5,
 15, 1. 6, 4, 2. 6, 8, 5. 6,
 10, 9.
 φυτεία 1, 8, 2. ποιοῦσι δια-
 φορὰς 2, 5, 1. μεταβολαὶ κατὰ
 φ. 2, 2, 11. περίκομος 3, 8,
 4. πυνὴ μανὴ C. 1, 8, 3.
 modi et rationes C. 1, 1 — 6.
 ἐαρινὴ C. 1, 6, 3. μετοπωρινὴ
 C. 1, 12, 2. 3, 4, 1. — 1, 8,
 2. 2, 6, 1. 3, 10, 3. 6, 7, 1.
 C. 3, 3, 2. 3, 4, 4. 3, 20, 7.
 5, 15, 3. 5, 17, 6.
 φυτεύειν 2, 5, 5. 7, 13, 4.
 ἀπὸ δακρύου 9, 1, 4.
 φύτευμα C. 3, 5, 2. 3, 11, 5.
 3, 24, 1.
 φυτευτήριον 2, 2, 4. 2, 5, 3.
 2, 6, 12. C. 3, 3, 1. 3, 5, 1.
 2. 3, 6, 3.
 φυτὰ γενέσεις αὐτόματοι 3, 1.
 εἰς ἄλλο μεταλλάττεσθαι C. 2,
 16, 6. σύμβια ἀλλήλοις C. 2,

7, 5. μὴ ἐν γῇ θυνάμενα βλα-
στάνειν C. 2, 17, 1. differt ab
animali C. 4, 11, 9. οὐσία φν-
τῶν C. 6, 4, 3. 6, 6, 3. τὸ
τοῦ ἡλίου θερμὸν μάλιστα φν-
τῶν οἰκείον C. 6, 7, 1.
φυτὰ = φυτευτήρια 2, 5, 1.
ὑπόπρεμνα 2, 5, 4. ἀμπέλου

C. 1, 12, 9. 2, 15, 1. 2, 18,
1. 3, 13, 1. 3, 15, 4. τὸ
φυτὸν ἀσθενὲς C. 3, 5, 2. C.
5, 9, 1.
φυτουργία C. 3, 7, 5.
φωκὶς ἄπιος C. 2, 15, 2. 5.
φωνασκία 9, 9, 2.

X.

Χαλαζοκοπεῖσθαι 4, 14, 1.
C. 5, 8, 3.
χαλαζοκοπία C. 5, 8, 2.
χαλβάνη 9, 1, 2. 9, 7, 2. 9,
9, 2.
χαλεπὸς 3, 18, 9. 4, 16, 5.
χάλκειος ἀκανθῶδες 6, 4, 3.
χαλκεὺς 5, 9, 3.
χαμαίβατος 3, 18, 4.
χαμαιδάφνη 3, 18, 13.
χαμαίδρυς 9, 9, 5.
χαμαίκανυλος 6, 5, 2. C. 2,
18, 2.
χαμαιλέων ἀκανθῶδες 6, 4, 3.
8. 9, 12, 1. 9, 14, 1.
χαμαιριφεῖς palma in Sici-
lia et Creta 2, 6, 11.
χαμαισχιδὲς C. 4, 14, 4.
χαραγμός φύλλον 3, 10, 3. 3,
11, 3. 3, 12, 7. 3, 13, 5. 3,
15, 6.
χαράδρα 9, 11, 5.
χαρακίας κάλαμος 4, 11, 1.
χάραξ 2, 1, 2. 4. C. 1, 12, 9.
5, 1, 4.
χαράσσειν φύλλον κεχαραγμέ-
νον 3, 10, 5. 3, 15, 1.
χάσμα C. 6, 5, 5.
χαῦνος 3, 8, 5. 3, 12, 5. 3,
13, 4. ξύλα 5, 3, 3. γῇ C.
3, 4, 1. 3, 17, 3.
χεδροπὰ σπέρματα ἐν λοβῷ 1,
11, 2. 8, 3, 4. radix 1, 6, 3.
C. 4, 7, 2. κανυλοὶ 8, 3, 2.
φύλλα 8, 3, 1. ἄνθησις 8, 2,
5. 4, 10, 1. δίδυρα 8, 2, 2.

C. 4, 7, 5. καρπὸς γεώδης C.
4, 8, 3. ἰσχυρὰ πρὸς τροφήν
8, 3, 5. fertilissima C. 2, 12,
1. germinatio C. 4, 7, 4. —
3, 14, 4. 8, 1, 1. 8, 6, 4. 8,
9, 3. 8, 11, 3. C. 2, 2, 2.
3, 20, 7. 3, 21, 3. 4, 2, 2.
4, 7, 1. 4, 8, 1. 4, 9, 1. 5,
18, 2. 6, 12, 9.
χειμάζεσθαι 4, 14, 1. 7, 4,
3. C. 2, 1, 2. 7. 3, 4, 1. 3,
20, 7. 6, 8, 2.
χειμέριος 1, 8, 1. 3, 12, 4.
χειμερινὸς ἄροτος 7, 1, 1.
τροπαὶ ἡλίου ibd.
χειμόσπορος C. 4, 11, 1.
χειμοσπορεῖν C. 4, 11, 3.
χειμῶν ὠραῖος 4, 14, 1. C. 2,
1, 2. 5, 8, 3. καλὸς C. 2, 1, 2.
πιέζει C. 2, 1, 3. ἐπιλαμβά-
νων τὰς φυτείας φθείρει C. 3,
3, 2. ἐπιγινόμενος χρήσιμος
3, 21, 5. — C. 3, 23, 5.
χειροπληθὴς 4, 2, 7.
χειροπληθιαῖος 9, 4, 10.
χειρῶνιον πάνακες 9, 11, 1.
χελιδόνιον 7, 15, 1.
χελιδονίας ἄνεμος 7, 15, 1.
χέλυσμα 5, 7, 2. 3.
χέρσος 8, 6, 4. C. 3, 13, 3.
χερσαῖα 1, 4, 2. 1, 14, 3. 4,
9, 1. 4, 13, 1. C. 1, 22, 3.
2, 3, 5.
χιλεῦειν C. 2, 17, 6.
χιτῶν φλοιού 3, 13, 2. σπερ-
μάτων 1, 12, 3. 8, 4, 1. 3.

- C. 1, 19, 2. tunicae bulborum
 C. 1, 4, 1. — C. 1, 7, 4. 4,
 1, 2. 4, 13, 4. 5. 4, 14, 1.
χιών utilis C. 3, 20, 7. ἀναζυ-
 μοῦ καὶ μανοῦ τὴν γῆν C. 3,
 23, 4. συνεκπέττει C. 4, 9, 5.
 — C. 5, 13, 6.
χλοερός ἄνθος 3, 10, 4. καρ-
 πός 3, 15, 3. φύλλον 3, 17, 3.
 3, 18, 8.
χλόη 7, 4, 10. 8, 2, 4. C. 4,
 4, 7.
χλωδής 3, 18, 8. 7, 9, 3.
χλωρός 1, 14, 1. 2, 6, 8. C.
 5, 13, 3. 6, 14.
χνοὺς in flore masculo phoenicis
 2, 8, 4. opp. σπέρμα φανερόν
 3, 1, 3. 6, 6, 6. C. 2, 9, 15.
 6, 10, 7.
χνοῶδες ἄνθος 1, 13, 1. σί-
 του 8, 3, 3. 1, 13, 4. φύλ-
 λον 4, 10, 2. — 7, 11, 2.
χόνδρος 4, 4, 9. βαλσάμον 9,
 4, 10. C. 4, 16, 2.
χόνδρυνλλα 7, 7, 1. 7, 11, 4.
χορτάζεσθαι C. 4, 9, 2.
χοῦς C. 3, 6, 4.
χρεῖα 5, 1, 5.
χρόα 9, 1, 1.
χροῖα 2, 2, 4. 6. 4, 11, 12.
 ἀκρατοί, μεμιγμένοι 7, 9, 2.
χρονίζεσθαι 9, 14, 3. C. 4,
 3, 4. 4, 6, 5. — εἰν 4, 9, 6.
 4, 11, 7. 6, 7, 3.
χρόνιος 1, 1, 9, 10. 4, 15, 3.
 7, 2, 3. C. 6, 15, 1.
χρονιότης 9, 14, 2.
χρόνος 9, 14, 1. C. 1, 12, 5.
 1, 7, 1. 5, 14, 6.
χρυσάλλης γίνεται ἐκ κάμπης
 εἶτ' ἐκ ταύτης ψυχὴ 2, 4, 4.
 C. 5, 7, 3.
χρυσίον 9, 19, 3.
χρυσοειδής 6, 3, 5. 9, 11, 1.
 9, 19, 3.
χρώζειν 7, 9, 2.
χρώμα C. 6, 4, 1.
- χύδην* 4, 13, 7.
χύλισμα 9, 8, 3.
χυλισμός 9, 8, 1. 3.
χυλίζειν 9, 9, 4.
χυλὸς διαφοραὶ κατὰ χ. 7, 9,
 5. ἀρμόττων πρὸς τὴν ἡμε-
 τέραν φύσιν C. 1, 16, 1. χρο-
 νιζόμενοι χείρους C. 1, 19, 3.
 μεταβολαὶ ἐν τοῖς χ. C. 2, 15.
 6, 7, 1. 6, 6, 13. — ὧν γένε-
 σις C. 6, 6, 5. πέψις C. 6, 8,
 4, 6, 17, 4. φντοῦ C. 6, 6, 6.
 ξνιοὶ δέονται μίξεως C. 6, 17, 2.
 calor nimius perdit C. 6, 17, 5.
 χωρισθέντες ἔλκουσι ὁσμάς C. 6,
 19, 2. φνσικός 6, 11, 2. οἰκείος
 2, 8, 2. 5, 6, 1. ἔπεπτοι C.
 6, 15, 3. ποτιμοὶ C. 6, 11, 2.
 ἀφορος C. 5, 14, 8. ἰσχυρός
 7, 6, 1. ἐδώδιμος 7, 7, 2. δρι-
 μὺς 7, 6, 1. φαρμακώδης 1,
 16, 8. 7, 4, 4. κακοποιός C.
 2, 6, 4. ὀπώδης C. 1, 16, 8.
 λιπαρός 6, 4, 6. C. 1, 7, 4.
 οἰνώδης 1, 12, 1. 6, 6, 4.
 ἐλαιώδης 1, 12, 1. C. 6, 8, 7.
 ἀναπόμικτος C. 6, 8, 4. ὀξύς
 7, 6, 1. γεώδης C. 2, 6, 3.
 — 9, 8, 3. C. 2, 5, 1. 3. 2,
 16, 1. 5, 9, 5. 6, 9, 1. 6,
 11, 1. 11. 6, 14, 12. 6, 16, 8.
χύλωσις 7, 5, 1. C. 3, 9, 2.
χυμός εἶδη C. 6, 1, 2. σχῆμα
 6, 2, 2. οἷ ἐν τῇ γῇ C. 6, 3, 4.
 ἰδέαι ἐπὶ C. 6, 4, 1. ἐκάστον
 ἰδέαι πλείους C. 6, 9, 2. ὕδα-
 ρής 9, 1, 1. τρόφιμος 9, 18,
 10. ἀπλοῦς, μεμιγμένοι 6, 6,
 9. coniunctus enim olfactu C. 6,
 9, 1. — C. 6, 3, 3.
χύσις φλεβός 9, 15, 3.
χύτροι 4, 11, 8.
χύτρα ἢ C. 1, 6, 6.
χώρα χώρας φύσις 1, 7, 1. τὰ
 σπέρματα μεταβάλλει κατὰ τὰς
 χ. 2, 4, 1. C. 1, 9, 3. μέγ-
 στον τὸ τὴν πρόσφορον ἐκά-

στον χ. ἀποδιδόναι 2, 5, 7. C. 3, 6, 5. κατὰ τὰς χ. διαφέρει καὶ αὐτὰ τὰ δένδρα καὶ αἱ ἐργασίαι 2, 6, 5. χ. διαφέρουσιν πρὸς τὰς ἀποβολὰς τῶν καρπῶν 2, 8, 1. . . ad tempora serendi 8, 1, 6. . . ad maturacionem 8, 2, 7. . . πρὸς αὐξησιν καὶ τροφήν 8, 7, 6. C. 6, 17, 13. πρὸς σκωλήκωσιν 8, 10, 5. χ. τινὲς δύνανται τηρεῖν τὰς φύσεις C. 1, 9, 2. ἐν ταῖς ἐναντίαις τὰ ἐναντία διαμένει C. 1, 21, 5. οἰκεία μεγίστην ἔχει ῥοπήν πρὸς ἀντίληψιν καὶ εὐκαρπίαν C. 3, 6, 6. ποιῶσι τὰ γένη C. 4, 11, 5. ἄλλη πρὸς ἄλλην δύναμιν οἰκεία C. 6, 13,

5. φέρουσι πολλὰς ἀνωμαλίας C. 6, 18, 6. ἡ χ. ἐν σπέρματος ἀγρίου ποιεῖ ἡμέρον 2, 2, 7. χώρας ἀρετὴ C. 2, 4, 3, 6, 8. . . ἰδιότης C. 4, 11, 6. . . θέσις C. 3, 23, 5. εὐφυντα C. 1, 2, 3. λυπρὰ 4, 15, 3. λεπτόγεως 8, 2, 11. 8, 6, 6. ψαφαρὰ 8, 2, 11. 8, 6, 4. μέλ-ἀγγειος 8, 7, 2. ἀνωμαλὴς κατὰ τοὺς τόπους C. 3, 6, 5. 5. μέση C. 3, 11, 4. τυχοῦσα C. 4, 8, 3. Vide etiam 1, 8 et 8, 6, 8, 7. 8, 8. χωρίζειν C. 1, 11, 1. 4, 6, 2, 3. χωρισμὸς γενικὸς 1, 4, 2. C. 6, 6, 9. 6, 7, 3. 6, 15, 5.

Ψ.

Ψαθυρὸς 7, 9, 4. C. 2, 4, 12. ψαλτήριον 5, 7, 6. ψαφαρὸς 8, 2, 11. 8, 9, 1. C. 1, 18, 1. ψεκᾶς C. 4, 14, 3. 5, 10, 1. 6, 17, 7. ψεκάζεσθαι C. 6, 19, 5. ψευδοδίκταμνον 9, 16, 2. ψῆν 2, 8, 1. 2. C. 2, 9, 5. 5, 1, 9. ψίαθος 4, 8, 4. 9, 4, 4. ψιλὴ γῆ C. 3, 6, 5. 3, 9, 1. 3, 20, 1. ψιλοῦν 4, 14, 9. ψίλωθρον 9, 20, 3. ψίνεσθαι ἄμπελος 4, 14, 6. ψύλλα 7, 5, 4. 8, 10, 1. C. 2, 18, 1.

ψυχρινὸς 8, 8, 1. ψυχὴ ἐν χρυσαλλίδος 2, 4, 4. C. 5, 7, 3. ψύχος ψύχη ἐπιγινόμενα C. 2, 1, 6. ὑπὸ ψύχους πιλοῦσθαι C. 5, 4, 2. . . ἀποκᾶσθαι C. 5, 12, 2. — C. 5, 7, 3. 5, 12, 1. ψυχρὸς C. 1, 21, 5. 2, 6, 2. 3. 5, 14, 8. 6, 18, 11. ψυχρότης ἄερος C. 4, 12, 5. ψυχροῦ ὕδρα C. 2, 14, 2. ψώρα morbus oleae 4, 14, 3. 5. C. 5, 9, 1. 12. βοσκημάτων 9, 9, 4. ψωριᾶν 4, 14, 3. 8, 10, 1. C. 5, 9, 10.

Ω.

Ωθεῖν κατὰ βάθος C. 3, 8, 1. ὠκιμον ῥίζα 1, 6, 6. 7, 2, 7. λαχανῶδες C. 1, 4, 3. κατὰ μέρος ἀνθεῖ 7, 3, 1. 7, 9, 2. ἐμφλοιοσπέρματον 7, 3, 2. πο-

λυκαρπότατον 7, 3, 4. ἀκρό-καρπον ibd. ἐμβιώτατον C. 1, 4, 3. δυσξηραντότατον 7, 3, 3. κειρόμενον βέλτιον C. 2, 15, 6. ἀφερπυλλοῦται C. 5, 7, 2.

- 1, 10, 7. 7, 1, 2. 7, 2, 1.
 4. 7, 5, 2. 4. 9, 18, 5. C.
 4, 3, 1.
 ὠκισμῶδες φύλλον 7, 7, 2.
 ὠκυτόκιον 9, 9, 3.
 ὠλεσίκαρπος 3, 1, 3. C. 2,
 9, 14.
 ὠδὸν C. 4, 3, 4. 4, 6, 4. 6.
 ὠοειδῆς καρπὸς 3, 12, 7.
 ὠοτόκα ζωᾷ C. 1, 7, 1. 4, 6,
 4. 4, 15, 2.
 ὠοτοκεῖν 7, 14, 3. C. 1, 7, 1.
 ὠμὸς τὸ ὠμὸν ἀτελὲς C. 4, 4, 1.
 ὠρα σπóρον 2, 4, 2. 8, 1, 2.
 C. 3, 20, 1. πρὸς τὴν φντεῖ-
 αν C. 3, 3, 2. τῶν ἔργων C.
 3, 14, 2. ὦ. ἔτους C. 3, 23,
 2. ἐπέτειαι C. 5, 7, 3. ἐνιαύ-
 σιοι C. 2, 1, 1. τεταγμένη C.
 5, 1, 1. 6. βλαστητική C. 5,
 4, 3. ἐπιτείνουσα C. 1, 7, 5.
- οἰκεῖν 7, 10, 1. 9, 1, 7. C.
 1, 6, 9. 1, 7, 2. 4. 1, 12, 8.
 2, 1, 4. 4, 6, 7. 4, 11, 10.
 περισκεπῆς τῷ ἄερι 7, 3, 4.
 γονιμωτάτη C. 3, 3, 1. ζωτι-
 κωτάτη τὸ ἔαρ C. 1, 13, 4.
 ὥρας μεταβολή 7, 10, 4. με-
 τάθεσις 8, 2, 10. περίοδος C.
 1, 13, 3. ἔνια ζωᾷ μεταβάλλει
 κατὰ τὰς ὥ. 2, 4, 4. ὥρας δια-
 γελώσης 8, 2, 4. ταῖς ὥ. ὑπα-
 κοῦειν C. 1, 15, 1.
 ὠραῖος τομή καλάμον 4, 11, 4.
 ὕλη ὦ. τέμνεσθαι 5, 1, 1. ἄρο-
 τοι 8, 6, 1. ἐντομαί 9, 1, 6.
 χειμῶν C. 2, 1, 2. 5, 8, 3.
 ὕδατα C. 2, 2, 1. — 4, 1, 2.
 9, 10, 2. C. 5, 6, 5.
 ὠχρος 8, 1, 3. 8, 3, 1. 2. 8,
 10, 5. C. 3, 22, 3. 4, 2, 2.
 4, 16, 2. 6, 12, 9.